PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 19. DECEMBRA 1980
LETO XXII • ŠT. 295 • CENA 6 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JAK KOPRIVC
ODGOVORNI UREDNIK BORIS DOLNIČAR

Prijateljsko ozračje na pogovorih v Rimu

Številni stiki in pogovori predsednika predsedstva SFRJ Mijatovića in naše delegacije – Dosledno izvajanje Osima – Danes na obisk v Vatikan

OD NAŠEGA DOPISNIKA

RIM, 18. decembra – Predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović je imel v prvih dneh bivanja v Rimu številne plodne stike in pogovore. Potem ko se je v sredo zvečer pogovarjal na štiri oči s predsednikom italijanske republike Sandrom Pertinijem in potem ko se je na svečani večerji pogovarjal s številnimi italijanskimi političnimi delavci (zdravici objavljamo na 5. strani), so se danes pogovori nadaljevali ob prisotnosti drugih članov delegacije.

Pogovori delegacij so potekali v prisrčnem in prijateljskem ozračju. Predsednika Mijatović in Pertini sta se skupaj z drugimi člani delegacij – na jugoslovanski strani so sodelovali v pogovorih še zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, zvezni sekretar za promet Ante Zelić in jugoslovanski veleposlanik v Italiji Marko Kosin, medtem ko so bili v italijanski delegaciji še zunanji minister Emilio Colombo, generalni sekretar predsedstva republike Antonio Maccanico in italijanski veleposlanik v Beogradu – pogovarjala o številnih vprašanjih, ki zadevajo dvostranske odnose in položaj na svetu.

V pogovorih je bilo podčrtano, da v dvostranskih odnosih še niso bile uresničene vse zastavljene naloge. Italijanska vlada bo v prihodnje naredila vse, da bodo odprta vprašanja pozitivno rešena in da bodo tako odstranjena z dnevnega reda na dvostranskih pogovorih. Gre predvsem za nekatera nerešena vprašanja, ki izvirajo iz osimskih sporazumov.

Predsednik Cvijetin Mijatović je podčrtal nujnost doslednega ustvarjanja duha in črke osimskih sporazumov.

V delu pogovora, ki se je nanašal na gospodarsko sodelovanje, so člani italijanske delegacije izrazili zadovoljstvo, da se vprašanje ribolova na Jadranu uspešno razrešuje z nastajanjem novih oblik gospodarskega sodelovanja med ribolovnimi podjetji.

V drugem delu pogovora sta predsednika Mijatović in Pertini s člani delegacij izmenjala mišljenja o najbolj žgočih mednarodnih vprašanjih.

Jugoslovansko-italijanski dialog na vrhu se je zaključil v duhu prijateljstva in v prepričanju, da je potrebno še bolj intenzivno razvijati sodelovanje med državama.

● V pogovorih je bila tudi poudarjena potreba, da se pravice slovenske narodnostne manjšine v Italiji uresničijo v polni meri na vsem ozemlju, kjer ta manjšina živi. Delegaciji sta tudi govorili o restituciji kulturnih dobrin, o vprašanju priznavanja univerzitetnih diplom in izplačilu odškodnin. Jugoslavija tudi pričakuje, da se bo v prihodnosti krepil kulturni razvoj Hrvatov v Moliseju.

● Predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović je danes popoldne obiskal rimskega župana Preoselija, ki mu je v mestni hiši na trgu Campidoglio izročil simbol »večnega mesta« – rimsko volkuljo odlito v bronu.

V popoldanskih urah se je predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović sestal s predsednikom italijanske vlade Arnaldom Forlanijem, ki ga je zadržal na svečanem kosilu. V pogovoru je bil ponovno poudarjen velik pomen dobrih odnosov med državama ter podčrtane možnosti za nadaljnje razvijanje dvostranskih odnosov.

Cvijetin Mijatović je za tem sprejel tudi delegacijo italijanskih partizanov, ki so sodelovali v NOB.

JANKO TEDEŠKO

● Zvečer je predsednik Cvijetin Mijatović sprejel enotno delegacijo slovenske manjšine v Italiji. Slovenci so obvestili našega predsednika o rezultatih dela posebne vladne komisije, ki naj bi izdelala predloge za zakonski osnutek o globalni zaščiti Slovencev v Italiji. Slovenci zahtevajo uveljavitev zgodovinskega načela, tako da bi globalni zakon upošteval ozemlje 35 občin, v katerih Slovenci žive. Slovenska delegacija je tudi izrazila nezadovoljstvo spričo počasnega uresničevanja zakonske zaščite.

POGLOBLJENA IZMENJAVA MNENJ – Jugoslovanska in italijanska delegacija pod vodstvom predsednika predsedstva SFRJ Cvijetina Mijatovića in predsednika republike Italije Sandra Pertinija (desno) sta imeli vrsto pogovorov o dvostranskih in mednarodnih vprašanjih, ki so potekali v ozračju prisrčnosti in dobre volje za razrešitev odprtih vprašanj. (Telefoto: Tanjug)

TEMA DNEVA

Svarilo z Balija

Po sklepih konference organizacije izvoznic nafte (OPEC) na Baliju bo vsa svetovna nafta v kratkem dražja za okrog 10 odstotkov. Ob novi podražitvi nafte se ponuja nekaj ugotovitev.

Najprej: podražitev bo sorazmerno enaka za vse uvoznike nafte, ne pa tudi njene posledice. Manj jo bodo občutili tisti, ki znajo varčevati pri uvoženih energetskih virih in koristno uporabiti domače.

Potem: v letu 1981 bo Jugoslavija predvidoma uvozila 10,2 milijona ton nafte in 1,2 milijona ton naftnih derivatov, kar je okrog 6 odstotkov manj kot letos. Kljub temu bomo morali za ta uvoz plačati precej več kot letos, ko smo za nafto porabili nad polovico dohodkov od izvoza.

Nato: to pomeni, da bomo morali zelo razumno gospodariti z energijo, da pri preskrbi ne bi prišlo do motenj, in z ustreznimi ukrepi zagotoviti predvsem boljše izkoriščanje domačih energetskih virov.

Nazadnje: ob kratkoročnih možnostih moramo upoštevati tudi dolgoročne – vodno energijo v Jugoslaviji izkoriščamo le polovično, produktivnost dela v rudnikih premoga je dvakrat manjša kot pri nekaterih sosedih, z domačih naftnih polj in iz drugih energetskih virov bi morali izčrpati več kot doslej. Zato je podražitev na Baliju tudi za nas zelo nedvoumno svarilo.

DUŠAN SNOJ

Revolucionarna zavest, trajen temelj delovanja

Na posvetovanju »Splošno in posebno v zgodovini Zveze komunistov Jugoslavije« je govoril predsednik predsedstva ZKJ Lazar Mojsov

BRIONI, 18. decembra (Tanjug) – Zgodovina ZKJ bi morala s svojo vsebino prispevati h gojitvi in k razvijanju take zgodovinske zavesti, ki bo v sedanjih kot tudi prihodnjih notranjih in mednarodnih razmerah spodbujala delavski razred in nove rodove k trajni revolucionarni družbeni akciji, je rekel predsednik predsedstva CK ZKJ Lazar Mojsov v govoru udeležencem znanstvenega posvetovanja »Splošno in posebno v zgodovini ZKJ«, ki se je začelo danes.

Idejnopolitični pomen znanstvenih raziskav zgodovinskih rezultatov in prispevkov revolucionarnega boja delavskega razreda in vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, raziskav, ki bodo pripravile izdajo zgodovine ZKJ, je še toliko izrazitejši danes, ko je z našega in s svetovnega zgodovinskega prizorišča odšel veliki revolucionar in državnik Josip Broz Tito. Z njegovim imenom – je poudaril Mojsov – so povezane vse vrednote, ki so jih v teh časih ustvarili jugoslovanski komunisti ne le za svojo državo in njen razvoj, ampak tudi za nadaljnji razvoj splošnega osvobodilnega gibanja in za mir v svetu.

Lazar Mojsov je potem govoril o potrebi, da bi izdali zgodovino ZKJ v več knjigah in pripravili zgodovino zveze komunistov vsake republike in pokrajine, pri čemer je omenil, da že več let traja delo za izdajo Titovih zbranih del, v kratkem pa bodo začeli zbirati in izdajati gradivo o njegovem življenju in delu.

V zvezi z aktualnimi družbenopolitičnimi in gospodarskimi gibanji je Mojsov dejal, da je ZKJ na 13. in 15. seji svojega centralnega komiteja nakazala odgovore na pomembna idejnopolitična vprašanja našega gospodarskega in družbenega razvoja v naslednjih petih letih. Mojsov je ob tem poudaril izreden pomen boja za povečanje dohodka.

Mojsov je govoril tudi o tem, da se v zadnjem času opažajo neki »anahronistični« poskusi, ponuditi našemu družbenemu razvoju take idejne in politične alternative, ki so v nasprotju z vsem tistim bistvenim, kar naši skupnosti omogoča, da je samosvoja v družbenih in narodnostnih odnosih in popolnoma samostojna v mednarodnem delovanju. Te skupine so odkrito odvisne od reakcionarnih sil v svetu in njihovih politično-propagandnih pritiskov na našo državo. Njihov idejnopolitični profil je zmes anarholiberalističnih, nacionalističnih, dogmatičnih in podobnih nazoranj, ki v naši družbi ne morejo dobiti nobene prave podpore.

Mojsov je govoril tudi o mednarodnih vprašanjih, rekoč, da Jugoslavija kot aktivna in dosledna graditeljica politike neuvrščenosti meni, da je treba spore, posebno med neuvrščenimi državami, urejati po mirovljubni poti in na pravičnih in trajnih temeljih. Zato se zavzema za enotnost in solidarnost neuvrščenih držav in za ohranitev izvirnih načel politike neuvrščenosti.

V nadaljevanju znanstvenega zasedanja je govoril dr. Stanislav Stojanović o temi »Splošno in posebno v zgodovini ZKJ«. Posvetovanje se nadaljuje.

Prvi zvezek »Enciklopedije Jugoslavije«

Ob 30-letnici Jugoslovanskega leksikografskega zavoda govoril dr. Bakarić

ZAGREB, 18. decembra – »Enciklopedično delo je trajna naloga, ki nikoli ne preneha. Tovariš Tito je dajal polno podporo takšnemu delu, pri katerem je Miroslav Krleža zbral toliko sodelavcev, kot jih ne bi noben drug,« je v pozdravnem govoru na slavnostni akademiji ob 30-letnici Jugoslovanskega leksikografskega zavoda poudaril član predsedstva SFRJ in CK ZKJ dr. Vladimir Bakarić.

Ob današnji slovesnosti so izdali prvi zvezek nove »Enciklopedije Jugoslavije«, ki zajema 800 strani in 81.628 vrstic. Doslej je JLZ izdal 850.000 enciklopedičnih in leksikografskih kompletov v skupni nakladi 3,4 milijona zvezkov. (Več na 8. strani)

P. P.

Polčas madridske KVSE

Danes se zaključuje prvi del zasedanja – Jugoslovanski delegat za boljšo zaščito položaja manjšin – ZDA odklanjajo poljski predlog

MADRID, 18. decembra (Tanjug) – Jugoslavija je danes na madridskem sestanku KVSE zahtevala, naj bi izpopolnili pravice narodnostnih manjšin v državah udeleženkah madridskega sestanka. Jugoslovanski predstavnik Dragomir Vučičević je poudaril, da Jugoslavija sodi, da naj bi madridski sestanek zagotovil izboljšanje položaja in pravic narodnostnih manjšin.

»Razvoj dobrih sosedskih odnosov narekuje priznanje in spoštovanje pravic narodnostnih manjšin, ki naj bi bile most prijateljstva in enakopravnega sodelovanja. Uveljavitev pravic narodnostnih manjšin brez asimilacije je pomemben prispevek h krepitvi medsebojnega zaupanja, enakopravnega sodelovanja in razumevanja, kar je tudi smisel procesa KVSE,« je dejal Vučičević. Zato Jugoslavijo »močno zanimajo položaj in pravice jugoslovanskih narodnostnih manjšin v drugih državah, udeleženkah KVSE«, je poudaril in pristavil, da »Jugoslavija, kot vsi dobro vedo, zagovarja načelo vsestranskega spoštovanja suverenosti, ozemeljske nedotakljivosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav«.

To je bil zadnji prispevek Jugoslavije k letošnjemu delu madridskega sestanka, ki se bo jutri končal v sorazmerno ugodnem vzdušju. Današnji govori, tako tudi govor ameriškega predstavnika, ki je prvič omenil kršenje nekaterih pravic črncev in Indijancev v ZDA, so potrdili, da se je nakopičila precejšnja zaloga dobrih predlogov, tako da bi lahko drugi del konference, ki se bo začel 27. januarja, prispeval h krepitvi varnosti in sodelovanja v Evropi.

Vodja ameriške delegacije Kampelmann je na tiskovni konferenci v celoti zavrnil predlog Poljske o sklicanju konference o vojaškem puščanju in razorožitvi v Evropi. Po njegovem mnenju bi lahko to konferenco sklicali šele, ko bi sprejeli načelo uvedbe mednarodnega nadzora in proglasitve celotnega evropskega ozemlja do Urala za razorožitveno cono. Ameriški predstavnik je poudaril, da je nujna nova konferenca KVSE, ker je ta proces izboljšal mednarodne odnose. Pristavil pa je, da ZDA niso naklonjene kandidaturi Bukarešte in Brusija za gostitelja prihodnje konference.

ZDA so danes predlagale, naj bi sklicali poseben sestanek strokovnjakov 35 držav o vprašanju človekovih pravic.

Konkretne pobude za menjavo

Delegacija sveta ministrov Beloruske SSR včeraj sklenila obisk v Sloveniji

LJUBLJANA, 18 decembra – Delegacija sveta ministrov Beloruske SSR je danes sklenila obisk v Sloveniji in odpotovala v Beograd, kjer se bo pogovarjala s podpredsednikom ZIS Gojkom Ubiparipom.

Gostje iz Beloruske SSR so imeli danes zvečer sklepne pogovore z gostitelji – delegacijo izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, ki jo je vodil Janez Zemljarič, po katerih je bila podpisana uradna skupna izjava, ki opredeljuje nakazana osrednja področja, na katerih se bo sodelovanje med SR Slovenijo in Belorusko SSR še okrepilo.

Pred tem so gostje iz Beloruske SSR danes obiskali Gospodarsko zbornico Slovenije in se sestali s predstavniki nekaterih slovenskih delovnih organizacij, sprejel pa jih je tudi sekretar predsedstva CK ZK Slovenije Franc Šetinc. (Skupno izjavo o obisku delegacije Beloruske SSR objavljamo na 3. strani.)

Dogovori so trden temelj stabilizacijske politike

V palači federacije podpisali pet družbenih dogovorov o temeljih družbenega načrta Jugoslavije

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – V palači federacije so danes podpisali pet družbenih dogovorov o temeljih družbenega načrta Jugoslavije za obdobje od 1981. do 1985. leta. S temi dogovori, o katerih so pred kratkim dosegli soglasje v medrepubliškem komiteju za družbeni plan in razvoj, so zagotovljeni pogoji za pravočasno sprejetje novega srednjeročnega načrta razvoja države.

Dogovore so podpisali predsednik ZIS, predstavniki izvršnih svetov republik in pokrajin, Gospodarske zbornice Jugoslavije, sindikatov in interesnih skupnosti.

Ob tej priložnosti je predsednik ZIS Veselin Djuranović poudaril, da so z dosego soglasja o dogovorih o temeljih načrta, s podpisom teh dogovorov in bližnjo potrditvijo v delegatskih skupščinah opravili delo, ki ima izjemen politični pomen za celotni razvoj države. Podpis dogovorov je pomemben korak za uveljavitev bistva zakona o družbenem planiranju, ki hkrati začenja proces izvajanja njegovih opredelitev v prihodnjem obdobju.

Soglasje o dogovorih so dosegli pravočasno, pred sprejetjem novega srednjeročnega načrta, kar daje novo razsežnost celotnim političnim odnosom v državi in odnosom med republikami in pokrajinama. Nemara vse rešitve, je pristavil Djuranović, niso povsem izpopolnjene, vendar so dogovori soliden in ustrezen temelj za iskanje rešitev v skladu z našo odločno opredelitvijo za politiko stabilizacije in za nadaljnjo krepitev samoupravnih odnosov.

Soglasje o dogovorih v resnici odločno izpodbija nekatere govorice v tujini, s katerimi so izražali dvome o možnosti dogovarjanja o materialnih vprašanjih nadaljnjega razvoja države, je dejal Djuranović. Predsednik ZIS se je na koncu zahvalil vsem, ki so sodelovali pri pripravi teh dogovorov in poudaril, da jih je treba dosledno uresničiti.

Lazar Mojsov odlikovan ob 60-letnici

Ob njegovem rojstnem dnevu mu je čestitalo predsedstvo CK ZKJ

SKOPJE, 18. decembra (Tanjug) – Z ukazom predsedstva SFRJ so Lazarja Mojsova odlikovali z redom jugoslovanske zvezde z lento. Lazar Mojsov je to visoko odlikovanje dobil za 60. rojstni dan in za izredne zasluge pri graditvi SFRJ, za razvoj in krepitev zavesti naših državljanov v boju za svobodo in neodvisnost Jugoslavije, kot tudi za pomemben prispevek k jugoslovanski politiki miru.

Ob šestdesetem rojstnem dnevu in podelitvi visokega priznanja je Lazarju Mojsovu poslalo čestitko tudi predsedstvo CK ZKJ; v njej med drugim poudarja, da je kot publicist, diplomat in družbenopolitični delavec vedno neuklonljivo vztrajal pri nalogah in ustvarjalno prispeval k razvoju zveze komunistov, socialističnih samoupravnih odnosov, bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti, pa tudi k afirmaciji in ugledu neuvrščene Jugoslavije.

Premagana zadnja ovira

ZIS popustil in ponudil delegatom nov predlog (za poldrugo milijardo dinarjev nižji) rebalansa letošnjega proračuna, ki znaša 132,278 milijarde din

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. decembra – Po celodnevni seji so nocoj ob 20.30 delegati odbora za finance zbora republik in pokrajin le uskladili stališča republik in pokrajin o predlogu rebalansa letošnjega proračuna federacije. Dobre pol ure kasneje pa so rebalans letošnjega proračuna sprejeli delegati zbora republik in pokrajin.

V dopoldanskem delu seje sta predstavnika ZIS Gojko Ubipraip in Petar Kostić ponovila stara stališča ZIS, ki so jih delegati nazadnje zavrnili sinoči, enako pa so storili tudi danes dopoldne. Po teh predlogih naj bi za rebalans letošnjega proračuna federacije zbrali skupaj 14 milijard 844 milijonov 100.000 dinarjev. Delegati Vojvodine, Slovenije, Srbije in Hrvatske so to vsoto zavračali z obrazložitvijo, da njihove republike nimajo realnih sredstev, da bi zahtejemu proračuna) od carin in uvoznih dajatev ter od prometnega davka. Razen tega so imeli nekateri porabniki proračunskega denarja, zlasti JLA in zvezni sekretariat za zunanje zadeve, več stroškov zaradi devalvacije, nekateri porabniki pa nujno potrebujejo več, kot jim je bilo zagotovljeno v letošnjem proračunu.

● 9,353.100.000 din je treba zbrati za rebalans zato, ker se bo v njem zbralo za toliko manj izvirnih prihodkov, 3 milijarde 991 milijonov dinarjev pa zato, ker so imeli nekateri porabniki proračunskega denarja večje stroške zaradi devalvacije ali pa jim je proračun v začetku leta namenil premalo denarja. Za to vsoto se letošnji proračun federacije z rebalansom tudi povečuje. Namesto 128 milijard 287 milijonov 600.000 dinarjev, bo znašal letošnji proračun federacije 132 milijard 278 milijonov 600.000 dinarjev.

Skupaj bo treba zbrati za rebalans 13 milijard 344 milijonov 100.000 dinarjev. Zbrali naj bi jih tako, da bo federacija za to vsoto izdala obveznice, ki jih bodo kupile republiške in pokrajinske poslovne banke. Polovico vsote za odkup obveznic naj bi zbrale banke tako, da bodo znižale svojo obvezno rezervo, za drugo polovico pa naj bi dale svoja likvidna sredstva.

Ker je ZIS očitno spoznal, da delegati na tolikšne dodatne obveznosti republik in pokrajin ne bodo pristali, je na popoldanskem delu seje delegatom vendarle ponudil nov predlog. Tega, kar ni ‚mogel' storiti v preteklih dneh, je bil zmožen storiti v nekaj urah. Ocenil je namreč, da bodo izvirni prihodki zveznega proračuna (od carin, uvoznih dajatev in temeljnega prometnega davka) vendarle višji za milijardo in pol ter da bi se lahko za toliko denarja znižale obveznosti republik in pokrajin do rebalansa. Dobro voljo ZIS so delegati podprli in pristali na rebalans. Slovenski delegat Rudi Kropivnik pa je ob tem pripomnil, da mora za novo oceno izvirnih prihodkov ZIS prevzeti tudi odgovornost, da se bodo uresničili.

BRANKO PODOBNIK

Jutri v prilogi

Jugoslovanski gospodarski otročiček ima že precej let – pa bo znal shoditi?
Tema tedna: Avtomobilska industrija

★

Dragiša Bošković
Potoki viskija in dvorni plesi?
Washington pred novim vodstvom

★

Boris Kutin
Dobro vzdušje bo rodilo kolajno
Šahovskemu olimpijskemu bronu ob rob

★

Anketa Dela
Ob dogajanju na Poljskem

Talci izpuščeni do božiča?

Iranski odgovor kmalu odposlan – Poslej pobuda v rokah Združenih držav

TEHERAN, 18. decembra – Iranski premier Mohamet Ali Radžai naj bi po vesteh radia Teheran izjavil danes švedskemu veleposlaniku, da »lahko Združene države dosežejo osvoboditev talcev še pred božičem, če dajo potrebne garancije«. Radžai naj bi med enournim pogovorom dejal tudi, da je zadnji iranski odgovor že pripravljen in da bo v najkrajšem času odposlan, in da je poslej sleherna pobuda za pospešitev osvoboditve talcev, v rokah Združenih držav.

Ali se torej bliža konec 411 dni dolgega ujetništva? V Washingtonu, kot poroča Tanjug, kljub tem vestem iz Teherana še vedno pravijo, da se bojijo novih pogojev v zvezi z iransko zahtevo po »finančnih garancijah, ki naj bi bile pogoj za izpustitev ameriških talcev. Hkrati pa sodijo po vesteh tujih agencij, da na obeh straneh obstaja politična volja dokončno rešiti zadevo. Pri tem se sklicujejo na Radžaia, ki je v torek rekel, da se Iran hoče čimprej znebiti problema, ki nas nadleguje in zaradi katerega izgubljamo čas«.

Osnovni problem je v tem, kakšne naj bodo »finančne garancije«. Nekateri opazovalci sodijo, da naj bi Združene države zadovoljile Iran s tem, da bi odprle v tretji državi blokiran račun, na katerega bi nakazale precejšen del iranskih dobroimetij, ki jih je zamrznil predsednik Carter. Ta država naj bi bila Alžirija, ki bi bila neke vrste garant za prenesena sredstva, dokler se ameriška sodišča ne bi izrekla o 270 pravnih zahtevkih raznih ameriških firm do Irana. O tem je govoril v sredo tudi zunanji minister Muskie, ki pa je dodal, da bi morala transakcija ostati v okviru ameriških zakonov. Ameriška vlada ne more ukazati sodiščem, naj zavrnejo 270 zahtevkov raznih družb in zasebnih oseb, ki zahtevajo vračilo za svoj kapital blokiran v Iranu.

Vreme danes

V večjem delu države je bilo včeraj oblačno vreme. V Sloveniji in severni Črni gori je snežilo, vzdolž Jadranskega morja deževalo, v ostalih delih države pa je bilo suho.

Za danes nam meteorologi napovedujejo poslabšanje vremena, ki bo zajelo vso državo. V Sloveniji in na Hrvaškem bo snežilo, drugje pa deževalo. Močnejše padavine napovedujejo za severozahodne predele. V Primorju bo pihal jugo, v Podonavju in Pomoravju pa košava.

Najnižje nočne temperature bodo med –4 in –1, v Primorju okoli 5, najvišje dnevne temperature pa se bodo gibale med 0 v Sloveniji in 6 v Makedoniji, v Primorju do 12 stopinj Celzija.

Še bolj omejiti porabo nafte

Prihodnje leto bo domačemu trgu na voljo 6 odstotkov nafte manj kot letos. Ne gre za to, da je ne bi mogli več kupiti, temveč za to, da je lahko kupimo samo toliko, kolikor imamo deviz. Teh žal ni dovolj in porabo bo treba omejiti in nafto učinkoviteje nadomeščati z drugimi energetskimi viri.

Stran 3

Dekleta spet uspešna v slalomu

V Zauchenseeju na Salzburškem je bilo drugo tekmovanje nove sezone v slalomu žensk za svetovni pokal. Tokrat je bila najboljša Francozinja Perrine Pelen, znova pa so se izkazale tudi Jugoslovanke, ki so si tako spet izboljšale točke FIS in bodo od januarja dalje imele ugodnejše štartne številke. Blaževa je bila 17., Dornigova 20., Leskovškova pa 21.

Stran 11

Steklina se širi

Čeprav večina prebivalcev na ogroženih območjih upošteva varnostne ukrepe, pa se nekateri še vedno ne zavedajo nevarnosti stekline, ki se s prihajajočo zimo vse hitreje širi po Sloveniji. Širjenju te, tudi človeku nevarne bolezni največ prispevajo lisice pa tudi domače živali, kot so psi in mačke.

Stran 12

Sedemdeset let fotografskega kluba

V kranjski gostilni »Pri starem Mayrju« so decembra pred 70 letu ustanovili »prvi slovenski klub fotografov-amaterjev«. Foto kino klub »Janez Puhar« je na slovesnosti počastil ustanovno članico, sedaj 90-letno Jelco Holchakerjevo, ki je bila leta 1910 izvoljena za »upravitelja klubskega ateljeja«, in starosto slovenskih fotografov, častnega člana mednarodne fotografske zveze (EFIAP) Petra Kocjančiča.

Stran 13

Ljudje beže iz Abadana

V Abadanu le še 150.000 prebivalcev, prvi dan vojne jih je bilo 400.000 – Vojaški strokovnjaki menijo, da bosta dež in sneg preprečila akcije

BAGDAD, TEHERAN, 18. decembra (Tanjug) – Vojaške operacije so se včeraj nadaljevale v glavnem v Huzistanu in na severnem delu iraško-iranske fronte – je rečeno v najnovejših vojaških sporočilih obeh sovražnih strani. Če sodimo po teh poročilih, večjih spopadov ni bilo, zato med vojaškimi strokovnjaki – na katere se sklicuje tiskovna agencija AP – prevladuje vtis, da bosta sneg in dež armadama morda preprečila nadaljnje ofenzivne akcije.

Iraško vojaško poveljstvo je sporočilo, da so njegove enote včeraj odbile iranski tankovski napad, katerega cilj je bil preprečiti obleganje Susangerda, glavnega cestnega križišča v iranski provinci Huzistan.

Po trditvah Bagdada so iraške sile preprečile iranski padalski napad v Galan Garbu, s snegom pokritem kraju v goratem zahodnem območju.

Po sporočilu iranske tiskovne agencije Pars je v bojih na severnem delu fronte (87. dne, odkar se je začela vojna) padlo 52 iraških vojakov. Iračani pa trdijo, da so včeraj ubili 34 pripadnikov iranske armade, ki je izgubila tudi 6 tankov in 1 helikopter.

Iraška tiskovna agencija sporoča, da iraške vojaške sile uporabljajo zaplenjene iranske tanke ameriške izdelave in topove. Agencija dodaja, da so v ta namen izurili posebno divizijo. »Iraški borci, ki to orožje uporabljajo, so z dobrimi rezultati, ki so jih dosegli proti iranskemu sovražniku, zelo zadovoljni.«

● Iraška diplomacija nadaljuje s pojasnjevanjem stališč in pogledov Bagdada na iraško-iranski spopad. Minister za zunanje zadeve Sadun Hammadi je v jugovzhodni Aziji, kjer trenutno biva na Tajskem. Tako kot že državnikom Filipinov in Nepala, je vladi te države posredoval mnenje uradnega Bagdada, ki se nanaša na vzroke vojne, njen potek in možnosti za miroljubno rešitev.

Na fronti pri Abadanu so iraške sile včeraj napadle koncentracijo iranskih enot. Po izjavah očividcev zdaj v Abadanu živi približno 150.000 prebivalcev, medtem ko jih je bilo 22. septembra (prvi dan vojne) 400.000.

Iraški tisk piše, da je v Iranu na različnih sektorjih fronte, ki jih nadzorujejo iraške sile, 1135 kilometrov novih cest in mnogo mostov, kar naj bi posebej pričalo o ugodnem položaju armade, ki tako laže dovaža novo mehanizacijo, oborožitev, ljudi, hrano in ostale potrebščine.

Iz sosednega Jordana, ki se je v tej vojni izkazal kot najzanesljivejši arabski prijatelj Iraka, je prišlo sporočilo kralja Huseina, za predsednika Sadama Huseina. Ob tej priložnosti je Jordanija ponovno poudarila popolno privrženost in naklonjenost iraškemu boju, pa tudi širši pomen te naklonjenosti za vsearabske interese.

Danes je časopis Azadegan v Teheranu objavil vsebino letaka uradnega navodila iranske levičarske organizacije Mudžahidina za strmoglavljenje sedanjega iranskega režima.

Jelke že rastejo

LJUBLJANA, 18. decembra – Kakor na našem posnetku iz Kamnika so novoletne jelke že začele »rasti« na trgih in drugih pomembnih prometnih točkah. Na mejnih prehodih pa ni treba novoletnih jelk, da bi čutili, kako se bliža novo leto. Praznični naval zdomcev v domovino se je že začel. V Šentilju prihajajo čez mejo kar v šestih kolonah. Promet ne usahne niti ponoči. (Foto: Marjan Zaplatil)

IBE
ELEKTROPROJEKT

S TELEPRINTERJA

Prizadevanja velenjskih rudarjev

VELENJE, 18. decembra – Velenjski rudarji naj bi letos nakopali 4 milijone in 700 tisoč ton premoga. Doslej so ga izkopali 4 milijone 451 tisoč 600 ton; da bi uresničili načrt, že več tednov delajo tudi ob sobotah, včeraj pa je izvršilni odbor za gospodarjenje sklenil, da bodo delali tudi obe nedelji, na starega leta dan pa bo v rudniku prva tretjina. Velenjski rudarji so v zadnjih dveh mesecih že nekajkrat presegli najvišje dnevne izkope premoga; najnovejši rekord so dosegli včeraj, ko so nakopali kar 21 tisoč 900 ton lignita. (I. B.)

Forminska elektrarna je presegla načrt

PTUJ, 18. decembra – Hidroelektrarna Formin je že v začetku decembra proizvedla 527 milijonov kilovatnih ur električne energije, s tem pa so izpolnili tudi letošnji načrt. Do konca leta bodo skupno proizvedli blizu 570 milijonov kilovatnih ur. Doslej je forminska elektrarna od leta 1978 proizvedla okoli milijardo 250 milijonov kilovatnih ur energije, dodati pa še velja, da bi bila letošnja proizvodnja še precej večja, če ne bi prišlo do izpada oktobra, ko so se morali lotiti nepredvidene obnove dela elektrarne. (D. U.)

Vasil Tupurkovski obiskal Novo mesto

NOVO MESTO, 18. decembra – Danes se je na enodnevnem obisku z novomeški občini mudil predsednik zveze socialistične mladine Jugoslavije Vasil Tupurkovski, ki je ob tej priložnosti obiskal mlade v novomeški tovarni zdravil Krka in tovarni oblačil Labod, mladinskim delavcem pa je tudi govoril o vlogi ZSMJ v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Tupurkovski se je v Krki in Lobodu najbolj zanimal za delo osnovnih organizacij zveze socialistične mladine Slovenije, oziroma o prispevku mladih pri krepitvi samoupravnega sistema. (S. D.)

V Nerezinah središče delavskega turizma

KRŠKO, 18. decembra – V Nerezinah na Malem Lošinju že peto leto nastaja eno največjih središč jugoslovanskega delavskega turizma. Počitniški skupnosti Krško je uspelo pritegniti k sovlaganjem tudi mnoge kolektive iz Posavja ter drugih večjih slovenskih mest, tako da so v sodobnem naselju letos zabeležili že preko 87.000 nočitev. Medtem so poskrbeli še za lepšo podobo naselja, uredili del obale in pričeli z gradnjo še 40 novih garsonjer. Pričakovati je, da bo spričo izredno ugodnih klimatskih razmer porastlo zanimanje tudi za letovanje mesecih, zunaj sezone, zato načrtujejo prihodnje leto že sprejem več kot 11.000 gostov. (V. P.)

Pogovor V. Hafnerja z novinarji v Mariboru

MARIBOR, 18. decembra – Predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner se je odzval vabilu mariborskega aktiva društva novinarjev Slovenije in sodeloval na pogovoru z mariborskimi novinarji. Spregovoril jim je o nekaterih aktualnih, družbenopolitičnih in gospodarskih problemih in o vlogi sindikalne organizacije pri nas. Odgovarjal je tudi na njihova vprašanja. Obiskal je tudi Večer, kjer so ga predstavniki delovne organizacije seznanili s proizvodnimi in nekaterimi drugimi problemi. (I. K.)

Festival ljubiteljskih filmarjev

SLOVENJ GRADEC, 18. decembra – »Zvezni festival amaterskega filma Jugoslavije je priložnost, da vidimo, ocenimo in nagradimo najboljša dela ljubiteljskih filmarjev iz vse države. To je tudi priložnost, da okrepimo bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti in trenutek, ko najboljše filmske stvaritve iz posameznih republik in pokrajin lahko postanejo jugoslovanske«, je ob nocojšnji otvoritvi festivala v slovenjgraškem umetnostnem paviljonu dejal predsednik zveze organizacij amaterskega filma Jugoslavije Milorad Djordjević.

Na festivalu, ki bo trajal vse do nedelje, so najprej prikazali filme iz BiH in Črne gore. (I. P.)

Uspehi kosovske založniške dejavnosti

PRIŠTINA, 18. decembra (Tanjug) – Na Kosovu, kjer izdajajo knjige kar v treh jezikih, je založniška dejavnost dosegla velike uspehe. Tako so tri vodilne založniške hiše – Rilindja, Jedinstvo in Tan kot tudi nekaj drugih – doslej izdale več kot 700 izvirnih knjig kosovskih avtorjev, nad 800 prevodov iz jugoslovanske in blizu 600 del iz svetovne literature. Na današnji seji predsedstva pokrajinske konference SZDL Kosova so zato podprli predlog o ustanovitvi skupnosti založnikov Kosova.

Na Kosovu zimske šolske počitnice en mesec

PRIŠTINA, 18. decembra (Tanjug) – Izvršni svet skupščine SAP Kosova je na današnji seji podprl priporočilo pokrajinskega sekretariata za izobraževanje, znanost in kulturo, da naj bi v skladu s prizadevanji za varčevanje kuriva in smotrnejšo porabo energije v osnovnih in srednjih šolah na Kosovu podaljšali zimske počitnice na trideset dni. Poudarili pa so, da se zato ne bi smelo zmanjšati število ur izobraževalno-vzgojnega dela, temveč naj bi te ure nadomestili v toplejših dneh.

Združene srbske znanstvene moči

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Na pobudo republiškega zavoda za mednarodno znanstveno, prosvetno, kulturno in tehnično sodelovanje so v Beogradu ustanovili skupnost za raziskave in inženiring. Tej skupnosti se je pridružilo še 43 organizacij združenega dela s področja materialne proizvodnje, raziskovanja, inženiringa, zunanje trgovine in bančništva. Skupnost so ustanovili z namenom združiti intelektualne zmogljivosti organizacij iz Srbije ter tako zagotoviti večji in kakovostnejši prodor na mednarodni trg intelektualnih storitev, industrijske opreme in drugih storitev, še zlasti v državah v razvoju.

V Ohridu bo simpozij o delu E. Kardelja

OHRID, 18. decembra (Tanjug) – V Ohridu bo 19. in 20. decembra simpozij, posvečen misli in delu Edvarda Kardelja. Društvo za filozofijo, sociologijo in politologijo Makedonije ter zveza združenj za politične vede Jugoslavije bosta pripravila simpozij na temo »Prispevek Edvarda Kardelja k razvoju teorije in prakse socialističnega samoupravljanja.« Tega znanstvenega srečanja se bodo udeležili znanstveni in družbeni delavci iz vseh naših republik in pokrajin, na njem pa bodo prebrali več referatov.

Manj posejane pšenice v Slavoniji in Baranji

OSIJEK, 18. decembra (Tanjug) – V Slavoniji in Baranji, največji žitnici na Hrvaškem in za Vojvodino tudi v Jugoslaviji, so posejali pšenico le na 80 odstotkov površin. Načrta niso mogli izpolniti zaradi izrazito neugodnih vremenskih razmer. V družbenem sektorju so od načrtovanih 84 tisoč hektarov posejali s pšenico okrog 67 tisoč hektarov, v zasebnem sektorju pa so jo posejali na 54 tisoč hektarih namesto na načrtovanih 68 tisoč hektarih. V družbenem in zasebnem sektorju so torej posejali pšenico na okrog 121 tisoč hektarih.

Priznanja najboljšim enotam

Pohvala za enoto Boška Ratkovića z Vrhnike – Priznanja bodo podelili 20. decembra

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Za uspehe, dosežene v vojaškem pouku in vzgoji, utrjevanju moralnopolitične enotnosti in krepitvi bojne pripravljenosti, kakor tudi za rezultate, dosežene v okviru tradicionalnega tekmovanja »Izbiramo najboljšo enoto«, je zvezni sekretar za ljudsko obrambo dodelil veliko plaketo Jugoslovanske ljudske armade in prehodno zastavico najboljšim enotam zvrsti in rodov oboroženih sil.

Veliko plaketo Jugoslovanske ljudske armade in prehodno zastavico v kopenski vojski sta dobili enoti Vlada Trifunovića iz Bjelovara in Jezdimira Lakičevića iz Tetova. V vojnem letalstvu in protiletalski obrambi je veliko plaketo in prehodno zastavico dobila enota Zijeva Rešanovića iz Bihaća, v vojni mornarici pa enota Gojka Stankovića z Brionov.

Za najboljšo enoto v teritorialno obrambi je bila razglašena teritorialna enota iz Zenice, ki sta ji bili prav tako dodeljeni velika plaketa Jugoslovanske ljudske armade in prehodna zastavica.

V okviru tekmovanja »Izbiramo najboljšo enoto« so bile pohvaljene enote Jevrema Cokića iz Titograda, Dušana Merzela iz Subotice, Božidarja Cekića iz Gnjilanov, Stanka Matića iz Banjaluke in Boška Ratkovića z Vrhnike.

V teritorialni obrambi so bili pohvaljeni občinski štab teritorialne obrambe iz Tivta, siška enota teritorialne obrambe, teritorialna enota »Jane Sandanski« iz SR Makedonije, teritorialna enota iz SR Slovenije, teritorialna enota »Vlada Zečević« iz Loznice, teritorialna enota »Emin Duraku« s Kosova in centralnobačvanska enota teritorialne obrambe iz Vojvodine.

Velike plakete, prehodne zastavice in pohvale bodo izročili enotam na slavnostnem pregledu 20. decembra 1980.

Pralni stroji v Bolgarijo

NIŠ, 18. decembra (Tanjug) – Do konca leta bo niška Elektronska industrija poslala NR Bolgariji 1500 pralnih in 200 pomivalnih strojev. O izvozu gospodainjskih aparatov se je EI dogovorila na nedavni razstavi srbskega gospodarstva v tej državi.

Življenje na kredit zavira hitrejši razvoj

Zvezni odbor ZZB NOV Jugoslavije je podprl prečiščeno besedilo osnutka resolucije razvoja za prihodnje leto – Veselin Djuranović o stabilizaciji

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. decembra – Zvezni odbor zveze združenj borcev NOV je danes podprl prečiščeno besedilo osnutka resolucije o osnovah in merilih ter okvirih politike družbenoekonomskega razvoja dežele v prihodnjem letu.

Predsednik zveznega odbora ZZB NOVJ Kosta Nadj je v oceni resolucije dejal, da je vse tisto, kar resneje ovira naš hitrejši razvoj, predvsem v nas samih. Ne moremo se namreč znebiti starih pojmovanj in odnosov, ki ne ustrezajo družbi, kakršno določa ustava. To, je dejal Kosta Nadj, smo lahko videli tudi v razpravah o resoluciji razvoja za prihodnje leto in pri planiranju srednjeročnega razvoja. V vsem tem smo se namreč pogosto obnašali nesamoupravno. Zahtevamo namreč dosledno uresničevanje politike ekonomske stabilizacije, ne odstopamo pa od megalomanskih planov in od življenja na kredit, čeprav vsi dobro vemo, da nam to ne odpira perspektiv hitrejšega razvoja.

O tem je obširno spregovoril tudi Veselin Djuranović, predsednik ZIS, ki je pojasnil nekatere postavke razvoja v prihodnjem letu. Poudaril je, da je novi osnutek resolucije pravzaprav posledica dosedanjih dogajanj v praksi, ki kaže, da je kljub letošnjim uspehom ostalo še precej neuresničenega in da zato nova resolucija ne more biti kdo ve kaj drugačna od sedanje. To pomeni, da nas načrtovanje razvoja za prihodnje leto in s tem za prihodnjih pet let znova vrača na stabilizacijsko delovanje in sicer z nemajhnimi žrtvami v prid krepitve materialne osnove gospodarjenja združenega dela, ki ga je treba čim bolj izdatno razbremeniti vseh prevelikih stroškov proizvodnje in poslovanja.

Djuranović je torej napovedal dolgoročno stabilizacijsko delovanje. Iluzorno je namreč pričakovati, da je mogoče sedanje težave hitro rešiti, morda samo z administrativnimi ukrepi, torej na način, ki se je že velikokrat pokazal za neuspešnega. Omejiti bo treba naložbe, vse vrste porabe, ki so najpogosteje vzrok razraščajoči se infalciji. Glede investicij kaže upoštevati, koliko ustvarjamo novih vrednosti, kolikšna je zadolženost dežele v tujini in kakšne so naše možnosti financiranja.

Veselin Djuranović je ugotovil, da je sedanji, prečiščeni tekst osnutka resolucije razvoja za prihodnje leto pač rezultat dosedanjega usklajevanja med republiškimi in pokrajinskimi sveti o tokovih družbene reprodukcije, o ekonomskih odnosih s tujino, o hitrejšem razvoju manj razvitih republik in pokrajine in o razvoju splošne ljudske obrambe in JLA. Za uresničevanje vseh opredelitev v resoluciji pa bo treba uskladiti še odlok o skupni devizni politiki, odlok o skupni kreditno monetarni politiki, odlok o projekciji plačilne in devizne bilance, odlok o energetski bilanci za prihodnje leto, dogovor o politiki cen, sporazum o samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino – torej posebne akte, ki morajo spremljati resolucijo in ki jih že tudi pripravljajo.

Za vse to je potrebno dosledno ustavno sporazumevanje in dogovarjanje, torej razvit delegatski sistem odločanja, ki je po mnenju Djuranovića »eno ključnih vprašanj razvoja, saj je od uspešnega reševanja teh vprašanj odvisna samoupravna vsebina družbenih procesov, demokratsko reševanje konfliktnih situacij, usklajevanje in povezovanje interesov«.

Po razpravi, v kateri so sodelovali še Aco Ičev, Janko Rudolf, Danilo Dimić, Čedo Borčić in Danilo Kekić, je generalni sekretar zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije Tone Turnher poudaril, da so borci dokaj številno zastopani v samoupravnih in delegatskih telesih na vseh ravneh in da so v teh telesih tudi zelo aktivni.

VIKTOR ŠIREC

Razumljiva besedila za delavce

Kongresne resolucije bodo pripravljene že marca – Emblem so že izbrali

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Teze za pripravo tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije je treba objaviti čimprej, da bi bilo dovolj časa za javno razpravo. Že marca prihodnje leto naj bi bil nared tudi osnutek kongresne resolucije. Sodeč po ugotovitvah z današnje seje sekretariata odbora za pripravo kongresa, utegnejo dokončno besedilo tez pripraviti do konca tega leta, ker so delovne skupine, ki so obdelovale posamezna tematska področja, opravile svoje delo.

Zato so ustanovili delovno skupino, ki bi besedilo prilagodila v razumljiv jezik za delavca samoupravljalca.

Te dni so tudi izdelali emblem tretjega kongresa samoupravljalcev. To je rdeča kovinska ploščica z reliefno izdelanim profilom tovariša Tita v središču. Emblem sta zasnovala zagrebški kipar Vladimir Herljević in beograjski slikar Aleksandar Pop Matić.

V dopolnila vse mandate

Sedmim dopolnilom k zvezni ustavi bo treba dodati še osmega, zaradi sprejetja ustavnega zakona

BEOGRAD, 18. decembra – Kdaj naj bi uveljavili ustavna dopolnila, je osrednje vprašanje, ki ga mora rešiti poseben ustavni zakon. O njegovi vsebini so razpravljali na dopoldanski seji komisije skupščine SFRJ za ustavna vprašanja, posebej pa so spregovorili tudi o vsebini osnutkov republiških in pokrajinskih ustavnih dopolnil.

Najprej so člani komisije ugotovili, da bo treba sedanjim sedmim dopolnilom k zvezni ustavi dodati še osmega. Ta bo namreč omogočil sprejetje ustavnega zakona in določil ustrezen postopek njegovega sprejemanja. Pri tem so se zavzeli, naj omenjeno ustavno dopolnilo o oblikovanju ustavnega zakona velja le za izvedbo sedanjih amandmajev, ne pa tudi za prihodnje spreminjanje ustavnih določb.

Ko so govorili o tem, katero dosedanje mandatno obdobje voljenih in imenovanih funkcionarjev ter nosilcev javnih funkcij naj bi upoštevali po uveljavitvi ustavnih dopolnil, so soglasno menili, da je treba upoštevati ves čas opravljanja posamezne funkcije. To naj bi posebej zapisali v osnutek ustavnih dopolnil, o katerem zdaj teče javna razprava. Za funkcionarje, ki opravljajo določeno funkcijo krajši čas, kot traja mandat, pa naj bi se štelo, da so to delo opravljali vse mandatno obdobje, če je minila več kot polovica mandata oziroma, da se ne upošteva tega časa, če je mandat traja manj kot polovico predvidenega obdobja.

Največ časa so na seji namenili obravnavi rokov sprejemanja zveznih ustavnih dopolnil. Po predlogu delovne skupine za politični sistem zvezne ustavne komisije bi jih lahko v skupščini razglasili konec junija prihodnje leto, v organih federacije pa izpeljali maja leta 1982, ko se bodo tudi konstituirale nove skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

Ker pa ta predlog predvideva kasnejšo uveljavitev ustavnih dopolnil, kot je bilo načrtovano pri sprejetju predloga, da se začne postopek za spremembo zvezne ustave, se je komisija odločila, da bo to vprašanje posredovala predsedstvu CK ZKJ. Sklepi predsedstva o nalogah zveze komunistov pri uresničevanju pobude tovariša Tita pri razvijanju kolektivnega dela, odgovornosti in nadaljnji demokratizaciji družbenopolitičnih odnosov so namreč med drugim predvideli, da bi morali načelo enoletnega mandata predsednikov predsedstev republik in pokrajin uresničiti že v tem mandatnem obdobju. Ob tem so člani komisije še zahtevali, da ustavnih dopolnil zvezni zbor ne sme sprejemati po skrajšanem postopku.

V nadaljevanju seje so člani zvezne ustavne komisije poskušali odgovoriti na vprašanje, če rešitve osnutkov dopolnil k republiškim in pokrajinskim ustavam vsebujejo le specifičnosti ali pa morda posegajo tudi na področje enotnosti političnega sistema. Po mnenju predsednika komisije Dragoslava Markovića so osnutki sicer različni, vendar vsebina vseh uveljavlja pobudo tovariša Tita in ne posega v enotnost družbenpolitičnega sistema.

ALENKA LESKOVIC

Določili so območja obrambe pred točo

Seja republiškega IS – Hitreje bi morali zagotavljati varnejše križanje ceste in železnice

LJUBLJANA, 18. decembra – Pri spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa ne gre za sistemske spremembe, ampak za nujne dopolnitve zakona glede določanja, kaj je rekonstrukcija ter hitrejšega urejanja križišč ceste z železnico, so menili člani slovenskega izvršnega sveta, ko so na današnji seji razpravljali o osnutku sprememb in dopolnitev tega zakona.

Zaradi hitrega razvoja prometa, je treba hitreje urejati tudi križišča ceste in železnice. Tako bi morali že sedaj urediti 33 izvennivojskih križišč, v naslednjih desetih letih pa skupaj 56. Z republiškim zakonom naj bi določili način zavarovanja takih križišč in roke, do kdaj je treba to urediti. Urejanje križišč pa bi moralo najti mesto tudi v razvojnih načrtih tako železničarjev kot cestarjev. Z dopolnitvijo zakona naj bi tudi določili, za katera dela na železnici je mogoče olajšati pridobivanje dovoljenj, kot so gradbena ali lokacijska.

Izvršni svet je sprejel tudi odlok o določitvi območij, na katerih naj bi organizirali obrambo pred točo. V severozahodni Sloveniji, večjem delu osrednje Slovenije, ter na Primorskem so zajete vse občine, kjer je kmetijstvo tako razvito, da je obramba pred točo nujna, in deli občin, kjer je to potrebno glede na obseg obdelovalne zemlje. V severozahodni Sloveniji so temu območju priključene še nekatere občine, tako da skupaj predstavljajo zaključeno celoto in bodo imeli pri posodobitvi sedanjega sistema obrambe prednost. Na Primorskem naj bi obrambo pred točo organizirali skupaj z Italijani, v osrednji Sloveniji, kjer take obrambe še ni, pa naj bi jo organizirali do leta 1984.

Izvršni svet je podprl tudi spremembo stopnje, po kateri delovne organizacije obračunavajo na podlagi zakona o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč prispevek solidarnosti.

IZTOK RAZDRIH

● Izvršni svet skupščine SR Slovenije je na današnji seji oblikoval stališča in pripombe na prečiščen tekst osnutka resolucije o osnovnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1981. Z njimi bo seznanil delegacijo SR Slovenije v zboru republik in pokrajin, da jih bo lahko uveljavljala v dokončnem oblikovanju zvezne resolucije. IS predvsem meni, da naj bi v zvezni resoluciji ne omejevali vsako obliko porabe posebej, temveč tako, da bi v globalu zagotovili za 8% počasnejšo rast osebne, skupne in splošne porabe od rasti dohodka.

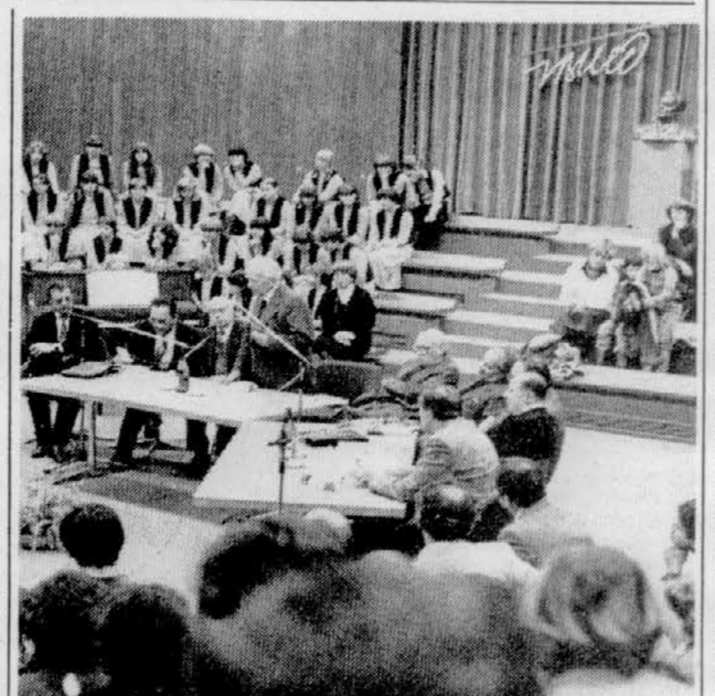

SREČANJE OB RIBIČIČEVIH PESMIH – V Mariboru se je ob izidu knjige Mitje Ribičiča pri založbi Obzorja »Pesmi partizana Cirila« zbralo lepo število slovenskih kulturnih delavcev, največ tistih, ki jih združuje plenum kulturnih delavcev OF. Prav o pomenu tega plenuma nekdaj in še za današnjo rabo, je govoril njegov predsednik Josip Vidmar (na našem posnetku). Na svoj način je zanimivo, da šele po dolgih letih zvemo, kdo so bili avtorji znanih partizanskih pesmi, ki smo jih peli kot »narodne« po slovenskih, ruskih, španskih in drugih napevih. (Foto: Bogo Čerin).

Živahno v vseh enotah

Admiral Branko Mamula je včeraj izročil priznanja »22. december« – Številne slovesnosti pred praznikom naše armade – Prireditev v Bonnu

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Na slovesnosti v domu JLA v Beogradu so danes izročili letošnje nagrade »22. december«, tradicionalna priznanja, ki jih ob dnevu JLA podeljujejo za najpomembnejše dosežke na področju vojaške teorije in bojne veščine, na področju družbenih, tehničnih in biomedicinskih ved, za izumiteljstvo in za dosežke pri vodenju in poveljevanju enotam JLA. Visoka priznanja je nagrajencem izročil načelnik generalštaba JLA admiral Branko Mamula.

Letošnja priznanja so prejeli: polkovnik dr. Gojko Miljanić, generalpolkovnik Dane Petkovski, polkovnik Miomir Lutović in dr. Jovan Pavlica, polkovnik mgr. Velibor Jovanović in dipl. inž. Nenad Skenderija, polkovnik prof. dr. Milorad Savičević, dipl. inž Milorad Lakičević, generalmajor Borivoje Petkov, polkovnik Zdravko Sertić in polkovnik Jože Berce.

Admiral Branko Mamula je ob podelitvi nagrad dejal, da nagrade »22. december« simbolizirajo dialektično enotnost znanstvenega in empiričnega obravnavanja vojaškega dela in krepitve oboroženih sil pri uresničevanju zasnove splošne ljudske obrambe, tako kot je ves čas učil tovariš Tito.

Pred praznikom naše armade je bilo v domu JLA v Ljubljani tradicionalno srečanje predstavnikov JLA z novinarji, ki so se ga udeležili poveljnik ljubljanskega armadnega območja generalpodpolkovnik Branko Jerkič, načelnik štaba ljubljanskega armadnega območja generalmajor Ilija Rašković in poveljnik Teritorialne obrambe Slovenije generalmajor Miha Petrič. Generalmajor Ilija Rašković je poudaril trdno povezanost občanov in pripadnikov JLA.

Pripadniki naših oboroženih sil te dni prejemajo številne čestitke. Tako je admiral Branko Mamula danes sprejel delegacijo sveta ZSJ, ki jo je vodil Miran Potrč. Generalpolkovnika Dane Čujić in Dane Petkovski sta sprejela delegacijo ZSM Jugoslavije, ki jo je vodil sekretar predsedstva konference Darko Mrvoš. Generalpolkovnik Džemil Šarac je sprejel predstavnike ljudske tehnike, Zveze za telesno kulturo Jugoslavije, Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, gasilcev, tabornikov, rdečega križa in Zveze šoferjev Jugoslavije. Vsi so pripadnikom naše armade čestitali ob prazniku in zaželeli, da bi zvezni sekretar za ljudsko obrambo Nikola Ljubičić po operaciji čimprej okreval.

● BONN, 18. decembra (Tanjug) – Na enem od štadionov v glavnem mestu ZRN je danes potekala največja prireditev Jugoslovanov, ki so na začasnem delu v tej državi, ob prazniku naše armade. Pod velikim napisom »Vsi smo Tito, vsi smo armada« je svojo povezanost z domovino v bogatem programu predstavilo in izrazilo več kot 500 nastopajočih iz 22 večjih zahodnonemških mest. Prireditev si je ogledalo več kot 5000 Jugoslovanov, ki so v Bonn prišli iz Achna, Kölna, Essna, Düsseldorfa, Koblenza ... Na slovesnosti je govoril vojaški odposlanec JLA v ZRN polkovnik Bora Čerović.

Pesmi partizana Cirila

Pri založbi Obzorja so izšle partizanske pesmi Mitje Ribičiča – Razmišljanja o tem, kakšen je današnji pomen plenuma kulturnih delavcev OF

MARIBOR, 18. decembra – Ob današnjem izidu »Pesmi partizana Cirila«, izvirne partizanske pesmarice Mitje Ribičiča iz let 1942–44 pri mariborski založbi Obzorja (knjigo spremlja faksimile izvirnika, kaseta Ribičičevih pesmi v izvedbi mladinskega zbora Maribor in notni zapisi), se je v Mariboru sešel plenum kulturnih delavcev OF pri RK SZDL. Ugledni člani plenuma so spregovorili o nastanku in pomenu tega združenja umetnikov med partizansko borbo in predstavili tudi današnji pomen plenuma.

Njegov predsednik Josip Vidmar je dejal, da ima predstavitev knjig, ki jih je izdal plenum, namen prikazati mladim, kakšna je bila vloga kulturnih delavcev v NOB. V partizanih in na osvobojenem ozemlju so se zbrali številni kulturniki (literati, likovniki, glasbeniki, gledališčniki itd.) in se organizirali kot plenum pri vodstvu vstaje, pa tudi v partizanskih enotah kot kulturniške skupine.

Za Vidmarjem je povzel besedo Filip Kumbatović-Kalan, ki je ponovil, da takšne kulturne organiziranosti, kakor v našem NOB, ni bilo nikjer v okupirani Evropi. Knjige, ki jih zdaj izdaja plenum (Borove med vojno uničene partizanske pesmi, Prežihov zbornik, gradivo o Borisu Kidriču in zdaj »Pesmi partizana Cirila«), pomenijo kulturno kontinuiteto NOB.

Franček Bohanec je zatem opisal knjigo »Prežihove svečanosti«, nastalo kot zbornik na osnovi plenuma kulturnih delavcev o Vorancu. V delu so Titovi spomini na Prežiha pa zapisi dr. Frana Sušnika, Josipa Vidmarja, Lidije Šentjurc in drugih javnih in kulturnih delavcev in koroških Vorančevih rojakov.

Najnovejšo izdajo plenuma pri mariborskih Obzorjih, »Pesmi partizana Cirila« je predstavil prof. dr. Boris Paternu. Malo ljudi je doslej vedelo, da je avtor priljubljenih partizanskih pesmi (npr. Na oknu glej obrazek bled, Ob tabornem ognju, Počiva jezero v tihoti itd.) Mitja Ribičič. Pesmi so nastajale ob prihodu 2. grupe odredov na Štajersko, se pravi od 1942 do 1944 in to v najhujših pogojih borbe na Gorenjskem, Štajerskem in Koroškem. Paternu je pesmi Mitje Ribičiča ovrednotil kot sestavino obsežnega in večinoma anonimnega pesnikovanja med partizani (Louis Adamič je zapisal, da je pesnikovalo 70 do 80 odstotkov partizanov). Študentje ljubljanske filozofske fakultete so po Paternujevih besedah zbrali že okoli 10 tisoč besedil partizanskih pesmi. V teh in tudi Ribičičevih pesmih je malo abstraktnega. Porodile so se kot izpovedi v konkretnih in hudih razmerah in so vse namenjene petju. Peli so jih na slovenske, španske, ruske in druge napeve. Kakšno je bilo delo naših glasbenikov pri skrbi za peto partizansko pesem že med bojem, je na današnjem plenumu pripovedoval Ciril Cvetko, ki je glasbeno priredil in notno zapisal tudi večino Ribičičevih pesmi.

Avtor Mitja Ribičič-Ciril je skromno pripovedoval, kako njegovo in drugih partizanov pesnikovanje ni imelo literarnih ambicij. Nastalo je to pesništvo iz potrebe po izpovedi v hudih časih in tudi kot hrepenenje po lepših dneh. Mitja Ribičič je tudi dejal, kako cenijo v SZDL delo plenuma kulturnih delavcev OF in opisal je nekatere prihodnje načrte plenuma. Za izdajo svojih pesmi pri plenumu se je zahvalil tudi Matej Bor.

FRANCE FORSTNERIČ

Sklepne prireditve festivala »Kurirček«

Na 18. festival so v Maribor prišli jugoslovanski književniki, cicibani, pionirji, pripadniki JLA

MARIBOR, 18. decembra – V Mariboru so se danes začele tridnevne sklepne prireditve festivala Kurirček, ustanove, ki že 18 let po vseh republikah in pokrajinah druži otroke, pisatelje, borce in pripadnike JLA pri ohranjanju izročil revolucije v literarni, likovni in glasbeni umetnosti. Tudi letos so bile Kurirčkove prireditve po vsej državi. Na festival v Maribor so prišli književniki iz vseh republik in pokrajin in že danes popoldne odšli na šole in v vojašnice na literarne nastope, ki jih bodo nadaljevali tudi jutri in pojutrišnjem. Obiskali bodo otroke v občinah Maribor, Slovenska Bistrica, Lenart, Celje, Ormož, Ptuj in Murska Sobota.

Festival Kurirček, osemnajsti po vrsti, so danes najprej pozdravili cicibani in pionirji in v imenu svojih vrstnikov izjavili, da se zaradi tega festivala »vsako leto veselijo decembra«. Prisotne pisatelje, mladino in borce ter predstavnike JLA je pozdravil predsednik skupščine festivala Kurirček Mitja Vošnjak in povzel najpomembnejše dosežke festivala v letu dni. V tem času je izšla knjiga o Kurirčkovem festivalu in njegovih odlikovancih, srbski pisatelj Mirko Petrović pa je iz 120 tisoč pisem izbral v knjigi najlepše, ki so jih pisali otroci bolnemu predsedniku Titu. Kurirčkova pošta je prepotovala znaten del naše širše domovine. V imenu Maribora je festival pozdravila predsednica občinske konference ZSMS Nevenka Gerlovič. Predsednik ZZB Maribor Franc Mrcina je festivalu čestital za kakovostne stvaritve s tematiko NOV na področju likovne, literarne in glasbene umetnosti. V imenu gostiteljice in pokroviteljice festivala JLA pa je otrokom in gostom zaželel dobrodošlico major Lazar Lučić, načelnik doma JLA in predstavnik mariborske garnizije.

Zatem so otroci osnovne šole Slava Klavora pod vodstvom učiteljice Marice Fras izvedli recital »Ob spomeniku revolucije stojim«. Nocoj se bo sešla skupščina festivala Kurirček, pregledala bo delo in poslovanje ustanove in ji začrtala delovni program za prihodnje leto.

FRANCE FORSTNERIČ

Obisk madžarske delegacije

Obmejna blagovna menjava – most do proizvodno-tehničnega sodelovanja

LJUBLJANA, 18. decembra – Na obisku v Sloveniji so predstavniki gospodarsko-političnega življenja obmejne Železne županije iz SR Madžarske. Madžarska delegacija se je po pogovorih s predstavniki medobčinske gospodarske zbornice Murske Sobote sestala še s predstavniki medobčinske gospodarske zbornice Ljubljana in gospodarstveniki SOZD Mercatorja in Emone ter delovnih organizacij Tekstil in Velana.

V glavnem mestu Železne županije, Szombathelyju, je ABC Pomurka lani zgradila blagovnico, ki ima letno okrog 1,5 milijona dolarjev prometa z naše in isto vsoto z madžarske strani.

Gostje so poudarili interes po večji blagovni izmenjavi.

Prav za utrjevanje dobrih gospodarskih odnosov s Slovenijo so v okviru zunanjetrgovinskega podjetja Konzumeks iz Budimpešte ustanovili z obmejno županijo Zalo združenje, v katero je včlanjenih 40 podjetij.

I. J.

Enakopravno z vsemi verskimi skupnostmi

Odnosi med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi so urejeni, kljub občasnim odstopanjem

LJUBLJANA, 18. decembra – Ne glede na nekatera odstopanja in posamezne pojave v zadnjem času so odnosi med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi urejeni in brez posebnih motenj, ocenjuje komisija SRS za odnose z verskimi skupnostmi, ki se je danes prvič sestala pod novim vodstvom (novi predsednik je Dušan Šinigoj, namestnik predsednika pa Franc Pristovšek). V odnosu do našega družbenega dogajanja so verske skupnosti pozitivno naravnane, korektne in konstruktivne.

Člani komisije so opozorili na vse pogostejše težnje, da bi nekatere, predvsem večje verske skupnosti, hotele izposlovati zase ugodnejši položaj glede na druge, kar bi nujno negativno vplivalo tudi na njihove medsebojne odnose.

Kar zadeva rimskokatoliško cerkev v Sloveniji, je moč opaziti, da dejavnost nekaterih njenih krogov včasih presega verske okvire. Tako so v zadnjem času opazna prizadevanja posameznih krogov za takšno navzočnost RKC v javnem življenju, ki ne upošteva ustavnega položaja v družbenoekonomskih temeljev njenih pravic. Člani komisije so spoznali kot ugodno dejstvo, da sredstva javnega obveščanja vse bolj redno poročajo tudi o najpomembnejših dogodkih iz življenja verskih skupnosti, in to ne samo dnevniki ter RTV, marveč še posebej regionalni tedenski tisk. Po drugi strani so ugotovili, da je tisk rimskokatoliške cerkve v Sloveniji sicer kar obširno poročal o nedavnem obisku tujih dopisnikov in o njihovih pogovorih s predstavniki RKC v Sloveniji, očitno hoté pa je pri tem zamolčal njihov obisk spomenika oziroma belogardističnih mučilnic na Urhu pri Ljubljani.

Komisija sodi, da je vzpostavljeno tesno sodelovanje z verskimi skupnostmi za reševanje vprašanj, ki zadevajo njihove odnose s samoupravno družbeno skupnostjo ter da se ugodno rešujejo tekoča vprašanja, kot so, na primer, gradnje kultnih objektov, spomeniško varstvo, zdravstveno in pokojninsko-invalidsko varstvo duhovnikov in druga. Na doseženih oblikah je treba sodelovanje nadaljevati – posebej še v občinah in KS – pri tem pa strogo spoštovati enakopravnost vseh verskih skupnosti oziroma občanov, poudarja komisija.

ANTON RUPNIK

Varčno tudi z odpadnimi snovmi

LJUBLJANA, 18. decembra – Inštitut za regionalno ekonomiko Ljubljana in Komunalno podjetje Ljubljana pripravljata posebno študijo o ravnanju z odpadnimi snovmi, kjer je poseben poudarek na varovanju okolja in na pridobivanju sekundarnih surovin. Da bi v vsej Sloveniji bolj strokovno in varčno ravnali z odpadnimi surovinami, predlagata obe instituciji, da bi na osnovi študije pripravili poseben družbeni dogovor, ki bi ga med drugim podpisale tudi vse slovenske družbenopolitične skupnosti in organizacije.

H. K.

ODLIKOVANJE

Visoko odlikovanje Ljupču Arsovu

SKOPJE, 18. decembra (Tanjug) – Predsednik CK ZK Makedonije, Angel Čemerski je danes izročil predsedniku predsedstva SR Makedonije, Ljupču Arsovu red jugoslovanske zvezde z lento, s katerim ga je odlikovalo predsedstvo SFRJ. To odlikovanje so Ljupču Arsovu podelili ob njegovi 70-letnici za dolgoletno revolucionarno delo in za izredne zasluge pri gradnji SFRJ, naš razvoj, krepitev zavesti naših ljudi v boju za svobodo in neodvisnost naše države.

SPREJEM

Dušan Šinigoj sprejel dr. Alojzija Šuštarja

LJUBLJANA, 18. decembra – Podpredsednik republiškega izvršnega sveta in predsednik komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi Dušan Šinigoj je sprejel danes v prostorih izvršnega sveta ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja. Obravnavala sta aktualna vprašanja, ki zadevajo odnose naše družbene skupnosti in rimskokatoliške cerkve v SR Sloveniji.

Pestre oblike pomoči osvobodilnim gibanjem

Ob izteku tedna solidarnosti z narodnoosvobodilnimi gibanji nared načrti za pomoč v letu 1981

LJUBLJANA, 18. decembra – Ob izteku tedna solidarnosti z narodnoosvobodilnimi gibanji in žrtvami imperialistične agresije je republiški koordinacijski odbor za pomoč tem gibanjem pripravil načrt nekaterih akcij, katere naj bi v ta namen izpeljali v prihodnjem letu. Med drugim bodo prek mednarodne organizacije UNRRA, ki deluje pri Združenih narodih, pomagali tudi palestinskim šolam, katerih obstoj je ogrožen.

Med številnimi načrtovanimi oblikami naše pomoči velja omeniti načrte za izdajo plošče, na kateri bodo posnete pesmi narodnoosvobodilnih gibanj, izdali pa bodo tudi knjigo s pismi pionirjev, ki si dopisujejo z vrstniki iz teh dežel. Še naprej bodo potekale akcije, ki jih omenjeni odbor pripravlja sicer vsako leto. Tako bodo pripravili informativna in propagandna predavanja po šolah, priključili se bodo hitrim intervencijskim akcijam, katere vsako leto organizira zvezni koordinacijski odbor.

Vzdrževali bodo tudi neprekinjene stike s tujimi študenti oziroma drugimi predstavniki dežel, ki jih ta čas obeležuje narodnoosvobodilno gibanje. Pri nas namreč študira sorazmerno precej takšnih tujih študentov, niso pa tudi izjeme tisti, ki prihajajo k nam zgolj na obisk ali pa se udeležujejo raznih seminarjev. Prihodnje leto bodo izdali tudi novoletne voščilnice, motive pa bodo, tako kot doslej, oblikovali naši znani umetniki. Letos v knjigarnah že prodajajo takšne voščilnice in tudi zemljevide neuvrščenih dežel skupaj s koledarjem. V tednu solidarnosti so prodali tudi 15.000 namenskih značk.

Del denarja, zbranega od prodaje značk in publikacij, gre v blagajno zveznega odbora za hitre intervencijske pomoči, z ostankom pa republiški odbor neposredno pomaga tem gibanjem. Letos, denimo, so po tej poti pomagali gibanju SWAPO v Namibiji. V Beogradu je danes slovesna seja zveznega koordinacijskega odbora.

VANJA JUREČKO

DELO

Glavni urednik ČGP Delo:
JAK KOPRIVC

Odgovorni urednik »Dela«:
BORIS DOLNIČAR

Pomočnika glavnega urednika:
MIRO POČ
VLADO ŠLAMBERGER

Uredniki:
BOGDAN NOVAK, FRANCI STRES (centralna redakcija), LOJZE JAVORNIK (notranja politika), FRANJO KRIVEC, JOŽE PETROVČIČ (gospodarstvo), ANDREJ NOVAK (zunanja politika), JOŽE VOLFAND (kultura), MATIJA DERMASTIA (slovensko dopisništvo), MITJA MERŠOL (ljubljanska rubrika), EVGEN BERGANT (šport), ILIJA BREGAR (kronika), FRANCE VREČAR (sobotna priloga), TIT VIDMAR (književni listi), ŠTANE IVANC (publicistika), BOŽIDAR PAHOR, BOGDAN POGAČNIK (posebne naloge), MIRO ZAKRAJŠEK (mentorstvo), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), META DOBNIKAR (oblikovanje), ROMANA TOMŠE (dokumentacija).

Večje pravice kupcev pri roku in ceni blaga

Zvezni izvršni svet je pod predsedstvom Branislava Ikonića obravnaval več vprašanj s področja tekoče ekonomske politike in odnosov s tujino

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Po sporočilu zveznega sekretariata za informacije je zvezni izvršni svet na današnji seji pod predsedstvom podpredsednika Branislava Ikonića obravnaval več vprašanj s področja tekoče ekonomske politike in odnosov naše države s tujino.

Zvezni izvršni svet je izoblikoval stališča v zvezi s predlogi, pripombami in sugestijami delovnih teles zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ iz razprave, ki poteka o osnutku resolucije o temeljnih smernicah in okvirih družbenogospodarskega razvoja Jugoslavije v letu 1981. Izoblikovali so tudi stališča v zvezi z obravnavo predloga rebalansa zveznega proračuna za letošnje leto v odboru za finance zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ ter o predlogu sklepa o skupni devizni politiki v pristojnih skupščinskih odborih.

ZIS je sprejel predloge za dopolnitev zakona o temeljih poslovanja organizacij združenega dela s področja prometa, blaga in storitev ter o sistemu ukrepov, ki naj bi preprečili spodkopavanje enotnosti jugoslovanskega trga na tem področju, katerih cilj je odpraviti negativne pojave na trgu, ki kupcem onemogočajo nakup posameznih vrst blaga po določenih cenah. Ugotovili so namreč, da nekateri proizvajalci v pričakovanju podražitev zavlačujejo z dobavo blaga in si tako gospodarsko neupravičeno pridobivajo dohodek na rovaš porabnikov, kar porabnike spravlja v neenakopraven položaj.

Kot predvidevajo, naj bi bil prodajalec v prihodnje dolžan s pogodbo določiti dobavni rok in se po tem ravnati, sicer ga lahko obdolžijo špekulacije. Če prodajalec iz upravičenih vzrokov prekorači rok, bo moral blago dostaviti po ceni, določeni s pogodbo, oziroma po ceni, ki je veljala na dan dobave, določen s pogodbo.

Predlagane dopolnitve zakona zagotavljajo kupcu pravico, da zahteva dobavo blaga takoj in po pogodbeni ceni, če prodajalec ne določi roka dobave, če cena ni določena, pa po ceni, ki je veljala na dan sklenitve pogodbe.

Sprejeli so tudi poročilo medrepubliškega komiteja za področje zunanjetrgovinskega in deviznega sistema o usklajevanju stališč republik in pokrajin do predloga sklepa o temeljih, merilih in načinu ugotavljanja in delitve blagovnih oziroma deviznih kontingentov za uvoz blaga v letu 1981.

Na seji so sprejeli tudi delovni načrt zveznega izvršnega sveta za prvo trimesečje in januar leta 1981.

Weddeyev mirovni govor

Čadskim vladnim silam se je predalo mesto Abeš, zadnje oporišče Hisena Habreja

N'DJAMENA, 18. decembra (AFP) – Čadska časopisna agencija ATP sporoča, da se je mesto Abeš v vzhodnem delu Čada – zadnje oporišče oboroženih sil severa (FAN) bivšega obrambnega ministra Hisena Habreja – predalo vladnim silam predsednika Gukunija Weddeya.

Predsednik Weddey je včeraj podpisal odlok o uvedbi policijske ure.

Gukuni Weddey je imel včeraj v N'Djameni mirovni govor ljudstvu, v katerem je ugotovil, da je še prezgodaj za končno oceno izgub, ki jih je terjala devetmesečna državljanska vojna v Čadu. Poudaril je tudi, da ne bo nobenih revanšističnih ukrepov in da bi podaljševanje nestabilnega položaja v državi pomenilo neposredno nevarnost za sosedne države in vso Afriko. »Ena vojna je končana, vendar se začenja druga – boj za gospodarski razvoj, kulturni napredek in politično samostojnost države.«

Porabo nafte bo treba drugo leto še omejiti

Prihodnje leto bo domačemu trgu na voljo šest odstotkov manj nafte kot letos – Potrebno učinkovitejše nadomeščanje z drugo energijo in varčevanje

BEOGRAD, 18. decembra – Prihodnje leto bo domačemu trgu na voljo 6 odstotkov manj nafte kot letos. Ne gre sicer za to, da je ne bi mogli nabaviti več, čeprav bo veliko držav na svetu imelo v letu 1981 s tem dosti preglavic. Naša država takih težav nima. Lahko namreč kupimo nafto od prijateljskih držav, in sicer toliko, kolikor lahko zagotovimo deviznih sredstev. Prav teh pa nimamo dovolj in zaradi tega bomo morali omejiti porabo.

Samo prejšnji teden se je nafta na svetovnem trgu podražila za 10 odstotkov, kar pomeni, da bomo morali za njeno nabavo odšteti kakih 300 milijonov dolarjev več. Za koliko pa se bo nafta prihodnje leto nadalje podražila, bomo šele videli.

Poraba nafte bo torej nedvomno bolj omejena kot letos, ko se zaradi pomanjkanja tekočega goriva prav tako nismo mogli izogniti občasnim zastojem v nekaterih zmogljivostih. Prav gotovo z nafto, s katero bi domači trg razpolagal 1981. leta, ne bo mogoče zadostiti vsem potrebam. Zato je njuno potrebno učinkovitejše nadomeščanje z drugo energijo in varčevanje, treba bo tudi napraviti konkretne programe omejevanja tistih porabnikov, ki to lahko utrpijo brez hujših posledic. Tako bomo lahko uspešneje kot letos prebrodili težave. Doslej smo namreč z raznimi prepovedmi in zakoni bolj ali manj zadevali mimo oziroma omejevali porabo mazuta tam, kjer se učinke dosti manj pozna, na primer v široki potrošnji, ne pa v industriji ipd.

Nov način zagotavljanja sredstev

K smotrnejši porabi nafte naj bi pripomogel tudi novi način, po katerem bomo zagotavljali sredstva za njeno nabavo. S tem bi hkrati zagotovili tudi enakomerno preskrbo domačega trga z njo, ki doslej ni bila vedno zagotovljena. V družbenem dogovoru o usmerjanju tokov družbene reprodukcije je podrobneje določen način bodočega kupovanja nafte. Odslej so namreč republike in pokrajini dolžne presoditi porabo na svojem območju, zagotoviti zanjo tudi potrebne devize in to vnesti v svoje plačilne bilance. Pri tem bi bile republike in pokrajini na račun domače naftne proizvodnje razbremenjene kakih 30 odstotkov deviznih plačil za nafto. Združena devizna sredstva bi prek SIS za gospodarske odnose s tujino dostavili interesni skupnosti Jugoslavije za gospodarske odnose s tujino, ta skupnost pa bi jih dala na razpolago uvoznikom nafte v sorazmerju s količinami, ki naj bi jih nabavili na podlagi poprešnjega dogovora v splošnem združenju naftnega gospodarstva. Potemtakem bi republike in pokrajini, ki naj bi zagotovile devizna sredstva, tako prevzemale tudi odgovornost in skrb za zadovoljitev porabe na svojem območju.

Pripombe naftarjev, ki se sicer strinjajo s tem, da sredstev za nafto ni več mogoče zagotavljati po starem, se dejansko nanašajo na položaj rafinerij. Tako na primer vprašujejo, kaj, če družbeno-politične skupnosti ne zagotove dovolj deviz za nafto, tudi za tiste količine, ki so predvidene v bilancah. V takih okoliščinah namreč rafinerije na morejo načrtovati svojega razvoja, niti jim ni zagotovljeno tekoče poslovanje.

Druga stvar je, da se naftarji še vedno niso dogovorili o razdelitvi nafte, kolikor je bodo imeli prihodnje leto na razpolago za predelavo. (Našli so sicer začasno rešitev, da to ne bi zavrlo sklepanja pogodb o nafti in preskrbe za prvo četrtletje prihodnjega leta.) Njihova naloga je, da mesec dni po sprejetju energetske bilance (ta pa bo verjetno sprejeta do 20. decembra) sklenejo dogovor o enakomerni preskrbi domačega trga z nafto, se pravi, da ugotove, koliko bo katera rafinerija predelala uvožene in domače nafte, koliko derivatov bo dobavila določenim trgovinskim organizacijam, tako da bi te lahko izpolnile svoje obveznosti za preskrbo določenega območja.

Preusmeritev k drugim virom energije

V letu 1981 in v prihodnjih letih naslednjega srednjeročnega razdobja se mora vse več porabnikov preusmeriti od tekočih goriv k drugim energetskim virom. V prvi vrsti se to nanaša na tiste energetske surovine, katerih imamo dovolj v državi. Tako so opozorili na skupščini organizacij jugoslovanskga naftnega gospodarstva. Tudi domače rafinerije so, po vsem sodeč, spoznale, da grozé hudi časi predelovalcem in še hujši tistim, katerim so nafta in naftni derivati glavni energetski vir.

Že v lanskem letu, ko so se začeli resnejši pogovori o preskrbi z nafto v letu 1981, je bilo jasno, da bodo prihodnje leto možnosti za nakup nafte na svetovnem trgu še manj ugodne. Ta vtis se je še okrepil, ko so izbruhnili vojni spopadi med Iranom in Irakom. Konec koncev je bil sprejet tudi predlog zveznih organov o uvozu 10,2 milijona ton surove nafte, kar je v skladu z devizno bilanco države za prihodnje leto. To so sprejele vse republike in pokrajini. Poleg tega je še načrtovano, da bomo v tujini kupili okoli 1,2 milijona ton naftnih derivatov in dve milijardi kubičnih metrov naravnega plina. Vse to naj bi zneslo, vštevši s 30-odstotno podražitvijo v primerjavi s cenami, ki so veljale pred zadnjim zvišanjem, okoli 4.250,000.000 dolarjev.

Naše rafinerije bodo sredi desetletja predelale približno 19,5 ton surove nafte, za okoli 5 milijonov ton več kot v prihodnjem letu. Po drugi strani lahko današnje zmogljivosti za predelavo »tekočega zlata« predelajo dobrih 20 milijonov ton nafte. Zaradi tega se upravičeno zastavlja vprašanje, ali ima pomen graditi nove rafinerije, za kar se sicer še vedno zavzemajo v nekaterih republikah in pokrajinah. Namesto tega bi bilo bolje, kot je videti, vlagati sredstva v raziskave domačih najdišč in novih vrtin zunaj države, s čimer bi lahko zagotovili trajne in zanesljive vire za preskrbo.

Poleg tega bi si morali prizadevati, da bi se del »naftnega dinarja«, kot so opozorili na omenjeni skupščini, čimprej stekal v razvoj proizvodnje drugih vrst goriv, predvsem premoga, ki je glavna domača energetska rezerva. Za zdaj ni bilo na tem področju, kljub sprejetim ukrepom, nič narejenega in priložnost imamo, da to v prihodnjem srednjeročnem razdobju popravimo. Povedati moramo, da so premogovniki samo v tem letu izgubili, ker je prišlo do zamud pri uresničevanju omenjenega sklepa, okoli 1,5 do 2 milijardi dinarjev, to je skoraj 50 odstotkov vseh vlaganj v proizvodnjo premoga v letu 1980.

BOJANA JAGER in TANJUG

S TELEPRINTERJA

Polisario izpustil španske ribiče

MADRID, 18. decembra (Tanjug) – Danes se je v Madrid vrnilo 36 španskih ribičev, ki jih je izpustilo saharsko gibanje Polisario. Ribiče so ujeli 22. maja letos, ko so lovili v teritorialnih vodah Demokratične saharske arabske republike (DSAR). Izpustili so jih včeraj, po uspešno končanih dvomesečnih pogajanjih med delegacijama madridske vlade in Polisaria. Pogajanja so bila v Alžiru. Maroška vlada pa je izrazila nesoglasje in nezadovoljstvo zaradi tega špansko-saharskega sporazuma. Maroko namreč ne priznava saharske republike, ustanovljene v bivši španski koloniji Zahodni Sahari.

45 milijard lir za avtocesto

BRUSELJ, 18. decembra (AP) – Komisija EGS in evropska investicijska banka sta skupno odobrili Italiji posojilo v znesku 45 milijard lir za zgraditev odseka avtomobilske ceste skozi Furlanijo. Ta del ceste bo povezoval avtoceste speljane skozi Italijo, Avstrijo in ZR Nemčijo, prispeval pa bo tudi h gospodarskemu razvoju Furlanije. Za zgraditev tega odseka v dolžini 32 kilometrov bo sicer potrebnih 350 milijard lir. Dela naj bi bila končana 1984. leta

Hadad napadel oporišče PLO

BEJRUT, 18. decembra – Odredi libanonske »krščanske« milice pod poveljstvom izraelskega varovanca majorja Hadada so davi napadle več palestinskih oporišč na območju, ki ga nadzorujejo mirovne sile OZN v južnem Libanonu. Kakor je poročal bejrutski radio, je bilo v teh napadih ubitih osem ljudi in uničenih 12 hiš.

Položaj turške manjšine v Grčiji

ATENE, 18. decembra (Tanjug) – Grška vlada bo s turško manjšino v zahodni Trakiji ravnala tako, kot bo turška vlada ravnala z grško manjšino v Istanbulu in okolici, kjer še danes živi največ Grkov na turškem ozemlju, piše provladni »Akropolis«. List dodaja, da sta zunanja ministra Grčije in Turčije Micotakis in Turkmen na nedavnem sestanku v Bruslju govorila tudi o položaju turške narodnostne manjšine na grškem ozemlju. Pobudo za pogovore o tem je dal turški minister.

Genscher na obisku v Pragi

PRAGA, 18. decembra (Tanjug) – Zahodnonemški zunanji minister Hans Dietrich Genscher je prispel na tridnevni obisk v ČSSR, kamor ga je povabil češkoslovaški zunanji minister Bohuslav Chnoupek. Uradni krogi v ČSSR pripisujejo dogodku velik pomen. O tem priča tudi poudarek, ki so ga obisku dala javna občila. Češkoslovaški listi so danes objavili Genscherjevo biografijo in sliko, kar sicer store samo ob obiskih najpomembnejših osebnosti.

Mandat na sedež bivše premierke

COLOMBO, 18. decembra (Tanjug) – Novi poslanec srilanške stranke svobode v parlamentu je postal Lakshman Jayakodi namesto Sirimavo Bandaranaike, ki so ji odvzeli državljanske pravice.

Kitajska delegacija v Pakistanu

ISLAMABAD, 18. decembra (Xinhua) – Pakistanski predsednik Zia ul Hak je sinoči v Ravalpindiju sprejel kitajsko vojaško delegacijo, ki jo vodi pomočnik načelnika štaba kitajske narodnoosvobodilne vojske Han Huazhi. Ob tej priložnosti je pakistanski predsednik poudaril, da izmenjava obiskov in izkušenj ni samo koristna za obe strani, temveč hkrati prispeva h krepitvi prijateljskih vezi med Pakistanom in Kitajsko.

Koordinacija sovjetskih in madžarskih načrtov

MOSKVA, 18. decembra (TASS) – V Moskvi so podpisali protokol o rezultatih koordinacije sovjetskih in madžarskih državnih načrtov za obdobje 1981–1985. V omenjenem času naj bi se blagovna menjava med državama v primerjavi z obdobjem 1976–1980 povečala za 1,5-krat in presegla 34 milijard rubljev. Na osnovi specializacije in kooperacije v proizvodnji se bo zlasti poglobilo sodelovanje v strojegradnji ter v kemični in farmacevtski industriji.

Policija prijela 49 mladih komunistov

BUENOS AIRES, 18. decembra (Tanjug) – Argentinska policija je prijela 49 članov komunistične mladinske federacije (FJC), ki so, kot je rečeno v policijskem sporočilu, organizirali »ilegalni sestanek, na katerem so prodajali partijske bone in na katerem je bilo slišati izjave z docela komunistično vsebino.« Kot piše argentinsko časopisje, je policija poudarila, da so s tem sestankom kršili »zakon o notranji varnosti« in predpise o izrednem stanju, ki prepovedujejo politično in sindikalno dejavnost v državi.

Nahajališča urana v Indiji

NEW DELHI, 18. decembra – V Indiji so odkrili nova nahajališča urana, ki ga bo dovolj za vse potrebe sedanjega programa razvoja jedrske energije te države, je izjavil namestnik ministra za znanost in tehnologijo M. Sing v indijskem parlamentu. Kot je sporočila agencija AFP, kopljejo to rudo že v Singbumu v državi Bihar.

ČGP DELO
TOZD PRODAJA

vabi

RAZNAŠALCE, RAZNAŠALKE

za dostavo jutranjika DELO na dom na območju LJUBLJANA-POLJE

Če želite delati le nekaj ur dnevno in biti za svoje delo dobro nagrajevani

pošljite svoje ponudbe ali se osebno zglasite v oddelku NAROČNINE, Ljubljana, Parmova 33, telefon 347-971.

18-223

Svet republike ocenil mednarodno dogajanje

Sedanja blokovska zaostritev se odraža tudi kot krepitev pritiska na gibanje neuvrščenih držav

LJUBLJANA, 18. decembra – Svet republike se je danes sestal na 24. seji in na njej obravnaval nekatera tekoča vprašanja s področja mednarodnih odnosov. V uvodni obrazložitvi k tej problematiki je članica predsedstva SRS Vida Tomšič najprej ocenila sedanji mednarodni položaj, nato pa še delovanje Jugoslavije na mednarodnem področju.

V okviru prvega dela poročila, ki se je največji del nanašalo na nova krizna območja na svetu, je Vida Tomšičeva ugotovila, da je zadnji čas prišlo do hudega poslabšanja mednarodnih odnosov, do dodatnih blokovskih zaostritev in do pospeševanja oboroževalne tekme, iz vsega tega pa izvirajo tudi novi pritiski velikih sil na tista območja, ki doslej niso bila vključena v blokovsko delitev sveta in interesnih sfer, zaradi česar so pod vse hujšim pritiskom prav neuvrščene države. Značilnost sedanjega obdobja je tudi krepitev gibanja za demokratične pravice narodov in pa držav v njihovih medsebojnih odnosih, pri čemer pa se v te procese skušajo vključevati tudi tiste sile, ki imajo sredstva in možnosti za manipulacije. Ko je poročala o položaju na Poljskem, je Vida Tomšič ugotovila, da je položaj zelo zapleten: razrešijo ga lahko samo Poljaki sami na podlagi resničnega socialističnega interesa svojih delavskih množic.

Kar zadeva delovanje Jugoslavije v mednarodnih odnosih, ostaja neuvrščenost tista razredna pozicija, ki slej ko prej opredeljuje delovanje Jugoslavije na mednarodni sceni. Ob ugotovitvi, da je neuvrščenost postala močan dejavnik v mednarodnih odnosih, pa je Vida Tomšič ugotovila tudi, da prihaja hkrati s tem tudi do poskusov devalvacije tega gibanja, pri čemer so ti poskusi tako zunanji kot tudi notranji, ki se kažejo kot poskusi vezati gibanje neuvrščenih na interese tega ali onega bloka. Prihaja tudi do protislovij znotraj samega gibanja – vojna med Irakom in Iranom je primer tega –, teh novih pojavov pa se bodo morali neuvrščeni lotiti z novimi prijemi in z veliko potrpežljivosti. Kar zadeva odnose s sosednjimi državami pa je Vida Tomšičeva ugotovila, da se uspešno razvijajo v skladu z našo občo usmeritvijo v prid dobrososedskim odnosom.

MARJAN SEDMAK

Brežnjevu red oktobrske revolucije

MOSKVA, 18. decembra (Tanjug) – CK KP SZ in prezidij vrhovnega sovjeta ZSSR sta danes s posebnim odlokom odlikovala svojega generalnega sekretarja oziroma predsednika Leonida Brežnjeva ob njegovi 74-letnici z redom oktobrske revolucije. Brežnjevu so odlikovanje izročili na nocojšnji slovesnosti v Kremlju član politbiroja in sekretar CK KP SZ Mihail Suslov. Zahvaljujoč se za odlikovanje ob rojstnem dnevu (Brežnjev bo jutri dopolnil 74 let), je Brežnjev slovesno obljubil, da bo vse svoje moči posvetil uresničevanju idealov oktobrske revolucije. To je že drugi red oktobrske revolucije, s katerim je bil Brežnjev odlikovan.

Priznanje našemu novinarju

BONN, 18. decembra – S prisrčno slovesnostjo se je v Bonnu akreditirani zbor tujih novinarjev, zbran v okviru »Združenja tujega tiska« (okoli 300 članov) poslovil od svojega predsednika v dveh zaporednih mandatih, dosedanjega vodje Tanjugovega biroja v Bonnu, Iva Vajgla.

Na slovesnosti so bili navzoči novi predstavnik zvezne vlade za tisk Kurt Becker, predsednik konference zahodnonemških novinarjev Ernst Ney, bonski župan Jürgen Endemann, prejšnji predstavnik vlade za tisk Amin Grünewald in predstavniki vseh treh večjih političnih strank. Slovesnosti je prisostvoval tudi jugoslovanski veleposlanik v Bonnu Radovan Makić.

Slovo je uokviril jugoslovanski kulturni in informativni center iz Kölna, ki je prostore Združenja tujega tiska opremil s slikami slovenskega akademskega slikarja Silvestra Komela, ki ta čas razstavlja v prostorih centra v Kölnu.

M. D. M.

Šimon Peres vodja laburistov

TEL AVIV, 18. decembra – Vodja izraelske opozicijske laburistične stranke Šimon Peres je na današnjih volitvah za vodstvo partije premagal Jicaka Rabina z 2123 glasovi proti 875. Šimon Peres je osvojil več kot 70 odstotkov glasov. Kot poročajo tuje agencije, si je s tem povečal možnosti za premiersko mesto.

Krepitev prijateljstva

Protokolarno sporočilo o petdnevnem obisku delegacije sveta ministrov Beloruske SSR v Jugoslaviji in pogovorih z delegacijo IS skupščine SRS

LJUBLJANA, 18. decembra – Na povabilo IS skupščine SRS, ki je bilo dano ob obisku delegacije IS skupščine SRS v BSSR junija 1979, je bila od 14. do 20. decembra 1980 na uradnem prijateljskem obisku v SR Sloveniji delegacija Sveta ministrov Beloruske SSR, ki jo je vodil predsednik Sveta ministrov A. N. Aksenov.

V razgovorih, ki so bili med delegacijo IS skupščine SRS, ki jo je vodil Janez Zemljarič in delegacijo Beloruske SSR pod vodstvom A. N. Aksenova, so sodelovali v delegaciji IS skupščine SRS Jože Florjančič in Dušan Šinigoj, Jernej Jan, dr. Iztok Winkler, Milivoj Samar, Drago Mirošič in Janez Zajc.

Z beloruske strani so bili navzoči prvi namestnik predsednika sveta ministrov predsednik Gosplana Beloruske SSR V. A. Gvozdev, namestnik predsednika sveta ministrov Beloruske SSR I. N. Glazkov, vodja administracije sveta ministrov Beloruske SSR L. G. Maksimov, vodja skupine za zunanje ekonomske stike in razstave v aparatu sveta ministrov Beloruske SSR G. S. Konotopov. Navzoč je bil tudi E. K. Krasavin, generalni konzul ZSSR v Zagrebu. Med obiskom delegacije v SRS sta goste sprejela Milan Kučan in Franc Šetinc.

Delegacija Beloruske SSR je imela pogovore v GZS, ki se jih je udeležil tudi Andrej Verbič, predsednik GZS.

Obiskala je tovarno Iskra–telekomunikacije na Laborah pri Kranju, blagovni center Slovenijales, Farmo Agroemona Domžale, Luko Koper in TOZD prašičjereja v Ihanu. Pogovarjala se je na Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Obiskala je tudi skupščino mesta Ljubljana, skupščino občine Koper, Muzej ljudske revolucije v Ljubljani in Muzej talcev v Begunjah. Položila je venec na spomenik revoluciji v Ljubljani in šopek na grobove talcev v Begunjah.

19. decembra je bila delegacija Beloruske SSR v Beogradu, kjer se je z njo pogovarjal Gojko Ubiparip, podpredsednik ZIS in predsednik Jugoslovanskega mešanega komiteja za gospodarstvo, znanstveno-tehnično in kulturno sodelovanje med SFRJ in ZSSR.

Delegacija Beloruske SSR je v Beogradu obiskala Hišo cvetja, kjer je položila cvetje na grob tovariša Josipa Broza Tita.

V razgovorih sta delegaciji Beloruske SSR in SR Slovenije potrdili svojo pripravljenost za nadaljnjo krepitev in razvoj prijateljskih stikov in sodelovanja med obema republikama v okviru splošnih načel sovjetsko-jugoslovanskih odnosov in dogovorov sprejetih v skupnih sovjetsko-jugoslovanskih dokumentih na najvišjih ravni, ki so trdna osnova za razvoj vsestranskega sodelovanja med narodi in narodnostmi SFRJ in ZSSR, kakor tudi med njihovimi republikami in pokrajinami v borbi za mir v svetu, napredek socializma in demokratizacije mednarodnih odnosov.

Med pogovori sta delegaciji izmenjali informacije o vprašanjih razvoja ekonomike, znanosti in kulture v SR Sloveniji in Beloruski SSR ter izrazili željo po nadaljnjem razvoju sodelovanja med obema republikama na dolgoročni osnovi.

Delegaciji sta potrdili dogovore, zapisane v protokolarnem zapisu dne 8. junija 1979 ob obisku delegacije IS skupščine SR Slovenije v Beloruski SSR. Ugotovili sta aktivno udeležbo Beloruske SSR in SR Slovenije v sovjetsko-jugoslovanskem ekonomskem in znanstveno-tehničnem sodelovanju.

Obe strani sta določili konkretne oblike nadaljnjega sodelovanja med Belorusko SSR in SR Slovenijo na področju ekonomike, znanosti, izobraževanja, kulture, izmenjave literature, informacij in drugih materialov za izmenjavo katerih sta zainteresirani.

Ugotovljeno je bilo, da bi bilo treba pospeševati sodelovanje še posebej na področju strojne in elektroindustrije in elektrotehnike, proizvodnje in predelave hrane, kmetijstva in živilske industrije, lesnopredelovalne industrije in gradbeništva.

Obe delegaciji sta pozitivno ocenili sodelovanje med Univerzo Edvarda Kardelja in Belorusko državno univerzo V. I. Lenina ter Slovensko akademijo znanosti in umetnosti in Belorusko akademijo znanosti. Dogovorili sta se za nadaljnji razvoj znanstveno-tehničnega sodelovanja, zlasti na področju kmetijstva, tehničnih in družbenih ved.

Obe strani bosta o vseh predlogih, ki sta jih izrekli delegaciji Beloruske SSR in SR Slovenije, tako na razgovorih, ki so bili v Minsku junija 1979, kot na sedanjih razgovorih, ki so bili decembra 1980 v Ljubljani, seznanili ustrezne organizacije in ustanove SR Slovenije in v Beloruski SSR kakor tudi dele medvladnega sovjetsko-jugoslovanskega komiteja za ekonomsko in znanstveno-tehnično sodelovanje. Delegaciji sta se dogovorili, da se bosta o stanju uresničevanja dogovorov medsebojno informirali. Obe strani sta izrazili zadovoljstvo nad rezultati razgovorov ob obisku delegacije Sveta ministrov v SR Sloveniji. Zavzeli sta se za nadaljnji razvoj prijateljskih stikov in vsestranskega sodelovanja med SR Slovenijo in Belorusko SSR kot prispevek k poglabljanju jugoslovansko-sovjetskega sodelovanja in krepitvi prijateljstva med narodi in narodnostmi SFRJ in ZSSR.

Skupno sprejeti dvostranski predlogi o konkretnih področjih sodelovanja so sestavni del tega protokola.

Predsednik sveta ministrov Beloruske SSR A. N. Aksenov je povabil predsednika IS skupščine SRS naj z delegacijo obišče Belorusko SSR v letu 1981. Povabilo je bilo z zadovoljstvom sprejeto. Datum obiska bo dogovorjen naknadno.

Ini kopni dohodek zaradi dražje nafte

Povedali so, da bo nafta, ki jo uvažajo, dražja za 30 dolarjev pri toni – Denar za Lendavo?

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 18. decembra – Po zadnjih podražitvah predvideva Ina, da bo stala tona nafte v državah, iz katerih največ uvažamo, 307 dolarjev, se pravi, da se bo podražila za 30 dolarjev. To so povedali na današnji tiskovni konferenci, kjer so dali približne ocene, ker še niso dobili uradnih obvestil o novih cenah nafte.

V Ini-Zagreb so novinarjem postregli tudi z naslednjimi podatki: V letošnjem letu je Jugoslavija uvozila 10,9 milijona ton nafte, kar je za 12 odstotkov manj kot v letu 1979.

Trenutno kaže, da bo Jugoslavija v letu 1981 uvozila še manj nafte. V Ini pravijo, da bo znašal uvoz 10,2 milijona ton nafte, od česar naj bi Ina uvozila 5,3 milijona ton. Po planu naj bi v prihodnjem letu doma načrpali 4,3 milijona ton nafte, tako da bodo naše rafinerije predelale za potrebe domačega tržišča 14,5 milijona ton nafte.

Razen tega, pravijo v Ini, je predviden uvoz 1,2 milijona ton naftnih derivatov.

V Ini predvidevajo, da bo v prihodnjem letu najbolj primanjkovalo mazuta in kurilnega olja.

Na tiskovni konferenci je direktor Ina-nafta Lendava Jože Varga odgovarjal tudi na vprašanja o graditvi rafinerije v Lendavi. Dejal je, da se Slovenija ni odrekla temu projektu, pač pa ni rešeno vprašanje, na kakšen način zagotoviti slovenski delež denarja za to rafinerijo, se pravi 1,3 milijarde dinarjev (Hrvaška jih bo prispevala nad 4 milijarde dinarjev). V Lendavi, ki je povezana z jugoslovanskim naftovodom, so letos predelali 520.000 ton surove nafte.

● Na današnji tiskovni konferenci so tudi povedali, da bo zadnja podražitev nafte na svetovnem trgu za Ino-Zagreb večja, kot bo letošnji dohodek sozda, ki ga cenijo na 5 milijard dinarjev. Zato zahtevajo podražitev naftnih derivatov.

PETER POTOČNIK

OD VSEPOVSOD

Bolniški dopust

RIM, 18. decembra (ANSA) – Neapeljskega stražnika Alfonsa Perrello je mestna uprava odpustila iz službe. Dva meseca je bil zaradi »depresij in živčnih motenj« na bolniškem dopustu. Na zdravljenje se je odpeljal na Ciper, kjer se je v hotelu Hilton v Nikoziji zaposlil kot pianist.

Portret današnje Italijanke

RIM, 18. decembra (ANSA) – V Italiji nihče več ne mara vloge gospodinje. Tako vsaj kaže raziskava o družbenem položaju žensk, ki je te dni prišla v javnost. 72 odstotkov vprašanih meni, da družba ne priznava gospodinjskega dela, 80 odstotkov ga označuje za utrujajoče in dolgočasno. Nič čudnega torej, če si ženske želijo najti zaposlitev daleč od kuhinjskih loncev, pa čeprav bi zato morale dvakrat toliko delati, 55 odstotkov žensk si želi na delo zaradi neodvisnosti, 40 odstotkov pa, ker bi rade družbeno delovale. Skoraj je ni, ki bi hotela ves čas ždeti doma in čakati na moža in otroke.

Taksistka ne mara tujcev

HAMBURG, 18. decembra (AP) – Mestna uprava v zahodnonemškem Wolfsburgu je neki sedeminštiridesetletni taksistki zagrozila, da ji bo vzela dovoljenje. Že nekaj tednov se ženska brani voziti tujce; tako je pred nedavnim zavrnila zdravnika, ki so ga klicali k bolniku, samo zato, ker ni Nemec. Ogorčenje je vzbudila tudi njena zahteva, da morajo invalidi plačevati več kot drugi ljudje. Razen tega je v svoje vozilo nalepila parolo neonacistične stranke NPD: »Tujci stop – Nemčijo Nemcem«. Mestna uprava jo je že kaznovala z več globami, če pa to ne bo zaleglo, ji bodo prepovedali opravljati delo.

Uspeh milanske policije

MILANO, 18. decembra (AFP) – Pred kratkim je milanska policija zaplenila turškim preprodajalcem tri kilograme heroina. Ocenjujejo, da je zaplenjeno mamilo vredno tri milijarde lir. Preprodajalci so bili Turki, ki so si v Milanu najeli stanovanje in ga uporabljali kot trgovski urad. Policija jih je iskala že tri mesece.

Kolera v Sri Lanki

COLOMBO, 18. decembra (Tanjug) – Za kolero, ki se je pred štirinajstimi dnevi pojavila v predelu Manar severno od Colomba, je zbolelo že 25 ljudi. Štirje bolniki so bolezni doslej podlegli, drugače pa se število obolelih zadnje dni v samem Colombu ni povečalo. Kot so sporočili davi, so vir okužbe odkrili, javnost pa opozarjajo, naj ne pije neprekuhane vode.

Kolumbove »zasluge«

LONDON, 18. decembra (UPI) – Slavni pomorščak Krištof Kolumb po vsem sodeč ni le odkril Amerike, ampak je prvi prinesel v Evropo sifilis. Tako vsaj trdi britanski medicinski časopis »Lancet«, ki piše, da je Evropa spoznala sifilis šele po Kolumbovem prihodu in da pred njegovim potovanjem v medicinski literaturi ni bil nikoli omenjen. Menijo, da so nevarni spominek prinesli mornarji Kolumbove posadke, če že ne sam kapitan. Po vrnitvi z dolgega potovanja v Novi svet leta 1496 je Kolumb dobil artritis in pokazali so se še drugi znaki sifilisa.

Premetena kazen za tatove

CEDAR RAPIDS, 18. decembra (UPI) – Tisti, ki bodo iz nacionalnega parka v Lynnu (ZDA) kradli jelke in omorike, si bodo naredili slabo uslugo. Vodstvo parka je vsa drevesa, ki bi lahko prišla v poštev kot novoletni okras, dalo poškropiti s posebno zmesjo strupa, ki odbija zajce in druge škodljivce. Na sobni temperaturi se ta zmes razkroji in oddaja silno neprijeten vonj.

Twiggy se boji

LONDON, 18. decembra (AP) – Zaradi uboja slavnega Beatla Johna Lennona je znamenita britanska manekenka Twiggy z možem Michaelom Whitneyem in dveletno hčerko pospešila vrnitev domov. Iz Los Angelesa se namerava v domovino vrniti drugo leto. Dolgo časa je že odlagala vrnitev, zdaj pa jo je k tej odločitvi spodbodel uboj Lennona in vse večje nasilje v Ameriki.

Jastreb v diplomaciji

Natovski krogi v Evropi zadovoljni z imenovanjem generala Haiga za zunanjega ministra ZDA – Zaostritev ameriških obrambnih stališč?

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BRUSELJ, 18. decembra – Imenovanje generala Alexandra Haiga za novega ameriškega zunanjega ministra je v krogih evropskih članic severnoatlantske organizacije je po pričakovanju – naletelo na ugoden odmev. Pri izražanju zadovoljstva očitno prednjači generalni sekretar pakta NATO Joseph Luns, ki je sinoči v posebni izjavi pozdravil Reaganovo izbiro za ključno mesto v novi ameriški administraciji, dodajajoč da je general Haig »osebnost z očitnimi kvalitetami« in »da smo se vsi, ki smo generala Haiga poznali v Bruslju, razveselili ob njegovem imenovanju«. Nizozemski politik ugotavlja, da bo minister Haig, »ki dobro pozna pozicije evropskih članic zavezništva«, dal novo spodbudo čezatlantskemu dialogu.

Slednja ugotovitev je tudi jedro siceršnjih razmišljanj v krogih severnoatlantskega vojaško-političnega pakta, kajti evropske članice te organizacije so predsedniku Carterju zamerile predvsem, da je medzavezniške odnose podredil dogovarjanju s Sovjetsko zvezo, da se je o sporazumu SALT-2 pogajal, ne da bi vsaj posredno vključil tudi Zahodno Evropo ter – končno – da Amerika z načrtom o »modernizaciji taktičnih jedrskih sil NATO« v Zahodni Evropi ter s koncepcijo »porazdelitve vlog«, ki povečuje finančne in vojaško-strateške obveznosti evropskih članic NATO, polagoma odmika svoj »obrambni dežnik« na stari celini. Že po tej logiki razmišljanja naj bi nekdanji poveljnik atlantskih sil v Zahodni Evropi spremenil usmeritev ameriške diplomacije, ki sta jo vodila Cyrus Vance in Edmund Muskie. Med bivanjem v Monsu, kjer je glavni štab zahodnoevropskih sil severnoatlantskega pakta, se je general Haig zavzemal za krepitev atlantskega dialoga ter za povečanje obrambnih izdatkov.

Ko je junija lani odhajal s položaja v NATO, je general Haig izrazil skeptičnost o dolgoročnosti sporazuma SALT-2, ugotavljajoč, da je najpomembnejša dilema tega desetletja, ali bo sporazum o omejitvi strateškega oboroževanja omogočil ustavitev tempa naraščanja sovjetskega vojaškega potenciala. Če upoštevamo, da je po njegovi vrnitvi v Ameriko prišlo do sovjetske vojaške akcije v Afganistanu ter da je v svetu izbruhnilo še nekaj kriznih žarišč, je mogoče sklepati – kot recimo sklepajo nekateri tukajšnji komentatorji – da bo prihod Alexandra Haiga v State Department pomenil zaostritev ameriških pozicij na obrambnem področju.

Sicer pa prve časniške ocene med Haigovimi »grehi« omenjajo, da gre za edinega aktivnega udeleženca »afere Watergate«, ki je še ostal na političnem površju (to ugotovitev skušajo »omiliti« s pripombo, da je prav Haig omogočil »prehod« od Nixona na Forda), da je bil vpleten v tajno bombardiranje Kambodže, da mu primanjkuje političnih izkušenj in da bi Reagan, ki sam nima »državniške preteklosti«, morda bolje storil, ko bi za ključno osebnost v novi administraciji imenoval bolj izkušenega državnega sekretarja.

Med »pozitivnimi točkami« novega zunanjega ministra ZDA omenjajo, da je prav on pričel diplomatsko akcijo za vrnitev Grčije v vojaško poveljstvo pakta NATO.

BOŽO MAŠANOVIĆ

Knjigovodski delavci!

Za dela ob zaključnem računu potrebujemo

finančne knjigovodje in saldakontiste

Delo po pogodbi. Čas dela po dogovoru.

Zglasite se osebno na naslov KNJIGOVODSKI BIRO GROSUPLJE, Adamičeva 15 ali nas pokličite po tel. 772-854.

18-87100

GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD GE NIZKE GRADNJE
Maribor, Lavričeva ul. 3

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

GEOMETRA

za opravljanje del na ljubljanskem območju

Pogoj: srednja strokovna izobrazba gradbene geodetske smeri
3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju del geometra
Poskusno delo traja 2 meseca

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: GIP GRADIS TOZD GE Nizke gradnje Maribor, Lavričeva ul. 3.

18-8724

BRANKO PODOBNIK

Privarčevati vsi enako, vendar vsak po svoje

Prav tako, kot je zaželeno, da naj bi bila resolucija o družbenoekonomskem razvoju Jugoslavije v naslednjem letu kar najbolj konkretna pri opredeljevanju nekaterih nalog, pa je slabo, če hoče po vsej sili urejati tudi stvari, ki so v izključni pristojnosti republik in pokrajin; osnutek zvezne resolucije pa si lasti urejanje nekaterih stvari.

Ali si bo to lastil tudi predlog resolucije, sedaj, po prvih delegatskih razpravah, v katerih usklajujejo stališča republik in pokrajin o osnutku zvezne resolucije za prihodnje leto, še ni mogoče trditi. Slovenski delegat v odboru za finance Marjan Markovič pa je na prvi seji odbora, v katerem usklajujejo del zvezne resolucije, ki govori o splošni in skupni porabi in osebnih dohodkih v prihodnjem letu, zelo odločno opozoril na to, naj si zvezna resolucija ne jemlje pristojnosti, ki ji ne gredo.

V osnutku je namreč med drugim predlagano, da mora rast skupne porabe v naslednjem letu zaostajati za rastjo načrtovanega dohodka najmanj za štiri odstotke in da se sme skupna poraba povečati največ do 19 odstotkov. Splošna poraba pa mora zaostajati za predvideno rastjo dohodka za pet odstotkov in se sme prihodnje leto povečati največ za 18 odstotkov.

Dejstvo je, da so razmere v republikah in pokrajinah zelo različne in da je to problematiko težko urejati za vse enako tako konkretno. Zato je predlog Slovenije, da naj bi v zvezni resoluciji določili samo politiko na tem področju – da morata biti tudi skupna in splošna poraba, tako kot tudi vse druge vrste porabe, v rasti počasnejši od rasti dohodka – razumljiv. Zato naj bi v zvezni dokument zapisali samo skupni odstotek, za koliko mora rast skupne in splošne porabe, nadomestil za pokojnine in invalidnine, nezaposlenim ter nadomestil iz zdravstvenega in socialnega zavarovanja v prihodnjem letu, zaostajati za ustvarjenim dohodkom. Za koliko pa se bo znotraj take globalne omejitve povečevala katera od naštetih vrst porabe, pa naj bi odločile posamezne republike in pokrajini same.

Tako bi lahko omejili tovrstno porabo bolj samoupravno in očitno tudi bolj učinkovito. Kajti republike in pokrajini bi lahko urejale te probleme v skladu s svojimi specifičnostmi, razen tega pa bi ohranile svoje pristojnosti. Kajti najbolj pomembno je, da skupno in splošno porabo omejimo in ju podredimo ustvarjenemu dohodku.

Tudi omenjeni predlog v osnutku zvezne resolucije za prihodnje leto potrjuje, da država zelo nerada prepušča urejanje nekaterih problemov republikam in pokrajinama ter združenemu delu v njih. Ko da drugim zaupa mnogo manj kot sebi. To dokazuje tudi predlog, da naj bi tudi v prihodnjem letu ponovno z zakonom omejili porabo za dnevnice, kilometrine, avtorske honorarje, stroške za pogodbe o delu, reklamo in propagando. Ta zakonska omejitev v bistvu ni nič drugega, kot nezaupnica združenemu delu, češ da se samo ne zna vesti gospodarno in stabilizacijsko. Pa bi bilo zagotovo mnogo boljše, če bi skušala država, namesto da s prisilo in velikokrat negospodarno omejuje tovrstno porabo, poiskati in predlagati take rešitve, ki bi kolektive v združenem delu spodbujale h kar najbolj racionalni porabi na vseh področjih.

To, da bodo naša stabilizacijska prizadevanja uspešna le, če bo ustrezno naše zavestno vsakdanje ravnanje, smo menda že spoznali. Kaže pa, da bodo morali nekateri šele spoznati, da tega ni mogoče doseči z zakonskimi prepovedmi, pač pa z ustvarjanjem ozračja (pre)potrebnega racionalnega ravnanja na vseh področjih.

MILAN MAVER: V bitki za stabilizacijo

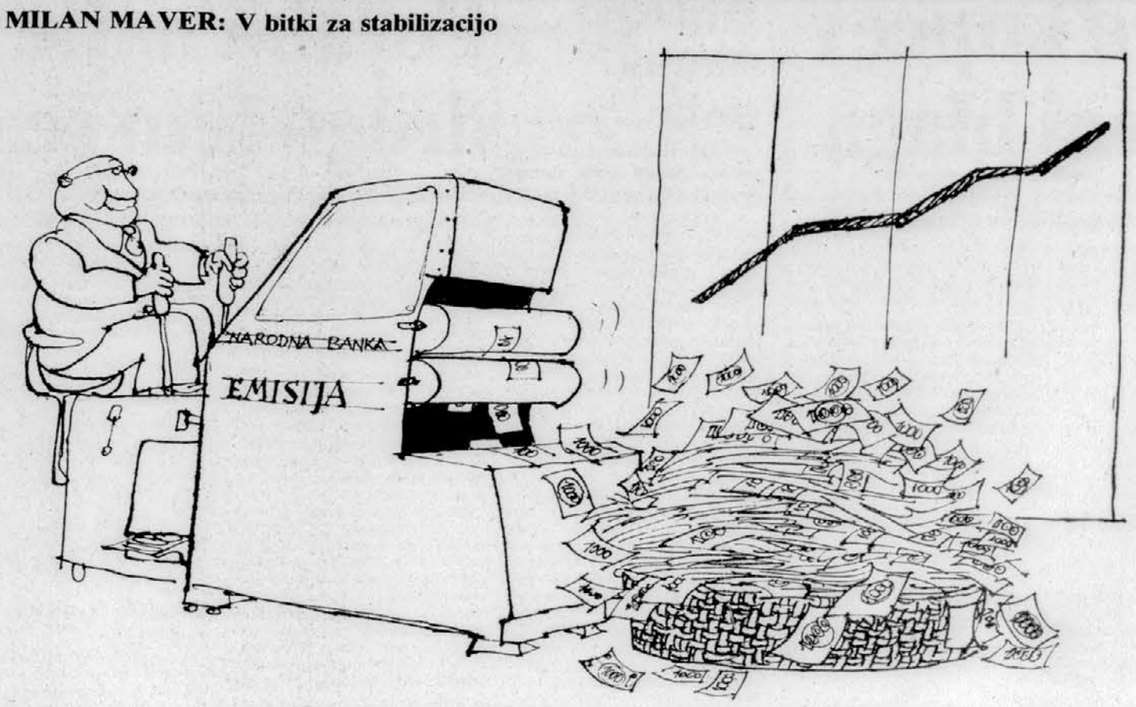

– Edini povečevalci proizvodnje, pri katerih se nikoli nič ne zatakne.

HELENA KOS

Dogovore iz vitrin

Ob podpisovanju družbenih dogovorov je ponavadi zelo slovesno. Redko se zgodi, da bi udeleženci družbenega dogovarjanja pozabili o pomembnem dogodku obvestiti novinarje, ki jim radi postrežejo tudi z izčrpnimi informacijami o pomembnosti dogovora, ki ga podpisujejo. Povsem drugače pa je čez čas, ko bi želeli dobiti podatke o uresničevanju dogovorjenega: takrat je skoraj praviloma nemogoče dobiti sogovornika, ki bi bil pripravljen karkoli povedati.

Preprosto zato, ker sta prava vloga in pomen družbenega dogovarjanja še vedno premalo uveljavljena. Sestavljalci in predlagatelji družbenega dogovora se pogosto najbolj trudijo pritegniti k družbenemu dogovoru politično »močne« podpisnike, ki bi naj s svojim podpisom na dokumentu, s katerim pogosto nimajo veliko skupnega, še povečali njegovo veljavo.

Ljubljana je naredila »obračun« družbenih dogovorov, ki jih je podpisala od leta 1974 do 1979. V tem obdobju je Ljubljana podpisala 32 družbenih dogovorov. Ko so preverjali izvajanje oziroma uresničevanje le-teh, pa se je izkazalo, da materialna in družbena odgovornost (v smislu 150. člena ustave SRS) v teh dokumentih skorajda nista opredeljeni.

Zato ni presenetljivo, da so se podpisniki družbenega dogovora najpogosteje zadovoljili z ustanovitvijo odbora za spremljanje izvajanja družbenega dogovora, spravili slovesno podpisani akt v vitrino in pohiteli na sestanek, kjer so se dogovarjali za podpis novega, izredno pomembnega družbenega dogovora.

Tudi pregled vsebine družbenih dogovorov kaže, da je pravi pomen družbenega dogovarjanja še prevečkrat zanemarjen. Ni malo družbenih dogovorov, katerih uresničevanje pomeni v bistvu le uresničevanje že dogovorjene skupščinske politike. Prav tako, kot ga ni, ki bi začel postopek za družbenopolitično odgovornost, ko se dogovorjena politika ne uresničuje, se dolgo ni našel nihče, ki bi izkoristil možnost, ki jo daje zakon upravnim organom, namreč, da nadzorujejo izvajanje družbenih dogovorov. V večini primerov bi se namreč morali najprej sami posuti s pepelom.

Ker so v zadnjem času moralne obveznosti iz družbenih dogovorov vse pogosteje povezane tudi z materialnimi, se na tem področju marsikaj premika na bolje. Predvideni podpisniki skrbno pretehtajo, ali je smotrno in umestno pristopiti k dogovoru, saj je neizpolnjevanje materialnih obveznosti povsem drugače nadzoravano, kot neizpolnjevanje moralnih obvez.

Ljubljana pa se je odločila, da zaostri tudi moralno odogovornost: mestna uprava se je namreč zavezala, da bo odslej nadzirala tudi izvajanje družbenih dogovorov in redno obveščala javnost, družbenopoiitične organizacije, mestno skupščino in njen izvršni svet o problematiki in pojavih v zvezi z družbenim dogovarjanjem.

STOJAN ŽITKO

Bele lise v stanovanjskem zakonu

Delegati slovenske skupščine niso sprejeli predloga zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Sklepanje o njem so namreč na predlog družbenopolitičnega zbora preložili. Deloma zaradi izredno številnih dopolnil k zakonskemu predlogu, saj bi jih na samem skupščinskem zasedanju delegati zelo težko primerjali. Hkrati pa je družbenopolitični zbor menil, da je treba nekatere člene ponovno pretehtati tudi s sistemskega vidika.

Ob tej odločitvi so tako v zboru združenega dela kot v zboru občin omenili, da bi bilo prav, če bi zakon lahko sprejeli še letos. Drugače bi namreč skoraj gotovo morali na hitro pripraviti intervencijski zakon, ki bi začasno uredil vsaj nekaj pomembnih zadev, kot na primer novosti pri zagotavljanju denarja za stanovanja ali pa planske postopke.

Znano je tudi, da se delegati niso že prvič zadovoljili s osnutkom tega zakona, temveč so zahtevali natančnejše osvetlitve nekaterih predloženih rešitev. Zaradi tega je toliko bolj jasno, kako težavna in zapletena je bila pot, preden so se lahko pred republiško skupščino pojavili z zdajšnjim zakonskim predlogom. Zdi pa se, da se bo zdaj nemara postopek še zavlekel, čeprav je na drugi strani treba povedati, da nasprotujočih si stališč ni toliko, kot bi mogoče sklepali na prvi pogled. V glavnem naj bi namreč o novih stanovanjih odločal doseženi čisti dohodek tozdov in delovnih skupnosti. Če pa se bodo pri tem nekateri tozdi tudi iz objektivnih vzrokov znašli v škripcih, ker začasno ne bodo imeli dovolj čistega dohodka, naj bi jim za nakup stanovanj iz svojega čistega dohodka posodili tozdi, ki teh težav nimajo. To naj bi bila tako imenovana vzajemnost med tozdi na stanovanjskem področju. Denar za to naj bi združevali v stanovanjski skupnosti. Pri tem pa se je slednjič tudi zataknilo.

Nihče sicer nima ničesar proti temu, da bi tako pomagali tudi tozdom z izgubo ali na robu donosnosti, vendar se je treba tudi o takih stvareh najprej samoupravno sporazumeti. Ker pa vemo, da tudi na drugih področjih samoupravno sporazumevanje večkrat ne zajame vseh tozdov, ker se mu nekateri radi tudi izmaknejo, naj bi to uredili z občinskimi odloki. Republiški izvršni svet namreč meni, da bi tiste tozde, ki ne podpišejo samoupravnega sporazuma o temeljih plana stanovanjske skupnosti, k izpolnjevanju njihovih denarnih obveznosti zavezali z občinskim odlokom. Medtem ko ni sporno, da se tako lahko poseže po prispevkih iz dohodka, pa bi bilo nekaj povsem novega, če bi enako ravnali tudi s čistim dohodkom. Ravno iz tega pa naj bi črpali denar za vzajemnost. Ustreznejše rešitve v tem trenutku še ni videti, saj bi bilo naposled zelo neprimerno, če bi podobno kot za solidarnostna stanovanja tudi za vzajemnost dajali iz dohodka. Potemtakem bi bilo namreč vse drugo zajamčeno, ne pa stanovanja, ki si jih lahko kupujejo tozdi sami. Druga rešitev bi seveda bila, da nekateri tozdi pač ne bi za vzajemnost ničesar prispevali, kar pa bi utegnilo ogroziti stanovanjske načrte po občinah. Zato gre pri tem spornem, 27. členu, predvsem za res izjemen poseg, kot menijo v republiškem izvršnem svetu.

Drugi pa temu nasprotujejo, češ da ni razlogov, da bi pri stanovanjskem denarju drugače ravnali, kot smo si sami predpisali. Če pa bo to potrebno, je treba ubrati druga znana pota do tega, da se tozdi tudi o tako pomembnih zadevah samoupravno sporazumejo.

Nemara je precej bolj kočljivo to, da so številni razpravljalci ob tem členu izgubljali dosti časa, predvsem pa povsem na koncu vsaj enoletnega postopka ob pripravljanju stanovanjskega zakona. Zaradi tega so tudi dosti manj govorili o drugih stvareh, ki bi jih nemara kazalo kako drugače zapisati. Če vemo, da naj stanovanjski zakon ureja vse tisto, za kar imamo na voljo še vedno kar osem zakonov, je gotovo težko narediti takega, ki bo ustrezal prav vsem pogledom. Celo temu, da ga po skupščinski resoluciji o zakonodajni politiki ne bi pretirano obremenjevali s tistim, kar je že zapisano v nekaterih drugih zakonih ali na primer kar v zakonu o združenem delu. Vendar zakon ni delan samo zaradi tega, da povemo, kako bomo zagotavljali v bodoče denar za nova stanovanja in za vzdrževanje že naseljenih. Zakon o stanovanjskem gospodarstvu naj bi bil navsezadnje tudi nekakšen kodeks o tem, kaj morejo početi stanovalci v hišah, ki jih bodo prevzeli v gospodarjenje. Ali ne bi bilo zaradi tega treba prav toliko pozornosti kot stvarem, ki se od daleč lahko zdijo tudi precej abstraktne, posvetiti tudi vprašanjem, kakšne zakonske možnosti so pri tem ponujene stanovalcem. Zelo lahko je zapisati, da bo zakon posebej utrdil tudi samoupravno organiziranost v hišah, stanovalcem pa zagotovil nekakšne povsem nove možnosti za odločanje. Sistemsko nekatere novosti sicer niso sporne, saj so jih ravno zaradi sistemske čistosti zakona tudi vnesli vanje. Vprašanje pa je, vseeno, kaj povprečnemu stanovalcu in samoupravljalcu pomeni, če bo moral po novem v skupnosti stanovalcev (ki je spet nov samoupravni termin) kot pravni osebi skrbeti tudi za stvari, ki samo navidezno izboljšujejo njegov samoupravni položaj. Je to, nemara, določilo, da se stanovanja tozdov prenesejo v gospodarjenje skupnosti stanovalcev v hiši, pri tem pa nihče (v hiši) praktično ne ve, čemu bo to koristilo in koliko denarja bo treba za to. Mariborski delegat je na skupščinskem zasedanju upravičeno pripomnil, da od predlagatelja zakona pričakuje, da bo hitro izdal tudi spremljajoče podzakonske akte, saj zdaj res ni jasno, s čim vse se bodo morali ukvarjati v hišnih svetih. To je sicer v zakonu res napisano, toda vprašanje je, če bodo že zdaj preredki zagnanci v hišni samoupravi to tudi zmogli. Čeprav vemo, kakšen »kraval« je nastal zaradi nedavnih 15 tisoč računov ljubljanskim etažnim lastnikom, se lahko samo čudimo, da tudi v skupščinski razpravi ali že v odborih ni doživel vsaj rahlega odmeva. Še zaradi tega ne, ker je predlog zakona ohranil določilo, da bodo poslej etažniki svoje prispevke poravnavali kot mesečna predplačila. Vemo pa, da so etažniki doslej takšno možnost zavračali, češ da hočejo najprej dokazilo za opravljeno delo.

Samo teh nekaj navrženih in precej naključno izbranih vprašanj, ki bi zaslužila tehtnejšo razpravo ne samo v skupščinskih zborih, temveč tudi v različnih političnih telesih, dokazuje, da stanovanjski zakon v marsičem ni ravno po meri stanovalcem. Preveč so ga nemara krojili po nekakšnih napotkih, ki pa so večkrat daleč pred tem, kar je v resnici mogoče doseči. Zato verjetno ne bi bilo najbolje, če bi se razprava še naprej sukala samo o tem, kdo bo popustil pri 27. členu. Pokazalo se je namreč, da bi to bilo še vedno premalo, o čemer pričajo tudi številna druga dopolnila k zakonskemu predlogu. Začuda pa se o teh niti v zadnji skupščinski debati še ni razvila debata.

● **Le zakon nas lahko prisili ...**

Pred štirimi leti so slovenske turistične agencije podpisale samoupravni sporazum, medsebojni dogovor o izobraževanju vodnikov. Rezultat sporazuma je pičel. Med 300 registriranimi slovenskimi vodniki je take težje obiskovalo le 40 kandidatov. Drugi vodniki se na dobro zamišljene sklepe požvižgajo – in njihove delovne organizacije tudi.

Težji stanejo. Denar je torej vzrok premajhnemu zanimanju za pridobivanje naslova poklicnega vodnika. Vedeti, pa tudi moramo, da bodo delegati skupščine SR Slovenije med zadnjimi v Jugoslaviji, ko bodo prihodnje leto sprejemali zakon, ki bo dokončno prisilil turistične agencije in vodnike, da bodo spoštovali sporazum o izpitih za voditelje izletov.

»Le zakon nas lahko prisili v to,« je nedavno tega dejal pomemben mož slovenskega turističnega gospodarstva. Zagotovo bo temu res tako. Vprašanje je le, kako si nekateri delavci v turističnem gospodarstvu, ki Jugoslaviji vsako leto prinaša veliko milijonov dolarjev, predstavljajo samoupravni socializem; za našo družbo mora biti tudi samoupravni sporazum zakon, po katerem se morajo ravnati vsi njegovi podpisniki.

MATIJA DERMASTIA

● **Smetnjaki v vrečkah**

V ljubljanski občini Center so pred nekaj manj kot letom dni uvedli v nekaterih krajevnih skupnostih poizkusen odvoz smeti v plastičnih vrečkah. Takrat je stalo deset vrečk za smeti 24 dinarjev, danes pa stane prav toliko vrečk že 84,27 dinarjev – seveda, če jih v trgovini najdete.

Nov način odvoza odpadkov naj bi komunalci vpeljali tudi v ostalih občinah in pred vrati je nov odlok o ravnanju z odpadki, ki naj bi ga mestna skupščina v kratkem sprejela. Koliko bo to prispevalo k lepšemu videzu »bele Ljubljane«, če ne bo vrečk, si lahko mislimo, koliko pa bo to stalo občane, ki morajo vrečke kupovati sami ali zbrati denar za kontejner, lahko izračunamo.

Sedaj delavci tozda Javna higiena pobirajo vrečke predvsem popoldne in v večernih urah, odlok pa predpisuje, da smejo uporabniki vrečke za smeti odložiti največ dve uri pred dogovorjenim časom, ko naj bi jih pobralo vozilo za odvoz smeti. Ker občani tega ne spoštujejo, se vrečke večkrat tudi po dva dni valjajo na pločnikih, marsikdaj pa so za kupe vrečk krivi tudi komunalci, ki se svojega urnika odvoza odpadkov ne držijo. Če se bo nov način odvoza odpadkov uveljavil za celotno področje Ljubljane, se lahko vprašamo, kaj bodo vozila za odvoz odpadkov delala v urah, ko je večina ljudi v službah. Če bi želeli odvažati odpadke tudi dopoldne, bi moral marsikdo iz službe skočiti domov, da bi ob določenem času postavil vrečko z odpadki pred vrata, kajti v nasprotnem primeru bi kršil odlok.

Delegati bodo v ljubljanski mestni skupščini v kratkem glasovali o usodi predlaganega odloka o ravnanju z odpadki. Morda bi ob tem veljalo razmisliti še o številnih nerešenih vprašanjih.

BOGI POGAČNIK

ANTON RUPNIK

Referentska zakonodaja

Kako prihaja pri nas do (zveznih) zakonskih predpisov? Vprašanje je na prvi pogled izpitniško, srednješolsko. Če pa si ga zastavimo glede na izkušnje dveh svežih primerov, postane že zelo utemeljeno in poučno. Vprašanji se torej glasita: Kako je pravzaprav prišlo do uzakonitve omejitev vožnje (znana je pod »šifro« lihi – sodi)? Kako je pravzaprav nastala zakonska pobuda za jugoslovanski zimski čas?

Po več kot dveletnem spremljanju rezultatov pri omejevanju voženj le spoznavamo, da smo nekaj goriva privarčevali – skromno sicer, pa vendarle nekaj – skoraj izključno na račun podražitev, da pa administrativne omejitve niso prinesle drugega kot slabo voljo med ljudmi. Bilo nas je kar precej takrat, ki smo hoteli javno opozarjati na izkušnje drugih držav. Iz prve naftne krize po letu 1973 so namreč mnogi naši sosedi spoznali, da je porabo mogoče omejiti edinole z bencinskimi boni, da pa vse druge pavšalne prepovedi navadno rodijo novo administracijo in slabo kri med ljudmi. Takrat je bil ukrep ZIS pač »svet« in nedotakljiv in bilo bi podobno krivi veri, če bi kdo širil nezaupanje vanj. Danes menda že smemo vprašati.

Kako je nastajal predlog za takšen ukrep? Ali se je kdo od pristojnih referentov, ki so ga pripravljali, sploh zanimal za izkušnje tistih, ki so z omejitvami že poskušali? Verjetno nihče. Ukrep je takšne narave, da bi lahko vsaj nekaj tednov mirno javno razpravljali o njem, saj je vnaprej izključena kakršnakoli zloraba (kot je po drugi strani morda nemogoče javno in vnaprej razpravljati o devalvaciji). Zakaj ni bilo nikakršne razprave?

Drugi primer je tisti z jugoslovanskim »originalnim« zimskim časom. Ko je zakonska pobuda prišla prej pred zvezno skupščino kot v demokratično javno razpravo, je iz slednje kmalu prišlo spoznanje, da gre za hudo nepremišljeno referentsko zamisel, ki nima praktične utemeljitve in vrednosti.

Slovenska gospodarska zbornica, sindikati in cela vrsta strokovnjakov so se izrekli proti tej zamisli. Zamisel pa je vendarle že prišla v obliki zakonskega osnutka pred zvezno skupščino. Če ji ne bi torej pozorno prisluhnili – če ne bi ravno tisk opravil svoje naloge, kritične razčlenitve! – bi morda danes spet imeli opravka z zakonskim ukrepom, nad katerim bi se čudili in hudovali ...

Dva primera, verjetno dva med mnogimi. Zadostna pa sta že za sum, da ob vsej demokratizaciji odločanja pri nas še vedno uspevajo skozi mala vrata uveljavljati referentski rokohitrci svoje kabinetske zamisli.

DUŠAN GRČA

Izvoli se sam?

V enem od členov statuta krajevne skupnosti Koper–Center je zapisano, da »zbor občanov veljavno sklepa, če so na njem prisotni predstavniki najmanj ene tretjine gospodinjstev z območja posameznega zbora«. Če ta zahteva ni izpolnjena, je zbor po 30 minutah sklepčen in njegove odločitve veljavne. Podobno, očitno ne glede na to, ali je takšno določilo zapisano v statutu ali ne, ravnajo v večini slovenskih krajevnih skupnosti, v katerih premajhna udeležba na zborih lahko povzroči precejšnje zaplete.

Sestavljalci osnutka, ki je gotovo bil vzorec za sestavo drugih statutov KS, so prejkone namenoma predvidevali in omogočili takšno rešitev, s katero se da na videz razrešiti težave zaradi nesklepčnosti zborov občanov. Ti so marsikdaj, predvsem v mestnih krajevnih skupnostih, pogosto »umetno« sklepčni.

Tako je bilo tudi v ponedeljek zvečer na obeh zborih občanov v Kopru, na katerih so volili delegate v skupščino in krajevno konferenco SZDL novooblikovanih krajevnih skupnosti v mestu in sprejemali samoupravne sporazume sis družbenih in gospodarskih dejavnosti. Zborov se je udeležila le tretjina občanov od števila, ki bi bilo potrebno, da bi bilo zadoščeno prvemu delu tistega člena statuta, ki ureja sklepčnost zborov občanov. Zato so izkoristili drugi del statutarne možnosti. Vendar je bila škoda, da je moralo biti tako, saj sta bila zbora občanov zanimiva, občani so izrekli precej konkretnih pripomb in želja v zvezi z delom in problemi v krajevnih skupnostih, še posebej pa v 2. mestni četrti, ki bo po novem ena od koprskih krajevnih skupnosti. Občani Kopra so se namreč na referendumu 15. junija letos odločili, da bodo veliko krajevno skupnost z okrog 8000 prebivalci »razbili« na štiri manjše.

Na zborih občanov te dni volijo tudi delegate v samoupravne organe krajevnih skupnosti. Zato je še toliko bolj neprijetno, ker se jih udeležijejo predvse evidentirani kandidati za skupščino KS oziroma za krajevno konferenco SZDL. Ker so bile na dnevnem redu tudi volitve, so kandidati praktično volili sami sebe. To seveda ni sprejemljivo. Čeprav gre na videz le za paradoksen položaj, je problem zelo vsebinski in tesno povezan z delovanjem delegatskega sistema, razvitostjo samoupravljanja in delovanjem subjektivnih sil v krajevni skupnosti.

Zakaj občani ne prihajajo na zbore in zakaj se ne zanimajo za samoupravljanje v kraju? Na to vprašanje so delno odgovorili že občani, ki so se zborov udeležili in razpravljali: »Saj smo opozarjali na ta problem, a brezuspešno ...« Če so bile brezuspešne na pol zasebne pobude, se to ne bi smelo zgoditi z uradnimi, političnimi. Vendar se zdi, da so bile priprave na te zbore oziroma konstituiranje novih krajevnih skupnosti pomanjkljive, kar je odsevalo tudi v nesklepčnosti zborov. Zato lahko samo upamo, da se takšna praksa ne bo nadaljevala tudi v delu novih organov KS in družbenopolitičnih organizacij, četudi bodo verjetno njihovi člani v primeru, če nerodnosti zaradi nesklepčnosti ne bodo takoj popravili, živeli z občutkom, da so se izvolili sami.

ZDRAVKO STEFANČIČ

Izvozno »topiranje«

Rast družbenega proizvoda, zlasti še industrijske proizvodnje, bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju predvsem odvisna od rasti izvoza blaga in storitev. V osnutku družbenega plana SR Slovenije za novo srednjeročno obdobje je predvideno, naj bi izvoz prispeval k načrtovani povprečni 3,5-odstotni letni stopnji rasti družbenega proizvoda skoraj 55-odstotni delež. Da bi pospešili razvoj izvozno bolj trajno usmerjene proizvodnje, bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju dali prednost in podporo razvojnim programom in naložbam, ki bodo omogočile in zagotovile trajnejše povečevanje izvoza.

Podrobnejši pregled že pripravljenih razvojnih načrtov in že vloženih naložbenih zahtevkov pri bankah je pokazal, da je med njimi dokaj skromen odstotek takih, ki ponujajo razvoj izrazito ali pretežno v izvoz usmerjene proizvodnje. Nekaj več – dobra četrtina – je takih, ki obetajo občutnejše povečevanje neposrednega ali posrednega izvoza, medtem ko pretežni del ostalih napoveduje le skromen prispevek k izboljšanju naše zunanjetrgovinske bilance, saj predvideva za prodajo na zunanjih trgih le majhen, pogosto samo simboličen del načrtovane nove ali povečane proizvodnje, pretežen del pa namenjajo prodaji na domačem trgu. Nekateri razvojni programi ali tudi že vloženi naložbeni zahtevki pa so bili pripravljeni samo za razvijanje proizvodnje, ki je namenjena zgolj za domači trg.

Sestavljalci teh, pa tudi zgolj simbolično v izvoz usmerjenih razvojnih programov in naložbenih zahtevkov so seveda kmalu uvideli, da tako zasnovanih razvojnih in naložbenih programov ne bodo mogli uresničiti, ker pri ocenjevanju teh po dogovorjenih razvojnih kriterijih zanje ne bodo mogli dobiti podpore niti v gospodarstvu niti v bankah.

Zato so začeli razvojne in naložbene programe popravljati ali spreminjati. Nekateri vsebinsko, pretehtano in temeljito, drugi samo formalno, navidezno, predvsem z napihovanjem izvozne usmerjenosti načrtovane nove ali povečane proizvodnje. Čez noč, brez kakršnihkoli temeljitejših tržnih analiz, so ugotovili, da bi lahko na tujih trgih prodali velik del izdelkov, ki jih bodo izdelali s povečanimi ali novimi zmogljivostmi, stresli iz rokava presenetljive podatke ne le o izvozni, temveč tudi o dohodkovni donosnosti nameravanih naložb in podobno. Tako smo na primer v Borbi lahko prebrali, da bi novosadska »Tehnika« z naložbo 550 milijonov dinarjev za povečanje proizvodnje kompresorskih vibratorjev lahko zagotovila jugoslovanski skupnosti milijardo dolarjev (!) devizne priliva na leto, ker se za te vibratorje, ki so »boljši od vseh, kar jih je v svetu«, zanima ameriška multinacionalna družba ICR, ki bi bila pripravljena kupiti licenco za njihovo izdelovanje. To milijardo dolarjev si lahko zajamči jugoslovansko gospodarstvo seveda le, če je pripravljeno »s samoupravnim povezovanjem in dogovarjanjem zagotoviti sredstva, ki so potrebna za razvoj te proizvodnje« – sicer bo »Tehnika« sprejela ponudbo ameriške družbe in ji prodala licenco.

S takšnim ali podobnim – predvsem izvoznim – napihovanjem razvojnih in naložbenih programov skušajo nekatere organizacije združenega dela dobiti podporo zanje v družbenopolitičnih skupnostih, gospodarstvu in še zlasti v bankah. Kot da so pozabile, da bodo morale iz rokava stresene napovedi o izvozni, dohodkovni, tehnološki, zaposlitveni in sploh naložbeni uspešnosti načrtovanih razvojnih programov tudi utemeljiti, ko bodo predložile investicijske programe, potem pa jih še dokazati z dejanskimi izvoznimi, dohodkovnimi in drugimi rezultati naložb. Teh pa – o tem smo se lahko že prepričali – ni mogoče napihovati.

JOŽE ŠIRCELJ

Zaukazano politično premirje v Iranu

V Iranu včeraj ni bilo manifestacij za imama Homeinija oziroma demonstracij proti njegovim domnevnim ali resničnim nasprotnikom. Prepovedal jih je Homeini sam, čeprav so take množične politične shode sklicali verski voditelji in več teles v okviru islamske revolucije po vseh večjih mestih te dežele. Na teh manifestacijah naj bi »obsodili nedavne dogodke v Iranu in posebej še v Isfahanu, ko so spodkopavali avtoriteto imama Homeinija«.

Imam je drugačnih misli. Položaj v deželi je »kočljiv«, je dal vedeti, in »potrebno je ohraniti enotnost«, zato naj ljudstvo ne reagira tako, »če so me žalili, mene ali mojo fotografijo.« Omemba se nanaša na fotografijo iranskega vrhovnega verskega in posvetnega vodje, ki so jo pred petimi dnevi raztrgali demonstranti v Isfahanu.

Sklicateljem manifestacij oziroma demonstracij, ki jih ni bilo, očitno raztrgana imamova fotografija ni bila glavni razlog za poziv množicam, marveč samo povod. Ljudstvo naj bi namreč včeraj izreklo podporo šiitskim verskopolitičnim voditeljem, in sicer »zdaj, ko skuša sovražnik od znotraj razdejati našo revolucijo, zdaj ko napada njeno zadnje oporišče, njene možgane, revolucionarno duhovščino in *velajate fakih*« (načelo, da imajo verski voditelji najvišjo oblast v deželi, z imamom, zdaj Homeinijem, na čelu.)

Nemalo znamenj kaže, da je neposredna tarča teh napadov predsednik islamske republike Iran in vrhovni poveljnik vojske, Bani Sadr.

Napadi so namreč zdaj – bržkone po vsem videzu veliko bolj kot prejšnje čase – naperjeni neposredno nanj; z drugimi besedami, imenujejo ga z imenom, ne namigujejo več toliko nanj.

Za to je – nekako od prvih dni decembra – več dokazov. Značilno je, da se je najprej oglasil zoper njega Homeinijev vnuk, Husein Homeini, ki je v intervjuju teheranskemu dnevniku »Ettelaat« izjavil: »Tisti, ki se zbirajo pod Bani Sadrovim varstvom, žele zdaj nastopati zoper imama.« Število prijateljev Bani Sadra se sicer osipa, je pripomnil Homeinijev vnuk, »toda tudi zdaj vidim dokaze velike zarote zoper imama.«

Eskalacijo obdolžitev zoper predsednika republike so nato nadaljevali. Tako ga je 60 poslancev medžlisa obdolžilo, da je »kršil ustavo« zato, ker da je izdal »življenjsko pomembne državne skrivnosti« s tem, da je objavil nadrobnosti parlamentarnih debat za zaprtimi vrati, kar naj bi »koristilo sovražniku.« Z druge strani, a očitno usklajeno, je Bani Sadra napadel hodžatoleslam Rezvani, zastopnik imama Homeinija v letalskem oporišču Nojeh pri Abadanu. Od predsednika zahteva, naj ukine svoj »urad za povezavo z ljudstvom.«. Ta urad, prek katerega naj bi Bani Sadr zagotavljal podporo Irančanov in jih hkrati seznanjal s svojo dejavnostjo, trdi Rezvani, vzdržuje zveze s »kontrarevolucionarnimi elementi«, tistimi, ki želijo izvesti »vrsto atentatov« zoper kakih 40 verskih voditeljev. In še en napad: glasilo vladajoče islamske republikanske stranke poroča ne samo, da je okoli 200 pripadnikov opozicijske stranke mudžahedin halk (tako imenovanih islamskih marksistov) z noži napadlo nasprotnike, pri čemer da so vzklikali »Bani Sadr, Bani Sadr, podpiramo te!«

Če smo pred nedavnim pisali, da se nihalo političnega vpliva v Iranu nagiba na Bani Sadrovo stran in da je po drugi strani islamska republikanska stranka pod vodstvom ajatole Beheštija v relativni politični defenzivi, najnovejši dogodki kažejo, da nasprotniki Banija Sadra in njegovih pristašev politično nihalo skušajo obrniti v drugo smer, da so prišli do sape in krenili v nasprotni napad.

Imam Homeini je dan pred množičnimi demonstracijami preprečil, da bi klerikalna smer v islamski revoluciji v Iranu sprožila frontalni napad na nosilce laicistične, bolj posvetne smeri v tej deželi. S tem si je Homeini pridobil dodatne prednosti kot razsodnik v malone vsakdanjih sporih med obema glavnima strujama, pokazal se je ali skušal pokazati vzvišen nad njimi, da ima pred očmi predvsem enotnost iranskega ljudstva, ki je v časih vojne z Irakom razumljivo najvišji imperativ.

Spor je začasno prekinjen; njegove korenine so ostale, pa tudi huda kri, ki ji do nadaljnjega ni dano dati si duška. Bojne sekire so na ukaz z najvišjega mesta v Iranu torej pokopane. Vprašanje je samo, za koliko časa. Do konca vojne z Irakom? Mogoče, a ne povsem verjetno. Čas vojne je pokazal, da so vzlic podobnim pozivom imama Homeinija ti spori vedno znova prišli na dan, praviloma v obliki zavitih in bolj ali manj zvitih namigov, nekajkrat pa tudi imenoma.

Zgledni sosedski odnosi izraz helsinških vrednot

Sandro Pertini in Cvijetin Mijatović izmenjala zdravici – Pomen sodelovanja med Italijo in SFRJ za širše območje Evrope

RIM, 18. decembra (Tanjug) – Italijanski predsednik Sandro Pertini je sinoči v predsedniški palači na Kvirinalu priredil slovesno večerjo na čast predsednika predsedstva SFRJ Cvijetina Mijatovića. Med večerjo sta Pertini in Mijatović izmenjala zdravici.

Sandro Pertini: Jugoslavija hodi po Titovih stopinjah

»Zelo sem srečen, da vam lahko izrazim kar najbolj prisrčno dobrodošlico v Italiji, kjer se mudite na svojem prvem uradnem obisku zunaj meja vaše države.

Toda nocoj občutim tudi žalost: ko sem bil v Jugoslaviji, na veličastni poti, ki je ne bom nikoli pozabil, je vašo plemenito državo še vodil maršal Tito. Postala sva prijatelja ob tem najinem srečanju, prijatelja, ker so naju vezali spomini na skupen boj za obrambo človeških in državljanskih pravic, za obrambo neodvisnosti vseh narodov in s tem tudi za učvrstitev miru v svetu.

Potem sem prišel v Beograd poklonit se pred mrtvaškim odrom velikega prijatelja. Njegova izguba je zapustila praznino, ki jo je težko nadomestiti. Tito ni bil samo zmagoviti voditelj jugoslovanskega partizanskega gibanja pa ljudske revolucije, revolucije, ki je iz Jugoslavije naredila socialistično državo v neodvisnosti in svobodi. Bil je tudi eden od največjih branilcev stvari miru, katerega zmaga je odvisna od osvoboditve vseh narodov, od samega obstoja človeštva.

Zamisel neuvrščenosti, katere eden od najbolj avtoritativnih in najtrdnejših ustanoviteljev je bil Tito, je naletela ob samem nastanku na veliko nerazumevanja. Toda zdaj je le malo tistih, ki ne priznavajo velikanskega pomena neuvrščenosti, če jo razumemo tako, kot je to storil Tito, to je kot raznolikost narodov, ki želé ostati, neodvisni od vojaških blokov, črpati iz iskrenega pacifizma, nikomur groziti, temveč so trdno odločeni in sposobni ubraniti se groženj, tuje volje in nasilja.

Izguba Tita, pod čigar vodstvom je Jugoslaviji uspelo ohraniti narodno neodvisnost in se razvijati, svet pa je dobil pomemben prispevek k ohranjanju miru, nas je oropala za politično oporo, h kateri smo se obračali s spoštovanjem in zaupanjem. Nikoli ne bom pozabil, gospod predsednik, globoke presunjenosti, ki sem jo doživel, ko sem videl užaloščenost plemenitega jugoslovanskega ljudstva ob zadnji poti njegovega predsednika; odločnost, ki sem jo prebral v očeh njegovih sodržavljanov, da želé nadaljevati po poti, ki jo je začrtal umrli državnik za ohranitev narodne neodvisnosti in za aktiven prispevek k stvari miru v Evropi in v svetu.

Ta mir pa je nedeljiv in do njega imajo pravico vsi narodi na našem planetu, velike in male države, močni in šibki. Ko sem se srečal s predsednikom Titom v Beogradu, sva se dolgo pogovarjala o možnostih, da bi ukrotili podivjani vrtinec tekme v oboroževanju, da bi spremenili logiko izsiljevanja z jedrskim orožjem, da bi izkoreninili vsa vojna žarišča, ki obstajajo na svetu.

Tistikrat skupno izražena mnenja so danes na dramatičen način postala resničnost in zato sem jih danes, pretresen, želel omeniti. Naša solidarnost velja afganistanskemu ljudstvu, ki se bojuje za svojo neodvisnost proti tuji sili, ki je napadla in zasedla njegovo državo, in poljskemu ljudstvu, ki namerava živeti v svoboščinah, pridobljenih po mirni poti.

Nauk, ki ga je Tito dal vsem glede tega, je ostal in postal še bolj aktualen, odkar nam njegova vzvišena osebnost ne pomaga več s svojim pogumom in modrostjo. Sprejemam vas, gospod predsednik, ne le z žalostjo, ki sem jo pojasnil, ampak tudi z velikim zadovoljstvom.

Tudi vašo državo je pred kratkim prizadejala podobna nesreča. Tedaj smo vam pomagali, tako kot danes vi pomagate nam in za to smo vam neskončno hvaležni. Spet bomo postavili porušene vasi, skrbno pazili, da bodo nove gradnje lahko kljubovale potresu. Toda ta drama nas mora prepričati, da obnavljanje ni dovolj. Moramo naposled urediti vprašanje italijanskega juga, o katerem se je vselej govorilo, nikoli pa se nismo tega pošteno lotili. Ljudje z juga Italije ne smejo biti več prisiljeni zapuščati domovino in prositi za zaposlitev v tuji deželi.

Vem, iz kolikšnega odrekanja in ponižanja je ustvarjena ta žalostna usoda. Ponavljam, hvaležni smo zaradi pomoči, ki smo jo že dobili iz tujine in iz vaše države,. gospod predsednik. Pravega prijatelja spoznaš v nesreči.

Toda predvsem se moramo zanašati na lastne moči, na čudovite vrline naših ljudi. Italijansko ljudstvo je velikodušno, močno ljudstvo, ki ga niso hudo izmučile le pogoste elementarne nesreče, temveč tudi teroristično nasilje. To ljudstvo, kateremu s ponosom pripadam, samo od sebe kaže solidarnost do svojih bratov, prizadetih ob elementarnih nesrečah, in potrjuje svoj ponos in moč duha, ko složno gradi okope proti terorizmu, braneč demokracijo republike.

Naj torej jugoslovansko ljudstvo zanesljivo in ponosno koraka ob strani italijanskemu ljudstvu na poti družbene pravice, svobode in miru.

Vaša navzočnost med nami potrjuje, da ljudska Jugoslavija zna hoditi, brez pomišljanja in šibkosti, po Titovih stopinjah in naprej predstavljati vrednote, katerim je njen utemeljitelj posvetil vse življenje. Demokratična in republikanska Italija je Jugoslaviji blizu ne le zemljepisno, temveč tudi kulturno in gospodarsko. Nekdaj smo govorili, da Jadransko morje deli naše narode. Danes jih to morje združuje. Še bolj pa jih združujejo njihove intelektualne moči in njihova privrženost idealom miru, svobode, pravice.

V zgodovini italijanskega in jugoslovanskega ljudstva je bilo žal veliko razhajanj in celo nesrečnih spopadov. Danes pa prevladuje skupnost evropske usode, ki nas povezuje. Ta skupna usoda je v naših rokah. Naredimo tako, da jo bomo učvrstili in da bo postala odporna za vse izzive, ob skupnem vzponu naših dveh držav, ki ostajata blizu, najsi bosta še tako različni v svoji politični identiteti, v svojih pogledih na velika vprašanja vsega sveta, ki mora iskati poti napredka in življenja, ne pa poti, ki ga vodijo v uničenje.

Tisti, ki je bolje razvit, pa ima dolžnost pomagati onemu, ki je zaostal – to je tudi v njegovem interesu. Na svetovni lestvici je napredek v soodvisnem razmerju. Čas daril, za katerim se pogosto skriva kolonialna in nekolonialna nadvlada, gre h koncu.

V svoji nedavni poslanici predsedniku OZN ste, gospod predsednik, pravilno dejali, da »ni mogoče uresničiti miru, varnosti in enakopravnih političnih in gospodarskih odnosov brez tega, da bi uspešno izpeljali proces dekolonizacije v svetu. To terja, da se OZN z vsemi silami upre poskusom, ki imajo za cilj zamenjati kolonialni sistem z novimi oblikami izkoriščanja in nadvlade«.

Vaša »poslanica«, gospod predsednik, tudi potrjuje, da bo »Jugoslavija še naprej z vsemi silami prispevala k naporom, ki bodo vsem narodom in vsem ljudem omogočili uživati enake pravice do svobode in do spoštovanja njihovega dostojanstva«. To so zelo plemenite besede, gospod predsednik, besede, v katerih se kažejo stališča tovariša Tita.

Italijanska zunanja politika se usmerja po tej poti. Obe državi imata zapoznelo industrializacijo v primerjavi s tistimi, ki so jim bile zgodovina, geografija, geologija bolj naklonjene, vendar jima je prav tako uspelo, da se v enaki meri intenzivno razvijata. Toda v Italiji je razvoj južnih krajev še vedno počasen, zdaj pa je te pokrajine uničil strahoten potres. Pred očmi so mi ostale žive in mi bodo za vselej ostale podobe smrti in uničenja, ki jih ni mogoče opisati, ne da bi ob pretresenosti zamrla beseda na ustih.«

Cvijetin Mijatović: »Sodelovanje z Italijo tudi v širšem interesu«

»Iskreno smo vam hvaležni za prisrčne besede dobrodošlice in ljubeznivo gostoljubje, ki smo ga deležni. Naše prve misli in čustva namenjamo prebivalstvu z juga vaše lepe dežele in mu izražamo sočustvovanje in solidarnost naših narodov in nas vseh ob katastrofalnem potresu, ki je terjal toliko življenj in povzročil toliko trpljenja.

Hvaležni smo vam, gospod predsednik, za tako ganljive in prisrčne besede, posvečene našemu tovarišu Titu. Hvaležni smo vam tudi za pravkar izrečena sporočila prijateljstva do Jugoslavije. V teh občutjih, ki so, na kar bi rad opozoril, vzajemna, vidimo dragoceno skupno pridobitev narodov naših držav, ki sta kot sosednji državi usmerjeni druga na drugo in ki zares zgledno sodelujeta.

Zlasti nam je ljubo, ko besede prijateljstva izrekate vi, gospod predsednik, saj se v vaši osebnosti povezujejo dosleden borec, državnik, humanist, toliko simbolov, ki so vam prinesli zasluženo spoštovanje ne le v vaši državi, temveč povsod, kjer so cenjene svoboda, demokracija in moralne vrednote. Zato je povsem naraven in razumljiv ta skupni jezik in, rekel bi, tudi tista vzajemna čustva, ki jih je bilo v tolikšni meri čutiti lani ob vašem srečanju in pogovorih s predsednikom Titom. Način, kako ste z nami vsemi v Jugoslaviji delili najprej zaskrbljenost ob bolezni našega predsednika in zatem žalost v trenutkih zadnjega slovesa, vas je približal srcu vsakega Jugoslovana.

Prišli smo k vam s hvaležnostjo za vse to in še več od tega – z občutkom medsebojnega zaupanja, razumevanja in spoštovanja, da bi potrdili kontinuiteto v našem vse bolj plodnem vsestranskem sodelovanju in željo, da bi s skupnimi napori, hodeč po tej zanesljivi poti, ustvarili še širše možnosti za jugoslovansko–italijanske odnose na vseh področjih, s tem pa za nadaljnje zbliževanje in prijateljstvo med našimi narodi.

Danes lahko s ponosom rečemo, da so naši zgledni sosedski odnosi močna potrditev vrednot in dosežkov pri uresničevanju helsinških dokumentov. To je lahko spodbuda in opogumljanje za nas in druge, še zlasti, ker sta tako pomembne uspehe dosegli državi z različnima sistemoma in različnim položajem v mednarodnih odnosih.

Nedvomno dosledno uresničevanje osimskih sporazumov – petletne izkušnje nam dajejo pravico, za tako trditev – zelo veliko pomeni za živahnejši razvoj in nove perspektive odnosov na političnem, gospodarskem, kulturnem in socialnem področju in drugod. Ob uspešnem urejanju sporov iz preteklosti so ti sporazumi v jugoslovansko–italijansko sodelovanje vnesli novega duha in novo usmeritev. Odprli so tudi nove možnosti za vsestransko in trajno povezovanje gospodarstva naših držav na obojestransko koristnih temeljih, če omenim le eno področje, na katerem smo tako veliko dosegli.

Rad bi poudaril, da ob skupnem zavzemanju prihaja vse bolj do izraza resnično uveljavljanje narodnostnih manjšin kot pozitivnega dejavnika pri krepitvi prijateljstva in vzajemnega razumevanja med državama. Mislimo, da obstajajo vsi nujni pogoji, katerim dajeta duh in črka osimskih sporazumov poseben pomen za izboljšanje splošnega položaja in vsestranskega razvoja slovenske narodnostne manjšine v Italiji in italijanske v Jugoslaviji.

Jugoslavija in Italija imata kot evropski in sredozemski državi veliko podobnih interesov in prizadevanj, zavzemata se za krepitev miru, varnosti in sodelovanja v Evropi in v svetu.

Menimo, da so v Evropi, ki se spreminja v vedno večje skladišče najrazličnejšega orožja, kar ne ogroža le detanta, temveč tudi mir in varnost nasploh, nujni nadaljnji koraki, ki bi vodili k večjemu zaupanju in odpiranju možnosti za razoroževanje. Prepričani smo, da je za trdnost razmer v Evropi izrednega pomena dosledno spoštovati načela iz helsinških dokumentov.

Prav tako menimo, da je treba krizo in spore, najsi se pojavljajo kjerkoli, urejati zgolj z miroljubnimi, političnimi sredstvi, ob popolnem spoštovanju pravic narodov do neodvisnosti in svobodnega oblikovanja notranje in zunanje politike. Še posebej bi rad poudaril naše prepričanje, da je treba ustvariti novo mednarodno gospodarsko ureditev v duhu skupno sprejetih stališč v OZN. Zdajšnji preživeli sistem gospodarskih odnosov v svetu je eden od bistvenih problemov, ki hudo prizadeva ves svet in ki utegne povzročiti, če ne bomo prešli h globalnemu reševanju tega problema, nevarnost in pretrese z daljnosežnimi posledicami.

Vsi ti in še drugi svetovni problemi terjajo tesno in plodno sodelovanje med vsemi državami. V tej zvezi bi rad poudaril vlogo politike neuvrščanja v mednarodnih odnosih in odločenost neuvrščenih držav, katerim pripada Jugoslavija, da ob tesnem sodelovanju in brez predsodkov skupaj z vsemi drugimi državami čimbolj pripomorejo k svetovnemu miru.

Zavzemamo se za boljši in pravičnejši svet, ki ne sme postati prizorišče spopadov in v katerem ne smeta prevladovati vojaška ali gospodarska moč v službi sebičnih interesov. Svet, za katerega si prizadevamo, vidimo kot skupnost suverenih in enakopravnih držav, ki skupaj in enakopravno sodelujejo pri urejanju vseh vprašanj, pomembnih za sedanjost in prihodnost človeštva.

Neuvrščena Socialistična federativna republika Jugoslavije je, ko se pri vsem tem navdihuje, tako kot doslej pripravljena na čim širši osnovi naprej sodelovati s svojo sosedo Italijo, prepričana, da je to v obojestranskem in širšem trajnem interesu. Prav gotovo bodo tudi naši pogovori, ki smo jih že uspešno začeli in ki se bodo jutri nadaljevali, pripomogli k našemu nadaljnjemu sodelovanju, k še večjemu vzajemnemu razumevanju, spoštovanju in prijateljstvu.«

Razočarani nad francosko politiko in pisanjem tiska

Izjave Borisa Ponomarjova med obiskom v Franciji – »Že nekaj časa vejejo močni atlantski vetrovi« – »Sovjetska zveza ne bo intervenirala«

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 18. decembra – Ne avdiovizualna sredstva ne tisk niso zadnja dva dni niti namignili, da je Boris Ponomarjov med uradnim obiskom delegacije vrhovnega sovjeta izredno ostro kritiziral francosko zunanjo politiko. Njegovim izjavam je dolge stolpce danes posvetilo le glasilo KPF »L'Humanité«, ki pa nasprotno molči o odgovoru italijanskih komunistov na grajo v zvezi s poljskimi dogodki.

Boris Ponomarjov je med bivanjem v Parizu na nekaj mestih poudaril, da Sovjetska zveza ne bo intervenirala na Poljskem, in podobne izjave kot šef sovjetske delegacija sta dala tudi član Vadim Zagladin ter veleposlanik Červonenko. Na eni od tiskovnih konferenc je Ponomarjov nenavadno direktno napadel francosko politično vodstvo, češ da pogosto ukrepa v nasprotju z načeli o popuščanju napetosti, razorožitve in miroljubnega sožitja. Ko je, denimo, francoskim sredstvom obveščanja očital, da »zastrupljajo ozračje« in »razširjajo nepoštene, pogosto odkrito obrekovalne informacije o naši deželi«, je izrecno poudaril, kot poroča glasilo KPF, da osrednja sredstva obveščanja, »zlasti radio in televizija«, konec koncev »pripadajo državi«. V Franciji »že nekaj časa včasih močno zavejejo atlantski vetrovi«, je dejal Ponomarjov in izrazil »začudenje, ker je voditelj ene glavnih političnih formacij, sestavljajočih vladno koalicijo, nedavno zagovarjal misel o ,reviziji francosko-sovjetskih odnosov'«, piše »L'Humanité«.

Kritika sekretarja CK KPSZ je obsegala tudi krepitev francoskega oboroževanja. »Nikakor ne moremo razumeti, kaj žene Francijo, da se tako aktivno vključuje v jedrsko oboroževalno dirko, da izpolnjuje nevtronsko bombo, za katero je voljna celo žrtvovati ogromne izdatke, ki jih nedvomno potrebuje za druge namene... Nič manj nismo presenečeni, ker se je Francija danes znašla v prvih vrstah tistih dežel zahodne Evrope, ki najbolj povečujejo vojaške izdatke...«

Ostre izjave pred francoskimi poslanci so gotovo tudi nekakšen odgovor na opozorila, ki jih je med srečanjem s Ponomarjovom izrekel zunanji minister François-Poncet. Vodja francoske diplomacije je namreč poudaril, da je prihodnost odnosov med Vzhodom in Zahodom, pa tudi med Francijo in Sovjetsko zvezo, »tesno povezana z upoštevanjem helsinške listine«. Pred tem opozorilom je zunanji minister izrazil »zaskrbljenost zaradi afganistanske zadeve« in »poudaril pomen, ki ga pripisuje temu, da bi razvoj dogodkov na Poljskem potekal brez vsakršnega zunanjega vmešavanja«.

Tako s francoske kot s sovjetske strani pa so kljub bodicam poudarjali pomen gospodarskega sodelovanja, ki je po pogodbah, sklenjenih prejšnji teden, dobilo nove razsežnosti (dogovoru o velikem posojilu za sovjetski plinovod in o sovjetskih dobavah zemeljskega plina je sledila še dolgoročna pogodba med kemičnim gigantom Rhône-Poulenc in sovjetsko agrokemično industrijo, posel, ki bo Francozom prinesel kar 40 milijard frankov. Sovjetsko »razočaranje« nad zunanjo politiko francoskega vodstva, še zlasti pa intonacija, s kakršno je bilo izrečeno, in to v gosteh, je zato razumeti tudi kot opozorilo trgovskemu partnerju, kot nujen pogoj za razvoj gospodarskega sodelovanja.

Vznemirjenje zaradi Poljske se kljub zagotovilom sovjetskih gostov – najbolj izrecno so bila izrečena v dolgem pogovoru Ponomarjova s predsednikom francoskega parlamenta Chaban-Delmasom, z besedami, da so Poljaki »dovolj veliki« in bodo zato mogli sami rešiti svoje težave – v Franciji ni poleglo. Odkritju spomenika v Gdansku so vsi časopisi posvetili veliko pozornost, ocenjujoč slovesnot in okvir, v katerem se je manifestacija odvijala kot »izjemen zgodovinski dogodek«, a predvsem kot »vrnitev Poljske cerkve na sceno«. Izrazitih protikomunističnih odtenkov pri poročanju ni manjkalo, res pa je tudi, da je večina dnevnikov govorila predvsem o »moralnem porazu Stalinovih dedičev«. Le glasilo KPF je poročalo brez globljih analiz, pa se glosist v današnjem »Figaru« posmehuje previdnosti, češ: »Drobna izpuščanja oziroma netočnosti je nedvomno pripisati čustvenosti, saj je ,L'Humanite' tokrat prvič opazovala, kako se do neba dviga čudovita jeklena samokritika.«

Kljub izčrpnemu poročanju o stikih in besedah Ponomarjova »l'Humanité« danes ne objavlja tistega dela tiskovne konference, v katerem je sovjetski gost odgovarjal na vprašanja o najnovejših razhajanjih med KPF in italijansko ter špansko partijo. »Menimo, da je vsaka komunistična partija, tako v Evropi kot v drugih delih sveta, povsem avtonomna... Poznamo razlike, ki obstajajo med stališči vodstva KPF in vodstvom italijanske ter španske partije. Pravilno pa je stališče komunistične partije Francije,« je dejal Ponomarjov. Vadim Zagladin pa je novinarje napotil naj glede Poljske znova preberejo skupno sporočilo o nedavnem moskovskem posvetu sedmerice. Ta odgovor je glasilo KPF objavilo.

VILKO NOVAK

Slovesnosti in težave v Santa Marti

SANTA MARTA, 18. decembra – v kolumbijskemu mestu, kjer je pred 150 leti umrl osvoboditelj Latinske Amerike, Simon Bolívar, se je začel dvodnevni sestanek štirih držav andskega pakta, ki mu prisostvujejo tudi gostje iz Srednje Amerike in Španije. Sestanek je v znamenju gospodarskih in političnih težav, zlasti zaradi bolivijskega vojaškega udara in sporov med Perujem in Bolivijo. Na sliki: osem predsednikov na otvoritveni paradi v Santa Marti. Od leve na desno stojijo šefi Salvadora, Dominikanske republike, Paname, Kostarike, Kolumbije, Ekvadorja, Peruja in Venezuele, zadnji pa je španski premier Adolfo Suarez. (Telefoto: Tanjug)

Laburisti: mir ali nov razdor?

Michael Foot je imenoval svojo vlado v senci – Prva razburjenja zaradi razdelitve resorjev – Anthony Benn na repu – Spor zaradi obrambnega resorja – Izredna konferenca januarja

OD NAŠE SODELAVKE

LONDON, 18. decembra – Včeraj je vodja britanskih laburistov Michael Foot končno sporočil imena tistih laburističnih poslancev, ki naj bi prevzeli posamezne resorje »vlade v senci«: parlamentarna opozicija je formirana in portfelji razdeljeni. Seveda tudi to pot ni šlo brez razburjenja in obširnih komentarjev.

Že rezultati volitev dvanajstih članov v opozicijski ministrski svet so povzročili razburjenje, kajti vodilna poslanca laburistične levice Anthony Benn in Eric Heffer nista bila izvoljena. Oba v zadnjem času nastopata kot najvidnejša in najodkritejša levičarja v stranki, toda poslanci so iz levice namesto njiju izvolili Ormea, Silkina, Bootha in Kinnocka. To naj bi bili tiste vrste levičarji, za katere desnica v stranki računa, da se bo z njimi najlažje sporazumela.

Najpomembnejši novi ministri v opoziciji so: Denis Healey za zunanje zadeve, Peter Shore za finance in ekonomske zadeve in Roy Hattersley za notranje zadeve. William Rodgers, prej odgovoren za obrambo in eden od laburistične ,tolpe treh' pa je, čeprav je bil izvoljen v vlado v senci, ostal brez zadolžitve. Foot mu je resor narodne obrambe odvzel, v zameno pa mu je ponudil tri druge zadolžitve: zdravstvo, socialno zavarovanje in Severno Irsko. Toda Rodgers je vse tri zavrnil in trdi, da so to le polovične zadolžitve, ki niti ne spadajo v »kabinet«. Presenečenje se je nadaljevalo, ko je Foot zaupal obrambo Johnu Brymooru, ki niti ni član opozicijskega kabineta. Komentatorji to imenovanje razlagajo kot verjetno potezo za ublažitev neprijetnega in perečega spora med laburisti samimi, ki nimajo enotnega stališča o jedrski razorožitvi.

Med stališči o obrambni politiki je znotraj stranke velik prepad: na eni strani je konferenca laburistične stranke, ki se je odločno izrekla za enostransko jedrsko razorožitev, na drugi strani pa je kabinet, ki na čelu z Williamom Rodgersom v pretežni večini zagovarja jedrsko oborožitev.

Foot je šel še korak naprej in je tudi okrepil pozicije svojih ministrov s tem, da jim je na sprednjih klopeh parlamenta dal več namestnikov in svetovalcev. Število laburističnih poslancev na sprednjih klopeh spodnjega doma je povečal od 56 na 68. Tako naj bi omogočil ministrom v senci, da bi lahko več potovali po deželi in v kampanji proti konservativcem z najvišje ravni prenašali sporočila laburistične politike volilcem. Kajti med nezaposlenimi, revnimi in med vsemi tistimi delavci, ki zaradi gospodarskih težav delajo s skrajšanim delovnim časom, si morajo laburisti pridobiti nazaj vsaj tiste glasove, ki so jih pri zadnjih splošnih volitvah izgubili.

Zdaj, ko je Michael Foot končno trdno v sedlu, poročajo, da je laburistična stranka po deželi v bolj mirnem, bolj spravljivem in srečnejšem razpoloženju. Toda to naj bi prinašalo le mirnejši zaključek starega leta, ne pa tudi mirno novo leto. Opazovalci trdijo, da se okrog nekdanjega namestnika vodje laburistov, Roya Jenkinsa, zbira majhna skupina laburističnih poslancev, ki se zaenkrat predstavljajo bolj kot skupina zaskrbljenih državljanov, ki bodo z veseljem sprejeli medse Shirley Williamsovo in Davida Owena, če se bosta ,odlupila' (kot piše »Gurdian«) od laburistov. To njuno odločitev pa prav lahko da bo podžgala posebna konferenca laburistične stranke 24. januarja, ki bo dokončno odločila o načinu izvolitve voditelja laburistov. Po mnenju mnogih današnje stanje ,tolpe treh' grafično ilustrira strankino pospešeno drsenje v levo. Člani ,tolpe treh' (vsi so bili ministri v Callaghanovi vladi) so še oktobra rotili desno strankino krilo, naj se bori proti levici. Medtem je Michael Foot postal vodja laburistov, Owen se je odrekel mestu na parlamentarnih sprednjih klopeh, Williamsova je sporočila, da se na podlagi sedanje laburistične politike ne bo potegovala za poslansko mesto, in končno je Rodgers sam, kot pravi komentator Daily Maila, »ostal na hladnem.«

ALJA KOŠAK

»Pravda« o zasedanju v Bruslju

Peti članek »A. Petrova« o politiki atlantskega pakta v zvezi z dogodki na Poljskem – »Nekatere članice NATO so pripravljene prestopiti splošno priznane norme v mednarodnih odnosih«

OD NAŠEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 18. decembra – Po treh mesecih se je v »Pravdi« oglasil A. Petrov – tokrat že petič, odkar se je kriza na Poljskem razpletla z dogovorom med stavkajočimi in vlado – psevdonim za avtorja iz centralnega komiteja, tokrat specialista za dogodke na Poljskem in okrog Poljske.

Osrednja tema današnjega članka Petrova pa je zasedanje sveta NATO v Bruslju, ki se je sestal, kot ugotavlja tudi Petrov, zaradi Poljske.

Neposredni povod za tako izbiro osrednje teme natovskega sestanka v Bruslju je dal šef ameriškega State Departmenta, Edmund Muskie, ki je, kot pravi Petrov, strašil z nevarnostjo, da bi poljska notranja kriza prerasla v svetovno. Ameriški predstavniki so, ne da bi jih »zapekla vest«, »klevetali sovjetsko zunanjo politiko in kovali izmišljotine o namenih Sovjetske zveze in drugih socialističnih dežel«. Petrov si zastavlja vprašanje, kaj je pravzaprav spodbudilo atlantske ministre, da so obravnavali zadeve dežel, »ki niso v sklopu NATO«, ampak so in ostanejo »neodtrgljiva sestavina političnega, vojaškega in gospodarskega sistema socializma«.

Zakaj se je torej sestal svet NATO v Bruslju? Po mnenju Petrova je novo le to, da so nekatere članice NATO zdaj pripravljene celo prestopiti »splošno priznane norme v mednarodnih odnosih« in preiti od ideološke intervencije v poljske zadeve k »vmešavanju še drugačne vrste«. V natovskem bloku so torej sile, ki rožljajo z orožjem ob poljskih dogodkih. S tem je Petrov v bistvu le ponovil tisto, kar so sovjetski komentatorji že rekli in zapisali ob »atlantskem tednu« v Bruslju.

Petrov je torej povsem jasno povedal, da so meje med blokoma potegnjene in naj nihče ne sega čeznje tako, kot to zdaj počne NATO, ki hoče »razširiti sfero delovanja bloka«, kakor je zapisal, v dežele socialistične skupnosti. Konkretno: na nedavnih vojaških manevrih NATO so obdelali tudi varianto o vojaški intervenciji, če bi v deželah Vzhodne Evrope nastala »krizna situacija«. V deželah pakta NATO po oceni Petrova sploh ne skrivajo, kaj bi storili, če bi položaj na Poljskem ušel izpod kontrole PZDP, če bi v tej deželi nastala kaos in anarhija. Naj se skušajo v NATO še tako maskirati, ni moč skriti direktne podpore imperialističnih krogov na Zahodu tistim silam na Poljskem, ki nastopajo proti socialistični ureditvi in zakoniti oblasti.

Od tega pa je povsem ločen mednarodni položaj. Glede tega ubira Petrov malce drugačen ton. Prišel je čas, pravi, ko bi morali prenehati z ostritvijo napetosti, z vojaškimi pritiski v Evropi, in ne samo v njej. Treba je končati propagando jedrske vojne. Čas je, da bi se pogovorili o konkretnih ukrepih za omejitev števila oboroženih sil in oborožitve v centralni Evropi in naj bi ne iskali poti, da bi se izognili tistemu, kar je že dogovorjeno. Če bi v NATO res kazali željo po taki usmeritvi v mednarodnih odnosih, potem bi že našli način, da bi ratificirali dogovor o SALT-2, da bi čimprej dokončali pogajanja v Ženevi in o drugem, kar v ZDA zdaj sabotirajo, piše Petrov.

Po mnenju Moskve je prišlo popuščanje mednarodne napetosti v zagato takrat, ko so »nekatere« dežele NATO stopile po poti, »velikodržavnih ambicij«. Toda poskusi, da bi drugim deželam vsilili svojo voljo, ne pa da bi se pogajali, da bi mednarodne odnose urejali s silo in ne z razumom – vse to je daleč od tega, da bi v teh odnosih spoštovali interese drugih dežel, je zapisal Petrov. Težave v mednarodnih odnosih nastajajo po njegovi oceni zaradi tega, ker se na drugi strani sklicujejo na »poseben položaj«, ker hočejo doseči »hegemonijo v obširnih delih sveta«, ko v ZDA samovoljno razglašajo »življenjsko pomembne cone«. To je tisto poglavitno, kar zaostruje mednarodni položaj. »Tu je odgovor na vprašanje, od kod je treba začeti,« pravi Petrov.

V Bruslju pa »žal, sploh niso govorili o detantu,« govorili so o razmestitvi novih ameriških jedrskih raket, o naraščanju oboroževalne tekme. Samo v tej luči bo »javnost ocenjevala sklepni dokument zasedanja sveta NATO, bodo narodi ocenjevali provokacijski direndaj tega agresivnega bloka«, pravi Petrov in s prstom kaže na atlantski blok, ki da se noče pogajati in sabotira vse sovjetske predloge.

Kot je sinoči povedal komentator moskovske televizije, so Washington, London in Peking »naravnost razdraženi« zaradi »mirovne doktrine Leonida Brežnjeva«, izražene v njegovih predlogih, kako bi uredili razmere okrog Perzijskega zaliva. Gluhi so zanje, kot se tudi iranska in pakistanska vlada nočeta pogajati s kabulsko, da bi dokončno ustavili zunanje vmešavanje v afganistanske notranje zadeve, kar bi tudi omogočilo umik sovjetskih čet iz te dežele. Tako bi tudi Afganistan nehal biti predmet mednarodnega spora.

VLADO JARC

SPODREZAN FRAK

Zadeva je resna: združenje tujih dopisnikov se resno pritožuje, in predsednik vlade sporoča, da »resno preučuje« pritožbo.

Tako poroča »Le Monde« iz Jeruzalema:

»Izraelski vojaški poveljniki so na lepem odkrili enega od vzrokov za nemire, ki burkajo Cisjordanijo (Zahodni breg): prisotnost novinarjev je pogosto vzrok manifestacij (arabskega prebivalstva) ali pa jih še bolj podžge. To tezo zagovarja zadnje dni javno več višjih oficirjev (izraelske) uprave za zasedena ozemlja, predvsem pa general Dani Matt, ki se je na svojevrsten način potrudil opozoriti, da imajo sicer ,novinarji načelno še zmeraj pravico obiskati skoraj vsak kraj'...«

In »Mondov« dopisnik (ali pa uredniki) so sporočilo o načelni, skoraj resni zadevi opremili z okvirčkom in naslovčkom:

KRIV JE TOREJ TISK?

Zadeva je najbrž res resna.

Ampak tista o novinarjih, ki so vsega krivi, je stara in dobro znana. NIL NOVI SUB SOLE. Seveda je tisk kriv.

Sejo komiteja za Jeruzalem preložili

RABAT, 18. decembra (AFP) – Iz pooblaščenih maroških virov se je zvedelo, da so sestanek komiteja za Jeruzalem, ki naj bi se začel danes v Rabatu, na zahtevo nekaterih delegacij preložili na ponedeljek.

V ŽARIŠČU

Aktivist v zunanji politiki?

Izbira generala Haiga je videti kot odločna poteza proti demokratom in redkim liberalnim elementom, ki so še ostali v Kongresu. Vsekakor pa je paradoksalno, da bo diplomacijo vodil general – najslavnejši šef Pentagona ekonomist, Caspar Weinberger, ki o vojaških zadevah menda ne ve kaj dosti. Tako prvega kot drugega pa je Reagan izbral z določenim namenom: Weinbergerja zato, da bi bedel nad proračunom za obrambne izdatke, ki doživljajo polno rast, generala Haiga pa zavoljo mednarodnih izkušenj, ki si jih je nabral tako pri Kissingerju kot na položaju vrhovnega poveljnika NATO.

»Le Monde«, Pariz

Prej ideološke kot vojaške ofenzive

Glavni vzroki za sovjetsko zadržanost so gospodarske narave, celo če predpostavimo, da bi lahko Sovjetska zveza in druge vzhodnoevropske države prebolele izpad zahodnih dobav. Agonija poljskega gospodarstva, povezana z upori zaradi lakote, bi bila hud udarec za vse. Torej bo storjeno vse, da bi preprečili popoln poljski zlom. Toga, medsebojno prepeltena vzhodna planska gospodarstva se le stežka prilagajajo novim položajem. Na zunaj bo vzhodni blok morda sprejel oživitev »hladne vojne«, da bi tako preprečil, da bi poljski bacil skozi zahodne vplive in medije preskočil na poljske sosede. Znotraj sovjetskega vplivnega območja so ideološke ofenzive bolj verjetne kot vojaške.

»Bund«, Bern

Udar še popularen

Tri mesece po vojaškem udaru v Turčiji je ta udar še vedno popularen. Teror je za zdaj zatrt. Obnašanje vojakov v tem času bi lahko v skupnem označili kot trezno, nestrankarsko in brez brutalnosti. Vendar je treba imeti pred očmi, da se bodo turški problemi še občutno poslabšali, preden bo prišlo do izboljšanja. V vladajoči hunti vladajo precejšnja trenja. Desničarsko usmerjeni generali pritiskajo, da bi izpustili neofašiste in trdno nastopili proti marksistom, liberalom, intelektualcem in drugim »sovražnikom Turčije«. To utegne pripeljati do puča med pučisti. Nerešeni ostajajo tudi gospodarski problemi.

»The Guardian«, London

do emona merkur

TOZD TH MAXIMARKET
Ljubljana, Trg revolucije 1

Komisija za delovna razmerja vabi k sodelovanju delavce za naslednja dela:

1. **kuhanje in izdaja gotovih jedi – 2 delavca**
   pogoj: KV kuhar
2. **izdelovanje sladic – 1 delavec**
   pogoj: KV slaščičar
3. **težja fizična skladiščna dela – 1 delavec**
   pogoj: NK delavec
4. **pomoč pri vodenju samopostrežne restavracije – 1 delavec**
   pogoj: KV gostinske smeri
   3 leta delovnih izkušenj

Od kandidatov pričakujemo, da svojo stroko dobro poznajo, da imajo veselje za opravljanje del za katera se prijavljajo in da obvladajo pogovorni slovenski jezik.
Kandidati bodo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo 3 mesece.

Prijave pošljite v 15 dneh na naslov: Trgovska hiša Maximarket, kadrovska služba, Trg revolucije 1, 61000 Ljubljana.
Informacije lahko dobite po telefonu 23-681, interna 24, vsak dan od 8. do 12. ure.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po poteku roka, določenega za prijave.

19-8751

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
LJUBLJANA, Mestni trg 26

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

a) za poslovalnico v Ljubljani:

1. **PRODAJANJE**
   (dva delavca za določen čas – nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)
   Pogoji: triletna poklicna šola
   (dokončana šola za prodajalce)
   delovne izkušnje so zaželene

b) za poslovalnico v Kočevju:

2. **DOSTAVLJANJE BLAGA NAROČNIKOM IN ČIŠČENJE PROSTOROV V POSLOVALNICI**
   (1 delavec)
   Pogoj: osnovna šola

Delovno razmerje sklepamo pod 1. točko za določen čas, pod 2. točko pa za nedoločen čas. Za vsa dela in naloge je predviden poseben pogoj poskusnega dela.
Pisne prijave z dokazili sprejema splošno-kadrovski sektor Državne založbe Slovenije na gornji naslov, in sicer 15 dni od dneva objave. Prijav brez dokazil komisija ne bo obravnavala.
Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili.

19-8752

Menice brez kritja so družbeno zlo

Nedavna kontrola je ugotovila, da se tudi banke ne morejo upreti skušnjavi

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Nedavna kontrola izdajanja menic je ugotovila, da kar precej organizacij združenega dela izdaja menice brez kritja. Kontrolo so uvedli po delegatskem vprašanju, ki ga je v skupščini SFRJ zastavil Nijaz Dizdarević.

Ugotovili so, da več kot 13 odstotkov organizacij združenega dela – s kontrolo sicer niso zajeli večjega števila delovnih organizacij – nezakonito izdaja menice, kar nedvomno vpliva na motnje v blagovno-denarnih odnosih.

Nekatere »nepokrite menice« so bile izdane na vsote večje od 50 milijonov dinarjev, iz česar je moč sklepati, da so takšni prekrški veliko resnejši kot na primer že razširjena praksa izdajanja čekov brez kritja, ki jih podpisujejo posamezniki.

Med kolektivi, ki izdajajo menice brez kritja, so tudi nekatere banke. Kontrola je ugotovila vrsto nezakonitosti v poslovanju z menicami v več kot 200 organizacijah združenega dela in v dveh bankah.

Te nezakonitosti so ponarejanje menic, izdajanje menic brez avala ali z rokom daljšim od devetdeset dni, menični poroki pa so tudi nelikvidni uporabniki družbenih sredstev.

Izdajatelji takšnih menic želijo zagotoviti lastno likvidnost ter povečanje dohodka in prihodka – v bistvu pa gre za prikazovanje večjega finančnega rezultata od realno doseženega.

V oceni tega pojava je rečeno, da se izdajanje menic brez kritja giblje od tako imenovanih koristnih malverzacij do prikrivanja izgub. Posledice so seveda negativne, ker se tako nezakonito poveča denarna masa, to pa povzroča motnje na trgu.

Pri tem gre tudi za prisvajanje nezasluženega oziroma tujega dohodka. Služba družbenega knjigovodstva je zaradi nezakonitega poslovanja z menicami vložila kar 122 prijav.

Hkrati bodo povečali sodelovanje z organi pregona, s tožilstvi in sodišči ter tako onemogočili ta pojav.

Predvsem od združenega dela bo odvisen izvoz

Na odboru za plan in razvojno politiko zbora republik in pokrajin je kosovska delegacija predložila dopolnilo resolucije o prednostih razvoja Kosova

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. decembra – Med današnjim nadaljevanjem usklajevanja stališč delegacij v odboru zbora republik in pokrajin za plan in razvojno politiko o osnutku resolucije družbeno-gospodarskega razvoja v prihodnjem letu so potrdili kvantifikacije (stopnja rasti, uvoza in izvoza), ki jih je predlagal ZIS, vendar je kosovska delegacija hkrati vztrajno zahtevala, naj bi v resolucijo vključili določilo o ciljih celotne skupnosti za odpravo zaostajanja Kosova.

V ponovni razpravi o predlaganih stopnjah rasti družbenega proizvoda ter izvoza in uvoza v prihodnjem letu je slovenski delegat predlagal, da naj bi namesto predlagane 7-odstotne rasti izvoza sprejeli 8-odstotno stopnjo. Drugi delegati so načeloma podprli ta predlog, vendar naposled predlagane spremembe niso sprejeli. Kot je pripomnil hrvaški delegat Berislav Šefer, smo namreč vsi brez dvoma za čim večji izvoz, ker nas to lahko najprej reši težav plačilnega primanjkljaja. Vendar pa je po mnenju Berislava Šeferja in drugih delegatov že 7-odstotna rast izvoza precej ambiciozen cilj spričo omejenih realnih možnosti gospodarstva za izvoz.

Slovenski delegat Marko Bulc se je strinjal s takšno argumentacijo in celo jasno poudaril, da očitno same številke ne morejo razrešiti problemov. Lahko glasujemo za marsikaj, je pripomnil, vendar bodo dosežki odvisni predvsem od združenega dela, ki lahko edino uresniči načrtovano. Zato so le pogoji, ki jih bomo zagotovili za delo združenega dela, tisti odločilni dejavnik, od katerega je odvisna tudi stopnja rasti izvoza.

Podobna razprava je stekla tudi o vprašanju energetskih virov oziroma nafte. Vojvodinska delegacija je bila mnenja, da bi morali sprejeti določilo, ki bi omogočalo dodatni uvoz nafte za potrebe gospodarstva, če bi imeli plačilno-bilančne možnosti za to oziroma potrebne devize.

Vendar tudi tega predloga niso sprejeli, češ da naj bi ob tem razpravljali tedaj, ko se bodo pokazale realne, konkretne potrebe po tem.

Kosovska delegacija (delegat Avdi Bakalli) si je pridržala pravico, da še vztraja pri svojem predlogu in tako dejansko predložila dopolnilo k formulaciji o zagotavljanju prioritet za razvoj Kosova. Po predlogu te delegacije naj bi namreč prav zaradi dejstva, da Kosovo še vedno ni doseglo najhitrejše rasti v jugoslovanski skupnosti, čeprav smo to že večkrat označili kot prednostno nalogo in edini način, da bi zmanjšali precejšnje razlike, sprejeli formulacijo, ki nekako loči Kosovo od drugih manj razvitih področij. Druge delegacije se še niso dokončno izrekle o tem predlogu, ker so potrebni širši posveti, o predlogu pa se ni izrekel tudi zvezni izvršni svet.

FEDJA ZIMIĆ

● **BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Delegati odbora zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za manj razvita področja so na današnji seji nadaljevali usklajevanje stališč do dela osnutka resolucije gospodarskega razvoja države v letu 1981, ki zadeva manj razvita področja. Posebno pozornost so namenili carinskim olajšavam, ki naj bi veljale za uvoz specifične opreme za gradnjo objektov. Poudarili so, da je treba v skladu s prizadevanji za hitrejši razvoj manj razvitih spodbujati carinske olajšave pri uvozu opreme za objekte, ki jih gradijo po načelu združevanja na dohodkovni podlagi med manj razvitimi področji in partnerji iz razvitih krajev. Čeprav stališč do tega vprašanja niso dokončno uskladili, so se delegati zedinili, da naj bi ZIS nujno podrobneje obdelal vprašanje carinskih olajšav s posebnim aktom in sicer najkasneje do konca prvega polletja prihodnjega leta:**

ZIV TAM in Avtotehna bosta skupaj

Pri avtobusih ne kaže drobiti proizvodnje – Pomembna servisna dejavnost

MARIBOR, 18. decembra – Združena industrija vozil TAM in ljubljanska Avtotehna sta začeli priprave za združitev. Po njih in pa javni razpravi računajo, da bosta oba delavska sveta februarja prihodnjega leta lahko sklepala o združitvi. Gre v prvi vrsti za avtobuse. V ZIV so prepričani, da ne kaže izdelovati vse faze avtobusa sam, temveč da velja povezati proizvodne programe z drugimi organizacijami. V TAM naj bi v prihodnje izdelovali samo mehanične unificirane sklope za avtobuse, Avtotehna pa išče svoj nadaljnji razvoj v povezavi s proizvodnjo, ki ji bo omogočila racionalno izkoriščanje prostih delavniških, servisnih in skladiščnih zmogljivosti na Celovški cesti.

Za Avtotehno bo tudi pomembno, da bo po povezavi s TAM lahko razširila svojo dejavnost v trgovini in zastopništvu, prav tako pa bo lahko prevzela servisna dela za Tamova vozila v ljubljanski regiji. M. K.

Agroživilstvo na obali združeno s turizmom

Obetavni načrti portoroške Droge, THP Portorož in sozda Timav – Leta 1982 pod skupno streho – Velike naložbe v »vrt« Slovenije – Podpora turizmu

KOPER, 18. decembra – Portoroška Droga, turistično hotelsko podjetje Portorož in sozd Timav z okrog 6000 zaposlenimi, ki bodo letos imeli skupno okrog 8,5 milijarde dinarjev celotnega prihodka, naj bi v 1982. leto stopili pod skupno streho. Ideja o oblikovanju velike in tudi uspešne asociacije, ki naj bi združevala kmetijsko proizvodnjo, predelavo, gostinsko – turistično dejavnost ter notranjo in zunanjo trgovino, na slovenski obali in Krasu ni nova, delno pa se je uresničila že z oblikovanjem sozda Timav, z najnovejšo pobudo pa je dobila »pravo težo«.

To so poudarili tudi na sinočnjem delovnem dogovoru, ki so ga imeli predstavniki omenjenih treh organizacij združenega dela in družbeno-politični delavci z obalno kraške regije s predsednikom republiškega izvršnega sveta Janezom Zemljaričem, predsednikom gospodarske zbornice Slovenije Andrejem Verbičem, izvršnim sekretarjem CK ZKS Petrom Tošem in drugimi.

Večja proizvodnja hrane, razvoj turizma, specializacija, smotrna delitev dela, boljša oskrba prebivalstva, povečevanje izvoza so osnovne naloge, ki naj bi jih učinkoviteje izpeljeval bodoči sozd. In ni razlogov, da pri tem ne bi bili uspešni.

Predvidena je tudi obnova 375 hektarov vinogradov in 440 hektarov sadovnjakov. Stalež krav naj bi se v naslednjem srednjeročnem obdobju povečal za 1250 glav, proizvodnja mleka pa z 8 na 13,5 milijona litrov mleka letno. Letno naj bi vzredili tudi po 2500 pitancev več (za to so velike možnosti v Brkinih in v zaledju slovenske obale), povečati pa nameravajo tudi izvoz pitancev s sedanjih 5 na 9 tisoč letno. Na območju obale in Krasa naj bi letno vzredili tudi po 5000 prašičev, kar 60 tisoč pa bi se jih za potrebe pršutarn in za zadostitev povpraševanja po svežem svinjskem mesu, zagotovili s sovlaganji v druge farme po domovini.

Omenili smo le del programov s področja proizvodnje hrane, vendar ne moremo mimo pridobivanja hrane iz morja, ki je ena od največjih, a še vedno premalo izkoriščenih možnosti na slovenski obali pa tudi vse bolj uveljavljene proizvodnje ekstraktov in začimb pri Drogi. Pozornost bodo posvetili tudi razvoju turizma, kjer je treba predvsem popestriti ponudbo, čeprav predvidevajo tudi vlaganja v nove hotele.

Skratka, načrtov je veliko, za nekaj milijard dinarjev in veliko lažje jih bo uresničiti v okviru večjega, močnega združenja kot pa ločeno, vsak zase. Zaprtost v tozdovske in občinske meje bo mogoče še ovira pri uresničevanju teh načrtov, čeprav je na dlani, da bo boljša organiziranost agroživilstva in turizma na slovenski obali lahko dala predvsem pozitivne rezultate. Omogočila bo tudi racionalnejše izkoriščanje družbenih sredstev ter naravnih prednosti, ki jih imata naša obala in Kras. Poreč ni daleč in marsikatero dobro izkušnjo bi lahko »pobrali« tudi tam.

DUŠAN GRČA

● **Slovenska obala ima pogoje, da bi postala vrt Slovenije mimogrede: proizvodnja vrtnin, na primer, je bila v slabših pogojih kmalu po vojni večja kot danes – in ima tudi pogoje za razvoj živinoreje, druge kmetijske proizvodnje ter za najvišje oblike izvoza, ki se nam ponujajo s turizmom. Omenjene organizacije trenutno še vsaka zase, a kot pravijo usklajeno načrtujejo, da se bo proizvodnja vrtnin v prihodnjih letih povečala od sedanjih 6000 na skoraj 10000 ton letno, da bodo melioririali okrog 560 hektarov kmetijskih površin, v vrtnarsko proizvodnjo bo vključenih 200 hektarov, v poljedeljsko pa naj bi na novo vključili okrog 600 hektarov. Pri tem je pomembno, da bodo v to vključeni številni kooperanti (zdaj jih imajo okrog 2100).**

Izvoz je prednostna usmeritev

Delegati odbora za gospodarske odnose s tujino uskladili večji del resolucijskega besedila

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Delegati odbora zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za gospodarske odnose s tujino so pod predsedstvom Asana Kerima uskladili večji del besedila resolucije za prihodnje leto, ki sodi v njihovo pristojnost. O posameznih stališčih, o katerih niso dosegli popolnega soglasja, se bodo še posvetovali z delegacijami, kaže pa, da bodo tudi ta stališča v kratkem sprejeli brez večjih težav.

Z besedilom osnutka resolucije, s katerim so se strinjale vse delegacije, je predvideno povečanje izvoza blaga in storitev ter uvoza surovin in reprodukcijskega materiala, kar je temeljni pogoj za uresničitev predvidene rasti proizvodnje in politike gospodarske stabilizacije. Kot vemo, naj bi se izvoz blaga in storitev v prihodnjem letu povečal za 7 odstotkov, uvoz surovin in reprodukcijskega materiala pa za okoli 4 odstotke. Celotni uvoz blaga in storitev bo za okoli 3 odstotke manjši kot v letu 1980.

Delegati so se zedinili, da je treba pripisati poseben pomen izvozu tistega blaga in storitev, ki zagotavlja večji devizni učinek, in sicer predvsem proizvodov višje faze predelave in drugih proizvodov, pri katerih so bolj udeležene domače surovine, znanje in tehnologija, izvozu hrane in drugih kmetijskih pridelkov, opreme, ladij, tehnologije in storitev. Nesporazumov ni bilo tudi o formulaciji, da naj bi bil izvoz blaga in storitev v skladu z izvozom in neblagovnim deviznim dotokom ter v okvirih, določenih v projekciji plačilne bilance Jugoslavije in plačilno-bilančnih pozicijah republik in pokrajin, pri tem pa naj bi bil primanjkljaj plačilne bilance manjši kot v letu 1980.

Za razvoj, ki odpravlja nesorazmerja v materialni strukturi jugoslovanskega gospodarstva, predvsem pa za hitrejši razvoj proizvodnje blaga in storitev, s katero se veča izvoz in zmanjšuje uvoz, bo mogoče uporabiti tudi tujo akumulacijo.

Delegati so se med drugim zedinili, da je treba zagotoviti trajno izvajanje politike realnega tečaja dinarja in da je treba zato – do sprejetja družbenega načrta Jugoslavije za prihodnje srednjeročno razdobje – predpisati metodologijo in merila za ugotavljanje in spremljanje realnega tečaja dinarja.

Stoenke bodo prodajali tudi v Alžirijo

»Crvena zastava« je že sklenila pogodbo za prodajo 8000 avtomobilov

ALŽIR, 18. decembra (Tanjug) – Predstavniki naše največje tovarne avtomobilov »Crvena zastava« so se v Alžiru pogovarjali s predstavniki podjetja »Sonacome« o pošiljkah vozil »zastava 101«, ki jih je Alžirija pred kratkim kupila, in o morebitnih novih pogodbah ter seznanili alžirske partnerje s proizvodnimi možnostmi »Crvene zastave«. »Crvena zastava« je že sklenila pogodbo o prodaji 8000 avtomobilov v Alžirijo prek beograjske zunanjetrgovinske delovne organizacije »Rudnap«.

Generalnega direktorja »Crvene zastave« Milenka Bojanića in generalnega direktorja »Rudnapa« Milana Vlatkovića je sprejel tudi alžirski minister za težko industrijo Mohamed Liasin. Med pogovorom, ki je stekel ob tej priložnosti, so govorili tudi o ugodnih možnostih za razširitev sodelovanja med jugoslovanskimi in alžirskimi partnerji.

Lotevajo se programov

Metalka ne namerava niti izdelovati niti sestavljati računalnikov, temveč razvijati uporabne programske rešitve za zajemalno opremo

LJUBLJANA, 18. decembra – »V Metalki nimamo niti želje niti namere, da bi se lotili proizvodnje ali sestavljanja računalnikov, saj za to nimamo nikakršnih proizvodnih zmogljivosti,« je dejal inž. Tit Turnšek, svetovalec generalnega direktorja Metalke.

Ljubljanska Metalka zastopa na našem trgu ameriško firmo MDS, ki izdeluje in prodaja predvsem zajemalno računalniško opremo; ta je vgrajena že v okrog 300 računalniških sistemih v naši državi. Metalka skrbi za vzdrževanje te zajemalne opreme, poskrbela pa je tudi za šolanje kadrov, da se usposobijo za delo s to opremo.

Pri dosedanjem delu so ugotovili, da uporabniki močno pogrešajo različne, posamičnim zahtevam in potrebam prilagojene programske rešitve za zajemanje in kontrolo podatkov.

Zato so začeli razvijati in pripravljati programe za zajemanje in kontrolo podatkov pri vodenju skladišč sistemov, nadzorovanju materialnih tokov (zaloge reprodukcijskega materiala) in podobno – torej za področja, kjer imajo izkušnje, ki jih lahko s pridom posredujejo vsem, ki začenjajo uvajati sodobnejšo skladiščno tehnologijo, računalniško zasnovane sisteme za nadzorovanje in vodenje materialnih tokov itd.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju nameravajo to dejavnost načrtneje razvijati in krepiti.

Konec tega meseca bo v Metalkinem centru za obdelavo podatkov začel delovati nov, večji in zmogljivejši računalniški sistem, na katerega bo mogoče priključiti 120 terminalov; od teh jih bo polovica zadostovala za potrebe Metalke, polovico pa so jih ponudili poslovnim partnerjem, zlasti še manjšim organizacijam, za katere bi lahko opravljali različne storitve (obdelava podatkov o gibanju zalog, posredovanje informacij o založenosti trgovine s posameznimi reprodukcijskimi materiali, tržnih informacij in pod.).

V Metalki sodijo, da bodo posebej še s posredovanjem informacij o založenosti trgovine, pa tudi proizvodnih organizacij z reprodukcijskim materialom, nadomestnimi deli za stroje in opremo in drugih, zlasti pa še tržnih informacij, začeli uspešneje opravljati zelo pomembno vlogo, ki jo ima trgovina na področju poslovnega informiranja.

ZDRAVKO STEFANČIČ

V BiH nakopali več kot 11 milijonov ton premoga

SARAJEVO, 18. decembra (Tanjug) – V Bosni in Hercegovini so v minulih desetih mesecih nakopali 11 milijonov in 439 tisoč ton rjavega premoga in lignita, kar je v skladu z načrtovano proizvodnjo. Od tega so nakopali 6 milijonov in 221 tisoč ton rjavega premoga ter 5 milijonov in 218 tisoč ton lignita. Sodeč po dosedanji proizvodnji se obeta, da bodo do konca leta bosensko-hercegovski rudarji proizvodni načrt (13 milijonov in 848 tisoč ton premoga) celo presegli.

Veliki načrti za razvoj ptt prometa

Sredi desetletja naj bi v Jugoslaviji imeli 4,1 milijona telefonskih priključkov

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – V naslednjem petletju se mora ptt promet hitreje razvijati, kajti samo tako bomo premostili prepad med gospodarskimi in družbenimi potrebami ter možnostmi tega sistema, so poudarili na konferenci ptt delavcev iz vse države.

Predvidevajo, da naj bi sredi naslednjega desetletja mestne telefonske centrale razpolagale že s 4,1 milijona priključkov, to pa pomeni 4,880.000 telefonov. Vzporedno s tem nameravajo kar štirikrat povečati zmogljivosti telegrafskih central, število pošt pa se naj bi dvignilo na 4.670. Te načrte bo seveda težko uresničiti, kajti od potrebnih 110 milijard dinarjev bodo vse ptt organizacije lahko zagotovile samo 35 odstotkov denarja. Zato so predlagali cel seznam nalog, da bi te načrte lahko uresničili: spremembe cen poštnih storitev, pa tudi to, da bi se domača industrija ptt opreme toliko razvila, da bi lahko letno proizvedla in montirala 400 tisoč telefonskih priključkov.

Z JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA (4)

Sredina

»Dne 18. novembra 1980 je bila na televiziji v dnevniku beseda SREDINA uporabljena sedemkrat v zvezah kot ‚XY je zrasel iz delavske sredine', dne 24. novembra 1980 pa na posvetovanju pisateljev petintridesetkrat v zvezah kot ‚knjižna sredina', ‚jezik posamezne sredine' in podobno. Kaj pravite?«

Posebno v sorodnih jezikih so pogoste besede s podobnim ali celo enakim zapisom ali izgovorom, vendar imajo lahko v posameznih jezikih različen pomen.

Taka je tudi beseda SREDINA. V slovenščini pomeni resnično SREDINA SREDIŠČE, na primer »iz sredine zemlje«, »aritmetična sredina med tri in sedem je pet«, »v francoskem parlamentu je ob levici in desnici še sredina«, »sredina mesta je gosteje naseljena kakor predmestja« ...

V srbohrvaščini ima ta beseda tudi še pomen OKOLJE, OKOLICA, na primer »momak iz naše sredine«.

In prav ta srbohrvaška SREDINA se je zaradi premajhne pazljivosti ali prevelike komodnosti piscev in govorcev preselila tudi k nam in postala vsemogočna in vsepomenska, na primer »meščanska sredina je drugačna od delavske«. Brez premisleka govorimo in pišemo »Pisatelj zajema iz svoje sredine«, ko gre vendar za DRUŽBO, OKOLICO, SKUPNOST, RAZMERE, iz katerih zajema, »Pri nas je ugodna delovna sredina«, ko gre za DELOVNE MOŽNOSTI ali DELOVNO OZRAČJE ali OKOLIŠČINE ZA DELO.

Govorimo in pišemo »o periferni sredini učiteljev«, ko mislimo na učitelje, ki delajo na podeželju ali NA MESTNEM OBROBJU, govorimo in pišemo o »jeziku posamezne sredine«, ko gre vendar za jezik posameznega NARODA, NARODNOSTI, SKUPINE, SKUPNOSTI, OBMOČJA, PODROČJA, OKOLJA, OKOLICE, OKOLIŠA, POKRAJINE, DEŽELE, DRŽAVE ...

Beseda SREDINA v tem pomenu torej v slovenščini ni potrebna.

ČLANI JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA:
JANEZ GRADIŠNIK
MATJAŽ KMECL
JANKO MODER
JANEZ SRŠEN
JANEZ STANIČ
JOŽE TOPORIŠIČ

Jezikovno razsodišče sekcije Slovenščina v javnosti pri RK SZDL je do tega tedna prejelo 24 prijav neodgovornega jezikovnega ravnanja: izmed njih bo izbralo najhujše, jih obravnavalo in o njih izreklo mnenje.

Razsodišče vabi vse posameznike, društva, ustanove in organizacije, ki jim skrb za slovenski jezik ni tuja, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošljejo na naslov: Sekcija »Slovenščina v javnosti«, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskega 7.

Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

Skoraj polovico naložb v aluminijski kombinat

Titograd praznuje 36-letnico osvoboditve in obnove – Naložbe v industrijo in kmetijstvo

OD NAŠEGA DOPISNIKA

TITOGRAD, 18. decembra – Črnogorsko glavno mesto bo jutri praznovalo 36-letnico osvoboditve in obnove. Titograd je bil namreč za Varšavo najbolj porušeno mesto v Evropi. Takrat je imela Podgorica 6000 prebivalcev, njihovo število pa se je sedaj povečalo za osemnajstkrat. Računajo, da je zaposlenih 30 odstotkov prebivalstva, poleg tega pa ima Titograd 35 tisoč učencev in študentov.

Gospodarstvo ima pomembno mesto v vseh dosedanjih in prihodnjih načrtih. Družbeni dohodek bo letos znašal sedem milijard dinarjev, narodni dohodek pa 1800 dolarjev na prebivalca. To je šele začetek približevanja nekaterim industrijsko razvitim republiškim središčem. Za naslednje leto načrtujejo tudi precejšnje naložbe v industrijo. Največ bodo vložili v drugo fazo gradnje aluminijskega kombinata – skoraj polovico načrtovanih naložb v prihodnjih letih.

Srednjeročni načrt razvoja titograjske občine v prihodnjih petih letih predvideva, da se bo družbeni proizvod povečal za 40 odstotkov. To bodo dosegli z razvojem lesne, kovinske in kemične industrije, z obnovo nekaterih obratov ter razširitvijo izbire in proizvodnje v aluminijskem kombinatu in industriji »Radoje Dakić« (tu bodo izdelali 700 gradbenih strojev, torej bodo podvojili proizvodnjo). Hkrati z industrijsko bodo povečali tudi kmetijsko proizvodnjo, predvsem z uresničitvijo projekta »Cemovsko polje«.

Da gre za pomembno dejavnost na vseh področjih, še najbolje priča podatek, da bodo odprli 8500 novih delovnih mest; po naravni poti pa se bo izpraznilo še 2000 delovnih mest, tako da problem nezaposlenosti ne bo več tako pereč.

Ob tej pomembni obletnici so v naselju Konik odprli novo osnovno šolo in dom družbenopolitičnih organizacij, na slovesni seji pa so podelili nagrade »osvoboditev Titograda«.

VLATKO IVANOVIĆ

Razvoj ob domačih virih

Republike in pokrajini so se dogovorile o strateških smereh razvoja vse skupnosti od ekonomske politike do varstva človekovega okolja

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. decembra – Med štirimi družbenimi dogovori o osnovah novega srednjeročnega načrta Jugoslavije med leti 1981 in 1985, ki so jih prejšnji teden podpisale vse republike in pokrajini, je najobsežnejši dogovor o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije, saj praktično ureja vse sfere tokov reprodukcije, od nalog in ciljev ekonomske politike v najširšem obsegu do stanovanjske gradnje, delovanja družbenih služb in varstva človekovega okolja.

Republike in pokrajini, podpisnice dogovora, so že takoj spočetka soglašale, da so osnovni skupni cilji in naloge v srednjeročnem obdobju osredotočeni predvsem na večje pridobivanje dohodka, in to predvsem z večjo produktivnostjo dela ter krepitvijo drugih kvalitativnih členov gospodarjenja. Nadalje je med enajstimi točkami skupnih ciljev navezovanje skladnejših blagovno-denarnih odnosov, in sicer s krepitvijo akumulativne sposobnosti organizacij združenega dela. Uspešnejše in intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela želijo republike in pokrajini doseči predvsem z napredovanjem izvoznih sposobnosti gospodarstva. Strukturna neskladja domačega gospodarstva želijo zmanjšati ali premagati z bolj smotrnim izkoriščanjem že obstoječih zmogljivosti in sredstev ter z večjo proizvodnjo, namenjeno izvozu. Glavni cilj, zvišati tehnično-tehnološko raven gospodarstva, naj bi republike in pokrajini, v skladu z obveznostmi, ki so jih prevzele s tem dogovorom, dosegle predvsem s hitrejšim razvojem in doslednejšim upoštevanjem lastnega znanstveno-raziskovalnega dela. Nadalje so podpisnice družbenega dogovora soglašale, da spadajo med prednostne cilje vseh nas rast produktivnega zaposlovanja, izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, razvoj in varstvo človekovega okolja, nadaljnja krepitev obrambne sposobnosti države ter skladnejši regionalni razvoj države, v okviru tega pa hitrejši razvoj manj razvitih ter uspešno obnavljanje in izgradnja krajev v Črni gori, ki jih je prizadel potres.

Naslednje poglavje družbenega dogovora republik in pokrajin ureja nekaj osnovnih vprašanj na področju energetike. Tako so rekli, da se bo proizvodnja električne energije z 59 tisoč milijonov kilovatnih ur v letu 1981 povzpela na približno 81 tisoč milijonov kilovatnih ur v letu 1985, s čimer podpisnice soglašajo.

Republike in pokrajini so sklenile, da v prihodnjem obdobju ne bodo gradile novih elektrarn na mazut, stare pa bodo pognale samo takrat, ko drugi viri ne bodo več mogli pokriti potreb po električni energiji. Poleg tega bodo republike in pokrajini podpisale še poseben dogovor o proizvodnji električne energije v atomskih elektrarnah, ki bo uravnaval celotno gradivo do leta 2000.

Kar zadeva področje energetike, so poudarili, da bo treba čim prej preiti na domače surovine, predvsem na premog, zato republike in pokrajini načrtujejo, da bodo s posodabljanjem starih rudnikov in odpiranjem novih do konca srednjeročnega obdobja dvingile proizvodnjo premoga s 45 milijonov ton v letu 1980 na 82 milijonov ton. Približno 32 milijonov ton naj bi pri tem prispevali novi rudniki.

Porabo nafte bo vsekakor treba zmanjšati, hkrati pa se bo morala povečati domača proizvodnja. Zato bodo razširili raziskave, ki naj bi nam v letu 1985 že zagotovile 5 milijonov ton domače nafte in 5 milijard kubičnih metrov domačega plina. Tega leta poraba nafte ne bi smela preseči 19 milijonov ton. Poleg tega so republike in pokrajini še soglašale, da bo pri predelavi nafte odpadlo na mazut največ 25 odstotkov.

Sprejeta je bila še vrsta določil o energetskih bilancah, ki jih bo treba, kot je rečeno v dogovoru, doseči najkasneje do 20. septembra letos za prihodnje leto.

V zvezi s surovinami in reprodukcijskimi materiali smo slišali, da bo težišče na razvoju in proizvodnji domačih surovin, na iskanju rezerv, gradnji novih zmogljivosti, plemenitenju in bogatenju železove rude, proizvodnji barvastih kovin in nekovin ter na gradnji zmogljivosti v začetnih fazah proizvodnje surovin in polizdelkov v črni in barvasti metalurgiji ter v kemiji.

Nadalje sledi obseg proizvodnje in porabe na tem področju. Tako naj bi poraba jekla poskočila s 4,8 na 6,1 milijona ton, poraba koksa z 2,5 na 3,3 milijona ton, železove rude s 4,7 na 8,5 milijona ton, železa pa z 2,5 na 3,5 milijona ton. Ocenjujejo tudi, da bo proizvodnjo boksita vsekakor treba povečati od 3,9 na 4,9 milijona ton, proizvodnjo aluminija pa od 190 na 440 tisoč ton. Proizvodnja bakra bi se morala z 19 milijonov ton dvigniti na 33,7 milijona ton.

Podpisnice sporazuma so soglašale, da si mora Jugoslavija manjkajoče surovine in reprodukcijski material preskrbeti z ekonomskim sodelovanjem z drugimi državami, in to predvsem z enakopravnim sodelovanjem z deželami v razvoju, kar naj bi bila trajna naloga.

FEDJA ZIMIĆ

● **V poglavju o strateških smereh razvoja kmetijstva so si bile republike in pokrajini edine, da je potrebna živahna rast proizvodnje, ki bo lahko pokrivala potrebe po hrani, surovinah za industrijo hrane, zagotovila ustrezne rezerve hrane za ljudi in živinske krme ter kontinuirano večanje izvoza. Pridelek pšenice bo moral preseči 6 milijonov ton, odkup naj bi obsegal približno 3,5 milijona ton, to poljščino pa bo treba tudi bolj smotrno uporabiti. Pridelek koruze naj bi se do konca leta 1985 dvignil na 12 milijonov ton, prireja mesa, tako za domače potrebe kot za izvoz, približno na 1,5 milijona ton, mleka približno na 5 milijard litrov in proizvodnja volne na 12 tisoč ton.**

2×5 VRAT

CIMOS CITROËN
Diana 6 LC
PREPROSTOST
IN EKONOMIČNOST

motor 602 ccm, moč 23,5 kW/32 KM/
maks. hitrost 120 km/h, poraba goriva
5,7 l pri 90 km/H

Tovarniška cena 123.000.– din

CIMOS CITROËN GA
UDOBNOST
IN VARNOST

motor 1299 ccm, moč 47 kW/65 KM/
maks. hitrost 160 km/h, poraba goriva
6,6 l pri 90 km/h

Tovarniška cena 206.000.– din

olja INA

izdeluje CIMOS

CITROËN

Vsem kupcem, ki vplačajo vozilo do 26. 12. 1980, jamčimo navedeno tovarniško ceno!

Informacije dobite pri:
CIMOS, Ljubljana, Dalmatinova 4, tel. (061) 312-250
CIMOS, Beograd, Kolarčeva 8, tel. (011) 631-699
SLOVENIJA AVTO, TOZD CKM, Celje, Miklošičeva 5, tel. (063) 24-200
SLOVENIJA AVTO, TOZD CKM, Ljubljana, Prešernova 40, tel. (061) 310-071
CENTER, Koper, Vojkovo nabrežje 1, tel. (066) 23-879
JEKLOTEHNA, Avtohiša, Maribor, Belokranjska 10, tel. (062) 31-959

DOBAVA TAKOJ

Neenakomeren trud – manjši skupni uspeh

Slovenija je največ izvažala opremo in življenjske potrebščine – Povsod v Jugoslaviji so hitreje povečevali osebne dohodke kot v Sloveniji

LJUBLJANA, 18. decembra – Gospodarski tokovi v Jugoslaviji, še zlasti pa v njenih posameznih delih, se letos odvijajo tako, da jih ni lahko napovedati. Razen tega pa tudi kažejo, ugotavljajo v ekonomskem inštitutu ljubljanske pravne fakultete, da stabilizacijskih prizadevanj povsod niso vzeli enako resno. Zato so v gibanjih dela in porabe na posameznih področjih in v posameznih območjih velike razlike.

Te razlike so v določeni meri lahko posledica sila različne rasti industrijske proizvodnje v Jugoslaviji. Zadnja dva meseca prinašata slovenski industriji po nekajmesečnem zamanjševanju rahlo izboljšanje. Občutno sta se popravili v oktobru tudi vojvodinska in makedonska industrija, prva po mnenju inštituta na račun povečanih zmogljivosti za proizvodnjo sladkorja. Vendar pa naj bi se ta razmah letos hitreje končal kot lani, ker bo pridelek sladkorne pese slabši od lanskega. Izredno močno pa sta v oktobru poslabšali svoje rezultate kosovska in bosanska industrija.

V oktobru se je v Sloveniji zlasti povečala proizvodnja opreme, skoraj nič pa proizvodnja reprodukcijskega materiala in življenjskih potrebščin, v Jugoslaviji pa sta prav zadnji dve področji najbolj povečali proizvodnjo.

Medtem ko sta gradbeništvo in gozdarstvo v Sloveniji nekoliko popravila letošnje rezultate slovenskih neindustrijskih dejavnosti, sta na zvezni ravni glavna krivca za poslabšanje na tem področju gradbeništvo in gostinstvo. Velike pa so tudi razlike v uspešnosti dela same industrije. V Sloveniji so bolj kot v Jugoslaviji povečevali proizvodnjo v elektroenergiji, železarstvu, elektroindustriji in v tekstilni industriji, pri čemer pa zlasti prvi dve dejavnosti sicer letos v Sloveniji iz vzrokov nista uspešni. V Jugoslaviji pa sta oktobra dosegli najboljše rezultate proizvodnja pijač, ki je po mnenju inštituta napak ocenila potrebe trga, in proizvodnja ladij, ker se je kot kaže ta dejavnost naposled izkopala iz krize.

Ker so se slovenski in jugoslovanski izvozni rezultati z oktobrom precej približali, gre po mnenju ekonomskega inštituta ljubljanske pravne fakultete iskati krivdo za slabše proizvodne rezultate Slovenije v poslabšanem položaju slovenske industrije v Jugoslaviji. Predelovalne dejavnosti se vse bolj selijo v manj razvita gospodarstva, razviti pa tako izgubljajo svoje tradicionalne trge za pohištvo, tekstil, čevlje ipd. Zaradi zaprtosti republiških trgov se bo zato morala Slovenija bolj usmeriti v znatno kakovostnejšo proizvodnjo in v izvoz.

Izvoz se je v oktobru spet okrepil in spet najavlja velik izvoz v prvem mesecu vsakega četrtletja. Ob tem pa je bil slovenski uvoz v oktobru na račun opreme in življenjskih potrebščin zelo skromen. Oktobra je Slovenija največ izvažala opremo in življenjske potrebščine in največ uvažala reprodukcijski material. Njeni skromni industrijski rezultati pa tudi kažejo, da prehod na domače surovine nikakor ni lahek, še zlasti ob izkoriščenih zmogljivostih za njihovo proizvodnjo doma. V Jugoslaviji sta bila oktobra rekordna tako uvoz opreme kot tudi uvoz reprodukcijskega materiala. Po rezultatih v prvih desetih letošnjih mesecih pa naj bi tudi ocenjevali letošnjo zunanjetrgovinsko uspešnost, saj se ne ve, kolikšen del uvoza bo zaradi odloženega carinjenja prenešen v naslednje leto.

V prihodnjem letu se utegne zaostriti tudi pri zaposlovanju, pravijo v inštitutu, ker je število brezposelnih v Jugoslaviji že doseglo število vseh zaposlenih v Sloveniji. Ob tem pa cene izredno naglo rastejo in so v Sloveniji oktobra že skoraj dosegle rekord iz 1965. leta. Razen cen industrijskih izdelkov izredno naraščajo tudi cene kmetijskih pridelkov, saj se je njihova rast od septembra do oktobra več kot podvojila. Zato se v inštitutu ponovno sprašujejo, ali se je bilo najbolj umesto ravno zdaj odločiti za sprostitev nekaterih cen. Menijo namreč, da vsi pogoji za uspešnost takega ukrepa, med katere štejejo v vsakem primeru zadostno ponudbo, veliko število ponudnikov na trgu in nenadomestljivost izdelkov, ki jih izdelujejo, niso izpolnjeni. Že če ni izpolnjen prvi pogoj, se v razvitih gospodarstvih, pravijo v inštitutu, odločijo za določitev najvišjih cen ne pa za sprostitev.

Podatki o povečevanju osebnih dohodkov v Jugoslaviji tudi kažejo, da pri stabilizacijskih prizadevanjih niso povsod enako dosledni. Slovenija pri rasti osebnih dohodkov močno zaostaja za drugimi. Posebno počasi se povečujejo njeni osebni dohodki v gospodarstvu, nasploh pa se povečujejo najpočasneje v Jugoslaviji. V nasprotju s siceršnjimi sklepi tudi hitreje rastejo osebni dohodki v družbenih dejavnostih in v skupnih službah. Ob tem pa se akumulativnost gospodarstva spet zmanjšuje. In nenazadnje podatki tudi kažejo, da se vse vrste porabe razen trošenja prebivalstva v Sloveniji še naprej umirjajo, v Jugoslaviji pa vse brez izjeme pospešujejo svojo rast.

VESNA BERTONCELJ-POPIT

Pocenitev še ne odpravlja nejasnosti

Predračunska vrednost za celjsko mlekarno znižana za 110 milijonov din

LAŠKO, 18. decembra – Po najnovejših podatkih, ki jih je obravnaval svet občin celjskega območja, bo predračunska vrednost nove območne mlekarne 485 milijonov dinarjev (brez šmarske sirarne) ali 110 milijonov manj od vsote, posredovane na prejšnji seji.

Čeprav so vsakršne »pocenitve« razveseljive, sovlagatelje zelo moti, ker prihajajo na dan ob vsaki priložnosti drugačne številke. Nekaj nejasnosti vnaša v maratonske razprave tudi dejstvo, da je ekonomski inštitut pri Ljubljanski banki negativno ocenil mlekarno z zmogljivostjo 180 tisoč litrov mleka dnevne predelave, medtem ko KK Hmezad Žalec takšno oceno zavrača. Pričakovati je namreč, da bodo 1985. leta dosegli povprečno 3 tisoč litrov mleka na kravo, medtem ko molznost zdaj ne presega skromnih 1700 litrov letno (le v mozirski občini 2400 litrov).

D. H.

Izvoz naj spodbudijo še dodatni predpisi

Kljub seznamu blaga, ki ga letos ni več mogoče uvoziti, to ne bi smelo onemogočiti v izvoz usmerjene izdelave izdelkov

LJUBLJANA, 18. decembra – Delovne organizacije imajo precej težav pri uvozu reprodukcijskega materiala, četudi ga vgrajujejo v izdelke, ki jih potem izvažajo. Zato je kranjske delegate v zboru združenega dela slovenske skupščine zanimalo, kako je mogoče, da ima celo izvozno uspešna delovna organizacija IBI iz Kranja težave pri uvozu žakartske vrvice, čeprav je njen delež pri vsem tem le 0.02 odstotka cene izvožene tkanine.

Na to vprašanje je na ponedeljkovi seji zbora združenega dela odgovorila pomočnica predsednika republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje **Cvetka Selšak**. Pri tem je delegate spomnila na to, da se je republiški izvršni svet moral zaradi bistvenih odmikov pri uresničevanju projekcije deviznobilančnega in plačilnobilančnega položaja SR Slovenije septembra in oktobra odločiti za dodatne ukrepe pri izvozu in uvozu. S tem naj bi dosegli, da bi se zunanjetrgovinska gibanja približala obveznostim, ki so bile sprejete v okviru enotne projekcije devizne in plačilne bilance Jugoslavije. Že septembra je stekla tudi široka akcija za dodatno nadplansko povečanje izvoza, s katero bo 72 organizacij združenega dela izvozilo na konvertibilno tržišče za približno 150 milijonov dolarjev več blaga, kot so v okviru SISEOT predvidele ob usklajevanju planov za letošnje leto. Poleg tega pa so bili v republiki sprejeti tudi dopolnilni ukrepi za pospeševanje izvoza.

Po drugi strani pa so bili zaradi izrazito neugodnih gibanj v prvih devetih mesecih tega leta res potrebni dodatni ukrepi proti pretiranemu uvozu. Mednje sodi tudi seznam blaga, ki ga do konca letošnjega leta ni več mogoče uvažati. Pri tem se je izkazalo, da je bila večina izdelkov na tem seznamu, oziroma najmanj 95 odstotkov, vanj upravičeno uvrščena. Republiški IS s tem ukrepom sicer ni želel povzročati težav v proizvodnji in je zato predvidel tudi, kaj storiti, če bi morali nekatere vrste blaga nujno uvoziti še letos. To naj bi se zgodilo predvsem takrat, ko bi bilo treba zagotoviti nemoteno izdelavo za izvoz.

Kot je dejala Cvetka Selšak, je bila za pridobitev izjemnega dovoljenja potrebna le utemeljena vloga organizacij združenega dela, postopek za izdajo soglasja pa je trajal od enega do treh dni. Tako si je tudi industrija bombažnih izdelkov Kranj podobno kot nekatere druge organizacije združenega dela pridobila takšno posebno soglasje.

STOJAN ŽITKO

ČGP DELO
TOZD REVIJE

Morda bi vas veselilo delo,
ki ni enolično in prinaša vedno kaj novega?

Če imate **visoko izobrazbo** in
trileten delovne izkušnje na **področju novinarstva,**
če znate **en svetovni jezik,**
če poznate **osnove urejanja in izdajanja časopisa,**
če ste **ustvarjalni** in imate **organizacijske sposobnosti,** ki bi jih lahko s pridom uveljavili na delih in nalogah

urejanje neugankarskega dela KIH

potem
RAZMISLITE o naši ponudbi.

Izbranemu kandidatu nudimo za opravljeno delo stimulativne osebne dohodke in vso pomoč pri delu, še zlasti med trimesečnim poskusnim delom.

ODLOČITE SE in pošljite svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela kadrovski službi ČGP DELO, Titova 35, Ljubljana, najpozneje 15 dni po prvi objavi.

13-239

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA PRAVOSODJE, UPRAVO IN PRORAČUN, LJUBLJANA, ŽUPANČIČEVA 3

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

VODJE SKUPNIH SLUŽB

Od kandidatov pričakujemo:
– visokošolsko izobrazbo ekonomske ali družboslovne smeri
– 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
– družbenopolitično neoporečnost

Kandidati naj svoje vloge z dokazili pošljejo na naslov: Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun, Ljubljana, Župančičeva 3 v 15 dneh po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končani objavi.

18-8722

Kakovosten napredek v uveljavljanju planiranja

Podpredsednik ZIS Zvone Dragan se je pogovarjal s tujimi novinarji, akreditiranimi v SFRJ

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Podpredsednik ZIS Zvone Dragan se je nocoj v mednarodnem tiskovnem centru v Beogradu pogovarjal s tujimi novinarji, akreditiranimi v Jugoslaviji, in jih seznanil s trenutnim gospodarskim položajem v Jugoslaviji, sklepnim delom priprav resolucije za prihodnje leto in vsebino temeljnih planskih aktov za obdobje od 1981. do 1985. leta.

Podpredsednik ZIS je poudaril, da bomo v letu 1981 in v prihodnjem petletnem obdobju odločno vztrajali pri smernicah politike gospodarske stabilizacije in si prizadevali za stabilnejše možnosti za gospodarjenje v državi in krepitev mednarodnega gospodarskega položaja Jugoslavije. Dejal je tudi, da pomeni podpis dogovorov o temeljih družbenega načrta Jugoslavije za obdobje od 1981. do 1985. leta kakovosten korak k uveljavitvi jugoslovanskega sistema samoupravnega družbenega načrtovanja in poroštvo, da načrt ne bo le seznam želja, temveč objektivna ocena dejanskih potreb.

V oceni trenutnega gospodarskega položaja in uresničevanja politike gospodarske stabilizacije v minulem obdobju je podpredsednik Zvone Dragan poudaril, da smo lahko načeloma zadovoljni s celo vrsto rezultatov, kot so na primer občutno zmanjšanje primanjkljaja plačilne bilance, uresničevanje načrtovane dinamike industrijske proizvodnje, krepitev akumulativne sposobnosti gospodarstva in smotrnejša politika delitve in porabe.

Še vedno pa smo priča številnim zapletenim razvojnim problemom, je poudaril Zvone Dragan, ki terjajo učinkovitejše reševanje v prihodnjem letu in prihodnjem srednjeročnem obdobju. To velja zlasti za odpravo virov inflacije in nestabilnosti v blagovno-denarnih odnosih, krepitev kakovostnih dejavnikov razvoja in rasti in doslednejše upoštevanje objektivnih tržnih zakonitosti in mehanizmov ter hitrejši razvoj socialističnih družbenogospodarskih odnosov.

Otvoritve med delovnim časom praznijo pisarne

Občinski komite ZK Maribor Rotovž priporoča ozdom, naj proslave prenesejo na čas zunaj delovnika

MARIBOR, 18. decembra – Ko so pred dnevi slavnostno odprali novo gostilno in pivnico »Štajerc« v središču Maribora, se je v njej sredi dopoldneva kar trlo ljudi, ki so bili povabljeni na otvoritev. Prav zavoljo množične udeležbe sredi delovnega dne ne samo v tej gostilni, temveč tudi na raznih drugih otvoritvah kot, denimo, avtomobilskega servisa Jeklotehne in še vrste drugih objektov, so ponekod začeli resneje razmišljati o tem, ali je za takšne otvoritve to primeren čas.

Delovnega časa ne izgubljajo samo delavci, poslovni partnerji, temveč tudi družbenopolitični delavci, ki so na takšnih otvoritvah skoraj zmeraj prisotni. Novi občinski komite ZK Maribor Rotovž je zato včeraj sprejel sklep, ki ga bodo posredovali vsem osnovnim organizacijam ZK in občinskemu sindikalnemu svetu, da razne otvoritve, proslave in praznovanja različnih jubilejev prenesejo na čas zunaj delavnika ali v skrajnem primeru na konec delovnega časa. V nekaterih delovnih organizacijah jim takšna praksa ni neznana, denimo v Metalni, kjer so odprli nove proizvodne zmogljivosti kar na dan republike 29. november, pa zaradi tega'ni bila nič manjša udeležba delavcev, poslovnih partnerjev in družbenopolitičnih delavcev.

Takšno napotilo enega od novih šestih mariborskih občinskih komitejev ZK pa ima še toliko večji pomen, ker v njem hkrati pozivajo, naj bodo novoletna praznovanja v duhu stabilizacije. V nekaterih delovnih organizacijah se namreč pripravljajo na razkošna novoletna praznovanja po hotelih, ki naj bi jih plačali z denarjem sindikalnih organizacij in iz sredstev skupne porabe.

BORKO DE CORTI

Neizrabljena naravna bogastva

»Borba«: nerazumljivih 70% deviznega primanjkljaja zaradi uvoza surovin

Učitelji otrokom pripovedujejo, da so rojeni v vodilni evropski državi po zalogah boksita, niklja, bakra, antimona, nafte, živega srebra...

Toda šola je eno, življenje pa nekaj drugega. Vse to naravno bogastvo namreč zbledi ob podatku, da je za kar 70 odstotkov našega plačilnega deficita kriv uvoz surovin. Uvažamo tudi tiste surovine, ki smo jih nekoč tujini prodajali.

Diagnoza te bolezni je znana. Gradili smo tovarne, ne da bi poskrbeli tudi za surovinsko osnovo. Denarja za raziskovanje je vselej zmanjkalo. Banke investitorjev niso nikoli vpraševale, kako bo s surovinami.

V izčrpanih rudnikih je začela usihati proizvodnja, novih pa nismo odpirali. V zadnjih desetih letih je upadla proizvodnja bakra, kroma, antimona, magnezita, boksita, živega srebra...

Z energetsko in surovinsko krizo je prišlo do streznitve, vendar še vedno oklevamo. V svetu čedalje več vlagajo v odkrivanje novih nahajališč, mi pa delujemo počasi in neorganizirano. Dovolj pove, da to dejavnost uvrščamo med pomožne!

Nimamo nobene ustanove, ki bi geološke raziskave koordinirala. V eni republiki ne vedo, kaj počnejo v drugi, kaj so dosegli. Zaradi tega gredo v nič sile, denar.

Kaže, da samo združevanje dela in sredstev zainteresiranih delovnih organizacij ni dovolj, da bi stvari premaknili z mrtve točke. Če gre za dejavnost najširšega pomena, je treba razmišljati predvsem o enotni organiziranosti te dejavnosti v državi.

Če bi zadevo prepustili samo delovnim organizacijam, ki so često brez denarja, podpore, pa tudi posluha za sodelovanje in enotnost, bi grozilo, da bi te nujne spremembe še enkrat odložili, zunanjetrgovinski deficit pa bi še nadalje naraščal, piše »Borba.«

TELEKS
informativni tečnik dela

TERMIKA

»TERMIKA«
Delovna skupnost skupnih služb
LJUBLJANA
Kamniška 25

objavlja prosta dela in naloge:

1. **Referenta za družbeni standard**
2. **Knjigovodja obračuna OD**
3. **Čistilke**

Pogoji:
pod 1. – višješolska izobrazba upravne ali njej sorodne smeri
– 2 leti delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih opravil
– 12-tedensko poskusno delo
pod 2. – srednja – ekonomska ali njej sorodna šola
– 1 leto delovnih izkušenj
– 8-tedensko poskusno delo
pod 3. – delavec brez poklica
– 4-tedensko poskusno delo

Delovno razmerje pod 1. in 3. sklepamo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, pod 2. pa za določen čas – nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, sprejema Kadrovska služba 15 dni od dneva objave.
Kandidati naj svoje vloge pošljejo na naslov TERMIKA, Kadrovska služba, Kamniška 25.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav.

18-8723

Knjigovodski biro
GROSUPLJE

Za svetovalsko in instruktažno dejavnost v računovodstvu iščemo sposobnega

računovodskega strokovnjaka

Zaposliti želimo upokojenega računovodjo, ki je voljan prenašati svoje znanje na mlajši kader.
Delo po pogodbi. Čas dela po dogovoru.

Interesente vabimo na razgovor v Knjigovodski biro Grosuplje, ali nas pokličite po tel. 772-854.

18-8735

SANITARIA – Ljubljana, Gasilska 7

razpisuje prosta dela in naloge

– VODJA RAČUNOVODSTVA

Pogoji:
višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri in najmanj 10 let prakse v računovodstvu, od tega najmanj 5 let na vodilni delovni nalogi

– FINANČNO MATERIALNEGA KNJIGOVODJA

Pogoji:
srednja strokovna izobrazba in 3 leta prakse na ustrezni delovni nalogi

– PRODAJALKE V POSLOVALNICI na Miklošičevi 17

Pogoj:
KV trgovski delavec

Pod tč. 2. in 3.
(nadomeščanje delavke za čas porodniškega dopusta) za določen čas, s polnim delovnim časom

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o pogojih na naslov: SANITARIA, Ljubljana, Gasilska 7
v 15 dneh od dneva objave v dnevnem časopisju.
Morebitne informacije lahko dobijo na upravi podjetja.
Poskusno delo traja pod tč. 1. – 3 mesece.
pod tč. 2. in 3. – 1 mesec.

19-8773

Kako razvozlati stanovanjski klobčič?

»Stanovanjski dinar se je od lanskega leta zredil, gradbeniki so bolje opremljeni kot kdaj, oboroženi s sodobnimi stroji in opremo, imamo tudi strokovnjake – inženirje, tehnike, arhitekte in projektante, imamo močne urbanistične in projektantske organizacije – pa vendar stanovanjska graditev nazaduje! Tako približno bi lahko v enem stavku opisali današnje stanje, kar zadeva stanovanjsko graditev v Črni gori, kjer

Pobjeda za Delo

se še naprej ponavlja stara, dobro znana opotekavost, ki je že leta značilna za gradbeništvo in stanovanjsko politiko.«

Tako je »Pobjeda« natanko pred dvema letoma opisala stanovanjsko politiko Črne gore in njene pomanjkljivosti. Ta ocena pa tudi ta dan ni nič manj aktualna. Še več: stanovanjski klopčič v Črni gori se je letos zapletel bolj kot kdaj prej. Naj o tem govorijo številke in podatki.

Statistiki so izračunali, da je bilo v Črni gori zadnja štiri leta zgrajenih 12.674 stanovanj, od teh 5313 v družbenem in 7361 v zasebnem sektorju. Optimistični načrti in napovedi strokovnjakov, da bo Črna gora ob koncu 1980. leta bogatejša za 18.000 stanovanj (ne smemo pozabiti, da zdaj gradijo skoraj 3000 novih stanovanj), so se torej izkazali za nične. Krivci so bolj ali manj znani in njihov seznam je precej dolg – od objektivnih slabosti, kot so pomanjkljive zmogljivosti, občasno pomanjkanje materiala, pa do slabe organiziranosti in neučinkovitosti graditeljev. Poleg tega so gradbeniki dokaj komodni, nimajo izdelanih načrtov in programov, projektov in pripravljenih lokacij.

Na vse krivce so doslej že neštetokrat pokazali na raznih posvetih in sestankih, na katerih se – roko na srce – najlaže »zidajo« nove stavbe in delijo ključi novih stanovanj. Skratka, obljub ne manjka, toda z obljubami še ni mogoče graditi stanovanj. To najbolje vedo prebivalci glavnega mesta Črne gore , v katerem se zdaj gradi največ v republiki, gotovo pa tudi najbolj zamuja. Kako je letos zastajala stanovanjska graditev v Titogradu, zlasti v družbenem sektorju, najbolje povedo naslednji podatki: po načrtih naj bi 1980. leta v Titogradu dogradili več kot 1400 stanovanj in začeli graditi še 1075 novih. Z drugimi besedami, Titograd bi moral letos dobiti 12 novih stanovanjskih poslopij ali stolpnic, 11 pa naj bi jih začeli graditi. Namesto tega pa je glavno mesto Črne gore dobilo le dva stanovanjska objekta oziroma 200 stanovanj in le na dveh, treh gradbiščih se kažejo obrisi bodočih stanovanjskih stavb. Izvajalci sicer obljubljajo, da bodo ta in naslednjih nekaj mesecev izročili še precej ključev novih stanovanj, vendar naj znova pripomnimo, da je že marsikdaj ostalo samo pri obljubah.

Podobno je tudi v drugih črnogorskih mestih. Krivci so prav tako znani. Naj nekatere omenimo: počasno preobražanje družbenoekonomskih odnosov na temeljih ustave in zakona o združenem delu, pomanjkanje splošnih, posebno pa še podrobnih urbanističnih načrtov graditve v organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih, nezadostna koordinacija in dohodkovna povezanost vseh udeležencev v stanovanjski graditvi, dolgotrajna zidava, drobljenost sredstev po organizacijah združenega dela, neustrezna kreditna in davčna politika ipd.

Stanovanjske štrene v Črni gori so skratka zelo zapletene in dosti časa bo treba, da jih razvozlajo. Mnogi po pravici pričakujejo, da bo k temu največ pripomogel zakon o financiranju stanovanjske graditve, katerega predlog je nedavno potrdil izvršni svet skupščine SR Črne gore. Novi dokument določa tudi nov sistem financiranja stanovanjske graditve v republiki. Tako bodo sredstva za stanovanjsko graditev zagotovljena iz čistega dohodka organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in delovnih skupnosti in se bodo po načelih solidarnosti združevala v samoupravni interesni stanovanjski skupnosti. Predlog novega zakona določa, da za stanovanja ni mogoče izločevati manj od 3 odstotkov izplačanega osebnega dohodka.

Tako po zakonu o združenem delu kot tudi po zakonu o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka se sredstva za stanovanjsko graditev stekajo iz sredstev skupne porabe oziroma iz dela čistega dohodka, medtem ko so obveznosti glede socialne varnosti delavcev krite iz dohodka. Pričakovati je, da bodo te novosti prinesle veliko več reda v oblikovanje sredstev za stanovanjsko graditev. To poudarjamo tudi zategadelj, ker so banke doslej odigrale majhno, skorajda neznatno vlogo pri oblikovanju teh sredstev in ker so bila osebna sredstva doslej premalo zastopana v skupni blagajni za stanovanjsko zidavo.

Rešitve torej vendarle so, zapleteni stanovanjski klobčič v Črni gori se lahko odmota. Pričakovati je, da bodo k temu v veliki meri prispevale nove stanovanjske najemnine, ki pa bi morale znašati najmanj dva odstotka vrednosti stanovanja, če naj bi res imele kakšno vlogo. Po drugi strani je nujno, pravijo v republiškem komiteju za urbanizem, gradbeništvo in stanovanjsko-komunalne zadeve, da znova proučijo vse zakonske predpise s tega področja, da pripravijo in sprejmejo samoupravni sporazum bank o pogojih izdajanja posojil za stanovanjsko graditev, da ugotove potrebe po ustanovitvi stanovanjskih zadrug v občinah in da sprejmejo letne srednjeročne in dolgoročne programe urejanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih ipd.

Skratka, ko bodo poiskali odgovore na vsa ta odprta vprašanja, bo Črna gora dobila tudi več stanovanj, stanovanjska graditev pa bo postala hitrejša in cenejša.

JOVAN STAMATOVIĆ

● To je rubrika, v kateri z originalnimi prispevki sodelujejo osrednji republiški in pokrajinski dnevniki. Poglavitni namen takšnega sodelovanja, do katerega je prišlo na našo pobudo, je želja, da slovenske bralce seznanimo s stališči in pogledi o aktualnih družbenogospodarskih in političnih dogodkih v posameznih republikah.

Sadovi začetnega poleta

V Mariboru so včeraj ustanovili mestno konferenco SZDL – Probleme posameznih okolij bo s preoblikovanjem občine precej laže reševati

MARIBOR, 18. decembra – Z ustanovno konferenco socialistične zveze v Mariboru, ki je bila danes popoldne – udeležil se je je tudi predsednik RK SZDL Mitja Ribičič – so sklenili preoblikovanje družbenopolitičnih organizacij v novih šestih občinah in na ravni mesta. Družbenopolitične organizacije so že opravile referendumsko dolžnost, ko so se občani Maribora odločili aprila letos, da bodo dotedanjo največjo slovensko občino preoblikovali v šest novih.

Nove občine bodo pomenile možnost za bolj neposredne, bolj človeške odnose med ljudmi, v njih pa bo prav gotovo laže reševati tudi problem posameznika. V Mariboru so namreč v vrsti procesov podružbljanja naše politike in dograjevanja političnega sistema ugotavljali, da se morajo bolj usmeriti k človeku, v okolju, kjer živi in dela. Sedanje preoblikovanje družbenopolitičnih organizacij pomeni že prvi korak k temu, medtem ko bodo nove občinske skupščine začele delovati pomladi leta 1982, ko bodo z volitvami delegatskih skupščin sklenili oblikovanje novih občin.

Socialistična zveza se bo morala v svoji frontni sestavi oblikovati tako, da bo lahko nosilka priprav na dokončno oblikovanje družbenopolitičnih skupnosti. Kakor je dejal sedanji predsednik socialistične zveze v Mariboru Vasja Lavrič, ki so ga izvolili tudi za predsednika mestne konference SZDL, je nalog zelo veliko, časa pa ni na pretek, SZDL bo še naprej posvečala osrednjo pozornost preoblikovanju nekaterih krajevnih skupnosti, ki so še zmeraj prevelike, razvijala bo sekcijski način dela, ki je že doslej pokazal zelo dobre rezultate in uspehe, prav tako pa ne bodo zanemarjali kadrovske politike, predvsem v obdobju, ko potrebujejo znatno več sposobnih ljudi. Čeprav nekatere družbenopolitične organizacije, ki so organizirane po novih občinah, še ne delujejo dolgo, pa se že kažejo nekateri rezultati, ki so bili v ospredju tudi na ustanovnih sejah novih občinskih konferenc SZDL in danes popoldne na ravni mesta. V ožjih celotah so nakopičili mnogo problemov, ki jih bodo lažje rešili, ko bodo imeli pristojnosti bližje občanom. Nekatere probleme bodo lahko rešili že v kratkem, nekatere pa bodo terjali daljši čas.

Nekaj problemov je tudi v tem, da so se nekatere občine, ki so nastale z delitvijo, že lotile reševanja nekaterih vprašanj, ki so bila prej skupna, in sicer brez dogovarjanja z drugimi. Tako so se nekatere občine lotile gradnje novih vodovodov, čistilnih naprav, cestnih povezav, ne da bi se prej dogovorile, kako bodo to storile skupaj. Tudi na ta način so se nekatere občine znašle v položaju, ko so bile prisiljene reševati probleme, ki so jih prej reševali skupaj.

Na ustanovni seji mestne konference SZDL so poudarili, da se ne bodo strinjali z rešitvami, ki bi jih delovni ljudje in občani sprejemali z grenkobo. Pestrost delovnih oblik v SZDL je pogoj za uspešno delo, hkrati pa so podčrtali, da je gospodarska stabilizacija osrednja in najodgovornejša naloga tudi v prihodnje. Najbrž bi bilo odveč ponavljati obveznosti, ki jih ima Maribor do svojega ožjega in širšega zaledja, saj jih bodo izpolnjevali tudi v prihodnje.

BORKO DE CORTI

● Za predsednika mestne konference SZDL Maribor so izvolili Vasjo Lavriča, za podpredsednika Zmago Kavčič in Stojana Požarja, za sekretarja pa Ivana Gorjupa.

Osnutek srednjeročnega plana (8)

Elektrika v primežu

Poraba energije ne bi smela rasti hitreje kot družbeni proizvod – Za elektrogospodarske naložbe odmerili 28 milijard din

LJUBLJANA, 18. decembra – Načrtovalci bodo skušali v prihodnjih petih letih krmilo naše energetike odločneje usmeriti z uvoznih na domače vire. Če pa bomo hoteli priti dlje od te načelne opredelitve, ki bi se je morali bolj držati že v tem petletju, potem je jasno, da se bo treba hitreje odlepiti od uvoza nafte, več in bolje izkoriščati domača goriva in si pravočasno, s sovlaganji, priskrbeti energijo od tam, kjer so z njo bogatejši.

Če bi te napovedi prelili v številke, potem bi se moral v Sloveniji delež domačih virov v energetski porabi povečati z letošnjih 52 odstotkov na 57 odstotkov v letu 1985. Poraba energije ne bi smela rasti hitreje kot družbeni proizvod (okoli 4 odstotkov, ker sicer ne bo denarja zanjo), kar je približno toliko kot v teh petih letih. Vendar naj bi se v tem okviru hitreje povečevala poraba električne energije (7,1 odstotka), premoga (4 do 5 odstotkov) in zemeljskega plina (8,7 odstotka), medtem ko naj bi rast porabe tekočih goriv upočasnili na tri odstotke.

Te prve napovedi pa bodo morali načrtovalci med usklajevanjem še zmanjšati, saj se jih sicer ne bo dalo uokviriti v predvideno rast družbenega proizvoda. V tem hipu še vedno ni jasno, ali bodo elektrarne zmogle zadovoljiti rastoče potrebe po električni energiji, saj načrtovalci iz dneva v dan bolj krčijo nameravane naložbe v elektrogospodarstvo. Doslej so jih oklestili za polovico. Usklajevanje bo predvsem težavno zaradi velikih odjemalcev, ki so za prihodnje petletje prijavili za 144 megavatov večjo porabo energije. Da pa bi elektrogospodarstvo hkrati moglo zadovoljiti tudi večjo porabo druge industrije in široke porabe, bi morali do leta 1985 povečati zdajšnje proizvodne zmogljivosti elektrarn za 700 megavatov, ki bi dale leta 1985 4 milijarde kilovatnih ur energije. Poleg tega pa bi morali zgraditi tudi ustrezne prenosne in distribucijske naprave ter dokončati rudnik urana Žirovski vrh.

Gospodarstveniki so si pri načrtovanju edini v tem, da omejene denarne možnosti ne bi smele zaustaviti gradnje tistih elektrarn, ki so jih že začeli graditi. Pri tem bo moralo elektrogospodarstvo najprej poravnati dolgove iz tega srednjeročnega obdobja ter dokončati drugo fazo ljubljanske toplarne in jedrsko elektrarno. Čez tri leta naj bi zgradili vodno elektrarno v Solkanu, leto pozneje pa v Mavčičah. V tem času naj bi začeli graditi tudi vodno elektrarno Bistrica v Avstriji in dve mali vodni elektrarni Melje pri Mariboru in Lomščico pri Tržiču.

Gospodarstveniki ugotavljajo, da tako odbrani naložbeni program sicer izpolnjuje zahtevo po večji opori na domače energetske vire, vendar priznavajo, da so načrtovana vlaganja v vodne elektrarne preskromna. Kot kaže, pa za to ni krivo samo pomanjkanje naložbenega denarja, temveč tudi neizdelana investicijska dokumentacija. Zato opozarjajo, da bi se te zamude utegnile maščevati po letu 1985, ko bi po zdajšnjih predvidevanjih že morala steči gradnja celih verig elektrarn na Savi, Soči, Idrijci in Muri.

Zaradi zmanjšanja naložb v elektrogospodarstvo bo najbolj okrnjena gradnja tistih elektrarn, ki naj bi jih začeli graditi pred, končali pa naj bi jih po letu 1985. Zmogljivosti teh elektrarn naj bi dosegle 850 megavatov, čeprav so v elektrogospodarstvu računali s tisoč megavatov.

Po zadnjih izračunih gospodarstvenikov bi za uresničitev razvojnega programa elektrogospodarstva lahko naložili več kot 28 milijard dinarjev, kar je 15 odstotkov vseh gospodarskih naložb. Porabniki so se že dogovorili, da bodo združili polovico potrebnega denarja, preostalo pa bi prispevali elektrogospodarstvo iz združene amortizacije in banke. Koliko denarja bodo pravzaprav porabniki zbrali za naložbe, bo precej odvisno od cene električne energije. Dogovorjeno je, da bodo porabniki na višji napetosti plačevali za naložbe manjši prispevek od porabljene električne energije (20 odstotkov) in več pozneje, ko bodo nove zmogljivosti priključevali na omrežje. Pri odjemalcih na nizki napetosti pa naj bi bili prispevki, ki jih bodo plačevali za porabljeno električno energijo večji (48 odstotkov), prispevki za nove priključke pa manjši.

TONJA SLOKAR

Vsak tretji Jugoslovan sega po enciklopedijah

Tri desetletja Jugoslovanskega leksikografskega zavoda – Slovesna promocija prve knjige druge izdaje »Enciklopedija Jugoslavije«

OD NAŠEGA DOPISNIKA

Jugoslovanski leksikografski zavod, ta enkratna znanstvena ustanova na področju leksikografije in enciklopedistike pri nas, je bil ustanovljen na pobudo Miroslava Krleže ob vsestranski podpori Josipa Broza Tita in CK KPJ s posebno odredbo takratne jugoslovanske vlade 5. septembra 1950. V teh tridesetih letih je bil učinek Leksikografskega zavoda enkraten: pripravljajo drugo izdajo »Enciklopedije Jugoslavije«, ki bo izšla tudi v slovenščini, splošni in posebni leksikoni zavoda so doslej natisnjeni v 850.000 kompletih z okoli 3,4 milijona zvezkov, v dopolnilnem programu pa so objavili 33 edicij od vodiča in atlasa našega Jadrana do avtomobilskega zemljevida Jugoslavije in Evrope.

Že na začetku smo se posluževali 500-letnih izkušenj enciklopedistične in leksikografske tradicije pri nas, je na tiskovni konferenci poudaril namestnik direktorja JLZ in namestnik glavnega urednika »Enciklopedije Jugoslavije«, dr. Ivo Cecić. Gre za enciklopedijskega predhodnika, Dubrovčana Ilijo Crijevića, ki je že ob koncu 15. stoletja napisal Lexicon (njegov rokopis hranijo v knjižnici »Marciana« v Benetkah) ter za Splićana Marka Marulića, ki je leta 1506 izdal znano delo »De institutione bene vivendi«, pa za Zagrebčana Pavla Skalića (Encyclopaedia, 1559), za Matijo Vlačića iz Labina, Splićana Julija Bajamontija in druge, ki so jim v sredo zvečer v zagrebškem umetniškem paviljonu odmerili ustrezni prostor na razstavi »Jugoslovanski leksikografski zavod 1950–1980 in pet stoletij enciklopedistike na tleh Jugoslavije«.

Otvoritev razstave, ki prikazuje 500-letno zgodovino enciklopedistike in leksikografije v Jugoslaviji ter 30-letno dejavnost JLZ, pomeni uvod v slavje ob 30-letnem jubileju, ki so ga nadaljevali danes s slavnostno akademijo in promocijo prvega zvezka druge izdaje »Enciklopedije Jugoslavije« v srbohrvaščini (v latinici), medtem ko bo v cirilici, v slovenščini, makedonščini, v albanskem in madžarskem jeziku ter v povzetku v angleščini izšel čez leto dni.

Prvi zvezek vsebuje 800 strani z 81.628 vrsticami, iz 941 pojmi, 782 slikovnimi prilogami – med njimi je 79 odstotkov barvnih slik, z 11 geografskimi, 26 topografskimi, 10 tematskimi in 12 vojaškimi kartami, s sedmimi grafikoni in s tremi načrti mest. Prvo knjigo nove Enciklopedije Jugoslavije je pripravljalo 1150 strokovnjakov, med njimi je 130 strokovnih delavcev iz Slovenije. Najdaljši tekst v prvi knjigi zajema 3.534 vrstic in obravnava avstrijsko-jugoslovanske odnose. Veličino tega dela označuje tudi podatek, da prva knjiga nove »Enciklopedije Jugoslavije« vsebuje 38 strok od črke A do Biz.

Treba je poudariti, da so v svetu nacionalne enciklopedije redke, saj jih ne premorejo niti največje države na svetu kot so ZSSR, ZDA, Velika Britanija in druge, ker predstavljajo najbolj zapleten strokovno-znanstveni poseg, ki sintetizira bistvene elemente gmotne in duhovne kulture narodov, poudarja dr. Ivo Cecić. Prva in temeljna naloga zavoda je bila priprava in izdaja »Enciklopedije Jugoslavije«, ki so jo pripravljali od leta 1950 do 1971. Pri prvi izdaji »Jugoslavike«, kot se popularno imenuje to delo, je sodelovalo 2000 znanstvenikov z Miroslavom Krležo na čelu. Dasiravno je pripravljanje enciklopedij in leksikonov skupinsko delo, je ob tem potrebno omeniti Miroslava Krležo, saj leksikografski zavod brez njega nikoli ne bi dosegel to kar je.

»Miroslav Krleža ni bil le pobudnik in organizator dela zavoda, ampak je okoli sebe zbral sodelavce iz vse Jugoslavije in nato utemeljil dolgoročno platformo dela zavoda,« pravi dr. Ivo Cecić.

Po ocenah vodstva JLZ vsak tretji Jugoslovan posega po enciklopedijah JLZ. Predvidevajo, da bo leta 1990 to storil vsak drugi državljan. Do kraja stoletja bodo uresničili 20 novih enciklopedijskih načrtov in več edicij posvetili največjim osebnostim naših narodov in narodnosti: Titu, Kardelju, Bakariću, Krleži, Andriću in drugim. Hkrati uresničujejo deset novih enciklopedijskih načrtov od slovarja narodov in narodnosti Jugoslavije v desetih jezikih, likovnega leksikona Jugoslavije, do leksikona jugoslovanske glasbe, zatem enciklopedijski slovar v osmih tujih jezikih ter enciklopedijo o življenju in delu Josipa Broza Tita. Te načrte nameravajo uresničiti najpozneje do konca novega desetletja.

PETER POTOČNIK

Književni in likovni večer v Sežani

V petek, 19. decembra, ob 18. uri bo v Kosovelovi knjižnici v Sežani urednik knjižnih izdaj pri Cankarjevi založbi Tone Pavček predstavil novo knjigo Ivanke Hergoldove Nož in jabolko. Odlomke iz knjige bo brala Mira Sardoč iz SSG Trst. Za petkov večer je mladi tržaški umetnik Franc Vekiet pripravil zbirko svojih najnovejših grafik. O Vekietovem umetniškem delu bo govoril ravnatelj Arhitekturnega muzeja v Ljubljani Peter Krečič.

Kažipot iz provincializma in intelektualne zabubljenosti

Dr. Vladimir Bakarić na proslavi obletnice Leksikografskega zavoda: Velikanskemu številu bralcev so bolj dostopni problemi splošnega znanja

Članom kolektiva Leksikografskega zavoda Jugoslavije je ob jubileju čestital član predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ dr. Vladimir Bakarić, ki je v pozdravnem govoru dejal:

»Povabilu sem se odzval z velikim zadovoljstvom. Prisostvujem namreč javnemu ,dajanju računa' – če lahko tako rečem – o delu, zamisli in programu nadaljnje dejavnosti ustanove ali, bolje rečeno, velike skupine ljudi, ki je uresničila in uresničuje veliko dejanje. Zavod je v svoje izdaje uspešno vložil velikanski trud, da bi prikazal, kaj so v naši državi naši ljudje naredili in kaj lahko naredijo.

Rezultat tega dela je v velikanski meri pripomogel, da se otresemo provincializma, intelektualne zabubljenosti, da se izkopljemo iz nacionalne zaprtosti, prispeval je k temu, da so velikanskemu številu bralcev in uporabnikom postali bolj dostopni problem kulture, zgodovine in splošnega znanja. Te izdaje so se vrasle v praktično življenje ne le delavcev v kulturi in znanosti, ampak so postale tudi praktična življenjska potreba našega delovnega človeka.

Utemeljena je pripomba, da je delo za enciklopedije trajna naloga, saj se praktično nikoli ne neha. Zato je treba pozdraviti prizadevanje, da bi izdali drugo izdajo enciklopedije z vsem gradivom, ki ga je dala zgodovina med obema izdajama. Tu gre za veliko večji trud kot zgolj za dopolnjevanje prejšnjih izdaj.

Pozdraviti je treba podporo, ki so jo dali nadaljnjemu delu skupščina SFRJ in organi republik.

Ob tej priložnosti bi omenil, da je te vrste delo zavoda pozorno in skrbno spremljal tudi tovariš Tito in mu dajal vso moralno in politično podporo.

Treba je seveda ugotoviti da se takšno delo svoje dni ne bi moglo ne začeti ne razvijati, če se ga ne bi lotil tovariš Krleža. Imel je dovolj moči, da zbere okrog sebe tiste ljudi, ki jih takrat ne bi mogel zbrati nihče drug. Pri tem zbiranju je bil dovolj pogumen in širokogruden, imel pa je tudi dovolj avtoritete in je dovolj poznal stvari, da je lahko začrtal temeljno usmeritev samega dela. Po pravici bi lahko rekli, da je dejanski oče uspehov, o katerih govorimo danes. Ostali mu bomo dolžni veliko zahvalo.

Na koncu bi pristavil, da žal ni več Titove podpore, da pa zavod lahko po pravici pričakuje vso podporo predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije kakor tudi predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in centralnega komiteja samega.

Mislim, da storim prav, če v imenu teh forumov čestitam delovnemu kolektivu in sodelavcem za dosedanje uspehe in jim zaželim nadaljnje uspehe pri delu.«

Tudi literatura živih kot predmet raziskav

Pogovor z dr. Francem Zadravcem ob njegovi knjigi »Elementi slovenske moderne književnosti« – Aktualna literatura tega stoletja

Dr. Franc Zadravec je redni profesor za slovensko književnost na ljubljanski slavistiki, njegova »specialnost« pa je predvsem naša literatura v tem stoletju. Iz tega obdobja tematsko izvirajo njegove številne razprave (seveda pa tudi predavanja), ne nazadnje tudi obsežno monografsko delo o Mišku Kranjcu. Pred kratkim je pri Pomurski založbi izšel – če je tako moč reči – zbornik njegovih esejev: to so več kot 600 strani obsegajoči »Elementi slovenske moderne književnosti«, pri čemer je avtorju izraz »moderen« med drugim tudi v zvezi s pojmom aktualen.

V vaših knjigah, npr. Zgodovine slov. slovstva (Obzorja, 1972) obravnavate približno isto obdobje kot v novi pravkar izšli knjigi razprav »Elementi slovenske moderne književnosti« (Pomurska založba). Kako bi sami opredelili značaj tega novega dela? Zdi se namreč, da gre za svojevrstno dopolnjevanje obeh projektov?

Slovstveno obdobje je v glavnem zares isto, narava obeh knjig pa je različna. Zgodovina nacionalnega slovstva je največkrat predvsem orientacija po pisateljih in njihovem delu, po stalnicah in razvojnih novostih neke literature. Za obdobja razvite umetniške literature pa so potrebne tudi problemske poglobitve in monografske obravnave posameznih smeri in individualnih umetniških opusov, saj je šele v teh oblikah mogoče izčrpno razpravljati o vsem trojem, kar literarno vedo zanima in obvezuje: o **kaj, kako** in **zakaj.** Brez temeljitih problemskih in monografskih vrezov v neko literarno obdobje najbrž ni mogoče priti do znanstveno kar najbolj zanesljive sinteze o njem. Ta premislek je na dnu vseh razprav nove knjige, sama knjiga pa je zato le ena od postaj na poti k sintetični podobi naše predrevolucijske literature.

V »Pripisu« ste pojasnili, v čem vidite modernost literature, modernost, ki je bila najbrž eden izmed kriterijev, s katerimi ste odbirali pojave in ljudi ter jih nato obravnavali. Toda analizirali ste tudi določene, vzemimo, motive – npr. iz okvira t. im. katoliškega ekspresionizma – za katere ima bralec občutek, da vam jih je bilo mogoče ovrednotiti prej negativno kot pozitivno. Zakaj ste jih vseeno »morali« pritegniti v obravnavo, gre tudi pri njih za določeno aktualnost?

Nekateri religiozni ekspresionisti niso obvladali napetosti med telesom in duhom, pa je mestoma v liriki in prozi prišlo že kar do nekakšnega novega, protinaturnega »bičarstva«, česar tudi v besedni umetnosti ne gledamo radi. Toda isti ekspresionisti so tudi skozi ta zelo krčevita vrata hiteli k boljšemu človeku, hrepeneli po boljši, moralno uravnoteženi družbi. Res je, da so si novo družbo in novega človeka ustvarjali po podobi, ki ni njegova. Njihovo celotno dejavnost pa je vendarle – kolikor ima seveda umetniško vrednost – šteti za pozitivno, za humanistično tvorno. Tukaj lahko navedem misel Edvarda Kardelja, ki jo je po mojem mnenju imeti za znanstveno oporo tudi pri raziskovanju in vrednotenju enega dela slovenske simbolistične in ekspresionistične literature: da tudi pesnik, ki ustvarja »človeka po podobi, ki ni njegova, temveč abstraktno humanistična, onstranska, ,božja', ne nasprotuje stvarnemu humanizmu, ampak ga – četudi le verbalistično – podpira, dokler ostaja njegovo utopistično iskanje boljšega znotraj literature, dokler se iskanje ne sprevrže v ideologijo ali celo v politiko (**Beležke o naši družbeni kritiki**, Sodobnost 1965).

FRANC ZADRAVEC

Z vašo knjigo – ne glede na to, da ni nastala v zadnjem letu dni – ima zdaj vsakdo novo možnost širšega seznanjanja z nekaterimi pomembnimi ustvarjalci in tokovi slovenske literature med obema vojnama, pa tudi prej. Se vam zdi, da bi elementov modernosti (aktualnosti) v tem času na Slovenskem bilo mogoče najti še kaj? N.pr. slovensko varianto »spopada na književni levici«?

Seveda je živé literature iz tega obdobja še več, zlasti dramatike, na poglobljene razprave pa čakajo tudi zelo opazni deli lirike in pripovedne proze. Če živih pisateljev ne navajava, kličejo po svojih monografijah vsaj že Srečko Kosovel, Alojz Gradnik, Miran Jarc, Slavko Grum, Ivo Brnčić, Božo Vodušek, Juš in Ferdo Kozak, Ivan Pregelj in Prežihov Voranc. Tudi »spopad na književni levici«, o katerem vemo predvsem to, da je v Sloveniji trajal manj časa, kot v drugih jugoslovanskih literaturah, bo moral biti predmet tenkočutnih raziskav, zlasti v sklopu teme »Marksistična misel v slovenski literaturi in literarni publicistiki od Cankarja do 1941«, ki jo imamo na oddelku za slovanske jezike in književnosti prijavljeno pri Raziskovalni skupnosti Slovenije. Slovensko inačico »spopada« naj bi pomagali pojasnjevati tudi spomini še živih udeležencev in ustrezna dokumentacija, ki je zdaj še ne poznamo dovolj.

Občutek imam, da ima slovenska kultura še vse premalo v zavesti prav dogajanje slovenske književnosti med obema vojnama, da je v tem smislu njena problematika še vse premalo dostopna širšemu krogu javnosti: menite, da je literarna zgodovina ta leta že primerno raziskala?

Morda je res, da slovenska književnost med obema svetovnima vojnama ni zmerom dovolj prisotna v naši kulturni zavesti. Založbe jo sicer oživljajo, vendar je iz vašega vprašanja videti neko izkušnjo, ki pravi, da več te literature ne bi škodilo programom naših založb. Literarna zgodovina je napravila že več zanimivih orientacijskih potez po tem obdobju pa tudi znani literarni kritiki in esejisti so svoja vrednotenja iz tega obdobja izdali v knjigah. Literarna veda pa mora ob tem segmentu literature premagovati vsaj dve oviri: nekateri menijo, da literatura živih ni in ne more biti neobremenjen predmet znanstvene obravnave, živi pisatelji pa takšne obravnave odobravajo in so celo prepričani, da mora literarni zgodovinar postaviti na strani svoje knjige vsakogar, ki je kaj napisal, četudi njegovo delo ni odmevalo ne v svojem času (ne navajajte mi zdaj usode Stendhalovih romanov in posmeha, ki so ga doživeli francoski impresionisti ob svoji prvi razstavi), še manj je vplivalo na nadaljnji umetnostni in kulturni razvoj. Ena in druga miselnost je nevzdržna. Takšne ovire pa seveda niso vzrok, da je ves odsek naše predrevolucijske literature še premalo raziskan in ovrednoten. Poglavitni vzrok vam lahko opišem zelo na kratko: zmerom manj nas raziskuje literaturo, zmerom manj se odpirajo službena mesta za mlade, ki jih ta veda veseli, pa tudi: literaturo si nekateri podrejajo za kaj vesele »filozofske« avanture.

Od kod izvira vaše zanimanje za »naše stoletje« in zakaj ste se posvetili tako intenzivno ravno njemu? Kaj raziskujete oziroma pripravljate (za objavo) ta čas?

Zares me je močno osvojila literatura našega stoletja s svojimi vsebinskimi razponi in oblikovnimi posebnostmi, zlasti še njen predrevolucijski odsek od Ivana Cankarja, ki mu pripada prvo in najodličnejše mesto na črti naše predrevolucijske literature, do generacij, ki so med vojnama stopnjevale boj za človekovo notranjo in družbeno svobodo. To je tisti razvojni lok literature, v katerem najdete podobe vseh naših ljudskih slojev, kot jih je zagledal Oton Župančič v **Kovaški,** je prva velika sinteza slovenskega ljudstva v literaturi – od morja preko Ljubljane do Mure, od belokranjske Vinice do Koroške. Ne državne ne konservativne literarno ideološke ovire niso mogle preprečiti, da bi Cankarjev »klanec« končno ne spregovoril kot celota, in se razodel v liriki, pripovedni prozi in dramatiki. Ta veliki in veličastni slovstveni prizor, ki je trajal dobrih štirideset let, vsebuje mnoge lepotne čare, razodeva vsakršno tesnobo in moč človeka, od begania po labirintih samega sebe, do boja z naravo in v družbi. Poln je hrepenenja, tragičnih klicev iz samote pa spet potrjevanja človekove moralne moči. V tem prizoru srečate kraškega poeta, kako se bojuje z dehumanizirano Evropo, ali pa Župančiča, kako hoče obuditi smeh, obuditi ga vsemu navkljub, pa dejstvo, kako se množi število lirskih glasov, epskih in dramskih oseb, ki se otresajo vsakršnega hlapčestva, skratka, tu smo sredi silovitega umetniškega napora in vzgona, da bi se človek, da bi se narod prebila do svoje podobe in svobode.

S tem pa sem vam vsaj približno tudi že odgovoril na vprašanje, kaj raziskujem, kaj bi rad raziskoval na poti od Ivana Cankarja do Miška Kranjca, od Josipa Murna do Srečka Kosovela in čez.

JOŽE HORVAT

Festivalske spremembe

Letošnji puljski filmski festival že po novih pravilih, kakor jih je določila njegova skupščina na svojem zasedanju v Beogradu

Ali bodo spremembe, ki jih je sprejela skupščina puljskega filmskega festivala na beograjskem zasedanju, prenovile ritem in podobo vročega filmskega poletja? To bo v teh dneh zanimalo producente, filmske avtorje in delavce, distributerje in kajpak tudi gledalce. Novosti ni malo. Delegacije vseh republik in pokrajin so se enotno izrekle proti selekciji. Izrazita nagnjenost k zamisli, da bi festivalsko tekmovalno dogajanje prenesli v kinematograf, se je morala umakniti pred preprostim dejstvom – Pulj nima »festivaskega« kinematografa. Zato bo predsedstvo festivala predlagalo in zahtevalo od Pulja, da se končno loti obljubljene ureditve aklimatizirane in primerno opremljene kinodvorane. Nekateri delegati so nato na hitro ugotovili, da bi lahko ob zdajšnjem obsegu filmske produkcije in s podaljšanjem festivala na 12 dni predvajali vse prijavljene filme v areni. Vsi producenti in avtorji bi tako imeli enakopravne pogoje za predstavitev. Največ hude krvi je doslej povzročala delitev avtorjev na tiste, ki so se lahko predstavili v areni, in na tiste, ki so pristali v vroči in zatohli kinodvorani Doma JLA v Pulju. Nekaj avtorjev je taka dvojna zasnova festivala že vnaprej razvrednotila, so menili na skupščini.

Prenos vseh slovesnih projekcij v Vespazijanovo areno je izsilil odločitev o podaljšanju festivala – prihodnje leto bo trajal od 18. do 29. julija. Delegaciji Slovenije in Vojvodine nista soglašali s podaljšanjem, oziroma sta predlagali, da je treba najprej predložiti finančni izračun, koliko stane taka odločitev. Kaže pa, da bodo nekateri festivalski stroški, vsaj kar zadeva organizacijo, res manjši. Manjši bodo stroški za žirijo in za nagrade. V Pulju bodo odslej podelili le jugoslovanskega oskarja za najboljši film in zlate arene za scenarij, kamero, glasbo, moško in žensko vlogo, scenografijo, kostumografijo, ton, montažo in masko. Nikakor ni moglo prodreti mnenje, naj bi podelili več nagrad za igralce, (dve areni za glavno vlogo, moško in žensko, in dve za epizodno). Samo slovenski delegat je branil predlog, naj kratki film ostane v areni, in sicer kot predfilm pri vsakem celovečercu. Drugi delegati so utemeljevali umik kratkega filma z največjega filmskega prizorišča pri nas s tem, da te iste filme že predvaja televizija in da so gledalci že utrujeni po napornih filmskih predstavah.

O spornem jabolku vsakega puljskega filmskega srečanja, o žiriji, so se na skupščini sporazumeli presenetljivo hitro. Žirija bo še naprej štela po 9 članov (iz vsake republike, pokrajine in Pulja po en član). Vendar jo bo na predlog delegacij v skupščini imenovalo predsedstvo. Žirija bo tako bolj odgovorna samoupravnim organom festivala. Doslej pa so se žiranti bolj čutili v vlogi republiških predstavnikov, ki morajo po nekakšnih ključih razdeliti zbir nagrad in priznanj.

Skupščinsko zasedanje festivala je predlagalo še odgovornejšo pripravo tiskovnih konferenc in opozorilo še na več popravkov, ki jih zahteva zdajšnja organiziranost privlačne, a včasih preveč živčne jugoslovanske filmske manifestacije. Pripravljajo dopolnjen samoupravni sporazum o ustanoviteljstvu in financiranju puljskega festivala, statut delovne skupnosti festivala, pravilnik o delu skupščine, pravilnik o delu žirije in druge samoupravne akte. Še en zanimiv podatek – na puljskem festivalu 1981 bodo po najnovejših podatkih predstavili 27 filmov (BiH 2, Kosovo 2, Vojvodina 1, Makedonija 3, Črna gora nobenega, Srbija 13, Hrvatska 5 in Slovenija 1 film). Na koncu seje je nekdo med navzočimi pripomnil, naj začnejo organi festivala že razmišljati o kakšnih novih različicah festivalske organizacije – češ da bodo letošnje spremembe bolj »kratkega diha.« Vendar je bila skupščina, ki jo sestavljajo delegacije iz vseh republik in pokrajin, zelo enotna pri sprejemanju večine novosti.

J. V.

Pesniški listi Nerezine

Ob 180-letnici Prešernovega rojstva so v Kranju odprli zanimivo razstavo

Ob 180-letnici Prešernovega rojstva so v kleti Prešernove hiše v Kranju odprli razstavo 15 pesniških listov Nerezine, katerih avtorja sta pesnik Franc Černigoj in akademski slikar Lucijan Bratuš.

Na zdajšnji razstavi sta se nam predstavila z novim ciklom Nerezine, a je ob njem mogoče ugotavljati, da je tudi pri tem skupnem nastopu osnovna težnja ohranjati lirično zvezo pesniške in likovne govorice. Grafik Lucijan Bratuš je našel novo različico likovne prepesnitve Černigojevih besednih podob.

Vzporedno je grafik Lucijan Bratuš poskrbel še za miniaturno bibliofilsko izdajo teh 15 pesniških listov, in sicer v 120 numeriranih odtisih, ki že zaradi izjemne likovne upodobitve zaslužijo širšo pozornost.

F. B.

Slovenska lirika v Celovcu

Založba Heyn je izdala antologijo sodobne slovenske lirike – 24 avtorjev

V Celovcu so v sredo predstavili antologijo sodobne slovenske lirike »Na zeleni strehi vetra,« ki jo je izdala celovška založba Heyn v sodelovanju s celovško univerzo za izobraževalne vede. Zbirka je dvojezična. Izbor iz del 24 sodobnih slovenskih pesnikov iz Slovenije, Trsta in Koroške je opravil Boris Paternu, ki je antologiji napisal tudi spremno besedo.

Založba imenuje antologijo najobsežnejšo in najpomembnejšo dvojezično zbirko besedil povojnega časa. Štiriindvajset avtorjev od Mateja Bora do Cirila Zlobca je zastopanih z več kot 75 besedil, ki so jih prevedli Ina Jun Broda, Peter Kersche, Andrej Kokot, Horst Ogris, Rudolf Neuhäuser, Klaus Detlef Olof, Ilma Rakusa in Peter Urban. Knjigi so dodane kratke biografije pesnikov in bibliografije njihovih del, ki jih je sestavila Daniela Sedej, opremljena pa je z grafikami Valentina Omana.

P.W.

Kaj je ,kulturologija'?

Na Filozofski fakulteti v Ljubljani so razpravljali o interdisciplinarnem programu »Raziskovanje kulturne ustvarjalnosti na Slovenskem«

V torek so strokovnjaki iz posameznih humanističnih in družboslovnih ved na znanstvenem posvetu izrazili svoja stališča do možnega skupnega raziskovalnega kompleksa z naslovom: »Raziskovanje kulturne dejavnosti na Slovenskem«. Ta interdisciplinarni raziskovalni program naj bi zajel vse tiste vede, ki obravnavajo z različnih zornih kotov slovensko kulturno preteklost in sedanjost, od jezikoslovja in literarne teorije, preko umetnostne zgodovine, arheologije, etnologije in muzikologije do sociologije, pedagogike in filozofije.

V zgodovinskem razvoju evropskih humanističnih in družboslovnih ved je bila do praga moderne dobe filozofija tista, ki je zagotavljala sintezo in interdisciplinarno povezavo posameznih panog. Za sodobno filozofijo pa je značilno, da »kot panoga kulture nima več notranje enotnosti«, ugotavlja doc. dr. Valentin Kalan. Filozofija je v našem času izgubila svoj privilegirani status, tako glede metodologije kot glede predmeta obravnave, zato ne more več nastopati v funkciji sinteze posameznih družboslovnih in humanističnih disciplin, ampak postaja le ena izmed njih. Poleg tega je za slovensko kulturno zgodovino specifično to, da se najbolj plodne filozofske ideje niso pojavljale v obliki filozofskih sistemov ali teorij, ampak na področju literature, esejistike ter sociološke in politične publicistike.

Skupni imenovalec za interdisciplinarno povezavo je torej potrebno iskati drugje. Za ta skupni imenovalec se v zadnjem času vse bolj uveljavlja termin 'kulturologija', ki pa je zaenkrat še povsem pomensko odprt in celo vprašljiv. Vprašljiv je že njegov jezikovni pomen, saj doslej ta izraz ni bil vključen v slovenski knjižni jezik, poleg tega pa še ni jasno, kakšno naj bi bilo predmetno območje in metoda te nove interdisciplinarne 'znanosti o kulturi'. Kljub tem pomislekom pa ne moremo mimo dejstva, da potreba po takšni znanosti obstaja ter da lahko 'kulturologija' bistveno poenoti raziskave o sedanji in pretekli slovenski kulturi.

Razpravljalci so posebej poudarili, da bi bilo treba znova premisliti odnos med kulturo kot 'družbeno nadstavbo' in samimi družbenoekonomskimi procesi kot 'bazo'. Čeprav je umetnost kot kulturna manifestacija bistveno pogojena z 'bazičnimi' družbenimi procesi, pa »umetnost presega, prerašča zunanje zgodovinske danosti, zgodovinske okoliščine nastanka in družbeno (razredno) pogojenost«, je dejal prof. dr. Nace Šumi. Podobno velja tudi za razvoj jezika, ugotavlja mag. Rastko Močnik in postavlja vprašanje: »Kako spremembe v jeziku vplivajo na družbene procese?« Razmisliti moramo tvorni prispevek kulturne dejavnosti za formacijo družbe kot celote. Etnolog prof. dr. Slavko Kremenšek in zgodovinar prof. dr. Vasilij Melik sta poudarila, da si pod kulturo ne smemo predstavljati samo umetniške in znanstvene aktivnosti, ampak tudi celoten način življenja, navade, stališča in ljudska izročila.

MARKO URŠIČ

Srečanje z Mihom Klinarjem

Pesnik Miha Klinar se bo ob izidu svoje nove knjige Novemberska balada v petek, 19. decembra, ob 18.30 bralcem predstavil v časopisni čitalnici Osrednje knjižnice v Kranju. Ob isti priložnosti si bo moč ogledati tudi razstavo Klinarjevih del in objav v avli Osrednje knjižnice.

MED REVIJAMI

Ekran o puljskem festivalu

Dvojna številka revije Ekran je tokrat v glavnem posvečena letošnjemu puljskemu festivalu. Zato jo je tudi uredništvo nameravalo popestriti z intervjujem Karpa Godine, režiserjem, direktorjem fotografije in montažerjem filma Splav Meduze, ki je bil zelo dobro sprejet pri kritikih, ne pa tudi pri žiriji, ki ga sploh ni uvrstila med filme, predvajane v Areni.

Ekran je filmu namenil precej prostora, žal pa so vprašanja za intervju ostala brez odgovorov. Uredništvo je tokrat zaradi intervjuvančevega stališča pristalo na obliko pismenega intervjuja, vendar je Godina tudi tak način zavrnil. Tako v reviji lahko beremo le vprašanja, odgovore pa iščemo v kritikah in v filmu.

V Pulju pa se vsako leto odvija tudi drugi, manjši festival. To je Medklubski in avtorski festival amaterskega filma, ki večkrat ostaja v senci »velikega Pulja«. O 15. jubilejnem MAFAFU poroča Slobodan Valentinčič.

Branko Šömen v obširnem članku razmišlja o puljskem festivalu in prikazuje, kako Slovenci takih srečanj še ne jemljemo dovolj resno.

V teoretičnem prispevku Silvana Furlana lahko beremo o razmerju med literaturo in filmom.

Pišimo (za) film je naslov prispevka Vladimirja Kocha. Avtor v njem prikazuje proces nastajanja filma in predvsem poudarja pomen skladnosti scenarista in režiserja. Na koncu omeni tudi problem: naši filmi se prepogosto snemajo brez dobro pripravljene vmesne faze, ki naj bi bila režijska knjiga.

Omeniti je treba še zapis o življenskem in delovnem jubileju Žorža Škrigina, umetnika in revolucionarja. Predstavljena je vsa njegova filmografija, o delu in življenju pa piše Sašo Schrott.

Ali postaja slovenski film hermetična umetnost, zakaj je večinoma nekomunikativen in kje so zlati časi našega filma, pa razmišlja bralec Zdravko Pečenko.

M. J.

Razstava Vjenceslava Richterja

V prostorih Likovnega salona v Celju je od 17. decembra do 10. januarja odprta razstava slikarskih, grafičnih in kiparskih del Vjenceslava Richterja.

JOHN HARRIS

DUNKERQUE

9. nadaljevanje

Podobno se je godilo ladji »Maid of Orleans«, ki je vozila pitno vodo, in možem, ki bi naj skrbeli za pristaniške naprave. S težavo so se prebili do pristanišča med bombardiranjem in letalskimi napadi, nakar jih je sovražnik prisilil, da so se vrnili v Dover. »Maid of Orleans« je poskušala znova in kasneje je varno priplula v pristanišče.

Položaj v Dunkerquu je bil strašen. Na zahodni strani so goreli naftni tankerji, plameni iz gorečih skladišč so osvetljevali pristaniške pomole, na mesto so vso noč padale bombe. Ko so bobnenje teh bomb zaslišali v Dovru, je Ramsayjev štab začel razmišljati o tem, da bi evakuirali vojake z ogroženih območij ob obali. Velika težava je bila, ker jim je primanjkovalo majhnih čolnov, ki bi jih bilo treba na vsak način nekje dobiti.

Štirinajstega maja je radijska postaja BBC posredovala prošnjo admiralitete lastnikom manjših čolnov in jaht, naj jih posodijo za reševalno akcijo. Lastniki čolnov in jaht so se odzvali in do polnoči tega dne so pripeljali na britansko obalo 27.936 britanskih vojakov, največ z manjšimi čolni in jahtami, s katerimi so se v reševalni akciji spretno izogibali nemškim minskim pastem ob obali.

Ob zori 27. maja, ko so se ljudje v Angliji komaj začeli prebujati, so kolone nemških tankov spet rohnele proti severu. Hitler si je premislil in ukazal oklepnim silam, naj prodirajo naprej, vendar naj se ustavijo kakšnih 20 kilometrov pred Dunkerquom. Po tem načrtu so morale sile generala Kleista prodirati na vzhodu med Gravelinesom in Robecqom, na jugu so imele čete generala Hotha nalogo prodirati proti Armentieresu in Kemmelu, da bi odrezali britanske ekspedicijske sile, obkrožili francosko Prvo armado in prebili fronto generala Brooka ter se povezali z Bockovo Šesto armado. Po teh akcijah naj bi Göring z letalskimi napadi zadal zadnji udarec zavezniškim silam, o čemer pa general Albert Kesselring, poveljnik Luftflotte 2, ki je v dotedanjih bojih izgubil polovico letal, nikakor ni bil tako trdno prepričan.

Sovražnikove enote so sklenile obroč okrog zaveznikov en dan prepozno, tako da so se britanske ekspedicijske sile in tretjina francoske Prve armade še srečno izmuznile. Druga divizija se je brez pomoči borila proti sovražniku in se počasi umikala čez bojišča iz prve svetovne vojne. Pri umiku je s pridom uporabljala stare jarke in okope, zapuščene hiše, kmetije in skednje.

Med zadnjimi Britanci, ki so se izmuznili iz nemške pasti, je bil dr. Laurence de R. Epps iz vojaškega medicinskega korpusa. V rodoljubnem navdušenju se je Epps že leta 1937 hotel priključiti vojaškim enotam, ker pa v rednih zdravniških enotah ni bilo prostih mest, se je moral sprijazniti z rezervnimi enotami. Ko je izbruhnila vojna, je bil dr. Epps v prvi ambulantni četi, ki je pripadala prvi gardni brigadi. Sedaj ko so se umikali skozi Roubaix, je bil začasno v Cheshire Regimentu.

Blizu Poperingha se je polk razdelil na več enot in se razkropil po poljih. Dr. Epps ni vedel, kaj se dogaja, ko je kar na lepem ostal sam s svojim šoferjem na cesti. Ker pa se je reka vozil pomikala proti Dunkerquu, se ji je priključil tudi Epps. Po tistem zdravnik ni več slišal streljanja, edina nezgoda se je pripetila, ko se je neki vojak po nesreči sam ustrelil v nogo.

V Poperinghu je bil pravi kaos. Polkovnik 2. bataljona Coldstream je prepričal oddelek belgijskih skavtov, da so popeljali njegov bataljon skozi to zmešnjavo. Nižji častnik James Langley, ki je do takrat s posmehom gledal na skavte, je sedaj spremenil mnenje, ko je videl, kako belgijski fantje hladnokrvno ravnajo sredi deroče reke mož, konj in topov, ki so zabasali mestne ulice.

Med zadnjimi možmi se je iz Belgije umaknil sir Brian Horrocks. V temi se je prebil do kanala Escaut, kjer je bila večina mostov že požgana. Ko se je napotil čez enega redkih celih mostov, so ga vprašali, ali je še kdo iz njegovih enot ostal na drugi strani. »Lahko jamčim, da tam ni več nikogar,« je odvrnil Horrocks in šel naprej čez most.

Podobno kot v prvi svetovni vojni so se oficirji in vojaki tudi sedaj odlikovali s precejšnjo mero izurjenosti in discipline, kar je nemalo pomagalo britanskim ekspedicijskim silam, da so se izognile polomu. Kakorkoli že, ceste so bile polne beguncev, francoskih in belgijskih vojakov z njihovim nepogrešljivim transportom konjskih vpreg. Vsepovsod so se širile govorice, da so tam in tam, pravzaprav vsepovsod tanki, da so med njimi ostrostrelci, da so tam in tam uničili to in to vojaško enoto. Zaradi vsega tega so bili ljudje popolnoma obupani, umikajoča vojska pa je ohranila dovolj prisebnosti, da je ne glede na vse neprijetnosti korakala proti severozahodu.

Vojska in civilisti zapuščajo Le Neubourg

V razburjenju in razgretosti so imeli mnogi srajce na široko razpete, drugi pa so si odlomili veje in jih uporabljali kot sprehajalne palice, tako da je množica vzbujala nenavaden vtis, kot da so vsi »na velikem pomladanskem sprehodu«. Pripadnikov britanskih ekspedicijskih sil tudi tokrat, podobno kot leta 1914, ni zapustil smisel za humor. Očitno pa je bilo, da je može močno načenjala izčrpanost; bolj kot boji z Nemci. Horrocks omenja, da je bil Montgomery edini človek, ki se je zdel povsem neprizadet. Montgomery si je ne glede na okoliščine vedno vzel čas za redne obroke hrane in ni si pustil kratiti spanca, zato je v Dunkerque prišel ravno tako svež, kot je bil na začetku.

Hrana je postala velik in vznemirljiv problem. Na tisoče mož se je obupano potikalo okrog in na vse kriplje so skušali najti kaj za pod zob. Topničar Bain je bil znan po tem, da je vedno znal kje stakniti hrano, zato ga je poveljujoči oficir vprašal, ali bi lahko še enkrat potrdil svoje sposobnosti. Bain je znal pomolsti krave, poloviti izgubljene piščance, napolniti kopalne kadi z jajci in jih v kadi lepo skuhati, nekoč pa je v vojaškem tovornjaku prevažal ukradenega prašiča in vojake za lep čas oskrbel z mesom.

Leonard Green in tovariši na vlaku Rdečega križa so na lovu za hrano padli celo v ujetništvo. Lačni in žejni so iskali kmetijo, na kateri bi se lahko oskrbeli s hrano, ko se je pred njimi pojavil nemški tank in začel s strojnico kositi po njih. Streli so ranili nekoga iz skupine. Tovariši so našli zapuščen ambulantni avtomobil, naložili so ranjenca zadaj in hitro odbrzeli stran, misleč, da se peljejo proti obali in da se odmikajo od nemških položajev. Žal so zgrešili smer in se namesto proti obali peljali naravnost med nemške položaje. Kaj kmalu so naleteli na nemška strojnična gnezda na obeh straneh ceste in v trenutku so se povsod pojavile v sive uniforme oblečene postave. Presenečenim Nemcem niti streljati ni bilo treba.

Pozno ponoči 26. maja je general Gort prevzel poveljstvo nad obrambo Dunkerquea od sira Ronalda Adama iz tretjega korpusa.

Strpnost in tovarištvo – podlaga ljubiteljstvu

Dvodnevno posvetovanje »Kulturni amaterizem v Jugoslaviji danes« – Izmenjava izkušenj o programski in organizacijski usmerjenosti

Danes se bo v Kranju začelo dvodnevno posvetovanje »Kulturni amaterizem v Jugoslaviji danes«, na katerem bodo udeleženci iz vseh republik in pokrajin obravnavali pet problemskih sklopov o ljubiteljski dejavnosti v kulturi. Prvo področje o katerem bo tekla beseda na posvetovanju zajema kvantitativno stanje kulturnega amaterizma, njegovo razširjenost v posameznih socialnih okoljih, socialno in starostno sestavo amaterskih vrst, repertoarne težnje in naloge amaterizma v naši družbi. V drugem tematskem področju bo govor o samoupravni organiziranosti amaterjev, o amaterskih organizacijah v samoupravni organiziranosti družbe ter o amaterizmu in družbenopolitičnih organizacijah. Udeleženci posvetovanja bodo obravnavali tudi razmerja med amatersko in poklicno sfero v kulturi, pojave profesionalizma v amaterski dejavnosti ter amaterizem in sredstva množičnega obveščanja. Posebno pozornost bodo namenili oblikam in vsebini sodelovanja med amaterji v republikah in pokrajinah ter kulturnim manifestacijam in njihovi vlogi pri uveljavljanju amaterizma. Poudarek pa bo namenjen tudi kadrom kot temeljnemu problemu razvoja amaterizma. Posvetovanje »Kulturni amaterizem v Jugoslaviji danes« bo potekalo pod okriljem zvezne konference SZDL.

Pomembna komponenta posvetovanja »Kulturni amaterizem v Jugoslaviji danes« bo, po besedah Jožeta Humra, podpredsednika republiškega komiteja za znanost in kulturo, ki jih je zapisal v uvodnem referatu, medsebojna izmenjava temeljnih informacij o amaterski dejavnosti v posameznih republikah in pokrajinah. Vsekakor naj bi bilo posvetovanje vzpodbuda k pregledu in ovrednotenju amaterizma v vsaki od republik in pokrajin. Pri tem pa je Jože Humer opozoril, da je škoda, ker se niso prav vse republike in obe pokrajini vključile v prvo fazo priprav na posvetovanje, namreč v analizo lastnega amaterizma in v posredovanje temeljnih podatkov o njem drugim republikam in pokrajinama.

Ob dejstvu, da se na posvetovanju o amaterizmu ne bodo zbrali le amaterji in funkcionarji amaterizma, temveč tudi predstavniki različnih organov in organizacij, ne bodo pomembni zgolj podatki o amaterizmu in njegovih notranjih problemih, ampak, kako v posameznih republikah in pokrajnah gledajo na amaterizem, kako mu pomagajo, kako skrbijo za možnosti njegovega uspevanja in razvoja ter kako si ta razvoj predstavljajo. Ob tem Jože Humer poudarja, da v naši socialistični skupnosti gre vsaki republiki in obema pokrajinama suverenost pri organiziranju in razvijanju kulture. Vsaka republika, pravi Humer, prinaša v današnji čas svojo zgodovino, z njo tudi kulturno dediščino, kulturno tradicijo in pojmovanje kulture. Zato mora biti vsaka od naših izkušenj zanimiva vsem drugim in koristna le, če v naprej spoštujemo njeno samosvojost, če si jo znamo razlagati v njeni lastni družbeni danosti in jo razumevati v njeni zgodovinski pogojenosti.

To pa nemara tudi pomeni, piše Humer v svojem uvodnem referatu, da smemo biti v imenu skupne politične platforme bolj vztrajni in bolj agresivni v iskanju skupnih pogledov ali v medsebojnem preverjanju odgovorov na nekatera vprašanja družbenopolitične ocene amaterizma in njegovega vraščanja v naše samoupravno družbeno življenje, zato pa toliko bolj strpni in tovariški pri razumevanju in spoštovanju različnosti v kulturnem amaterizmu samem, v njegovih notranjih črtah in poudarkih.

Delo na posvetovanju o kulturnem amaterizmu bo potekalo v skupinah. Od slovenskih udeležencev na posvetovanju bosta o številnosti, obliki in vsebini amaterskih dejavnosti poročala Majda Emeršič in Marjan Belina. Referati Toneta Štefanca, Milana Bratca in Mitje Rotovnika bodo predstavili samoupravno organiziranost amaterjev in vlogo družbenopolitičnih organizacij pri spodbujanju amaterske dejavnosti. O medrepubliškem kulturnem sodelovanju bosta govorila Doro Hvalica in Martin Zakonjšek, o amaterizmu, profesionalizmu in obveščanju Marija Pesek, Ciril Zlobec in Jože Volfand, o kadrovski problematiki amaterske dejavnosti pa Tomo Martelanc. Od ostalih že prispelih referatov velja omeniti »Nekatera aktualna vprašanja kulturno umetniškega amaterizma v SR Srbiji«, analizo delovanja 570 amaterskih društev v Srbiji, ki združujejo na 350.000 ljubiteljskih ustvarjalcev; kulturni amaterji iz Bosne in Hercegovine bodo posvetili posebno pozornost prikazu njihove samoupravne organiziranosti in materialne osnove amaterizma; kulturno-prosvetna skupnost iz Makedonije je pripravila referat o amaterizmu z vidika splošnega interesa za republiko; kulturno-prosvetna skupnost Vojvodine je pripravila analizo temeljnih programskih koncepcij kulturno umetniške dejavnosti delavcev in delovnih ljudi ter občanov v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih; črnogorska kulturno-prosvetna skupnost pa je predstavila razmere v njihovih amaterskih vrstah ter nekatere predloge za uspešnejši razvoj amaterske dejavnosti v Črni gori.

B. N.

Strategija oboroženega boja v NOV

Zbornik izbranih besedil z lanskega srečanja znanstvenih delavcev

V Domu JLA v Beogradu so javnosti predstavili novo publikacijo Centra za strateška raziskovanja pri generalštabu JLA. Zbornik z naslovom »Strategija oboroženega boja v narodno osvobodilni vojni« vsebuje reprezentantivna besedila z znanstvenega simpozija lansko leto, ko se je zbralo kakih 200 znanstvenih delavcev iz vse države in razpravljalo o strategiji.

V obilici literature o NOV in revoluciji naših narodov in narodnosti je ta zbornik mogoče uvrstiti v kategorijo teoretično sinteznih publikacij. V njem so zaobjeta vsa pomembnejša vprašanja strategije oboroženega boja v NOV. Oboroženi boj ni razčlenjen v vseh dimenzijah, marveč samo v strateškem preseku. Izhodišča za razpravljanje so bila dela tovariša Tita, kjer išče odgovor skoraj na vsa vprašanja politične in vojne strategije in ki pomenijo, neizčrpni vir inspiracije.

Nastop italijanskega gledališča iz Trsta

V ljubljanski Drami smo gledali igro Piera Paola Pasolinija o »Calderonu: meščanskem taborišču««

Med številnimi premierskimi dogodki, ki so jih naši teatri uprizorili v zadnjih dneh, velja nameniti potrebno pozornost tudi enkratnemu gostovanju italijanskega Stalnega gledališča Benečije in Julijske krajine (Teatro stabile Friuli Venezia-Giulia) iz Trsta, ki je pred slabo zasedenim avditorijem ljubljanske Drame uprizorilo igro o **Calderonu: meščanskem taborišču** (Calderón: lager borghese) pokojnega Piera Paola Pasolinija v režiji Giorgia Pressburgerja).

Bila je zagotovo svojevrstna, četudi poudarjeno retorična uprizoritev, ki pa je uveljavila nekaj zares izvrstnih igralskih vlog. Med njimi je blestela zlasti **Francesca Muzio** v osrednji vlogi, kot Rosaura, nič manj **Paolo Bonacelli** kot povezovalec Pasolinijevih prizorov in kot Basilio. Posebej v skupnih prizorih sta omenjena igralca pokazala silovito, ironično zamišljeno in polemično izostreno gledališče, ki se je dotikalo vrste žgočih družbeno političnih problemov modernega buržoaznega sveta na evropskem Zahodu. Treba je reči, da je Pressburgerjeva režija sploh uspela razvidno in plastično uglegdališčiti poglavitne miselne elemente Pasolinijevega besedila.

Pasolinijeva igra uprizarja aktualizirano različico znamenite Calderonove drame **Življenje je sen** (poznamo jo iz celjske predstave pred leti in iz knjižne objeve). To je zdaj pripoved o ženski iz španske meščanske družine (pred Francovo smrtjo), in o plemkinji z Velasquezove slike, o jetnici v koncentracijskem taborišču, o prostitutki in ubogi norici – o eni sami ženski, razpeti med realnostjo in nenehnimi sanjami, življenjem in večnim ugašanjem v snu. Meje med temnim in jasnim so zabrisane, vse je realno in hkrati vse tudi izgubljeno v izmučenih sanjskih fantazmih, vse je mogoče in spet nič realno... To je dolgo shizofreno potovanje skoz surove situacije, skoz hudo moro – v kateri je gotovo samo to, da odrešitve ni, da je o njej zares mogoče zgolj »sanjati«...

A. I.

Srečanje arhivskih delavcev v Mariboru

V Sloveniji ustanovili sekcijo arhivskih delavcev zunaj arhivskih zavodov – Potrebna večja razgledanost in znanje arhivarjev

Danes so se sešli v Mariboru arhivski delavci iz Slovenije, ki ne delajo v poklicnih arhivskih zavodih, ampak v arhivskih službah v delovnih in drugih organizacijah in ustanovah. Ustanovili bodo sekcijo arhivskih delavcev zunaj arhivskih zavodov v okrilju arhivskega društva Slovenije. Ustanovitev sekcije je daljnosežen dogodek, ker smo na področju arhiviranja zunaj poklicnih arhivov v Sloveniji zelo slabo organizirani. Pomanjkljiva registratura in arhivistika zunaj arhivskih zavodov je kriva, da puščamo dragocene dokumente in gradiva, pomembna pričevanja našega družbenega, gospodarskega in kulturnega razvoja neobdelana ali celo pozabi in izgubi, to pa ovira tudi delo poklicnih arhivskih zavodov.

Zunaj poklicnih arhivskih zavodov so registraturno-arhivske službe v delovnih in drugih organizacijah in ustanovah, v njih pa delajo za svoje naloge bolj ali manj usposobljeni ljudje. Koliko jih je v Sloveniji, ni natančno znano. Zato so se pobudniki za ustanovitev sekcije arhivskih delavcev zunaj arhivskih zavodov – to so predvsem arhivisti v OZD – s pomočjo Društva arhivarjev Slovenije odločili ustanoviti sekcijo in v njej zbrati čimveč, če je le mogoče vse arhivske delavce zunaj arhivskih zavodov. V 250 delovnih organizacij so razposlali popisnice, da bi te ljudi zbrali in ugotovili njihove delovne prilike. Dobili so 163 odgovorov in izmed teh, ki so se odzvali, je prišlo tudi največ udeležencev na današnji ustanovni zbor v Mariboru. Iz popisnic so dobili pomembne podatke: poprečna starost arhivskih delavcev zunaj arhivskih zavodov je 39 let, njihova izobrazba pa je pomanjkljiva (od 163 imata le dva višjo, eden visoko in 50 srednjo izobrazbo, 29 popisanih ima samo osnovno šolo, sicer pa opravljajo arhivsko delo delavci z najrazličnejšimi poklici od mizarjev in frizerjev do kovinarjev). Pomembni so dobljeni podatki o arhivskem gradivu: pri popisanih imetnikih je kar 67.749 tekočih metrov gradiva, na eno delovno organizacijo ali ustanovo pa pride od 6 pa vse do 2500 tekočih metrov gradiva. Kakšne dragocenosti za »nacionalni spomin« tiče v teh številkah, pove podatek, da so v gradivih celo dokumenti iz leta 1815.

Predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev sekcije arhivskih delavcev zunaj arhivskih zavodov Slovenije, arhivar iz cestnega podjetja v Mariboru Ivan Marovt je ob teh podatkih opozoril na hudo zanemarjenost arhivskega dela zunaj zavodov. Izobraževalna sestava ponazarja slabo skrb za načrtno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje teh delavcev, se pravi, da so arhivski zavodi in poklicni arhivski delavci v njih s temi ljudmi slabo povezani in jim očitno tudi strokovno, delovno in organizacijsko premalo pomagajo. To seveda ne more roditi dobre arhivske službe v Sloveniji, zlasti ne povezane v enoten sistem. Cilji in načrti novo ustanovljene sekcije naj bi to popravili. Sekcija bo skrbela za povezavo, izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje svojih članov. V ta namen se bo organizirala tudi regionalno. Redno bo seveda tudi spremljala vprašanja arhivskega in registraturnega dela. Normativno osnovo je ta dejavnost dobila prav v teh dneh z zakonom o kulturni dediščini, ki ga je slovenska skupščina sprejela 16. decembra. Doslej so to področje urejali kar štirje različni predpisi.

Izobraževanje različnih profilov arhivskih delavcev v Sloveniji ni urejeno. Tisti iz zavodov so se šolali večinoma na filozofski fakulteti ali sorodnih šolah, en oddelek pa ima tudi višja upravna šola. Vendar arhivarji menijo, da njihovo delo ni predvsem administrativno, marveč terja posebna znanja in razgledanost, a to predlagajo, da bi tudi v usmerjenem izobraževanju v okviru kulturno-umetniške smeri določili ustrezne usmeritve za profile arhivskih delavcev.

FRANCE FORSTNERIČ

Najboljših 17 filmov na festivalu amaterjev

Jugoslovansko medklubsko srečanje v Ljutomeru – Jubilej prvega dokumentarca iz leta 1905

Prlekija se bo v dneh 19. in 20. decembra letos že enajstič oddolžila spominu našega prvega filmarja dr. Karla Grosmana, sicer slovenskega domoljuba, ki je leta 1905 posnel v Ljutomeru prve metre dokumentarnega filma. Z letošnjo manifestacijo amaterskega filma v Ljutomeru bodo hkrati proslavili 75-letnico tega dogodka, ki predstavlja temeljni kamen razvoju filmskega amaterizma pri nas.

Tudi letošnja prireditev je združila številne amaterske filmske ustvarjalce iz vse Jugoslavije. V Ljutomeru, ki se upravičeno postavlja z zelo razgibano kulturno preteklostjo, bodo ob tej priložnosti predvajali kar sedemnajst dokumentarnih, igranih in žanrskih filmov.

Izbor letošnjih filmov je opravila strokovna žirija, ki je pregledala skupaj 52 predloženih del in je tudi že odločila o nagradah.

V zvrsti dokumentarnih filmov je dobil prvo nagrado član kino kluba Maribor Franc Kopič za filmsko delo 'Ne morem verjeti'. Druga in tretja nagrada sta pripadli Dragomirju Lorberju iz Maribora za delo 'Portret' in Nikoli Grujiću, članu kino kluba Pro arte iz Novega Sada za dokumentarec 'Velikan malog sporta'.

V zvrsti igranih filmov si delita prvo mesto Stanko Ciglar in Vlado Jehart, člana koroškega kino kluba Prevalje za film 'Zmaga'. Drugo in tretje mesto je pripadlo Borisu Salobirju (kino klub Gorenje) za film 'Obisk' in Francu Arku (kino klub 'Mavrica' Radomlje) za film 'Predstava'.

V konkurenci avtorjev žanrskih filmov je prvonagrajenec Franc Kopič iz kino kluba Maribor z delom 'In še spijemo pa gremo', drugo in tretje mesto pa je pripadlo Danetu Božiču (kino klub Zagorje) za film 'Človek – kamen' in Stanku Ciglerju (koroški kino klub) za delo 'Igra odraslih'.

BORO BOROVIČ

ljubljanska banka

Združena banka Ljubljana

n. sub. o.

Odbor za delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela oz. naloge:

1. **vodenje in organiziranje dela oddelka za razvoj tehnologije poslovanja z občani** v sektorju za poslovanje z občani
2. **vodenje izobraževalne dejavnosti** v izobraževalnem centru
3. **analiziranje bančnih poslov z vidika vključevanja novih poslov v AOP** v oddelku za avtomatizacijo bančnega poslovanja
4. **pregledovanje posameznih področij bančnega poslovanja** v službi notranje kontrole
5. **rokovanje z enotami miniračunalnika s kontrolo poteka obdelav** – dva delavca v oddelku obdelave informacij.

Za opravljanje objavljenih del oz. nalog zahtevamo:
pod 1. visoko šolo ekonomske ali pravne smeri, pet let delovnih izkušenj na zahtevnejših delih s področja bančnega poslovanja z občani in aktivno znanje enega tujega jezika. Nudimo možnost ureditve stanovanjskega vprašanja;
pod 2. visoko šolo pedagoške, družboslovne ali kadrovsko-organizacijske smeri, nad pet let delovnih izkušenj na delih izobraževanja delavcev s področja bančništva, strokovni izpit iz pedagoške oziroma andragoške stroke in aktivno znanje enega tujega jezika;
pod 3. visoko šolo tehnične ali organizacijske smeri, pet let delovnih izkušenj s področja organizacije AOP in pasivno znanje enega tujega jezika;
pod 4. visoko šolo pravne ali ekonomske smeri, pet let delovnih izkušenj na zahtevnejših delih s področja bančnega poslovanja in pasivno znanje enega tujega jezika;
pod 5. srednjo šolo tehnične ali splošne smeri, eno leto delovnih izkušenj na operaterskih delih, uspešno opravljene tečaje po programu elektronskega računskega centra in pasivno znanje enega tujega jezika.

Kandidati za opravljanje objavljenih del oz. nalog lahko vlože prijave v 15 dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka – Združena banka, Oddelek za kadrovsko-socialne zadeve, Trg revolucije 1/2, 61000 Ljubljana.

18-8718

KMETIJSKI POSKUSNI CENTER JABLE
KOMISIJA ZA RAZPIS DIREKTORJA
Loka, Grajska 1, 61234 MENGEŠ

razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovodnega organa

Poleg splošnih pogojev določenih z zakonom in družbenim dogovorom mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
– ima visoko izobrazbo agronomske smeri
– ima 5 let prakse, od tega 3 leta na vodilnih delovnih nalogah
– je moralno in politično neoporečen

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15. dneh po objavi v zapečateni ovojnici z oznako »Za razpisno komisijo« na zgoraj naveden naslov.

O rezultatih izbire bomo kandidate pisno obvestili po 15 dneh po sklepu DS.

19-8756

RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV

Dokler lučka sveti

Čas in vreme sta primerna: ker je hladno in morko, sedeš pred TV in začneš razmišljati o programih RTV za prihodnje leto; v stranski možganski kotiček vržeš še misel o gospodarskem položaju tega pomembnega medija, pa tudi na podružbljanje (večji in učinkovitejši vpliv na »politiko« RTV) ne pozabiš.

Takole so razmišljali najprej na Goriškem: oddaja, notranjepolitična je bila, je načela zelo »žuljavo« temo – nagrajevanje po delu. Ugotovila je, da z nadurnim delom, ki mu sicer žugamo s prstom, človek lahko zasluži še en osebni dohodek, sicer »nagrajen po delu«. Pokazala je črne kote šempetrske bolnišnice, ki v časopisnih sredstvih javnega obveščanja že tako ni doživela kakšne posebne slave, in razburila Goričane in okoličane. Pa tudi sicer so podobne oddaje na to temo in tedaj, ko pred televizijskimi množicami trgajo predrage srajce, takšne, da ne zadenejo žebljice na glavico. Ali: zakaj tvorci oddaje težave pri oblikovanju sistema nagrajevanja po delu v delovnih organizacijah prikažejo povsem jasno, medtem ko obljubljeni družbeni dogovor, ki naj bi sicer marsikaj razjasnil, ne ugleda luči dneva? Dragi televizijci, si ne upate iztegniti prsta (čeprav to ni lepo) in pokazati še na sokrivce za tak položaj?

V neopredeljeni slovenski družini, statistično povprečni, na kateremkoli slovenskem koncu, razmišljajo takole: zakaj otroci ob risankah na ljubljanski TV zasučejo kanale in se pri gledanju risank zagrebške TV ne menijo za grozeče vplive srbohrvaščine na njihov nežni čut za pravo slovenščino? Skušamo najti nekakšen kompromis med vzgojnimi in »dinamičnimi« risankami, pravijo na ljubljanski TV. Slovenski otroci, razumite vendar »kompromis« in glejte tisto, kar je vzgojno. Dinamične risanke so (ne)kompromisno odrasle.

Statistika je silno zanimiva reč. Pove, da večina Slovencev še vedno vstaja zgodaj zjutraj in zaradi dobrega počutja odhaja spat v statistično nepredvidljivih večernih urah – vsekakor pa pred pol enajsto zvečer. In takole (zopet) razmišljajo ti statistično opredeljeni Slovenci: hop pred televizijo tedaj, ko se zunaj zmrači in nekompromisno glej vse, kar se dogaja na malem ekranu. Rdeča luč za spanje ti zasveti takole ob desetih zvečer, ne glede na to, ali te oddaja zanima ali ne. Sicer pa: zahteve, da bi bile televizijske oddaje časovno bolj prilagojene zahtevam in možnostim teh statističnih Slovencev, so že stare. Kaj bi z njimi, torej?

In ker se ne moremo kaj prida razveseliti ob zabavnoglasbenih oddajah slovenske TV, povejmo: to je nekaj misli iz pravkar zaključene javne razprave o programih RTV za leto 1981.

JANEZ KOVAČIČ

Lennon le v poročilih

Potem ko je svet izvedel za smrt Johna Lennona, so posebno mladi, pa tudi njegovi vrstniki, štiridesetletniki (generacija Beatlov), zaman čakali, da bodo videli o njem tudi kakšno oddajo. V Dnevniku so objavili le sporočilo o umoru. Revije in časopisi so resda pisali o njem cele strani, toda živa slika je vse nekaj drugega.

Na avstrijskih sporedih so tiste dni takorekoč vsak dan kazali Beatle, Lennona, vesti, ki so prihajale iz New Yorka, kjer se je uboj zgodil. Mladinski OKAY je bil na primer v celoti posvečen pokojnemu pevcu in skladatelju.

Zakaj so Ljubljančani tako vztrajno molčali? TV redaktor Stane Sušnik pravi, da za takšno oddajo niso imeli dovolj primernega materiala. Od Evrovizije da so dobili le posnetke pogrebne svečanosti v Central parku in pa krajši zapis o Lennonovem morilcu. In da se jim je zdelo nesmiselno brskati po starih, že večkrat emitiranih posnetkih ter jih poskušati skrpati v oddajo.

Gledalcem se verjetno ne bi zdelo tako zelo nesmiselno. Mogoče pa se je TV ustrašila, da bi utegnila biti v očeh gledalcev zaradi tega preveč senzacionalistična? Mnogi mislijo, da bi bila kvečjemu aktualna.

MARKO JENŠTERLE

Kristina in Kristina

Angleška televizijska družba Granada je pred nedavnim predvajala dramo, ki bi jo lahko imenovali igrani dokumentarec. Njen naslov je »Življenje za Kristino«, Kristina pa je dekle, ki v resnici obstaja. S trinajstimi leti je prišla »pod nadzor«, pri štirinajstih pa so jo obsodili na zapor, ker je v domu, kjer je živela, podtaknila ogenj. Zadnja leta so dekle selili iz zavoda v zavod, iz institucije v institucijo in iz bolnišnice v bolnišnico. Odvetnik prave Kristine, torej dekleta, po kateri so posneli dramo, se je zdaj pritožil, da so avtorji »Življenja za Kristino« s podobo, kakršno so ustvarili o posebni bolnišnici, v kateri je njegova varovanka v zadnjem času živela, zavedli občinstvo. V prikazovanje bolnišnice so se zapičili tudi drugi, pomembnejši ljudje, ki so tako ali drugače povezani z zdravstvom (tistim na psihiatričnih oddelkih) na Angleškem. Toda oglasili so se tudi njihovi kolegi, ki mislijo drugače, in ti so javno povedali, da v podobnih razmerah kot TV oziroma prava Kristina živi še šest otrok, kajti za takšne prestopnike pravzaprav ni druge izbire, kot da jih spravijo v posebno bolnišnico, ki ima na srečo tudi oddelek za mladoletnike.

Zahvaljujoč TV drami so Angleži izvedeli, da mladoletnike, ki so doživeli podobno usodo kot Kristina, največkrat kar zaklenejo, še prej pa jim dajo močna pomirila, tako da jim ni treba paziti na njih. Ti otroci so povsod, po psihiatričnih bolnišnicah in različnih državnih zavodih, pa tudi po zaporih. Mož, ki je to javno povedal, je na koncu tudi pohvalil televizijce, češ da so očitno zelo dobro poznali razmere v posebni bolnišnici Moss Side.

Pravo Kristino so zdaj še enkrat (tretjič) pregledali psihiatri, ki včasih potrebujejo tudi leto dni, preden se izjasnijo.

● *Colney Hatch, gledalec britanske televizije, je časopisu, ki ga najbolj redno bere, napisal pismo, da je iznašel posebna očala za gledanje TV. Njihovo prednost vidi v tem, da so opremljena s črnimi polknicami, ki se avtomatično spustijo, kakor hitro se na ekranu pojavi kakšna nesimpatična oseba ali osebnost. Lahko spustiš tudi samo eno polknico in gledaš pol dogajanja.*

Šestkrat do večnosti

Italijani so v nedeljo začeli na svojem drugem sporedu gledati televizijsko nadaljevanko »Od tod do večnosti« (roman Jamesa Jonesa je leta 1953 na film prenesel Fred Zinnemann, z Burtom Lancastrom, Montgomeryjem Cliftom, Deborah Kerr in Frankom Sinatro, vse skupaj mu je prineslo osem oscarjev), ki so jo seveda kupili od Američanov. Zrežiral jo je Buzz Kulik, ki je sicer bolj znan kot filmski človek, a se o njem vendarle ve tudi to, da je bil glavni TV svetovalec senatorja Edwarda Muskieja, ko je ta leta 1971 kandidiral za predsednika.

Na vprašanje, zakaj se mu je zdelo potrebno, da naredi zdaj še TV nadaljevanko, ko je jasno, da boljša od filma ne bo, je Kulik zamahnil z roko: »Jaz vam pripovedujem ves roman, od začetka do konca, in videli boste tudi vse tisto, česar v filmu niso mogli narediti.« V glavnih vlogah nastopajo Nathalie Wood, William Devane, Steve Railsback.

● *Zahodnonemški televizijci so se odločili, da bodo začeli izdelovati kriminalke, katerih junaki ne bodo nosili orožja in v katerih tudi umorov ne bo. V mislih imajo namreč kriminalke, v katerih bo govor o gospodarskem kriminalu. Upajo, da zanimanje za TV s tem ne bo nič manjše.*

19. december

1948 V Skopju se je začel I. kongres KP Makedonije. Sprejel je sklepe o neposrednih nalogah KP Makedonije in obsodil klevetniško informbirojevsko gonjo proti Jugoslaviji. Za sekretarja CK KPM je bil izvoljen Lazar Koliševski.

1946 Pod vodstvom Ho Ši Minha se je začela vstaja vietnamskega ljudstva proti francoskim kolonialistom.

1923 V Mestnem domu v Ljubljani je bil shod vajencev. V resoluciji so zahtevali odpravo šolnin v obrtno nadaljevalnih šolah in pouk med delovnim časom. Protestirali so proti pretepanju vajencev. Po zborovanju je okrog 400 vajencev odšlo na ulico demonstrirat.

1922 Rodil se je partizanski pesnik Karel Destovnik – Kajuh. V svojih revolucionarnih pesmih je izpovedoval trpljenje slovenskega ljudstva, ki se je dvignilo v boju proti okupatorju, spremenjeno življenje v nekdaj idiličnih vaseh, smrt talcev, ljubezen do domovine in vero v končno zmago nad okupatorjem. Kajuhove pesmi so dvigale moralo partizanskih borcev; zbirka njegovih pesmi je bila razmnožena med nemško ofenzivo na Notranjskem novembra 1943, v tisku pa jo je glavni štab izdal leta 1944, dva meseca po Kajuhovi smrti, ki je padel pri Žlebniku nad Šoštanjem 22. februarja 1944. Knjižico pesmi, ki je izšla v 1000 izvodih, je uredil Mile Klopčič.

1920 Pod vodstvom Tončke Čeč je bil v Delavskem domu v Ljubljani ustanovni sestanek ženske komunistične organizacije v Sloveniji.

1878 V Vačah pri Litiji se je rodil slovenski skladatelj, glasbeni publicist in kritik Anton Lajovic. Velja za prvega slovenskega skladatelja, ki se je dvignil nad amaterizem svojega časa in dvignil slovensko glasbeno ustvarjalnost na raven evropske umetnosti. Umrl je leta 1960.

1828 Rodil se je slovenski jezikoslovec Anton Janežič. Deloval je kot koroški preporoditelj in buditelj narodne zavesti. Pomembno je tudi njegovo organizacijsko delo pri razvoju slovenske književnosti in jezika. Umrl je leta 1869.

TELEVIZIJA

PRVI PROGRAM

8.45 TV V ŠOLI: TV koledar, Obiščimo vojašnico, Ruščina, Ob 20-letnici šolske TV
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Zgodba, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 11.55)
14.55 TV V ŠOLI – ponovitev (do 16.00)
16.55 POROČILA
17.00 PRAVLJICE IZ LUTKARJEVEGA VOZIČKA: Kako je revež prodal zajca bogatinu
17.25 PAN TAU, češka otroška serija
17.55 ČEZ TRI GORE: Srečanje oktetov, 5. del
18.30 OBZORNIK
18.40 RAZVOJ PARNE LOKOMOTIVE, 2. del
19.10 RISANKA
19.24 TV NOCOJ
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 PRED PRAZNIKOM, zabavno glasbena oddaja
21.00 T. Hardy: ŽUPAN V CASTERBRIDGEU, angl. nadalj.

Thomas Hard (1840–1928) je bil eden izmed velikih romanopiscev viktorijanske dobe. Kot dober poznavalec delavskega sveta je napisal štirinajst »romanov iz Wessexa«, katerih dejanje poteka v pokrajini Dorset; nepozabno je prikazal njena resnobna in otožna prostranstva, njene prebivalce s temačnimi strastmi in drame njihovega življenja. Upodabljal je različne junake, ki so le deloma kmetje. Njegova umetnost je tenkočutna in zanesljiva, preproste, pretresljive zgodbe in tudi prodorne čustvene analize izžarevajo intimno žalost, ki se včasih zaostri v hladen obup. Puritanski sodobniki so se zgražali nad njegovim prikazovanjem ljubezni in zaradi napadov, ki jih je doživel njegov Mračni Jude, je nehal pisati romane.
Literarna kritika meni, da je Hardyjev najpreprostejši in najpopolnejši tragični roman prav Župan v Casterbridgeu. Glavni junak Henchard je Hardyjeva najplemenitejša moška oseba, kot je Tess v Čisti ženski njegova najpretresljivejša junakinja. Veliko Henchardove tragične pokončnosti izvira iz njegove dosledne razsodnosti, ki ga izrazito ločuje od Shakespearovih oseb. Vendar pa je vsaj eni med njimi zelo blizu, saj ga lahko nehote primerjamo z Macbethom, z njegovim praznovernim pojmovanjem narave, s pogumno doslednostjo, ki ga pogubi. Nadaljevanka ima sedem delov.
V naslovni vlogi Michaela Hencharda nastopa Alan Bates. Anne Stallybrass je igrala Susan Henchard, Anna Massey-Lucetto, Janet Maw nastopa v vlogi Elizabeth Jane, Donalda pa je uprizoril Jack Galloway. Režiser nadaljevank je David Giles.

22.00 V ZNAMENJU
22.05 BOKS – BENEŠ : TORRES, prenos

..... NOČNI KINO: ILUZIJA JE GANGSTERSKO DEKLE, nizozemski film

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI
17.30 TV DNEVNIK
17.45 OTROŠKA ODDAJA
18.15 NAMESTO TOP LISTE, mladinska oddaja
18.45 ZABAVNO GLASBENA ODDAJA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 ZAPISI O KULTURI NEUVRŠČENIH IN DEŽEL V RAZVOJU
21.00 VČERAJ, DANES, JUTRI
21.15 PORTRETI: Dr. Ristić
22.05 ISABELLE, kanadski film (do 23.45)

TV ZAGREB I. PROGRAM:

17.15 TV DNEVNIK
17.35 TV KOLEDAR
17.45 OTROŠKA ODDAJA
18.15 NAMESTO TOP LISTE
18.45 ZABAVNO GLASBENA ODDAJA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 PRED PRAZNIKOM, zabavno glasbena oddaja
21.00 EDWARD IN GOSPA SIMPSON, serijski film
21.50 TV DNEVNIK
22.05 BOKS BENEŠ : TORRES, prenos

TV KOPER

17.35 FILM – ponovitev
19.00 AKTUALNA TEMA
19.30 OTROŠKI KOTIČEK
20.00 RISANKE
DVE MINUTI
20.15 TVD STIČIŠČE
20.30 LADJA NORCEV – celovečerni film
»Ladja norcev« je nemška potniška ladja, ki v avgustu 1931 izpluje iz Vera Cruz ter po 27 dneh plovbe prispe na cilj. Film prikazuje dogodke na ladji v tem težkem času.
Režiser filma je Stanley Kramer, igrajo pa Vivien Leigh, Simone Signoret, Oscar Werner in drugi.
22.50 TVD – DANES
23.05 LOCANDINA – Ekonomske informacije
23.20 NEVARNA UGRABITEV – TV film iz serije SHAFT

RADIO

PRVI PROGRAM

4.30–8.00 Dobro jutro!; 8.30 Glasbena pravljica (Sever – Savicki: Prepih v orkestru); 9.05–10.00 Z radiom na poti; 10.05–11.35 Rezervirano za; 11.35 Znano in priljubljeno; 12.30 Kmetijski nasveti (Engelbert Tesari: Delo v kmečkem gozdu); 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vrtiljak; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi: (Iz instrumentalnega opusa Marijana Lipovška); 18.30 S knjižnega trga; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z ansamblom Vita Muženiča; 20.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih; 23.05 Lirični utrinki; 23.10 Petkov glasbeni mozaik; 00.05–4.30 Nočni program – glasba (Radio Koper);

DRUGI PROGRAM

8.00–13.00 Petek na valu 202; 13.05 Jazz v komornem studiu – Ralph Towner – Pat Metheny; 13.35 Znano in priljubljeno; 14.00–15.00 Z vami in za vas; 15.45–17.10 Vroče – hladno; 17.10–17.30 Odrasli tako, kako pa mi?; 17.35 Odmevi z gora (Rado Časl: 80 let Češke koče); 17.55 Iz musicalov in glasbenih revij; 18.55 Razgledi po kulturi; 19.25 Stereorama; 20.00 Revijalne paralele; 22.55–23.00 Glasba za konec programa

TRETJI PROGRAM

10.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (Rad imam dela Kristine Brenkove); 11.30–12.00 Komornoglasbene miniature; 16.33 Popoldanski concertino, I. Petrić: Toccata concertante za tolkala in orkester, P. Mihelčič: Koncert za rog in orkester: M. Gabrijelčič: »Tulminenses« za orkester); 17.15 16 strun (Haydn, Kvartet op. 76/6 – Schumann, Kvartet op. 41/2); 18.05 Radijska igra (Dom Haworth: Potegavščina); 19.15 »V tihi noči«, (Pesmi Brahmsa in Schaferja bo pel APZ »Tome Tomšič«, dirigent Jože Fürst); 19.30 Z jugoslovanskih koncertnih odrov, Simfonični koncert slovenske filharmonije, dirigent Bogo Leskovic, solist Shmuel Ashkenasi-violina, PRENOS IZ SF!, Wagner: »Tristan in Izolda«, Leskovic: Domovina, Johannes Brahms: Koncert za violino in orkester v D-duru, op. 77); 22.00 Erich Wolfgang Korngold: 3. dejanje opere »Mrtvo mesto«; 22.45–23.00 Literarni nokturno;

RADIO ŠTUDENT

11.00 Pretegovanja; 12.00 Tolpa bumov: Band Youth – Everyday Skank (1); 13.00 Iščemo zvezo z bazo: The Celestial Hawk Keitha Jarretta; 13.30 Poročila in obvestila; 14.00 Jazz na novo; 15.00 Do večernega slišanja; 20.00 Uvajanje v večerne ure; 20.30 Ura je devet odbila (oddaja etnične glasbe); 21.00 Undergruntar: Butnskala 6. del; 22.00 Pasje vročih 13 ; 22.45 Situacija nove glasbe: Minimalna glasba; 24.00 Konec.

RADIO GLAS LJUBLJANE

15.00 RTV Ljubljana: Dogodki in odmevi – 15.30 Pogovarjamo se z vami – 16.00 Novice – 16.10 Bodice – 16.30 Delavci se vračajo – 17.00 Novice – Klicaj dneva – 17.45 Sprehod po Ljubljani – 18.00 Novice – Glasbena oddaja – 19.00 Konec oddaje.

Vsaka nova snežinka je do vratu zadolžena

Ljubljana dolguje za čiščenje snega že 35 milijonov dinarjev – Se po električnem obeta še snežni mrk, ali veliko drsališče?

LJUBLJANA, 18. decembra – Le najpogumnejši ljubljanski komunalci še tvegajo dobro razpoloženje in zavrtijo telefonsko številko 982. Prijazni glas z one strani jim je danes oddeklamiral: »Danes in jutri bo oblačno vreme, po vsej Sloveniji močne padavine – v notranjosti kot sneg!« Nadvse resna napoved za Ljubljano, ki je ves denar za letošnji sneg – porabila že spomladi. Vsaka snežinka je torej že do vratu zadolžena, še preden se dodobra spusti na mestni tlak.

Naj nam bo ob tej priložnosti (zavoljo večje razumljivosti) dovoljeno uporabljati poleg novih tudi stare dinarje. Torej – nič nenavadnega ne bo, če bi Ljubljana po razpadu električnega sistema v kratkem doživela še »snežni mrk«. Doslej je namreč komunalnemu podjetju, oziroma njegovemu tozdu Komunalne gradnje, dolžna za čiščenje snega že več kot 35 milijonov oziroma 3 in pol milijarde dinarjev. »K sreči« preti komunalcem kazenska odgovornost, če snega ne počistijo.

Povrnimo se leto dni nazaj. Za spomladanski in jesenski sneg letošnje zime so ljubljanske občinske komunalne skupnosti za čiščenje snega zagotovile le dobri 2 in pol milijardi din. Pa je skoraj celotno vsoto vzelo že spomladi. Za jesenski sneg je tako ostalo pripravljenih le šest oziroma šesto milijonov starih dinarjev. Dovolj? Presneto malo! Zadošča za eno samo večjo očiščevalno akcijo – takšno kot nas je zajela zgodaj jeseni, ko se po ljubljanskem mestnem odloku o čiščenju snega zima še sploh ni začela.

Do danes je čiščenje snega stalo Ljubljano oziroma tozd Komunalne gradnje dobrih 60 milijonov oziroma 6 milijard dinarjev. Če se bodo vremenske napovedi uresničile, žal so se doslej vse prepogosto, bo stala zima 1980 Ljubljano kar 70 milijonov oziroma 7 milijard dinarjev – skoraj 3-krat več, kot so to predvideli komunalni plani.

Seveda je planiranje snega kaj tvegana igra. Komunalci si pri tem pomagajo z izkušnjami prejšnjih let. Te kažejo, da je letno potrebno mesto 4-krat temeljito počistiti in kakšnih 12-krat posuti s peskom ali soljo. Samo do danes, še pred napovedanim novim snežnejem, pa je bilo v Ljubljani pet velikih zimskih akcij, ceste pa so na veliko posipavali že šestnajstkrat. Od 1200 ton soli ima KPL na zalogi le še slabih 400 ton – in obljubo, da bo do marca prispelo v Ljubljano še 300 ton soli. Prav lahko se torej ljubljanske ulice in ceste prav kmalu spremenijo v veliko ljudsko drsališče. Odvisno od vremena, kajpak.

Kakorkoli, 35 milijonov (oziroma 3,5 milijarde) dinarjev, ki so jih občinske komunalne skupnosti dolžne poravnati Komunalnemu podjetju Ljubljana za čiščenje snega, bodo nekako morale zbrati. Povsod so že začeli s »čiščenjem proračunov«, pa le največji optimisti računajo, da bodo tako zagotovili kakšnih deset milijonov. Kaže torej, da bo nujno potrebno najeti bančno posojilo, sicer se zna dogoditi, da tozd Komunalne gradnje zaključi poslovno leto z velikansko izgubo – in gre v sanacijo. Samo, kdo bo potlej čistil mestne ulice in pločnike? In na koga bodo robantili vozniki in pešci, ko bodo do gležnjev in čez gazili sveži sneg? In še pozabiti ne smemo, da se je Ljubljana zavestno odločila, da morajo biti ceste in pločniki skrbno očiščeni – pa naj stane, kolikor hoče. Splača se torej razmisliti, ali naj ta odločitev velja še naprej.

MIRAN KOREN

Zahvala za požrtvovalno delo

Vladu Bezniku sta se za delo v SZDL zahvalila M. Orožen in J. Pirnar

LJUBLJANA, 18. decembra – Na včerajšnji seji mestne konference SZDL so delegati pregledali dosedanje delo, se pogovorili o nalogah, ki čakajo socialistično zvezo v prihodnjem letu, sprejeli poročilo o delu MK SZDL v letu 1980 ter dopolnjene programske usmeritve za leto 1981. Izvolili so tudi novo predsednico mestne konference SZDL Nušo Kerševan ter obenem razrešili te dolžnosti dosedanjega predsednika Vlada Beznika, ki odhaja na novo delovno mesto. Vladu Bezniku sta se v imenu ljubljanskih družbenopolitičnih skupnosti in organizacij zahvalila za izredno požrtvovalno delo ter za petletno vodenje mestne konference SZDL predsednik MK ZKS Ljubljana Marjan Orožen ter predsednik občinske konference SZDL Ljubljana Bežigrad Joško Pirnar. N. Š.

Spet dražji »zelenci«?

Podražitev bi Mestnemu potniškemu prometu omogočila nakup dvajset novih avtobusov

LJUBLJANA, 18. decembra – Mestni komite za gostinstvo, turizem in cene je danes podprl predlog Mestnega potniškega prometa za podražitev voženj z mestnimi avtobusi za dinar. Tako naj bi žeton stal 6 dinarjev in 50 par, plačilo v gotovini pa naj bi se zvišalo s sedanjih 6 na 7 dinarjev.

Takšen predlog je danes podprl tudi mestni komite za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, z njim so soglašale tudi komunalne skupnosti občin Center, Šiška in Moste-Polje, veljal pa bo, če ga bosta podprli še skupnosti ostalih dveh občin in mestni izvršni svet.

V tem primeru bi se vožnja z mestnimi avtobusi podražila januarja ali februarja prihodnje leto. Mestni potniški promet opravičuje predlog za zvišanje cen s povišanjem materialnih stroškov – predvsem goriva, pa tudi z načrti za izboljšanje svojih storitev, predvsem pa voznega parka. Od cene voznega listka naj bi namreč odvojili 70 par (doslej le 50 par), v sklad za razširjeno reprodukcijo. S tem denarjem bi prihodnje leto kupili dvajset novih avtobusov.

Mestni potniški promet ima zdaj 217 avtobusov. Polovica jih je starejših od sedem let, nekaj pa jih je starih celo več kot desetletje. Letos so kupili pet novih avtobusov.

Zaradi zaostrenih pogojev za pridobivanje bančnih posojil za nakup avtobusov (MPP je predvideval, da bo zadostovala 30-odstotna lastna udeležba, a so pristali na 70-odstotno), delovna organizacija poudarja, da ob sedanjih cenah – čeprav so stare komaj tri mesece – ne bodo mogli kupiti novih vozil.

LJILJANA DJERIĆ

Grosuplje: več mesa in več mleka

S hidromelioracijami in komasacijami bodo pridobili 600 hektarov zemlje

GROSUPLJE, 18. decembra – Za manjšimi hidromelioracijskimi posegi in združevanjem raztresenih zemljišč – zaradi lažje obdelave – bodo prihodnje leto v grosupeljski občini pridobili okrog 600 hektarov nove zemlje za obdelovanje. Pridelovanje hrane na novih ornih zemljiščih bodo vodile kmetijske zadruge s pomočjo svojih kooperantov, tako da bodo površine kar se da gospodarno obdelane.

Tako v grosupeljski občini predvidevajo, da bodo leta 1981 priredili 4.437 ton mesa in 7,8 milijona litrov mleka pri zasebnikih, medtem ko v družbenem sektorju načrtujejo, da bodo priredili 1.247 ton mesa in tri milijone litrov mleka.

Za izboljšavo kmetijskih zemljišč bodo Grosupeljčani prihodnje leto vložili precej denarja, saj komasacija (združevanja zemljišč) enega hektarja obdelovalne površine stane okrog 10.000 dinarjev. V letu 1981 bodo tako samo v krajevni skupnosti Šentvid uresničili komasacijo na okrog 100 hektarih površin , če pa bo mogoče, bodo združili celo 150 hektarov zemljišč.

Združevanje zemljišč (s katerim je povezana agromelioracija) se bodo lotili tudi v dobrepoljski dolini, kjer bodo najprej izboljšali 35 hektarov kmetijskih zemljišč, kasneje pa še precej več. Prav tako bodo izvedli komasacijo v krajevni skupnosti Dob, kjer imajo v načrtu združitev na 100 hektarih zemljišč, vendar šele čez leto ali dve.

Precej obdelovalnih površin bodo izboljšali z manjšimi hidromelioracijami. V krajevnih skupnostih Podtabor in Spodnje Slivnice so že začeli čistiti manjše jarke za otoke vode z močvirnatih zemljišč. V teh krajevnih skupnostih bosta kmetijska zemljiška skupnost Grosuplje in območna vodna skupnost Ljubljanica – Sava prihodnje leto očistili jarke na 300 hektarih obdelovalnih površin. MOJCA KAUČIČ

UTRIP LJUBLJANE

Tudi igra je učenje

»Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš,« slišimo vsak dan in malčki so za učenje tujih jezikov zelo dojemljivi. Marsičesa se kar mimogrede naučijo. Očitno vedo to tudi starši, saj je v pouk tujih jezikov, ki ga imajo v programu pri Pionirskem domu, vključenih kar 1.500 otrok. Starši lahko malčka vpišejo takoj, ko dopolni tri leta. Cene so enake kot lani. (Foto: Janez Pukšič)

Ko bom »bila« velika...

Fantje sanjajo, da bodo piloti in strojevodje – ko bodo »bili« veliki, deklice pa bi bile kar vse po vrsti rade baletka in filmske igralke – ko bodo »bile« velike, seveda. Čeprav morda nobena od deklic na fotografiji ne bo postala baletka, se vse veselijo ur ritmike, ki se je učijo dvakrat tedensko v Pionirskem domu. (Foto: Janez Pukšič)

Igrati se je treba znati

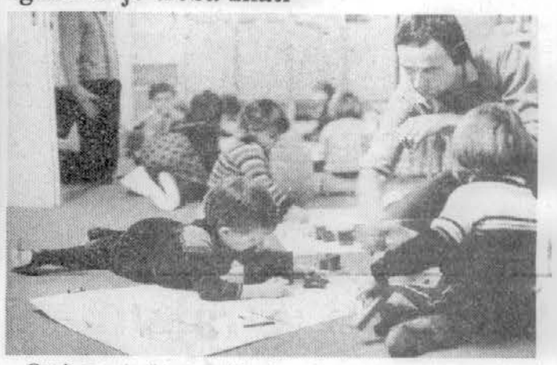

Otrok se v družbi sovrstnikov in pod vodstvom vzgojitelja veliko raje igra kot doma, kjer mama zanj pogosto nima časa, ne pozna njegovih želja. Pri Pionirskem domu v Ljubljani imajo organizirane igralne ure, kjer se cicibani sprostijo in ob igri tudi veliko naučijo. Še posebno so te igralne ure dobrodošle za tiste malčke, ki niso vključeni v organizirano otroško varstvo v vrtcih. Marsikateri med njimi preživlja enolične dneve v krogu starejših družinskih članov. (Foto: Janez Pukšič)

Iz kepe gline mala umetnina

Spretni prsti cicibanov in šolarjev med urami kiparjenja ustvarjajo prave male umetnine. V kiparsko, slikarsko in grafično delo ter ritmiko in družabne plese je vključenih 600 otrok. Dvakrat na teden preživijo dve prijetni šolski uri v Pionirskem domu. (Foto: Janez Pukšič)

Mačehovski odnos do ljudi v dvigalih

Med 66 dvigali v stanovanjskih stavbah so inšpektorji našli le 5 takih, ki so bila povsem v redu

LJUBLJANA, 18. decembra – Kaj kmalu se bo zgodilo, da bodo v stavbah na dvigalih, ki niso primerno vzdrževana, viseli listki z žigom ljubljanske uprave inšpekcijskih služb z naslednjim sporočilom: vozite se na lastno odgovornost. Povsod tam, kjer so dvigala že tako utrujena od dolgoletnih voženj in nestrokovnih popravil, da je varna vožnja z dvigali že tvegana, jih bodo zaprli.

Inšpektorji so od septembra do novembra pregledali 177 dvigal v 22 poslovnih objektih in v 33 stanovanjskih stavbah. Prav na vseh dvigalih so ugotovili vsaj nekaj napak oziroma odstopanj od določil pravilnika o tehničnih ukrepih in pogojih za dvigala. Ko pa so dvigala natančneje pregledali še strokovnjaki zavoda SRS za varstvo pri delu, so ugotovili še številne druge pomanjkljivosti, ki jih inšpektorji brez merilcev niso mogli ugotoviti. Med 66 dvigali v stanovanjskih stavbah so inšpektorji našli le 5 dvigal, ki so bila v redu, za 20 dvigal so izdali ureditvene odločbe, odločbe o prepovedi uporabe dvigal so izdali v primerih, ko je bilo očitno, da prevoz z njimi ogroža življenje ljudi.

V stanovanjskih stavbah največkrat nimajo nikogar, ki bi vsak dan dvigala pregledal in iz njih v primeru okvare reševal ljudi. Ponekod so celo ugotovili, da je za oskrbovanje dvigala zadolžena kar čistilka ali kdo drug, ki se na dvigala ne spozna dosti. Povsem v redu niso bila niti tista dvigala, kjer so serviserji pred kratkim opravili generalni remont. Skorajda v vseh pregledanih stanovanjskih stavbah nimajo hišni sveti nikakršne dokumentacije (projektov, uporabnih dovoljenj in podobnega) niti za stavbe, še manj za dvigala.

Zaradi zagotovitve varnega prevoza ljudi v dvigalih in tudi za druga popravila so inšpektorji predlagali, da bi v stanovanjskih soseskah ali krajevnih skupnostih s pomočjo stanovanjskih skupnosti organizirali servise za vzdrževanje hiš, naprav in instalacij. MIHAELA ŽITKO

Trud kronan s priznanji

Gostinski šolski center v Ljubljani je z dolgoletnim delom precej izpopolnil pouk – V njem si je nabiralo znanje prek 10.000 gostincev

LJUBLJANA, 18. decembra – Ta mesec slovensko srednje gostinsko šolstvo praznuje 35. obletnico svojega obstoja. Začetki namreč segajo v december leta 1945, ko so v Ljubljani ustanovili srednjo šolo za turizem in gostinstvo, pozneje pa tudi v drugih krajih Slovenije. Šola je svoje organizacijske oblike sproti prilagajala potrebam in kot gostinski šolski center obstaja zdaj že 22 let.

Sedanjo obliko in vsebino je šolski center začel dobivati po letu 1976, ko je stopil v veljavo nov zakon o srednjem šolstvu, zdaj pa pospešeno tečejo priprave na prehod na usmerjeno izobraževanje.

V prizadevanjih za izboljšanje učnega programa je šola dobila tudi primerne prostore – lokale in delavnice – za praktični pouk. Najprej v prostorih hotela »Bellevue« in restavraciji »Jadran« na Miklošičevi cesti, nato pa še v »Urški« na Prulah in restavraciji »Pod velbom« v Stari Ljubljani.

To je tako učna kot tudi materialna osnova gostinskega šolskega centra, ki si jo s pomočjo dopolnilne gostinske dejavnosti – še naprej krepi. Za vzdrževanje, modernizacijo in opremljanje svojih gostinskih lokalov v pretežni meri skrbi sam.

V povojnem obdobju je ljubljanski gostinski šolski center izšolal 10.616 gostinskih delavcev, v to število pa niso zajeti tisti, ki so šolo obiskovali, a jim je znanje, ki so si ga v njej pridobili, kljub temu koristilo pri nadaljnjem delu . V minulem šolskem letu so zabeležili rekordno število učencev – 1012 rednih in 285 izrednih, ki so se šolali ob delu, poleg teh pa jih je še 454 obiskovalo razne tečaje in seminarje, ki jih je pripravil ta šolski center. V letošnjem letu se v njem šolajo 903 učenci.

Pa vendar je ob tem treba povedati, da je tako v Ljubljani kot tudi drugod po Sloveniji med mladimi ljudmi premalo zanimanja za poklic gostinskega delavca. To je razvidno tudi iz podatka, da je kar 42 odstotkov učencev poklicne gostinske šole s Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Prav zato bo morala šola v prihodnje nameniti več pozornosti poučevanju slovenščine, saj je dijaki, tudi ob koncu šolanja, pogosto ne obvladajo dovolj.

Sicer pa je šola že kmalu po ustanovitvi začela namenjati izjemno pozornost izobraževanju pedagoških delavcev za svoje potrebe. Tako so na primer vsi učitelji kuharstva in strežbe tega šolskega centra nekdanji učenci ljubljanskih gostinskih šol.

Dolgoletno delo ljubljanskega gostinskega šolskega centra je bilo že večkrat kronano z laskavimi priznanji na raznih tekmovanjih tako doma kot tudi zunaj naših meja. Na gostinskih turističnih šolah Slovenije je v zadnjih 28 letih dobil več kot 70 zlatih medalj (za kulinariko, pogrinjke, v tekmovanjih barmanov.) in vrsto drugih medalj; na celovškem sejmu GAST 1971 so dobili najvišje priznanje – zlati kuhar, letos pa so na tem sejmu dobili najvišje priznanje (zlati krožnik) v tekmovanju v pripravljanju hladnih bifejev. To je le delček »delikates« iz njihove zbirke priznanj, ki skuša ilustrirati priza devno delo.

LJILJANA DJERIĆ

Spanje pravičnega na škodo kraja in ljudi

Preoblikovanje krajevne skupnosti Kamnik se ustavlja ob pomislekih in tudi nedelavnosti

KAMNIK, 18. decembra – Krajevna skupnost Kamnik šteje skoraj deset tisoč prebivalcev. Da je to število za uspešno samoupravno življenje krajevne skupnosti veliko preveliko, so v Kamniku ugotovili že pred leti in začeli s pripravami za samoupravno preobrazbo te največje krajevne skupnosti v kamniški občini.

A dosti dlje od dveh predlogov o preoblikovanju te krajevne skupnosti, ki so ga pripravili organi občinske konference SZDL, niso prišli, saj se v krajevni skupnosti ob vsaki pobudi ali predlogu za prostorsko in samoupravno preoblikovanje pojavljajo pomisleki in nasprotovanja. Tako je bilo tudi na programski seji občinske konference SZDL Kamnik slišati, da se Kamničani ne morejo ogreti za razdelitev krajevne skupnosti na več manjših, ker bi se zaradi tega lahko razširila administracija in ker nimajo prostorov za delo družbenopolitičnih in samoupravnih organov bodočih krajevnih skupnosti. Prvi pomislek je najbrž neutemeljen, saj imajo v kamniški občini že več let urejeno skupno službo za vse krajevne skupnosti in tako razen v krajevni skupnosti Kamnik nimajo redno zaposlenih delavcev. Ob drugem pomisleku pa je bilo takoj slišati pojasnilo, da tudi v okoliških krajevnih skupnostih nimajo vsega urejenega, da pa pogosto z majhnim denarjem in zagnanim prostovoljnim delom naredijo veliko več kot v Kamniku. V krajevni skupnosti Kamnik jim je prostovoljno delo tuje, saj še delo v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih marsikdaj zastane ali je premalo živahno in ustvarjalno.

Prav tu najbrž tiči vzrok za ugotovitev, da tudi hišni sveti ne znajo zaživeti in da so potrošniški sveti ustanovljeni le na papirju, njihovega dela pa ni čutiti. Nič drugače ni s poravnalnimi sveti. Vse to narekuje učinkovito akcijo, ki bi s preobrazbo te krajevne skupnosti zagotovila širše in bolj demokratično odločanje o življenju Kamnika.

JANA TAŠKAR

Iz pekarne zarečenega kruha...

DELO, 25. julija 1977

Javnost odobravajoče prebere neomajen sklep izvrstnega sveta skupščine občine Šiška, ki se glasi:

»Kolikor izvajalci stanovanjske gradnje v Draveljski gmajni ne bodo pravočasno odpravili napak, jih bomo izključili iz graditve stanovanj v Šiški!«

Do danes, 18. decembra 1980, je delno obnovil en blok (C-2) le kranjski Gradbinec. Ostali trije bloki še čakajo. Med drugim tudi na to, da Obnova in Pionir kot soudeleženca končata vsak po dva stanovanjska bloka, ki jih pod naslovom SOZD Giposs pravkar gradita v šišenski soseski 8/2, blizu draveljske cerkve...

ilustrirana mesečna revija ZDRAVJE telesa, duha in okolja

Mala anketa

Povsod lepo, doma najcenejše

LJUBLJANA, 18. decembra – »Kje boš silvestroval?« je vsak december že kar standardna puhlica, s katero si ob bežnem srečanju z znanci podaljšamo pozdrav. Pogovor z naključnimi udeleženci današnje male ankete je pokazal, da silvestrovanje v hotelih z dragimi aranžmaji še zmeraj ni ne vem kako priljubljeno, da velja zadnja noč v letu za intimen praznik, ki ga večina najraje preživi v ožjem krogu domačih in prijateljev, da je novoletne praznike sicer lepo presmučati, če imaš opremo in prijateljevega znanca s kočico v planinah, da pa preprost račun odklanja že kar astronomske cene v planinskih kočah in hotelih.

ERNI MALIK, dijakinja: »Do zdaj sem še zmeraj silvestrovala s starši, tudi letos me še ne pustijo same. Se pa že zdaj veselim, ker se bomo imeli zanesljivo lepo. Na Vi-

pavsko gremo k stricu, cel kup nas bo. V Vipavi v hotelu vsako leto igra vojaški ansambel. Do sitega se bom naplesala na silvestrovo. In sprehodi po stričevi domačiji, srečanja s starimi znanci, ki jih poredko vidim, skratka, lepo bo.«.

DUŠAN MILANOVIĆ, upokojeni komercialist: »Vsak zanec, ki ga srečam, me najprej vpraša, kje bom silvestroval. Dobro, bom pa še vam povedal tako, kot po-

vem njim: najlepše, najudobneje, najceneje je doma. Sorodniki in prijatelji se bomo dobili pri sestri, kakih 10 do 15 glav se nas bo zbralo. Ženska bo z mano, odrasla sinova bosta šla po svoje, kar je tudi prav, saj mladi in ne več mladi niso za vkup.

BREDA KONTE, urednica v Mladinski knjigi: »Tudi če bi si želela na kakšno drago silvestrovanje ven (pa si ne), bi ostalo le pri želji. Otroka sta stara enajst in dve

leti in pol, tako da bomo na silvestrovo vsi štirje nudili klasično podobo družinice, zbrane pod jelko s svečkami, vsi nestrpni, kdaj se bomo lahko lotili vrvic na praznično zavitih daril. Mislim, da nam bo precej lepše kot v kakem zakajenem lokalu

FRANC DEBEVC, miličnik: »Posebnih problemov z načrti za silvestrovanje nimam, ker so mi dovolj zgodaj povedali, da bom v prazničnih dneh dežuren. Ne vem,

ali bo to prav na silvestrovo, računam pa na to. Če bom prost, bom pa tiste urice, ki, če smo odkriti, v bistvu niso prav nič drugačne kot vsako noč v letu, prebil z dekletom. Silvestrovega ni nič težko nadomestiti, najsibo prej ali pozneje.«

Besedilo: MARINA UČAKAR, slike: MARJAN ZAPLATIL

SPREHOD PO TRŽNICAH

LJUBLJANA, 18. decembra – Tržnice v slovenskih mestih so te dni slabo založene, tako s sadjem kot z zelenjavo. Predvsem pa kupci že več dni zaman povpraševanjejo po solati – tako v Murski Soboti, Novem mestu, pogrešajo jo tudi v Celju, v Ljubljani pa je naprodaj.

Poročilo iz Maribora je danes takole: endivijo prodajajo po 70 din, deset din dražji je radič, špinača, čebula in korenje stane 40 din kilogram, glavnato zelje je po 20 din, kislo zelje 25 do 30 din, kisla repa pa od 20 do 25 din. Po 10 din je krompir, česen stane 70 do 80 din, jajca pa so po 5 do 6 dinarjev. Kilogram jabolk stane 10 do 25 din, po toliko so tudi hruške, celi orehi so naprodaj po 120 din, orehova jedrca pa prodajajo po 250 do 300 din.

Celjani namesto solate kupujejo radič in motovilec, ki imata temu primerno ceno – 150 din za kilogram. Poskočila je tudi cena jajc, ki jih prodajajo po 6 dinarjev, fižol je po 60, krompir po 10 do 14 din, čebula po 25 do 35 din, po 80 do 100 din je česen, ohrovt je po 30 din, rdeča pesa 40, špinača pa 150 din kilogram. Kislo zelje in kisla repa imata nespremenjeno ceno – 25 dinarjev. Jabolka prodajajo po 15 do 30 din, hruške po 35 din, limone in mandarine so po 65 din, banane po 39 din, orehi po 100, jedrca pa po 250 do 300 din.

Na novomeški tržnici, ki je zelo slabo založena, so cene naslednje: čebula je po 25 din, zelje po 10 din, kislo zelje po 17 din, ohrovt po 22 din, korenje po 25 in česen po 65 din. Od sadja so naprodaj jabolka po 20 din kilogram, hruške po 40, grozdje po 32 din in kaki po 30 din. Jajca so po 4,50 din, orehova jedrca pa 320 din.

V Murski Soboti je kot vedno najbolje založena s sadjem in zelenjavo Pomurkina zelenjavna trgovina. Jabolka prodajajo po 14 din, hruške po 35, grozdje 31 din, banane so po 34, mandarine po 50. Zelje je po 9,50 din, čebula po 22 din, korenje po 18, ohrovt po 23 din.

Na ljubljanski tržnici je bila solata po 100 do 160 din, od 120 do 160 din radič, brstični ohrovt po 160 din kilogram, zelje po 30 din, nespremenjena pa je cena kislega zelja in kisle repe ter kislega zelja za sarmo – 30 din. Jabolka stanejo od 20 do 25 din, mandarine po 49,50 din, hruške pa po 40 din kilogram. V pokriti tržnici so kupcem na voljo orehova jedrca po 260 do 280 din, skuta po 60 do 70 din, smetana od 70 do 80 din, kilogram cvetličnega medu pa stane 150 din.

DOPISNIKI DELA

PRAVNA POSVETOVALNICA

Družinska pokojnina staršev

V. N., K. – Ob kakšnih pogojih imajo pravico do družinske pokojnine zavarovančevi starši?

ODGOVOR: Zavarovančevi starši imajo pravico do družinske pokojnine, če jih je zavarovanec oziroma uživalec pravice do svoje smrti preživljal in če so bili ob njegovi smrti stari 45 let (mati) oziroma 60 let (oče) ali če sta bila takrat popolnoma nezmožna za pridobivanje oziroma popolnoma nezmožna za svoje in za drugo ustrezno delo (invalidnost I. kategorije).

Družinska pokojnina

G. K., H. – Ste družinska upokojenka, stari 51 let. Zanima vas, ali bi s ponovno poroko izgubili pravico do družinske pokojnine?

ODGOVOR: Po določbi 1. točke 1. odstavka 26. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je povzeta v 1. točki 1. odstavka 187. člena statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, izgubi vdova s sklenitvijo zakona pravico do družinske pokojnine le, če ob sklenitvi še ni stara 45 let. Ker pravite, da ste stari 51 let, torej v primeru, če se boste znova poročili, ne boste izgubili pravice do družinske pokojnine.

Invalidnina

L. M., V. – Že kot otrok ste izgubili vid levega očesa. Sedaj ste si močno poškodovali še desno oko. Ali in do kakšne invalidnine ste upravičeni?

ODGOVOR: Praviloma zavarovanec ne pridobi pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki jo je imel, preden je stopil v zavarovanje (pred delovnim razmerjem). Izjemoma pa pridobi zavarovanec, ki je imel pred vstopom v zavarovanje poškodovano eno oko, roko ali nogo, pa si pozneje poškoduje še drug istoveten organ, pravico do invalidnine za okvaro obeh organov. Tudi vam bo torej priznana invalidnina za telesno okvaro izguba vida na enem očesu in bistveno zmanjšanje vida na drugem očesu.

Sodno varstvo

M. S., V. Odbor za uveljavljanje pravic Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije vam je odrekel priznanje pravice do starostne pokojnine. Zoper zavrnitveni sklep ste se pritožili oziroma zahtevali varstvo pravice pri odboru za varstvo pravic skupnosti. Kljub temu da je od vložitve te zahteve preteklo že skoraj pol leta, navedeni odbor o vaši zahtevi ni odločil. Kako bi dosegli čimprejšnjo odločitev?

ODGOVOR: Ker o vaši zahtevi odbor za varstvo pravic ni odločil v dveh mesecih, lahko uveljavljate sodno varstvo z vložitvijo predloga pri posebnem sodišču združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji v Ljubljani.

Kmetija

P. C., V. Radi bi vedeli, kaj se šteje za kmetijo, za dedovanje katere veljajo posebni predpisi?

Odgovor: Za kmetijo po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in posebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij) se šteje tista kmetijska in gozdna gospodarska enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in drugo z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje ter jo je kot tako z odlokom določila občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti in krajevne skupnosti.

Posebna doba

Z. R., M. Od leta 1942 do osvoboditve ste aktivno in organizirano delali v NOB. Ker se boste v kratkem upokojili, vas zanima, ali je še mogoče, da uveljavite priznanje tega časa v posebno dobo?

ODGOVOR: Po 75. členu zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so lahko sicer udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki niso vložili zahteve za dvojno štetje časa, prebitega v narodnoosvobodilni vojni in narodnoosvobodilnem gibanju, v roku iz 184. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, to je do 31. decembra 1966, vložili tako zahtevo, in sicer na podlagi potrdila predsedstva občinskega odbora ZZB NOV, da so podani pogoji za njegovo ugotovitev, vendar najkasneje do 31. decembra 1978. Tudi rok za vložitev zahteve za izdajo navedenega potrdila je bil časovno omejen, in sicer se je lahko potrdilo zahtevalo najkasneje do 30. junija 1978. Posebne dobe v dvojnem štetju torej ne morete več uveljavljati.

Vse, ki jih zanimajo odgovori naše Pravne posvetovalnice, obveščamo, da ne bomo objavljali odgovorov na vprašanja, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Veliko odgovorov daje namreč Pravna posvetovalnica pismeno, osebno na naslov, saj marsikatero vprašanje zanima samo vprašovalca, ne pa širšega kroga bralcev. Zato prosimo, da na vsa vprašanja napišete popoln naslov in priložite kupon za Pravno posvetovalnico.

Posvojitev

T. V., S. – Vaš sorodnik, ki je tuj državljan, bi rad posvojil otroka – jugoslovanskega državljana. Ali je to mogoče?

ODGOVOR: Tuj državljan je lahko posvojitelj le izjemoma, in sicer le v primeru, če pristojni organ občinske skupnosti socialnega skrbstva za otroka, ki naj bi ga posvojili, ni mogel najti posvojitelja med državljani SFR Jugoslavije. Poleg tega pa mora dati za posvojitev otroka, ki ga posvoji tuj državljan, soglasje republiški upravni organ, pristojen za zadeve socialnega skrbstva in republiški upravni organ, pristojen za notranje zadeve.

Pripravniško delovno razmerje

S. V., K. – Kdaj se lahko sklene delovno razmerje pripravnika le za določen čas?

ODGOVOR: Po zakonu o delovnih razmerjih (38. člen) sklene pripravnik delovno razmerje za določen čas, če v temelni organizaciji ni pojavov, da bi ga po končani pripravniški dobi in po opravljenem strokovnem izpitu razporedili na ustrezna dela oziroma naloge ali če želi pripravnik v temeljni organizaciji le pridobiti delovne izkušnje, potrebne za samostojno opravljanje svojega poklica.

Sobotna in nedeljska dežurstva

LJUBLJANA, 18. decembra – V decembru so vse ljubljanske trgovine (vključno z blagovnicami) odprte tudi popoldan:

VEČERNO DEŽURSTVO:
Vsak dan, razen nedelje, je med 7. in 21. uro odprta Mercatorjeva trgovina na Poljanski 15.

NEDELJSKO DEŽURSTVO TRGOVIN:
To nedeljo bodo med 7.30 in 11.30 odprte: Delikatesina prodajalna na Titovi 28, Emonina na Titovi 25 in trgovina Ljubljanskih mlekarn na Miklošičevi 7. Med 13. in 16. uro bo obratovala Delova prodajalna v Kliničnem centru, med 11.30 in 15.30 pa kiosk Sadje zelenjava na Zaloški cesti (pri Kliničnem centru).

FRIZERJI IN BRIVCI:
To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo odprt frizerski salon Nade Vajda, Jana Husa 3.

ELEKTROINŠTALATERSTVO:
To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo dežural Stane Salamon, Rožna dolina c. II/3.

VODOVODNE INŠTALACIJE:
To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo obratoval servis Obrtnega podjetja Moste, Zaloška 113.

POPRAVILA OSEBNIH AVTOMOBILOV:
To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo dežural Edvard Mesojed, Stare Črnuče 10. Vlečno službo in intervencijsko pomoč AMZ Slovenije pa lahko dobite vsak dan med 7. in 20. uro.

POGREBI

LJUBLJANA: Na Žalah se bodo danes svojci še zadnjič poslovili od 85-letnega upokojenca Benjamina Berganta (ob 11. uri); 64-letne gospodinje Stefanije Erklavec (ob 11.45); 84-letnega upokojenca Ivana Cotiča (ob 13.15); 76-letne upokojenke Ane Mlakar (ob 15.15); in 74-letnega upokojenca Antona Bonče (ob 16. uri).

ŠENTVID: Danes ob 14.15 bo na pokopališču v Šentvidu pogreb 71-letnega upokojenca Jožeta Drčarja.

LJUBLJANA: Jutri se bodo na Žalah svojci še zadnjič poslovili od 50-letne uslužbenke Žofije Kuhar (ob 9. uri); 69-letnega uslužbenca Ludvika Turšiča (ob 10. uri); 85-letne upokojenke Terezije Derganc (ob 12.30) in 53-letnega oficirja Ivana Cunca (ob 14.30).

STOŽICE: Na pokopališču v Stožicah bodo jutri ob 11. uri pokopali 82-letnega upokojenca Franca Gosarja.

VIČ: Jutri ob 13.30 bodo na viškem pokopališču pokopali 74-letno upokojenko Ano Cirnski.

Perrine Pelen kot lani Naše znova uspešne

Drugi slalom sezone za svetovni pokal dobila Francozinja, izkazale pa so se tudi Jugoslovanke: 17. Blažič, 20. Dornig, 21. Leskovšek

ZAUCHENSEE, 18. decembra – Slalomska kraljica pretekle sezone svetovnega pokala, 20-letna Grenoblčanka Perrine Pelen, je že v drugem decembrskem slalomu spet začela osvajati prestol. Danes je v Zauchenseeju v prekrasnem sončnem vremenu na dveh slalomskih progah prehitela Christo Kinshofer iz ZRN za 22 stotink sekunde in si za 25 točk popravila bilanco v svetovnem pokalu, v katerem pa še naprej z veliko prednostjo vodi Švicarka Marie-Therese Nadig. Med Jugoslovankami se je najbolje uvrstila Nataša Blažič, ki je bila sedemnajsta.

Slalomišče je bilo v primerjavi s Piancavallom veliko bolj mehko, zato je bilo tekmovalkam z višjimi štartnimi številkami težje prodreti v ospredje. Na prvi progi, ki je imela 48 vratic, si je Christa Kinshofer zagotovila kar lepo prednost, česar pa se drobna Francozinja Pelen ni ustrašila in se je na drugi progi, na kateri je bila najhitrejša rojakinja Serrat, z nenehnimi napadi dokopala do pomembne zmage.

Prizadevne Italijanke so spet požele lep ekipni uspeh s četverico med prvimi desetimi in še dvema tekmovalkama med najboljšo petnajsterico, ki je bila deležna novih točk za svetovni pokal.

Med našimi reprezentantkami je bila na prvi progi najhitrejša Nataša Blažič, ki je bila s 16. mestom popolnoma v igri za točko v svetovnem pokalu, vendar je na drugi progi, ki je imela 41 vratic, nekoliko pokvarila uvrstitev. Bojana Dornig je bila na prvi progi preveč zadržana, v drugi pa se je spet sprostila, tako da je dosegla 14. najboljši čas. Sicer pa so bile naše tekmovalke po prvi progi takole uvrščene: 16. Blažič, 25. Leskovšek, 32. Peharc, 34. Dornig, 38. Tome. Anja Zavadlav, ki je štartala bolna, je izpadla v prvem teku, prav tako pa tudi Alenka Mavec in Meta Jerman, ki je po poškodbi tokrat prvič tekmovala. V drugem teku je izpadla še Peharčeva, tako da so ostale uvrščene štiri naše reprezentantke.

Po uspehu v Piancavallu so naše tekmovalke morda pričakovale več, vendar so se dobro odrezale tudi v drugem slalomu, saj pomeni vsaka uvrstitev pod dvajsetim mestom na tekmah za svetovni pokal uspeh. Z rezultatom iz Piancavalla in današnjo uvrstitvijo si je Dornigova že znatno popravila točke FIS, tako da jih bo imela odslej pod 30, Blažičeva pa nekaj nad 30. Tudi vse druge naše tekmovalke so se popravile, tako da bodo imele v januarskem nadaljevanju tekem za svetovni pokal precej boljše štartne pozicije.

Pokazalo se je, da so bile novice o prenosu tretjega slaloma za ženske iz Bormia v Zauchensee preuranjene. Tako se bo ženski del svetovnega pokala v soboto nadaljeval s slalomom v Bormiu, od koder poročajo, da so celotno progo zaradi pomanjkanja snega pripravili z vodo. Če proga le ne bo preveč ledena, bi utegnila našim reprezentantkam bolj ustrezati kot današnja.

JOŽE ŠPAROVEC

Drevi boksa Beneš v Splitu

SPLIT – Drevi bo v veliki dvorani na Gripah, ki lahko sprejme 6.500 gledalcev, boksarski dvoboj med našim boksarjem Marjanom Benešom in Portorikancem S. Torresom v supervelterski kategoriji. Dvoboj v desetih rundah bo sodil Avstrijec Rado. Beneš je imel do sedaj 25 profesionalnih bojev, od katerih jih je kar 22 dobil, medtem ko je imel Torres 35 bojev, od katerih jih je dobil 30. Oba tekmeca sta pred dvobojem velika optimista in sta povsem prepričana o svoji zmagi. Pred tekmo bodo še trije uvodni dvoboji. Na posnetku: Torres (levo) in Beneš (desno) na novinarski konferenci. (Joko Svalina)

Rokometaši na štartu z Avstrijo

Tradicionalni mladinski turnir »Alpe – Adria« z imenitno udeležbo

LJUBLJANA – Na tradicionalnem mladinskem rokometnem turnirju »Alpe–Adria« bodo naši mladinci danes ob 17.45 v Sežani štartali s tekmo z Avstrijo. Pol ure pred tem bo slovesna otvoritev, ob 19. uri pa bo še tekma Švica – Italija. V soboto ob 17.30 bo v Sežani tekma Švica – Avstrija, v ajdovski dvorani »Police« pa ob 18.45 tekma Slovenija – Italija. Turnir bodo sklenili v nedeljo dopoldne, ob 9. uri bo tekma Italija – Avstrija, ob 10.15 pa Švica – Slovenija.

Mladinska reprezentanca Slovenije je pred dnevi odigrala prijateljski tekmi. Z mladinsko reprezentanco Italije je zmagala z 22:19, z A reprezentanco Italije pa so naši mladinci zmagali z 20:16. Na teh dveh tekmah so gole dosegli: Anderluh 21, Razgor 6, Kalin 4, Divin 4, Selčan 3, Mate 2, Jamak in Voglar 1.

Na obeh tekmah je bilo videti, da mladinska reprezentanca Slovenije še ni povsem uigrana, kaže pa, da bo trd oreh za vse, ki bodo sodelovali na turnirju. Mladinska reprezentanca Slovenije je sestavljena iz igralcev Aera, Lipe, Jadrana Timava, Jelovice in Ribnice.

POLDE KALIN

Ugotavljati, a tudi uresničevati

Svet za telesno kulturo pri predsedstvu RK SZDL je ocenil svojo dejavnost v minulem letu

LJUBLJANA, 18. decembra – Svet za telesno kulturo pri predsedstvu RK SZDL je v minulem letu skoraj v celoti opravil svoj delovni program, s tem pa si tudi že zastavil iztočnico za delo v prihodnjem letu. To je bila ugotovitev, do katere so člani sveta prišli na temelju poročila o delu v letošnjem letu in razprave, ki je še posebej opozorila na nekatere politične vidike telesnokulturnega razvoja pri nas.

Ocena delovanja v minulem obdobju je bila osrednja točka današnje seje, ki jo je vodil predsednik sveta Bojan Škrk. Svet je ugotovil, da je bilo težišče dela na treh področjih: tvorno se je vključil v pripravo izhodišč za srednjeročne planske dokumente, zavzel se je za uveljavitev stabilizacijskih prizadevanj tudi na telesnokulturnem področju in izpeljal naloge v zvezi s problemsko konferenco SZDL, posvečeno telesni kulturi. Pri tem je svet zlasti opozoril na nujnost, da je telesna kultura povsem enakovredno področje družbenih dejavnosti, hkrati pa se seveda ne more izločiti iz bitke za stabilizacijo. Prav to pa seveda terja še bolj dosledno izpolnjevanje sklepov in stališč s problemske konference, ki jih je potrdilo predsedstvo RK SZDL, saj je šele z njihovim uresničevanjem mogoče izpolnjevati ti dve osnovni nalogi.

Razprava se je sukala okrog vrste problemov, do katerih prihajamo v praksi. Tako so člani sveta menili, da je treba skrbno spremljati nagibe, ki ne tako redko peljejo v lokalizme in skupinsko lastniško vedenje tudi v telesni kulturi, zaradi česar je vse manj pripravljenosti za združevanje sredstev na višjih in še zlasti republiški ravni.

Ugotavljati velja upravičenost zahtev nosilcev nalog, ki izhajajo iz sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, a so neprimerno višje, kot pa je stopnja rasti sredstev za telesno kulturo. Pomembno vprašanje je še organiziranost na tem področju, ki po svoje tudi pogojuje odklone, do kakšnih prihaja, tako v stroki sami (vnovična razrast tekmovalnih sistemov), kot tudi v odnosih (na primer izpolnjevanje določil družbenega dogovora o statusu vrhunskih športnikov).

Svet je v zvezi s tem sklenil, da nadaljuje s prizadevanji za dosledno oživljanje stališč in sklepov s tem, da spodbuja vse pristojne, vključno z organizacijami SZDL, pri katerih je bila vnema za razpravo o telesnokulturni problematiki prav tako večja med pripravami na problemsko konferenco in ob njej, manjša pa je zdaj, ko gre za uresničevanje dogovorjenega.

Pomemben del seje je svet posvetil načtovani zvezni akciji z naslovom »Iščemo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji«, o kateri naj bi tudi v Sloveniji podpisali poseben dogovor. V načelu se je svet znova ogrel zanjo, menil pa je, da je treba naloge posameznih podpisnikov opredeliti ob njihovem tvornem sodelovanju in pravila ter ocenjevanje zastaviti tako, da bi bilo čim manj vzporednih novih teles. Poudarek naj bo namreč na resničnem razmahu telesne kulture v krajevnih skupnostih.

Svet je še sprejel informacijo o pripravah za novi družbeni dogovor (pravzaprav njegovo nadaljevanje) o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi planinskih poti v obdobju 1981–85, preložil pa je razpravo o šolanju strokovnih kadrov in znanstveno raziskovalni dejavnosti VŠTK, o čemer bo razpravljal na prvi seji po novem letu.

E. B.

Rezultati

SLALOM: 1. Pelen (Fr)1:28,13 (44,46 43,67), 2. Kinshofer (ZRN) 1:28,35, (43,76, 44,59), 3. Zini (It) 1:28,43 (44,47, 43,96), 4. Macchi (It) 1:28,57 (44,03, 44,54), 5. Serrat (Fr) 1:28,58 (45,14, 43,44), 6. Quario (It) 1:28,99 (45,00, 43,99), 7. Cooper (ZDA) 1:29,11 (45,35, 43,76), 8. Giordani (It) 1:29,15 (44,92, 44,23), 9. Patrakejeva (SZ) 1:29,30 (45,06, 44,24), 10. Nelson (ZDA) 1:29,36 (45,45, 43,91), 11. Steiner (A) 1:29,50, 12. Eberle (A) 1:30,08, 13. Sölkner (A) 1:30,13, 14. Frigo (It) 1:30,77, 15. Magoni (It) 1:31,04, 16. Sackl (A) 1:31,35, 17. Blažič (Jug) 1:31,69 (45,64, 46,05), 18. I. Epple (ZRN) 1:31,80, 19. Mösenlechner (ZRN) 1:31,85, 20. Dornig (Jug) 1:32,21 (47,07, 45,14), 21. Leskovšek (Jug) 1:32,42 (46,62, 45,80), 27 Tome (Jug) 1:34,63 (48,48, 46,15).

SVETOVNI POKAL-SLALOM: 1. Serrat (Fr) 36, 2. Pelen (Fr) 35, 3. Quario (It) 25, 4. Kinshofer (ZRN), Cooper (ZDA) in Hess (Švi) po 20, 7. Patrakejeva (SZ) 19, 8. Zini (It) 15, 9. Macchi (It) 12, 10. Dornig (Jug) 9.

SVETOVNI POKAL – SKUPNO: 1. Nadig (Švi) 136, 2. Serrat (Fr) 94, 3. Pelen (Fr) 89, 4. I. Epple (ZRN) 71, 5. Hess (Švi) 65, 6. Kinshofer (ZRN) 56, 7. Zini (It) 43, 8. Sölkner (A) 41, 9. Cooper (ZDA) 39, 10. Quario (It) 37.

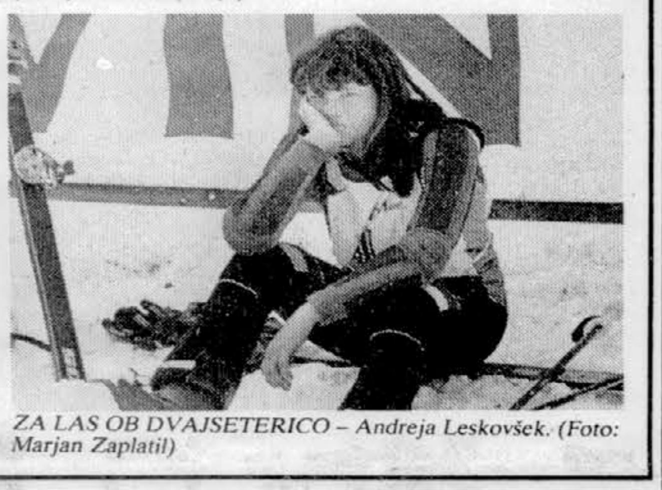

ZA LAS OB DVAJSETERICO – Andreja Leskovšek. (Foto: Marjan Zaplatil)

Začetek na Bukovniku

Danes bo v Kranjski gori mednarodni slalom v okviru slovenske turneje – Na štartu vsi naši najboljši reprezentantje

KRANJSKA GORA – Na Bukovniku se obeta danes privlačna mednarodna tekma v slalomu, ki je v okviru slovenske turneje treh prireditev pod okriljem mednarodne smučarske zveze. Jeseniški smučarski delavci, ki imajo v rokah izvedbo tega slaloma, so že pripravili znano smučišče, ki vodi čez »es« na Bukovniku, po prijavah sodeč pa bo konkurenca kar močna.

Prirediteljem je prišel prav moker sneg, ki je zapadel zadnje dni na staro podlago, tako da so ga lahko dodobra steptali, ponoči, ko je temperatura padla, pa je slalomišče pomrznilo. Kranjska gora, ki bo konec marca prihodnje leto prizorišče finala petnajstega tekomvanja za svetovni pokal, tako pripravljena čaka na uvodno tekmo slovenske turneje v tehničnih disciplinah.

V bolgarski reprezentanci, ki je že prispela v Kranjsko goro, žal ni enega najboljših slalomistov na svetu, Petra Popangelova, ki je moral po zdravniškem nasvetu odpotovati domov na počitek. Bolgarski raprezentant, poleg Križaja in Wenzla edini, ki je v pretekli sezoni v slalomu premagal Šveda Stenmarka, ima težave z zmrzlino na prstu. Med tekmo konec novembra v Val Senalesu, kjer je bil hud mraz z več kot 20 stopinjami pod ničlo, mu je namreč zmrznil prst na nogi, tako da je bila potrebna manjša operacija, po kateri pa Popangelov, kakor kaže, še ni povsem okreval. Najboljši bolgarski tekmovalec je sicer nastopil na slalomu v Madonni di Campiglio, vendar je bil popolnoma v ozadju, pa tudi na mednarodnem tekmovanju v Tauplitzu še ni mogel pokazati vsega, kar zna. Zato se je vodstvo ekipe odločilo, naj do nadaljevanja svetovnega pokala v začetku januarja počiva.

Italijani, ki so najavili najmočnejšo slalomsko ekipo, saj med prijavljenimi ni bilo le olimpijskega zmagovalca iz Innsburcka Piera Grosa, so pripeljali v Kranjsko goro drugo garnituro, v kateri pa je nekaj tekmovalcev, ki se čedalje bolj uveljavljajo. Močno zastopstvo je poslala v Kranjsko goro tudi Češkoslovaška, prav tako pa tudi Japonska.

Na štartu (ob 10. uri) bo seveda največ naših tekmovalcev – celotna A in B reprezentanca, priložnost za mednarodni štart pa bodo dobili tudi mladinci. Naši najboljši alpski tekmovalci so že nekaj dni v Kranjski gori, vadili pa so na Koroškem. Ta trening je imel zvezni trener Filip Gartner že ves čas v načrtu, celotna slovenska turneja in še nekaj dni vadbe pred koncem meseca pa je v okviru priprav za januarsko nadaljevanje svetovnega pokala.

Te dni kar dežujejo od vsepovsod vabila našim reprezentantom za udeležbo na prireditvah športnih in drugih organizacij, ki se vrste ob koncu leta. Da bi zagotovili nemoteno nadaljevanje priprav, je vodstvo reprezentance sklenilo, da se nihče izmed članov A reprezentance ne sme udeležiti nobene prireditve, kar je razumljivo, saj se še tako kratka odsotnost s treningov lahko maščuje. Te decembrske priprave so izredno pomembne, še zlasi za tiste člane reprezentance, ki še niso v pravi tekmovalni formi. Izjema bo le razglasitev najboljših športnikov Slovenije in Gorenjske, ki bo v ponedeljek zvečer v Žireh. Na tej prireditvi bo društvo športnih novinarjev Slovenije razglasilo rezultate ankete za najboljše v Sloveniji, kranjski Glas pa za Gorenjsko.

JOŽE DEKLEVA

Novo na tujem

PUERTO DE SANTA MARIA – Nogometna tekma za evropsko prvenstvo mladih do 21 let: Španija : Luksemburg 4:1 (3:0).

MILANO – Prijateljska nogometna tekma: Inter : Bayern (München) 1:2 (1:2). Iztržek te tekme – 60 milijonov lir – so namenili žrtvam potresa v Južni Italiji.

Jubilej ŠD Invalid v znamenju aktivnosti

V počastitev praznika dneva JLA tekme v kegljanju, balinanju, streljanju in šahu

LJUBLJANA – Trideset let je od dne, ki označuje začetek organiziranega športno-rekreativnega delovanja med invalidi v Ljubljani. Pobudnik je bila zveza vojaških vojnih invalidov. Glavno mesto Slovenije je tedaj dobilo športno društvo Invalid, ki je prvo pri nas oralo ledino na tem področju. Društvo se je potlej usmerjeno prizadevalo za zdravo rekreacijo med invalidi vseh kategorij – z zavestjo, da sta šport in rekreacija neogibno potrebna za pridobivanje telesnih in psihofizičnih sposobnosti invalidov za njihovo enakopravno vključevanje v družbene tokove socialistične domovine.

Športno društvo Invalid v Ljubljani, ki ga vodi prizadevni predsednik Milan Mirtič, bo ob tridesetletnem jubileju 20. t. m. proslavilo tudi dan JLA. V ta namen so že ves teden tovariška srečanja. To so tekmovanja s sorodnimi organizacijami iz vse Slovenije in bratskih republik v kegljanju, balinanju, streljanju z zračno puško in šahu, športnih zvrsteh torej, ki so med invalidi najbolj priljubljene. Srečanja, ki bodo vse do 19. t. m. na športnih objektih društva v Malenškovi 1 med 15.30 in 19. uro, bodo sklenili s finalom v soboto, 20. t. m. z začetkom ob 8.30 (do 11.45). Ob 12. uri bo slavnostna seja v počastitev tridesetletnice društva in proslava dneva JLA s podelitvijo prehodnega pokala najboljši ekipi v vsaki panogi. Po slavnostni seji bo še tovariško srečanje z zakusko.

Športno društvo Invalid v Ljubljani bo tako dostojno proslavilo svoj visoki jubilej. Tri desetletja vsestranske športne aktivnosti so nedvomno vsemu članstvu v ponos in hrati spodbuda za še načrtnejše nadvse koristno delo med invalidi tudi v prihodnje.

H. Ü

Kranjčani organizirano na Bloke

KRANJ – Kranjčani bodo skupno odšli na nedeljske »Bloške teke 80« v Novo vas, kar bo med drugim znatno zmanjšalo stroške. Prijavite se lahko še danes, v petek, od 17. do 19. ure v pisarni planinskega društva. Ob prijavi bodo ljubitelji teka poravnali del prispevka za avtobusni prevoz v višini 100 din. Odhod iz Kranja bo v nedeljo, ob 6.15 izpred hotela Creine, vrnitev pa po proglasitvi rezultatov približno ob 13. uri.

Še naprej vztrajati na začrtani poti

Na seji predsedstva skupščine KZS največ o množičnosti in novih prijemih

LJUBLJANA – Vloga in način dela v KZS, kot je na seji predsedstva skupščine KZS med drugim poudaril njen predsednik Janez Čemažar, sta se v zadnjih letih kvalitetno spremenila. Rezultati se že kažejo med drugim v množičnosti in vrhunskem kolesarstvu.

Ni naključje, da so zborovalci dali prav množičnosti največji poudarek, zavedajoč se, da je to prava pot, ki pelje k nadaljnjemu napredku. Razveseljivo je, da so se v praksi pokazali novi prijemi in oblike dela, ne gre pa spregledati tudi nekaterih pomanjkljivosti, predvsem preslabega sodelovanja z delovnimi kolektivi in šolami. Zato se je večina zavzela, da bi bilo v prihodnje manj dirk za veterane, pa več trimskih kolesarskih akcij, kjer je bila zmeraj velika udeležba.

Ko je bilo govora o kvalitetnem kolesarstvu, niso pozabili omeniti razveseljivega sodelovanja med Savo in Rogom, ki imata največ članskih reprezentantov. Ti so že sredi načrtnih priprav za dirko miru, česar doslej še ni bilo. Za takšno delo pa so potrebna dodatna sredstva. Zainteresirati bo treba, denimo, delovne kolektive, ki za takšno delo gotovo ne bodo odrekli pomoči.

S. L.

DE

Delavski svet

ČGP Delo – TOZD Delavska enotnost

razpisuje prosta dela in naloge

v računovodstvu TOZD:

1. **ORGANIZIRANJE IN VODENJE RAČUNOVODSTVA TOZD**

Kandidati morajo imeti:
– ustrezno visoko ali višjo izobrazbo in 3 leta delovnih izkušenj ali
– srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj

in

objavlja prosta dela in naloge

2. **KNJIGOVODJE V RAČUNOVODSTVU**

– vodenje knjigovodstva osnovnih sredstev, drobnega inventarja, surovin in materiala, zalog in trgovskega blaga
– strojno knjiženje: glavne knjige, kupcev, dobaviteljev in materialnega knjigovodstva
– obračunavanje in nakazovanje avtorskih honorarjev in
– opravljanje drugih del in nalog v računovodstvu.

Kandidati morajo imeti najmanj:
– srednjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj pri ustreznih delih.

V ekonomsko-komercialnem sektorju:

1. **VODJE EKONOMSKO-KOMERCIALNEGA SEKTORJA**

Kandidati morajo imeti:
– višjo izobrazbo ekonomsko-komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj

Od kandidata pričakujemo:
– sposobnost organiziranja in vodenja ter dela z ljudmi
– kreativnost in sposobnost pri snovanju novih poslovnih programov
– sposobnost za strokovno predlaganje rešitev analiz trga, ekonomske propagande, posebej na področju časopisne in založniške dejavnosti ter razširjanja te dejavnosti na domačem in zunanjem tržišču

Kandidati naj svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ČGP Delo – TOZD Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri.

18-241

Uspeh Avstrijcev v Tauplitzu

Med našimi mladimi reprezentanti se je najbolje uvrstil Karničar (26.)

TAUPLITZ – Na mednarodnem slalomu je štartalo kar 140 tekmovalcev, uvrstilo pa se jih je manj kot polovica. Progi, ki sta imeli 57 in 63 vratic, sta bili sicer dobro pripravljeni, kljub temu pa tekmovalci z visokimi štartnimi številkami niso imeli posebnih možnosti za vidne uvrstitve.

Med tistimi, ki so imeli visoke štartne številke, so bili tudi mladi jugoslovanski reprezentantje, med katerimi se je najbolje uvrstil Karničar – na 26. mesto.

Največ uspeha so imeli domači tekmovalci z zmago Gruberja, tretjim mestom Heideggerja in četrtim Gstreina. Med peterico pa sta se uvrstila še sovjetska reprezentanta Žirov, ki je bil drugi, medtem ko se je Andrejev uvrstil na peto mesto.

REZULTATI: 1. Gruber (A) 87,87, 2. Žirov (SZ) 88,26, 3. Heidegger (A) 88,60, 4. Gstrein (A) 88,98, 5. Andrejev (SZ) 89, 14, 6. Nöckler (It) 89,17, 7. Kaiva (Jap) 89,67, 8. Morgenstern (A) 90,13, 9. Popangelov (Bolg) 91,04, 10. Otaka (Jap) 91,8 . . . 26. Karničar 97,49, 33. Petrovič 98,98, 34. Knific 99,15, 55. Oblak (vsi Jug) 99,98.

ALEŠ GARTNER

Kdo želi znak »Pokal Vitranc« – finale SP?

KRANJSKA GORA – Organizacijski komite »Pokal Vitranc« v Kranjski gori, organizator finala svetovnega pokala v alpskem smučanju od 26. do 28. marca 1981 v Kranjski gori razpisuje uporabo znaka »Pokal Vitranc« – finale svetovnega pokala za ženske in moške za spominke, pletenine, drobno galanterijo in drugo. Razpis velja za enkratno uporabo od podpisa pogodbe do konca leta 1981.

Vse podrobne informacije dobijo interesenti pri Turističnem društvu v Kranjski gori vsak dan od 8. do 13. ure ali po telefonu (064) 88-768.

Smučarski izleti SK Olimpija

LJUBLJANA – Smučarski klub Olimpija, Ljubljana, Tabor 14, vabi vse prijatelje alpskega smučanja na sobotne smučarske izlete. Udeleženci izleta bodo imeli smučarskega učitelja za učenje osnovne in nadaljevalne šole smučanja. Šolo smučanja bomo organizirali za otroke in odrasle. Prijave vsako sredo od 18. do 20. ure v klubski pisarni.

Hokejisti jutri spet za točke

V 18. kolu I. ZHL Jesenice s Tivolijem – Olimpija gosti Medveščak – Celje v Beograd

LJUBLJANA – Čeprav naše najboljše hokejiste – reprezentanco A in mlado, olimpijsko ekipo (do 20 let) čakajo v nedeljo in ponedeljek preskušnje z ustreznima avstrijskima ekipama, bodo hokejisti v soboto odigrali popolno kolo v I. ZHL.

Pari so tile: Olimpija – Medveščak (17.30), Jesenice – Tivoli (18.30), C. zvezda – Celje (15.30), Vojvodina – Partizan (9).

Branilci naslova državnih prvakov, hokejisti Olimpije, so nesporni favoriti proti Medveščaku, prav tako kot tudi Jeseničani v dvoboju s Tivolijem. Res je, da so mladi Ljubljančani v zadnjih kolih pokazali zelo dobro igro (Partizana so v sredo odpravili kar s 6:1), pa vendar ne moremo pričakovati presenečenja pod Mežakljo, saj tudi vodilna Svetlinova četa igra zanesljivo.

Nadvse zanimivo bo tudi v Beogradu. C. zvezda se še ni otresla skrbi pred izpadom. Pred tekmo s Celjem »rdeče-beli« računajo na dve točki, a se zavedajo, da bodo morali dati vse od sebe, če si žele mirnejše nadaljevanje prvenstva. Novosadčani in Partizan so se dogovorili za hokejske razmere za nenavaden začetek. Tekma se bo začela ob 9. uri. Bo mar Vojvodini uspelo osvojiti prvo točko?

BOJAN KAVČIČ

SREBRNI PLOŠČEK DELA

Gorazd Hiti igralec kola

V 17. kolu I. ZHL je bil najboljši napadalec Olimpije Gorazd Hiti, ki je osvojil prvo točko v tekmovanju za »srebrni plošček« našega uredništva. V tej konkurenci še naprej vodijo Janez Bahč (Ol), Peter Klemenc (Jes) in Silvo Poljanšek (Ce), ki pa je prevzel vodstvo na lestvici najboljših strelcev.

Vrstni red za »srebrni plošček«: 2 – Bahč (Ol), Klemenc (Jes), Poljanšek (Ce), 1 – Felc, Komadina, I. Jan (vsi Ce), Pretnar, Šuvak, I. Ščap (vsi Jes), G. Hiti, B. Lomovšek (vsi Ol), Kopač, Pavlin (oba Tiv).

Najučinkovitejši strelci: 32 – Poljanšek (Ce), 30 – Bahč (Ol), 28 – Šuvak (Jes), 26 – Režek (Ol), 25 – Klemenc (Jes), 23 – Hafner (Jes), 21 – G. Hiti (Ol) in M. Pajić (Jes), 20 – B. Lomovšek (Ol), 18 – Saliji (C. zvezda), 17 – R. Hiti (Ol), 16 – Felc (Ce) in Pavlin (Ti) itd.

Superpokal nogometašem Valencie

VALENCIA – Nogometaši Valencie so osvojili evropski superpokal. Zmagovalci v tekmovanju za pokal evropskih pokalnih prvakov so v povratni tekmi premagali Nottingham Forest, zmagovalca pokala evropskih šampionov, z 1:0 (0:0). Prvo tekmo so dobili Angleži z 2:1 (1:0).

Rekreativna dejavnost zajela 11.000 občanov

Ob zaključku trimskih tekmovanj v občini Ljubljana Moste-Polje najboljšim priznanja

LJUBLJANA – Ob zaključku trimskih tekmovanj je ZTKO Ljubljana Moste-Polje tudi letos na skromni slovesnosti podelila pokale najboljšim ekipam delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in ekipam občanov. Pokale je po kratkem poročilu o dejavnosti v minulem letu podelil predsednik skupščine ZTKO Brane Elsner.

Moščani so vsekakor lahko zadovoljni z doseženimi rezultati, saj se je stalnih ali občasnih rekreativnih aktivnosti v 19 panogah udeležilo več ko 11.000 občanov. Posebno so zadovoljni, da se je letos prvič akcije (Cooperjev test) udeležilo blizu 1000 občanov. Analiza je pokazala, da se je v občini kar 75% občanov starejših od 18 let udeležilo trimskih tekmovanj.

Tudi vzgojno-varstveni zavodi so letos povečali aktivnost, saj se je akcij za pridobitev športne značke udeležilo 1462, značko si je priborilo 346 cicibanov. Organizirane vadbe v telovadnicah se je udeležilo 1462, plavalnih tečajev 287, zimovanja 380, drsanja, krosov pa 1462 cicibanov.

Tudi šolska športna društva so povečala svojo aktivnost, saj je novo športno značko osvojilo 935 učencev. V krožkih in tekmovanjih je sodelovalo 1463, v šoli v naravi 1422 učencev, plavalnega tečaja se je udeležilo 178, krosa 1606, akcij NNP pa 770 učencev.

Pokale so prejeli – mali nogomet, I. liga: Poljane II., Vodmat, Šaljivci; II. liga: Fond, Klapa, Delo; III. liga: Koto, Gmajna, Flamengo; IV. liga: Štepanjci, Obirska avenija, Pionir mladi; V. liga: Slovan, Žiko, Kabaret; VI. liga: BMW UTD, Svoboda, Figovec; VII. liga: Trim mašin, Lj. pravica, Perutnina; VIII. liga: Galeb, Prule, Krpan; veliki nogomet: Pravniki, Notranjci, Lj. banka; košarka: Golovec, Indos, Vodmat; kegljanje, moški: Emona Merkur, Lokomotiva, Gradis KO; ženske: SCT, Carinarnica, Perutnina I., balinanje: Kodeljevo, ZRMK, Emona BC; namizni tenis, moški: TVD Part. Zalog I., Kom. podjetje, TVD Part. Zalog II.; ženske: Kom. podjetje, Partizan Zalog; odbojka, moški: Veterani; ženske: Gim. Moste; šah: KS Kodeljevo.

DRAGO BERŽAN

Zebca odpustili

HAMBURG – Nogometni klub Hamburger SV je odpustil jugoslovanskega nogometnega trenerja Branka Zebca, čeprav je pod njegovim vodstvom te dni znova osvojil jesensko prvenstvo ZRN. Klubsko vodstvo je sporočilo, da je razlog za odpoved – bolezen.

Kdo s kom v četrtfinalu?

BASEL – V četrtfinalu evropskih rokometnih pokalnih tekmovanj bodo v pokalu prvakov – razen Slovana z Barcelono – igrali še Vikungur (Islandija) – Lugi (Švedska), CSKA Moskva (SZ) – Grosswallstadt (ZRN) in Dukla Praga (CSSR) – Magdeburg (NDR).

Nasprotnik Metaloplastike v tekmovanju pokalnih zmagovalcev bo Elektromos (Madžarska), v tekmovanju evropskih prvakinj pa je Osijek dobil za nasprotnice ekipo Südstadta (Avstrija). Skogn (Norveška) pa bo igral z Radničkim. V tekmovanju pokalnih prvakinj bo danska ekipa Tranbjerg igrala z vrsto Bane Sekulić.

Prve tekme bodo med 12. in 18. januarjem, povratne pa med 19. in 25. januarjem 1981.

Za pokal »Loke«

ŠKOFJA LOKA – V počastitev občinskega praznika Škofje Loke prireja TVD Partizan, sekcija za dviganje uteži, v nedeljo, 21. t. m. ob 10. uri v športni dvorani na Podnu turnir v dviganju uteži. Nastopile bodo ekipe iz vseh slovenskih klubov – Olimpije, Domžal, Velenja, Celja in Škofje Loke.

Boji bodo zanimivi tudi zato, ker je to prvi pregled moči pred začetkom ligaškega tekmovanja, za Olimpijo iz Ljubljane pa zadnja preizkušnja pred kvalifikacijami za vstop v prvo zvezno ligo.

Prireditelj je pripravil lepe pokale za najboljšo ekipo in posameznike, želijo pa si, da bi tekmovanje postalo tradicionalno in mednarodno, za kar jim sedaj primanjkuje finančnih sredstev.

P. R.

PO DOMAČIH KRAJIH

LJUBLJANA – Občinska konferenca ZSMS Ljubljana-Center bo 20. in 21. t. m. priredila medobčinski turnir med OK ZSMS Ljubljana. Turnir bodo posvetili dnevu JLA, zato bodo sodelovale tudi ekipe JLA. Tekmovali bodo v nogometu, košarki in šahu. Tekmovanje v košarki in nogometu bo v dvorani Študentskega naselja, tekmovanje v šahu pa v kasarni »4. julij«.

Evropski prvaki na turnirju Gradisa

LJUBLJANA – Najuspešnejši kegljaški kolektiv minulih let KK Gradis bo tridesetletnico proslavil z velikim turnirjem v soboto, 20. t. m., na katerem bodo sodelovali tudi evropski klubski prvaki, kegljači RW Sandhausen.

Spored turnirja je v podrobnem tak: ob 10.30 se bosta na kegljišču Gradisa ob Šmartinski cesti 134a pomerili ženski ekipi Grmoščice iz Zagreba in Gradisa, ob 10.30 pa bodo začele tekmovati moške ekipe Gradisa, Grmoščice, Brodosplita in RW Sandhausen.

H. Ü

Ekipe kegljačev na ledu uspešne

JESENICE – V letošnjih jesenskih in zimskih mesecih ekipe kegljačev na ledu iz jeseniške občine dosegajo zelo dobre rezultate na domačih tekmovanjih in velikih mednarodnih turnirjih. Pred dnevi je ekipa kegljačev na ledu Vatrostalne z Jesenic ponovna dosegla lep mednarodni uspeh. Sodelovala je na velikem mednarodnem turnirju v Beljaku in med 30 ekipami osvojila odlično 3. mesto. Ekipe so bile razdeljene v dve skupini, jeseniška ekipa pa je že v predtekmovanju v svoji skupini zasedla 2. mesto, uspešna pa je bila tudi v finalu, ko je potrdila dobro igro s 3. mestom.

V soboto, 20. t. m. pa bodo jeseniške ekipe kegljačev na ledu ponovno gostovale. Ekipe Krivec, Murka in Vatrostalna, vse z Jesenic, se bodo udeležile mednarodnega turnirja v Celovcu.

JANKO RABIČ

Bosna premagala CSKA

SARAJEVO – V 2. kolu finalne skupine košarkarskega tekmovanja za pokal šampionov je Bosna pripravila svojim privržencem imenitno presenečenje: premagala je moskovsko ekipo CSKA s 93:87 (42:36). Sovjetski trener Gomelski je tako znova doživel poraz z jugoslovanskimi košarkarji. Bosna je v 32. min. vodila že s 14 koši prednosti, vendar so nato gostje znižali rezultat. Najboljši igralec in strelec Bosne je bil Radovanović z 22 točkami, pri CSKA pa je bil najuspešnejši Lopatov (15)

Dalipagić navdušil v Splitu

LJUBLJANA – V nadaljevanju tekmovanj za evropske košarkarske lovorike je Jugoplastika v Koraćevem pokalu doma izgubila z italijansko Carrero s 85:101 (46:50). Najboljši igralec tekme je bil Dalipagić, ki je za goste dosegel kar 45 točk. V Beogradu so košarkarice C. zvezde v Pokalu prvakinj premagale nizozemski Delta Lloyd z 92:76 (48:29), košarkarji C. zvezde pa v Koraćevem pokalu Farralelle (Rieti) s 93:80 (50:42).

V skokih korak naprej

Napredek v delu, prizadevnosti in disciplini, premik v organiziranosti, na rezultate pa bo najbrž treba še malo počakati

LJUBLJANA – Samo še deset dni je ostalo do začetka tekmovanja za svetovni pokal v smučarskih skokih, naši pa imajo jutri še zadnjo pregledno tekmo v Planici. Večina še ni v tisti formi, ki bi obetala boljše rezultate na prvih pokalnih tekmah, na katerih se bo seveda poznala tudi oslabljenost reprezentance, saj vojaki ne morejo na tekmovanje v tujino.

V našem skakalnem taboru pa je nekaj premikov na bolje le opaziti. Predvsem v organizacijskem smislu, saj sta po dolgih letih kolikor toliko jasno opredeljeni nalogi odbora za skoke in strokovnega sveta, tako da lahko vsak zase bolje opravljata svoje naloge.

»Tudi za strokovni tim je seveda potreben čas, vendar smo malce že napredovali. Mislim, da je zvezni trener Jurman dokazal, da lahko uspešno vodi prvo selekcijo, drugo smo zaupali Andreju Tominu, žal pa nam še vedno manjka mladinski profesionalni trener. Rešitev z Ilirijinim trenerjem Marjanom Prelovškom je vsekakor dobra, vendar ne more biti trajna, kajti z angažiranjem klubskih trenerjev v delu z reprezentančnimi selekcijami slabi klubsko delo,« pravi predsednik strokovnega sveta inž. Janez Gorišek. »Predvsem moramo reprezentanci zagotoviti mesto, ki ji gre. Strokovni svet ima načrt dela do leta 1984, ki je za nas zdaj najpomembnejši mejnik, gradimo pa na tem, kar pač zdaj imamo. Nedvomno bo potrebna še mnogo boljša organiziranost, rešiti pa moramo tudi probleme okrog klasičnega smučarskega sklada, kjer zdaj delo ne teče ravno najbolje. Po organizacijski plati pa vsekakor moramo najti svojo pot, kajti kopiranje alpskega vzorca ni prejemljivo, ker je položaj v naši panogi pač drugačen kot v alpskem smučanju. Žal pa smo še vedno mnogo preslabo tehnično opremljeni, brez česar si pravega, modernega treninga ni več moč zamišljati. Kljub vsemu pa smo z delom naših selekcij, zlasti prve, zdaj zadovoljni.«

Tudi psiholog Maks Tušak je v našem razgovoru poudarjal, da sta prizadevnost in disciplina vzorni, da tako dobro reprezentanca že dolgo ni delala in da bi enako morali tudi nadaljevati, če hočemo uresničiti načrte in napredovati.

Mladi rod, ki bi moral zdaj prevzeti vse breme reprezentančnih nastopov je žal letos razpolovljen, ker je polovica fantov v JLA. Prihodnje leto bo položaj najbrž še težji, ker bodo morali v JLA tudi drugi. Prav zato pa bi morali najti kakšen dodaten motiv, kajti za zdaj vojakom ostajajo samo domače tekme. To je pri fantih že čutiti, saj je očitno, da nimajo takšnih ambicij, kot bi jih morali imeti. Ob tem morda prehitro pozabljajo, da jih že januarja čaka nastop na tekmi turneje treh dežel, marca pa seveda nastop na finalu svetovnega pokala v Planici. Morda tudi ne bi bilo slabo, če bi za člane reprezentance, ki služijo vojaški rok, vpeljali kakšno interno tekmovanje. Lahko bi nastopali na vseh tekmah slovenskega pokala, pri čemer bi posebej točkovali še reprezentante in jih s takšno »ligo« spodbujali pri delu.

Poseben problem pa ostaja tehnične opremljenost. Merilnih naprav za hitrost ni, premorejo sicer eno kamero, kar pa ne more reševati vseh potreb v pravem strokovnem delu. Tudi pri skakalni opremi sami je še vedno nekaj težav, ki bi se jih z osebno pobudo dalo hitreje in laže reševati. Že nastavitev profesionalnega sekretarja odbora za skoke bi pomenila veliko pridobitev in rešitev za mnoge težave.

Ob vsem tem pa se ekipa seveda mora redno pripravljati za tekmovanja. In ta so zdaj najpomembnejša. Letos so uvedli tudi posebne norme, brez katerih ne bodo mogli na najtežje preizkušnje. Na zadnjem treningu v Ruhpoldingu bo še sodelovala najbrž malce številnejša ekipa, čeprav ne posebno velika, ker večjega števila ta čas niti ne premoremo, že za novoletno turnejo na velikih skakalnicah pa bo potrebna ostra selekcija. Na takšno tekmovanje, ki ob hudem tempu zahteva veliko izkušenj, znanja in dobro pripravljenost, namreč nima smisla pošiljati skakalcev, ki zahtev niso sposobni izpolniti.

STANE TRBOVC

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH Š

Hübner bo do konca leta brez sekundantov

Pomočnika zahodnonemškega velemojstra v finalu kandidatskega dvoboja prideta šele 2. januarja

MERANO, 18. decembra – Velemojstra Viktor Korčnoj in Robert Hübner sta že prispela na prizorišče njunega finalnega dvoboja kandidatov za svetovno prvenstvo. Oba sta se nastanila v hotelu Palace.

Korčnoj je prišel s svojo sekretarko Leuwerikovo ter sekundantoma Steanom in Seirawanom. Hübnerja pa zaenkrat spremlja le menežer Hilgert. Nemčeva sekundanta Hort in Sigurjonsson bosta na prizorišče dvoboja, ki se bo začel 20. t.m. prišla šele 2. januarja. Skoraj gotovo je bil to vzrok, da je Hübner vztrajal pri kasnejšem začetku.

Tehnične podrobnosti še niso znane. Prireditelji želijo, da bi partije začenjali ob 15. uri, vendar igralca tega še nista potrdila. Glavni sodnik je malo znani Nizozemec Fokerts, njegov namestnik pa je Italijan Piccini.

Dvoboj bo trajal 16 partij in ga bodo prekinili, ko bo eden izmed tekmecev zbral 8,5 točke. Če pa bi bil rezultat po 16 partijah neodločen, bosta na sporedu še dva dopolnilni partiji in če bo potrebno – še dve. Zmagovalec se bo za naslov prvaka pomeril s Karpovom.

Tekmeca bosta igrala štiri partije na teden. V soboto in nedeljo bosta prva in druga partija, v ponedeljek bodo morebitna nadaljevanja prekinjenih partij, v torek in sredo bosta še dve partiji. V četrtek bodo vnovič nadaljevanja prekinjenih partij, petek pa bo popolnoma prost dan. V takšnem tempu bosta igrala ves čas.

Lazarevićeva pred porazom

NOVI SAD – V 5. kolu mednarodnega ženskega turnirja je Lazarevićeva prekinila z Verušević v izgubljenem položaju. Drugi rezultati: Miolski:Szmaczynska prek., Čejić:Gros remi, Ridjički:Csonkics 0:1, Bogdan:Markov 1:0, De Armas : Liu remi.

Vrstni red: Liu, Čejić 3, De Armas 2,5(2), Szmaczynska 2,5(1), Lazarević 2(3), Csonkics 2(2), Bogdan 2 itd.

Na kratko

VELIKA KLADUŠA – Tri kola pred koncem prvenstva BiH vodi Filipović s 7,5 točke pred Bistrićem in Pašalićem 6,5 itd.

Steklina se širi s prihajajočo zimo
Nekateri se ne zavedajo nevarnosti

Zaradi dosedanjih uspešnih preventivnih ukrepov v Sloveniji gozdna steklina ni prešla v tako imenovano urbano – Mariborski zavod za zdravstveno varstvo nima dovolj cepiva – Serum izdelujejo le v dveh evropskih tovarnah

CELJE, SLOVENSKE KONJICE, SLOVENSKA BISTRICA, MARIBOR, SLOVENJ GRADEC, MURSKA SOBOTA, JESENICE, TOLMIN, KRANJ, NOVO MESTO, TRBOVLJE, NOVA GORICA, 18. decembra – S prihajajočo zimo se steklina vse hitreje širi. Tako so se petim občinam, kjer so že v začetku leta odkrili steklino (Slovenske Konjice, Velenje, Mozirje, Žalec in Celje) pred mesecem dni pridružili še šmarska in šentjurska. Na celjskem območju tako nimajo stekline (uradno) samo še v laški občini, vendar je verjetno tudi že na njihovo območje zašla kakšna okužena žival. Lovci so namreč že pred dvema mesecema pobili dve stekli lisici na meji med celjsko in laško občino – v Libojah in na Svetini.

Zaradi uspešnih preventivnih ukrepov gozdna steklina na celjskem območju ni prešla v takoimenovano urbano, ki je za človeka mnogo nevarnejša. V celjski občini je bilo na primer zaščitenih proti steklini kar 49 veterinarjev, gozdarjev in lovskih čuvajev ter 23 občanov (od 119), ki so prišli v letošnjih prvih osmih mesecih v antiradično ambulanto v Celju zaradi ugrizov raznih živali. V vseh osmih občinah so tudi pravočasno cepili večino psov, ugriz mačk pa je manj nevaren za človeka, ker le-te nimajo fermenta, ki razkraja celično opno (takšen ferment imajo psi).

Nagrade za ubite lisice

Svoj delež k zatiranju stekline so prispevali tudi lovci, ki pridno redčijo lisice v gozdovih. Samo celjski lovci so v zadnjih šestih mesecih pobili 150 lisic. Ocenju-

● Virus stekline po ugrizu – najnevarnejši so ugrizi v roke ali v glavo, kjer je največ živčnih poti – potuje po teh poteh v možgane, od tam pa navzven, pri čemer najprej prizadene žleze slinavke. Te v določeni razvojni stopnji tako nabreknejo oziroma otečejo, da žival ali človek ne more več zapreti čeljusti. Iz gobca oziroma ust teče slina, hkrati pa se že pojavijo spremembe v možganih. To je seveda že stanje, ko ni več pomoči, žival ali človek pogine oziroma umre.

jejo, da je v zadnjih mesecih, ko je steklina v celjski občini najbolj razširjena, 90 odstotkov pobitih lisic bilo okuženih s steklino. Celjski izvršni svet je tudi odobril lovcem za vsako ubito lisico 500 dinarjev nagrade.

Z zveznim pravilnikom, ki je začel veljati letos poleti, so lovcem dovolili loviti s psi tudi na okuženem območju. Vendar morajo lovci te pse prej dvakrat cepiti proti steklini in o njih voditi posebno evidenco. V tej evidenci morajo biti navedene tudi morebitne poškodbe oziroma ugrizi psov na lovu.

Veterinarji na celjskem območju opozarjajo, da so pozimi lisice mnogo bolj nevarne, saj si iščejo hrano vse bliže naselij. Tako je na primer v konjiški občini v Škomarjih prišla lisica v hlev in ugriznila dve kravi. Ker je bila lisica okužena s steklino, so morali pobiti celo čredo (10 krav), škode pa je za več kot 240.000 dinarjev.

Čeprav večina upošteva varnostne ukrepe, pa se nekateri še vedno ne zavedajo nevarnosti stekline. Vse več lastnikov psov ne upošteva kontumaca in tako se vedno več psov sprehaja naokoli brez verige. Sorazmerno majhne kazni (500 do 1.000 dinarjev) pri sodnikih za prekrške pa ponavadi ne zaležejo, ena konjederska služba za osem občin celjskega območja pa je tudi premalo. Poleg tega pa tudi lovci velikokrat nočejo pobijati z verige spuščenih psov, saj se nočejo zameriti sosedom ali znancem v njihovem okolišu.

Na cepljenje so ga pripeljali miličniki

Kako neprevidni so nekateri, potrjujeta tudi konjiška primera. Lovec v Črešnjicah je ubil lisico in kasneje priznal, da ga je le-ta prej napadla, pobil pa jo je s kamnom. Kasnejša laboratorijska analiza je pokazala, da je bila lisica okužena s steklino, kljub temu pa so morali vrlega lovca pripeljati v celjsko antiradično ambulanto s pomočjo miličnikov. Nepravilno je ravnal tudi občan, ki ga je ugriznil pes. Napadalen pes ga je namreč tako raztogotil, da ga je pri priči ubil in zakopal. Za dogodek so kasneje zvedeli veterinarji in psa odkopali. Analize so pokazale, da je bil pes okužen s steklino.

K sreči so se takšne in podobne neprevidnosti do sedaj končale brez posledic, za kar imajo velike zasluge veterinarji in zdravniki v celjski antiradični ambulanti.

Poučen film o steklini

O trenutnih razmerah v občini Slovenske Konjice smo se pogovarjali z veterinarsko inšpektorico konjiške občine Marijo Pipuš. Ta nam je povedala, da so do danes oddali v pregled okoli 200 živali in da so že za 58 živali dobili pozitivne izvide. Od prvega primera, ki so ga v konjiški občin opazili 31. maja letos, obseg okužbe stalno narašča in pričakujejo, da bo še naraščal, saj je pred vrati čas parjenja lisic.

V zadnjih dneh opažajo, da je od deset uplenjenih lisic steklih kar osem do devet.

Naglo širjenje stekline med lisicami je po mnenju Marije Pipuševe omogočil tudi velik stalež lisic, ker jih lovci v zadnjih letih niso odstreljevali, saj so zaradi garjavosti, ki je razsajala med lisicami, na tak način skušali obdržati normalni stalež te vrste divjadi. Čeprav so v vseh krajih konjiške občine izvedli številna predavanja po KS in šolah, prikazovali so tudi film o tej bolezni, se zdi, da občani okužbe še ne jemljejo dovolj resno.

Precej zanimanja za cepljenje

Steklina se širi tudi v občini Slovenska Bistrica, kjer je še najhuje na območju Oplotnice. Po podatkih veterinarske postaje je bilo doslej potrjenih sedemnajst primerov stekline pri lisicah, na pregled pa so poslali že prek devetdeset uplenjenih lisic.

V občini Slovenska Bistrica so že pred dvema mesecema sprejeli odredbo o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline, dodamo pa naj še, da so preventivno cepili več lovcev in gozdarjev. Zanimanje za cepljenje je precejšnje, vendar pa mariborski zavod za zdravstveno varstvo nima dovolj cepiva.

● Glavna hrana lisice so bile pred nedavnim miši in podgane, v zadnjem času pa se lisica raje hrani z mrhovino in odpadki po raznih divjih smetiščih in v okolici hiš. Ko bolezen doseže določeno stopnjo razvoja, žival praktično ne more več stisniti zob. Prav zaradi tega ji lahko ranjene in ogrizene živali pobegnejo ter bolezen raznesejo naprej.

V sredo je mariborski veterinarski zavod poslal v pregled v Ljubljano 20 lisic, kjer naj bi ugotovili, ali gre za steklino ali ne. Pred tem so poslali v pregled že okrog 140 lisic, psov, jazbecev in drugih živali, pri čemer so ugotovili štiri stekle lisice. Prav zaradi tega v Mariboru že pripravljajo odlok o okuženosti občine s steklino, doslej pa je bil Maribor samo ogrožen. Občinski izvršni svet je že imenoval komisijo za zatiranje stekline, ki je lovcem svetovala, naj postrelijo čimveč lisic, prepovedala je odiranje kožuhov brez predhodnega pregleda zveri, lovci pa bodo postrelili tudi potepuške pse. Za vse je obvezno cepljenje proti steklini, ki stane 250 dinarjev. Doslej so cepili že domala 11 tisoč psov ali okrog 85 odstotkov, medtem ko cepljenje mačk priporočajo, cepljenje pa stane 120 dinarjev. Za mačke so namreč na veterinarskem zavodu dobili pred 14 dnevi dobro domače cepivo.

Cepiva ni dovolj

Na zavodu za zdravstveno varstvo v Mariboru so letos cepili že okrog 950 odraslih in otrok, ki so jih ugriznili psi. Prejšnja leta je bilo takšnih ugrizov letno le okrog 600. V Mariboru so preventivno cepili okrog dvajset veterinarjev, nekaj logarjev, lovcev in drugih, za katere obstaja možnost, da pridejo v stik s steklimi zvermi. Seveda takšnega obsega preventivnega cepljenja, kot bi ga želele nekatere gozdne delovne organizacije in lovci, ne morejo izvesti zaradi pomanjkanja uvoženega cepiva. Cepiva imajo namreč dovolj za morebitne ugrize, ne pa za široko preventivno cepljenje, zakaj cepivo morajo uvažati, pa tudi le z veliko težavo ali pa ga sploh ne morejo dobiti, ker ga tudi v teh državah potrebujejo. Gre za novo cepivo, cepljenje pa stane prek pet tisoč dinarjev. Na zavodu za zdravstveno varstvo imajo tudi naše cepivo proti steklini, vendar ni tako kakovostno. Po mestu in parkih pa se še vedno sprehaja veliko psov, ki niso na vrvici ali pa so brez nagobčnikov, ker njihovi lastniki ne upoštevajo ustreznih predpisov.

● Tako divje kot domače živali v določeni stopnji bolezni izgube razsodnost. Pes napade lastnika, prav tako mačka, lisica pride na domače dvorišče ali v hlev ali pa brezumno zatava na cesto, kjer »napade« in obgrize avtomobil, zaradi česar seveda konča večinoma pod kolesi.

Steklina je na Koroškem še vedno zelo razširjena. Kljub temu da so tako lovci, veterinarji in drugi sprejeli vrsto ukrepov in jih tudi izvajajo, se iz dneva v dan pojavljajo s steklino okužene živali, predvsem lisice.

V zadnjih treh mesecih so na območju občine Ravne zabeležili šest primerov stekline, v Slovenjgradcu 25, v Radljah 23 in v Dravogradu 6. Lovci v koroških občinah so od maja lani, ko so opazili prvi primer stekline, pobili že 1085 lisic, od katerih so kar za več kot 200 ugotovili, da so bile stekle. Lovske družine so pri tem zelo prizadevne, je poudaril veterinarski inšpektor pri oddelku medobčinskih inšpekcijskih služb Alojz Kolar ter dodal, da je dovoljen lov tudi s pomočjo psov. Največ lisic so pobili v Mežiški dolini in sicer kar 360, v slovenjgraški občini 240 itd.

Otroka so rešili

Vse koroške občine so že lani sprejele odloke o obveznem privezu psov in pobijanju potepuških mačk, vendar se prebivalci ne držijo dovolj teh navodil. Zabeležili so tudi že dva primera, ko sta stekla mačka in lisica obgrizli otroke, vendar so jih s hitrim cepljenjem še rešili.

Od 1972. leta, ko se je v Pomurju, natančneje v soboški in lendavski občini prvič pojavila steklina, veterinarji, zdravstvena služba, inšpekcijske službe ob izredno veliki pomoči lovcev uspešno zatirajo to nevarno kužno bolezen živali, ki je v Pomurju prišla najprej iz Avstrije in pred dvema letoma še z Madžarske.

V soboški občini so lani registrirali 16 primerov obolelosti lisic in srn za steklino, letos pa je ta številka že manjša. V mesecu januarju, maju in avgustu so v soboški občini ujeli in ustrelili štiri stekle lisice in dve s steklino okuženi srni.

V lendavski občini so lovci skupaj z inšpektorji izsledili tri stekle lisice, jih ubili, vzorci pa so potrdili upravičenost suma, da so bile živali stekle. Lovci v tej občini so steklo lisico ubili tudi lani tik pred koncem leta.

V pomurskih občinah so občinske skupščine sprejele odredbe, ki natančno določajo ukrepe zoper steklino (obvezni privez psov, določenost ogroženih področij idt.). Sicer pa v ljutomerski in radgonski občini tudi po osmih letih, ko se je v Pomurju prvič pojavila steklina pri živalih, doslej niso zabeležili nobenega podobnega primera.

● V virološkem laboratoriju pri Veterinarski fakulteti v Ljubljani vse dni tečejo preiskave »osumljenih« živali. V nujnih primerih že v okoli dveh urah strokovnjaki ugotove, ali je bila žival stekla ali ne. Lani so jih pregledali 1196, od tega je bilo več kot sto steklih. Letos so imeli tovrstnih preiskav samo do novembra 2747, od tega je bilo kar 643 živali steklih (pri tem, da so pregledali 2106 lisic, od katerih je bilo kar 594 steklih!)

Takoj za murskosoboško so steklino zasledili v jeseniški občini in sicer skoraj pred dvema letoma. Odtlej so dobili 38 steklih lisic, eno steklo srno in eno živinče. Zadnjo steklo lisico so dobili v začetku junija, vendar za to občino še zmeraj veljajo zaščitni ukrepi zaradi sosedstva z Avstrijo. Italija ob meji stekline nima več, Avstrija pa o tem uradnih poročil ne daje. Vendar pa steklina tamkaj je. Od tam je prišla tako k nam kot v Italijo.

Pomoč lokalne radijske postaje

V radovljiški občini so prvo steklo lisico dobili konec januarja letos, zadnjo pa 11. decembra. Preiskujejo še šest lisic, ki so bile verjetno vse stekle. Območji, kjer so zadnji čas dobili več obolelih živali, sta Stara Fužina in Otoče. Doslej so v tej občini dobili 23 steklih lisic in enega psa.

V obeh občinah so proti steklini cepili okrog 2.500 govedi, ovac ter koz. Cepljenje stane 30 dinarjev, plačilo pa gre s posebnega občinskega računa za zdravstveno varstvo živali.

Da je obolelih lisic veliko, govori podatek, da na območju posamezne lovske družine dobe hkrati 4-6 poginjenih lisic in da lisice napadajo privezane pse.

V manjših krajih so lastniki psov bolj spoštovali odredbo o obveznem privezu psov, kot na primer na Bledu ali v Radovljici.

Pomemben prispevek pri varovanju proti steklini je s svojim oddajami dala lokalna radijska postaja Triglav Jesenice, ki jo je slišati v obeh občinah. To je občutiti posebno sedaj, ko steklina napada tamkaj, kjer njeni valovi niso dosegljivi. Zato inšpektor meni, da bi o tem morala več govoriti osrednja slovenska radijska hiša in televizija.

Na območju kranjske občine so letos ugotovili 19 primerov stekline, v škofjeloški občini pet in osem v tržiški.

Obveščevalna akcija na Tolminskem

Čeprav so se Tolminci na vdor stekline v dveh letih, kolikor časa je veljala ta občina za neposredno ogroženo s to boleznijo, ki se je, kot je bilo pričakovati, v začetku novembra letos pojavila najprej v zgornjem delu Baške grape, dobro pripravili, pa so se pri svojih predvidevanjih všteli pri hitrosti napredovanja stekline. Najdbi prve stekle lisice so namreč v roku enega meseca sledile še dve in sicer na Kneži, nekaj dni kasneje pa že v Dolenji Trebuši. To pomeni, da je ta nevarna bolezen v okoli 30 dneh prodrla dobrih 40 km v notranjost občine, po čemer tudi sklepajo, da bo steklina okužila celo območje v manj kot enem letu.

Na Tolminskem so zato nemudoma začeli široko akcijo obveščanja in opozarjanja občanov, ki naj bi jo v kratkem podprli še s posebnimi plakati.

V ptujski in ormoški občini primerov stekline ša niso zabeležili, vendar pa je območje razglašeno za ogroženo, kajti v sosednjih slovenskih in hrvaških občinah so steklino zabeležili. Od treh revirskih občin so ugotovili primer stekline le v zagorski, kjer so našli okuženo lisico 10. oktobra pri Kisovcu in je izvršni svet proglasil območje občine za okuženo. V trboveljski in hrastniški občini sta še naprej v veljavi odredbi o ogroženosti območij.

»Na srečo smo še otok v morju stekline,« prvi Zvone Bečaj, načelnik uprave inšpekcijskih služb v Novem mestu. Na Dolenjskem do zdaj še niso zabeležili niti enega primera stekline, čeprav vse štiri občine sodijo med neposredno ogrožene. Nobenih posebnih ukrepov še ni bilo potrebnih na Kočevskem in na območju Ribnice, ker tam še ni stekline.

V ajdovski in novogoriški občini se letos steklina ni pojavila. Ker pa grozi nevarnost, da jo stekle lisice in psi prenesejo iz tolminske občine, skušajo v kmetijsko veterinarskem zavodu v

● Če človeka okolje stekla žival, takoj sledi zdravljenje s šestimi injekcijami modernih zdravil: žrtev dobi prvo prvi dan, drugo 4, tretjo 7., četrto 21. dan, peto 30. in šesto 90. dan po ugrizu. Vsaka od teh injekcij stane 2.000 dinarjev, serum pa izdelujejo le v dveh tovarnah v Evropi, v Lionu in v Marburgu pri Nürenbergu.

Novi Gorici z dodatnimi preventivnimi ukrepi omejiti to možnost. Novogoriški veterinar, magister Roman Vidmar meni, da bi morali proizvajalci zdravil čimprej izdelati tudi cepivo proti steklini za mačke. Čeprav zanje cepljenje ni zakonsko obvezno, pa so za razširitev stekline prav tako nevarne kot psi. Opozoril je tudi na malomarno odmetavanje ostankov hrane, ki privabljajo necepljene potepuške pse in mačke. DOPISNIKI DELA

KRIVE SO PREDVSEM LISICE – Med tretjim in 17. decembrom so v Sloveniji zabeležili kar 52 primerov stekline. Nevarno bolezen prenašajo predvsem lisice, ki se v mrzlih dneh najraje potikajo okoli naselij, in okužijo tudi pse in mačke. Na okuženih območjih preventivno cepijo vse tiste, ki lahko pridejo v neposreden stik z steklimi živalmi – veterinarje, gozdne delavce, lovce in druge. Cepiva pa ni dovolj, da bi cepili vse, ki se tako želijo zavarovati pred steklino. Čeprav strokovnjaki opozarjajo na obvezno upoštevanje varnostnih ukrepov pa se zdi, da se nekateri še vedno ne zavedajo nevarnosti te tudi človeku nevarne bolezni. Po parkih se še vedno sprehajajo psi brez nagobčnikov, prav tako pa tudi nekateri lovci ne prijavljajo primerov okuženih živali, ki so jih uplenili.

POD PRISEGO

Sprašujete me, zakaj nimam zagovornika? Saj ga ne potrebujem! Odločil sem se, da povem vse po pravici.

ŠTIRIINDVAJSET UR

Trčila avtobus in avto

JEPRCA, 18. decembra – Nocoj okrog 21. ure se je v bližini naselja Jeprca zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl 43-letni Cvetko Kabič iz Hrastja 73 pri Kranju. Kabič se je peljal v osebnem avtomobilu zastava 101 iz Kranja proti Ljubljani. V bližini Jeprce ga je začelo zanašati, zapeljal je na levo stran v trenutku, ko je nasproti pripeljal Sapov avtobus, ki ga je vozil 45-letni Milan Stenovec iz Zgornjega Jezerskega. Prišlo je do trčenja, v katerem je Kabič takoj umrl. Iz razbitin so ga potegnili kranjski poklicni gasilci. Zaradi te nesreče je prišlo še do dveh manjših naletov, tako da je cesta, ko to poročamo (do 23. ure), do nadaljnjega zaprta in promet preusmerjen čez Škofjo Loko. M. K.

Obležal mrtev

CELJE, 18. decembra – Na Dečkovi ulici v Celju se je zgodila danes ob 14.50 huda prometna nesreča, v kateri je umrl 44-letni Martin Klokočovnik iz Celja, Ulica bratov Vošnjak 3. Po Dečkovi ulici, od križišča Mariborske in Dečkove ulice, se je peljal z osebnim avtom 25-letni Vencel Ferant iz Celja, Ulica frankolovskih žrtev 13. Ko je pripeljal nasproti dvorane Golovec, je z leve prečkal cesto Klokočovnik, ki ga je voznik opozoril z zvočnim signalom. Nenadoma pa je pešec skočil pred avto, s katerim ga je Ferant zadel, da je padel na cesto in obležal mrtev. N. V.

Zadel jo je na prehodu

LJUBLJANA, 18. decembra – Na prehodu za pešce, pred križiščem Celovške cesti in Obirske ulice, je 38- letni Adolf Boncelj iz Bistrice pri Tržiču, z osebnim avtom zadel 84-letno Antonijo Škerle in jo hudo ranil. N. K.

Trčil z avtobusom

LJUBLJANA, 18. decembra – Včeraj zjutraj sta na Litijski cesti, pri hiši št. 239, trčila osebni avto in avtobus. Branko Mitrovič, star 30 let, doma iz Ljubljane, je vozil z osebnim avtom prehitro po mokri in spolzki cesti. Zaneslo ga je na levo v trenutku, ko je nasproti z avtobusom mestnega prometa pripeljal 32-letni Ljubomir Vičulovič iz Ljubljane. Voznik avtobusa se je umikal v desno, vendar trčenja ni mogel preprečiti. N. K.

Hudo ranjena sopotnica

LJUBLJANA, 18. decembra – V križišču Titove in Tolstojeve ulice se je včeraj popoldne zgodila nesreča, v kateri se je hudo ranila 45-letna Sanda Videmšek iz Ljubljane. Videmškova se je kot sopotnica peljala v osebnem avtu 49-letnega Jožeta Videmška, v katerega je zaradi prevelike hitrosti in vinjenosti trčil voznik osebnega avta Zaim Lakota, star 44 let, iz Ljubljane. N. K.

Ranjen otrok

LJUBLJANA, 18. decembra – Po Vojkovi ulici je včeraj popoldne vozil voznik osebnega avta, 27-letni Radomir Jelčić iz Ljubljane. Zaradi prevelike hitrosti je na prehodu za pešce zadel 10-letnega Marjana J. N. K.

Osem mesecev zapora krivcu hude nesreče

Jože Marn trčil s katrco v avtobus – Sopotnik umrl, drugi hudo ranjen – Izginil iz bolnišnice

LJUBLJANA, 18. decembra – Povzročitelja prometne nesreče, v kateri je v osebnem avtomobilu umrl sopotnik, drugi pa se je hudo poškodoval, 30-letnega Jožeta Marna iz Ljubljane, je senat ljubljanskega temeljnega sodišča obsodil na osem mesecev zapora, za deset mesecev pa mu je vzel tudi vozniško dovoljenje, ker je nevaren voznik.

Nesreča se je zgodila v križišču Ceste IV in Ceste IX v Rožni dolini 15. avgusta lani ob 21.20. Jože Marn je vozil katrco po Cesti IV, spregledal prometni znak, ki opozarja na križišče s prednostno cesto in zavozil v križišče s Cesto IX. V desni bok katrce se je zaletel Viatorjev mestni avtobus, ki ga je tedaj po Cesti IX pripeljal Franc Tekavec. Po trčenju je avtobus potiskal katrco še 21 metrov skozi križišče.

Katrca je obstala na pločniku, v njenih razbitinah pa je umrl sopotnik na prednjem sedežu, 39-letni Stane Čamernik, medtem ko se je drugi sopotnik, 22-letni Zoran Kristan, hudo ranil. Kristana in voznika Marna so odpeljali v Klinični center, slednjega zaradi odvzema krvi za alkoholni test, vendar je ta od tod neznanokam izginil. Čez dva dni se je javil na sodišču in povedal, da je bil zaradi nesreče močno pretresen in je iz bolnišnice kar odtaval, ni pa vedel, da bi mu morali odvzeti kri; sicer pa je tega dne spil le eno pivo. Zagovarjal se je, da je spregledal prometni znak, ker je bil zamišljen.

Voznik avtobusa je povedal na sodišču, da je Marn takoj po trčenju stekel iz avtomobila, ker je očitno hotel pobegniti, nato pa padel, verjetno zaradi šoka.

Na odmero kazni je vplivalo, da je bil Marn že večkrat kaznovan zaradi prometnih prekrškov, nazadnje zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Kot olajševalni okoliščini pa je sodišče upoštevalo njegovo obžalovanje in skrb za majhnega otroka.

BARBARA GUČEK

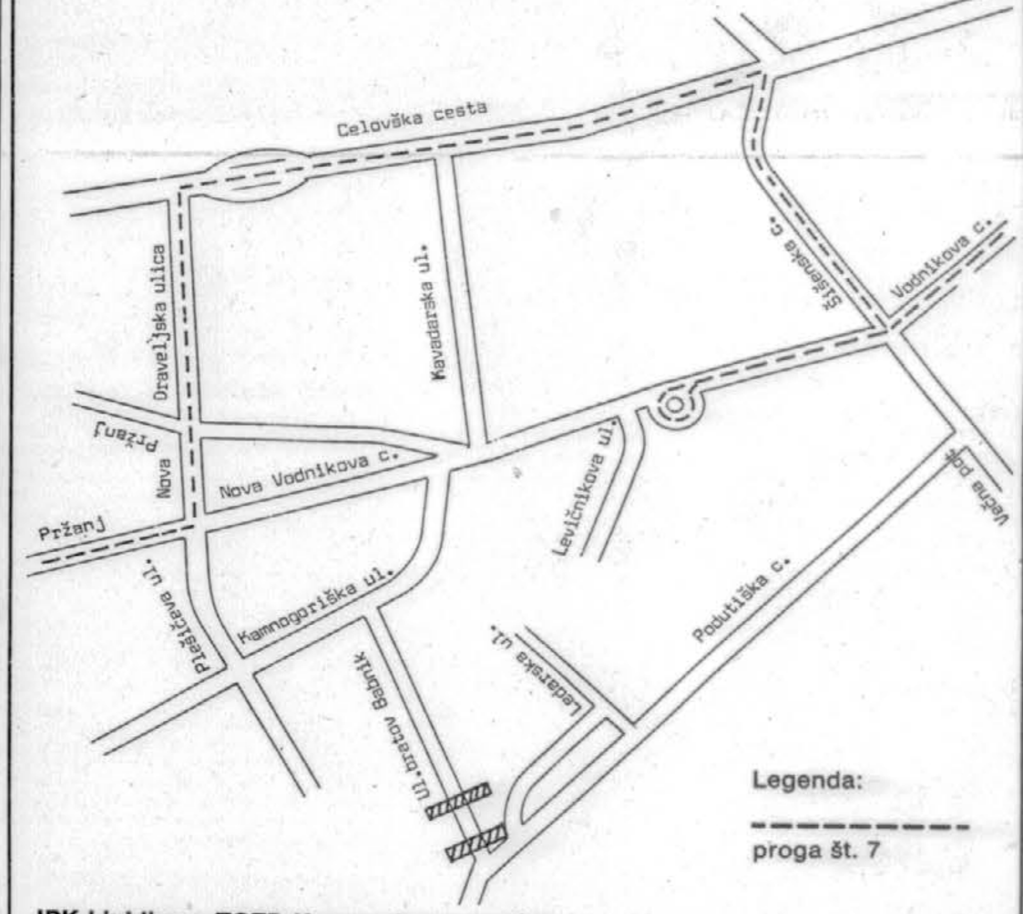

IPK Ljubljana, TOZD Komunalna operativa
obvešča vse udeležence v prometu, da bo v soboto in nedeljo, 20. in 21. decembra 1980 zaprta Ulica bratov Babnik. Proga mestnega potniškega prometa št. 7 Pržanj–Javna skladišča, bo v času zapore preusmerjena po Šišenski ulici, Celovški cesti in Novi Draveljski ulici. Obvoz za ostala vozila bo urejen s prometnimi znaki.

Čelno trčenje pri Mokricah

MOKRICE, 18. decembra – Danes ob 9.40 se je na magistralni cesti Novo mesto–Zagreb pri Mokricah, zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl 29-letni Hairudin Muminagić iz Zenice. Do nesreče je prišlo, ko je Muminagić prehiteval osebni avto zagrebške registracije, ki ga je proti Ljubljani vozil 49-letni Anton Petek iz Zagreba. Med prehitevanjem je Muminagić trčil v zadek Petkovega avtomobila tako, da je Muminagićev avto obrnilo za 90 stopinj. Muminagićev avto je pričel bočno drseti čez drugo polovico ceste, kjer je trčil v nasproti vozeči tovornjak, s katerim je iz nasprotne smeri pripeljal 27-letni Mujo Ajdinović iz Karlovca. Trčenje je bilo tako silovito, da je osebni avto peugeot 304 razpolovilo, voznik Muminagić pa je bil takoj mrtev. Drugi udeleženci v prometni nesreči niso bili ranjeni. Promet je bil enosmeren več kot tri ure.

Ž. H.

TELEKS

Požar zaradi dotrajanega hladilnika

MARTJANCI, 18. decembra – Posebna strokovna komisija si je skupaj s sodnim izvedencem včeraj dopoldne ogledala motel »Čarda« v Martjancih pri Murski Soboti, kjer je izbruhnil požar včeraj zjutraj, nekaj po 1. uri, in bi naj po prvih cenitvah povzročil dva milijona novih dinarjev škode.

Komisija je ugotovila, da je prišlo do požara zaradi pregretja termostata 250-litrskega hladilnika, v katerem je najprej zgorela notranjost skupaj z izolacijsko maso, nato pa so se ognjeni zublji razširili po kuhinji motela in v druge gostinske prostore. Po izjavah zaposlenih v motelu je že večkrat prej prišlo do iskrenja pri tem hladilniku, ki je tudi bil že dlje časa v okvari.

P. O.

Mary Higgins Clark

Lisjakova noč

66. nadaljevanje

Steve se kaj podobnega ni mogel spomniti... namrščil je obrvi. Končno se je domislil. Da, to bi utegnilo biti. »V golf klubu. Ko so ga pred štirimi leti znova sprejeli in odlikovali, so posneli tudi film v dobrodelne namene, in Nina je tudi sodelovala; hodila je iz sobe v sobo in pripovedovala, kaj so že opravili in česa še niso.«

»Torej le napredujemo,« je rekel Hugh. »Ali je mogoče da je v zvezi s filmom uporabila te besede, ki jih imamo posnete tu na kaseti?«

»Čisto mogoče je.«

Zazvonil je telefon.

Hugh je segel po slušalki, povedal kdo je, in pozorno poslušal. »Prav. Kar priključite se nanj.« Hitro je odložil. Gledal je kot lovec, ki je odril novo sled. »Počasi postajajo stvari bolj jasne, gospod Peterson,« je rekel. »Napravili ste zelo dober posnetek limuzine in njene registrske tablice. Jo že iščejo.«

To je bilo prvo rahlo upanje, ki so mu ga dali, Zakaj torej še vedno čuti, da ga stiska v grlu, kot da ga hoče zadušiti? Razlaga za to je na dlani. Slutil je, da stvar ne bo šla, da se ne bo posrečilo.

John Owens je izprožil roko v smer, iz katere je prihajal Stevov glas. »Gospod Peterson, samo vprašanje. Če je glas na kaseti res glas vaše žene, imam občutek, da je odpirala vrata, ko je izrekla tiste besede. Ali morda poznate vrata, ki pri odpiranju zaškrtajo, nekako ‚rkrkrk'. Presenetljivo se namreč sliši škrtanje zarjavelih tečajev.«

Hugh in Steve sta se spogledala. Ali se šali, je pomislil otopeli Steve. To je farsa, pa je prepozno, za vse je prepozno...

Namesto njega je odgovoril Hugh. »Da, John,« je rekel. »Natanko tak šum povzročajo vrata v kuhinji gospoda Petersona, kadar se odprejo.«

35.

Arty je odšel iz »Mill Tavern« z mešanimi občutki. Polaščal se ga je nemir, čutil je, da mora biti na preži; dosedanji občutek, da ga ne more polomiti in da je nezmotljiv, je splahnel.

Upal je, da bo v baru našel Billa Luftsa. Z lahkoto bi mu razvezal jezik. Kaj res, mali da je odpotoval? Kam pa je šel? Kako pa se počuti gospod Peterson? Je ostal sam?

Domneval je, da Peterson Luftsovima ne bo povedal, da sta bila Neil in Sharon ugrabljena. Domneval je namreč, da je Petersonu znano, da Luftsova ne znata držati jezika za zobmi.

Če Luftsa torej ni bilo v bar, to gotovo pomeni, da je Peterson obvestil kifeljce. Ne, ne kifeljcev, marveč FBI.

Tip, ki je rekel, da se piše Peter Lerner in ki je toliko spraševal, je bil gotovo agent FBI. Arty bi to lahko prisegel.

Svoj temno zeleni volkswagen je usmeril proti južnemu kraku avtomobilske ceste Merrit. Začutil je tesnobo v sebi; kmalu je imel potno čelo, vlažne dlani in pod pazduho so mu polzele kapljice znoja. Strah.

Minilo je dvanajst let. Na centralnem sedežu FBI na Manhattanu so ga vzeli v paco. »Daj, daj, Arty, saj te je videl prodajalec časopisov, ko si odhajal z dekletom. Kam si jo odpeljal?«

»Pospremil sem jo do taksija. Rekla mi je, da ima zmenek z nekim tipom.«

»S katerim tipom?«

»Kako pa naj vem? Nesel sem ji torbico, to je vse.«

Ničesar mu niso mogli dokazati. Poskušali pa so. Pri bogu, vse so poskusili, da bi mu dokazali.

»Kaj pa druga dekleta, Arty? Malo poglej tele fotografije! Vedno se potikaš okrog avtobusne postaje. Katerim od tehle tu si še nosil torbico?«

»Ne vem, kaj hočete s tem reči.«

Končno bodo odkrili resnico in najbrž kmalu. Stvari so postale nevarne. Ko se je bil tega zavedel, je odšel iz New Yorka, se nastanil v Connecticutu in se zaposlil na bencinski črpalki. Pred šestimi leti pa je prevzel garažo v Carleyu.

Arizona. Storil je napako. Le zakaj je bil rekel: »Rhode Island ni Arizona?« Tip, ki se je izdajal za Peta Lernerja, tega gotovo ni opazil, toda vseeno je bila to huda napaka.

Kaj pa imajo proti njemu? Ničesar! Razen... Razen če bodo začeli brskati po njegovi preteklosti, nazaj v tisti čas, ko so ga zasliševali o dekletu iz Teksasa. »Pojdite z menoj v Village,« ji je predlagal. »Vrsto umetnikov poznam, ki so moji prijatelji, najeli vas bodo za model.«

Toda našli niso nobenega dokaza, kot ga tudi danes nimajo. Nobene napake ni bil zagrešil, o tem je bil prepričan.

»Ali stanujete tu?« je vprašala. *»V tej luknji?«*

Danielle Steel

Danes in za zmeraj

92. nadaljevanje

»Veš kaj je pri tem najbolj pošastno? To, da sem bila vsa ta leta prepričana, kako imeniten je moj zakon. Da mu ga na svetu ni para. Zdaj pa ... Zdaj je vse tako prekleto drugače. Nič ni pokazal, da ima slabo vest, da ga kaj grize, in jaz sem se delala, kot da mi je vseeno, kot da moram misliti samo na to, kako ga bom rešila. Prevaral me je in mi tega ni povedal; pravzaprav sem uganila, pa nisem hotela vedeti. Vse je tako zmešano. Lep čas bom potrebovala, da bom razvozljala vsa ta leta svojega zakona.«

»Tu lahko ostaneš, kolikor hočeš. Mami nikoli ne gre nihče na živce, vem, da ji tudi ti ne boš šla. Narobe.«

»Že, vendar ne bi rada izkoriščala njene gostoljubnosti. Teden bo dovolj. Če lahko ostanem toliko časa, bom srečna in bom vajina večna dolžnica.« Astrid se je nasmihala v svojo skodelico. Ljudje so ji vedno zatrjevali, da bodo ostali kvečjemu nekaj dni, morda en teden, a ko je prišla čez dober mesec spet k materi, jih je še vedno našla tam. Bethanie je bilo v resnici vseeno, le da se niso vmešavali v njene zadeve in da je lahko delala, kar se je njej zdelo.

Živela je po svojem urniku oziroma načrtu, enako je ljubila prijatelje, rože, knjige in konje, zato nikoli ni bila pripravljena opustiti ničesar tega na račun drugega. Rada je delala po svoje in tudi drugim je pustila, da so delali po svoje. In prav zaradi tega je bila tako priljubljena, samo zato je bila njena hiša vedno polna gostov. Bila je neizmerno neodvisna, in ker je spoštovala željo vsakogar, ki je hotel biti sam, je pričakovala od ljudi, da jo bodo tudi oni pustili pri miru, kadar bo treba.

Jessie si je izbrala najmanjšo sobo, opremljeno s starinskim pohištvom in s kaminom, na katerem so stali zdrgnjeni, svetleči se možnarji vseh velikosti. Strop je bil nagnjen, ker je bil prostor podstrešen, vendar dovolj visok, da se nisi butnil vanj, ko si vstal iz postelje. Pod oknom je bila klop z blazino, pri kaminu pa enak gugalnik kot spodaj. Jessie je sedla na rob postelje.

»Veš kaj ti povem, Astrid, najbrž se nikoli več ne bom vrnila domov.«

»Lahko noč, dobro spi. Vidiva se pri zajtrku,« je rekla Astrid pri vratih. »Hvala!« je Jessie še zaklicala za njo.

Zjutraj bo najbrž Janu napisala pismo. Da bo vedel, kje je. Toda na to bo mislila jutri. Nocoj so bili njeni problemi daleč daleč, za devetimi gorami in morji. Vse se je nagnetlo tam, njena trgovina, Jan, dolgovi, tisto neznosno okno v vacavillski ječi, vse je bilo pripravljeno skriti se, ji vsaj za nekaj časa prizanesti. Prišla je domov, da, tu se je počutila doma. Naložila je na ogenj in legla. Ne da bi se slekla. In prvič po štirih mesecih brez uspavala.

★ ★ ★

Ko je zaprla oči, se ji je zazdelo, da je nekdo potrkal na vrata, a ko jih je odprla, je skozi zavese že sililo sonce. Ura je bila četrt na enajst.

»Jessie? Si zbujena?« Skozi vrata je pokukala Astrid, ki je prinesla pladenj s kavo in kruhki.

»O, nikar, zajtrk v postelji! Astrid, razvadila me boš.« Sedla je in lasje so se ji razpustili po ramenih. Njen obraz je bil za čudo gladek in brez podočnjakov.

»Kar cvetite od zdravja, gospa,» je rekla Astrid.

»Lačna sem kot volk! In spala sem kot polh! Občutek imam, da je danes moj rojstni dan. Ali ni?«

»Ni, ampak praznik je vseeno. Tudi zame. Komaj čakam, da pridem v Lady J in začnem igrati gospodarico. Morala bi te še pustiti spati, toda nisem več zdržala, čimprej bi se rada odpeljala nazaj v mesto. In poleg tega mi je mama ukazala, da moraš prvi dan dobiti zajtrk v posteljo.«

»Nerodno mi je, a vseeno ne toliko, da ne bi pojedla, kar si mi prinesla. Res sem sestradana.«

»Nič čudnega, saj včeraj ves dan nisi nič jedla.«

»Kaj pa tvoja mama, kaj ima v načrtu za danes?«

»Kdo bi to vedel! Ob osmih je zajahala konja in izginila neznano kam, potem se je nenadoma spet prikazala, se preoblekla in spet izginila. Tokrat z avtom.«

»Veš o čem sem premišljevala malo prej? Da bi se morala čutiti hudičevo krivo. Tu posedam in se bašem, medtem ko Jan sedi že veš kje... Toda prvič v teh petih mesecih se ne počutim, kot da sem kriva... Počutim se ... Dobro se počutim. Naravnost imenitno. In sproščena sem, takšno olajšanje me preveva, ko vem, da mi ni treba nikamor, da me nihče ne čaka. Ni mi treba k Janu ne v trgovino ne v pisarno k računom, ni mi treba dvigati telefona... Toda tega ni hotela reči na glas. »Astrid, mislim, da sem že zdrava.«

Konstrukcijskih napak ladje v morju ni več moč popraviti

Brodarski inštitut v Zagrebu tudi po tri mesece v bazenih proučuje hidrodinamične lastnosti modelov, ladijskega vijaka in krmila – Dolgoletne izkušnje našega inštituta iskane v svetu

ZAGREB, decembra – Pomislili smo, da smo na razburkanem morju. Voda v bazenu se je penila, dvigovala in potapljala ladjo, občutljive naprave pa so zaznamovale in beležile vsak njen premik. Potlej smo z dipl. inž. Miloradom Rakamarićem, enim od pionirjev jugoslovanske hidrodinamike, v laboratorijskih prostorih ladijskega inštituta proučevali vedenje ladijskega vijaka.

To sta le delčka iz mozaika življenja in dela »Brodarskega inštituta« v Zagrebu, ki se obiskovalcu proizvodnih in laboratorijskih prostorov najbolj vtisneta v spomin. V uredbi o ustanovitvi »Brodarskega inštituta,« iz leta 1948 so opredeljene naloge te znanstvene ustanove, ki še dandanes veljajo: od projektiranja ladij, ladijskih pogonskih in pomožnih strojev ter ladijske opreme do sodelovanja z drugimi jugoslovanskimi in svetovnimi znanstvenimi ustanovami s področja ladjedelstva.

»Čeprav je inštitut v sestavi JLA, deluje za potrebe vojne mornarice in celotnega jugoslovanskega ladjedelništva,« pravi direktor inštituta, polkovnik in dipl. inž. Zahid Mutevelić. »Druga posebnost je, da smo praktično začeli iz nič, brez kakršnih koli ladjedelniških izkušenj. Nemara prav zaradi tega ta znanstvena ustanova nikoli ni bila sama sebi namen, ampak se je razvijala tudi zaradi tesnega sodelovanja z domačo industrijo in njeno raziskovalno dejavnostjo. Med njimi so tudi slovenska podjetja in njihove raziskovalne ustanove kot so jeseniška železarna, Iskra, inštitut Jožef Stefan in drugi. Ladjedelništvo je namreč splet vseh tehničnih znanosti od strojništva do zdravilstva in na vsa ta vprašanja naš inštitut ne more sam odgovoriti.«

Večina ladij, izdelanih v naših ladjedelnicah, je prvič zarezala valove v bazenih »Brodarskega inštituta«. Njihov hrup, kajpada zmanjšan na velikost modela, primernega za plovbo v bazenih, je bil predmet različnih raziskav. Posebno študirajo delovanje ladijskega vijaka, krmila in drugih delov ladje, ki jih po proučitvi vgrajujejo v model.

»V dveh do treh mesecih lahko izelamo in proučimo model bodoče ladje. Seveda je tako zaradi izkušenj, ki smo si jih pridobili v 32 letih,« pravi direktor Mutevelić.

500 modelov za trgovsko ladjevje

S tem delo inštituta ni končano. Nadaljuje se ob prvem srečanju ladje z morjem. Takrat strokovnjaki »Brodarskega inštituta« proučujejo hidrodinamične probleme oziroma obnašanje še ne dokončane ladje v vodi. Tudi takrat, ko ladjo zgradijo in se začne poskusna plovba, so zraven strokovnjaki inštituta.

Prva proučevanja na poskusni in redni plovbi so opravili leta 1952. Doslej so merili hitrost, moč pogonskega stroja in porabo goriva na 600 ladjah ter proučili vibracijo na 400 ladjah, izdelanih v jugoslovanskih ladjedelnicah.

Za potrebe trgovske mornarice so izdelali 500 modelov ladij od nosilnosti 4000 do 250.000 ton. Slednje so dolge 300 metrov in še nekoliko večje kot tri nogometna igrišča, je slikovito dejal inženir Rakamarić, ki je tudi docent na fakulteti za strojništvo in ladjedelstvo v Zagrebu.

Delo inštituta je praktično končano takrat, ko ladjo prevzame domači ali tuji ladjar. To pa tudi ni edina oblika mednarodnega sodelovanja inštituta, ki je že 25 let član »Mednarodne konference bazenov za proučevanje ladijskih modelov« ITTC, v katero je včlanjenih 105 podobnih ustanov iz 31 držav. »Brodarski inštitut« iz Zagreba uvrščajo med 20 najpomembnejših ustanov ITTC. Zato ni naključje, da zagrebški ladjarji v okviru OZN že več let pomagajo šolati strokovnjake iz drugih dežel ter opravljati modelske raziskave v tujini. Te naročajo tudi pomembne ladijske, projektantske in ladjedelske organizacije iz bolj ali manj razvitih evropskih in ameriških pomorskih dežel. Inštitut pa je odprl vrata tudi študentom strojniške in ladjedelske fakultete z Reke in iz Zagreba, ki v laboratorijih inštituta pridobivajo praktična znanja.

Usposobljeni za vse vrste bojevanja na morju

Ladja je takšna naprava, da po zgraditvi ni moč nobene napake odpraviti. To lahko preprečimo le na modelu, pravi direktor Mutevelić. »Ob tem pa je treba reči, da je projektiranje in proučevanje modelov vojnih ladij za potrebe jugoslovanske vojne mornarice in pozneje že izdelanega plovila precej bolj zapleten posel kot za trgovske ladje. Pomembno je, da dandanes inštitut more izdelati vse naprave za učinkovito obrambo našega morja in obale. Doslej smo izdelali nad 10 vrst različnih bojnih ladij od rušilcev do sodobnih podmornic. Dasiravno smo začeli tako rekoč iz nič, s skromno vojno tehniko in ladjami, zaplenjenimi sovražniku, smo usposobljeni za vse vrste bojevanja na morju.«

PETER POTOČNIK

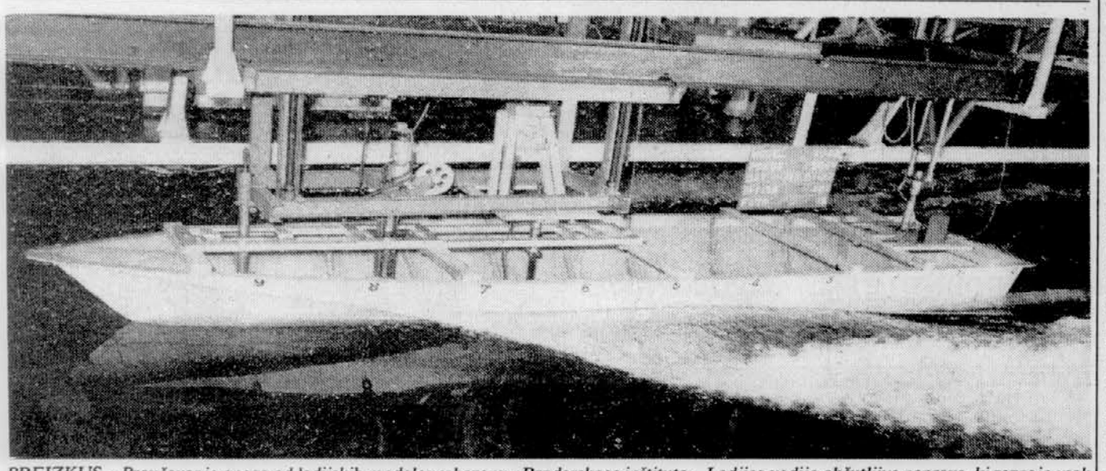

PREIZKUS – Proučevanje enega od ladijskih modelov v bazenu »Brodarskega inštituta«. Ladjico vodijo občutljive naprave, ki zaznajo vsak pravi ali nepravi gib. (Foto: JLA)

PRVI SLOVENSKI KLUB FOTOGRAFOV-AMATERJEV – Fotografijo ustanovnega občnega zbora v kranjski gostilni »Pri starem Mayrju« je 7. decembra 1910 posnel s samosprožilcem zobotehnik Franc Holchaker (na posnetku prvi z leve). Njegova žena, danes 90-letna Jelca, sedi na desni za mizo.

Fotografski zbor pri Mayrju

Pred 70 leti so v Kranju ustanovili »prvi slovenski klub fotografov-amaterjev« – Priznanje Foto kino kluba »Janez Puhar« Jelci Holchakerjevi in mojstru fotografije Petru Kocjančiču

KRANJ, 18. decembra – Pred 70 leti se je v Kranju zbralo 16 ljubiteljev fotografske umetnosti in ustanovilo »prvi slovenski klub fotografov-amaterjev«. Ta pomemben dogodek so sinoči slovesno proslavili člani sedanjega kranjskega Foto kino kluba »Janez Puhar«. Svojstven zgodovinski čar sta prispevala častna gosta – in odslej častna člana kluba – Jelca Holchakerjeva, ki je bila 7. decembra 1910 med ustanovnimi člani, in starosta slovenskih fotografov, nosilec najuglednejših domačih in tujih priznanj Peter Kocjančič.

V ohranjeni klubski knjigi beremo: »Sklicatelj ustanovnega občnega zbora otvori zborovanje ob 9. uri zvečer, pozdravi došle gospe in gospode ter predlaga za predsednika zbora Fr. Ivanca, učitelja v Kranju. Predlog se sprejme z vzklikom.« Navzoči so takrat sprejeli statut, za katerega meni sedanji predsednik kluba Marko Aljančič, da je lahko še dandanes vzor podobnim listinam. V njem so napisali, da je namen kluba »združiti slovenske, kjerkoli bivajoče fotografe-amaterje v medsebojno podporo njih umetniškega stremljenja«. Fotoaparate je imelo le pet članov, in sicer davčni uradnik, zobotehnik, knjigovodja, učitelj in bančni uradnik, ostali pa so se pridružili kot gostje. Med njimi je bila tudi žena pobudnika tega sklica Jelca Holchakerjeva, ki so jo takrat izvolili za »upravitelja klubskega atelieja«.

Holchakerjeva bo v kratkem praznovala 90-letnico. Navzoče je presenetila s čilostjo in spominom. Ob ogledovanju fotografije z ustanovnega zbora je omenila mnoge podrobnosti iz časov, ko je ljubiteljska fotografija dobivala na Slovenskem svojo trdno organizacijsko ogrodje. Kmalu za Kranjčani so namreč januarja naslednjega leta ustanovili podoben klub tudi v Ljubljani.

Klub je imel še en občni zbor januarja leta 1912, nato pa je kronist to prvo organizirano delo ljubiteljskih fotografov zaključil s pripisom v klubsko knjigo: »Radi okupacije Bosne je bila večina članov leta 1912 poklicana pod orožje in vsled kasneje izbruhle vojne je klub prenehal s svojim delovanjem.«

Širše zgodovinske značilnosti razvoja fotografije na Slovenskem je orisal raziskovalec tega področja pri nas mag. Mirko Kambič, ki se ob kranjskem praznično dogodku seveda ni mogel izogniti izumitelju fotografiranja na steklo Janezu Puharju. Z diapozitivi je predstavil nekatere pomembne listine, ki potrjujejo Puharjevo prvenstvo, predstavil pa je tudi posnetke starih fotografij, ki dokazujejo, da je fotografsko znanje na Kranjskem uspešno sledilo svetovnemu napredku. Za to povezavo so sprva skrbeli predvsem potujoči fotografi. Opozoril je na dva zbora, ko so se slovenski fotografi organizirali že pred kranjskim klubom. Prvič je bilo to v Ljubljani že leta 1889. Ta klub je kasneje »zaspal«. Drugič pa so fotografi-amaterji ustanovili svoj odsek pri planinskem društvu.

Pomembno vlogo pri raziskovanju in ohranjanju naše fotografske dediščine ima pred desetimi leti ustanovljeni Kabinet slovenske fotografije v Kranju, ki deluje v okviru Gorenjskega muzeja. Mnoge dosedanje razstave so potrdile vrednost slovenske fotografije.

BRANKO SOSIČ

● Ob 70-letnici je centralni odbor Ljudske tehnike v Beogradu podelil kranjskemu Foto kino klubu »Janez Puhar« najvišje priznanje »Zlato plaketo Borisa Kidriča«. Klub je po vojni organiziral približno 150 fotografskih razstav, pripravil več filmskih festivalov in se s kakovostnimi fotografskimi deli uvrstil v vrh slovenske in jugoslovanske fotografije, kar dokazujejo mnoga domača in tuja priznanja za umetniške dosežke. Kranjski klub je na včerajšnji slovesnosti za izjemne prispevke k razvoju fotografije na Slovenskem še posebej počastil Petra Kocjančiča, še vedno ustvarjalnega 85-letnika, mojstra fotografije in med drugim častnega člana mednarodne fotografske zveze (EFIAP) in Kabineta slovenske fotografije.

Koliko stane kaplja nafte?

Romuni lovijo tudi majhne količine nafte, ki pronica iz starih sond – Staro olje nazaj?

BUKAREŠTA, 18. decembra (Tanjug) – Čeprav imajo naši sosedje Romuni svoja nahajališča nafte, je tudi pri njih postalo varčevanje z vsako kapljico nafte zlato pravilo. Romunija načrpa letno od 13 do 15 milijonov ton nafte, prav toliko so je tudi uvažali, dokler je še bila poceni.

Zdaj iz naftnega središča v Ploiestiju izvažajo nafto v 40 držav. Najstarejša rafinerija v Ploiestiju prav te dni slavi stoletnico. Bila je prva rafinerija ne le v Romuniji, ampak v Evropi. Kljub zalogam se Romuni zavedajo, da je treba s črnim zlatom varčevati. Če se izgubi le kapljica nafte na sekundo znese to v celem letu eno tono in pol. Nafto, ki se izgublja skozi skoraj nevidne razpoke in luknjice na starih sondah, lovijo z novo tehnologijo »vodnih injekcij«. Trdijo, da se to izplača.

Listi, radio, televizija pa pozivajo delovne ljudi, naj izročajo postajam »Peco« (podjetje za distribucijo bencina) ali servisnim postajam vsako kapljico že uporabljenega motornega olja. Z zbiranjem olja so prihranili tri tone nafte, ki stanejo na svetovnem tržišču okoli 700 dolarjev. Iz teh treh ton pridobijo 900 litrov bencina, 450 litrov goriva za traktorje ali 210 kg petrokemičnih proizvodov, surovine za detergente.

Zdaj regenerirajo v Romuniji okoli 30 odstotkov odpadnega olja, do leta 1985 pa načrtujejo ta odstotek povečati na 41 odstotkov. Tako bi prihranili 400.000 ton. Pravijo, da to še ni dovolj, saj v Franciji regenerirajo dve tretjini, v ZDA in ZRN pa polovico starega motornega olja.

● Hormonsko sadje

Američani bodo prav kmalu lahko uživali sadje in zelenjavo, pridobljeno s hormonsko sintezo. Znanstveniki si prizadevajo odkriti skrivnosti zapletene vloge, ki jo imajo hormoni na rastline. Enako se dogaja pri živalih in ljudeh. Auksin na primer vpliva na rast, etilen, ki ni le plin, ampak tudi kemično najpreprostejši hormon, pa že uporabljajo pridelovalci ananasov na Havajih ter banan v osrednji Ameriki. Nekaj ur dela v laboratoriju zaleže toliko kot leta dela na polju. V Kaliforniji oddajajo hormone vinski trti: grozdi so težji in lepše barve, jagode pa bolj mesnate.

● Dve muhi na en mah

V Franciji so poslali na trg novost, ki je hkrati varnostna naprava in sredstvo za preprečevanje tatvin: čelado za motoriste, katere pas za pripenjanje je hkrati varnostna ključavnica za motorno kolo. Treba je le položiti čelado na zadnji sedež, vdeti pas skozi zadnje kolo in zakleniti posebno oblikovano ploščato ključavnico.

NI MIRU ZA PALČKE

Piše: Ivan Sivec
Riše: Dunja Furlani

220. »Zdaj se počutim že nekoliko bolje,« je rekel Cvek proti Fleku. »Kljub temu me vse bolj vleče domov, na čudovito lepo Smreko.« – »Čakaj, ne ponavljaj vedno ene in iste pesmice kot Žaba. Če boš tak, se te bom še jaz neveličal.« – »Pa se vendar ne bova začela prepirati. Če bi imela še Bleka, potem bi gotovo že našli Smreko. Le v slogi je moč. Tako pa vsak zase tavamo po Gozdu, učinka pa ni pravega.« – »Času je treba prepustiti čas,« je pomodroval Flek in se ulegel na posteljo, narejeno iz mehkega listja in dlak. »Ti, tukaj je pa pred teboj že nekdo spal, ali se ti ne zdi?«

221. Mislila sta malo zadremati, a sta na lepem zaslišala nekakšno cviljenje. Prihajalo je z druge strani Gozda, toda ne preveč daleč stran. »Oh, zopet ga tisti Zajec Plahec nekaj lomi. To je njegov glas,« je ugotovil Cvek. »Meni pa se zdi, da je drugačen. Kaj ko bi šla gledat? Če že delava dobra dela, narediva še to.« – »Naj ti bo, toda vedi, da delam le tebi uslugo.« Stekla sta tja, od koder je prihajalo cviljenje. Resnično sta kmalu naletela na Zajca, vendar tokrat ni bil Zajec Plahec, vendar veliko prijaznejši Zajec Bajec.

222. »Ujel sem se v zanko, na pomoč!« je prosil Zajec Bajec in kazal s prosto tačko na debelo zanko, v katero je bil ujet. »U, to je huda stvar!« je ugotovil Cvek. »Le kako naj ti pomagava?« – »Zdaj bodi čimbolj pri miru, ne glede na to, ali te boli ali ne. Bolj ko boš vlekel, bolj boš zanko zategoval. Za zdaj še nisi v smrtni nevarnosti, zato imava dovolj časa, da narediva načrt za tvojo rešitev.« – »Hvala vama, palčka, hvala, kljub vsemu pa vaju prosim, da pohitita. Moral bi na sestanek k Zajkljici.«

KRIŽANKA

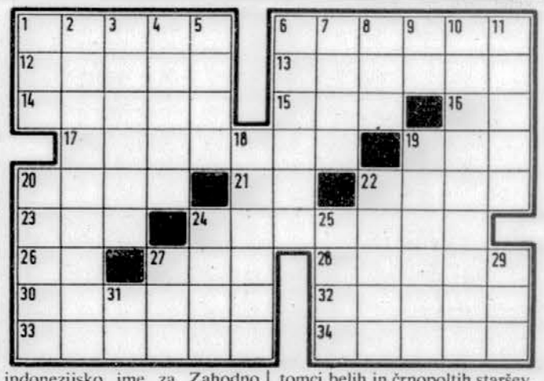

VODORAVNO: 1. zaščitna kožna tvorba pri ribah, 6. vrsta svetlikajoče se kamnine, 12. pisec, stvaritelj česa, 13. moško ime (Božidar), 14. skupni jezik starih Grkov, nastal iz atiške grščine s primesjo jonskih in drugih narečij, 15. turistično razvit jadranski otok, 16. avtomobilska oznaka Makarske, 17. mesto ob Labi v NDR, staro kulturno središče, 19. duhovnik starih Medov in Perzov, tudi čarovnik, 20. kraška ponikalnica na Notranjskem, 21. začetnici sodobnega slovenskega dramatika in pisatelja (»Gluhi mož na meji«), 22. srbski pesnik in pripovednik (Aleksandar, »Mrtve javke«), 23. moški potomec, 24. mešano ljudstvo ob obali Vzhodne Afrike in njihov jezik, 26. začetnici ruskega književnika in misleca, ki je bil izgnan v Sibirijo (1828–1889, »Kaj delati«), 27. gorski reševalni čoln, 28. sodobni indijski pisatelj (Mulk Radž), 30. hitra, gibčna žival podolgovatega telesa iz roda kun, 32. palica za čiščenje pluga, 33. spisek tiskovnih napak na koncu knjige, 34. indonezijsko ime za Zahodno Novo Gvinejo.

NAVPIČNO: 1. loščilo, zaščitni in lepotni premaz pohištva, 2. pisec uvodnih člankov v časopisu, 3. derivat benzena, surovina za pripravo polistirena, 4. zaključek, prenehanje, 5. grški bog divjega vojskovanja, 6. gornji zaključek poslopja, 7. veliki angleški filmski režiser (David, »Doktor Živago«), 8. hrvaški slikar, predstavnik dinamičnega barvnega ekspresionizma (Ignjat), 9. član organizacije, 10. ženska s stalnim bivališčem v domačem kraju, rojakinja, 11. francoski fizik in astronom (DominiQue Francois, 1786–1853), 18. difterija, 19. mešanci, potomci belih in črnopoltih staršev, 20. ustrojena koža, 22. star avstrijski drobiž, 24. avtor Miklove Zale (Jakob), 25. večja reka v Afganistanu, ki izvira pod Hindukušem, 27. grobo srbsko domače sukno, 29. del tedna, 31. kemijski znak za cirkonij.

VSAK ČETRTEK NOVI stop POGLEJMO SI V OČI!

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. glog, 5. oblika, 11. lipan, 13. slabost, 15. Avanti, 17. amater, 18. dera, 19. srnar, 21. ko, 22. krt, 23. Stiks, 24. ruj, 25. op., 26. Fermi, 27. bira, 28. solata, 30. Truman, 32. toaleta, 34. frank, 35. Lokris, 36. trta.

NAVPIČNO: 12. N(ikola) T(esla).

Steven Lehrer

Raziskovalci telesa

8. nadaljevanje

Danes, ko o genetiki vemo več kot v devetnajstem stoletju, lahko ugotovimo, da je bil v eni seriji eksperimentov tudi napačen rezultat zelo blizu pričakovanemu napačnemu rezultatu ob upoštevanju takratnega pomanjkljivega znanja o genetiki. Možnost, da bi se mu to zgodilo po naključju, znaša le ena proti dva tisoč.

V njegovem času tega ni nihče opazil. Še več. Njegova teorija sploh ni imela kaj prida velikega odziva in učinka.

Nekega večera v februarju leta 1865 se je Mendel z nekaj prijatelji odpravil v brnsko družbo za proučevanje naravoslovja, da bi tam objavil rezultate. V dolgem črnem plašču je korakal po ulicah z dagocenim rokopisom pod roko, ves razburjen in zaskrbljen.

Okoli 40 ljudi je tistega večera poslušalo Mendlov opis rezultatov, ki jih je dobil z večletnim eksperimentiranjem. Istih 40 zvestih poslušalcev je prišlo tudi na srečanje čez en mesec, da bi slišali pojasnitev rezultatov. Toda za čudo sploh niso ocenili pomembnosti dela. Obe predstavitvi rezultatov sta imeli tako malo učinka, da razprave sploh ni bilo, kar se na znanstvenih srečanjih zares redko zgodi. Zapisa o Mendlovem razočaranju ni, toda prav gotovo je bilo zelo veliko.

Ne glede na vse to sta bili predavanji natisnjeni v zborniku družbe in razposlani kot je bilo v navadi, več kot 120 družbam, univerzam in akademijam po svetu, vse brez koristi. Če bi bil Mendel poklicni znanstvenik, bi že lahko poskrbel, da bi njegovi rezultati postali znani. Če že ne drugega, bi lahko svoj članek objavil v Franciji in Britaniji v revijah, ki so jih brali botaniki in biologi. Storil ni ničesar, čeprav je poskušal priti v stik z znanstveniki v tujini in jim je poslal ponatis svojega članka. Eden med njimi se je na njegov članek le odzval.

To je bil nemški botanik Karl Wilhelm von Nägeli iz Münchna , ki so ga v tistem času imeli za najboljšega strokovnjaka za križanje rastlin. Nägeli je najraje eksperimentiral z Hieraciumom ali žetvenim plevelom. Mendela je prepričal, naj ponovi poskuse še na tej rastlini. Žal pa je bilo vse to delo obsojeno na propad, saj je ta rastlina genetsko mnogo bolj zapletena in skrivnostna kot grah.

Nägeli je ne le speljal Mendla na nekakšen divji lov, ampak je to storil zelo ošabno. Prebiranje njune korespondence človeka spravi v zadrego zaradi jalovega, ponižujočega in pokroviteljskega odnosa nemškega univerzitetnega profesorja do človeka, ki ga je imel za skromnega, priučenega amaterja. Ko je Mendel opravil nekaj tisoč poskusov, mu je Nägeli svetoval: »Prepričan sem, da poskusov še ne morete končati; komaj začeli ste šele . . .« To je moralo biti dokaj težko prebavljivo in zagotovilo »vaš namen, da bi razširili poskuse še na druge rastline, je odličen, in prepričan sem, da boste z drugačnimi oblikami dobili bistveno drugačne rezultate«, je moralo Mendlu skoraj povzročiti nov napad. Toda Mendel je upošteval Nägelijev nasvet, čeprav so ga strahotno porazni rezultati poskusov z žitnim plevelom odvrnili od študija botanike in usmerili njegovo pozornost k sončnim pegam, viharjem in vedenju čebel.

V resnici si je Mendel vedno želel premakniti svoje delo z rastlin na živali. Toda pri izbiri ni imel srečne roke. Vzgojil je vrsto hibridnih čebel, ki so dajale odličen med, vendar so bile tako divje, da so napadale ljudi daleč naokoli in so jih zato kmalu morali uničiti. In ko so čebele doživele svoj konec, se je to zgodilo tudi z njegovo znanstveno kariero.

Leta 1868, v starosti 46 let in le dve leti po tistem, ko je objavil članke o genetiki, je bil Mendel izvoljen za opata. Izročili so mu težko odgovornost; vodenje enega najbogatejših samostanov v vsem habsburškem cesarstvu. Razlog za njegovo izvolitev nista bila le ljubezen in spoštovanje drugih menihov. Avstrijski zakon je ob menjavi opatov terjal od samostanov visok davek in zato je cerkev za to najvišjo nalogo izbirala mlajše može, pred katerimi je bilo še dolgo življenje.

Mendel je sprejel novi položaj z njemu podobno čudaško opazko: »Kot skromen učitelj sem se znašel v položaju, kjer mi je vse tuje. Veliko napora bo potrebno, da se bom navadil.«

Napor je bil prav gotovo večji, kot bi bil sicer potreben zaradi nekaterih razburljivih političnih mnenj, dokaj neustrezajočih stebru katolicizma. Čeprav ni nikoli imel aktivne vloge v državni ali lokalni politiki, obstaja dokaz, da je podpiral avstrijsko-nemško liberalno stranko in ga je imela cesarjeva tajna policija na seznamu nezanesljivih. Prav ta stranka je povzročila, da je Vatikan enostransko preklical sporazum s habsburško monarhijo. Kot rezultat tega je leta 1874 dunajski parlament razveljavil davčno osvoboditev katoliške cerkve.

Ko je bilo treba oceniti samostansko posest, je Mendel z absurdno nizko oceno pokazal svoj odpor do vlade. Za čudo pa je oblast to mirno sprejela in samostanu naložila letni davek v znesku sedem tisoč avstrijskih goldinarjev. Ko je Mendel dobil račun, je odposlal ček za dva tisoč goldinarjev z ošabno pripombo, da davčne oblasti nimajo nikakršne pravice do njihovega denarja in verjetno ne bodo nikoli več dobile od njega niti pfeniga. Vsi drugi avstrijski cerkveni uradniki bi sicer nejevoljno sprejeli prednosti kompromisa, ki jim ga je ponudila pohlevna vlada, toda Gregor Mendel tega nikakor ne bi storil. Seveda ni treba reči, da je takšna neuklonljivost povzročila škandal.

»Afera Mendel« je bila na naslovnih straneh dunajskih časnikov, še posebej, ko je uporni opat sprejel predstavnike oblasti s popolnim dostojanstvom pri samostanskih vratih in si pustil vzeti ključe iz žepa. Žal je edino slavo za časa življenja dosegel na račun tega incidenta. Okrožni moravski poročnik je takrat v poročilu za Dunaj zapisal: »Videti je, da so stališča opata Mendla osnovana na obžalovanja vredni duševni zmedi.«

Čudaška »bitka za pravico«, kot jo je Mendel imenoval, se je nadaljevala do njegove smrti, v januarju 1884 (star je bil 62 let). Ostali samostani so se z davčno upravo že davno prej sporazumeli. V letih bojevanja se je Mendlovo zdravje hitro slabšalo. Ob resni bolezni srca in ledvic se mu je razvila še paranoja, ki se je kazala s strahom pred umorom ali zaporom. Tako zelo se je bal, da bi ga morda živega pokopali, da je zahteval, naj po njegovi smrti opravijo avtopsijo.

Pogreb je potekal z vsem pompom in ceremonijami, ki pripadajo opatu velikega samostana. Žalno mašo je vodil veliki češki skladatelj Leoš Janáček, v tistem času sicer še malo znan organist in glasbenik. Novi opat je zažgal vse Mendlove zapiske, ki so jih našli v samostanu.

Dve leti pred tem so v Angliji pokopali Charlesa Darwina med svoje največje znanstvenike v Westminstrski kapeli. Verjetno ni nihče v pogrebnem sprevodu v Brnu mogel vedeti, da bo temperamentni, nestabilni, a vendar dobrosrčni mož, ki ga pokopavajo, nekega dne dosegel skoraj tolikšno slavo kot Darwin. Toda že šestnajst let po Mendlovi smrti so trije raziskovalci neodvisno drug od drugega odkrili veličino njegovega dela.

Nizozemski botanik Hugo de Vris je leta 1900 objavil članek o obsežni raziskavi, ki jo je opravil z rastlinskimi hibridi. Predlagal je dva zakona za katera je dejal, da »ju je v bistvu že pred mnogimi leti oblikoval Mendel za poseben primer . . . Vendar jih takrat niso prav razumeli in so utonili v pozabo. Moji poskusi pa potrjujejo, da so na splošno veljavni za prave hibride.« De Vris je videl Mendlove članke šele potem, ko je tudi sam prišel do podobnih sklepov.

Mesec dni kasneje je nemški znanstvenik iz Tübingena Karl Correns poročal, da je samostojno proučeval ideje o dominantnih in recesivnih lastnostih. Kot Vris je tudi Correns kmalu odkril, da ga je Mendel že prehitel.

Junija leta 1900 je dunajski botanik Erich Tschemark objavil rezultate lastne genetske raziskave graha, ki jo je opravil po Darwinovem opazovanju odolin. Tudi Tschemark je samostojno prišel do enakih ugotovitev kot Mendel in v pripisu k članku je dodal: »Da smo Mendla vsi trije, de Vris, Correns in jaz, hkrati in vsak zase odkrili, je zame še posebej razveseljivo. Vse do drugega leta eksperimentiranja sem bil prepričan, da odkrivam nekaj novega.«

Proučevanje gnoja

Leta 1869, natanko štiri leta po Mendlovi objavi danes tako slavnih člankov, je mlad švicarski kemik Friderich Miescher odkril znotraj belih krvnih celic tujo snov, ki jo je imenoval nuklein. Povezava odkritij teh dveh mož je omogočila znanosti nadzor nad življenjem.

Miescher je bil sin švicarskega zdravnika, ki je delal v Baslu in na tamkajšnji univerzi tudi predaval. Po očetovem zgledu se je odločil za medicino. Ko je študiral medicino, pa je nanj močno vplival stric Wilhelm His , profesor anatomije, ki je kmalu zaslovel s svojimi opisi električnega prevodnega sistema v srcu.

Stric Wilhelm je skozi vse življenje globoko vplival na svojega nečaka in že kmalu dosegel, da se je posvetil biokemiji, študiju kemične sestave celičevja. V svojih raziskavah je His kasneje dejal: »Stalno sem se zavedal, da je končne probleme razvoja tkiv mogoče rešiti na podlagi kemije.«

Miescher je upošteval stričev nasvet in ko je leta 1868 diplomiral je odšel na univerzo v Tübingen, kjer je najprej študiral organsko kemijo in nato delal v laboratoriju biokemika Felixa Hoppa-Seylerja. V starodavnem gradu nad reko Neckar, z ozkimi, v debelem zidu vgrajenimi okni, v sobi, ki bi lahko pripadala srednjeveškemu alkimistu, je Miescher začel proučevati gnoj. Že v nekaj mesecih je izoliral nuklein, ki ga danes poznamo pod imenom dezoksiribonukleinska kislina ali DNA.

Večini se nam gnoj zdi manjvredna in smrdljiva snov, prav gotovo ne predmet za resno raziskavo. Toda Miescher je menil, da so bele krvničke v gnoju ene najbolj enostavnih živalskih celic. Na kirurški kliniki v Tübingenu je vsak dan dobival svežo zalogo gnoja. Dobival je povoje, ki so jih odstranili s postoperativnih ran in z njih je za poskuse spral bele celice. Če so bili povoji namočeni v navadni solni raztopini, so se celice napihnile in oblikovale neuporabno želatinsko kepo.

KAM, KAKO IN KDAJ PO DOMOVINI IN PO SVETU

air tours yugoslavia

JUGOSLAVIJA JADRAN

lasten prevoz
avtobus
letalo
Slovenija – Istra – Kvarner
otok Hvar / šibeniško-splitska, makarska in dubrovniška riviera
7 dni, že od 1. 470 din

ZA NOVO LETO JE ŠE VEDNO DOVOLJ PROSTORA

ZAHTEVAJTE BARVNO BROŠURO »SMUČANJE 80/81«

ATLAS

Atlas Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 320-852
Atlas Ljubljana, Tomšičeva 2 (NAMA) tel. (061) 21-333
Atlas Portorož

globtour travel agency yugoslavia

globtour

KAM ZA NOVO LETO
30. 12. do 2. 1. Bratislava – izlet z avtobusom
30. 12. do 3. 1. Bratislava – izlet z avtobusom

SMUČANJE
tedenski paketi v januarju in februarju:
– ROGLA: hotel Planja. V sodelovanju s SD SMUK prirejamo šolo smučanja. Odhoda 13. in 20. februarja.

SMUČANJE NA SLOVAŠKEM:
– ŠTRBSKE PLESO: hotel FIS – odhodi 11. in 18. januarja
– TATRANSKA LOMNICA: hotel Slovan: – v sodelovanju s SK KRIM. Odhod 24. januarja.

SMUČANJE V ITALIJI:
– ANDALO, RASEN, SAN GIORGIO, RAVASCLETTO, SELLA NEVEA.

SMUKA V AVSTRIJI:
– BAD KLEINKIRCHHEIM, KLIPPITZHÖRL, MOKRINE (NASSFELD), PEČE, REICHENFELS, AUSSERVILLIGRATEN, LIENZ, ST. JAKOB, SILLIAN, MAUTERNDORF, WEISSBRIACH.
APARTMAJI: Gerlitzen, Klippitzhörl, Koralpe, Mokrine (Nassfeld), Weissbriach, Lienz, Sillian, Eben im Pongau, Kleinerl, St. Gilgen – Zwölferhorn.

Informacije in prijave: poslovalnica Ljubljana, Maximarket, tel. 24-155 – Gosposvetska 4, tel. 311-164 in druge Globtourove poslovalnice širom po vsej domovini.
GLOBTOUR RENT-A-CAR v Maximarketu, tel. 27-223.

Zima v Bad Kleinkirchheimu na Koroškem

Hotel kategorije A 1, komfortne sobe s kopalnico (prho),WC in predsobo. Savna, parna kopel, solarij, podvodne masaže, zdravilišćni zdravnik v hiši. Velika sončna terasa, hišni bar z diskoteko. Prisrčni večeri z našo hišno igralsko skupino ob luči sveč, kmečki bife. 3 minute k naslednji vlečnici, od katere dosežete vsa smučišča, 30 metrov od velikega pokritega termalnega kopališča, hala za tenis. Transfer na vasi. Centralna, a mirna lega (zdravilišča cona 1). Januarska poprečnina: polni penzion 2450 Ašil., znižanje za otroke 30%. Pišite takoj: Kur-und Sporthotel, Kolmhof, A-9546 Bad Kleinkirchheim, tel. 9943/4240/216 ali 217.

Vse pod eno streho

Hotel Schneekönig, fam. Glatz. A-9564 Falkertsee, Koroška – Kärnten, v bližini Bad Kleinkirchheim, 1840 m, poštni predal 11. Telefon 9943/4275/411. Otvoritvena ponudba: od 17. 1. do 31. 1. 1981 tedenski pavšal, polpenzion od 1.890 Asch, vključen bazen, savna, namizni tenis, fondi, otvoritveni aperitiv, sankanje, kegljišče, komfortne sobe, hišni bar, 4 žičnice in vlečnice pred hišo. Tedenski pavšal s karto na žičnicah, smučarskim tečajem od 2.990 Asch.

VELIKO SILVESTROVANJE

VELIKO SILVESTROVANJE
NA
GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

Igrala bosta Veliki plesni orkester pod vodstvom JOŽETA PRIVŠKA in ansambel LOJZETA SLAKA, pela bo MARJANA DERŽAJ.
Vstopnica za VELIKO SILVESTROVANJE stane 750 din.

Vstopnice lahko kupite v recepciji Gospodarskega razstavišča vsak dan od 10. do 18. ure.

VELIKO SILVESTROVANJE

slavnik

Na voljo je še nekaj prostih mest za

SILVESTROVANJE

Medulin, Hotel Belvedere, 5 dni 2.720 din
Mali Lošinj, Hotel Alhambra, 5 dni 3.220 din
(v obe ceni so vključeni štirje polni penzioni, silvestrska večerja, uporaba bazenov, avtobusni prevoz, strokovno vodstvo)

SMUČANJE

Za zamudnike smo pripravili ugodno smučanje na Passo Rolle in San Martinu di Castrozza v terminu od 11. 1.–17. 1. 1981.

Informacije in prijave:
Slavnik Koper,
Poslovalnica Ljubljana, Tavčarjeva 8 a,
tel. 321-351.

YUGOTOURS

– JADRAN 1980/81

7-dnevni aranžmaji z lastnim prevozom (v Istri) in z letalom (v srednji in južni Dalmaciji), polni penzion v izbranih hotelih, cena za osebo od 1.650 din naprej
Odhodi vsako soboto z letališča Brnik v Dubrovnik in Split od 20. decembra 1980 naprej

– SMUČANJE V SLOVENIJI

7 dni, od 3. 1. 1981. naprej, Bled (Zatrnik) in Črni vrh nad Idrijo, lastni prevoz, cena za osebo od 1.880 din naprej

– MOSKVA – LENINGRAD

8 dni z letalom iz Ljubljane (via Beograd), odhodi 26. in 28. 12. Cena za osebi 9.600 din – z vključenim silvestrovanjem

Prijave pri vaši potovalni agenciji ali pri Yugotoursu, Titova 36/IX, 61000 Ljubljana, telefon 321-794, 321-795 in 322-458.

ODDIH NA TREH MORJIH

Atlas je pripravil prospekt, v katerem je zbral vse podatke o možnosti oddiha na Jadranu, v Španiji in Tunisu v izvensezonskih mesecih vse tja do aprila. Za svoje goste je rezerviral prostor v hotelih na dubrovniški rivieri, na otoku Hvaru, na Makarski in splitsko šibeniški rivieri, v Slovenskem primorju ter na kvarnersko istrski rivieri. V Tunisu je Atlas izbral Hammamet ter organiziral vrsto fakultativnih izletov v različne kraje, ki so turistom zanimivi, v Španiji boste Atlasovi gostje v Palmi de Mallorci, če pa ste te kraje že obiskali ali želite svoj zimski oddih preživeti v še bolj oddaljenih in toplih krajih, vam Atlas priporoča obisk največjega otoka v Kanarskem arhipelagu Tenerife. Za večji del krajev prepušča Atlas izbor prevoza gostom samim, prevoz na Jadran je lahko lasten ali pa z Atlasovimi avtobusi in letali Inex Adrie ter JAT. Vse natančnejše podatke boste seveda dobili v prospektu samem, njegov naslov je »Oddih na treh morjih«, dobili ga boste pa v vseh Atlasovih poslovalnicah.

STROKOVNE RAZSTAVE

V letu 1981 bo Mednarodni sejem pohištva v Parizu spet na široko odprl vrata za 650 razstavljalcev iz 26 držav, ki bodo prikazali najnovejše izdelke s tega področja. KOMPAS je za obisk tega sejma pripravil tridnevni izlet z letalom, odhod bo v petek, 15. januarja, cena zanj je 6.600 dinarjev. Obisk sejma pohištva in svetil je pripravil tudi GENERALTURIST v sodelovanju z MERCATOR TURISTOM, odhod na njegov tridnevni izlet z letalom bo prav tako 16. januarja, cena je 4.800 dinarjev.

KOMPAS je pripravil tudi strokovno potovanje z obiskom sejmov pohištva v Parizu, kjer bodo prikazane vse novosti stilnega in majhnega pohištva, kuhinj, kopalnic, vrtnega, rustikalnega in modernega pohištva ter v Kölnu, kjer bo poudarek na pohištvu, sestavljanju elementov, tapeciranem in kuhinjskem pohištvu ter spalnicah.

Spored sedemdnevnega izleta z obiskom obeh sejmov se bo začel 16. januarja s poletom Ljubljana–Pariz, letalo pa bo udeležence izleta prepeljalo tudi na relaciji Pariz– Köln. Cena potovanja je 14.000 dinarjev.

Že sedaj vas Kompas obvešča, da bo pripravil tudi obisk 52. mednarodne razstave kmetijskih dosežkov SIMA 81, ki bo marca v Parizu. Izlet bo trajal štiri dni. Odhod je predviden 8. marca, cena je 7.800 dinarjev.

LONDON IN PARIZ

MERCATOR TURIST IN GENERALTURIST sta pripravila program tridnevnih vikendov v Parizu v januarju, februarju, marcu in aprilu. Odhodi bodo v petek z letalom iz Ljubljane, drugi dan bivanja v Parizu je organiziran ogled mesta in njegovih najvažnejših zanimivosti, zadnji dan pa je rezerviran za obisk muzeja Louvre, nakar sledi povratek z letalom domov v večernih urah. Cena tega tridnevnega izleta je 4.800 dinarjev, odhodi bodo 16. januarja, 6. in 13. februarja, 6. in 13. marca.

KOMPAS je v izvensezonskem času pripravil po ugodnih cenah osemdnevna potovanja z letalom v London. V paket storitev je poleg prevoza in nastanitve v hotelu vključen še krožni ogled mesta, vstopnica za obisk ene izmed revijskih predstav ter tako imenovani »bonus«, s katerim boste lahko s popustom večerjali v eni ekskluzivnih restavracij kot je na primer L'Opera ali La Fayette. Datumi odhodov so 27. december, 3. in 10. januar, cena potovanja pa je 9.400 dinarjev.

POTOVANJA V DALJNE DEŽELE

Nil – večna reka

Pri KOMPASU so nas obvestili, da imajo še nekaj prostora za devetdnevno potovanje po Egiptu, na katerem bodo udeleženci obiskali vsa najvažnejša mesta ob »večni reki« Nil. Prve dni potovanja se bodo Kompasovi gosti seznanjali z egiptovskim glavnim mestom Kairom in njegovo okolico, nakar se bodo s spalnikom odpravili najprej v Luxor, se nato z ladjo prepeljali preko Nila v Zahodne Tebe, pa spet nazaj v Luxor, naslednji dan jih bo vodila pot v Asuan, v programu tega izleta pa je tudi obisk Abu Simbela.

Mehika in Jukatan

Za sladokusce je KOMPAS pripravil potovanje v srednjo Ameriko, v Mehiko. Zanjo pravijo, da je dežela treh kultur: bogate kulture indijanskih plemen do španske osvojitve 1519 leta, kulture Nove Španije – konkvistadorjev in kulture zmagovite revolucije. Kulturno zgodovinskih krajev in naravnih zanimivosti v Mehiki in na polotoku Jukatanu je neštetо, zato je Kompas pripravil razmeroma dolgo potovanje, to traja enajst dni, tako da si boste lahko ogledali vsaj najpomembnejše med njimi. Kompas je prostor za prenočevanje rezerviral v hotelih A kategorije, storitve so polpenzionske, v ceno potovanja pa so vključene tudi vstopnine, izleti po Mehiki in lokalni vodiči. Odhod na potovanje v Mehiko bo 17. januarja, zato Kompas priporoča, da s prijavami pohitite, vse tiste, ki so se pa že odločili za to potovanje obveščamo, da bo temperatura v času našega potovanja od 18 do 24 stopinj Celzija, na Jukatanu pa tropska do 30 stopinj Celzija.

ALPETOUR

KRVAVEC in BOHINJ
– enodnevni smučarski paketi

POKLJUKA
– tridnevni smučarski paket 4. in 15. 1.

SESTO/ITALIJA
– zimske počitnice od 17. 1. dalje

KRVAVEC
20. in 21. 12. Odhod avtobusa s Trga osvoboditve ob 7.15 in 9.15
cena 260 – avtobusni prevoz, dnevna vozovnica za žičnice in topli obrok ter strokovni nasveti smučarskega učitelja (vaditelja)
Odhodi zagotovljeni!
Prijave in informacije:
Turistične poslovalnice v Ljubljani, Šubičeva 1, v Škofji Loki, Kranju, Radovljici in na Bledu.

interexport LJUBLJANA
TOZD INEX POTOVALNA AGENCIJA
(Tel. 312-995 in 327-947) TRAVEL AGENCY

ZIMSKE POČITNICE

– BELO JEZERO (Weissensee), bus, 7-dnevni paketi, od 17. 1. dalje
– MALBUN – LIECHTENSTEIN, bus, 7-dnevni paketi od 17. 1. dalje

Silvestrovanje

– LIECHTENSTEIN, 4 dni, bus, odh. 30. 12., še nekaj mest

PRODAJAMO DOMAČE IN MEDNARODNE LETALSKE VOZOVNICE

GENERALTURIST
LJUBLJANA Gosposvetska 7

Vikend v Parizu

odhodi 16. januarja, 6. in 13. februarja ter 6. in 13. marca

PARIZ – SEJEM POHIŠTVA IN SVETIL

Odhod 16. 1. 1981

SMUČARSKI PROGRAMI V AVSTRIJI IN ITALIJI

Schladming, Bad Kleinkirchheim, Baško jezero
Kronplatz, Val Gardena

PRODAJA DOMAČIH IN MEDNARODNIH LETALSKIH IN ŽELEZNIŠKIH VOZOVNIC

Informacije, programi, prijave: tel. (061) 23-275, 21-206

KOMPAS JUGOSLAVIJA

SILVESTROVANJE

– Beograd – 3 dni, 31. 12.
– Medulin – 5 dni, 31. 12.
– Črna gora – Sv. Štefan, 7 dni, 28. 12.

PARIZ – 3 dni, 16. 1., 30. 1. 81 6 dni, 25. 1. 1980,
KAIRO – LUXOR – ALEXANDRIA – ASSUAN – ABU SIMBEL, 9 dni, 25. 1. 81
LONDON – posebno letalo, 8 dni, odhodi: 20., 27. dec. 80 in 10. jan. 81
LONDON – izpopolnjevalni tečaj za profesorje angleškega jezika, 14 dni, odhod 18. 1. 81
MEHIKA IN JUKATAN – 11 dni, 17. 1. 81

SMUČANJE

COURCHEVEL, 7 dni, 17. 1. 81
KRANJSKA GORA, 1 dan, sobota, nedelja, 20., 21. 12. 80
PODKLOŠTER – Tromeja, 1 dan, 22., 23. 12. 80
KRANJSKA GORA – vsakodnevne vožnje v šolskih počitnicah
PASSO TONALE, 8 dni, 10. in 17. 1. 81
Pampeago, Passo Tonale, Nevegal, Passo Pordoi, Avoriaz-Morzine, Chamonix, Obertauern, La Toussuire

STROKOVNA POTOVANJA

PARIZ – KÖLN – Mednarodna razstava pohištva, 7 dni, 16. 1. 81
PARIZ – Mednarodni salon pohištva, 16. januar 81
PARIZ – Mednarodna kmetijska razstava »SIMA«, 6. marec 81

KOMPAS – JESEN – ZIMA – POMLAD OB MORJU

– Hoteli v Portorožu – Poreču – Vrsarju – Rovinju – Medulinu – Rabcu – Malem Lošinju – Opatiji – Dubrovniku – Crikvenici – Selcah – Rabu – Primoštenu – Splitu – Baški vodi – Makarski – Podgori – Veli Luki – Korčuli – Igalu

SAP-VIATOR

SAP VIATOR TOZD Turizem in rent a car
Ljubljana, Titova 36 a, Trdinova 3, telefon 314-544, 316-871, 310-933

NOVO LETO PREŽIVITE

ORMOŽ: 31. 12.–1. 1. 1.580
avtobusni prevoz, silvestrovanje, nočitev, zajtrk, kosilo
LENDAVA: 31. 12.– 3. 1. 2.790
avtobusni prevoz, silvestrovanje, polni penzioni, ogledi, vodstvo
PRAGA: 30. 12.–2. 1. 3.900
avtobusni prevoz, silvestrovanje v varieteju, polni penzioni, vodstvo

SMUČAJTE V SLOVENIJI

Bled, Gozd Martuljek, Kranjska gora, Preddvor, Bohinj, Bohinjska Bistrica, Bovec

Oglasite se pri nas, svetovali vam bomo v naših poslovalnicah v Ljubljani, Domžalah, Kamniku, na Vrhniki in v Ljutomeru!

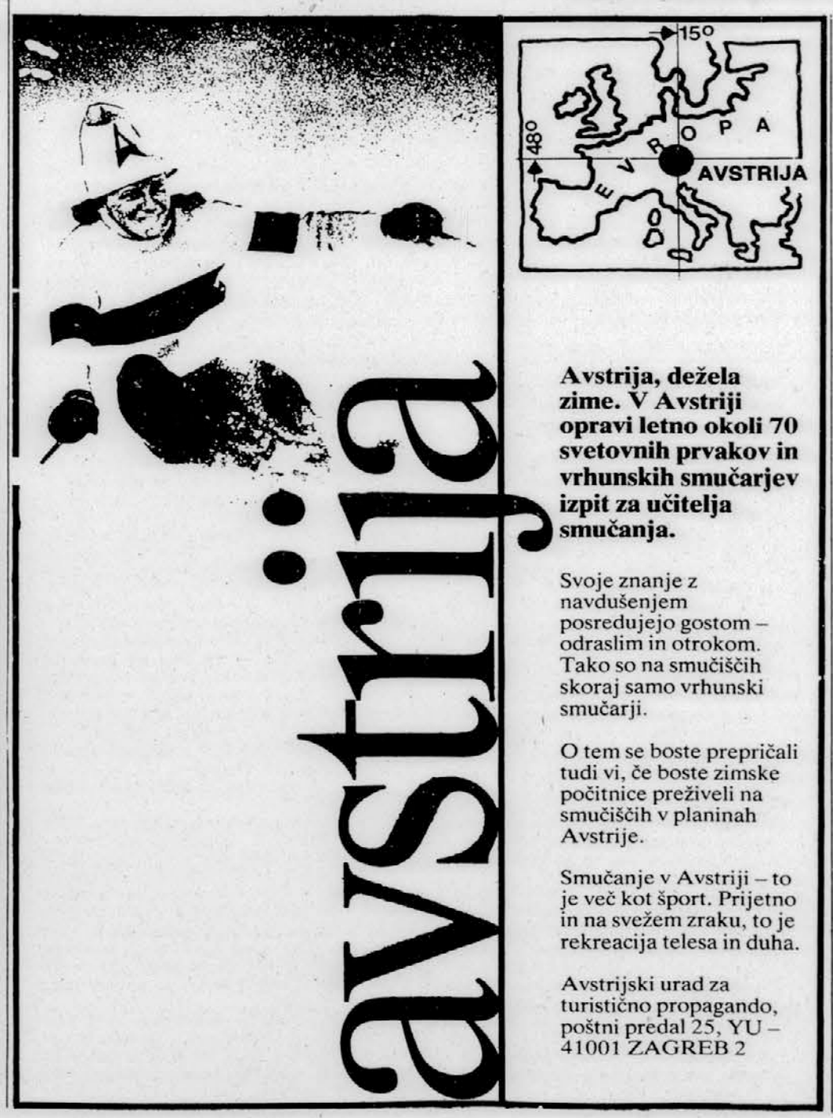

Avstrija, dežela zime. V Avstriji opravi letno okoli 70 svetovnih prvakov in vrhunskih smučarjev izpit za učitelja smučanja.

Svoje znanje z navdušenjem posredujejo gostom – odraslim in otrokom. Tako so na smučiščih skoraj samo vrhunski smučarji.

O tem se boste prepričali tudi vi, če boste zimske počitnice preživeli na smučiščih v planinah Avstrije.

Smučanje v Avstriji – to je več kot šport. Prijetno in na svežem zraku, to je rekreacija telesa in duha.

Avstrijski urad za turistično propagando, poštni predal 25, YU – 41001 ZAGREB 2

Lizbona

JAT sporoča, da ima še nekaj prostora za novoletno potovanje v Lizbono, prestolnico Portugalske. Odhod njihovega letala bo 30. decembra, povratek 2. januarja prihodnje leto. Jatovi gostje bodo bivali v hotelu vrhunske kategorije Penta, v programu izleta je pripravljen ogled mesta, slavnostno silvestrovanje ter obisk Casina.

KOROŠKA
Alpen-Hotel
Katschberghöhe
A – 9863 KATSCHBERG
Familie Bogensperger
Telefon 9943/4734/219,220

Ponujamo vam neposabna doživetja na snegu v smučarskem središču Katschberghöhe (1650 - 2200 m).

Precej vlečnic je speljanih direktno od hotela, smučine so lepo urejene, smučarski tečaji in smučarski otroški vrtci.
SNEG DO MAJA!
Naš hotel je komforten, rustikalen in privlačen. Otroci in mladina imajo svoje skupne prostore za igro in zabavo. V hotelu je dvorana za gledanje televizije, za namizni tenis, kegljišče, »Kasermandel – bar«, kozmetični salon in masaža.
SKI - ARANŽMAJI: 7 dni, polni penzion s smučarsko karto, vstopnico za pokriti bazen, solarij, savno in obilen zajtrk, ki je dokaz naše dobre kuhinje.
Od 10. 1.–24. 1. 1981, od 3360 Asch
Od 31. 1.–28. 2. 1981, 3990 Asch.

Ob zvokih priznanih ansamblov boste najdaljšo noč preživeli v prijetnem ambientu zdraviliških hotelov A, B in C kategorije.

Nazdravite letu 1981 v Zdravilišču Rogaška Slatina.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Silvestrovska
večerja z rezervacijo od ***700 do 1.000 din.***

Rezervacija
brez silvestrovske večerje od ***400 do 600 din.***

Možnost prenočitve.

4-dnevni aranžmaji
– polni penzion s silvestrovsko večerjo od ***2.200 din dalje.***

Vse informacije v recepciji »Pošta«, telefon
(063) 811-414.

CANKARJEV DOM

OKROGLA DVORANA Cankarjevega doma
Nedelja, 21. decembra, ob 20. uri: VEČER S SLOVENSKIMI LJUDSKIMI PEVCI IN GODCI (v organizaciji RTV Ljubljana).
Prodaja vstopnic v petek, soboto in nedeljo od 16.30 do 19. ure pri blagajni vhoda št. 3 – iz pasaže Maximarketa.
Rezervacija vstopnic po tel 25-275.

MALA DVORANA »CANKARJEVEGA DOMA« NOVOLETNI PROGRAM
Jiři Streda: »KRALJIČNA NA ZRNU GRAHA« – s predstavami:
Nedelja, 21. dec., ob 10. uri za ELEKTROTEHNO – Lj.,
ob 14. uri za TOVARNO KOVINSKE GALANTERIJE – Lj.
Ponedeljek, 22. dec., ob 14. uri za izven,
ob 16. in ob 18. uri za KLINIČNI CENTER – Lj.
Torek, 23. dec., ob 10. uri za izven, ob 16. in ob 18. uri za KLINIČNI CENTER – Lj.
Nace Simončič: »VELIKI KIKIRIKI« s predstavami:
Petek, 19.dec., ob 10. uri za VVZ ANDERSEN – Lj.,
ob 16. in ob 18. uri za KLINIČNI CENTER – Lj.
Sobota, 20. dec., ob 9. in ob 11. uri, za LJUBLJANSKO BANKO – ZDRUŽENO BANKO – Lj.,
ob 15. uri za izven.
Vse predstave bodo v MALI DVORANI – »CANKARJEVEGA DOMA«, vhod iz EMONSKEGA PREHODA, štev. 3 (pasaža MAXIMARKET).
Vse predstave bo obiskal tudi dedek Mraz, za delovne kolektive pa bo tudi posamična obdaritev otrok.
Obiskovalci izven predstav lahko rezervirajo vstopnice vsak dan, tudi v soboto in nedeljo, od 10. do 12. ure po tel. 25-275 ali jih dvignejo pri blagajni MALE DVORANE – CANKARJEVEGA DOMA – vhod iz EMONSKEGA PREHODA štev. 3 (pasaža MAXIMARKET) – uro pred pričetkom predstave.

FESTIVAL LJUBLJANA

Zaradi izrednega zanimanja bomo ponovili koncert pianista ALEKSANDRA TORADZEJA v nedeljo, 21. decembra 1980, ob 10.30 v Viteški dvorani Festivala.
Vstopnice prodajamo od 11. do 13. ure in pol ure pred začetkom koncerta.

GLEDALIŠČE

DRAMA SNG
Petek, 19. decembra, ob 15.30 – **Abonma Popoldanski in izven.**
Ivan Cankar: HLAPCI. Nekaj vstopnic je še v prodaji.
Petek, 19. decembra, ob 19.30 – **Abonma C in izven.**
Ivan Cankar: HLAPCI. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 20. decembra, ob 10. uri – **Za Gimnazijo B. Ziherla iz Škofje Loke in izven.**
Ivan Cankar: HLAPCI. Nekaj vstopnic je še v prodaji.

OPERA IN BALET SNG LJUBLJANA
Petek, 19. decembra, ob 10. uri – S. Prokofjev: PEPELKA – balet, ZAKLJUČENA PREDSTAVA ZA OŠ »J. POTRČ« iz Ljubljane.
Ob 15. uri – S. Prokofjev: PEPELKA – balet ZAKLJUČENA PREDSTAVA ZA OŠ » R. JAKOPIČ« iz Ljubljane.
Sobota, 20. decembra, ob 11. uri – S. Prokofjev: PEPELKA – balet ZAKLJUČENA PREDSTAVA.
Ob 18. uri – S. Prokofjev: PEPELKA – balet ZA ABONMA SOBOTNI in izven
(namesto odpadle predstave 18. 10. 80. veljajo takratne vstopnice!)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE PASAŽA
Petek, 19. decembra,ob 19.30: M. Kmecl: MARJETICA ALI SMRT DOLGO PO UMIRANJU. Za abonma RED PETEK.
Ob 18. uri: I. Orkeny: MAČJA IGRA. Gostovanje v RADLJAH OB DRAVI.
Sobota, 20. decembra,ob 19.30: M. Kmecl: MARJETICA ALI SMRT DOLGO PO UMIRANJU. Za abonma RED SOBOTA.
Ponedeljek, 22. decembra,ob 19.30: M. Kmecl: MARJETICA ALI SMRT DOLGO PO UMIRANJU. Za abonma MLAD 2.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI
Petek, 19. decembra Oton Župančič: LAHKIH NOG NAOKROG, ob 11. in 12.30.
Gostovanje na os. šoli Valentina Vodnika.
Nedelja, 21. decembra ob 18. in 21. uri MISSA IN A MINOR – o rečeh države in revolucije. PREMIERA.
Avtor projekta, režiser in scenograf – Ljubiša Ristić.
Predstavo so sooblikovali: koreograf in pomočnik režiserja Nada Kokotović, kostumograf Doris Kristić, skladatelj Davor Rocco, korepetitor Milena Grm in asistent režije Vito Taufer.
Zgodba o življenju, ljubezni in smrti ognjevitega internacionalista, revolucionarja Borisa Davidoviča-Novskega je zapisana v kronikah svetovne revolucije kot enkratna legenda o osebnosti brez obraza in brez glasu. Sledimo ji v delih: Proudhona, Lenina, Trockega, Bakunina, Kropotkina, Malateste, Berkmana, Kolontayeve, Goldmannove, Majakovskega, Štajnerja, Manna, Shakespeara, Kiša, Kručoniha, Burljuka, Zetkinove.
Igrajo: Maja Blagovič, Damjana Černe, Olga Grad, Milena Grm, Mina Jeraj, Saša Pavček, Draga Potočnjak, Marinka Štern, Majola Šuklje, Irena Varga, Niko Goršič, Vladimir Jurc, Mare Mlačnik, Sandi Pavlin, Pavle Rakovec, Pavle Ravnohrib, Vojko Zidar.
Vstopnice po enotni ceni so na voljo dve uri pred predstavo pri gledališki blagajni Trg 11 kongresa ZKJ 1.
Opozarjamo, da je število mest strogo omejeno na 100 gledalcev. Rezervacije za vse napovedane predstave po telefonu 311-010. Sledijo ponovitve za izven v torek, 23 decembra in četrtek, 25 decembra ob 21. uri.

Veselo Silvestrovanje v
FESTIVALNI DVORANI
CENTER ZA KULTURO MLADIH

* SAMO din 500
Informacije telefon: 316-124

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Krekov trg 2
Petek, 19. decembra, ob 16. uri: M. Stante: GLEDALIŠČE ŽIVALI, igra za otroke z glasbo in plesi, združena s prihodom dedka Mraza. Zaključeno za Ilirijo-Vedrog,
ob 18. uri: O. Wüchner: PASTIRČEK PETER IN KRALJ MALIBAN, igra za mladino s petjem. Zaključeno za Ilirijo-Vedrog.
Sobota, 20. decembra, ob 16. uri: M. Stante: GLEDALIŠČE ŽIVALI, igra za otroke z glasbo in plesi, združena s prihodom dedka Mraza. Zaključeno za Zdravstveni dom Vič,
ob 19.30: B. Nušić: UJEŽ, komedija. Abonma red C in IZVEN.
Nedelja, 21. decembra: M. Stante: GLEDALIŠČE ŽIVALI, igra za otroke z glasbo in plesi, združena s prihodom dedka Mraza,
ob 9. in 11. zaključeno za Mladinsko knjigo TOZD Tiskarna,
ob 16. zaključeno za Mercator TOZD Golovec,
ob 16. predstava za ŽITO TOZD Maloprodaja, Kuverto in IZVEN.
Sprejemamo še rezervacije po telefonu 312-860 za kolektivni ogled predstave GLEDALIŠČE ŽIVALI z dedkom Mrazom.
Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 16. do 18. ure, na dan predstave pa dve uri pred pričetkom predstave.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA NOVOLETNI PROGRAM od 15. do 30. dec. 1980
LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA je pripravilo letos najobsežnejši in najbogatejši NOVOLETNI PROGRAM lutkovnih predstav, saj so hkrati na programu kar 4 različne lutkovne predstave, ki bodo uprizorjene kar 150-krat.
Vse predstave bo obiskal tudi DEDEK MRAZ, za delovne kolektive pa bo tudi posamična obdaritev otrok.
Zdenek Florian: TOBIA – s predstavami:
Petek, 19. dec., ob 10. uri gostovanje v VVZ KODELJEVO,
ob 16.45 za RRC – rač. sektor v DOMU SVOBODE – KS Zgornja Šiška,
ob 18. uri za REP. SEKRETARIAT ZA PRAVOSODJE V DOMU SVOBODE KS Zgornja Šiška.
Sobota, 20. dec., ob 10. uri in ob 14. uri delovni kolektiv SLOVIN,
ob 17. uri gostovanje v TVD PARTIZAN Lj. Šercerja.
Nace Simončič: »VELIKI KIKIRIKI« – s predstavami:
Petek, 19. dec., ob 10. uri za VVZ ANDERSEN,
ob 16. in ob 18. uri za KLINIČNI CENTER.
Sobota, 20. dec., ob 9. uri in ob 11. uri za LJUBLJANSKO BANKO – ZDRUŽENO BANKO,
ob 15. uri za izven.
Vse predstave VELIKI KIKIRIKI bodo v MALI DVORANI »CANKARJEVEGA DOMA«
Jiři Streda: »PRINCESKA NA ZRNU GRAHA« – s predstavami:
Petek, 19. dec., ob 10. uri gostovanje na OŠ TONE ČUFAR – Lj.,
ob 15. uri za POSTAJO MILICE – ŠIŠKA v dvorani DOMA SVOBODE – KS Zgornja Šiška,
ob 17.30 gostovanje v LESNINA LJ, Parmova 53.

MARIONETE, Levstikov trg 2
Jan Malik: »ŽOGICA MAROGICA« – s predstavami:
sobota, 20. dec., ob 10. uri za SDK – rač. center, Cankarjeva 18,
ob 15. uri za KEMOSERVIS – FOTOMATERIAL Lj.,
ob 17.30 za Zavarov. skupnost TRIGLAV – DSSS Lj.
Obiskovalci izven predstav lahko rezervirajo vstopnice vsak dan, tudi v soboto in nedeljo, od 10. do 12. ure po telefonu 25-275 ali jih dvignejo pri blagajni MALE DVORANE – CANKARJEVEGA DOMA – vhod iz EMONSKEGA PREHODA štev. 3 (pasaža MAXIMARKET) – eno uro pred pričetkom predstave.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR
Petek, 19. decembra, ob 9. uri – P. Golia: SRCE IGRAČK za OŠ Selnica ob Dravi
Ob 11. uri – P. Golia: SRCE IGRAČK za OŠ Radlje ob Dravi.
Ob 18. uri – A. Tkačev: JACERA, monodramo v Arsu v Radljah, izvaja Alja Tkačeva
Ob 19.30 – T. Partljič: ZA KOGA NAJ ŠE MOLIM – za red PETEK in izven.

slovensko ljudsko gledališče celje
Petek, 19. decembra, ob 18. uri – Dušan Jovanović: PREVZGOJA SRCA (KARAMAZOVI). ABONMA KOZJANSKO in IZVEN.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE NOVA GORICA
Petek, 19. decembra ob 19.30 – B. Clark: ČIGAVO JE MOJE ŽIVLJENJE?. Gostovanje Primorskega dramskega gledališča v Ajdovščini.

KONCERT

Drevi bo ob 19.30 **3. koncert rdečega abonmaja Slovenske filharmonije.** Orkester SF bo pod vodstvom **Boga Leskovica** izvedel Wagnerjevo uverturo k Tristanu in Izoldi in Izoldino ljubezensko smrt, Leskovičevo Domovino in Brahmsov Violinski koncert v D-duru. Solist **Shmuel Ashkenasi.**

KINO

SPORED ZA PETEK
KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: amer. barv. film ZGODBA O GLENNU MILLERJU. Režija: Anthony Mann. Glasba: Glenn Miller. Glav. vl.: James Stewart, June Allyson, Louis Armstrong, Gene Krupa. Predstavi ob 16. in 18.15.
I. in II. program ameriške avantgarde. Predstava ob 20.30.
Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo. Prosimo cenjene obiskovalke in obiskovalce, da ne zamujajo predstav!
KINO UNION: ne prezrite filma, ki je LJUBIŠI SAMARDŽIĆU prinesel letošnjo »Zlato Areno« – domači barvni VV film-komedija DELO ZA DOLOČEN ČAS. Prod.: Avala-Croatia film, 1980. Dobitnik nagrade občinstva »Jelen« kot najbolj gledan film! Glasba: Vojislav Kostić. Kamera: Djordje Nikolić. Scenarij: Predrag Perišić. Režiser: Milan Jelić. Igrajo še: Milena Dravić, Bata Živojinović, Neda Arnerić, Nikola Kojo, Vlasta Knezović, Mija Aleksić, Jelisaveta Sabljić in drugi. Filmske novice št. 49/80. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
KINO KOMUNA: »subverzivni izziv konvencionalnim odnosom do seksa, religije in politike…« (J. Cox, Time) Francoski barvni film, politična drama FANTOM SVOBODE (Le Fantome de la Liberte). Prod.: Greenwich Film, 1974. Prikazan na FEST 75! Kamera: Edmond Richard. Scenarij: Jean-Claude Carriere. Režiser: Luis Buñel. Glavne vloge: Adriana Asti, Michel Piccoli, Monica Vitti, Jean-Claude Brialy in drugi. Brez predfilma! Hrvatski podnaslovi! Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
Ob 10. uri MATINEJA francoske barvne komedije VRNITEV PLAVOLASEGA AGENTA s Pierre Richardom v glavni vlogi! Zadnjikrat!
KINO BEŽIGRAD: domača barvna WS komedija ZADNJA AVANTURA BORIVOJA ŠURDILOVIĆA po priljubljeni TV-nanizanki Vroči veter. Prod.: Croatia-TV Beograd, 1980. Scenarij: Siniša Pavić. Režija: Aleksaner Djordjević. Glavne vloge: Ljubiša Samardžić, Miodrag Petrović-Čkalja, Vesna Čipčić, Radmila Savićević in drugi. Kratki film »Talijina sled«. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
KINO TRIGLAV: DUO ZA SMEH – S PIERRE RICHARDOM IN JERRY LEWISOM: ameriški barvni VV film, komedija ARTISTI IN MODELI (Artists and Models). Prod: Paramount, 1955. Scenarij in režija: Frank Tashlin. Glavne vloge: JERRY LEWIS, Dean Martin, Shirley MacLaine in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
KINO VIČ: ameriški barvni film, kriminalna grozljivka SKRIVNOSTNA DEDIŠČINA (The Legacy) prod.: EMI-Columbia, 1978. Glasba: Michael Lewis. Kamera in posebni efekti: Dick Bush. Scenarij: Jimmy Sangster. Režiser: Richard Maryuand. V glavnih vlogah: Katarine Ross, Sam Elliott, Roger Daltrey in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke! Predvidoma zadnjikrat!
KINO ŠIŠKA: agent 007, priljubljeni James Bond, tokrat v ženski podobi – v ameriškem barvnem akcijskem filmu ONA (TO STORI BOLJE) (S. H. E.) Prod.: United Artists, 1979. Scenarij: Richard Maibaum. Režiser: Robert Lewis. V naslovni vlogi: CORNELIA SHARPE. Druge vloge: Omar Sharif, Anita Ekberg in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Predvidoma zadnjikrat!
KINO SLOGA: »klasična« in originalna verzija tega filma končno tudi pri nas – francoski barvni erotični film EMANUELA. Scenarij in režija: just Jaeckin. Naslovna vloga: SYLVIA KRISTEL. V drugih vlogah: Alain Cuny, Marika Green, Daniel Sarky in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Otrokom ne dovolimo ogleda filma!
OTROŠKI KINO MOJCA: ameriški barvni film, risanka SNOOPY SE VRAČA. Režija: Bill Melendez. Predstavi ob 15.30 in 17. uri.
Vstopnice so v prodaji uro pred začetkom predstav.
KINO CANKARJEV DOM – VRHNIKA: fran. barv. film DISKRETNI ŠARM BURŽOAZIJE, ob 20. uri – za filmsko gledališče.
KINO SORA – ŠKOFJA LOKA: amer. risanka JUNAKI DISNEYLANDA, ob 18. in 20. uri.
KINO CENTER – KRANJ: amer. barv. akcij. krim. film CHARLIEJEVO MAŠČEVANJE. Režija: Stuart Rosenberg. Igrajo: Charles Bronson, Jill Ireland, Rod Steiger. Ob 16. in 20. uri.
Ob 18. uri proslava ob dnevu JLA.
KINO STORŽIČ – KRANJ: amer. barv. krim. film TAKSIST, ob 16., 18. in 20. uri. Režija: Martin Scorcese. Igrajo: Robert de Niro, Cybil Sheperd, Peter Boyle.
KINO TRŽIČ: NI KINOPREDSTAV!
KINO DOM – KAMNIK: NI KINOPREDSTAV!
KINO KOMENDA: amer. barv. thriller komedija MANEKENKA IN DETEKTIV, ob 19. uri.
KINO RADIO – JESENICE: fran. film POVSEM NAVADNA ZGODBA, ob 17. in 19. uri.
KINO PLAVŽ – JESENICE: amer. film RDEČILO ZA USTNICE, ob 18. in 20. uri.
KINO DELAVSKI DOM – TRBOVLJE: amer. bav. VV film V PODZEMLJU SEKSA, ob 18. uri.
KINO SVOBODA II – TRBOVLJE: fran. komed. ZANESENJAK, ob 17. in 19. uri.
KINO BREŽICE: amer. barv. film HVALA BOGU, DANES JE PETEK, ob 20. uri.
KINO SEVNICA: amer. barv. film VLOMILEC NA SVOBODI, ob 19.30.
KINO ROGAŠKA SLATINA: angl. barv. erot. film EMILLY, ob 17. in 19.30. Otrokom ne dovolimo ogleda filma!
KINO ČRNOMELJ: ital. erot. satira GINEKOLOG SOCIALNEGA ZAVAROVANJA, ob 20. uri.
KINO PARK – MURSKA SOBOTA: ital. barv. VV film POPOTOVANJE Z ANITO, ob 18. in 20. uri.
KINO SVOBODA – ŠEMPETER PRI GORICI: šved. film ABBA, ob 18. in 20. uri.
KINO SOČA – NOVA GORICA: amer. film SKRIVNOSTNA DEDIŠČINA, ob 18. in 20. uri.
KINO SOČA – KOPER: avstral. erot. komed. ABC OD LJUBEZNI DO SEKSA, ob 16., 18. in 20. uri.
KINO ZVEZDA – IZOLA: ital. avant. ČLOVEK PO IMENU BULDOŽER. Režiser: Michel Lupo, igrajo: Bud Spencer, Piero del Papa. Predstavi ob 18. in 20. uri.
KINO TARTINI – PIRAN: Večer domačega filma: domači film PRIŠEL JE ČAS, DA LJUBEZEN SPOZNAŠ. Režiser: Zoran Čalić, igrajo: Dragomir Bojanić-Gida, Dara Čalenić. Predstavi ob 18. in 20. uri.
KINO SVOBODA – DIVAČA: ital. erot. film SOSEDA, ob 19. uri.

KINO MARIBOR

KINO GLEDALIŠČE: amer. barv. družb. drama DANDY, PRAVO AMERIŠKO DEKLE. Režiser: Jerry Schatzberg, glav. vl.: Stockard Channing, Sam Waterston, Richard Doughty. Predstava ob 15.30,
Filmska scena – amer. drama OTHELO, ob 17.45 in 20. uri.
KINO UNION: amer. barv. akc. film NEZGODA NA LINIJI 401. Zadnjič. Režiser: Barry Shear, glav. vl.: William Shatner, Lorraine Gary, Eddie Albert. Predstavi ob 15.30 in 17.45.
OB 20 URI PREDSTAVE NE BO.
KINO PARTIZAN: amer. barv. drama LUNA. Film s FEST 80. Režiser: Bernardo Bertolucci, glav. vl.: Jill Clayburgh, Matthew Barry, Tomah Milian. Predtave ob 10., 15., 17.30 in 20. uri.
KINO UDARNIK: amer. barv. western PLAVI VOJAK. Režiser: Ralph Nelson, glav. vl.: Candice Bergen, Peter Strauss, Donald Pleasence. Predstave ob 15.30, 17.45 in 20. uri.
V soboto, 20. 12. 80 bo ob 10. uri matineja v KINU PARTIZAN z ameriškim barvnim westernom PLAVI VOJAK, ob 22. uri pa predpremiera v KINU UDARNIK z italijansko barvno ljubezensko komedijo KAKO IZGUBITI ŽENO…

RADIO MARIBOR

7.30 Danes za vas; 8.00 Poročila; 8.05 Obvestila, zabavna glasba in EP; 8.35 Operetno glasbo igra simfonični orkester RTV Ljubljana, dirigent Samo Hubad; 13.20 Zabavna glasba in EP; 13.30 Za danes in jutri; 14.00 Novice; 14.05 Zabavna glasba; 14.10 Turistični napotki v nemškem jeziku; 14.15 Obvestila, zabavna glasba in EP; 14.30 Želeli ste – poslušajte; 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.00 Dnevnik; 16.20 Obvestila; 16.30 Na tekočem traku iz studia 3; 17.00 Reportaža dneva; 17.15 Takšen je bil rock; 18.00 Operne arije izvajajo solisti in orkester mariborske Opere; 18.30 Rada imam glasbo. Vi tudi?

OBVESTILA

Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča v Ljubljani javlja, da bo tov. Vekoslav POTOČNIK, magister ekonomije, branil svojo doktorsko disertacijo z naslovom:
VLOGA PRODAJNE FUNKCIJE TRGOVINSKIH ORGANIZACIJ PRI UVELJAVLJANJU DOLGOROČNEGA DOHODKOVNEGA IN POSLOVNEGA POVEZOVANJA S PROIZVODNIMI ORGANIZACIJAMI IN POTROŠNIKI
v četrtek, 25. decembra 1980, ob 11. uri v predavalnici P-108 na Ekonomski fakulteti Borisa Kidriča v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 17.
19-8763-O

Hortikulturno društvo Ljubljana Matica vabi člane in druge na poučni večer, kjer bodo strokovnjaki iz ljubljanskih cvetličarn pokazali in vodili aranžiranje v notranjih prostorih – sestavljali bodo šopke in aranžmaje vseh vrst. S seboj prinesite cvetje in zelenje ter drugo za aranžmaje.
Večer notranjih aranžmajev bo v petek, 19. decembra 1980, ob 19. uri v predavalnici številka 2 na Filozofski fakulteti, Ljubljana, Aškerčeva 12.
18-242-O

PLESNA ŠOLA JENKO
CENTER ZA KULTURO MLADIH
PETKOVŠKOVO NABREŽJE 35, (tel. 320-042)
VPISUJE v:
ZAČETNI TEČAJ, ki se prične v četrtek, 25. 12. 1980, ob 20. uri.
NADALJEVALNI TEČAJ, ki se prične v soboto, 27. 12 1980, ob 18. uri.
INFORMACIJE IN VPIS vsak delavnik, razen srede popoldan in sobote dopoldan na Petkovškovem nabrežju 35 (pri Zmajskem mostu) od 11. do 13. ure in od 17. do 20. ure.
18-8744-O

zavod tivoli

CENTRALNO KOPALIŠČE TIVOLI
obratuje ob torkih, četrtkih od 10.30 do 12., od ponedeljka do petka od 16. do 17.30 in 20. do 21.30, ob sobotah od 9.30 do 13.30, od 14. do 18. in od 18.30 do 21.30, ter ob nedeljah od 9.30 do 13.30, in od 14. do 18. ure. Obvezne so plavalne kape.
Novi plavalni tečaji za odrasle in otroke se pričnó 2. februarja 1981 in ne januarja. Informacije in prijave po telefonu 315-522, int. 51 in 317-784.

REKREACIJSKO DRSANJE
Torek in četrtek od 20. do 22., sreda od 10. do 12. in 21. do 23., petek od 21. do 23. ure, sobota in nedelja od 10. do 12., 14. do 16. in od 20. do 22. ure. Brušenje drsalk sreda, četrtek in sobota. Prodaja sezonskih vstopnic v komerciali Zavoda.
Praška otroška drsalna revija gostuje od 27. do 29. 12. 1980 s pravljico na ledu »OTROCI ZA OTROKE«. Informacije: INEX potovalna agencija – Lj., Titova 25.

KANINSKA VAS

HALA TIVOLI
Kolektivom, osnovnim in srednjim šolam, fakultetam ter posameznim skupinam oz. društvom nudimo možnost uporabe male dvorane hale Tivoli za mali nogomet, rokomet, košarko ter druge športne panoge. Informacije tel. 320-389 in 315-522, int. 42.

BOWLING
obratuje: ponedeljek, torek, sreda, četrtek, petek od 16. do 22. ure, sobota in nedelja od 14. do 22. ure.
Poseben popust za organizirane skupine. Informacije in rezervacije po telefonu 315-522, int. 74.

ZLATI KLUB – savna
odprto vsak dan, razen sobote in nedelje od 9. do 22. ure. Torek samo za ženske, druge dneve mešano, ter v soboto od 8. do 18. ure mešano.
Posebni popusti za sindikate.

AVTODROM IN VRTILJAK
obratuje vsak dan od 9. do 21. ure.

Stopoteka SUPER
je odprta vsak dan razen ponedeljka od 20. do 2. ure, ob sobotah tudi od 15.30 do 19. ure.
Ob četrtkih stara glasba, druge dneve ROCK, NOVI VAL, HARD ROCK, COUNTRY… V Stopoteki ne vrtimo več disco glasbe.

ČUK KLUB
je odprt vsak dan, razen torka od 20.30 dalje. Nedelja, ponedeljek, sreda, četrtek za ženske prost vstop. Obvezna je konzumacija 100 din.
Rezervacije in prijave za silvestrovanja sprejemamo do 25. 12. 1980. Cena silvestrovanja je 600 din. Informacije po tel. 317-468.

Jugoslovanska loterija

Neuradno poročilo o žrebanju 51. kola srečk dne 18. 12. 1980

Srečke s končnicami	so zadele din
50	50
80	40
030	80
027440	50.000
437150	10.050
550610	500.000
1	20
22	50
42	40
472	80
32982	1.000
64892	2.000
91142	1.040
110592	10.000
316232	10.000
03	30
63	30
73	30
7613	500
19303	1.030
24463	5.030
57633	2.000
323853	10.000
4	20
09624	1.020
87024	1.020
96644	5.020
15	30
02825	1.000
14555	1.000
73085	1.000
392385	10.000
399615	10.030
486045	10.000
584625	10.000
66	70
76	50
646	80
1926	400
16516	1.000
28256	1.000
60606	5.000
93446	1.000
96166	2.070
96386	2.000
172886	10.000
37	30
57	40
67	30
607	200
797	100
3087	500
49427	1.000
74307	1.000
87677	1.000
024937	10.030
036347	10.000
480457	10.040
938	100
201058	10.000
230378	10.000
256668	10.000
39	40
9889	400
51819	1.000
413789	10.000
448229	10.000

Premija 10.000 din je v Ljubljani na številko 256668.

RESTAVRACIJA SULC
je odprta vsak dan od 10. do 22. ure.

LETNI BIFE
obratuje vsak dan od 7.30 do 21.30.

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): Za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih zdravstvenega doma Ljubljana
– ponoči od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – Pediatrične klinike – Vrazov trg 1. tel.: 310-246.
2. Za nujno zdravniško pomoč na domu kličite po tel.: 323-060. V primeru življenjske nevarnosti ali ogroženosti pa tel. št. 94. Za otroke in mladino do 15. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 323-060.
3. Prebivalci občine Grosuplje–Ivančna gorica kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu po tel. 783-039 ali 783-006, v odsotnosti zdravnika od 19. do 7. ure zjutraj, ob nedeljah in praznikih pa po tel. št. 94.
4. Nočna nedeljska služba in praznična dežurna zobna ambulanta je na Stomatološki kliniki v Ljubljani, Zaloška cesta 2.
Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in to vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, ob nedeljah in praznikih pa ves dan.
»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715.

MARIBOR
ZD Maribor, Ulica talcev 9, telefon 22-222
V mestu: dr. Tatjana Grmek-Zemljič, okoliška dežurna služba: dr. Marjan Količ in dr. Franc Fludernik, ambulantna dežurna služba: dr. Irena Lukas-Goršek, pediatrična dežurna služba: dr. Marjeta Korbar.

DEŽURNE LEKARNE

LJUBLJANA
Nočna dežurna lekarna: Šiška, Celovška 83

MARIBOR
Center, Gosposka 12

ŠOLSTVO

Izobraževalna delovna organizacija INTENZIVNI TEČAJI TUJIH JEZIKOV, LJUBLJANA
objavlja
vpis v štirimesečne tečaje ANGLEŠKEGA, NEMŠKEGA, ITALIJANSKEGA, RUSKEGA in ŠPANSKEGA jezika.
Poleg splošnega jezika poučujemo tudi poslovni jezik in na željo organiziramo intenzivnejše ali krajše oblike izobraževanja.
Pouk poteka dopoldne, popoldne in zvečer.
Prijave sprejemamo do 20. januarja. S poukom bomo začeli 9. februarja 1981.
Podrobna pojasnila dobite pri upravi I. T. T. J. Ljubljana, Vilharjeva 21, telefon 317-865.
19-8800-9

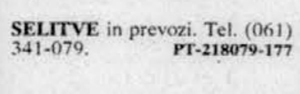
SELITVE in prevozi. Tel. (061) 341-079. PT-218079-177

PREVOZE, kompletne selitve opravimo strokovno. Prevoz oseb. Zanesljivi in točni. Inf. po tel. (061) 263-756. PT-220246-177

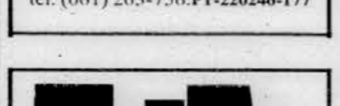
KOMPLETNE selitve, prevoze, opravimo strokovno za zasebni in družbeni sektor. Zanesljivi in točni. Tel. (061) 342-420. PT-220427-177

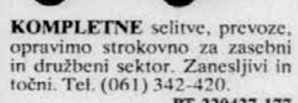
PREVOZNE storitve, kompletne selitve (vključno blagajne in stroje), opravimo strokovno. Tel. (061) 345-417. PT-219937-165

GALERIJA ARS
Ljubljana, Čevljarska 2

Leseni ovalni in okrogli pozlačeni okviri za portrete in gobeline

VINOTEKA
na Gospodarskem razstavišču je odprta ob delavnikih od 10. do 19. ure
ob sobotah od 9. do 13. ure. Vabljeni!

OPREMOTEHNA LJUBLJANA Titova 36
daje v
javno prodajo z ustno licitacijo
dne 24. decembra 1980 s pričetkom ob 14. uri v poslovni stavbi na Titovi 36 (XIII. nadstropju) v Ljubljani navedena osnovna sredstva:

Zapor. številka	opis osnovnega sredstva
1.	telefonska centrala Iskra PB x L 25
2.	računski stroj Facit
3.	računski stroj Odhnes
4.	računski stroj Odhnes
5.	računski stroj Ascota
6.	električni kalkulator digitron
7.	računski stroj Zagreb M5
8.	električni kalkulator Poeletronik
9.	pisalni stroj Continental 340
10.	pisalni stroj Olivetti

Ogled bo dne 24. decembra 1980 od 13. do 14. ure.
Pravico do sodelovanja na javni dražbi imajo pravne in fizične osebe, ki plačajo varščino. Osnovna sredstva so naprodaj v stanju, kakršno je na dan ogleda, po načelu »videno – kupljeno«.
Blago je treba plačati ob prevzemu oziroma najkasneje v 8 dneh.
Za podrobne infromacije kličite na telefonsko številko 323-794.
19-8770

IMOS SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE STAVBENIK KOPER N. SOL. O.

IMOS
Splošno gradbeno podjetje Stavbenik n. sol. o., Koper
TOZD gradbena operativa obale n. sol. o., Koper
ponovno objavlja
po sklepu samoupravnega organa prosta dela oz. naloge
– vodje kamnoloma
Za opravljanje teh nalog mora kandidat izpolnjevati naslednje pogoje:
– imeti mora VŠ ali SŠ izobrazbo rudarske smeri
– opravljen strokovni izpit
– 3 leta delovnih izkušenj
Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas po uspešno opravljeni poskusni dobi v trajanju 60 dni.
Prijave z dokazili o strokovni usposobljenosti in opisom dosedanjega dela sprejemamo 15 dni po objavi. Nepopolnih prijav ne bomo obravnavali.
Kandidate vabimo na razgovor v odprtem roku. Izbranemu kandidatu nudimo možnost rešitve stanovanjskega vprašanja.
18-8738

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA o. sub. o.
Ljubljana, Kržičeva 10
TOZD osnovnega zdravstvenega varstva BEŽIGRAD
Po sklepu komisije za delovna razmerja TOZD Bežigrad
objavljamo
naslednja prosta dela oziroma naloge
za nedoločen čas – polni delovni čas
– izvajanje zdravst. varstva odrasle populacije
pogoj:
medic. fakulteta, strok. izpit, poskusno delo dva meseca
– priprava in izvajanje preventiv. dejavnosti v dispanzerju
pogoj:
viš. šola za medic. sestre, strok. izpit, poskusno delo dva mes.
– izdelava rentgen. posnetkov pljuč
pogoj:
viš. šola za rent. tehnike, strok. izpit, poskusno delo dva mes.
– priprava in pomoč pri izvajan. zdrav. varstva odraslih
pogoj:
srednja šola za medic. sestre, strok. izpit, poskusno delo en mes.
– priprava in pomoč pri izvajan. zdrav. varstva v dispanzerju
pogoj:
srednja šola za medic. sestre, strok. izpit. poskus. delo en mes.
– čiščenje prostorov
pogoj:
osemletka, tečaj iz higien. minimuma, poskusno delo en mesec

za določen čas – polni delovni čas
– izvajanje sploš. zdrav. varstva delavcev pri delu
pogoj:
medic. fakulteta, strok. izpit, poskusno delo dva meseca
– izvajanje sploš. zdrav. varstva otrok in mladine
pogoj:
medic. fakulteta, strok. izpit, poskusno delo dva meseca
– izvajanje zobozdravst. varstva odraslih in borcev
pogoj:
zobozdravnik, strok. izpit, zaželena praksa, poskusno delo dva meseca
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi Zdravstveni dom Ljubljana, kadrovska služba, Ljubljana, Kržičeva 10.
19-8772

ELEKTROTEHNA
DO JUGOTEHNIKA, n. sol. o.
TOZD ELGRO, trgovina na debelo, n. sol. o.
Ljubljana, Titova 51
objavlja
naslednja prosta dela in naloge:
samostojno opravljanje zahtevnejših komercialnih del manjšega obsega
Pogoji:
4-letna elektrotehniška ali ekonomska srednja šola
– 2 leti delovnih izkušenj na področju birotehnike in športne opreme
– komunikativnost
Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je 2 meseca.
Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o pogojih objave DO Jugotehnika, n. sol. o. TOZD ELGRO trgovina na debelo n. sol. o. 61000 Ljubljana, kadrovska služba – v 15 dneh od dneva objave v dnevnem časopisu.
Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po sklepu samoupravnega organa. Nepopolnih vlog komisija ne bo obravnavala.
17-8709

FOTO MEISTERL

A – 9020 Celovec (Klagenfurt)
Bahnhofstrasse 55, tel. (042 22) 31 4 30, telex 42993

CANON – bogata izbira v Celovcu
Pomagamo vam, da boste lahko kupili kamero vaših sanj!
Zmerne cene, dobra menjava z odbitkom davka pri nakupu!
Priložnost za zamenjavo!
Posebne ponudbe, kot npr.:

CANON AE – 1 + FD 1,8/50 + Speedlite 177 A	5000.– Sch
CANON AV – 1 + FD 1,8/50 + Speedlite 133 A	samo 2800.– Sch
CANON AV – 1 + 1,8/50 s torbico	2700.– Sch
CANON AE – 1 + 1,8/50 s torbico	4600.– Sch
CANON A – 1 + 1,8/50 s torbico	7000.– Sch
CANON F – 1 z ohišjem	8000.– Sch
FD 4,0/80 – 200 mm	7600.– Sch
FD 4,0/35 – 70 mm	3000.– Sch
FD 4,5/70 – 150 mm	3000.– Sch
FD 2,8/24 mm	2800.– Sch
FD 2,8/28 mm	2100.– Sch
FD 2,0/35 mm	2700.– Sch
FD 2,8/35 mm	1400.– Sch
FD 1,8/85 mm	3100.– Sch
FD 2,8/100 mm	2200.– Sch
FD 3,5/135 mm	1500.– Sch
FD 2,8/135 mm	2600.– Sch
FD 4,0/200 mm	2300.– Sch
CANON snemalne kamere s torbico	
CANON 310 XL s torbico	2500.– Sch
CANON 514 XL s torbico	3300.– Sch
CANON 514 XL-S s torbico	5000.– Sch
CANON 814 XL-S s torbico	8300.– Sch
CANON 1014 XL-S s torbico	13.000.– Sch
CANON AF – 35 M »velika« mala kamera s torbico	2.300.– Sch

Vaša trgovina za Canon

Posebna ponudba – dokler traja zaloga OLYMPUS KAMERE

OM 2 N z 1:1,4/50 mm+torbica	5800.– Sch
OM 10 Guerz z 1:1,4 mm+torbica s podatki na zadnji strani	5100.– Sch
ZUIKI – objektiv zum 4/75–150 mm	samo 4000.– Sch

NIKON
POSEBNE AKCIJE
Sporočite telefonično ali pisno, kaj vas zanima. Če boste zasledili drugje ponudbe s cenami, ki so za 50 ali 100 šilingov nižje od naših, vas prosimo, ne pozabite, da imate kot stranka FOTO MEISTERL vselej pravico zahtevati najbolj ugodno ceno.
V soboto, 13. decembra in 20. decembra 1980, odprto tudi popolne.
Vaša trgovina za CANON GOVORIMO SLOVENSKO

IZDAJA ČGP DELO, TOZD »DELO« • NASLOV UREDNIŠTVA LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3, TELEFON 23-522, 23-526 • MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA • YU DELO 31-255 • POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA • TISK ČGP DELO, TOZD TISK ČASOPISOV IN REVIJ, LJUBLJANA, TITOVA 35 • NAROČNINA IN DOSTAVA, LJUBLJANA, PARMOVA 33, TELEFONA 347-971, 347-888, • POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 6 DIN, SOBOTNA ŠTEVILKA 7 DIN • NAROČNINA ZA ZASEBNE NAROČNIKE 140 DIN MESEČNO • NAROČNIKI LAHKO DOBIJO SAMO PETKOVO ŠTEVILKO ZA 24 DIN MESEČNO ALI SOBOTNO ZA 28 DIN MESEČNO, PETKOVO IN SOBOTNO ŠTEVILKO SKUPAJ ZA 52 DIN MESEČNO • NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN TOZD DELO ŠTEVILKA 50102-603-48909 • MESEČNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZRN 18 DM, ZDA 10 DOL., AVSTRIJA 130 ŠIL., ITALIJA 8.600 LIR, FRANCIJA 42 F. F., ŠVICA 17 ŠVIC. F., ŠVEDSKA 43 Š. KRON • LETNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZDA 120 DOL., AVSTRIJA 1.560 ŠIL., ZRN 216 DM, FRANCIJA 505 F. F., ŠVICA 204 ŠVIC. F., ŠVEDSKA 516 Š. KRON, ITALIJA 104.000 LIR • PLAČILA NA DEVIZNI RAČUN PRI LB ŠTEVILKA 50100-620-107-25730-115/5; NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V TREH DNEH OD NAROČILA • NAROČNINA JE SAMO MESEČNA • ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA • OGLASNA AGENCIJA DELA, LJUBLJANA, ŠUBIČEVA 1, 61001 LJUBLJANA, TELEFON 21-896 • SPREJEM MALIH OGLASOV: TELEFON 28-111 • SPREJEM OSMRTNIC: OB DELOVNIKIH OD 7. DO 16. URE OZ. OB SOBOTAH OD 7. DO 11. URE OSEBNO (ŠUBIČEVA 1), PO TELEKSU YU DELO OG 31633, S TELEGRAMOM ALI PO TELEFONU 28-111 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE • OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE (DO 16. URE) NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA »DELA«, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 OSEBNO ALI PO TELEFONU 23-522 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE • ROKOPISOV NE VRAČAMO

TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 21-882

MALI OGLASI
TEL. 28-111

STANOVANJA

prodam

STANOVANJE, dvosobno, komfortno, centralno ogrevano in s telefonom, 54 m², prodam. Ponudbe z navedbo cene pod »Najboljšemu ponudniku«. P-23549-10

STANOVANJE v pritličju enonadstropne hiše z vrtom, vseljivo 1981, takoj prodam v občini Vič. Ponudbe pod »Gotovina kredit«. P-23545-10

STANOVANJE prodam na Galjevici št. 1, vseljivo v februarju. Ponudbe pod oznako »Ugodno«. 23500-10

kupim

STANOVANJE, enosobno ali dvosobno, lahko starejše, kupim v Ljubljani za gotovino, delno kredit. Ponudbe pod »Zdomec«. P-23555-12

STANOVANJE v Ljubljani kupim do 70 M. Plačilo gotovina in kredit. Cenjene ponudbe po telefonu (061) 551-904. P-19589-12

STANOVANJE, trisobno v Ljubljani kupim. Ponudbe z lokacijo in opisom stanovanja pod »Januar 81«. P-22553-12

DVO ali dvoinpolsobno stanovanje v Ljubljani ali okolici kupim. Ponudbe pod »Navedite ceno«. PT-220905-12

najamem

GARSONJERO vzame uslužbenec v najem za eno leto. Tel. (061) 51-554. 19476-13

GARSONJERO nujno iščem v Ljubljani. Ponudbe pod »Cena ni pomembna«. P-19488-13

GARSONJERO nujno iščem. Ponudbe pod »Šiška«. 19487-13

SOBO nujno iščeta mlada zakonca brez otrok v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Pošteni in redni plačniki«. P-23561-13

GARSONJERO ali sobo išče intelektualec, nekadilec. Ponudbe po telefonu (061) 327-954, dopoldne. 23589-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje nujno potrebujem, plačam dobro. Ponudbe pod oznako »Brez stanovanja«. 19635-13

SOBO, ogrevano, s souporabo kopalnice, iščem z enoletnim predplačilom. Ponudbe po tel. (061) 314-392, do 14. ure. P-19620-13

GARSONJERO ali ogrevano sobo iščem na relaciji Center–Bratovševa ploščad ali okolici. Slavica Šenk, Lepovče 9, Ribnica. 23530-13

SOBO, neopremljeno, iščeta zakonca brez otrok v Ljubljani, nudita enoletno predplačilo. Ponudbe pod »Mir«. 23499-13

STANOVANJE, enosobno ali garsonjero, najamem za dve leti. Cenjene ponudbe po tel. (061) 310-719, popoldne. P-19607-13

SOBO ali enosobno stanovanje v Centru Ljubljane iščejo tri dekleta. Cenjene ponudbe pod »Poštene«. P-23280-13

STANOVANJE, manjše ali garsonjero v Ljubljani ali bližnji okolici išče mlad par brez otrok. Ponudbe pod »Zelo nujno«. P-23002-13

SOBO, ogrevano, po možnosti s telefonom v Grosupljem za daljšo dobo išče resen, poslovni moški. Plačilo po dogovoru. Ponudbe po telefonu (061) 315-440 ali pod »Od novega leta.« P-23284-13

IMP DO Promont TOZD Klima montaža Ljubljana, Vojkova 58

išče za svojega delavca

ogrevano neopremljeno sobo

s souporabo kopalnice za približno eno leto.

Ponudbe pošljite pisno na gornji naslov ali sporočite po telefonu 345-266 – kadrovski službi TOZD. 19-8777

SOBO v Ljubljani išče dekle. Ponudbe po tel. (061) 321-655, med 9. in 10. uro. T-220894-13

GARSONJERO v Ljubljani ali bližnji okolici iščem. Kličite dopoldne po tel. (061) 552-841, int. 342 in popoldan, tel. (061) 349-941. T-220935-13

SOBO s souporabo kopalnice išče veliko odsoten moški. Ponudbe pod »Nujno«. P-19563-13

STANOVANJE najamejo dve študentki in študent. Lahko je neogrevano in delno opremljeno. Ponudbe pod »Solidni plačniki«. 19561-13

DVOSOBNO stanovanje najamejo štirje študentje. Ponudbe pod »Redni plačniki«. 19536-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje išče dekle z otrokom in njena kolegica. Ponudbe pod »Zajamčena izselitev«. P-23490-13

PRIMERNO stanovanje iščeta dve dekleti. Ponudbe pod »Redni plačnici«. P-23489-13

OGREVANO sobo s souporabo kopalnice v Ljubljani išče uslužbenka. Soba je lahko tudi neopremljena. Ponudbe pod »Nujno«. 23407-13

SOBO s souporabo kopalnice v Šiški iščem. Ponudbe opd »Uslužbenka«. P-23473-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Ljubljani išče študent iz Sudana. Ponudbe pod »Miren študent«. 23460-13

GARSONJERO, opremljeno, po možnosti v Centru ali okolici Ljubljane išče mlad par. Ponudbe po telefonu 321-669 ali 348-123. P-23456-13

OGREVANO sobo z uporabo kopalnice in možnostjo kuhanja išče mlado, pošteno in vestno dekle. Oglasite se po telefonu 321-669 ali 348-123. P-23455-13

SOBO ali garsonjero nujno iščem. Dobro plačam. Tel. (061) 50-947, od 18. do 20. ure. 23452-13

GARSONJERO ali sobo s souporabo kopalnice in telefona najameta uslužbenki. Plačava dobro. Ponudbe pod »1. januar«. 23429-13

SOBO išče dekle, dovoljeno kuhanje, pranje, po možnosti souporaba kopalnice. Grem tudi za sostanovalko. Ponudbe pod »Nujno«. P-23423-13

SOBO z možnostjo kuhanja in pranja iščeta mlada zakonca z enim otrokom v Ljubljani ali okolici Ljubljane. Ponudbe prosim pod »Nujno«. P-23417-13

OGREVANO sobo s posebnim vhodom išče nekadilec. Ponudbe pod »V okolici Ljubljane«. 23476-13

SOBO s sanitarijami in možnostjo kuhanja iščeta dve uslužbenki. Ponudbe pod »Nujno«. P-23395-13

GARSONJERO ali dvosobno stanovanje iščeva. Sva mirni študentki ob delu. Ponudbe pod »Dedek mraz«. 19660-13

oddam

OGREVANO sobo nudim dvema študentoma. Ponudbe pod »Moste«. 19646-14

SOBO in kuhinjo oddam 2 študentoma. Ponudbe pod »Bežigrad«. 23605-14

SOBO oddam dvema študentkama. Vojkova 12, Ljubljana. 19652-14

SOBO, opremljeno, ogrevano, s svojim vhodom in souporabo kopalnice, oddam dvema študentkama. Belačeva 16, Ljubljana, Šentvid. 19628-14

SOBO, opremljeno in predsobo, 24 m², v Beogradu, s posebnim vhodom, strogi center, oddam za predstavništvo iz Slovenije. Tel. (011) 437-921, od 14. do 18. ure. PT-220933-14

PETSOBNO stanovanjsko hišo oddam v okolici Kamnika, ob glavni cesti, blizu avtobusne postaje najboljšemu ponudniku za 15 let. Ponudbe pod »Predplačilo«. 019539-14

SOSTANOVALKO iščem. Tel. (061) 349-457, od 17. do 19. ure. T-220906-14

DVOSOBNO stanovanje z garažo blizu Centra oddam. Ponudbe pod »Navedice ceno«. 19565-14

SOBICO, lepo, toplo, takoj oddam študentki – nekadilki. Ponudbe pod »Kino Šiška«. 23406-14

STANOVANJSKA OPREMA

prodam

GARDEROBNO omaro, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Informacije po 18. uri. Tel. (061) 41-527. P-19649-20

TRIDELNO sobno omaro, visoko do stropa, dve knjižni omarici, mizico z dvema foteljema in TV mizico poceni prodam. Informacije po telefonu 21-007, med 19. in 20. uro vsak dan razen sobote in nedelje. P-19376-20

RAZTEGLJIV kavč in dva fotelja poceni prodam. Glinškova ploščad 20, stanovanje 14. T-220893-20

DNEVNO sobo, šest delno omaro in sedežno garnituro prodam. Ponudbe pod »Poceni«. PT-220931-20

ZAKONSKO spalnico s tridelno omaro, orehov furnir, ugodno prodam. Močnik, Zeljarska 3, Ljubljana, tel. (061) 267-014. T-220948-20

REGAL omaro brest barbara za dnevno sobo, dolžine 4,5 m, s kotnim elementom, otroško posteljico in kavč z jogijem, malo rabljeno, poceni prodam. Zoletova 3, Ljubljana, stanovanje 10. PT-220950-20

KAVČ, star 3 mes., dva fotelja in pomivalno korito, prodam. Lahko tudi na kredit. Ogled od 16. do 18. ure. Nada Grabrovec, Ziherlova 6, Trnovo. P-23584-20

SEDEŽNO garnituro, pet foteljev, dobro ohranjeno, mizico, razteglјiv kavč ter oljno peč, prodam. Ponudbe po telefonu (061) 310-327, do sobote dopoldne. 19618-20

OMARO z vgrajenim jogijem, prodam. Ogled vsak dan od 15.–19. ure. Bratovševa ploščad 4, Iztok Sedlak. 23503-20

GOSPODINJSKA OPREMA

prodam

BOJLER na zemeljski plin, nemški, deset litrov, prodam. Zjutraj do devete, tel. (061) 22-902. P-23276-25

HLADILNIK, gorenje, 120 l, prodam. Telefon (061) 558-695. 23533-25

OTROŠKA OPREMA

prodam

OTROŠKO posteljico, delano za ameriški trg, prodam. Kličite po telefonu 315-408, od 16.–20. ure. P-19562-30

ITALIJANSKI kombinirani otroški voziček, prodam. Inf. po tel. (063) 26-221. T-221005-30

KOMPLETNO opremljeno zibelko, prodam. Tel. (061) 261-897. T-220991-30

kupim

KONJA za jahanje kupim. Ponudbe pod »Takoj« ali tel. (061) 266-687. PT-220907-32

APARATI IN STROJI

prodam

STROJ za brizganje plastike z orodji in stalnim, vpeljanim delom ugodno prodam. Tel. (065) 65-119, popoldne. PT-220838-40

TRIFAZNI dvotarifni števec prodam. Inf. po tel. (061) 266-461, int. 390, dopoldne. T-221091-40

GLAVO za vrezovanje navojev od M3 do M16 prodam. Danilo Žagar, Županje njive 43, pošta Stahovica. PT-220683-40

STRUŽNI avtomat index, do 30 mm, prodam. Tel. (063) 884-054, od 18. do 20. ure. PT-220858-40

APARAT za lepljenje furnirja OTT prodam. Roman Barle, Vnanje Gorice 196, Brezovica. PT-220932-40

STROJ za vrtanje kamenja, asfalta, betona, ugodno prodam. Fejzić, Rakova jelša 17 B, 2, Ljubljana. P-23563-40

kupim

UNIVERZALNO stružnico za les kupim. Damjan Benko, Pinterjeva 14, 61410 Zagorje ob Savi. PT-220707-42

ELEKTRIČNE škarje za krojenje kupim. Tel. (061) 264-394. T-221084-42

POSEST

prodam

POSLOPJE, oddam v najem za obrt, v bližini Škofje Loke. Ponudbe pod »Škofja Loka«. T-220997-60

ZDOMCI v okolici Ljubljane prodam 1.000 m² veliko parcelo, zazidljiva čez nekaj let. Ponudbe pod »Sončna lega«. P-23567-60

HIŠO, vseljivo, 1 km zračne linije od morja, prodam. Kličite vsak dan od 6. do 14. ure. PIK Umag, tel. (053) 72-226, Ivan Penko. T-220958-60

HISO, novo, z velikim vrtom, na sončni legi, prodam, 2 km iz mesta Ptuja. Jernej Širovnik, Krčevina št. 6 pri Ptuju. 820-60

GOSPODARSKO poslopje z garažami in dvoriščem, dobro ohranjeno, opremljeno z elektriko in vodo prodam. Prostori so primerni takoj za obrtniška dela, z delno adaptacijo pa za stanovanjsko hišo, vikend ali tujske sobe. Kraj leži v znanem turističnem kraju na Gorenjskem, 20 km iz Ljubljane. Zamenjam tudi za materialno protivrednost, lahko tudi stanovanjsko zgradbo. Ponudbe od »Priložnost«. T-220801-60

GRADBENI MATERIALI

prodam

KONZOLNO dvigalo »KD« 200, daljinsko upravljanje, nerabljeno ugodno prodam. Tel. (061) 326-806, od 18. do 20. ure. P-23389-70

4 m³ suhega lesa, smreka, 5 cm debeline prodam. Tel. (061) 263-765. T-220836-70

20 m² javor lamela parketa prodam. Tel. (061) 316-963. T-220920-70

HRASTOV klasični parket prodam. Inf. po tel. (061) 558-102. PT-220887-70

kupim

80 m² kombi plošč – 3,5 cm ali 5 cm kupim. Kličite po telefonu 771-129, od 13. do 18. ure ali na naslov: Matija Trontelj, Cerovo 5, Grosuplje. P-23394-72

MOTORNA VOZILA

prodam

PORSCHE 914, prodam. Tel. (061) 721-591, Domžale, Ljubljanska 85. PT-220882-80

VW KOMBIBUS, l. 68, karoserija in motor obnovljeno, ugodno prodam. Brane Groznik, Ul. narodne zaščite 14, Ljubljana 61000. P-19520-80

VW 1200, letnik 1974, 83.000 km, odlično vzdrževan, prodam. Godec, Pod brezami 19, Ljubljana (Murgle). P-19514-80

KOMBI S SEDEŽI IMV 1600, motor renault, letnik 1979, ugodno prodam, v račun vzamem tudi osebni avto. Ogled vsak dan: Ušen, Levec 36, Petrovče. P-810-80

ZASTAVO 101, zelo dobro ohranjeno, letnik 1976, registrirano do oktobra 1981 in garažirano prodam. Miro Mohorič, Kranj, Mlakarjeva 4. T-221095-80

Z 101, novo, že registrirano, prodam. Hruševska 48, Lj. PT-221014-80

OPEL KADET, letnik 1976, prevoženih 80.000 km, prodam. Inf. po tel. (061) 27-355. T-221093-80

TOVORNI avto man kesonar, 6 ton, generalno obnovljen, registriran do oktobra 1981, prodam. Inf. pri Rajko Hauptman, Zaboršt 8, Domžale. T-221085-80

AUDI 80, letnik 1973, prodam. Rajko Pušavec, Tenetiše 16, Golnik. T-221103-80

Z 101, X/1977, lepo ohranjeno, zamenjam za novo Z-750 z doplačilom. Ponudbe po telefonu (061) 77-044. P-19651-80

SPAČEK furgon (vozen vsak dan) prodam najboljšemu ponudniku. Tel. (064) 21-207. PT-221016-80

R 4 TL, letnik 1974, prevoženih 75.000 km, ugodno prodam za 3,8 M. Inf. po tel. (061) 831-165. T-220822-80

TATRO 138 prodam. Tel. (064) 24-860. PT-220783-80

126 P, tri leta star, ohranjen kot nov, 17.000 km, pravkar registriran, z dodatno opremo, prodam za 8,8 M. Tel. (061) 57-120, popoldne. PT-220785-80

TATRO mercedes, letnik 1973, 7 t, registriran do 10. 10. 1981, 85.000 po generalni, nove gume, keson 6 m, prodam ali zamenjam za TAM 110, dolg kason. Marjan Osovnik, Dol 50, 63342 Gornji grad. PT-220774-80

ZASTAVO 126 P, banana barve, nov, registriran, ugodno prodam. Koja, Kragujevac, tel. (034) 69-097. PT-220810-80

ZASTAVO 750 SC, januar 80, prevoženih 5.500 km, z dodatno opremo, prodam. Matijašević, Rašiška 8. P-23335-80

ZASTAVO 101, registrirano do novembra 81, obnovljeno, prodam. Mole, Partizanski tabor 7, Vrhnika ali tel. (061) 751-364. PT-220778-80

R 4, letnik 1975, 67.000 km, dobro ohranjen, prodam. Tel. (064) 78-000, v večernih urah. PT-220710-80

RENAULT 5 TL, letnik 75, prodam. Tel. (061) 346-909. P-23330-80

IMV R-4 TLS, rdeče barve, dodatna zaščita proti rjavenju in hrupu, še neregistrirano, prodam. Sprejemljiva cena. Telefon (061) 261-583. P-19482-80

FIAT 750 SC, star eno leto, prodam. Ogled v petek popoldne, v soboto od 11. do 16. ure, Tomi Loboda, Rožna dolina, cesta IV/43, Ljubljana. T-220979-80

GOLF GLS, original nemški, 1600 ccm, prodam. Inf. po tel. (067) 81-080. T-220980-80

VW scirocco, dobro ohranjen, prodam za 25 M. Drago Jenkole, Prebačevo 32, Kranj. T-221004-80

GOLF diesel, dvoje vrat, letnik 1979, prevoženih 7.500 km, zaščiten, registriran do 27. marca 1981, prodam za 28 M. Inf. po tel. (011) 346-387, od 17. do 21. ure vsak dan. T-220968-80

ZASTAVO 101 komfort, staro 8 mesecev, prevoženih 6.000 km, prodam za 16 M. Tel. (034) 68-760. T-220961-80

GOLF, nov, neregistriran, prodam. Javite po tel. (071) 541-516, po 22. uri. T-220953-80

FIAT 750, letnik 1972, registriran do maja 1981, po ugodni ceni prodam. Tel. (061) 263-219. T-221079-80

OBRTNIKI pozor! Dva opel karavana C in D model, oba dobro ohranjena, prodam za 12 M in 17 M. Zdravko Debeljak, Gorenja vas, Reteče 59, Škofja Loka. T-221062-80

FORD capri, letnik 1970 (december), 1300 cm³, prodam za 50.000 din. Prevoženih 40.000 km po generalni. Inf. po tel. (061) 343-859, med 19. in 20. uro. 23564-80

R 4, letnik 1976, prodam. Inf. po tel. (061) 321-612, v soboto popoldne. 23581-80

R 4 TLS, letnik september 1978, registrirano do 9. 1981, prevoženih 38.000 km, prodam. Ogled od 17. ure dalje. Valentin Jerše, Krimska 13, Ljubljana. 23578-80

BMW 2002, letnik 70, nov motor, odlično ohranjen, cena 135.000 din, prodam. Tel. 324-561, int. 282, dopoldne. 23524-80

GENERALNO obnovljenega spačka, letnik 75, prodam. Inf. po tel. 320-402. 23504-80

GOLF diesel, l. 1979, 25.000 km, rdeče barve, prodam. Tel. (071) 31-801. T-220937-80

R 4, nevozen, letnik 1980, 5.400 km, prodam. Alojz Grah, Ježa 76 B, Črnuče. 19603-80

RENAULT 12 TL, letnik 1976, dobro ohranjen, ugodno prodam. Inf. po tel. 612-260, od 16. ure dalje. P-19583-80

PEUGEOT 505 SR prodam. Ponudbe pod »SR«. P-19608-80

R 4 TL special, letnik 1976, 47.000 km, registriran do 15. 11. 1981 in VW 1200, let. 1976, registriran do avgusta 1981, prodam. Ogled od 15. ure dalje. Bakarič, Bratov Komel 26, Lj. Šentvid. P-23550-80

AUDI 80 L, letnik 79, prevoženih 22.000 km, dobro ohranjen, prodam. Tel. (064) 88-587, kličite po 17. uri. Košir, Borovška 11, Kranjska gora. P-23550-80

R 4, letnik oktober 78, 27.000 km, kovinsko moder, registriran do oktobra 81, prodam. Ponudbe pod »12 M«. P-23583-80

GOLF, nov ali dobro ohranjeno opel acsono prodam. Inf. po tel. (071) 515-251, od 16. ure dalje. PT-221075-80

KOMBI IMV 1600, leto izdelave 1973, dobro ohranjen, prodam. Inf. po tel. (061) 751-222. PT-220985-80

GOLF JL nov prodam. Inf. po tel. (071) 611-094, od 16. do 20. ure. PT-220973-80

IMV kombi, kesonar, 1 tona, s cerado, registriran do maja, prodam za 4 M. Lahko tudi z rezervnim motorjem in menjalnikom. Tel. (061) 28-897. PT-220994-80

SIMCO 1100, letnik 1975, prodam. Inf. po tel. (061) 751-102. PT-220956-80

ZASTAVO 101, super, odlično ohranjeno, letnik 1978, ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 342-968. PT-220804-80

LADO 1200, letnik oktober 76, prodam ali zamenjam za manjši avto. Tel. (061) 261-897. T-220992-80

FORD escord, GT 1300, letnik 70, prvič registriran 76, ugodno prodam. Inf. po tel. (063) 830-766, od 17. do 20. ure. T-221050-80

R 4 TLS, letnik 79, ugodno prodam. Tel. (061) 559-843, v soboto od 17. do 19. ure. T-220989-80

MERCEDES 300 SEL 3,5, letnik 1973 in mercedes 200 D, letnik 1978, nujno prodam. Cena ugodna. Tel. (053) 31-074, od 9. do 15. in od 18. do 22. ure. T-221081-80

GOLFA diesel, starega dve leti, prodam. Branko Štrbac, Sarajevo, Livanjska 29, tel. (071) 23-016. T-221067-80

GOLF 50/2, letnik oktober 1980, prodam. Inf. po tel. (071) 516-653. T-221056-80

SPAČKA, letnik 173, 25.000 km po generalni, prodam. Inf. po tel. 884-092, od 15. do 18. ure. Ogled v soboto, 20. 12. 1980 pri Jože Slemenšek, Paška vas 18, 63327 Šmartno ob Paki. 814-80

126 P, letnik 78, cena 74.000, prevoženih 15.000 km, prodam. Tel. 324-561, int. 282, Andreja, samo dopoldne. 23523-80

R 4, letnik 75, registriran do junija 81, cena 65.000 din, ugodno prodam. Vojislav Radojlović, Franca Mlakarja 38, Lj. Koseze. Ogled v petek in soboto popoldne. P-19591-80

ZASTAVO 101, vozno, prodam za 2 M, fiat 124, registriran, vozen pa za 1,8 M. Edvard Pavlič, Srednje Jarše 36, Domžale, tel. (061) 722-552. PT-220940-80

WARTBURG turist, letnik 1971, obnovljen, registracija do septembra 1981, prodam. Vinko Čemažar, Selca 152 nad Škofjo Loko. PT-221008-80

FAP 13-K, prekucnik, prodam ali zamenjam za osebni avto. Tomanič, Pragersko. P-819-80

FIAT 132/2000, letnik julij 1978, prevoženih 42.000 km, modre barve, odlično ohranjen, ugodno prodam. Tel. (061) 266-772. PT-220693-80

MINI 1000, letnik 72, dobro ohranjen, prodam zaradi odhoda v JLA. Ponudbe po telefonu (061) 43-269, vsak dan po 15. uri. P-19382-80

R 4, letnik 74, prodam. Ogled vsak dan po 14. uri. Franc Kremžar, Gmajnica 23, Komenda. PT-220892-80

MOSKVIČ, star eno leto, karamboliran, prodam. Jože Gantar, Dole 6, 65280 Idrija, tel. (065) 71-763. PT-220412-80

ZASTAVO 1300 TR, keson 2,60 m, letnik december 73, vozen, neregistriran, prodam. Tel. (061) 266-772. PT-220694-80

BMW 1602, letnik 73, ugodno prodam. Vojko Drole, Vir pri Stični n. h., kličite po tel. (061) 783-091 v petek, soboto, od 18. do 20. ure. T-220859-80

ZASTAVO 750, letnik 74, 50.000 km, prodam za 3,8 M. Telefon (065) 85-156. T-220921-80

VW GOLF JL, letnik 1979, prevoženih 14.000 km, prodam. Ogled avtomobila, 19. 12. in 20. 12. ali po tel. (061) 612-419, Vinko Trampuš, Siničica 23/a, Medvode. T-219923-80

GOLF JDL diesel, letnik 1979, prodam. Kličite po tel. (071) 637-438, od 17. do 20. ure. T-220853-80

GOLFA, novega, prodam. Vse inf. po tel. (071) 637-038, od 8. do 19. ure. T-220942-80

GOLF JGL, 60 KM, dvoje vrat, 200 grafiran, prodam. Tel. (071) 636-979. T-220947-80

ZASTAVO 101 mediteran, letnik 1980, prodam. Inf. po telefonu (061) 771-184. PT-220927-80

GOLF nov JGL, prevzem in barva po dogovoru, prodam. Vse inf. po tel. (071) 546-127, od 7.30 do 16. ure. T-220918-80

CITROËN GS club, star pet let, zelo dobro ohranjen, 65.000 km, prodam. **TOVORNI** avto fiat 650 E1, nosilnost 6 t, ves obnovljen, letnik 1968, motor 1972, 122 KM, kesonar s cerado, registriran do 29. 8. 1981, prodam. Lado Vesel, 66271 Dekani. T-220916-80

R 18/79 prodam. Tel. (068) 25-879 popoldne. T-220855-80

AUDI 60 letnik 1970, garažiran, registriran do meseca novembra 1981, prodam ali zamenjam za manjši avto. Vse druge inf. dobite po tel. (063) 850-030, int. 757, od 6. do 14. ure, od 14.30 dalje pa po tel. (063) 881-073. T-220911-80

ZA ZASTAVO 128 oddam vrstni red, dobava decembra 80. Tel. (068) 68-376. PT-220900-80

GOLF J GL, 1300 ccm, 60 KM, nov, neregistriran, prodam. Vprašajte po tel. (071) 31-008, od 8. do 17. ure in po tel. (071) 42-137 od 17. ure naprej. T-220748-80

ŠKODO 110 L, letnik 72, prevoženih 67.000 km, stalno vzdrževalno, prodam. Cena 3,5 M. Tel. (061) 322-430. 19571-80

FIAT 125, italijanski, registracija do avgusta 81, prodam. Ogled po 18. uri pri Francu Zajcu, Livarska 14, Ljubljana. 19568-80

NOVO lado 1200 karavan prodam. Ponudbe pod »Lada 1980«. 19551-80

PEUGEOT 104, leto 1974, registracija do novembra 1981, dobro ohranjen, prvi lastnik, prodam. Telefon dopoldan (061) 321-255, popoldan (061) 326-739. 19547-80

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Informacije po telefonu (061) 266-147 v soboto in ponedeljek. 19546-80

MINI 1000, letnik 71, prodam. Informacije po tel. (061) 341-248 ali (061) 343-826. 23433-80

DIANO LC, staro 6 mesecev, ter VW hrošča L 1302 S, l. 1971, prodam. Tel. (061) 49-018. 19543-80

ŽABO DS 20 karavan s plinsko napravo ali brez poceni prodam. Zupančič, Lužiško srbska 7, Lj., v soboto od 11. do 13. ure. P-19542-80

OPEL kadet, dobro ohranjen, letnik 1970, prodam. Milan Petrič, Kamnik pod Krimom 128, Preserje. 23453-80

ZASTAVO 101 comfort, tovarniško novo, kupim za gotovino. Ponudbe pod »Takoj«. 23445-80

KOMBI fiat 1300 TK, registriran do maja 1981, prodam. Informacije po tel. (061) 261-209 dne 20. 12. 80, od 12. do 18. ure. 23464-80

TOVORNI avto fiat, registriran za 8 t ugodno prodam. Ogled v soboto, 20. 12. 1980, od 8. do 16. ure pri Pivovarni union, Ljubljana. 23449-80

CITROËN GS super 1,3, star 5 mesecev, ugodno prodam. Jože Vengust, Lavrica 26 B (za tovarno Vedrog). 23444-80

SPAČKA, letnik 1973, neregistriran, ugodno prodam. Ponudbe pod »Takoj«. 23431-80

GOLF diesel, letnik 1978, prevoženih 24.000 kilometrov, prodam. Javite se po telefonu (011) 601-942, vsak dan po 15. uri. 23427-80

ZASTAVO 101 LUX, letnik 79 prodam za 12 M din. Informacije popoldne po tel. 265-619 ali 722-720. P-23414-80

AUDI 80 LS, dobro ohranjen, prodam. Tel. (061) 340-130, popoldne. 23411-80

FIAT 1300, vozen, kompletnega ali po delih ugodno prodam. Tavčar, Zadružna 15. 23404-80

ZASTAVO 101, l. 76, prevoženih 70.000 km, garažirano, odlično ohranjeno prodam. Informacije oz. ogled po 15. uri. Albinca Marinko, Celovška c. 456, Ljubljana, tel. 51-119. P-23339-80

ZASTAVO 101, letnik 1974, 83.000 km, prodam. Cena 40.000. Telefon 347-021. 19531-80

kupim

ZA AUDI 80 S, l. 73, kupim zadnjo havbo. Pintarić, Štrekljeva 3, Ljubljana. 23412-82

garaže

GARAŽO najamem takoj na Bratoševi ploščadi. Možnost predplačila. Ponudbe po tel. (061) 346-166, po 20. uri. P-23400-83

deli za avto

NSU 1200, karamboliran, letnik 1972 prodam po delih. Informacije po tel. 559-044. P-19509-84

ZIDARSKA skupina prevzame delo za 1981 leto, tudi na morju. Tel. (061) 343-014, po 15. uri. Z-23441-165

SIJ SERVIS za strojno-kemično čiščenja tapisoma, itisona, oblazinjenega pohištva, najsodobnejše metode-garancija. Tel. (061) 322-882. PT-218605-165

PREVOZE in selitve opravljamo za zasebni in družbeni sektor. Tel. (061) 28-897. PT220626-165

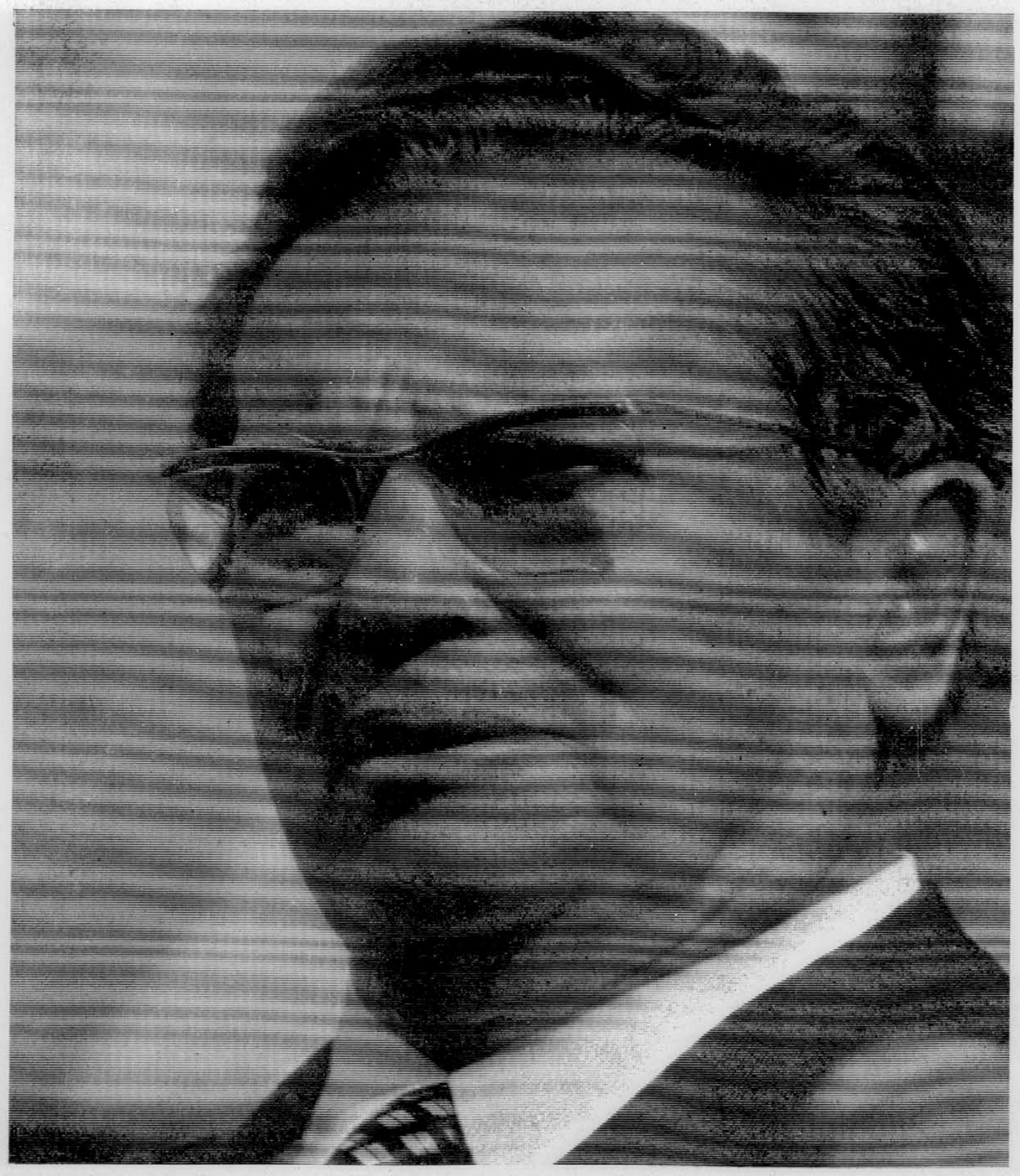

Izšla je knjiga TOVARIŠ TITO

Moje življenje:

— prvič v slovenščini objavljen Titov pogled na lastno življenjsko in revolucionarno pot, kot ga je v redakciji Vladimirja Dedijerja razgrnil pred bralce ameriške revije Life 1952. leta;

S pogledom, uprtim v prihodnost:

— Titovi spomini, ki jih je na pomlad 1975. leta obujal za gledalce Jugoslovanske radiotelevizije;

Odločilna vloga delavskega razreda:

— izbor Titovih poglavitnih misli o strateški usmeritvi naše izvirne revolucionarne poti.

Izšla je velika monografija o življenju in delu tovariša Tita, ki so jo skupaj izdale založbe Partizanska knjiga, Ljubljana, Spektar, Zagreb in Otokar Keršovani z Reke in jo poimenovale s preprostim, a vsepovednim naslovom Tovariš Tito.

Knjiga prinaša med drugim tudi predavanji, ki ju je imel tovariš Tito v Politični šoli v Kumrovcu in na svečani seji CK ZKJ ob šestdesetletnici partije. V nadaljevanju so zbrani odlomki iz Titovih del, v katerih pojasnjuje svoje ideološke in politične poglede na ureditev sveta, o zvezi komunistov in o delavskem razredu ter o demokraciji v samoupravni socialistični družbi, o narodnoosvobodilnem boju, socialistični revoluciji in splošnem ljudskem odporu. Razglablja o jugoslovanski federaciji kot o državi, ki je zasnovana na bratstvu, enotnosti in enakopravnosti vseh narodov in narodnosti. Velik del teksta je posvečen Titovim razmišljanjem o socialističnem samoupravljanju, o mladi generaciji, na kateri sloni prihodnost Jugoslavije, ter gibanju in politiki neuvrščenosti od Beograda do Havane.

Knjigo dopolnjujejo izjave državnikov in znanih družbenih ter kulturnih delavcev o veliki vlogi Titove politike v svetu in doma. Monografijo zaključuje izbor pesniških in proznih del o tovarišu Titu. Poleg tega prinaša knjiga seznam vseh naših in tujih odlikovanj, ki so jih podelili predsedniku Titu, ter obširno kronologijo njegovega življenja.

Od 400 strani velikega formata zavzemajo več kot 200 strani barvne in črnobele fotografije od Titovih otroških let do havanske konference neuvrščenih. Ob pesmih in leposlovnih tekstih so objavljeni tudi najboljši portreti predsednika Tita, ki so jih izdelali naši likovni umetniki.

Knjiga obsega 400 strani v formatu 24 x 34 cm, vezana je v imiteks z večbarvnim ščitnim ovitkom, cena 1.100 din.

partizanska knjiga

TOZD Založba, Trg osvoboditve 13, Ljubljana

Naročilnica / Tovariš Tito

Podpisani _____ Reg. št. os. izkaznice _____ SO _____

Naslov _____

Poštna štev. _____ kraj _____

Nepreklicno naročam _____ izvodov monografije TOVARIŠ TITO po prodajni ceni 1.100 din.

Knjigo bom(o) plačal(i):

a) v 15 dneh po prejemu računa
b) v 3 mesečnih obrokih po 300.- in 1 obrok po 200.- din

Podpis _____ MP Datum _____

DELO RTV

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI PROGRAMI

Od 20. DECEMBRA do 26. DECEMBRA 1980

Dokumentarna televizijska drama Husinska vstaja je nastala v koprodukciji med TV Ljubljana in TV Sarajevo.

Husinska vstaja

Ponedeljek,TV 20.00

Igrana, dokumentarna TV drama Husinska vstaja obnavlja dogodke v Husinu in v tuzlanskih rudnikih pred 60-timi leti, ko so se tamkajšnji rudarji organizirano uprli delodajalcem, ki so s skrajnimi ukrepi poskušali zadušiti stavko in revolucionarno gibanje med rudarji. Drama pokaže, da je šlo za premišljen in skrbno pripravljen pritisk delodajalcev in oblasti, ki so zavestno kršili le obstoječo zakonodajo in pooblastila. Zavedajoč se, da sodi stavka, ki so jo organizirali tuzlanski rudarji, v val stavkovnega in revolucionarnega gibanja, ki je zajel Evropo in naše kraje v letih 1919 in 1920, se je tedanja oblast odločila za odločen nastop proti dolavcem in sklenila obračunati z revolucionarnim gibanjem. Ker so organizirano jedro tega revolucionarnega gibanja bili rudarji, iz Slovenije, se je pritisk delodajalcev in oblasti najprej obrnil proti tem priseljenim delavcem in jih sklenil odpustiti z dela ter jih izgnati iz najemniške kolonije. Husinski rudarji so slovenskim rudarjem vrnili solidarnost in jih sprejeli v svoje domove, da bi skupaj nadaljevali stavko in izbojevali pravice.

Oblast in delodajalci so nad husinske rudarje poslali žandarje. V oboroženem spopadu med njimi in rudarji sta bila ubita en rudar in en žandar.

Svoje razplet je Husinska vstaja, zadušena s pomočjo vojske in žandarmerije, doživela na sodnem procesu proti aretiranim rudarjem. Sodni proces, na katerem so enega izmed rudarjev obsodili na smrt, preostalim organizatorjem upora pa izrekli hude zaporne kazni, razkriva družbena protislovja in razmere neposredno pred objavo Obznane in uvedbe Zakona o zaščiti države in reda v državi. Proces in obsodbe, ki so imele velik odmev med domačo in mednarodno napredno javnostjo, spremljamo v drami tudi skozi neposredni odziv naprednega časopisa »Nova Evropa«, katerega sodelavec je bil takrat tudi Miroslav Krleža.

V številni igralski ekipi sodelujejo tudi slovenski igralci: Bert Sotlar, v vlogi organizatorja upora Karla Železnika, Milan Vodopivec (AGRFT) v vlogi rudarja Marka Fidlerja, Angelca Hlebce in Maks Furjan v vlogah Anike in Alojza Kralja, Dare Ulaga v vlogi branilca Trojerja in Jurij Souček v vlogi direktorja rudnika Veselskega.

V glavnih vlogah bodo poleg slovenskih igralcev nastopili: Dragan Jovičić – Jure Kerošević, Reihan Demirdžič – dr. Štrobi, Rudi Alvad – Nikola Frković, Branislav Jerinić, – D. Grudić in Marko Todorović – Jovan Petrović.

Avtor TV drame Husinska vstaja je Veljko Radović, režiser pa Sava Mrmak. Televizija Sarajevo in TV Ljubljana jo uvrščata v svoj program ob 60-letnici dogodkov v Husinu.

SOBOTA, 20. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

8.00 Poročila
8.05 Vrtec na obisku: Mali čarovnik in snežinke
8.20 Dimnikarček se potepa po svetu
8.30 ZBIS – S. Makarović: Pekarna miš-maš
8.50 Zeleni oblaki, mladinska nadaljevanka TV Novi Sad
9.20 Pisani svet: Zelena bratovščina
9.50 L. Norgaard: Vzpon Madsa Andersena
10.50 Delaj z glavo: Informacija
11.25 Pozdrav iz Tolmina, dokumentarna oddaja
13.00 625
12.10 Glasbeni magazin
14.45 Brontozavri, češki mladinski film
16.05 Poročila
16.10 Naš kraj: Brje
16.25 Košarka Cibona : Partizan, prenos
18.00 Tuzla: Obletnica Husinske vstaje, prenos
19.15 Zlata ptica: O žolni
19.24 TV nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 J. Dietl: Bolnišnica na koncu mesta, TV nadaljevanka
20.55 »Druže Tito, mi ti se kunemo« – proslava ob Dnevu JLA
21.55 Izgubljeni konec tedna, ameriški film
23.30 TV kažipot
23.50 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

17.30 Nobelove nagrade, izobraževalna oddaja
18.15 Narodna glasba
19.00 Iz sporeda TV...
19.30 TV dnevnik
20.00 Čas jazza
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.10 Športna sobota
21.30 Feljton (do 22.00)
22.00 Holywood, serija

TV Zagreb I. program:

9.50 TV v šoli: Umetnost, Risanka, TV izbor, Zadnje minute
11.15 TV v šoli: TV koledar, Starohrvaška arhitektura, Izob. oddaja
12.15 TV v šoli: Delo in zdravje (do 12.45)
14.00 Poročila
14.05 TV koledar
14.10 Veliko mesto
15.25 Otroška odadaja
16.25 Košarka Cibona : Partizan
18.00 Husinska vstaja, prenos
19.30 TV dnevnik
20.00 Igrani film
21.45 TV dnevnik
22.00 Polnočna promenada

Koper – Capodistria

16.25 Košarka: Zagreb: Cibona – Partizan
18.40 Komika – iz serije Hillarious Hundred
19.00 Odprta meja – Confine aperto – Oddaja v slovenskem jeziku Risanke
19.30 Rock scena – »Camel«
20.00 Risanke
20.15 TVD – Stičišče
20.30 Lokostrelci iz Sherwooda – celovečerni film – Igrajo: Richard Greene, Peter Cushing – režija: Terence Fisher
21.50 TVD – danes
22.00 Ringo in Gringo proti vsem – celovečerni film – Igrajo: Raimondo Visnello, Lando Buzzanca – Režija: Bruno Corbucci
27. kanal – programi tedna

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro
4.50 Dnevni koledar
5.30 Jutranja kronika
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.10 Prometne informacije
6.20 Rekreacija
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.30 Iz naših sporedov
8.00 Prometne zveze
8.08 Pionirski tednik
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.15 Koncert pihalnih godb v Črnomlju
11.05 Zapojmo pesem – OPZ gl. Š. F. Šturm – Ljubljana
11.20 Svetovna reportaža
11.40 Zapojte z nami
12.00 Na današnji dan
12.10 Godala v ritmu
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Veseli domači napevi
13.00 Danes do 13.00; Iz naših krajev; Iz naših sporedov

TV 20.55

Druže Tito, mi ti se kunemo

V tivolski dvorani bomo posneli veliko osrednjo proslavo Dneva JLA in zavrteli posnetek dan kasneje, v soboto, 20. decembra. Scenarij je tokrat napisal Milan Obradović, pri čemer je sodeloval še major Jovan Miškov, glasbeni urednik pa je kap. Ladislav Leško. V osrednjem delu bodo sodelovali pripadniki garnizonov iz Ljubljane, Celja, Slovenske Bistrice, Postojne in Vrhnike, ob njih pa cela vrsta solistov. Tako bo pel baritonist ljubljanske Opere, Edvard Sršen, pa Eva Novšak-Houška, ob spremljavi velikega orkestra ljubljanskega armadnega območja, poleg pevskega zbora vojakov, mladine in pionirjev Ljubljane bo nastopila še vokalnoinstrumentalna skupina iz Celja s pevko Anko Hribovšek, skupina vojakov albanskega jezikovnega področja iz celjskega garnizona. Spored bodo popestrili tudi člani baletne skupine Lidije Sotlarjeve, poleg povezovalcev v albanskem in makedonskem, slovenskem in srbohrvaškem jeziku, bosta

SOBOTA, 20. DECEMBRA

13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
14.05 Kulturna panorama
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri!
16.00 Vrtiljak
17.05 Spoznavajmo svet in domovino – Škofja Loka
18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Mladi mostovi
20.00 Sobotni zabavni večer
21.00 Za prijetno razvedrilo
21.30 Oddaja za naše izseljence
22.00 Iz naših sporedov
23.05 Lirični utrinki
23.10 Z lahkimi notami po naši domovini
00.05 Nočni program – glasba

II. program

8.00 Sobota na valu 202
12.30 Dober dan na drugem programu
13.05 Radi ste jih poslušali
13.35 Glasba iz Latinske Amerike
14.00 Srečanja republik in pokrajin
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Hitri prsti
15.45 Mikrofon za Aleksandra Mežka
16.00 Naš podlistek – Natalija Hmielik: Poljske plošče
16.15 Lepe melodije
16.30 Na naših vsakdanjih poteh
16.40 Glasbeni casino
17.35 Lahka glasba jugoslovanskih avtorjev
18.00 Pol ure za chanson
18.35 Naši kraji in ljudje
18.50 Glasbena medigra
18.55 Razgledi po kulturi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Športna sobota
21.15 Mala nočna glasba
21.45 SOS – Vsoboto obujamo spomine
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Literarni dopoldan – Sodobna turška lirika
10.45 Na krilih petja
11.15 Promenadni koncert – Edvard Grieg: Lirična suita za orkester, op. 54; Slavko Mihelčič: Concertino za klavir in godala; Antonin Dvořak: Scherzo capriccioso za orkester, op. 66
16.00 Pregled sporeda popoldanskega in večernega III. programa – Književnost jugoslovanskih narodov
16.23 Glasba je..., glasba
17.40 Letošnje slavnostne igre v Bayreuthu – Richard Wagner: Somrak bogov
19.45 Jugoslovanski feljton

Koper

0.05 Nočni program Radia Koper
6.00 Glasba za dobro jutro
6.05 Jutranji koledar
6.37 Kinospored
7.15 Najava sporeda
7.25 Poročila
13.00 Otvoritev in pregled dogodkov
13.05 Med rojaki v zamejstvu
13.40 Zapojmo in zaigrajmo – spored domačih viž in napevov
14.00 Moja generacija
14.37 Glasbeni notes
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Glasba po željah
16.00 Sobotni piknik
16.15 Jugoton
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Zabavna glasba

Maribor

7.30 Danes za vas
8.10 V soboto dopoldne
9.00 Glasbeni radiogram
10.05 Mariborski bruc
10.45 In še nekaj o filmu
11.00 Otroški radijski studio
11.30 Sestanek starejših
13.05 Oddaja za Slovensko Bistrico
13.40 Iz Slovenskih goric
14.05 Zabavna glasba
14.10 Turistični napotki v nemškem jeziku
14.15 Zabavna glasba
14.30 Pojemo in igramo
15.30 Prijetno popoldne vam želijo
16.00 Dnevnik
16.30 Na tekočem traku iz studia 3
17.00 Reportaža dneva
17.15 Alfi Nipič vam predstavlja
18.00 Po vaši izbiri

Radio Študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: Sam Rivers – Black Africa (1)
12.30 Tednik: Zelena alternativa
13.00 Ko semena marširajo
13.45 Razširjajmo obzorja: Penetration – Race against Time (ob 13.45)
15.00 Do večernega slišanja
20.00 Uvajanje v večerne ure
20.30 Držimo svet za vrat: godba
22.00 Koncert RŠ: Hamiet Bluiett
24.00 Konec

kot recitatorja sodelovala še vojak in gledališka igralka Majda Grbac.

TV 14.45

Brontozavri, češki film

Problem onesnaževanja narave je vse bolj žgoč in tudi vse pogostejši predmet umetniško izpovednih del najrazličnejših zvrsti. Človeštvo se res vse bolj duši v nešnagi, in to po lastni krivdi, tudi v okoljih, kjer tega ne bi pričakovali.

Film Brontozavri je izrazito »ekološki« film, še bolj pa je mladinski, torej namenjen gledalcem, ki jih nevsiljivo a učinkovito seznanja s problemom, s katerim so morajo spoprijeti tudi najmlajši. Obenem je avtorici uspelo v zgodbo o učencih neke podeželske šole vključiti toliko humorja in karakternih posebnosti, in sicer s pomočjo odločno izbranih otrok, da film pritegne pozornost gledalcev vseh starosti.

TV 21.55

Izgubljeni konec tedna

Gre za dramo pijači vdanega pisatelja in analizo njegove osebnosti, ki je osnovana na dveh dneh njegovega življenja. Drama je posneta precej realistično in dosega viške v prizorih iz newyorških ulic. Film je popolnoma uspel in je bil doma tudi nagrajen. Tema je vzeta iz romana Cahrlesa Jacksona.

Režija: Billy Wilder – 1945. Igrajo: Ray Milland, Jane Wyman (na sliki).

RIII 10.05

Sodobna turška lirika

Izčrpen pregled sodobne turške poezije je po angleškem viru pripravil Veno Taufer. Ljubitelji pesništva bodo lahko na tretjem radijskem programu poslušali pesmi, ki jih bodo interpretirali dramski igralci: Tone Gogala, Tone Kuntner, Miha Baloh, Maja Boh, Polona Vetrih in Dare Valič.

Režija: Aleš Jan. Glasbena oprema: Peter Čare.

NEDELJA, 21. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

8.25 Poročila
8.30 Za nedeljsko dobro jutro: Od vsakega jutra dan – Maribor
9.05 Čebelica Maja
9.30 Beli kamen, švedska otroška serija
10.00 Washington za zaprtimi vrati, serijski film
11.35 TV kažipot
12.00 Kmetijska oddaja
13.00 Poročila (do 13.05)
14.55 Husinska vstaja, dokumentarna oddaja TV Sarajevo
15.40 Dobri stari pianino, slovenski film
17.10 Poročila
17.15 Najboljši športniki Jugoslavije v letu 1980
17.45 Športna poročila
17.55 Prisluhnimo tišini, II. oddaja
18.15 Sestanek v nebotičniku
19.10 Risanka
19.22 TV nocoj
19.24 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 M. Smoje: Veliko mesto, nadaljevanka TV Zagreb
21.30 Vojak Danilo in njegovi, dokumentarna oddaja
22.00 V znamenju
22.20 Športni pregled

Oddajniki II. TV mreže:

16.15 Nedeljsko popoldne
19.30 TV dnevnik
20.00 Tam, kjer živi som, dokumentarna oddaja
20.45 Včeraj, danes, jutri
21.00 Risanka
21.30 Zadnji jezni mož, ameriški film (do 22.45)

TV Zagreb I. program:

9.50 Poročila
10.00 Mizica, pogrni se, otroška oddaja
11.30 Narodna glasba
12.00 Kmetijska oddaja (do 13.00)
14.00 Gledalci in TV
14.30 Viva Villa, ameriški mladinski film
16.15 Nedeljsko popoldne
19.30 TV dnevnik
20.00 M. Smoje: Veliko mesto
21.30 Karavana: Pelješac – Trpanj
22.00 TV dnevnik
22.20 Športni pregled

Koper – Capodistria

17.40 Film – ponovitev
19.00 Aktualna tema
19.30 Prisluhnimo tišini – oddaja za slušno prizadete
19.45 Otroški kotiček
20.00 Risanke
20.15 Stičišče – tednik TV dnevnika
20.30 Veliki vrtiljak – celovečerni film – Igrajo: Maria Schell, Rudolf Foster – Režija: Geza Radvanyi
22.15 27. kanal – programi tedna (ponovitev)
22.30 TV film iz serije – Velika dolina
23.20 Glasbeni nokturno: Slovenski simfonični kvintet

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
6.00 Dnevni koledar
6.15 Danes je nedelja; Rekreacija
7.00 Jutranja kronika
7.30 Zdravo, tovariši vojaki!
8.00 Iz naših sporedov
8.07 Radijska igra za otroke – Holger Sandig: Prihaja ladja obložena (prva izvedba)
9.05 Še pomnite, tovariši!
10.05 Kar znaš, to veljaš
11.00 Pogovor s poslušalci
11.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
12.00 Na današnji dan
13.10 Zabavna glasba
13.20 Za kmetijske proizvajalce
13.50 Pihalne godbe
14.05 Humoreska tega tedna – Ilf in Petrov: K. Kolumb odkrije Ameriko
14.25 S popevkami po Jugoslaviji
15.10 Pri nas doma
15.30 Nedeljska reportaža
15.55 Listi iz notesa
16.20 Gremo v kino
17.05 Popularne operne melodije
17.50 Marjan Marinc – Zabavna radijska igra – Skalp stoječega vola
18.48 Na zgornji polici
19.00 Radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci
19.45 Glasbene razglednice
20.00 V nedeljo zvečer
22.00 Pregled sporeda za prihodnji dan
22.20 Glasbena tribuna mladih – Skupni program JRT – Studio Novi Sad

TV 21.30

Vojak Danilo in njegovi

Jutrišnji dan je za mnoge obkrožen v koledarju. 22. december že dolgo ni več samo praznik naše vojske temveč je naš skupen praznik. Vsako leto na ta dan praznujemo obletnico ustanovitve naše prve proletarske brigade, ki simbolizira začetek naše partizanske vojske.

Novinar Franček Jauk in režiser Dušan Prebil sta stopila k vojakom in iz pogovorov z njimi skušala pripraviti oddajo, ki bo povedala kako živijo, delajo in se zabavajo.

R I 8.07

Holger Sandig: Prihaja ladja obložena

Nemškega avtorja Holgerja Sandiga naši mladi poslušalci že poznajo po izredno uspeli priredbi kitajske pravljice Sedem skodelic čaja. Njegova igra Prihaja ladja obložena pa ima za izhodišče resnični dogodek, zadnjo plovbo odslužene ladje. Toda že ta dogodek je izjemen. Še bolj pa preseneča krhka in očarljiva fabula, ki se razvije ob tej zadnji prekooceanski plovbi, obloženi z zanimivimi življenjskimi zgodbami redkih potnikov. Silvestrovo, ki so ga nameravali dočakati v Ameriki, preživijo zaradi zamude kar v kajuti. To je najlepša novoletna noč, ki so jo sploh kdaj doživeli. Igro je prevedla Lučka Jenčičeva.

V igri bodo nastopali: Rudi Kosmač, Polde Bibič, Boris Cavazza, Milena Zupančič, Marko Simčič in Marko Okorn; ton in montaža: Jure Culiberg in Zmago Frece; glasbena oprema: Peter Čare; režija: Irena Glonar.

R III 19.05

Igramo, kar ste izbrali

Spored v oddaji bo pester, za nekatere morda celo presenetljiv. Pričel se bo z Weingerlovim Simfoničnim pejsažem, sledili pa mu bodo Chopinova Sonata za klavir v c-molu, op. 4, arija Des Grieuxa iz tretjega dejanja Massenetove »Manon«, Lisztova simfonična pesnitev o »Mazeppi«, Rapsodija za alt, moški zbor in orkester, op. 53 Johannesa Brahmsa, Borodinova simfonična slika »V srednji Aziji«, Concierto de Aranjuez za kitaro in orkester Joaquina Rodriga, Cigličev samospev »Topoli v jeseni« ter Ples sedmih tančic iz Straussove opere »Saloma«.

Po poročilih in Sodobnem literarnem portretu bo na sporedu koncertna uvertura »Cockaigne«, op. 40 Edwarda Elgarja, nato pa se bodo zvrstile še Lipovškove Tri pravljice za klarinet in klavir, Mariinujev Divertimento za violino, violo in komorni orkester, Mala suita za flavto in špinet Ubalda Vrabca, Bartokov Divertimento za godala ter ob koncu Koncert za violino, violo in orkester in Nokturno za komorni orkester Primoža Ramovša.

Redakcija: Borut Loparnik.

NEDELJA, 21. DECEMBRA

23.05 Mozaik melodij in plesnih ritmov
00.05 Nočni program – glasba

II. program

8.00 Nedelja na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 V nedeljo se dobimo – šport, glasba in še kaj
13.30 Pet pedi
14.00 Zimzelene melodije
14.35 Iz roda v rod
16.00 Pet minut humorja
16.45 Brez njih ni športa: Špiro Nikovič, dolgoletni športni delavec v JLA
17.00 Živimo z naravo
18.00 Po naši deželi: Planinsko društvo Radeče
18.30 Morda niste vedeli
14.30 Poročila

Osrednji dogodek današnje oddaje bo prav gotovo tradicionalna razglasitev najboljših jugoslovanskih športnikov, ki jo vsako leto pripravljajo zagrebške Sportske novosti. V nedeljo pa bomo tudi zvedeli za najboljše slovenske športnike leta 1980. Za smučarji v alpskih disciplinah in tekači bodo na prvi tekmi za svetovni pokal štartali tudi skakalci v Cortina d'Ampezzo. Poročali bomo o mednarodnih tekmovanjih v alpskem smučanju na domačih terenih, pripravili smo pregled košarkarskih, rokometnih in odbojkarskih izidov s komentarji, posebno reportažo s tekmovanja JLA, teritorialnih enot, milice in rezervnih vojaških starešin na Arehu, seveda pa bomo spremljali tudi vse ostale športne dogodke doma in v svetu. V nadaljevanju oddaj »Po naši deželi« bomo to pot spregovorili o Planinskem društvu Radeče.

19.00 Radijski dnevnik
19.30 Stereorama
20.30 Glasba iz starega gramofona
21.30 Novosti iz francoske diskoteke
21.45 Karockteristike
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

19.05 Igramo kar ste izbrali
21.05 Sodobni literarni portret – Tone Svetina

Koper

7.00 Veselo v nedeljsko dopoldne
7.05 Jutranji blok – koledar
7.30 Poročila
7.37 kinospored
8.00 Kmetijski nasveti
8.03 Nedeljski spored zabavne in narodnozabavne glasbe
8.33 Iz našega življenja
13.05 Sosednji kraji in ljudje
13.25 Glasbena medigra
13.40 Glasbeni notes
14.00 Glasba po željah
15.00 Radio Koper na obisku
15.15 Popevke s festivala Split '80
15.30 Programi tedna
15.35 Zabavna glasba
16.00 Nepozabne narodne v izvedbi vokalnih in narodnozabavnih ansamblov
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Poje Linda Lewis
17.00 Za vsakogar nekaj

Radio študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: Killing Joke (1)
12.30 Reportaža: Lutke
13.00 Rock v opoziciji:
13.55 Stari rock: Lennon
15.00 Do večernega slišanja
20.00 Uvajanje v večerne ure
20.30 Vročih 45 vatlov teorije: Ženske v protinapadu
21.15 Rock fronta:
22.15 Rože za Alberta: Vsega dobrega po malo

Radijski kmetijski nasveti

V soboto bomo posegli na področje ekonomike kmetijstva. Gospodarski položaj živinoreje v zadnjih letih ni bil tak, da bi spodbujal večjo proizvodnjo in tako boljše izkoriščanje naravnih razmer. Slovenska živinoreja je delovala v zadnjih desetih letih z redkimi izjemami v izredno težavnih ekonomskih razmerah. Več o gospodarnosti v tej veji kmetijstva piše dipl. ekonomist Miroslav Rednak.

Rejci prašičev bodo v ponedeljek lahko poslušali sestavek o vzreji pozimi. Najslabši so za prašiče vlažni in hladni svinjaki, kjer so stene, tla in strop iz betona. V njih so najpogosteješe bolezni dihal. Svinjaki naj bodo primerno topli in v njih naj bo vsaj 12 do 18° C. S primerno temperaturo, ki jo dosežemo s pravilnim načrtovanjem, izolacijo in izbiro gradbenega materiala, si prihranimo veliko stroškov, tako za prehrano kot za zdravljenje. V hladnih svinjakih se prašiči kljub enaki krmi manj redijo. Več o tem piše dr. Franc Habe.

Za ljubitelje cvetja smo v torek uvrstili v program sestavek o zimski negi sobnih rastlin. Ker zdaj rastline počivajo in jih imamo v prezimovališču ob nekoliko nižjih temperaturah, jih tudi manj zalivamo. Če jih bomo preveč zalivali, bodo korenine segnile. Da preprečimo morebitne poškodbe zaradi nepravilnega zalivanja, zalijemo enkrat na mesec vse rastline, tudi tiste v toplejših prostorih, in to z 0,2% ortocidom. S to raztopino lahko zalijemo tudi rastline, ki najbolj bujno cvetijo. Avtorica sestavka je ing. Tatjana Brumat.

V sredo vabimo k poslušanju zlasti sadjarje. Glede na različne sadne vrste, različne podnebne razmere in različne vrste tal imamo tudi različne možnosti za oskrbovanje zemlje. V naših razmerah oskrbujemo tla z obdelavo, podorom, ledino, legovano ledino ali mulčenjem, zastiranje, pridelovanjem vmesnih posevkov, kemičnim zatiranjem plevelov s herbicidi in njihovimi kombinacijami. Več o tem piše ing. Milena Jazbec.

V četrtek bomo govorili o pridelovanju breskev nektarink. Pri pridelovanju nektarink smo v Sloveniji z nekaj manjšimi nasadi in posameznimi drevesi po vrtovih še bolj na začetku. Več o pridelovanju te sadne vrste pri nas in v svetu piše ing. Milena Lekšan.

V petek bo na vrsti živinorejska tema. Kakšne so izkušnje s planinsko pašo telic, boste zvedeli iz sestavka veterinarja Mihe Lipuščka.

TV 15.40

Dobri stari pianino, slovenski film

Slovenski film Dobri stari pianino ob nastanku ni bil najbolje sprejet. Toda vedno bolj je očitno, da je med redkimi našimi filmi s temo narodnoosvobodilnega boja, ki se jih splača vedno znova predstavljati televizijskim gledalcem. Zapleti ob začetku in med snemanjem filma res niso bili v korist. Vitomil Zupan se je celo odrekel avtorstvu scenarija, Igor Pretnar pa je odklonil režijo, češ da je preveč scenarističnih sprememb, ki žalijo pravico avtorja in zakonitost dogovora. Kljub temu so film posneli in France Kosmač ima zasluge, da je zgodbo o starem pianinu in njegovi usodi sredi vojne vihre predstavil privlačno, z občutkom za ozračje negotovosti in notranje napetosti, obenem pa je znal ob pravem času intenziteto čustvovanja in navidezne statike nadomestiti z akcijo.

Režija: France Kosmač, po ideji Franeta Milčinskega – 1959; v glavnih vlogah nastopajo: Vida Kuharjeva, Bert Sotlar, Vekoslav Janko, F. Milčinski, Janez Škof, Andrej Kurent, Kristijan Muck.

R II 21.30

Iz francoske diskoteke

Meri Avsenak bo predstavila štiri pevce zabavne glasbe; Nano Mouskouri, Herve Christianija, Ann Venturo in Henrija Salvadora.

Nana Mouskouri je po rodu Grkinja. Zapela bo pesem z naslovom La premiere chanson ressemble. Herve Christiani poje pesmi, ki so polne domišljije, v njih ni niti za trohice resničnosti. Naslov pesmi je Quand le crepuscule. Ann Ventura je pevka, ki izhaja iz glasbene družine. Njen bratranec je znani francoski pevec Sacha Distel. Zapela bo skladbo Boogy-flip.

Kot zadnji bo v oddaji pel Henri Salvador, ki se je pred petnajstimi leti na višku slave odločil, da ne bo več nastopal na koncertih. Zapel bo pesem Jolie vanya.

PONEDELJEK, 22. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

8.45 TV v šoli: TV koledar, Pravljica, Kultura govora in branja, Makedonščina
10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Zemljepis, Zgodba, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute (do 11.55)
14.55 TV v šoli – ponovitev (do 16.00)
17.10 Poročila
17.15 Minigodci v glasbeni deželi
17.30 Človekovi prijatelji, ameriška poljudno-znanstvena serija
17.55 Delegatski vodnik: Delegatski sistem v občini
18.20 Jezik v javni rabi: Izbira med oblikami
18.35 Obzornik
18.45 Mladinska oddaja
19.10 Risanka
19.24 TV nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 V. Radović: Husinska vstaja, dokumentarna drama TV Lj
21.35 Kulturne diagonale
22.15 V znamenju

Oddajnik II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Medvedek Uhec
18.00 Otroška oddaja
18.15 Neznana Jugoslavija: Izlet v pretekli čas
18.45 Glasbena medigra
18.50 Športna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Po poteh spoznanj
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.35 Glasbeni trenutek
21.40 Panorama (do 22.25)

TV Zagreb I. program

17.15 TV dnevnik
17.35 TV koledar
17.45 Medvedek Uhec
18.00 Otroška oddaja
18.15 Neznana Jugoslavija: Izlet v pretekli čas
18.45 Pop-kord, mladinska oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 V. Radovič: Husinska vstaja, dokumentarna drama
21.40 Panorama
22.25 TV dnevnik
22.40 Glasbena oddaja

Koper – Capodistria

17.15 Veliki vrtiljak, film (ponovitev)
La grande routa (replica)
19.00 Baletna oddaja
Passo di danza
19.30 Aktualna tema
Temi d'attualita
20.15 Stičišče
Punto d'incontro
20.30 Sanjski dnevi (Dani od snova) film
Giorni di sogno – film – igrajo: Vladislava Milosavljević, Uroš Komnenič, režija: Vlatko Gilić
22.00 Danes
Tutto oggi
22.10 Presenetljivo odkritje – film
Il gatto dagli occhi di giada – film igrajo: Corrado Pani, Paola Tedesco, režija: Antonio Bido

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
5.30 Jutranja kronika
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.10 Prometne informacije
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.30 Iz naših sporedov
8.00 Prometne razmere
8.08 Z glasbo v dober dan
8.25 Ringaraja
8.40 Izberite pesmico
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
11.35 Znano in priljubljeno
12.00 Na današnji dan
12.10 Veliki revijski orkestri
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru
13.00 Danes do 13.00; Iz naših krajev; Iz naših sporedov
13.20 Zabavna glasba
13.50 Priporočajo vam...
14.05 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri!
16.00 Vrtiljak
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Na ljudsko temo
18.25 Zvočni signali
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!

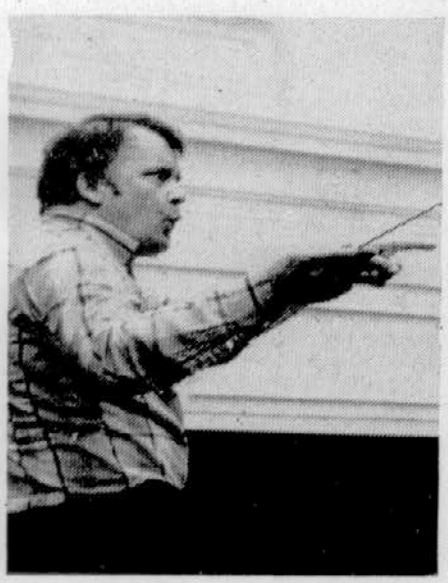

R III 18.20

Vinko Globokar

Redna tedenska oddaja Srečanja s slovenskimi skladatelji, nemenjena prikazom naše glasbene ustvarjalnosti, bodo to pot skušala osvetliti osebnost in bogato rezvejano dejavnost tako na vsestranskega muzika naših dni Vinka Globokarja (na sliki), ki s svojim védenjem, zavestnim hotenjem in velikimi prizadvanji hodi najbolj drzna pota v svet nove muzike. Kot tak ne le, da visoko izstopa iz kroga svojih vrstnikov pri nas, temveč ga prav v širokem glasbenem svetu poznajo kot enega najbolj vidnih predstavnikov glasbene avantgarde. Veliko portretno oddajo je pripravil muzikolog in kritik, prof. Peter Kušar. Redakcija Vida Šegula.

R II 20.00

Iz zakladnic jazza

Ameriški tenorsaksofonist medernega jazza Stan Getz se bo v oddaji predstavil z nekaterimi posnetki.

Doma je iz Philadelphije, kjer se je rodil leta 1927. Odraščal je v New Yorku. Na srednji glasbeni šoli je igral kontrabas, na visoki šoli za fagot. Že zelo zgodaj se je naduševal za jazz, saj je že s 15. leti želel nastopati, vendar mu oblasti tega zaradi mladosti niso dovolile. Toda že naslednje leto – ko mu je bilo 16 let – se je pridružil orkestru Jacka Teaxgardena. Ta je zanj dobil dovoljenje in ga je lahko obdržal. Nato je Stan Getz, ki se je že zdavnaj odločil za saksofon, igral v številnih ansamblih in orkestrih. Zelo pomembno je bilo njegovo nastopanje v slovitem orkestru Stana Kentona. Igrali je tudi z orkestri Jimmyja Dorseya, Bennyja Goodmana in Randyja Brooksa. Leta 1947 je še s tremi saksofonisti – to so bili Gerb Steward, Jimmy Giuffre in Zoot Simms – igral v skupini Four brothers, ki je zaradi značilnega zvoka zaslovela v orkestru Woodyja Hermana. Leta 1951 je Stan Getz s svojim kvartetom prvič obiskal Skandinavijo, kamor se je pozneje še večkrat vračal in s trobentačem Charlijem Byrdom, popularizíral brazilski ritem Bosse Nove. Sodeloval je tudi v številnih filmih najbolj pomem-

PONEDELJEK, 22. DECEMBRA

19.45 Minute z ansamblom Vitala Ahačiča
20.00 Kulturni globus
20.10 Iz naše diskoteke
21.05 Glasba velikanov
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Popevke z jugoslovanskih studiev
23.05 Lirični utrinki
23.10 Za ljubitelje jazza

II. program

8.00 Ponedeljek, na valu 202
13.00 Dober dan na drugem programu
13.05 Z evropskimi revijskimi in plesnimi orkestri
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Ponedeljkov križemkraž
14.20 Z vami in za vas
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 V plesnem ritmu
16.00 Svet in mi
16.10 Španske popevke
16.30 Občanova tribuna
16.40 Od ena do pet
17.35 Iz partitur orkestra »Hans Georg Arlt«
17.55 Filmski zasuk
18.00 Pesmi svobodnih oblik
18.30 Iz delovnih organizacij
18.40 Mali koncert lahke glasbe
18.55 Razgledi po kulturi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.00 Iz zakladnice jazza – Stan Getz
20.30 Popularnih dvajset
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Aktualni problemi marksizma
10.25 Plesi in spevi
11.00 Človek in zdravje (ponovitev)
11.10 En sam, za dva, za tri... (solistična in komorna glasba)
16.00 Pregled sporeda popoldanskega in večernega III. programa – Aktualni problemi marksizma
16.23 Tako muzicirajo...
17.35 Jugoslovanska vokalna glasbena ustvarjalnost in poustvarjalnost 20. stoletja – »Ob dnevu JLA«
18.05 Naši znanstveniki pred mikrofonom: Miroslav Stepančič
18.20 Srečanja s slovenskimi skladatelji – Vinko Globokar
20.00 Literarni večer – Ob 10-letnici smrti Staneta Severja
20.40 Stereofonski operni koncert
21.45 Odmevi iz glasbenega sveta (Mednarodna skladateljska tribuna v Parizu 1980: Laporte, Boesmana, Payne)
22.45 Literarni nokturno – Matej Bor: Pesmi

Koper

6.00 Glasba za dobro jutro
6.05 Jutranji koledar
6.37 Kinospored
7.15 Najava sporeda
13.00 Pregled dogodkov
13.05 Stoji, stoji Lipica – glasbeni utrinki iz zamejstva
13.40 Izbrali smo za vas
14.00 V podaljšku
14.37 Glasbeni notes
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Glasba po željah
16.00 Pogovor o jeziku
16.10 Vaš telefon, naš mikrofon in zabavna melodija na vaš telefonski klic: 25-888
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Zabavna glasba

Maribor

7.30 Danes za vas
8.10 Tretji polčas
14.05 Zabavna glasba
14.10 Turistični napotki v nemškem jeziku
14.15 Zabavna glasba
14.30 Želeli ste – poslušajte
15.30 Prijetno popoldne vam želijo
16.00 Dnevnik
16.30 Na tekočem traku iz studia 3
17.00 Univerza v Mariboru
17.15 Desetkrat naj...
18.00 Študij in glasba
18.30 Novosti iz Založbe Kaset in plošč RTV Ljubljana

Radio študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: John Carter – Variations (2)
13.00 Ozemljitev
13.30 Poročila in obvestila
13.45 Brez punka mi živeti ni
15.00 Konec RŠ (dogodki in odmevi)

---

ben pa je kot predstavnik »hladnega« ali Cooljazza, predvsem zaradi specifičnega tona, ki pride še posebej do veljave v njegovih liričnih improvizacijah počasnih tem.

Tenorsaksofonist Stan Getz je igral s številnimi najbolj znanimi glasbeniki, kot sta Louiz Bonfa in Joao Gilberto, zanimivi pa so njegovi posnetki z brazilsko pevko Astrud Gilberto.

TV 17.30

Človekovi prijatelji, ameriška serija

Ameriška serija poljudnih filmov Človekovi prijatelji nam v vsaki epizodi posebej predstavlja živali, ki so kakorkoli povezane s človekom. Med poljudnimi serijami je torej določano osvežitev, saj predstavlja živalski svet z nekoliko drugačnega zornega kota, kot smo bili vajeni doslej. Ne omejuje se samo na domače živali (konje, pse, mačke itd.), predstavlja nam tudi divje živali, ki se znajo prilagoditi človekovi bližini.

R III17.35

Jugoslovanska glasbena ustvarjalnost

Oddaja je posvečena revolucionarni in borbeni pesmi. V teh pesmih se po besedah Mirana Jarca ne kažeta le čisto čustvo in pripovednost, temveč tudi svetovna in nazorska izpoved; pesmi so bodrilo in tudi opomin za prihodnje dni.

Pesmi bosta pela Partizanski zbor iz Ljubljane in zbor Doma JLA iz Beograda. Redakcija: Marjeta Gačeša.

TV 17.55

Delegatski sistem v občini

Današnja oddaja bo med drugim odgovorila na vprašanja kakšna skupnost je občina, kako je sestavljena občinska skupščina, kako delujejo njeni organi, predvsem pa s kakšnimi vprašanji se srečujejo delegati na tej ravni. V oddaji bomo sledili zasedanjem zborov na občinski ravni in mnenju delegatov, ki bodo predstavili izkušnje svojih okolij in današnjega dne.

V pripravi oddaje je sodeloval dr. Ciril Ribičič, redaktorica oddaje je Gita Vončina, režiser pa Miroslav Zajec.

TV 18.20

Jezik v javni rabi: Izbira med oblikami

Nekatere besede imajo za isto kategorijo dve ali več oblik. Na primer samostalniki góra ali goré ali pridevnik v imenovalniku lépo in lepô. Izbira oblik pa je pri ustvarjanju besedil pomembna vendar je v naši jezikovni kulturi manj poudarjena kot vprašanje besed. Jezikoslovje je začelo te stvari obravnavati šele v novejšem času, zato je bila dosedanja uporaba dokaj spontana, kar je kakor nalašč za raziskovanje in raziskovalce kar kliče na delo.

Oddaje v Uredništvu izobraževalnih oddaj so pripravili: Frnce Novak, Ala Peče, Peter Ovsec in režiser Vlado Suhi-Morvai.

TOREK, 23. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.00 TV v šoli: TV koledar, Prva slovanska naselja, Obiščimo vojašnico, Dnevnik 10
10.00 TV v šoli: Prirodopis, Risanka, Književnost in jezik, Zgodba, Glasbena vzgoja, Zadnje minute (do 11.55)
16.15 Šolska TV: Atomska energija in notranjost atoma, Premikanje ledenikov, Delitev celic, Drevesa in njihov pomen
17.15 Poročila
17.20 Dimnikarček se potepa po svetu
17.30 Mali svet, dokumentarno-kontaktna serija TV Zagreb
18.00 Telesport 80, V. oddaja
18.30 Obzornik
18.40 Po sledeh napredka
19.10 Risanka
19.24 TV nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 Mednarodna obzorja
20.55 B. Clavel: Tuja hiša, francoska nadaljevanka
21.50 V znamenju
22.05 Naši baletni umetniki: Vojko Vidmar

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v Madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Pionirski TV studio
18.15 Branje
18.45 Narodna glasba
19.30 TV dnevnik
20.00 Zabavata vas Ferante in Teicher
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.20 Družina in družba, dokumentarna serija
22.05 Poezija: D. Kolundžija (do 22.35)

TV Zagreb – I. program:

15.00 TV v šoli: Prva slovanska naselja, Krka, Proizvodnja in površinska zaščita (do 16.00)
17.15 TV dnevnik
17.35 TV koledar
17.45 Pionirski TV studio
18.15 Danes v skupščini
18.45 Dnevnik 10
19.00 Kulturni pregled
19.30 TV dnevnik
20.00 Signali
20.55 Vrnitev domov, ameriški film
22.45 TV dnevnik

Koper – Capodistria

17.30 Sanjski dnevi (film) – ponovitev
Giorni di sogno – replica
19.00 Odprta meja – oddaja v slov. jeziku
Confine aperto – Transmissione in ingua slovena
19.25 Otroški kotiček
1. risanka iz serije Jakec in čarobna svetilka
2. film iz serije Laponec Ante
l'angolino dei ragazzi
1. Jamie e la torcia magica – cartoni animati
2. Ante ragazzo Lapone – telefilm
20.00 Risanka – Cartoni animati
20.00 Stičišče
Punto d'incontro
20.30 Predsednik nogometnega kluba – film
Il pressidente del borgorosso footbal club – film
Igrajo: Alberto Sordi, Margherita Lozano, režija: Luigi Filippo D'Amico
22.00 Danes
Tutto oggi
22.10 Locandina Flash
22.15 Narodna glasba – Poljska in Norveška
Musica popolare – Polonia e Norvegia
22.45 Hudičevo seme (Vražje seme) – TV drama II. del
Il seme del diavolo – Sceneggiato – II. parte

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
5.30 Jutranja kronika – obvestila
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.10 Prometne informacije
6.20 Rekreacija
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.30 Iz naših sporedov
8.00 Prometne razmere
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 Iz glasbenih šol – Glasbena šola Velenje
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za ...
11.35 Znano in priljubljeno
12.00 Na današnji dan

R I. 21.05

Chandra Khanolkar: Neuničljivi

Iz indijske dramatike poznamo doslej le malo del, in prav zato bo najbrž radijska igra Neuničljivi, ki jo je napisal indijski avtor Chandra Khanolkar, zanimiva programska novost. Delo skuša pojasniti eksistencialne stiske sodobnega indijskega intelektualca, ki se je znašel v spletu družbenih in osebnih nasprotij. Gre predvsem za nasprotja med stvarnostjo sodobne Indije in lastno osebnostjo pa tudi za nasprotje med moralnim izročilom in nihalisitčnim amoralizmom, značilnim za sodobni čas. Chandra Khanolkar je radijsko igro Neuničljivi oblikoval večplastno in s simbolno izpovedno pomenljivostjo. Dogajanje poteka med gosti v hotelu na robu velemesta, kamor je nihilistični dvom o vsem privedel glavna junaka, znanega pisatelja, ki je sklenil narediti samomor. In prav človekov položaj na negotovi meji med življenjem in smrtjo je avtor uporabil za simboličen prikaz najglobljih nesporazumov, ki izbruhnejo v junakovi docela razdvojeni duševnosti, iz katere se proti zvesti razočaranca in cinika kot nepremagljivi demon vzdigne njegova zla narava, večno navzoča in prelivajoča se v vseh ljudeh.

Delo je prevedel Jaša Zlobec. Režija: Hinko Košak. Dramaturg: Pavle Lužan. Zaigrali so: Jože Zupan, Jurij Souček, Iva Zupančičeva, Franček Drofenik, Tone Gogla, Marko Okorn in Mojca Ribič.

TV 20.00

Mednarodna obzorja

Otoki osamljenih, otoki tavajočih, tak je naslov zadnje letošnje oddaje Mednarodnih obzorij. Oddaja je v celoti posvečena begunskemu vprašanju v Aziji, natančneje v Maleziji, na Tajskem, Hongkongu, Indoneziji in Singapuru. Avtorja oddaje, snemalec Boris Čučnik in novinarka Blanka Doberšek, sta konec prejšnjega in začetek tega meseca skupaj s skupino še 10-tih novinarjev iz vseh koncev sveta kot gosta visokega komisariata za begunce obiskala več taborišč indokitajskih beguncev v teh deželah – Oddaja OTOKI OSAMLJENIH, OTOKI TAVAJOČIH govori o vzrokih odhodov, o življenju v taboriščih, o tem, kako rešiti, če se seveda sploh dà, zamotano begunsko vprašanje.

R II 21.00

Misel in pesem
Jesenin v pesmi in besedi

Čez nekaj dni, natančneje 28. 12. tega leta bo minilo petinpetdeset let, ko je ruski pesnik Sergej A. Jesenin naredil v Leningradu samomor. Bil je pesnik izredne lirične občutljivosti, v svetovno poezijo pa je vnesel neizbrisno podobo ruske dežele v času velikih političnih, gospodarskih in kulturnih vrenj, v času Oktobrske revolucije. Njegova pesem je ostala živa vse do današnjih dni, nekateri pevci pa so segli po njegovih pesmih in jih uglasbili. Tako bomo slišali pevca

TOREK, 23. DECEMBRA

12.10 Danes smo izbrali
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Po domače
13.00 Danes do 13.00-ih; Iz naših krajev; Iz naših sporedov
13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
14.05 V korak z mladimi
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri!
16.00 Vrtiljak
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Operne arije in monologi
18.30 Festival revolucija in glasba, 2.
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Slavka Žnidaršiča
20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi
20.30 S solisti in ansambli JRT
21.05 Radijska igra – Chandra Khanolkar: Neuničljivi (prva izvedba)
21.46 Glasbeni intermezzo
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Tipke in godala
23.05 Lirični utrinki
23.10 S popevkami po Jugoslaviji
00.05 Nočni program – glasba

II. program

8.00 Torek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Dober dan na drugem programu
13.05 Iz obdobja swinga – Hänsche Weiss – Schnuckenack Reinhardt
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Z vami in za vas
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 V plesnem ritmu z orkestrom Jack Wolfe
16.00 Pet minut humorja
16.05 Popevke italijanskih avtorjev
16.30 Nič nas ne sme presenetiti
16.40 Kriki in šepetanja
17.30 Novice
17.35 Iz partitur »Londonskega simfoničnega orkestra«
17.50 Ljudje med seboj
18.00 Danes vam izbira
18.30 Iz delovnih organizacij
18.40 Koncert v ritmu
18.55 Razgledi po kulturi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.00 Torkov glasbeni magazin
21.00 Misel in pesem
21.45 Jazz na II. programu – David Liebman – Wolfgang Dauner
22.15 Rezervirano za country glasbo
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Radijska šola za srednjo stopnjo – Pokrajinska središča Slovenije – Koper
10.35 Moment musical
11.00 Tekoča repriza
11.20 Pojeta mezzosopranistka Nada Sevšek in tenorist Dimitri Damjanov
16.00 Pregled sporeda popoldanskega in večernega programa
16.33 Giaocchino Rossini: Gospod Ruschino
18.05 Narava in človek: Vovk Joža: Vzreja sladkovodnih rib v Sloveniji
18.20 Minute za Josefa Suka
19.00 Z našimi skladatelji... Uroš Rojko
20.00 Dvignjena zavesa
20.20 S tujih koncertnih odrov
22.20 Skupni program JRT – studio Jugoslovanska glasba

Koper

6.00 Glasba za dobro jutro
6.05 Jutranji koledar
6.37 Kinospored
7.15 Najava sporeda
7.25 Poročila
13.00 Najava sporeda in pregled dogodkov
13.05 Domači pevci zabavne glasbe
13.40 Male skladbe velikih mojstrov
14.00 Mladim poslušalcem
14.37 Glasbeni notes
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Glasba po željah
16.00 Iz zborovskega arhiva: mešani zbor »Marij Kogoj« iz Solkana in mešani zbor iz Kanala
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Zabavna glasba
17.00 Sotočje
17.45 Minute s pevci in godci iz zamejstva

Radio Študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: Beaver Harris 360 Degrees Music Experience-Safe (2)
13.00 Histerični razgledi
13.30 Poročila in obvestila
14.45 Rock indok
15.00 Konec RŠ (dogodki in odmevi)

in igralca z Moskovske Taganke Nikolaja Sličenka, poljskega pevca Krzysztofa Krawczyka in Jerzyja Polomskega. Pesem je prevedel Tone Pavček, bral je Miha Baloh, oddajo je pripravil Branko Šömen.

TV 22.05

Naši baletni umetniki: Vojko Vidmar

V današnji oddaji se nam bo s plesom in besedo predstavil plesalec in solist Opere in baleta v Ljubljani Vojko Vidmar. Portret bo skušal dokazati trditev, da plesalec ni le bitje, ki ga gledamo na odru, ki v luči reflektorjev prepričuje gledalce o lepoti in lahkoti plesa ter umre v hipu, ko se spusti zastor, temveč je tudi človek, ki se kako uro po predstavi izlušči iz kota že zatemnjenega gledališča in se poda v noč. O svojem življenju umetnika, moža in očeta nam bo pripovedoval Vojko Vidmar sam. Kot plesalec pa se bo predstavil v odlomkih iz nekaterih baletov.

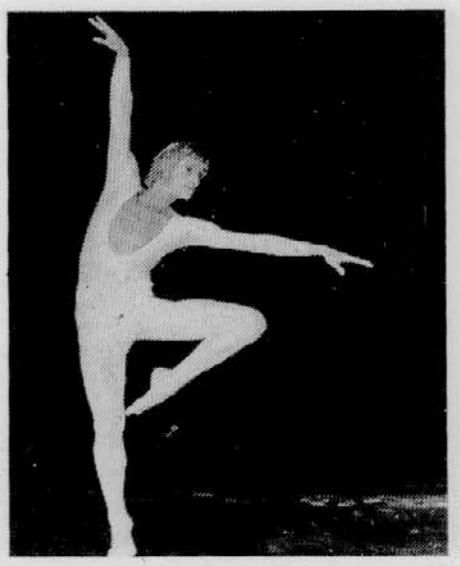

Vojko Vidmar je za svoje delo, ki je plod zgolj domačih izkušenj in prvenstveno odnosa do dela, prejel številna priznanja občinstva in nagrade družbe. Leta 1970 je prejel Župančičevo nagrado za posebne dosežke na področju kulture v tem letu, ko sta z ženo Marušo odplesala suito iz baleta »Lok« v koreografiji Pine in Pia Mlakarja. V sezon 1975/76 je prejel priznanje »Zlata ptica« za vloge v delih »Taras Boljba«, »Povratnika«, »Hamlet« in »Žica«, leta 1977 je za stvaritve v baletih »Žica«, »Webern: Duet« in »Plesi na teme Magnificata« prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 1979 pa je dobil priznanje na 8. jugoslovanskem baletnem bienalu v Ljubljani za najboljšo interpretacijo v baletu »Vrag na vasi«.

Oddajo je uredila Danica Naraločnik, režiral pa jo je Franc Uršič.

SREDA, 24. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.20 TV koledar, Za učitelje, Razvoj življenja
10.00 TV v šoli: Boj za obstanek, Risanka, Predšolska vzgoja, Zgodba (do 11.20)
17.20 Poročila
17.25 Z besedo in sliko – S. Makarovič: Škrat Kuzma
17.40 Ukročeno oko: švicarska dokumentarna serija
18.05 Na obisku: Mladi sarajevski pevci
18.40 Obzornik
18.55 Ne prezrite
19.10 Risanka
19.24 TV nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 Film tedna: Jeremiah Johnson, ameriški film
21.50 V znamenju
22.05 Miniature: Pohorske glažute

Oddajniki II. TV mreže

17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Mali šlager
18.15 Izobraževalna oddaja
18.45 Glasbeni amaterji

BODEČA NEŽKA

Ali je na Slovenskem sploh kdo, ki v svojem »izvajanju« pred televizijskim avditorijem ne bi niti enkrat uporabil tehle izrazov: nekje, to moram podčrtati in poudariti, konkretne ugotovitve itd. itd.?

19.30 TV dnevnik
20.00 Noč po težkem filmu, film
21.30 Včeraj, danes, jutri
21.50 Dokumentarna reportaža
22.20 Varaždinski baročni večeri (do 23.05)

TV Zagreb I. program

15.50 Rokomet Medveščak : Železničar, prenos
17.15 TV dnevnik
17.35 TV koledar
17.45 Mali šlager
18.15 Danes v skupščini
18.45 Dokumentarni film
19.00 Venerina pahljača, dokumentarni film
19.30 TV dnevnik
20.00 Prosta sreda
21.30 Pop šarada
22.15 TV dnevnik
22.30 Dokumentarni film

Koper – Capodistria

17.30 Presednik nogometnega kluba (ponovitev) – Il pressidente del borgorosso footbal club (replica)
19.00 Visoki pritisk – zabavno glas. oddaja – Alta pressione – Trasmissione musicale
19.30 Atkualna tema – Cartoni animati
20.15 Stišišče – Punto d'incontro
20.30 Moj oče monsinjor – film Mio padre monsignore – film; igrajo: Lino Capolicchio, Barbara Bach; režija: Antonio Racioppi
22.00 Danes – Tutto oggi
22.10 Klic gora – dokum. oddaja II. del – Il richiamo della montagna – documentario II. parte

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
5.20 Rekreacija
5.30 Jutranja kronika
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.10 Prometne informacije
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.30 Iz naših sporedov
8.00 Prometne razmere
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 Pisan svet pravljic in zgodb
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
11.35 Znano in priljubljeno
12.00 Na današnji dan
12.10 Veliki zabavni orkestri
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti
13.00 Danes do 13.00; Iz naših sporedov; Iz naših krajev
13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
14.05 Razmišljamo, ugotavljamo...
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri!
16.00 »Loto vrtiliak«
FUNKY TOWN – ansambel Lipps
GOOD TIME GIRL – ansambel Glamour Puss
MOJE LAŽI SO VSE KAR IMAM – ansambel Prizma
TRIANGOLO – Renato Zero
JA NISAM ONO ŠTO ŽELIŠ – Ksenija Erker

TV 20.00

Film tedna: Jeremiah Johnson

Gre za vizualno posrečeno kavbojko, ki pripoveduje o samotarju, ki živi v utaških gorah kmalu po ameriško-mehiški vojni. Med svojimi pustolovščinami Jeremiah lovi medvede, se preživlja z ribolovom in se sporijatelji z lepo Indijanko. Čeprav je film nekoliko predolg, pa je vendar poln zanimivih prizorov. Morda je zanimivo tudi to, da Indijanci tokrat niso karikirani, kot so pogosto v ameriških kavbojkah.

Pred filmom Jeremiah Johnson je njegov avtor Sidney Pollack posnel zelo znan in uspešen film Konje ubijajo, mar ne? Uspeh tega filma mu je v veliki meri zagotovil snemanje filma Jeremiah Johnson. Sidney Pollack je v nekem intervjuju takole spregovoril o tem filmu: »Vse kar Jeremiah Johnson počne, počne iz upora, s tem pa vzburja našo občutljivost. Kljub temu, da ga njegovo početje uniči, pri tem uspe ohraniti ves svoj pogum in dostojanstvo. Film Jeremiah

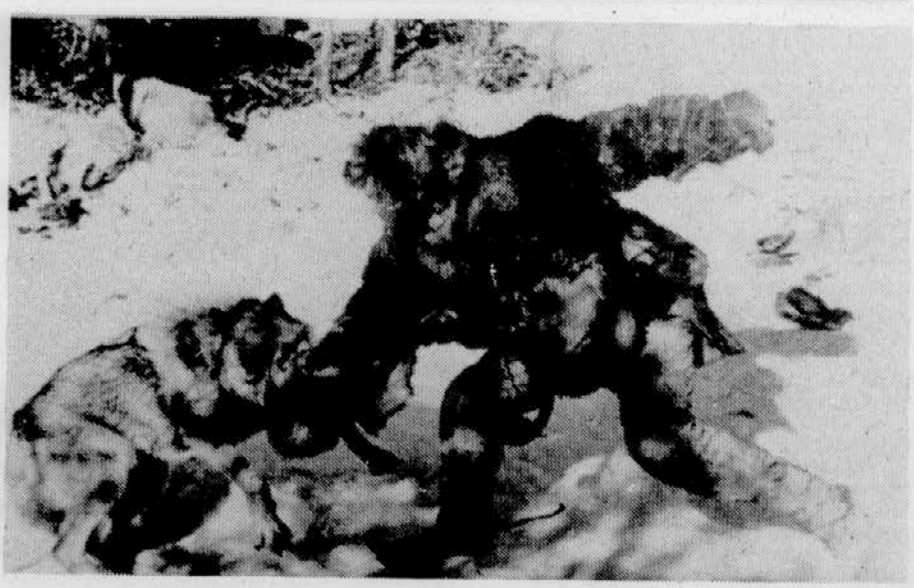

SREDA, 23. DECEMBRA

WE CAME TO PLAY – ansambel Tower of Power

UN RAYON DE SOLEIL – Enrico Macias
SONČEV KORAK – Elda Viler
BARBER SHOP – Tom Waits
FIESTA – Raffaella Carra

DOLINA SMRTI – Duo Kora

TELEFON JOČE – Claude Francois in Petite Frederique

NE ZAPLETAJ SE Z ŽENSKO – Helen Reddy

WASTING MY LOVE – ansambel Sticky Fingers

Odločite se za popevko, o kateri menite, da bo nagrajena. Odločitev sporočite do torka 23. decembra letos, in sicer na naslov: Redakcija oddaje LOTO VRTILJAK, RTV Ljubljana, 61000 Ljubljana, Tavčarjeva 17. Na dopisnico lahko napišete le eno izbrano melodijo.

17.00 Studio ob 17.00
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Toneta Kmetca
20.00 Koncert za besedo – Zima
20.25 Slovenske narodne pesmi v priredbah skladateljev Danila Švara in Janka Ravnika
21.05 Giacomo Puccini: Odlomki iz opere Madame Butterfly
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe
23.05 Lirični utrinki
23.10 Jazz pred polnočjo – Jimmy Smith – Jack McDuff
00.05 Nočni program – (Radio Maribor)

II. program

8.00 Sreda na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Dober dan na drugem programu
13.05 Z velikimi zabavnimi orkestri
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Pet minut humorja
14.05 Z vami in za vas
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 V plesnem ritmu (majhni ansambli)
16.00 Tokovi neuvrščenosti
16.10 Pesmi Latinske Amerike
16.30 Tehnika za vsakdanjo rabo
16.40 Iz produkcije jugoslovanske zabavne glasbe
17.35 Vprašanja telesne kulture
17.40 Iz partitur »Londonskega festivalnega orkestra«
18.00 Z orkestri in solisti
18.30 Iz krajevnih skupnosti
18.40 Mali koncert lahke glasbe
18.55 Razgledi po kulturi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Melodije po pošti
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Dogovori, odločitve!
10.25 Po Talijinih poteh
11.00 Govorimo makedonsko in srbohrvaško
11.25 Solisti in orkestri
16.23 Ars antiqua
17.00 Iz komorne in solistične literature velikih romantikov – Franz Schubert, Robert Scumann
18.05 Ekonomska politika
18.20 Iz manj znanih oper
19.30 Večer Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, dirigent Samo Hubad, solisti Trio Tartini, violinist Igor Ozim
21.40 Izbrana proza
Danilo Lokar: Zimska noč
22.00 Komorni studio
(Slavenski, Kodaly, Vidošič)
22.45 Literarni nokturno
Walt Whitmann: Pesmi o sebi

Koper

6.00 Glasba za dobro jutro
6.05 Jutranji koledar
6.37 Kinospored
7.15 Najava sporeda
13.00 Otvoritev: pregled dogodkov in najava sporeda
13.05 Zapojmo pesem – spored mladinske zborovske glasbe
1.340 Melodije na tekočem traku
14.00 To smo mi – glasbena oddaja za mlade
14.37 Glasbeni notes
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Glasba po željah
16.00 Po samoupravni poti
16.10 Vaš telefon, naš mikrofon in narodnozabavna melodija na vaš telefonski klic – 25-888
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Zabavna glasba

Radio Študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: Beaver Harris 360 Degrees Music Experience-Safe (2)
13.00 Histerični razgledi
13.30 Poročila in obvestila
14.45 Rock indok

Johnson sem posnel predvsem zato, da z njim pokažem ti dobri človeški lastnosti.

Režija: Sidney Pollack.

Igrajo: Robert Redford, Will Geer, Stefan Gierasch.

TV 22.05

Pripoved stare pohorske streklarne

Iz cikla Stare tovarne na Slovenskem smo pred časom že videli oddajo o livarni železa kneza Auersperga na Dvoru pri Žužemberku. Tokrat pa bomo spoznali steklarno Benedikta Vivata v Lobnici na Pohorju. Ustanovljena je bila leta 1836 in je delovala do konca prejšnjega stoletja. Steklarji (domačini ter priseljeni češki in italijanski mojstri) so izdelovali predmete iz navadnega stekla za vsakdanjo rabo, pa tudi dragocenejše izdelke iz barvnih stekel, brušene ali poslikane. Večino izdelkov je Vivatova steklarna (»glažuta« – od nemško: die Glashütte) izvozila v Italijo in čez Trst v Egipt in dežele Levante, v Albanijo in Turčijo, pa celo v Ameriko, Kanado in na Kitajsko. Slovela je po vsem svetu. Njeni izdelki so na velikih industrijskih razstavah na Dunaju, v Gradcu, Ljubljani in drugje dobivali visoka priznanja. Vivatova glažuta je bila le ena od osemnajstih pohorskih steklarn. Steklarji so se priselili na Pohorje, ker so imeli na voljo vse, kar so potrebovali za svoje delo, predvsem pa cenen les, s katerim so kurili talilne peči. In prav kurilni les je bil pozneje vzrok, da je Vivatova steklarna nehala obratovati. Doba pohorskega steklarstva je trajala skoraj poltretje stoletje. Zadnja je nehala delati Josipdolska steklarna leta 1908.

Oddajo smo posneli na Pohorju in v kulturnozgodovinski zbirki Pokrajinskega muzeja v Mariboru. Kamera je bila v rokah Ubalda Trankoczyja, oddajo je zmontiral na glasbo, ki jo je izbral Ilija Šurev, Rudi Križanič, avtor cikla o starih tovarnah pa je Janez Lombergar.

Po dvorski livarni in pohorski steklarni bomo v prihodnji oddaji spoznali nekdanjo Schützovo tovarno keramičnih izdelkov v Libojah pri Celju.

TV 17.25

Z besedo in sliko – S. Makarovič: Škrat Kuzma

V današnji oddaji se bomo z otroci vrnili v poletni gozd in tam poiskali pravljico o Škratu Kuzmi.

Posneli smo jo v naravi z lutkami, ob sodelovanju otrok, ki so prevzeli vloge škratov.

Oddajo je režiral Zoran Lesič-Vukotič, posnel pa Ivo Belec.

ČETRTEK, 25. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.00 TV v šoli: TV koledar, Od načrta do zemljevida, Živčni sistem, Lastnosti kovin
10.00 TV v šoli: Kemija, Risanka, Biologija, Predšolska vzgoja zadnje minute (do 11.40)
16.10 Šolska TV: Atomska energija in notranjost atoma, Premikanje ledenikov, Delitev celic, Drevesa in njihov pomen
17.10 Poročila
17.15 Poljudno znanstveni filmi: Maruška – češki, Postrv – kubanski, Pipa – češki
17.55 Zeleni oblaki, otroška nadaljevanka TV Novi Sad
18.25 Obzornik
18.35 Na sedmi stezi
19.10 Risanka
19.22 TV nocoj
19.24 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 Tretja razsežnost
21.35 Odprto za ustvarjalnost
22.15 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže

17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Ptičje strašilo
18.15 Znanost
18.45 Dnevi jazza
19.30 TV dnevnik
20.00 Kino oko
23.00 Včeraj, danes, jutri (do 23.05)

TV Zagreb – I. program

15.05 TV v šoli: Od načrta do zemljevida, Reka Krka, Proizvodnja (do 16.10)
17.15 TV dnevnik
17.35 TV koledar
17.45 Ptičje strašilo
18.15 Naša obramba
19.30 TV dnevnik
20.00 Meridiani
20.50 »Kvizkoteka«
21.50 TV dnevnik
22.05 Ali se med seboj dovolj poznamo

Koper – Capodistria

17.30 Moj oče monsinjor – film (ponovitev)
Mio padre monsignore – film (replica)
19.00 Odprta meja – oddaja v slov. jeziku
Confine aperto – trasmissione in lingua slovena
19.30 Jazz na ekranu – Jazz sullo schermo
20.00 Risanke – Cartoni animati
Dve minuti – due minuti
20.15 Stičišče – Punto d'incontro
20.30 Streli maščevanja – film
Il suo onore gridava vendetta – film; igrajo: Rock Hudson, Donna Reed; režija: Raoui Walsh
21.50 Danes – Tutto oggi
22.00 Don Juanove vroče noči – film
Le caldi notti di Don Giovanni – film; igrajo: Robert Hoffman, Barbara Bouchet; režija: Al Bradley

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
5.30 Jutranja kronika – obvestila
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.10 Prometne informacije
6.20 Rekreacija
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.30 Iz naših sporedov
8.00 Z glasbo v dober dan
8.30 Mladina poje – Republiška revija Zagorje 1980. (13): OPZ OŠ Brezovica, MPZ OŠ Ljubljana, DPZ Gimn. Tolmin, MMZ gimn. Celje
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Znano in priljubljeno
12.00 Na današnji dan
12.10 Znane melodije
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Od vasi do vasi
13.00 Danes do 13.00; Iz naših krajev; Iz naših sporedov
13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
14.05 Mehurčki
14.20 Koncert za mlade poslušalce Čajkovski: Labodje jezero
14.40 Jezikovni pogovori
14.55 Minute za EP
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri!
16.00 Vrtiljak
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela... »Kolona«... pesmi A. Srebotnjaka

TV 18.35

Na sedmi stezi

Z zadnjo oddajo Na sedmi stezi v letu 1980 želi uredništvo telesnokulturnih oddaj predstaviti slovensko telesno kulturo v letu 1980, ki je za področje telesne kulture vsekakor v znamenju zimskih in letnih olimpijskih iger, problemske konference RK SZDL o telesni kulturi pa tudi ustalitvenih naporov na vseh področjih življenja.

V oddaji bo v sliki in besedi predstavljen razvoj množične rekreacije in tekmovalnega športa, pa razmere katerih se vsa dejavnost razvija – objekti, strokovnjaki, sredstva. Oddaja bo govorila tudi o mestu telesne kulture v našem družbenem življenju v celoti, o odnosih, ki se pojavljajo v telesni kulturi in o številnih nerešenih, morda tudi kritičnih problemih te dejavnosti.

Končno pa bo oddaja spregovorila tudi o poglavitnih načrtih in nalogah slovenske telesne kulture v srednjeročnem obdobju 1981-85.

Redaktor oddaje je Marko Rožman.

TV 16.10

Šolska TV

Atomska energija in notranjost atoma je tema oddaje iz ciklusa Fizika. Če rečemo, da jedro atoma lahko razpade se to sliši dokaj preprosto, kajti v resnici ob tako imenovanem razpadu hitijo jedra na vse strani kot izstrelki. Ti izstrelki so lahko smrtnonosni, lahko pa tudi koristni. Ker so ponavadi nevidni, moramo imeti še posebne naprave, da jih sploh zaznamo.

V oddaji **Premikanje ledenikov** iz ciklusa Zemljepis bomo spoznali kako počasno, za prosto oko skoraj nevidno drsenje ledenikov preoblikuje zemeljsko površje. Z natančnim merjenjem in s posebno filmsko kamero, ki snema dogajanje v določenem časovnem zaporedju, spoznamo ledenikovo »življenje in delo«. V oddaji spoznamo tudi to, da sestavljajo ledenik številne plasti, med katerimi so zgornje razpokane, notranje pa nagubane, kar je posledica premikanja ledenika. Kjer se ledenik premika, pušča sledi, vendar svoje reliefne učinke navadno skriva pod seboj. Ledeniki dolbejo in brusijo površje in prenašajo gradivo. Marsikaj zanimivega nam bo v oddaji povedal in pokazal geolog dr. Richard Kucera, ki je več let proučeval ledenik Athabasca v kanadskem Skalnem gorovju.

V oddaji iz ciklusa Biologija bomo izvedeli nekaj več **o delitvi celic,** ki je zagotovila trajnost življenja.

Oddaja **Drevesa in njihov pomen** nam bo prikazala življenjske procese v drevesu, izkoriščanje gozdov ter skrb za njihovo obnovitev in ohranitev. Vsebina oddaje se ujema z vsebino, ki jo nakazuje dosedanji učni načrt za četrti razred osnovne šole.

R I 18.00

Vsa zemlja bo z nami zapela...

Alojz Srebotnjak je napisal številne skladbe. V uredništvu za zborovsko glasbo so tokrat izbrali nekatere med njimi. Ena njegovih prvih skladb na tematiko NOB je pesem Kolona za moški zbor a cappella na

ČETRTEK, 25. DECEMBRA

18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo
18.35 Telmann in Corelli v priredbah in v domači izvedbi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Atija Sossa
20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
21.05 Literarni večer – Grška in rimska dramatika, III.
21.45 Lepe melodije
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Plesna glasba z jugoslovanskih studiev
23.05 Lirični utrinki
23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev
00.05 Nočni program – glasba

II. program

8.00 Četrtek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.30 Dober dan na drugem programu
13.05 Vedri zvoki
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Z vami in za vas
14.20 Za mlade radovedneže
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana
16.00 Reportaža na kratko
16.15 Francoske popevke
16.30 En mikrofon za dve izkušnji
16.45 Jazz klub: Onzy Matthewa, Diana Ross, Jiggs Whigham
17.30 Mi in narava
17.40 Iz partitur zabavnega orkestra RTV Ljubljana
18.00 Danes vam izbira
18.30 Iz delovnih organizacij
18.40 Koncert v ritmu
18.55 Razgledi po kulturi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.00 Beseda v rocku
20.50 Deset minut z instrumentalno zasedbo
21.00 Zavrtite, uganite ...
22.00 S festivalov jazza – Ebu Uer Jazz-koncert v St. Geroldu (II. del)
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Radijska šola za višjo stopnjo – Ljudski inštrumenti
10.35 Slovenska in svetovna zborovska glasba
11.00 Tekoča repriza
16.00 Pregled sporeda popoldanskega in večernega programa – Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) Ljudski inštrumenti
16.33 Odlomki iz jugoslovanskih oper
17.00 Ura s Felixsom Mendelssohnom
18.05 Zunanjepolitični feljton
18.20 Dubrovniški festival 1980.: Dubravka Tomšič (Mozart, Brahms, Srebotnjak, Liszt)
19.40 Haydn, klavirski trio v c-molu
20.00 Kultura danes
20.15 Štiri glasbene pravljice
22.15 Jurij Gregorc: Simofnietta za godala (Godalni orkester Slovenske filharmonije vodi Marko Munih)
22.45 Literarni nokturno – Adam Mickiewicz: krimski soneti

Koper

6.00 Glasba za dobro jutro
6.05 Jutranji koledar
6.30 Poročila
6.37 Kinospored
7.15 Najava sporeda
7.25 Poročila
8.00 Val 202
13.00 Pregled dogodkov in najava sporeda
13.05 Popevke se vrstijo
13.40 Mladi izvajalci
14.00 Koncert lahkih not
14.37 Glasbeni notes
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Glasba po željah
16.00 Mladinska oddaja
16.10 Vaš telefon, naš mikrofon in zabavna melodija na vaš telefonski klic: 25-888
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Zabavna glasba, objave

Radio Študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: Tom Waits – Heartattack & Vine (1)
12.30 Mladina
12.45 Jazz, ki to je: Mingus 3. del
13.30 Poročila
13.45 Prežvekovanje I Idejna usmerjenost študija na Univerzi
15.00 Konec RŠ (dogodki in odmevi)

besedilo Janeza Menarta. Izvedel jo bo Komorni zbor RTV Ljubljana pod vodstvom dirigenta Lojzeta Lebiča.

Leta 1963 je napisal skladbo z naslovom Requiem za talca za mešani zbor, tolkala in harfo. Besedilo je dokaj nenavadno, saj je sestavljeno iz pisem na smrt obsojenih. Tudi to skladbo bo izvajal Komorni zbor RTV Ljubljana pod vodstvom Lojzeta Lebiča. Pesem »70.000« za moški zbor je ritmična interpretacija teksta pesnika Petra Bezruča.

Natečaj za zbiranje dokumentarnega gradiva

TV Ljubljana, dokumentarni program, vabi posameznike, šole, mladinske in druge organizacije k zbiranju dokumentarnega gradiva, ki je nastalo od 1. maja 1945 do 31. 12. 1946. Gradivo želimo uporabiti v vrsti oddaj »Dosje našega časa«.

V poštev pridejo fotografije krajev, zgradb, spomenikov, cest, kulturnih in prosvetnih prireditev, udarniškega dela, športnih dogodkov, proslav, mitingov, porok in drugih družinskih slavij naših znanih osebnosti iz druženopolitičnega, kulturnega in znanstvenega življenja, dalje fotografije tovarn, obrtnih delavnic ob obnovi dela, fotografije iz zadružne in kmetijske dejavnosti, fotografije o obnovi naselij, javnih zgradb, tovarn, delavnic, cerkva, spomenikov, parkov, planinskih domov, mostov itd.

Posebno dobrodošli bi bili amaterski filmi iz tega obdobja z umetniško ali dokumentarno vsebino.

Nadalje pridejo v poštev šolske in maturitetne naloge, ki opisujejo življenje in razpoloženje v tem času, zapisniki z raznih sestankov, zlasti krajevnih (OF, partija, gasilci, KLO, mladina, ženske itd.) ter zanimivi osebni dnevniki, ki opisujejo življenje in razpoloženje, vtisi o poslušanju glasbe, plošč, radia, vtisi o gledaliških predstavah, filmih, političnih dogodkih v Sloveniji in zunaj nje.

Najboljše najdbe oziroma prispevke iz vsake zvrsti bomo nagradili, druge, ki bodo primerne za objavo, bomo odkupili.

»Najdbe« in prispevke, opremljene z datumi in kraji nastanka ter z lastnikovim natančnim naslovom, pošiljajte na naslov RTV Ljubljana, Moša Pijade 10 za Dosje našega časa ali prinesite osebno 19., 20. in 21. januarja od 15. do 18. ure v novi TV Center.

PETEK, 26. DECEMBRA

Televizija

Ljubljana

8.45 TV v šoli: TV koledar, Zima, Ruščina, Petsto let osnovnega šolstva v SRH,
10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Zgodba, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 11.55)
14.55 TV v šoli – ponovitev (do 16.00)
16.35 Poročila
16.40 Pravljice iz lutkarjevega vozička: O možu, ki ni znal nobene zgodbe
17.00 Pan Tau, češka otroška serija
17.30 Godba brez not: Egberto Gismonti
18.00 Razvoj gozdne železnice, 1. del
18.10 Zgodovina tramvaja
18.30 Obzornik
18.40 J. Tomažič: Pohorski steklar, pravljica
19.00 Zlata ptica: Kmet in postopači
19.05 Risanka
19.24 TV nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 7+7, zabavna glasbena oddaja
21.05 T. Hardy: Župan v Casterbridgeu, angleška nadaljevanka
21.55 V znamenju
22.10 Nočni kino: New York, New York! ameriški film

Oddajniki II. TV mreže:

16.55 Obzorja – Oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Otroška oddaja
18.15 Koraki, mladinska oddaja
18.45 Zabavno glasbena oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Družba in kultura
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.15 Beograd odprto mesto, dok. odd.
21.55 Kaj se je zgodilo z baby Jane, ameriški film (do 23.35)

TV Zagreb – I. program:

17.15 TV dnevnik
17.35 TV koledar
17.45 Otroška oddaja
18.15 Koraki, mladinska oddaja
18.45 Zabavno glasbena oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 7+7, zabavna glasbena oddaja
21.05 Edward in gospa Simpson, serijski film
21.55 TV dnevnik
22.10 Portreti: Vladimir Dedijer

Koper – Capodistria

17.40 Streli maščevanja – film (ponovitev)
Il suo onore gridava vendetta (film replica)
19.00 Aktualna tema (ponovitev) – Temi d'attualita (replica)
19.30 Otroški kotiček – risanka iz serije Gozdne pravljice
L'angolino dei ragazzi – cartone animato della serie Favole della foresta
20.00 Risanke – Cartoni animati
Dve minuti – due minuti
20.15 Stičišče – Punto d'incontro
20.30 Lancelot jezernik – film
Lancillotto e ginevra – film; igrajo: Luc Simon, Laura Duke-Condominas; režija: Robert Bresson
21.50 Danes – Tutto oggi
22.00 Locandina – Ekonomske informacije
22.15 Eksekutorji – TV film iz serije Shaft
Igiustizzieri della citta' – telefilm della serie Shaft
23.25 Baletna oddaja – Passo di danza

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
5.20 Rekreacija
5.30 Jutranja kronika
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.10 Prometne informacije
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.30 Iz naših soredov
8.00 Poročila – Prometne razmere
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 Glasbena pravljica, Darijan Božič (bes. T. Pavček): Čenčarija
8.52 Naši umetniki mladim poslušalcem
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
11.35 Znano in priljubljeno – G. Rossini, F. Mendelssohn
12.00 Na današnji dan
12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti
12.30 Kmetijski nasveti – dipl. vet.

TV 18.40

Dedek Mraz za vas

Od 26. decembra dalje se bodo do konca leta vsak večer vrstile oddaje, ki smo jih pripravili za otroke po naročilu dedka Mraza. Napovedal jih bo sam dedek Mraz s kratko pesmico. Pesmi je izbral pri znanih domačih avtorjih, ki jih otroci dobro poznajo. Ilustratorka Jelka Reichman pa je okrasila veje za prihod dedka Mraza tako, da bodo otroci lahko marsikateri okrasek sami posneli.

Kot prva je na vrsti oddaja o Pohorskem steklarju, ki jo je priredila po besedilu J. Tomažiča Milena Ogorelec. Z njo se bomo vrnili v preteklost za skoraj dvesto let, v čase, ko so bili pohorski steklarji še popolnoma odvisni od graščaka. Skozi pravljico bomo spoznali, kako nastajajo steklarjevi izdelki. Posneli smo jo na Pohorju ob sodelovanju Mariborskega mestnega muzeja ter v steklarski šoli v Rogaški Slatini, kjer še vedno ročno izdelujejo večino svojih izdelkov. Tu smo tudi izbrali fanta, ki igra steklarjevega sina – Rafka Stiplovška, medtem ko pripoveduje pravljico in igra vlogo njegovega očeta Marjan Hlastec. Sodelujejo še Volodja Peer, Jože Zupan, Saša Pavček in Danica Harjač. Oddajo je režiral Marjan Frankovič, za kamero sta bila Ivo Belec in Slavo Vajt.

R III 19.30

Irena Grafenauer v Slovenski filharmoniji

Ob koncu leta je Slovenska filharmonija poskrbela za posebno doživetje, saj bo imela v gosteh našo veliko umetnico – flavtistko Ireno Grafenauer. Mlada koncertantka, ki je s svojo bravurozno igro in bogato izraznimi interpretacijami zaslovela že na tako številnih svetovnih koncertnih odrih, bo z našimi filharmoniki to pot izvedla dve Vivaldijevi mojstrovini za svoj instrument: Koncert za flavto in godala z vzdevkom »Vihar na morju« ter Koncert za piccolo in godala v C-duru, diregent Uroš Lajovic pa bo njen nastop zaokrožil s stilno kantrastnimi deli sodobnosti kot sta Simfonija za pihala Igorja

PETEK, 26. DECEMBRA

Miha Lipušček: Izkušnje s planinsko pašo telic
12.40 Pihalne godbe
13.00 Danes do 13.00-ih; Iz naših sporedov; Iz naših krajev
13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
13.50 Človek in zdravje
14.05 S poti po domovini
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Napotki za turiste
15.50 Radio danes, radio jutri!
16.00 Vrtiljak
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi: Klavirske skladbe Jurija Mihevca
18.30 S knjižnega trga
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Bratov Avsenik
20.00 Uganite, pa vam zaigramo...
21.05 Oddaja o morju in pomorščakih
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Besede in zvoki iz logov domačih
23.05 Lirični utrinki
23.10 Petkov glasbeni mozaik
00.05 Nočni program – glasba (Radio Koper)

II. program

8.00 Petek na valu 202
12.30 Ooldanski poročevalec
13.00 Dober dan na drugem programu
13.05 Jazz v komornem studiu – Yosuke Yamashita–Dave Holland–Jack de Johnette
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Z vami in za vas
14.20 Prometni leksikon
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Glasbena medigra
15.45 Vroče – hladno
17.35 Odmevi z gora; Marijan Krišelj, dr. Miha Potočnik: Zlata naveza
17.45 Glasbena medigra
17.55 Operetna glasba
18.30 Iz krajevnih skupnosti
18.40 Mali koncert lahke glasbe
18.55 Razgledi po kulturi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.00 Revijalne paralele
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Radijska šola za nižjo stopnjo, Srnjak s srebrnim rogovjem
10.35 Naša glasbena izročila
11.00 Jezikovni pogovori
11.15 Gozdovi, najlepša vam hvala
11.30 Chopin in slovenski pianisti – Nataša Kerševan, Majda Martinc in Aci Bertonceli
16.33 Popoldanski concertino
17.15 16. strun (Rossini, Sonata v G-duru-Beethoven, Kvartet, op. 59(3)
18.05 Radijska igra, Yves Lebeau: Bibi the Kid
18.37 Glasbene miniature
19.15 S Slovenskim oktetom po deželah sveta
19.30 Z jugoslovanskih koncertnih odrov
21.45 Mednarodna radijska univerza
22.00 Iz novejše operne literature
22.45 Literarni nokturno

Koper

6.00 Glasba za dobro jutro
6.05 Jutranji koledar
6.37 Kinospored
7.15 Najava sporeda
7.25 Poročila
13.00 Pregled dogodkov
13.05 Jugoslovanska pop scena
13.40 Svirac svira, kolo igra – spored pesmi in plesov narodov Jugoslavije
14.00 S polnimi jadri
14.37 Glasbeni notes
15.00 Dogodki in odmevi
14.30 Glasba po željah
16.00 Kulturni relief
16.10 Vaš telefon, naš mikrofon in zborovska skladba na vaš telefonski klic – 25-888
16.30 Primorski dnevnik
16.45 Zabavna glasba

Radio Študent

11.00 Pretegovanja
12.00 Tolpa bumov: Jani Kovačič (1)
12.30 Maligani: O poučevanju zgodovine na srednjih šolah
13.00 Reggae
13.30 Poročila in obvestila
14.00 Kulturna špajza in ŠKUC-eva vetrina: Naključna smrt nekega anarhista
15.00 Konec RŠ (dogodki in odmevi)

Stravinskega in Simfonija Darijana Božiča, v drugem delu večera pa po programskih zanovah rumenega abonmaja izvedel še eno Haydnovih mojstrovin – Simfonijo št. 102 v B-duru. Koncert bomo prenašali v okviru naše redne tednske oddaje Z jugoslovanskih koncertnih odrov.

Redakcija Vida Šegula

TV 22.10

Nočni kino: New York, New York

Ko se v mraku prižgo velemestne luči, dolga vrsta zabavišč odpre svoja vrata.

Glavna junaka filma sta mlada pevka in neznan saksofonist. V njujorških nočeh pa se skrivajo tudi drame, ljubezni in srečni ter nesrečni trenutki nastopajočih in gledalcev, ki se predajajo zabavi ali pa v njej iščejo le pozabo.

V prvi vrsti pa je to glasbeno-revijski film. Igrajo: Liza Minelli, Robert de Niro. Režija: Martin Scorcese.

Dih gora v radijskem programu

800 oddaj Odmevi z gora

26. decembra bomo prisluhnili osemstoti zaporedni oddaji »Odmevi z gora«. Marijan Krišelj, urednik II. radijskega programa, je leta 1965 pripravil prvo oddajo iz tega cikla in po petnajstih letih ostaja urednik teh oddaj s stalnim krogom poslušalcev, ki vsak petek sedajo pred radijske sprejemnike, da bi prisluhnili drobcem iz življenja planincev in vseh, ki jim gore pomagajo iskati in razumeti smisel in globino življenja.

Številka 800 je še kako pomembna: govori nam o petnajstih letih nenehne prisotnosti tem iz planinstva v radijskem programu če bi vse oddaje strnili v eno samo, bi jo lahko poslušali šest dni in noči, brez prestanka – ter potrjuje pravilnost usmeritev, ki so jih okrog leta 1965 sklenili vnesti v program tedanji urednik II. radijskega programa Slavko Tiran in pokojni Miha Mejak. Čemu tedaj takšna odločitev, tolikšna želja, da bi o gorah govorili čim več, čim bolj pogosti?

Po koncu vojne je nenehno naraščalo zanimanje ljudi za planinstvo, za gore, vzporedno z zanimanjem pa želja po dnevnem obveščanju, po seznanjanju o posameznih dogodkih s tega področja. V začetku sedemdesetih let je želja našla odraz v časopisju in v radijskem programu, kjer pa je bilo šele treba zastaviti okvire, v katere bi bilo v prihodnjih letih moč zajeti obsežno in zahtevno problematiko s planinskega področja v oddaje s trajno vrednostjo. Oblikovanje te zamisli so zaupali Marijanu Krišlju, ki je s temami iz planinstva tako rekoč zrasel. Rojen pod gorami, v Srednji Beli pri Predvoru, se je nenehno učil od njih in bil od leta 1947 dalje aktiven planinski delavec. Od otroških let je poskušal prodreti v skrivnost gora in brati njihovo sporočilo in oddaje »Odmevi z gora« je tako prepojil z iskro duha in življenja planincev in vseh, ki v gore zahajajo, da v petnajst letih niso izgubile niti zrna privlačnosti.

Idejna zasnova oddaj se v teh letih ni spremenila – slej ko prej poskušajo posredovati, kar so si leta 1965 zamislili Miha Mejak, Slavko Tiran in Marijan Krišelj. Oddaje naj ne bi pritegnile le skupine posameznikov, ki se navdušeni ukvarjajo z alpinizmom, temveč tiste, ki želijo živeti v ustvarjalnem odnosu do vsega, kar jih obdaja. Omejile naj se ne bi izključno na odnos »človek-gora« temveč na celoten spekter človekovih odnosov do okolja, v katerem živi. Občutljivost in dovzetnost, s katero se urednik oddaj odziva utripu življena in prilagaja aktualnim potrebam prikazuje razpon tem, razlike v izbiri tem od prve oddaje, 20. junija 1965, pa do osemstote, 26. decembra 1980. Leta 1965 obsežno gradivo še ni bilo obdelano; tedaj so oddaje slikale posamezne izseke iz življenja prvih alpinistov, opisovale so strogo določene posamezne pojave. Danes pa se vključujejo v tok družbenih prizadevanj, obravnavajo problematiko človekovega prostora v življenju, množičnost, za katero si v oddajah prizadevajo, njihova širina in razpon pa jamčijo za njihovo aktualnost. Osemstota oddaja je hkrati tudi poslednja iz dolgoletnega tematskega cikla s simboličnim naslovom »Zlata naveza«. Cikel vsebuje kamenčke iz mozaika slovenskega planinstva, kakor si jih je vtisnil v spomin in jih zapisal Nestor slovenskega planinstva, dr. Miha Potočnik. Z iztekom tega cikla pa vstopajo oddaje »Odmevi z gora« v novo obdobje, k temam, ki se planinstvu šele odpirajo. Poskušale bodo zajeti in oblikovati še sodobnejšo snov, še bolj tenkočutno prisluhniti sedanjemu trenutku.

Še mimo enega podatka nikakor ne moremo – Odmevi z gora so trenutno edini cikel radijskih oddaj, ki se poslužujejo še drugega medija – od leta 1965 so namreč izšle že štiri knjige: Tone Škarja »Stene mojega življenja«, Danilo Cedilnik »Congma je hodil spredaj«, Pavel Kunaver »Brezna in vrhovi« ter »Moje steze«. Tik pred izidom je knjiga dr. Mihe Potočnika »Zlata naveza«, v pripravi pa je že nova, šesta knjiga.

Uredniku oddaj »Odmevi z gora« je najlepše priznanje in potrdilo za trud veliko zanimanje in aktualnost, ki je oddaje tudi po petnajstih letih še niso izgubile.

M. G.

Urednik Odmevov z gora Marijan Krišelj

Večer s slovenskimi ljudskimi pevci in godci

Več kot petnajst let je, odkar se v našem radijskem programu vrstijo tedenske oddaje »Slovenska zemlja v pesmi in besedi«. Torkov večer je – kot ga zdaj že večkrat poimenujemo – namenjen slovenski ljudski glasbi, izročilu, ki ga je naš človek ohranil do današnjih dni. Kljub spremenjenemu ritmu novega časa, ko so se tudi na podeželju marsikatere življenjske navade že spremenile ali pa so jih povsem opustili, je pesemsko izročilo, pa tudi godčevsko in le v manjši meri plesno še ostalo. Ohranili so ga številni pevci in godci, ki smo jih srečevali na poteh po Sloveniji. Pravi, po navadi neimenovani glasbeniki, so nam doslej ponudili veliko glasbenega gradiva, s katerim pripravljamo torkove oddaje.

Za letošnjo zimo pa smo se odločili, da v redakciji za ljudsko glasbo pripravimo neke vrste »živo« oddajo Slovenska zemlja v pesmi in besedi. Z zamislijo, da bi sredi Ljubljane – ki ni ravno pevsko gnezdo za te vrste glasbo – pozdravili ljudske umetnike, smo oblikovali prireditev kot neke vrste koncert, ki ga bosta z besedo povezovala dolgoletna sodelavca torkovih večerov Marjan Kralj in Marija Velkavrh.

Nemalo zadrege smo imeli pri izbiri programa, saj je za omejeni čas prireditve potrebna izbira. Izbirati med pesmimi ni bilo ravno lahko. Kažipot v tem obilju sta bila čimvečji etnični obseg in pa tudi vsebinska raznovrstnost glasbenega gradiva.

Koncert smo poimenovali Večer s slovenskimi ljudskimi pevci in godci, nastopili pa bodo: pevci iz Zagorice in Vidma na Dolenjskem, pevke iz gričevnatih Haloz s starinskim večglasjem, trije pevci z Vrhpolja pri Kamniku z eno najstarejših ljudskih pripovednih pesmi, mlajša skupina koroških pevcev onkraj državne meje, pevka s Pohorja in pevka iz Tolmina, skupina ljubiteljev domače pesmi s Trnovega na Primorskem, pevci in pevke iz oddaljene prekmurske vasi Kobilja in kresnice, pevke kresnih pesmi, iz Adlešičev v Beli krajini.

Od godcev bodo na svoja glasbila igrali: citiravci iz Rezije, alpske doline onkraj jugoslovansko-italijanske meje, godec na violinske citre iz Vidma na Dolenjskem, trije godci z Rudnega pod Dražgošami in harmonikar iz Zamosta pri Osilnici ob Kolpi.

Večer s slovenskimi ljudskimi pevci in godci bo prva takšna prireditev v Ljubljani, za večino nastopajočih tudi prvi javni nastop. Srečanje s še danes živo ljudsko glasbo in sicer v Okrogli dvorani, ob osmi uri zvečer v nedeljo, 21. decembra. Del koncerta bomo prenašali na prvem radijskem programu v okviru oddaje V nedeljo zvečer, posnetek cele prireditve pa bomo pozneje vključili v program cikla »Slovenska zemlja v pesmi in besedi.«

JASNA VIDAKOVIĆ

MENJALNIK za R 5 alpine ali R 12 gordini, 5-stopenjski, vožen 4000 km, ugodno prodam. Tel. (061) 266-772. **PT-220695-84**

MENJALNIK za zastavo 621 ali OM 40 in razne druge dele prodam. Inf. po tel. (061) 27-355. **T-221094-84**

DVE zimski gumi michelin M+S 175×14 in snežne verige istih dimenzij prodam. Cena po dogovoru. Vse informacije po tel. (061) 20-414. **P-23513-84**

ŠPORTNI REKVIZITI

prodam

LOVSKO puško znamke bock, kaliber 12/12, z menjalnimi cevmi, prodam. Šoper, Majcenova 23, Trbovlje, tel. (061) 821-912. **PT-220945-90**

POTOVALNO jadrnico tipa »Raca« (5,50×2) prodam za 13 SM. Privez v Punatu na Krku. Tel. (061) 51-554. **P-19475-90**

kupim

FANTOVSKE drsalke št. 33 do 34, dobro ohranjene, kupim. Dekleva, Celovška 181, tel. (061) 557-420. **T-221086-92**

AKUSTIČNI APARATI

prodam

GRAMOFON elak milacord 50 HII, nerabljen, prodam. Telefon (061) 341-115. **PT-220899-105**

PIONEER glasbeni steber X 300 prodam. Hrovat, Merčnikova 1, Lj. **PT-220928-105**

RADIO iskra SST 2030, 2 × 50 w, ugodno prodam. Osenk, Trpinova 35, Domžale, **T-220848-105**

ZVOČNIKE, nove video ton – gudmants, 2 × 110 w, prodam. Inf. po tel. (068) 22-349 Nenad Vučinić, Novo mesto, Ilke Vaštetove 17. **T-220926-105**

GLASBENI steber pioneer, nov, prodam. Ogled vsak dan popoldne. Igor Pavlovčič, Borovnica 160. **T-220854-105**

CB POSTAJO intek – M 400 prodam. Telefon (061) 553-760, od 8.–12. ure. **23393-105**

RADIOKASETOFON stereo, znamke Sharp, prodam. Jernej Bizjan, Sholnik 4, 61355 Polhov Gradec. **23424-105**

HI-FI stolp pioneer z vso dokumentacijo prodam. Ogled vsak dan popoldne na naslov: Hamo Galijašević, Ul. 28. maja 75, Dravlje. **P-23324-105**

BARVNI televizor Gorenje in stilno mizico za TV prodam. Dragočajna 15, Šmlednk. **T-221102-105**

HITACHI – kombinacija barvni TV kasetofon in radio, novo, ugodno prodam. Inf. od 8. do 15. po tel. (061) 22-192. **T-221015-105**

STEREO mini komponente zelo dobre znamke fischer (tunner radio kasetar gramofon) z 2×50 W zvočniki, popolnoma novo, ugodno prodam. Kličite po tel. (061) 832-033. **PT-220779-105**

ZVOČNIKE kef 104 AB, 100 W, ugodno prodam. Informacije po tel. (067) 21-427, po 15. uri. **PT-220813-105**

NERABLJEN stereo avto radio ugodno prodam. Tel. (061) 326-806, od 18. do 20. ure. **P-23353-105**

HITACHI FT 4000 hi-fi stereo tunerradio prodam. Ogled vsak dan od 17. do 20. ure. Ernest Porenta, Zg. Pirniče 93, 61215 Medvode. **PT-220843-105**

CB POSTAJO in usmernik, prodam. Klavs, Krakovska 27, Ljubljana. **PT-220993-105**

SANSUI kasetar D 90, deklariran, z garancijo, prodam za 9.000 din. Ogled vsak dan od 16. do 19. ure, Ciril Meze, Metodov trg 13, Lj. **P-23548-105**

ZVOČNIKE infinity qe (100 W), bose 301 (70 W), kasetofon tehnnics RSM8 (metal) pioneer CT 200 (metal-rele), gramofon kenwood KD 2055, 5-kanalni mixer TGR lightshow, 3×1000 W, prodam. Tel. (068) 23-256. **19606-105**

UMETNINE IN STARINE

prodam

VELIČKOVIČEVO risbo, 100 × 70 cm, ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 320-474. **T-221088-110**

kupim

VSE VRSTE starih sedežev in skrivljenega lesa (thonet) lahko polomljenih, razmajanih, potrgana sedežna ploskev ali naslon, kupim. Ponudbe po tel. (064) 25-239, dopoldne ali na naslov: Šepetavc, Cesta Kokrškega odreda 5, Kranj. **PT-220977-112**

KNJIGE

prodam

PROGNOSTIKI – knjige za vas! »Skraćeni uslovni sistemi« s pogoji po osnovni – možnostni koloni, od 4 do 13 srečanj, z 58 shemami in 525 sistemi, 240 str., cena 200 din. »Puni uslovni sistemi«, 240 str., 107 shem – 1825 sistemov, cena 140 din. »Skraćeni sistemi sa povećanom garancijom« – vsi skrajšani sistemi brez pogojev, 160 strani, cena 100 din. Cena za komplet 400 din. Plačilo pismonoši s povzetjem. Naročila pošljite na naslov: Velimir Jokić, Ustanička 186/V, 11050 Beograd. **PT-219657-120**

DELO

dobi

KV DELAVCA, urejevalca stružnih avtomatov s prakso sprejmem v redno delovno razmerje s 1. 1. 81. OD po dogovoru, stanovanja ni. Ponudbe pod »Zdomci priložnost« na »Delo« Koper. **T-220852-130**

TAJNICO, komunikativno, kulturno, stalno zaposli resen poslovni moški. Obvezna srednja ali višja šola. Ponudbe pod »Korektna«. **P-23285-130**

ŽENSKO za čiščenje stanovanjske hiše dvakrat tedensko v Vnanjih Goricah 247 iščem. Druga hiše nasproti prodaje plina. **PT-220619-130**

TIPKARICO s prakso na IBM stroju za vnos podatkov zaposlim, konec januarja. Inf. po tel. 554-137. **P-23336-130**

PRIDNO in pošteno dekle, zaposlimo za delo v bifeju. Hrana in stanovanje preskrbljena. Interesentke naj oddajo ponudbe pod »Marljivost-poštenost«. **P-23582-130**

KOVINOSTRUGARJA, z nekaj prakse in odsluženim vojaškim rokom sprejmem v redno delovno razmerje. Ponudbe pod »Dober zaslužek«. **P-19593-130**

išče

OBRTNIKOM vodim enostavno in dvostavno knjigovodstvo. Ponudbe pod »Računovodja s prakso«. **P-19490-132**

HONORARNO delo, lahko tudi na domu sprejmem. Ponudbe pod »Vestna delavka«. **23511-132**

HONORARNO zaposlitev dopoldan ali popoldan išče študent. Ponudbe pod »Takoj«. **19537-132**

POSPRAVLJAM stanovanja. Cenjene ponudbe pod »Poceni, dobra obrtnica – 60 din na uro«. **23443-132**

HONORARNO zaposlitev dopoldne ali popoldne išče dekle s srednješolsko izobrazbo. Ponudbe pod »Vestna«. **23467-132**

HONORARNO delo, kakršnokoli, tudi tipkanje sprejmem na dom. Ponudbe po tel. (061) 266-495. **P-23270-132**

INOKORESPONDENTKA išče primerno zaposlitev, lahko tudi honorarno. Praksa, angleščina, francoščina. Cenjene ponudbe pod »Resna – 1981«. **19625-132**

HONORARNO kakršnokoli zaposlitev popoldan in med prazniki iščem. Sem tudi voznik B kategorije. Ponudbe pod »Elektrika« ali po tel. (061) 611-051. **T-221057-132**

HONORARNO delo, lahko tudi na dom sprejmem. Ponudbe pod »Vestna delavka«. **23511-132**

DIRIGENT pihalne godbe, verziran, išče honorarno službo, najraje na območju ljubljanske regije. Ponudbe s pogoji pod »Nanos«. **P-23325-132**

varstvo

VARSTVO trikrat tedensko na našem domu v Šiški iščem za dojenčka od januarja ali februarja. Samo resne ponudbe pod »Tajana«. **PT-2000-133**

V VARSTVO vzamem dva otroka. Ponudbe pod »Sostro«. **19570-133**

ZANESLJIVI študentki vzameta v varstvo otroke na silvestrovo. Informacije po telefonu (061) 24-891. **23451-133**

INŠTRUKCIJE

nudim

NEMŠČINO 2000 S I., novo, ugodno prodam. Tel. (061) 44-730 dop., Mohorčič. **19526-140**

INSTRUIRAM matematiko, fiziko. Ponudbe pod: »Študent fizike«. **19574-140**

ŽIVALI

prodam

4 SVINJE, težke 150 kg prodam. Jože Bohar, Ivanjševci 1, Prosenjakovci. **823-150**

AKVARIJ, 120 l, z ribami in opremo ugodno prodam. Zupančič, Kapiteljska 11, pritličje, Ljubljana. **23425-150**

MLADIČE nemškega ovčarja prodam za 3.000 din, dobermana za 5.000 din, nemške doge, starši uvoženi šampioni za 6.000 din. Dostava brezplačna. Tel. (011) 216-788. **PT-220805-150**

iščem

IZGUBIL se je črn šarplaninec, mlad, s svetlejšimi tacami. Tel. (061) 251-79. **T-221010-153**

DNE 15. 12. 80 zjutraj se je na področju Novega mesta izgubil pes na ime Žak. Je mešanica šarplanínca in nemškega ovčarja, sive barve, po prsih in tačkah je bel, okoli vratu ima usnjen pas. Kdor bi ga videl, naj sporoči po tel. (068) 21-190. **220901-153**

najdeno

MAČKO, črnorumeno, ki se je zatekla, oddamo dobrim ljudem. Tel. (061) 22-858. **19559-154**

RAZGLASI

izgubljeno

ZLAT PRSTAN, izgubljen v okolici poliklinike z ugraviranimi imeni Danijel, Janez, Irena, 25 let. Žnidaršič, Kamna g. 35, Cerknica. **23313-160**

najdeno

ŽENSKO uro sem našla. Tel. (061) 25-481. **23483-161**

preklici

STRNAD Jože, stan. Ravnik 12 Nova vas pri Rakeku se opravičujem Dragu Mršku iz Ravnika 2, za žaljive besede, ki sem jih izrekel dne 1. 9. 1980 ob 9. uri pred trgovino v Ravniku. **19611-162**

razno

DOMAČE hruškovo žganje prodam. Ponudbe pod »Garantirano naravno«. **P-19377-164**

5 SM nujno potrebujem. Ponudbe pod »Obresti«. **23435-164**

KRAŠKI teran lastne proizvodnje prodajam. Tel. (067) 74-011 ali (061) 340-103, popoldne. **23478-164**

CB ROYCE 639 z anteno, stereo avtoradio kasetofon, tovorno avto-prikolico prodam. Tel. dopoldne (061) 311-922, int. 2749. **T-220856-164**

razno

KRZNENA plašča, nova, ozelot (leopard), št. 38–40 in vidra, št. 42, ugodno prodam. Tel. 323-158, od 15. do 17. ure. **23576-164**

KUČMO iz polarne lisice ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 327-461, int. 61, od 6. do 14. ure. **T-221063-164**

TV igre prodam. Možnost izbire programov (tenis, hokej, squash practice). Tel. (061) 261-076. **T-220986-164**

ŽENSKI krznen plašč št. 36-38 prodam za 6000 din in italijansko belo puhovko znamke d'oca za 3000 din. Tel.(061) 322-512, od 11. do 17. ure. **T-221003-164**

GRAMOFON 2×20 W z zvočnima omaricama in smuči 1,75 m ugodno prodam. Inf. po tel. (061) 554-137. **T-221068-164**

ELEKTRIČNO železnico sistem M prodam, 220×120 cm, trije transformatorji, 30 m tračnic, 21 kretnic. Inf. po tel. (061) 24-033, Petelin. **T-221080-164**

PRAŠIČA, 180 kg, za zakol, domača krma, prodam. Čepon, Lesno brdo 24, Vrhnika. **P-23512-164**

---

splošno gradbeno podjetje primorje ajdovščina n. sol. o.

SGP »Primorje« Ajdovščina
TOZD GE »Bistrica« n. sol. o.
Ilirska Bistrica

Razpisna komisija delavskega sveta TOZD

razpisuje
prosta dela oziroma naloge individualnega poslovodnega organa

– DIREKTORJA TOZD

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, družbenimi dogovori, samoupravnimi sporazumi in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo enega od oddelkov FAGG oziroma ekonomske ali druge ustrezne smeri
– da ima najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnih oziroma vodstvenih delih in nalogah
– da ima pravilen odnos do naše socialistične družbene ureditve in samoupravnega sistema ter, da je družbenopolitično razgledan in aktiven
– da predloži program svojega dela in razvoja za čas imenovanja, in sicer najkasneje v šestih mesecih po sklenitvi delovnega razmerja

Imenovanje individualnega poslovodnega organa – direktorja TOZD GE »Bistrica« velja za štiri leta.

Kandidati naj vložijo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 30 dneh po razpisu na naslov: SGP »Primorje« Ajdovščina, TOZD GE »Bistrica« n. sol. o., Maistrova ul. 20, 66250 Ilirska Bistrica z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po sklepu delavskega sveta TOZD GE »Bistrica«, o imenovanju.
19-8775

Komisija za volitve in imenovanja

SO Idrija v soglasju s komisijo za delovna razmerja Medobčinskega inšpektorata občin Idrija, Logatec, Vrhnika

razpisuje
prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili:

1. **URBANISTIČNEGA INŠPEKTORJA**
2. **KOMUNALNEGA, CESTNEGA IN CESTNO-PROMETNEGA INŠPEKTORJA**

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod 1.:
– da ima visoko strokovno izobrazbo FAGG ali druge ustrezne tehnične ali ustrezne družboslovne smeri
– 3 leta delovnih izkušenj
– strokovni izpit za inšpektorja
pod 2.:
– da ima visoko strokovno izobrazbo ustrezne tehnične smeri
– 5 let ustreznih delovnih izkušenj
– strokovni izpit za inšpektorja.

Kandidat bo za opravljanje del in nalog imenovan za štiri leta.

Kandidati naj se prijavijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SO Idrija, Oddelek za kadre in družbene službe.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku razpisnega roka.

Komisija za volitve in imenovanja
18-8736

ZDRUŽENO ZDRAVSTVO JUŽNE PRIMORSKE o. o. KOPER

I. Delavski svet
TOZD Bolnišnica Ankaran

razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

PREDSTOJNIKA NEVROLOŠKEGA ODDELKA

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje pogoje:
– visoka šola, strokovni in specialistični izpit
– 3 leta delovnih izkušenj kot specialist
– organizacijske in vodstvene sposobnosti, sposobnosti ekonomskega poslovanja, moralnopolitične lastnosti, sposobnosti usklajevanja medljudskih odnosov, znanje enega ali več tujih jezikov.

Mandat za razpisana dela in naloge traja 4 leta.

Prijave z dokazili naj pošljejo kandidati v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Združeno zdravstvo južne Primorske, Koper, Titov trg 5, z oznako na ovojnici, da je za razpisno komisijo TOZD Bolnišnica Ankaran.

II. Izvršilni odbor DS
TOZD Bolnišnica Ankaran

objavlja
dela in naloge za nedoločen čas:

–VIŠJE MEDICINSKE SESTRE
na internem oddelku
POGOJI:
višja šola za zdravstvene delavce, strokovni izpit, 1 leto delovnih izkušenj in uspešno opravljeno 2 in pol mesečno poskusno delo.

4 SREDNJIH MEDICINSKIH SESTER
na internem oddelku in hemodializi
POGOJI:
srednja zdravstvena šola, strokovni izpit, 1 leto delovnih izkušenj in uspešno opravljeno dvomesečno poskusno delo.

III. Izvršilni odbor DS
TOZD Bolnišnica Koper

objavlja
dela in naloge

GLAVNE MEDICINSKE SESTRE
ginekološko porodniškega oddelka – za nedoločen čas
POGOJI:
višja šola za zdravstvene delavce s podiplomsko izobrazbo (tečajem) ustrezne specialnosti, strokovni izpit, 3 leta delovnih izkušenj, organizacijske sposobnosti in uspešno opravljeno 2 in pol mesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili za dela in naloge pod II. in III. naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Združeno zdravstvo južne Primorske Koper, Titov trg 5, z oznako ustrezne TOZD.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po poteku prijavnega roka.
19-8776

Izvršilni odbor DS DSSS »COMET« ZREČE

objavlja
prosta dela in naloge

1. **SAMOSTOJNEGA IZVOZNEGA REFERENTA**
   oz. IZVOZNEGA REFERENTA
2. **SAMOSTOJNEGA UVOZNEGA REFERENTA**
   oz. UVOZNEGA REFERENTA

Pogoji:
pod 1. in 2.:
– srednješolska izobrazba ekonomske smeri z aktivnim znanjem nemškega jezika
– zunanjetrgovinska registracija in ustrezna praksa na področju zunanje trgovine
– državljanstvo SFRJ

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o strokovnosti na gornji naslov v 15 dneh po objavi.
19-8752

Avto moto društvo Izlake

OBJAVLJA
javno licitacijo
rabljenih avtomobilov, ki bo v soboto, dne 20. 12. 1980 ob 9. uri v domu AMD.

Licitacija bo za avtomobila:
1. zastava 750, letnik 1975, izklicna cena 16,000,00 + p. d.
2. zastava 750, letnik 1980, izklicna cena 75,000,00 + p. d.

Ogled avtomobilov je isti dan od 8. do 9. ure
Kavcijo je treba plačati do 8. ure.
Licitacija poteka po sistemu videno – kupljeno.
19-8755

Glasbena šola »Franc Šturm« Šiška – Bežigrad, Ljubljana, Celovška 98

objavlja prosta dela in naloge
učitelja kitare in violončela
– za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavca med služenjem vojaškega roka).
Nastop dela 6. I. 1981.
Pogoj P, PU ali STU.
Vloge z življenjepisom in dokazili o strokovnosti sprejema Delavski svet šole 15 dni po objavi.
19-8755

Komisija za delovna razmerja

osnovne šole Trbovlje

objavlja proste naloge in opravila
učitelja za razredni pouk
(za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

Pogoj: učitelj razrednega pouka ali absolvent pedagoške akademije za razredni pouk.
Osebni dohodek po pravilniku.
Nastop službe takoj.
Rok prijave: 15 dni po objavi.
19-8749

ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA

OSNOVNE ŠOLE TRNOVO LJUBLJANA Karunova 14/a

objavlja
dela in naloge

učitelja slovenskega jezika
za nedoločen čas
Pogoj: višja ali visoka izobrazba ustrezne smeri.
Nastop dela 9. 2. 1981.

Kandidate prosimo, da pošljejo pisne ponudbe z dokazili o strokovnosti v 15 dneh po razpisu na osnovno šolo Trnovo Ljubljana, Karunova 14/a.
Kandidate bomo obvestili o izidu izbire v 14 dneh po končanem sprejemanju prijav.
18-8739

PE=SA
SMUČARSKI VOSKI
YUGOSLAV SKI POOL

ONPZ »GALTEKS« Ljubljana, Vidovdanska 3

komisija za delovna razmerja
ponovno objavlja naslednje prosto delovno področje:

finančno knjigovodstvo
Pogoji:
srednja šola ekonomske smeri, zaželene delovne izkušnje lahko pa tudi pripravnik; 3 mesece poskusnega dela oziroma ustrezna pripravniška doba.

Pisne ponudbe posredujte: ONPZ »GALTEKS« Ljubljana, Vidovdanska 3, Komisija za delovna razmerja – najkasneje v petnajstih dneh po objavi.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 15 dneh po sklepu komisije za delovna razmerja.
18-8737

DE

ČGP DELO
TOZD DELAVSKA ENOTNOST

Rokovnik -priročnik 1981!

V okviru sodelovanja jugoslovanskih sindikalnih listov je izšel priročnik-rokovnik za leto 1981.

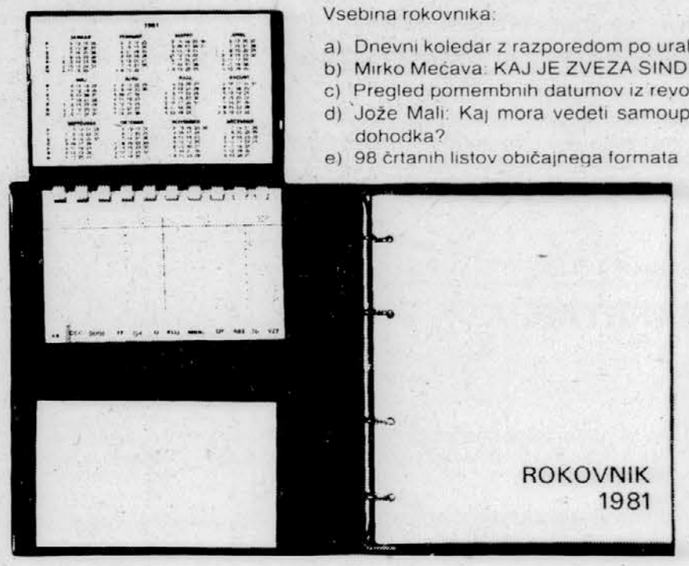

Vsebina rokovnika:
a) Dnevni koledar z razporedom po urah
b) Mirko Mečava: KAJ JE ZVEZA SINDIKATOV JUGOSLAVIJE
c) Pregled pomembnih datumov iz revolucionarnega delavskega gibanja
d) Jože Mali: Kaj mora vedeti samoupravljalec o ugotavljanju in delitvi dohodka?
e) 98 črtanih listov običajnega formata

Cena 110 din

Rokovnik bo priročnik za vse sindikalne aktiviste in člane samoupravnih in poslovodnih organov skozi vse leto.

Naročila sprejemata Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4 in Knjigarna DE na Tavčarjevi 5 v Ljubljani.

KONKURSWARENVERMARKTUNGSGES m. b. H.
(Natečaj blagovno prodajne družbe m. b. H.)
prodaja takoj naslednje blago:

SPAJALNIK	à	50.– Asch
POMOŽNI KABEL ZA VŽIG	à	100.– Asch
GLAVIČASTI MIKROFON	à	100.– Asch
GARNITURO ORODJA – 20 kosov	à	120.– Asch
PREVLEKE ZA AVTO IZ UMETNEGA KRZNA	à	140.– Asch
ROČNI RAČUNALNIK	à	150.– Asch
MOŠKE IN ŽENSKE LCD QUARZ URE elegantna izvedba (zlate in srebrne barve)	à	250.– Asch
LIKALNIK NA PARO	à	270.– Asch
HALOGENSKE GARNITURE ŽAROMETOV kompletne za vgraditev	à	290.– Asch
VLEČNICE – 2 toni vlečne moči	à	390.– Asch
RADIO Z URO, UKW, MW, LD pokazatelj	à	390.– Asch
POPOLNI STEREOFONSKI – AUTORECORDER s tonsko zaslonko, premični uravnalec itd.	à	490.– Asch
BRAUN – Sixtant brivski aparat	à	490.– Asch
KASETNI – RECORDER na elektriko in baterije	à	590.– Asch
MOULINETTE – univerzalni mešalec	à	590.– Asch
SESALNIK ZA PRAH s številnimi priključki	à	690.– Asch
BERGIN – varilni aparat s številnimi priključki	à	1.980.– Asch
LIKALNE STROJE	à	2.900.– Asch
3-STOPENJSKE KOMPLET NAPRAVE ink. BOXEN	à	3.900.– Asch
BARVNI TELEVIZOR samo tranzistorski, modelacijska tehnika	à	4.900.– Asch
HI-FI STEREO, sistem Dolby, ink. Boxen	à	7.900.– Asch

... in po znanih ugodnih cenah:

tekstilno blago, orodja, pralne stroje, pomivalne stroje, električne štedilnike, zamrzovalne skrinje, aparate za vgraditev ter veliko drugih izdelkov.
Prodaja – dokler traja zaloga.
Vsi aparati so tovarniško novi z garancijo.

KONKURSWARENVERMARKTUNGSGES m. b. H.
CELOVEC – KLAGENFURT, St. Veiter Ring 57.
(Kucherhof, dvoriščna zgradba), telefon (04222) 72-8-10
CELOVEC – KLAGENFURT, St. Ruprechter-strasse 19.
telefon (04222) 85-5-23.
BELJAK – VILLACH, Nikolaigasse 24. (nasproti bolnišnice)
telefon (0424) 28-8-89.

ODPRTO V DECEMBRU:
od ponedeljka do sobote, neprekinjeno od 8. do 18. ure.

„KOVINARSKA“

»KOVINARSKA« tovarna industrijske opreme in konstrukcij Krško
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

objavlja
prosta dela in naloge:

VODJE ODDELKA ZA OBDELAVO PODATKOV AOP
Pogoji:
visoka ali višja izobrazba ekonomske ali tehnične smeri, tri oziroma šest let delovnih izkušenj, specializacija AOP.

VODJE ODDELKA ZA PLAN IN ANALIZE
Pogoj:
visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri in tri oziroma šest let delovnih izkušenj.

TOZD PRODAJNI INŽENIRING
objavlja
prosta dela in naloge:

DEVIZNEGA REFERENTA I. ALI II. v ZTS
Pogoji:
srednja ekonomska šola in pet oziroma tri leta delovnih izkušenj, ter znanje tujega jezika – prednost nemščina za I.
Dela in naloge so za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim rokom.
Objava velja 15 dni od objave.
Prijavljene kandidate bomo pisno obvestili o izbiri v 30 dneh po poteku objavnega roka.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov:
»KOVINARSKA« Krško, Kadrovski oddelek. Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.
19-8774

SAP-VIATOR

SAP VIATOR
DO GOLFTURIST
TOZD Turizem in rent-a-car n. sub. o.
Ljubljana

Delavski svet

razpisuje prosta dela in naloge za:

1. VODJO FINANČNO-ANALITSKE SLUŽBE

Pogoji:
– visoka ali višja strokovna izobrazba
– znanje 1 tujega jezika – aktivno
– znanje 1 tujega jezika – pasivno
– zunanjetrgovinska registracija
– 5 let delovnih izkušenj
– moralnopolitične lastnosti

2. VODJO KOMERCIALE

Pogoji:
– visoka ali višja strokovna izobrazba
– znanje dveh tujih jezikov
– zunanjetrgovinska registracija
– 5 let delovnih izkušenj
– moralnopolitične lastnosti

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo TOZD Turizem in rent-a-car« na naslov: SOZD SAP VIATOR, o. sol. o., Kadrovski oddelek, 61000 Ljubljana, Celovška 166.
19-8761

ISKRA
Industrija za telekomunikacije elektroniko in elektromehaniko KRANJ, n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja TOZD TOVARNA RAČUNALNIKOV KRANJ

vabi k sodelovanju

ADMINISTRATIVNEGA REFERENTA
za opravljanje del in nalog v LJUBLJANI

Pogoji:
– 4-letna ali 2-letna izobrazba upravno administrativne smeri
– 1-letne delovne izkušnje

Skupni pogoj za vse kandidate, ki bodo izpolnjevali objavljene pogoje je tudi uspešno opravljeno psihološko testiranje.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA ELEKTROMEHANIKA KRANJ, Savska loka 4, 64000 Kranj, Kadrovska služba z oznako »za TOZD Računalniki Ljubljana«.
19-87611

GOZDNO GOSPODARSTVO POSTOJNA

Po sklepu DS in razpisne komisije razpisuje
GOZDNO GOSPODARSTVO POSTOJNA

dela in opravila

direktorja TOZD gozdarstvo Postojna

Za razpisano delo je lahko imenovan kandidat, ki poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjuje še naslednje pogoje
– da je dipl. gozdarski inženir s strokovnim izpitom
– da ima 5 let uspešnih delovnih izkušenj v gozdarstvu
– da ima moralnopolitične vrline
– da je družbenopolitično aktiven

Razpisano delo velja za 4 leta.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi.
Prijave pošljite na GG Postojna, Vojkova 9.
Prijavljene kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.
18-8721

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

razpisuje

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

– DIREKTORJA FINANČNEGA SEKTORJA

pogoj:
izobrazba ekonomske smeri
ustrezne delovne izkušnje na področju finančnega poslovanja OZD

– DIREKTORJA PRAVNE SLUŽBE

pogoji:
visoka izobrazba pravne smeri
pravosodni izpit in delovne izkušnje v delovnih organizacijah

– POSLOVNEGA SEKRETARJA

pogoji:
visoka izobrazba pravne smeri
Stanovanja so zagotovljena.

Kandidati morajo izpolnjevati splošne in posebne pogoje ter imeti družbenopolitične in moralne lastnosti za delo na razpisanih in objavljenih delih.

Kandidate prosimo, da pošljejo pisne vloge s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev in dela ter podatke o strokovni izobrazbi v 15 dneh po objavi kadrovskemu oddelku Industrije motornih vozil Novo mesto.

19-8771

pekarna center
Ljubljana, Tržaška 90

SOZD EMONA
DO EMONA MERKUR
TOZD Pekarna Center
Ljubljana, Tržaška 90

Delavski svet TOZD Pekarna Center o. sub. o. Ljubljana, Tržaška 90,
v skladu s čl. 52. statuta

razpisuje
dela oziroma naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev določenih z zakoni izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
– visoka ali višja izobrazba živilsko-tehnološke, ekonomske ali pravne smeri
– nad 2 leti delovne prakse, pri kateri so pridobili potrebna funkcionalna znanja in izkušnje
– izpolnjevati družbenopolitična in moralno etična merila v skladu z družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin.

Mandatna doba opravljanja razpisnih del je 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtev za opravljanje razpisnih del naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov:
TOZD Pekarna Center, Ljubljana, Tržaška 90 z oznako »za razpisno komisijo«.
Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po zaključenem roku za sprejemanje prijav.

19-8768

Sporočamo žalostno vest, da nam je umrla
naša draga mami, babica, prababica, sestra, tašča in teta

ANTONIJA KOKOL

roj. Petrovčič
Pogreb drage mami bo v ponedeljek, 22. decembra 1980, ob 15.00 uri
na viškem pokopališču
Na dan pogreba bo ležala v sedmi mrliški vežici na ljubljanskih Žalah-Navju

Žalujoči:
hčerke: Jelena, Metka, Cvetka z družinami; ter družine: Karlin, Jesenovec, Pretnar, Petrovčič in prijateljica Mira Zdešar

Ljubljana, 17. decembra 1980

ZUCCHI QUI
valmar

Specializirana prodajalna tkanin za opremo stanovanja
TRST, ul. Udine 11
tel. (040) 422662

POSEBNA PRODAJA

Najboljše znamke:

PIERRE CARDIN – KEN SCOTT – RENATO BALESTRA – ROBERTO CAPUCCI – DUCCI – ROBERTA DI CAMERINO – MASTRO RAPHAËL – VALENTINO BY CANTONI – PRATESI – COTMA – PIERRE BALMAIN

Največja izbira prešitih odej za »toplo zimo«.

SAP-VIATOR

SOZD SAP VIATOR
DO Medkrajevni potniški promet »SAP« Ljubljana
TOZD Medkrajevni potniški promet Ljubljana, n. sub. o.

oglaša prosta dela in naloge

1. **Vodje splošnega oddelka TOZD Medkrajevni potniški promet**
   Pogoji: višja šola pravne ali upravne smeri, 3 leta delovnih izkušenj na področju samoupravljanja in drugih splošnih opravil
2. **4 sprevodnikov**
   Pogoji: končana osnovna šola, odslužen vojaški rok,
   – 1 sprevodnik s stanovanjem v Kranju
   – 3 sprevodniki s stanovanjem v Ljubljani
3. **voznika za območje Smlednik–Vodice**
   voznika za območje Lučine
   2 voznika za zamenjavo v Ljubljani
   Pogoji: voznik »D« kategorije ali voznik »C« kategorije, da ima tri leta vozniško dovoljenje in dve leti prakse na vozilih »C« kateg.

   Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh na naslov: SAP-VIATOR, kadrovski oddelek, Ljubljana, Celovška 166

19-8753

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE TRAGIČNO PREMINILA
POŽRTVOVALNA DELAVKA NAŠEGA KOLEKTIVA

SLAVICA MERZEL

VODJA KONTROLE

NJEN DELOVNI LIK BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

DELAVCI, DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN SAMOUPRAVNI ORGANI MODNEGA SALONA VELENJE

VELENJE, 18. DECEMBRA 1980

"AI SETTE NANI"

GORICA, ul. IX. Agosto 2/d
tel. 83554

vozički, prenosljivi vozički, stajice, stolčki, posteljice, otroška oblačila

chicco® **PEG**

smut

GORICA
Piazza Vittoria 50–51 (Travnik)
tel. 84975

- tehnični izdelki USAG, VBW, FACOM
- kopalnice in vse potrebščine za kopalnice IDEAL STANDARD, GROHE, INDA
- električno orodje STAR, BLACK & DECKER
- cevi PIRELLI

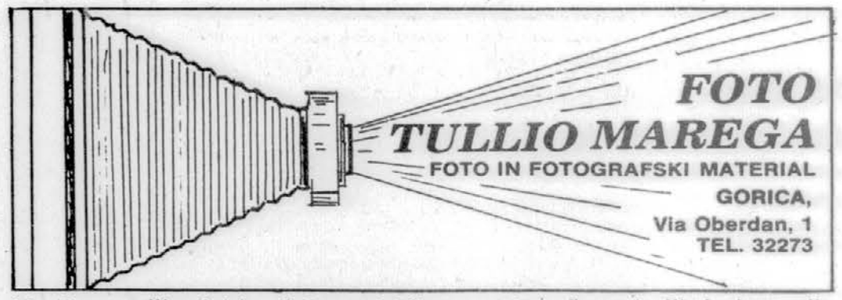

FOTO TULLIO MAREGA
FOTO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
GORICA,
Via Oberdan, 1
TEL. 32273

Nudimo veliko izbiro fotografskih aparatov, črno-belih in barvnih filmov, filmov Super 8, električnih flešev, kemikalij in drugih fotografskih potrebščin.
Priporočamo se za posnetke ob slavnostih, kot so poroke in druge slovesnosti.

COOPERATIVA GORIZIANA AUTOTRANSPORTATORI ARTIGIANI S. A. R. L.
GORICA,
UL. ALVIANO, 50
(RDEČA HIŠA) TEL. 81-279 – 83-394 TELEX 460159

MEDNARODNI PREVOZI

INTER CENTRO SPORT

Tržaška cesta (v bližini mirenskega mejnega prehoda)

TUTTO SPORT

Korzo Italia 21

vam nudita
vso opremo za smučanje:
– smuči
– okovje
– čevlje
– in oblačila
najboljših italijanskih in tujih proizvajalcev.

MEDNARODNI PREVOZI

CONSORZIO AUTOTRASPORTATORI ARTIGIANI ISONTINI s. r. l.

GORICA, Ul. Giustiniani 117/1 – poštni predal 60
telefon 87151/2 – 87230 – teleks: 460219 consotra

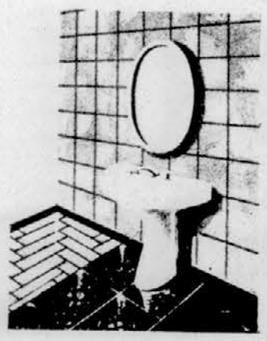

- KERAMIČNE PLOŠČICE
- SANITARIJE
- LESENI PODI
- STENSKE OBLOGE

KERAMEX

GORICA – Ul. Terza Armata 165 – tel. 84-844, 81-074

TRGOVINA IN OBRTNIŠKA DELAVNICA

Cozzutto

G O R I C A – Ul. Morelli 19 B in 23 B
Telef. 83432

- **PREPROGE moderne in klasične**
- **ZAVESE in PREGRINJALA**
- **TAPETNIŠTVO**

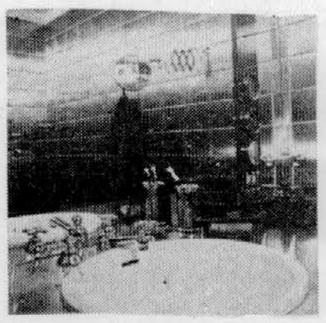

«EDIGOR»

di Antonio Da Colle
ul. Mattioli 18 – GORICA – tel. 83076, 5149

naprave za ogrevanje s sončno energijo,

bojlerji, gradbeni material, dvigala, vrata, cementi, potrebščine za kopalnico, ogledala, prhe, pipe, ploščice, keramika, sanitarije

Svet Inštituta za matematiko, fiziko in mehaniko Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani

razpisuje dela in opravila

direktorja inštituta

Kandidat mora izpolnjevati pogoje po veljavnih predpisih o raziskovalnih zavodih in pogoje za učitelja fakultete ali pogoje za znanstvenega sodelavca. Kandidat mora biti družbenopolitično in moralnoetično neoporečen v skladu z družbenim dogovorom o temeljih kadrovske politike in mora predložiti program razvoja inštituta.

Prijave sprejema v 14 dneh po objavi razpisna komisija inštituta, Ljubljana, Jadranska 19.

16-8662

DO »Vektor« Ljubljana, Šmartinska 104

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

urejevalca šifranta

Pogoji:
– srednja šolska izobrazba in najmanj 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
– poskusno delo 2 meseca

Kandidati naj svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: DO »Vektor« Ljubljana, Šmartinska 104.
O odločitvi bomo kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

18-8720

Kadar imate kaj odveč, preprosto pokličite

061/28 111

sprejem malih oglasov po telefonu

in v slušalko narekujte vsebino malega oglasa. To je preprost, hiter in učinkovit način, da oddate mali oglas za dnevnik Delo.

Za vedno nas je zapustila naša mami in stara mami

MARIJA ŠENICA

roj. Jeglič

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 19. decembra 1980, ob 15. uri iz mrliške vežice v Kranju

Žalujoči:
hčerka Marija in Nadja z družinama

Sporočamo, da je umrl naš oče, stari oče, brat, stric

ANTON BONČA

čevljar v pokoju

Pogreb bo v petek, 19. decembra 1980, ob 16. uri iz tretje mrliške vežice na ljubljanskih Žalah-Navju

Žalujoči:
hči Marija z Gregorjem, sinova Tone in Jože z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste pospremili našo drago sestro in teto

VINCENCIJO OBERSNEL

na njeno zadnjo pot in z nami sočustvovali, se najiskreneje zahvaljujemo

Sestra Marta, nečaka Andrej in Ladi z družino, nečakinji Irena in Majda z družino

Divača, Ljubljana, Trst

Sporočamo žalostno vest, da je v 10. letu življenja umrla

BARBARA CVETEK

iz Ukanca v Bohinju

Pogreb bo danes, v petek, 19. decembra 1980, ob 15.30 v Srednji vasi v Bohinju

Vsi njeni

Bohinj, Maribor, Voličina 18. decembra, 1980

Sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je v 83. letu starosti po kratki bolezni zapustila draga teta

MARIJA JURMAN

Pogreb bo v soboto, 20. decembra 1980, ob 15. uri na pokopališču v Idriji

Žara s posmrtnimi ostanki bo na dan pogreba v mrliški vežici v Idriji

Žalujoči:
nečakinje in nečaki Neti, Inka, Laura, Milka, Milovan, Joško in Albin z družinami

Idrija, Ljubljana, Trst, Gorica, Kamnik, 18. decembra 1980

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sodelavec

IVAN POŽUN

vozovni preglednik

Pokojnika bomo spremili na zadnjo pot v soboto, 20. decembra 1980, ob 15. uri na pokopališče v Sevnici

Kolektiv in družbenopolitične organizacije ŽTO Ljubljana, TOZD za tehnično vozovno dejavnost Ljubljana

ZAHVALA

Vsem, ki ste moji pokojni mami

ŠTEFANIJI MARINČIČ

lajšali dolga leta trpljenja in samote, in vsem, ki ste ji izkazali poslednje spoštovanje in jo pospremili k večnemu počitku, prisrčna hvala.

Iskrena hvala dr. Leopoldu Kocutarju za nepretrgano pomoč, ki je presegala vsako poklicno dolžnost. Globoka zahvala žužemberškemu župniku kot tudi maminemu mlademu prijatelju in sorodniku kaplanu Francetu Godcu za duhovno tolažbo in oporo, za svečane obrede, še posebej pa za globoko premišljene in pretresljive govore ob mrtvi mami.

Prisrčna hvala maminim in mojim prijateljem in sosedom, še posebej njeni zvesti pomočnici Rezki Krakar za pomoč in sočutje v letih mamine osamelosti in ob njeni smrtni uri.

Hvala vam vsem!

Irma Marinčič-Ožbalt

Žužemberk, Montreal, 19. decembra 1980

V 89. letu starosti je tiho odšla od nas draga sestra, svakinja, teta in sestrična

MARIJA OBLAK

knjigoveška upokojenka

Pokopali smo jo v družinskem krogu v torek, 16. decembra 1980, na ljubljanskih Žalah-Navju

Žalujoči:
sestra Rezka z možem Francijem in drugo sorodstvo

Ljubljana, 19. decembra 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

JANEZA ZUPANČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, sostanovalcem in znancem ter članom pevskih zborov iz Senovega, Zdol, Koprivnice in Krškega, ki ste ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti in njegov grob zasuli s cvetjem. Zahvaljujemo se vsem, ki so v mesecih težke bolezni skrbeli za njegovo zdravje in ga negovali, in sicer dr. Malavašiču in medecinskim sestram Zdravstvenega doma Senovo, dr. Trobežu in dr. Primožičevi ter delavcem Bolnišnice Novo mesto, delavcem Kliničnega centra in Onkološkega Inštituta v Ljubljani ter za vso pozornost in skrb dr. Pavlinovi in delavcem Ištituta za pljučne bolezni na Golniku. Iskrena hvala vsem krajevnim organizacijam za organizacijo pogreba, predstavnikom delavskega prosvetnega društva Svoboda ter krajevne skupnosti in krajevne konference SZDL iz Senovega ter Zveze kulturnih organizacij občine Krško za tople besede ob slovesu, kakor tudi mešanemu pevskemu zboru Viktor Parma iz Krškega in godbi na pihala iz Senovega za ganljive žalostinke. Lepa hvala tudi vsem, ki ste sočustvovali z nami, izrazili sožalje in nam v dneh globoke žalosti lajšali našo bolečino

Vsi njegovi

Senovo, 15. decembra 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube žene, mame, stare mame in prababice

JULIJE HVALIČEVE

iz Vrhpolja št. 17. pri Kamniku

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam bili v pomoč in uteho, izrazili nam svoje sožalje, darovali cvetje ter pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo še Društvu upokojencev v Kamniku in njihovemu zastopniku za lepe poslovilne besede, kakor tudi župniku za opravljen obred pokopa

Hvaličevi

Vrhpolje, 12. decembra 1980

ZAHVALA

Vsem, ki sočustvujete z menoj v teh težkih dneh, ko se je za vedno poslovil od nas moj dobri mož

VIKTOR KOBILCA

se najlepše zahvaljujem zlasti za osebne in pisne izraze sožalja, za toliko cvetja in vencev ter za tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo pa sem dolžna dr. Cerarju, družini Tekavec, dobrim sosedom, vsem najinim prijateljem in znancem, pevskemu oktetu Pirnat, gasilcem za častno spremstvo in župniku za pogrebni obred.

Žalujoča:
žena Fenie

Domžale, 15. decembra 1980

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta, deda in pradeda

ANDREJA ŠEPCA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem ter sodelavcem delovnih kolektivov Kovinoplastike Lož, Brest TOZD Pohištvo Stari trg, Imos SGP Gradišče Cerknica, Zdravstvenega doma Logatec, SO Ilirska Bistrica in KLI Logatec za izraze sožalja in darovano cvetje. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Kliničnega centra za intenzivno nego Ljubljana za požrtvovalno zdravljenje in nego. Hvala tudi župniku iz Starega trga za poslovilne besede in vsem, ki ste ga z nami pospremili na zadnji poti

Sinovi in hčerke z družinami

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega skrbnega očeta, moža in sina

VLADIMIRJA MERKELJA

se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, župniku in predstavnikom SGP »PRIMORJE« Ajdovščina za tolažilne besede, poslovilne govore in cvetje. Še enkrat hvala vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih slovesa.

Mama Olga, žena Stanka, hčerka Damijana in sinova Vladimir in Silvan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage dolgoletne prijateljice

SLAVKE BOJANC

se iskreno zahvaljujem zdravnikom in strežnemu osebju Infekcijske klinike, Domu upokojencev Poljane, Zvezi borcev NOV 24 talcev, Zvezi energetikov Slovenije, Društvu upokojencev Poljane, dr. Igorju Muzloviču in župniku za opravljeni obred. Hvala lepa vsem prijateljem in sosedom, ki ste jo spremljali na zadnji poti in ji poklonili cvetje

Žalujoča Justi Petrič

ZAHVALA

Ob neprečakovani in prerani izgubi dragega

JOŽETA FRANKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mu darovali cvetje in z nami sočustvovali ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Društvu za telesno vzgojo Partizan Šempeter, kolektivu Polzela Tovarna nogavic Polzela, družbenopolitičnim organizacijam in KS Šempeter, Občinskemu komiteju ZKS in izvršnemu svetu Občine Žalec, Osnovni šoli Šempeter ter Mladinskemu mešanemu pevskemu zboru Šempeter za vse kar ste storili v počastitev njegovega spomina

Žena, hčerki, mama in sestra z družino

Šempeter, 16. decembra 1980

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in none

MARIJE HROBAT

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje in vsem, ki ste nam v teh težkih dneh pomagali

Žalujoči:
sinova Vincenc in Oskar z družino, hči Milka z družino

Sežana, 13. decembra 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najinega dragega moža in očka

EDVARDA UKMARJA

borca NOV, rezervnega kapetana, upokojenega komandirja enote milice

se iskreno zahvaljujeva vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za podarjeno cvetje in dragocene vence, vsem ki ste nama ustno ali pisno izrazili sožalje ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala upokojencem UJV za organizacijo pogreba in vsem, ki so s častno stražo ob krsti počastili njegov spomin. Posebna hvala govornikoma, družbenopolitičnim organizacijam ZKS, ZZB in ZRVS Semedela–Koper, UJV Koper, NK Olimpija, DO Istra-benz, gimnaziji Koper in PM Sežana. Prisrčna hvala vsem, ki ste ga bodrili, mu stali ob strani in kakorkoli pomagali med njegovo težko boleznijo. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

Žalujoči:
žena Nerina in hčerka Damjana

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega najdražjega

ALOJZA REDEKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti in mu darovali cvetje. Najlepša hvala sosedom za njihovo nesebično pomoč ter župniku in pevcem za pogrebni obred

Vsi njegovi

Rakek, 5. decembra 1980

ZAHVALA

Ob prezgodnji boleči izgubi našega dobrega, nepozabnega

RUDIJA KUKOVICE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, počastili njegov spomin, ga spremili na zadnjo pot ter darovali vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste nam izrekli ustno ali pisno sožalje. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom in zdravstvenemu osebju Oddelka za intenzivno nego Kliničnega centra v Ljubljani, ki so storili vse, da bi nam ga ohranili. Za tople poslovilne besede se zahvaljujemo tov. Albinu Jesenšku. Zahvaljujemo se tudi pevskemu zboru in župniku za tolažilne besede

Žalujoča:
družina Kukovica

Litija, 15. decembra 1980

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše

NADE BAJC

se iskreno zahvaljujemo OO ZSMS Podkraj, Smučarskemu klubu Podkraj, SGP Primorje Ajdovščina, GG Postojna TOZD Bukovje, DŠC Nova Gorica, OŠ Col, OO ZSMS Col, župniku, pevskemu zboru, obema govornikoma ter vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v težkih trenutkih bili z nami

Mama, tata, sestra, brat in vsi sorodniki

Podkraj, 15. decembra 1980

Sergej Kraigher o obisku v Latinski Ameriki

LJUBLJANA, 18. decembra – Podpredsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher je danes seznanil širši krog družbenopolitičnih delavcev Slovenije o rezultatih svojega nedavnega obiska v Kolumbiji, Peruju, Nikaragvi in Ekvadorju, kjer je vodil jugoslovansko državno delegacijo. Zlasti je govoril o dvostranskih odnosih med Jugoslavijo in temi državami, ki jih je ocenil zelo ugodno. Ob tem je opozoril na velike možnosti, ki obstajajo v Jugoslaviji in Sloveniji za sodelovanje z njimi na gospodarskem področju kakor tudi na znanstveno-tehničnem in drugih področjih.

Umrl je Dobriša Cesarić

ZAGREB, 18. decembra (Tanjug) – Velikan pesniške besede Dobriša Cesarić, čigar stihi bodo ostali za vedno zapisani v zakladnico hrvaške in jugoslovanske poezije, je danes po dolgi in težki bolezni umrl v zagrebški kliniki. Cesarić se je rodil pred 78. leti v Slavonski Požegi. Njegova najznačilnejša dela so Lirika, Knjiga prepesnitev, Pesmi, Osvetljena pot, Gole ure in Izbrani stihi.

Čeprav brez sporazuma, žarek upanja le ostaja

Jesensko zasedanje generalne skupščine OZN so sicer sklenili, vendar njihovo delo ni končano – Navzkrižja ob vprašanju, kje, kako in o čem se pogajati

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 18. decembra – Diplomati na East Riverju, ki jim nikakor ni uspelo sporazumeti se, kako naj bi se pogajali o spremembah v svetovni gospodarski ureditvi, so včeraj sklenili, da njihovo delo ni končano – in tako ostane jesensko zasedanje »odprto« do pomladi.

Pa vendar bi v palači ob newyorški Vzhodni reki komaj našli koga, ki bi vsaj v tem trenutku videl kako upanje, da bi do tega roka lahko dosegli to, kar si svetovna diplomacija brezuspešno prizadeva doseči že od konca minulega poletja.

Na zunaj je videti, da se navzkrižja pletejo ob vprašanju, kje, kako in o čem se pogajati. Vsakomur pa je jasno, da si prihajajo navzkriž bistveno različni interesi, kar zadeva vsebino svetovnih gospodarskih odnosov. Razvitim državam je veliko do tega, da bi razpravo o nafti speljali v svetovni forum, kjer bi želele razpravljati in po možnosti doseči sporazum o tem, da bi izvozniki nafte preskrbovali svet tako, da bi je črpali čim več in prodajali po »predvidljivih« cenah. Toda te države nočejo, da bi se v takem forumu razpravljalo o svetovnem denarju, ki je v pristojnosti mednarodnega denarnega sklada, v katerem imajo glavno besedo. Naftne države ne želijo za svoje čedalje dragocenejše blago dobivati papirnatega denarja, ki izgublja vrednost. Gre jim predvsem za to, da bi denar, ki ga dobivajo, pomnožen z vlaganji, ohranil vsaj tisto vrednost, katero ima nafta, ki ostane v državi. In tako se krog zapira.

Predsednik generalne skupščine Rudiger von Wechmar je včeraj priznal, da večmesečno delo za odrom ni nakazalo izhoda. Minulo jesen se je predsednik generalne skupščine domala vsak konec tedna zaprl s krogom diplomatov v bližnjem Harimanu v državi New York, iščoč rešitev. Stališča so se zbliževala, pa spet razhajala. Včeraj je von Wechmar povedal: »Nisem zmožen predlagati besedila sporazuma.«

Žarek upanja je vendarle še ostal. Vidijo ga tisti diplomati, ki ne priznavajo brezizhodnosti položaja. Opozarjajo na to, da nobena država ni hotela predlagati, naj bi se v tej pomembni svetovni zadevi dokončno razšli. Odtod tudi nenavadno formulirana oblika, v kateri so objavili včerajšnji konec dela v East Riverju: jesensko zasedanje ostane odprto do pomladi.

Kako se bo stvar naprej razvijala, tega ni mogoče zanesljivo napovedati. Do nedavnega je prevladovala teorija, da bo sedanja ameriška administracija, ki je bolje poučena in bolj pripravljena upoštevati ekonomske težave sveta, na koncu vendarle prepustila naslednikom obveznost, da se vključijo v ta pogajanja. Ameriški veleposlanik Donald McHenry pa je včeraj izjavil: »Zelo malo smo napredovali.«

Tako so se diplomati sinoči začeli razhajati z East Riverja, ne da bi opravili – po splošnem mnenju – niti uvodni del najpomembnejšega opravila v zvezi z največjim problemom sveta.

Jesensko zasedanje je po prevladujoči sodbi potekalo sicer v temni senci starih, nepogašenih svetovnih kriz kot tudi tistih, ki so izbruhnile v novejšem času, vštevši iraško-iransko vojno, ki je vzplamtela med zasedanjem. Povečana trenja med supersilama so to senco še bolj zmračila. Neki diplomat je to izrazil v prispodobi: »Veliki sloni so se vznemirili in vzdigujejo več trušča in več strahu, tako da majhne živali iščejo zavetje.«

Pa ni čisto tako. »Majhne živali« – če sodimo po debati in izglasovanih resolucijah – so bile odločnejše kot kdaj, ko so obsodile teptanje temeljnih pravil življenja svetovne skupnosti. Da se mora tuja intervencija v Afganistanu nehati, je zahtevalo več držav kot lani (111 proti 104). Podobno se je iztekla tudi razprava o spremembi režima v Kampučiji, izpeljani z intervencijo tujih čet. Izraelska okupacija arabskih držav, vštevši tudi nove okupacijske korake, kot je aneksija Jeruzalema, je doživela tudi to jesen prav tako enotno obsodbo svetovne večine.

Sklep, ki ga povzemajo nekateri diplomati, se vsiljuje sam po sebi: namesto da bi bili v takšnih težavnih razmerah vsi zbegani in bi vsak iskal svoje zavetje, si je svetovna večina še odločneje, ne da bi vojaška moč tistih, ki kršijo pravila mednarodnega življenja, napravila nanje kak vtis, še naprej vztrajno prizadevala, da bi ta pravila znova proučili, potrdili in jim pomagali do veljave.

S tega vidika ne bi mogli slabo oceniti bilance jesenskega zasedanja. Povečani pritiski niso odvrnili svetovne večine od njene osnovne usmeritve – boja proti pravici močnejšega, za pravično svetovno ureditev.

Gibanje neuvrščenih držav, ki iz očitnih razlogov ves čas postavlja v ospredje Organizacijo združenih narodov, se je v teh težkih časih okrepilo v nekaterih bistvenih elementih. Je avtor večine sprejetih resolucij. Pod trenutnimi pritiski tekoče situacije (ASEAN, islamske države, nekateri zagovorniki te in one intervencije itd.) sicer nastajajo razna grupiranja, toda ob različnih manifestacijah neuvrščene države pri razpravljanju in odločanju na East Riverju na koncu stoje strnjeno na svojih temeljnih stališčih, izražajoč svojo pripadnost ideji, in v večini primerov tudi enotno ravnajo.

Ni mogoče izmeriti, koliko je gibanju neuvrščenih to jesen uspelo premakniti svet naprej k nadaljnjemu izoblikovanju pravil ravnanja za vse države. Marsičesa očitno niso mogle premakniti z mesta, pač iz preprostega razloga, ker nekatere krize čakajo na nova dogovarjanja med Moskvo in bodočim režimom v Washingtonu. Vendar svetovna večina nobeni supersili ni dopustila, niti začasno, pozabiti na krize, v katere sta zapleteni ali ki sta jih povzročili.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

Novost v koroški šolski praksi

Pogovor o dvojezičnem šolstvu med predstavniki Slovencev in šolskim svetom

OD NAŠEGA DOPISNIKA

CELOVEC, 18. decembra – Koroški deželni šolski svet je povabil predstavnike slovenskih organizacij na pogovor o odprtih vprašanjih dvojezičnega šolstva – »prvič v zgodovini«, kakor poudarjajo v tukajšnjih krogih. Koroški Slovenci prisojajo povabilu precejšen pomen in to potezo deželnih oblasti pozdravljajo.

Pogovor je bil danes dopoldne. Vodil ga je predsednik deželnega šolskega sveta Karl Kircher. Slovensko delegacijo sta vodila sekretar ZSO Feliks Wieser in sekretar NSKS Karel Smolle, navzoči pa so bili tudi štirje učitelji dvojezičnega pouka in drugi šolski strokovnjaki obeh narodnosti.

Slovenski organizaciji sta poslali šolskemu svetu pred tremi tedni pismo in ga opozorili na nekaj primerov krnitve dvojezičnega šolstva. Njuni predstavniki so danes najprej ugotovili, da se je s spremembo šolskega predmetnika zmanjšalo število ur za jezikovni pouk, kar nikakor ni v skladu s potrebami slovenske narodnostne skupnosti in razen tega v nasprotju z zakonom o dvojezičnem šolstvu. Hkrati so opozorili, da tehnični pouk poteka praktično samo v nemščini, kar je prav tako v nasprotju z zakonskimi določili. Deželni šolski svet je obljubil, da bo vprašanje dvojezičnosti pri tehničnem pouku takoj uredil, problem števila jezikovnih ur pa da je treba še proučiti.

Koroški Slovenci so tudi zahtevali, naj bi slovenski šolski list »Mladi rod«, ki prav te dni praznuje 30-letnico izhajanja, vključili v avstrijsko akcijo razdeljevanja brezplačnih učbenikov, ker je nepogrešljiv učni pripomoček dvojezičnega šolstva. Za to akcijo je pristojno zvezno ministrstvo, zato je deželni šolski svet obljubil, da bo zahtevo koroških Slovencev posredoval Dunaju in »priporočil ugodno rešitev«.

Dogovorili so se, da bodo o ostalih odprtih vprašanjih – učbenikih, dopolnilni vzgoji učiteljev, omejitvi številčnosti dvojezičnih razredov ipd. – govorili na naslednjem sestanku, ki bo že 7. januarja.

SLAVKO FRAS

TELEKS informativni tednik dela

OGLEDALO

ICO VOLJEVICA, Večernji list

V boju za mir potrebna enotnost neuvrščenih

Na kongresu KP Kube je govoril njen prvi sekretar Fidel Castro – Obširno o mednarodnem položaju

HAVANA, 18. decembra (Tanjug) – »Kuba je in bo socialistična, Kuba je in bo prijateljica Sovjetska zveza in vseh socialističnih držav. Kuba je in bo internacionalistična dežela. O ten načelih ni diskusije,« s temi besedami je pozno ponoči zaključil branje svojega večernega referata na drugem kongresu KP Kube prvi sekretar CK KP Kube Fidel Castro.

V delu, ki se nanaša na mednarodni položaj, je Castro dejal, da je ta zelo zapleten in nevaren in da je predvsem posledica agresivne in avanturistične politike ZDA. V tem kontekstu je Castro spregovoril o boju za mir, pri čemer se je osredotočil predvsem na politiko Sovjetske zveze, socialističnih držav in na pomoč progresivnih sil sveta.

Boj za mir je tudi ena poglavitnih nalog neuvrščenih, zato pa je potrebna enotnost gibanja, kot se je izrazila na šestem vrhu v Havani. Zavzel se je za konec spopadov med neuvrščenimi, zlasti za mir med Iranom in Irakom.

V poglavju o Latinski Ameriki in ZDA je dejal Castro, da bi utegnile biti posledice izvolitve Reagana, ki hrabri najbolj reakcionarne sile v ZDA in na kontinentu, »zelo hude« posebno za kubansko-ameriške odnose. Toda Kuba je pripravljena na obrambo, tudi na blokado. Posebej je govoril o Afganistanu, in izjavil, da je bila »sovjetska pomoč nujna«, za stanje na Poljskem pa je dejal, da je »sveta dolžnost Poljakov«, da sami obvladajo svoje probleme, če pa se jim to ne bi posrečilo, bi bila zunanja intervencija zaradi obrambe socialistične enotnosti legitimna.

»Socialistična skupnost ima pravico braniti svojo celovitost za vsako ceno,« je dejal.

Šef kubanske partije je govoril tudi o odnosih s posameznimi državami na svetu in v tej zvezi poudaril tudi »široke in zelo razvejene zveze s SFRJ«.

Naloge za rednejšo preskrbo trga

V resolucijo vključeno tudi določilo o uveljavitvi kompenzacije za glavna živila

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Rednejša preskrba trga ter odprava motenj in vzrokov, ki ovirajo delovanje enotnega jugoslovanskega trga, so naloge družbenopolitičnih skupnosti ter samoupravnih organizacij in skupnosti. Tako so menili delegati glede osnutka resolucije o razvoju države v prihodnjem letu na odboru zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za tržišče in cene. Določili so tudi obveznost ZIS, da v sodelovanju z republikami in pokrajinama, gospodarsko zbornico in jugoslovansko interesno skupnostjo za gospodarske odnose s tujino določi materialne bilance pomembnejših domačih in uvoženih surovin, reprodukcijskega materiala in blaga za široko porabo ter ukrepe, ki bodo zagotovili uresničitev teh bilanc.

Uskladili so tudi stališče, o katerem naj bi vse družbenopolitične skupnosti oziroma njihovi organi odločno ukrepali, da bi preprečili pojave naturalne menjave, vezane trgovine in menjavo na podlagi plačevanja v tuji valuti.

Dolžnost skupščin in mest je, da tudi v prihodnjem letu uvajajo ukrepe za doslednejše izvajanje družbenih dogovorov o preskrbi prebivalstva z osnovnimi živili, kurjavo in drugimi proizvodi, ki so pomembni za življenjski standard prebivalstva.

Dogovorili so se tudi, da naj bi sprejeli program blagovnih rezerv za prihodnje srednjeročno obdobje in v skladu s tem določili stalne in stabilne vire sredstev za njihovo financiranje.

Delegat iz Bosne in Hercegovine dr. Ratimir Fuks pa je vendarle opozoril, da blagovnih rezerv na zvezni ravni ni mogoče vzpostaviti v ustreznem obsegu in strukturi na podlagi dogovora, temveč le na podlagi ustreznega zakona.

Glede cen so menili, naj bi vsi subjekti, ki odločajo o cenah zavzeto sodelovali pri izvajanju novega sistema cen in uvajali gospodarske in druge ukrepe, da bi ga čim uspešneje uresničili. Sedanje dogovore in sporazume o oblikovanju cen bodo seveda uskladili z novim zakonom o cenah.

Razstava del jugoslovanskih naivcev

NEW YORK, 18. decembra (Tanjug) – »Jugoslovansko naivno slikarstvo je višek preprostosti, naravne čistosti in poštenosti. Jugoslovanski naivci so umetniki instinkta, vsak izmed njih je posebna osebnost, poseben otok nedolžnosti v morju sodobne civilizacije.« To je le del ene izmed številnih kritik, ki so jih objavili v tukajšnjem tisku ob dveh razstavah izbranih predstavnikov jugoslovanskega naivnega slikarstva, ki so jih pred kratkim pripravili v New Yorku in okolici. Razstave je organizirala Sandra Bogdanović-Premrou.

Na razstavah – prva je bila v znani galeriji »Randall« v New Yorku in so jo zaprli pred kratkim, druga pa v mestu Glencove v tamkajšnji umetniški galeriji – se je ameriško občinstvo seznanilo z nekaterimi najpomembnejšimi deli jugoslovanskih naivnih slikarjev. Med drugim so razstavljali Rabuzin, Generalić, Lacković, Jonas, Gazhi, Fejes, Bahunek, Lončarić in drugi.

Kako so v Ameriki sprejeli to najnovejšo predstavitev del jugoslovanskih naivcev, kažeta tudi naslednja citata iz lokalnega lista v Glencoveu: »Ivan Rabuzin, vodilni jugoslovanski umetnik, ima izreden osebni slog« piše list, za Lackovićevega »Človeka z drvmi« pa pravi, da je »pravi umetniški biser«.

Stop za visoke petke?

SLOVENJ GRADEC, 18. decembra – Moda je ponovno prinesla ženskam čevlje z visoko, višjo in še višjo peto. Včasih so pete tako visoke, da je pravzaprav že kar čudno, kako se lahko pripadnice slabšega spola v njih sploh gibljejo, ne glede na to, da ženske nogje zmorejo vse. Vendar pa je vprašanje, če se ne bo pred bolnišnico v Slovenj Gradcu spet pojavil ta prometni znak, ki ga vidite na sliki. Postavili so ga zato, ker so visoke petke uničevale tapisom, luknjale PVC ploščice in sploh uničevale tla, tako kot avtomobilske gume z žeblji cesto. Sicer pa – vzeli smo na znanje, pa srečno. (-vz)

Kiti in neodvisnost

VICTORIA, 18. decembra – Vlada Sejšelskih otokov se je te dni znašla v nenavadnem položaju: zaščitila naj bi neko redko živalsko vrsto in branila svojo pravico do samostojnega odločanja, upirajoč se zunanjemu pritisku. Kot poroča državna agencija SAP je sejšelska vlada ostro protestirala pri japonski vladi, ker je zahtevala, naj se Sejšeli odrečejo svojemu stališču v mednarodni komisiji za zaščito kitov, če hočejo, da jim bo zagotovila gospodarsko pomoč.

Sejšeli so pred kratkim prosili Japonsko za posebne ladje za raziskave v ribolovnih območjih. V uradnem odgovoru Tokia pa je rečeno, da japonske ribiške organizacije nasprotujejo takšni pomoči spričo stališča Sejšelskih otokov v mednarodni komisiji za zaščito kitov. »Če bo sejšelska vlada spremenila svoje stališče v tej komisiji, ji bo Japonska mogoče pomagala,« je rečeno v japonskem odgovoru.

V mednarodni komisiji za zaščito kitov Sejšelski otoki najglasneje zagovarjajo kampanjo za popolno prepoved komercialnega lova na kite, ki jim je zdaj edino varno zatočišče Indijski ocean. Dejstvo pa je, da v drugih državah še naprej brezobzirno pobijajo največje sesalce in jih tako utegnejo povsem iztrebiti.

Z balonom okoli sveta

ALBUQUERQUE, 18. decembra – Maxie Anderson iz Albuquerqa (New Mexico) in poslovnež Don Ida iz okolice Denvera se pripravljata na pot okoli sveta z balonom, ki sta ga poimenovala po Julesu Vernu. Na sliki je model kabine, ki jo bo nosil »Jules Verne«. Maxie Anderson je doslej edini, ki mu je z balonom uspelo preleteti Atlantik in severnoameriško celino. (Telefoto: UPI)

Italijane daje revma

RIM, 18. decembra (ANSA) – Vsaj pet in pol milijona Italijanov trpi zaradi revmatičnih obolenj, kar je več kot devet odstotkov prebivalstva. Celotno italijansko družbo stane to vsako leto 1300 milijard lir, problemi revmatičnih bolnikov pa so toliko hujši, ker so medicinske strukture izredno pomanjkljive. Italijanska liga proti revmatizmu in za pomoč revmatičnemu bolniku je hotela pritegniti pozornost javnosti in še posebej političnih in medicinskih forumov na ta kompleksni in nujni problem. Organizirala je svoj prvi kongres, katerega tema je pomoč revmatičnim bolnikom. Na kongresu, ki je v milanskem inštitutu »Gaetano Pini«, sodeluje tudi minister za zdravstvo Aldo Aniasi.

Libanonsko opozorilo varnostnemu svetu OZN

Če ne bo napredka pri izvajanju mandata »modrih čelad«, vlada v Bejrutu ne bo terjala podaljšanja

NEW YORK, 18. decembra (Tanjug) – Libanonska vlada je opozorila, da ne bo več zahtevala podaljšanje mandata sil OZN v Libanonu in da bo »popustila, da vsakdo izpolnjuje svojo zgodovinsko obveznost, če ne bo hitrega napredka pri izvajanju mandata teh sil«.

Razen tega je Libanon napovedal možnost, da bi zahteval odhod sil OZN celo pred potekom sedanjega roka, ki ga je varnostni svet pravkar podaljšal za naslednjih šest mesecev, če se bo v treh mesecih izkazalo, da je njihov mandat v sedanji obliki »realno neuporaben«.

To opozorilo je varnostnemu svetu, takoj po njegovi odločitvi o podaljšanju mandata »modrim čeladam« v Libanonu, posredoval libanonski veleposlanik Tunei. Libanonski veleposlanik je rekel, da mir v Libanonu lahko počaka na rešitev drugih problemov in na splošno rešitev miru na Bližnjem vzhodu, kar je že tako ali tako cilj te države.

S to resolucijo se je varnostni svet spet obvezal, da bo uresničil mandat sil OZN v Libanonu. V tej zvezi je poudaril, da je treba silam OZN v južnem Libanonu omogočiti, da delujejo kot učinkovita vojaška enota, kar vključuje tudi njihovo pravico do samoobrambe.

Resolucija je bila sprejeta z 12 glasovi. Sovjetska zveza in Nemška demokratična republika sta se vzdržali, Kitajska pa pri glasovanju sploh ni sodelovala. Sovjetski predstavnik je svoje ravnanje pojasnil s tem, da je (po njegovem mnenju) resolucija »slaba«, ker ne obsoja Izraela.

Generalni sekretar OZN Kurt Waldheim je po sprejetju resolucije izjavil, da sile OZN v Libanonu brez dvoma služijo miru, vendar pa je bistveno doseči sodelovanje vseh zainteresiranih strani.

Waldheim je opozoril, da so »modrim čeladam« v Libanonu preprečili, da bi izvajale resolucijo varnostnega sveta iz leta 1978. Resolucija med drugim zahteva od Izraela, da takoj ustavi vse vojaške akcije proti Libanonu.

Hafez el Asad nepričakovano v Alžiriji

Sirskega predsednika pričakal Bendžedid – Hitrejši proces združitve Libije in Sirije

ALŽIR, 18. decembra (Tanjug) – V Alžiru so se danes začeli alžirsko-sirski pogovori. Sirski predsednik Hafez el Asad je pozno sinoči pripotoval na večdnevni obisk v Alžirijo. Na letališču v Alžiru ga je pričakal alžirski predsednik Šadli Bendžedid. Takoj po prihodu sta imela državnika prve pogovore.

Hafez el Asad je pripotoval v Alžir z obiska v Libiji. Njegov prihod tukaj ni bil napovedan.

V sporočilu, ki ga je objavil radio Damask ob koncu obiska sirskega predsednika v Tripoliju je rečeno, da sta državi sklenili ustanoviti »revolucionarni komite, v katerem bodo člani vodstva obeh držav« in revolucionarno poveljstvo, ki bo izvedlo združitev obeh držav. Sirski in libijski predsednik sta se tudi dogovorila, da se bodo partijski in drugi voditelji obeh držav poslej pogosteje sestajali, da bi pospešili proces združitve Libije in Sirije.

Odnosi v ZK vse bolj demokratični

Makedonski komunisti se zavzemajo za uvedbo enoletnega mandata v telesih ZK

SKOPJE, 18. decembra (Tanjug) – Predsedstvo CK ZK Makedonije je na današnji seji razpravljalo o vlogi članov osnovnih organizacij zveze komunistov in ugotovilo, da je mogoče govoriti o bisteveni preobrazbi demokratičnih odnosov v ZK, še vedno pa je zaslediti pomanjkljivosti, katerih posledica je slabo organizirano vključevanje članstva v oblikovanje in uresničevanje politike zveze komunistov v lastnem okolju. Predsedstvo se je zato zavzelo za bolj ustvarjalno vlogo osnovnega partijskega članstva in krepitev demokratičnih odnosov v ZK.

Na seji so tudi poudarili, da je treba še naprej uresničevati bistvo in značaj Titove pobude o kolektivnem delu in odgovornosti in uvesti enoletni mandat v organe ZK Makedonije. To omogočajo že doseženi rezultati v osnovnih in občinskih organizacijah zveze komunistov.

ISKRICE

Vselej imamo sidro, ki nas čvrsto drži, dokler ga sami ne razbijemo: to je čut dolžnosti.

TURGENJEV

Težava privlači značajnega človeka, kajti ko se je loti, sam sebe uresničuje.

DE GAULLE

Ne recite mi, da je ta problem težak. Če ne bi bil težak, ne bi bil problem.

FOCH

V življenju nas doleti dvoje tragedij: prva, da ustrežete svojemu poželenju, in druga, da mu ne ustrežete.

WILDE

Obote sestavil vlado

Novi predsednik Ugande skuša ohraniti kontinuiteto oblasti, predvsem pa sorazmerno zastopanost vseh plemen, verstev in pokrajin države

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NAIROBI, 18. decembra – Tri dni po tistem, ko je po desetletni odsotnosti vnovič postal ugandski predsednik, je Milton Obote sinoči predložil seznam 24 ministrov svoje vlade in imenoval za premiera dozdajšnjega zunanjega ministra Otema Alimadija. Pred tem je za podpredsednika republike imenoval Paula Muwango, ki je bil minulih sedem mesecev predsednik vladajoče vojaške komisije. Nova ugandska vlada odraža vso plemensko, versko in regionalno raznolikost dežele ob Viktorijinem jezeru.

Novi ugandski premier Otema Alimadi, ki je hkrati ostal zunanji minister, velja za enega izmed najbolj izkušenih politikov dežele. Bil je zunaji minister v vsem poldrugem letu dni, odkar je bil aprila lani strmoglavljen Idi Amin, najprej pod prvim predsednikom Jusufom Lulejem, nato pod Godfreyem Binaiso in nazadnje pod Paulom Muwango.

Obote je pri sestavljanju svoje vlade želel ohraniti določeno kontinuiteto oblasti in je zato poleg Paula Muwange imenoval za ministra še enega člana bivše vojaške komisije, polkovnika Omarija. V veliki večini so člani vlade mlajši ljudje, tridesetletniki, toda ne manjka tudi veteranov, ki povezujejo sedanjo vlado s tisto, ki jo je bil Obote vodil do januarja 1971, to je do vojaškega udara Idija Amina.

Zanimivo je, da Obote kot predsednik države ni prevzel tudi vodenja vlade, temveč je imenoval posebnega premiera, kar pomeni, da je ločil državne funkcije od izvršilnih. Toda imenoval je hkrati štiri državne ministre, ki bodo neposredno odgovorni njemu, in sicer za ključne resorje zunanje in notranje politike ter obrambe. Minister za obrambo, zadolžen za vojsko, je postal donedavni vodja vojaške komisije in sedanji podpredsednik republike Paulo Muwanga, ki je bil pod Binaiso notranji minister in je tudi podpisal decembra lani sporazum o vojaškem sodelovanju s Tanzanijo, po katerem je v Ugandi do danes ostalo 10.000 tanzanijskih vojakov.

Demokratična stranka še naprej grozi z bojkotom parlamenta, za katerega tako še zmerom ni znano, kdaj se bo sestal na svoji prvi seji, da bi potrdil novo vlado. Medtem pa je volilna komisija objavila, da bodo morali v dveh volilnih okrožjih, v Igangi na vzhodu ter Kabaleju na zahodu, volitve ponoviti, ker da je »bilo prveč nasilja, da bi na zadnjih volitvah lahko dosegli poštene rezultate«. Sama demokratična stranka je terjala celotno ponovitev volitev, ki da so bile po njenem mnenju nepoštene.

V Kampalo se je sicer povrnilo vsakdanje življenje, trgovine so se odprle, čeprav v njih še ni opaziti kaj bistveno novega, in znova je mogoče dobiti bencin, ki ga je minuli teden zmanjkalo. Pojavile so se tudi prve lastovke obujanja omrtvelega gospodarstva: predsednik Obote se je sestal s skupino kanadskih strokovnjakov, ki so pokazali pripravljenost za ponovno izkoriščanje bakrovih rudnikov Kilembe.

TIT DOBERŠEK

Snežne razmere

Mariborsko Pohorje vzpenjača redno vozi;
Bolfenk: 35 cm suhega snega, vozijo vlečnice Bellevue, Stolp in Videc od 8. ure naprej;
Areh – Žigart: 50–60 cm suhega snega, Areh in Ruska vozita od 9. ure naprej, cesta na Pohorje je prevozna z zimsko opremo;
Rogla: 100 cm pršiča, vozi vlečnica Mašin žaga ena in dve od 9.–16. ure tekaške proge so urejene, v hotelu Planja je še prostor, vendar priporočajo rezervacije, za cesto je potrebna zimska oprema;
Kope: 30–80 cm zmrznjenega snega, vozijo Pungart, Sedlo, Kastivnik in Mala kopa od 9.–16. ure Partizanski in Gromovškov dom imata še prostor, za cesto je potrebna zimska oprema;
Mežica: spodaj 15 cm zmrznjenega snega, zgoraj 30 cm, naprave delajo od 14.–16.30 v hotelu Peca je še prostor;
Golte: 60 cm južnega snega, nihalka vozi od 8.–18. ure sedežnica Medvedjek in vlečnice Morava, Stari stani in Poljana od 9.–16. ure in sicer za več kot 10 smučarjev, Mozirska koča ima še prostor, hotel je zaprt;
Zgornje Jezersko: 50 cm zmrznjenega snega, smučišče urejajo, naprave ne vozijo, v hotelu je še prostor;
Kranjska gora: 35 cm snega, vozijo vse naprave, razen na Španovem vrhu, od 9.–17. ure v hotelih je do 26. decembra še prostor, pri Eriki je vsak dan od 10.–15. ure otroški vrtec, vozi otroška vlečnica, na Vršiču je odprta Erjavčeva koča, ob sobotah in nedeljah tudi Mihov dom;
Kobla: 20–60 cm novega suhega snega, podlage je 10–30 cm, smučišče teptajo, naprave bodo vozile jutri od 9.–16. ure gostišča od danes odprta;
Vogel: 120 cm suhega snega, nihalka vozi od 7.30–18. ure vlečnici Storec in Braunarica od 9.–16. ure brunarica Burja je odprta, hotel zaprt;
Soriška planina: 80 cm novega suhega snega na 30 cm podlage, vlečnici vozita od 9.–16. ure parkirišče urejajo;
Stari vrh nad Škofjo loko: 10–40 cm suhega snega, naprave delajo od 12–16.30;
Komna: 150 cm snega, tovorna žičnica vozi od 10.–16. ure v domu je za novoletne praznike še prostor;
Zaplana: 50 cm suhega snega, smučišče teptajo, delata otroška vlečnica in vlečnica Jamnik od 12. ure naprej za več kot 10 smučarjev, za cesto je potrebna zimska oprema, brunarica je odprta od 11.–17. ure;
Kanin: 20–150 cm snega, gondolska žičnica vozi od 8. in 9. uri in se vrača v dolino ob 15. uri vozi tudi sedežnica Graban ali Sedlo;
Lokve pri Novi Gorici: 30 cm pršiča, naprave vozijo od 9.–17. ure hotel Poldanovec ima še prostor, za cesto je potrebna zimska oprema;
Črni vrh nad Idrijo: 60 cm mokrega in južnega snega, naprave vozijo za vsaj 15 smučarjev od 9.–16. ure v hotelu Bor je še prostor;
Kališ: 40 cm novega snega, Zajček dela od 9.–17. ure za večje število smučarjev bodo vozile še druge naprave, restavracija odprta, cesta prevozna z zimsko opremo;
Vrhe nad Trbovljami: 40 cm snega, vlečnica vozi od 13. ure naprej, ob sobotah in nedeljah od 9. naprej, za cesto je potrebna zimska oprema;
Lontovz pod Kumom: 45 cm snega, sedežnica vozi ob sobotah in nedeljah od 1.–16. ure.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 19. december 1980

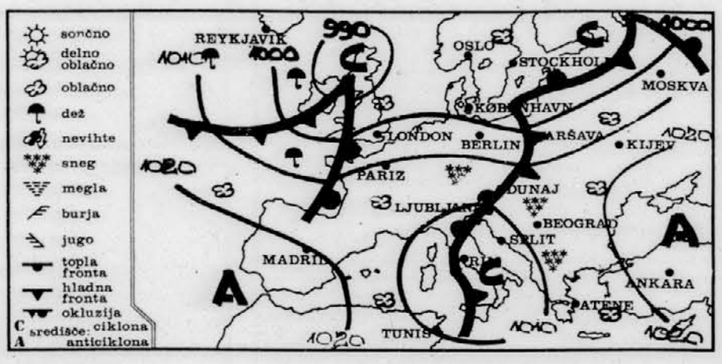

SLOVENIJA

Oblačno bo, vmes padavine, v notranjosti Slovenije pretežno kot sneg, najnižje nočne temperature od –1 do –4, v Primorju 5, najvišje dnevne malo nad nič, v Primorju do 7.

JUGOSLAVIJA

Oblačno bo, poslabšanje bo zajelo Hrvatsko, srednji Jadran in Bosno.

VREMENSKA SLIKA

Novo frontalno območje bo ponovno aktiviralo sredozemski ciklon, ki bo povzročil padavine v večjem delu države.

KAKO KAŽE ZA SOBOTO

Manjša prekinitev padavin.

Vreme in temperatura dne 18. decembra 1980 ob 13. uri

kraj	vreme	stopinj
Ljubljana	sneži	1
Planica	sneži	–1
Brnik	sneži	0
Kredarica	sneži	–9
Maribor	pol. oblačno	2
M. Sobota	oblačno	2
Sl. Gradec	oblačno	1
Celje	dežuje	3
Novo mesto	oblačno	1
Nova Gorica	–	–
Portorož	dežuje	6
Reka	dežuje	7
Pulj	oblačno	8
Hvar	oblačno	13
Dubrovnik	dežuje	9
Zagreb	oblačno	2
Beograd	jasno	6
Sarajevo	megla	1
Titograd	pol. oblačno	11
Skopje	oblačno	6
Celovec	megla	1
Gradec	oblačno	0
Dunaj	pol. oblačno	2
Benetke	dežuje	2
Milano	dežuje	3
Genova	oblačno	8
Rim	oblačno	12
Pariz	oblačno	5
Berlin	jasno	2
Stockholm	oblačno	2
Moskva	–	–

Razdelitev atmosfere

Plinski plašč, ki obdaja planet Zemljo, imenujemo atmosfera. Ta je pri tleh gosta, saj tehta kubični meter zraka okrog nas 1,3 kg, navzgor pa gostota in pritisk sprva hitro, nato pa vse počasneje pojemata. Tako je polovica vse količine zraka pod 5,5 km nadmorske višine.

Atmosfero lahko razdelimo na posamezne plasti na več načinov. Glede na pojemanje temperature z višino ločimo od tal navzgor naslednje plasti: troposfera, stratosfera, mezosfera in termosfera.

Troposfera je plast od tal do povprečno 11 km (nad poloma do 8 km, nad ekvatorjem do 17 km) v višino. V njej pada temperatura z višino povprečno za 6,5° C na km in je zato 15 km nad ekvatorjem okrog 60° C pod ničlo. Taka temperaturna razporeditev omogoča, da se zrak v troposferi večinoma lahko meša in ob tem prenaša navzgor med drugim tudi vodno paro, ki izhlapeva predvsem iz toplih morij. Ta para se ponekod v troposferi kondenzira v drobne kapljice in tvori meglo, oblake, padavine idr., zato nastajajo skoraj vsi glavni vremenski pojavi v troposferi.

V stratosferi, ki sega do 50 km visoko, je temperatura sprva stalna, nato pa navzgor narašča.

PA ŠE TO

PREOBREMENJENI SAMOUPRAVLJALCI – V delovni organizaciji Central v Kranju so povedali, da imajo te dni toliko dela zaradi sej, podpisovanja samoupravnih sporazumov in drugih samoupravljalskih zadev, da včeraj niso utegnili prešteti glasov referenduma o združitvi, ki je bil v sredo.

Nemara pa se jim v Centralu ni mudilo natančno šteti glasov zato, ker so že po ocenah videli, da so z referendumom začasno naredili križ čez zamisel o združitvi z Živili in tamkajšnjo samopostrežno restavracijo.

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 19. DECEMBRA 1980
LETO XXII • ŠT. 295 • CENA 6 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JAK KOPRIVC
ODGOVORNI UREDNIK BORIS DOLNIČAR

★★

Prijateljsko ozračje na pogovorih v Rimu

Številni stiki in pogovori predsednika predsedstva SFRJ Mijatovića in naše delegacije – Dosledno izvajanje Osima – Danes na obisk v Vatikan

OD NAŠEGA DOPISNIKA

RIM, 18. decembra – Predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović je imel v prvih dneh bivanja v Rimu številne plodne stike in pogovore. Potem ko se je v sredo zvečer pogovarjal na štiri oči s predsednikom italijanske republike Sandrom Pertinijem in potem ko se je na svečani večerji pogovarjal s številnimi italijanskimi političnimi delavci (zdravici objavljamo na 5. strani), so se danes pogovori nadaljevali ob prisotnosti drugih članov delegacije.

Pogovori delegacij so potekali v prisrčnem in prijateljskem ozračju. Predsednika Mijatović in Pertini sta se skupaj z drugimi člani delegacij – na jugoslovanski strani so sodelovali v pogovorih še zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, zvezni sekretar za promet Ante Zelić in jugoslovanski veleposlanik v Italiji Marko Kosin, medtem ko so bili v italijanski delegaciji še zunanji minister Emilio Colombo, generalni sekretar predsedstva republike Antonio Maccanico in italijanski veleposlanik v Beogradu – pogovarjala o številnih vprašanjih, ki zadevajo dvostranske odnose in položaj na svetu.

V pogovorih je bilo podčrtano, da v dvostranskih odnosih še niso bile uresničene vse zastavljene naloge. Italijanska vlada bo v prihodnje naredila vse, da bodo odprta vprašanja pozitivno rešena in da bodo tako odstranjena z dnevnega reda na dvostranskih pogovorih. Gre predvsem za nekatera nerešena vprašanja, ki izvirajo iz osimskih sporazumov.

Predsednik Cvijetin Mijatović je podčrtal nujnost doslednega ustvarjanja duha in črke osimskih sporazumov.

V delu pogovora, ki se je nanašal na gospodarsko sodelovanje, so člani italijanske delegacije izrazili zadovoljstvo, da se vprašanje ribolova na Jadranu uspešno razrešuje z nastajanjem novih oblik gospodarskega sodelovanja med ribolovnimi podjetji.

V drugem delu pogovora sta predsednika Mijatović in Pertini s člani delegacij izmenjala mišljenja o najbolj žgočih mednarodnih vprašanjih.

Jugoslovansko-italijanski dialog na vrhu se je zaključil v duhu prijateljstva in v prepričanju, da je potrebno še bolj intenzivno razvijati sodelovanje med državama.

V popoldanskih urah se je predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović sestal s predsednikom italijanske vlade Arnaldom Forlanijem, ki ga je zadržal na svečanem kosilu. V pogovoru je bil ponovno poudarjen velik pomen dobrih odnosov med državama ter podčrtane možnosti za nadaljnje razvijanje dvostranskih odnosov.

Cvijetin Mijatović je za tem sprejel tudi delegacijo italijanskih partizanov, ki so sodelovali v NOB. V petek bo predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović zaključil obisk v Italiji in odšel na uradni in prijateljski obisk v Vatikan, kjer se bo srečal s papežem Janezom Pavlom II.

JANKO TEDEŠKO

● V pogovorih je bila tudi poudarjena potreba, da se pravice slovenske narodnostne manjšine v Italiji uresničijo v polni meri na vsem ozemlju, kjer ta manjšina živi. Delegaciji sta tudi govorili o restituciji kulturnih dobrin, o vprašanju priznavanja univerzitetnih diplom in izplačilu odškodnin. Jugoslavija tudi pričakuje, da se bo v prihodnosti krepil kulturni razvoj Hrvatov v Moliseju.

● Zvečer je predsednik Cvijetin Mijatović sprejel enotno delegacijo slovenske manjšine v Italiji. Slovenci so obvestili našega predsednika o rezultatih dela posebne vladne komisije, ki naj bi izdelala predloge za zakonski osnutek o globalni zaščiti Slovencev v Italiji. Slovenci zahtevajo uveljavitev zgodovinskega načela, tako da bi globalni zakon upošteval ozemlje 35 občin, v katerih Slovenci žive. Slovenska delegacija je tudi izrazila nezadovoljstvo spričo počasnega uresničevanja zakonske zaščite.

TEMA DNEVA

Svarilo z Balija

Po sklepih konference organizacije izvoznic nafte (OPEC) na Baliju bo vsa svetovna nafta v kratkem dražja za okrog 10 odstotkov. Ob novi podražitvi nafte se ponuja nekaj ugotovitev.

Najprej: podražitev bo sorazmerno enaka za vse uvoznike nafte, ne pa tudi njene posledice. Manj jo bodo občutili tisti, ki znajo varčevati pri uvoženih energetskih virih in koristno uporabiti domače.

Potem: v letu 1981 bo Jugoslavija predvidoma uvozila 10,2 milijona ton nafte in 1,2 milijona ton naftnih derivatov, kar je okrog 6 odstotkov manj kot letos. Kljub temu bomo morali za ta uvoz plačati precej več kot letos, ko smo za nafto porabili nad polovico dohodkov od izvoza.

Nato: to pomeni, da bomo morali zelo razumno gospodariti z energijo, da pri preskrbi ne bi prišlo do motenj, in z ustreznimi ukrepi zagotoviti predvsem boljše izkoriščanje domačih energetskih virov.

Nazadnje: ob kratkoročnih možnostih moramo upoštevati tudi dolgoročne – vodno energijo v Jugoslaviji izkoriščamo le polovično, produktivnost dela v rudnikih premoga je dvakrat manjša kot pri nekaterih sosedih, z domačih naftnih polj in iz drugih energetskih virov bi morali izčrpati več kot doslej. Zato je podražitev na Baliju tudi za nas zelo nedvoumno svarilo.

DUŠAN SNOJ

POGLOBLJENA IZMENJAVA MNENJ – Jugoslovanska in italijanska delegacija pod vodstvom predsednika predsedstva SFRJ Cvijetina Mijatovića in predsednika republike Italije Sandra Pertinija (desno) sta imeli vrsto pogovorov o dvostranskih in mednarodnih vprašanjih, ki so potekali v ozračju prisrčnosti in dobre volje za razrešitev odprtih vprašanj. (Telefoto: Tanjug)

Revolucionarna zavest, trajen temelj delovanja

Na posvetovanju »Splošno in posebno v zgodovini Zveze komunistov Jugoslavije« je govoril predsednik predsedstva ZKJ Lazar Mojsov

BRIONI, 18. decembra (Tanjug) – Zgodovina ZKJ bi morala s svojo vsebino prispevati h gojitvi in k razvijanju take zgodovinske zavesti, ki bo v sedanjih kot tudi prihodnjih notranjih in mednarodnih razmerah spodbujala delavski razred in nove rodove k trajni revolucionarni družbeni akciji, je rekel predsednik predsedstva CK ZKJ Lazar Mojsov v govoru udeležencem znanstvenega posvetovanja »Splošno in posebno v zgodovini ZKJ«, ki se je začelo danes.

Idejnopolitični pomen znanstvenih raziskav zgodovinskih rezultatov in prispevkov revolucionarnega boja delavskega razreda in vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, raziskav, ki bodo pripravile izdajo zgodovine ZKJ, je še toliko izrazitejši danes, ko je z našega in s svetovnega zgodovinskega prizorišča odšel veliki revolucionar in državnik Josip Broz Tito. Z njegovim imenom – je poudaril Mojsov – so povezane vse vrednote, ki so jih v teh časih ustvarili jugoslovanski komunisti ne le za svojo državo in njen razvoj, ampak tudi za nadaljnji razvoj splošnega osvobodilnega gibanja in za mir v svetu.

Lazar Mojsov je potem govoril o potrebi, da bi izdali zgodovino ZKJ v več knjigah in pripravili zgodovino zveze komunistov vsake republike in pokrajine, pri čemer je omenil, da že več let traja delo za izdajo Titovih zbranih del, v kratkem pa bodo začeli zbirati in izdajati gradivo o njegovem življenju in delu.

V zvezi z aktualnimi družbenopolitičnimi in gospodarskimi gibanji je Mojsov dejal, da je ZKJ na 13. in 15. seji svojega centralnega komiteja nakazala odgovore na pomembna idejnopolitična vprašanja našega gospodarskega in družbenega razvoja v naslednjih petih letih. Mojsov je ob tem poudaril izreden pomen boja za povečanje dohodka.

Mojsov je govoril tudi o tem, da se v zadnjem času opažajo neki »anahronistični« poskusi, ponuditi našemu družbenemu razvoju take idejne in politične alternative, ki so v nasprotju z vsem tistim bistvenim, kar naši skupnosti omogoča, da je samosvoja v družbenih in narodnostnih odnosih in popolnoma samostojna v mednarodnem delovanju. Te skupine so odkrito odvisne od reakcionarnih sil v svetu in njihovih politično-propagandnih pritiskov na našo državo. Njihov idejnopolitični profil je zmes anarholiberalističnih, nacionalističnih, dogmatičnih in podobnih nazirranj, ki v naši družbi ne morejo dobiti nobene prave podpore.

Mojsov je govoril tudi o mednarodnih vprašanjih, rekoč, da Jugoslavija kot aktivna in dosledna graditeljica politike neuvrščenosti meni, da je treba spore, posebno med neuvrščenimi državami, urejati po mirovljubni poti in na pravičnih in trajnih temeljih. Zato se zavzema za enotnost in solidarnost neuvrščenih držav in za ohranitev izvirnih načel politike neuvrščenosti.

V nadaljevanju znanstvenega zasedanja je govoril dr. Stanislav Stojanović o temi »Splošno in posebno v zgodovini ZKJ«. Posvetovanje se nadaljuje.

(Več na 8. strani)

P. P.

Prvi zvezek »Enciklopedije Jugoslavije«

Ob 30-letnici Jugoslovanskega leksikografskega zavoda govoril dr. Bakarić

ZAGREB, 18. decembra – »Enciklopedično delo je trajna naloga, ki nikoli ne preneha. Tovariš Tito je dajal polno podporo takšnemu delu, pri katerem je Miroslav Krleža zbral toliko sodelavcev, kot jih ne bi noben drug,« je v pozdravnem govoru na slavnostni akademiji ob 30-letnici Jugoslovanskega leksikografskega zavoda poudaril član predsedstva SFRJ in CK ZKJ dr. Vladimir Bakarić.

Ob današnji slovesnosti so izdali prvi zvezek nove »Enciklopedije Jugoslavije«, ki zajema 800 strani in 81.628 vrstic. Doslej je JLZ izdal 850.000 enciklopedičnih in leksikografskih kompletov v skupni nakladi 3,4 milijona zvezkov.

(Več na 8. strani)

P. P.

Polčas madridske KVSE

Danes se zaključuje prvi del zasedanja – Jugoslovanski delegat za boljšo zaščito položaja manjšin – ZDA odklanjajo poljski predlog

MADRID, 18. decembra (Tanjug) – Jugoslavija je danes na madridskem sestanku KVSE zahtevala, naj bi izpopolnili pravice narodnostnih manjšin v državah udeleženkah madridskega sestanka. Jugoslovanski predstavnik Dragomir Vučičević je poudaril, da Jugoslavija sodi, da naj bi madridski sestanek zagotovil izboljšanje položaja in pravic narodnostnih manjšin.

»Razvoj dobrih sosedskih odnosov narekuje priznanje in spoštovanje pravic narodnostnih manjšin, ki naj bi bile most prijateljstva in enakopravnega sodelovanja. Uveljavitev pravic narodnostnih manjšin brez asimilacije je pomemben prispevek h krepitvi medsebojnega zaupanja, enakopravnega sodelovanja in razumevanja, kar je tudi smisel procesa KVSE,« je dejal Vučičević. Zato Jugoslavijo »močno zanimajo položaj in pravice jugoslovanskih narodnostnih manjšin v drugih državah, udeleženkah KVSE«, je poudaril in pristavil, da »Jugoslavija, kot vsi dobro vedo, zagovarja načelo vsestranskega spoštovanja suverenosti, ozemeljske nedotakljivosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav«.

To je bil zadnji prispevek Jugoslavije k letošnjemu delu madridskega sestanka, ki se bo jutri končal v sorazmerno ugodnem vzdušju. Današnji govori, tako tudi govor ameriškega predstavnika, ki je prvič omenil kršenje nekaterih pravic črncev in Indijancev v ZDA, so potrdili, da se je nakopičila precejšnja zaloga dobrih predlogov, tako da bi lahko drugi del konference, ki se bo začel 27. januarja, prispeval h krepitvi varnosti in sodelovanja v Evropi.

Vodja ameriške delegacije Kampelmann je na tiskovni konferenci v celoti zavrnil predlog Poljske o sklicanju konference o vojaškem popuščanju in razorožitvi v Evropi. Po njegovem mnenju bi lahko to konferenco sklicali šele, ko bi sprejeli načelo uvedbe mednarodnega nadzora in proglasitve celotnega evropskega ozemlja do Urala za razorožitveno cono. Ameriški predstavnik je poudaril, da je nujna nova konferenca KVSE, ker je ta proces izboljšal mednarodne odnose. Pristavil pa je, da ZDA niso naklonjene kandidaturi Bukarešte in Brusija za gostitelja prihodnje konference.

ZDA so danes predlagale, naj bi sklicali poseben sestanek strokovnjakov 35 držav o vprašanju človekovih pravic.

Konkretne pobude za menjavo

Beloruska delegacija v Gospodarski zbornici Slovenije – Obisk pri F. Šetincu

LJUBLJANA, 18. decembra – Beloruska delegacija, ki se mudi na obisku v Sloveniji, je danes obiskala slovensko gospodarsko zbornico. V razgovoru so sodelovali tudi predstavniki slovenskih gospodarskih organizacij, ki se zanimajo za sodelovanje s to sovjetsko republiko, tako v izvozu kot uvozu.

Današnji razgovori so potrdili, da so beloruski gospodarstveniki pripravljeni za povsem neposredne pogovore, posebej še z Iskro, Slovenijalesom, Emono, Metalko, Obnovo in Lekom. Kmalu lahko pričakujemo povsem določene predloge o menjavi med Slovenijo in Belorusijo, kar naj bi obogatilo tudi celotno sodelovanje med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Menili so se tudi o poslovno tehničnem sodelovanju in menjavi izkušenj na področju elektronike. Nato je belorusko delegacijo sprejel sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc.

J. T.

Dogovori so trden temelj stabilizacijske politike

V palači federacije podpisali pet družbenih dogovorov o temeljih družbenega načrta Jugoslavije

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – V palači federacije so danes podpisali pet družbenih dogovorov o temeljih družbenega načrta Jugoslavije za obdobje od 1981. do 1985. leta. S temi dogovori, o katerih so pred kratkim dosegli soglasje v medrepubliškem komiteju za družbeni plan in razvoj, so zagotovljeni pogoji za pravočasno sprejetje novega srednjeročnega načrta razvoja države.

Dogovore so podpisali predsednik ZIS, predstavniki izvršnih svetov republik in pokrajin, Gospodarske zbornice Jugoslavije, sindikatov in interesnih skupnosti.

Ob tej priložnosti je predsednik ZIS Veselin Djuranović poudaril, da so z dosego soglasja o dogovorih o temeljih načrta, s podpisom teh dogovorov in bližnjo potrditvijo v delegatskih skupščinah opravili delo, ki ima izjemen politični pomen za celotni razvoj države. Podpis dogovorov je pomemben korak za uveljavitev bistva zakona o družbenem planiranju, ki hkrati začenja proces izvajanja njegovih opredelitev v prihodnjem obdobju.

Soglasje o dogovorih so dosegli pravočasno, pred sprejetjem novega srednjeročnega načrta, kar daje novo razsežnost celotnim političnim odnosom v državi in odnosom med republikami in pokrajinama. Nemara vse rešitve, je pristavil Djuranović, niso povsem izpopolnjene, vendar so dogovori soliden in ustrezen temelj za iskanje rešitev v skladu z našo odločno opredelitvijo za politiko stabilizacije in za nadaljnjo krepitev samoupravnih odnosov.

Soglasje o dogovorih v resnici odločno izpodbija nekatere govorice v tujini, s katerimi so izražali dvome o možnosti dogovarjanja o materialnih vprašanjih nadaljnjega razvoja države, je dejal Djuranović. Predsednik ZIS se je na koncu zahvalil vsem, ki so sodelovali pri pripravi teh dogovorov in poudaril, da jih je treba dosledno uresničiti.

Lazar Mojsov odlikovan ob 60-letnici

Ob njegovem rojstnem dnevu mu je čestitalo predsedstvo CK ZKJ

SKOPJE, 18. decembra (Tanjug) – Z ukazom predsedstva SFRJ so Lazarja Mojsova odlikovali z redom jugoslovanske zvezde z lento. Lazar Mojsov je to visoko odlikovanje dobil za 60. rojstni dan in za izredne zasluge pri graditvi SFRJ, za razvoj in krepitev zavesti naših državljanov v boju za svobodo in neodvisnost Jugoslavije, kot tudi za pomemben prispevek k jugoslovanski politiki miru.

Ob šestdesetem rojstnem dnevu in podelitvi visokega priznanja je Lazarju Mojsovu poslalo čestitko tudi predsedstvo CK ZKJ; v njej med drugim poudarja, da je kot publicist, diplomat in družbenopolitični delavec vedno neuklonljivo vztrajal pri nalogah in ustvarjalno prispeval k razvoju zveze komunistov, socialističnih samoupravnih odnosov, bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti, pa tudi k afirmaciji in ugledu neuvrščene Jugoslavije.

Ljudje beže iz Abadana

V Abadanu le še 150.000 prebivalcev, prvi dan vojne jih je bilo 400.000 – Vojaški strokovnjaki menijo, da bosta dež in sneg preprečila akcije

BAGDAD, TEHERAN, 18. decembra (Tanjug) – Vojaške operacije so se včeraj nadaljevale v glavnem v Huzistanu in na severnem delu iraško-iranske fronte – je rečeno v najnovejših vojaških sporočilih obeh sovražnih strani. Če sodimo po teh poročilih, večjih spopadov ni bilo, zato med vojaškimi strokovnjaki – na katere se sklicuje tiskovna agencija AP – prevladuje vtis, da bosta sneg in dež armadama morda preprečila nadaljnje ofenzivne akcije.

Iraško vojaško poveljstvo je sporočilo, da so njegove enote včeraj odbile iranski tankovski napad, katerega cilj je bil preprečiti obleganje Susangerda, glavnega cestnega križišča v iranski provinci Huzistan.

Po trditvah Bagdada so iraške sile preprečile iranski padalski napad v Galan Garbu, s snegom pokritem kraju v goratem zahodnem območju.

Po sporočilu iranske tiskovne agencije Pars je v bojih na severnem delu fronte (87. dne, odkar se je začela vojna) padlo 52 iraških vojakov. Iračani pa trdijo, da so včeraj ubili 34 pripadnikov iranske armade, ki je izgubila tudi 6 tankov in 1 helikopter.

Iraška tiskovna agencija sporoča, da iraške vojaške sile uporabljajo zaplenjene iranske tanke ameriške izdelave in topove. Agencija dodaja, da so v ta namen izurili posebno divizijo. »Iraški borci, ki to orožje uporabljajo, so z dobrimi rezultati, ki so jih dosegli proti iranskemu sovražniku, zelo zadovoljni.«

● Iraška diplomacija nadaljuje s pojasnjevanjem stališč in pogledov Bagdada na iraško-iranski spopad. Minister za zunanje zadeve Sadun Hammadi je v jugovzhodni Aziji, kjer trenutno biva na Tajskem. Tako kot že državnikom Filipinov in Nepala, je vladi te države posredoval mnenje uradnega Bagdada, ki se nanaša na vzroke vojne, njen potek in možnosti za miroljubno rešitev.

Na fronti pri Abadanu so iraške sile včeraj napadle koncentracijo iranskih enot. Po izjavah očividcev zdaj v Abadanu živi približno 150.000 prebivalcev, medtem ko jih je bilo 22. septembra (prvi dan vojne) 400.000.

Iraški tisk piše, da je v Iranu na različnih sektorjih fronte, ki jih nadzorujejo iraške sile, 1135 kilometrov novih cest in mnogo mostov, kar naj bi posebej pričalo o ugodnem položaju armade, ki tako laže dovaža novo mehanizacijo, oborožitev, ljudi, hrano in ostale potrebščine.

Iz sosednega Jordana, ki se je v tej vojni izkazal kot najzanesljivejši arabski prijatelj Iraka, je prišlo sporočilo kralja Huseina, za predsednika Sadama Huseina. Ob tej priložnosti je Jordanija ponovno poudarila popolno privrženost in naklonjenost iraškemu boju, pa tudi širši pomen te naklonjenosti za vsearabske interese.

Danes je časopis Azadegan v Teheranu objavil vsebino letaka uradnega navodila iranske levičarske organizacije Mudžahidina za strmoglavljenje sedanjega iranskega režima.

Jutri v prilogi

Jugoslovanski gospodarski otročiček ima že precej let – pa bo znal shoditi?

Tema tedna: Avtomobilska industrija

★

Dragiša Bošković
Potoki viskija in dvorni plesi?
Washington pred novim vodstvom

★

Boris Kutin
Dobro vzdušje bo rodilo kolajno
Šahovskemu olimpijskemu bronu ob rob

★

Anketa Dela
Ob dogajanju na Poljskem

Talci izpuščeni do božiča?

Iranski odgovor kmalu odposlan – Poslej pobuda v rokah Združenih držav

TEHERAN, 18. decembra – Iranski premier Mohamet Ali Radžai naj bi po vesteh radia Teheran izjavil danes švedskemu veleposlaniku, da »lahko Združene države dosežejo osvoboditev talcev še pred božičem, če dajo potrebne garancije«. Radžai naj bi med enournim pogovorom dejal tudi, da je zadnji iranski odgovor že pripravljen in da bo v najkrajšem času odposlan, in da je poslej sleherna pobuda za pospešitev osvoboditve talcev, v rokah Združenih držav.

Ali se torej bliža konec 411 dni dolgega ujetništva? V Washingtonu, kot poroča Tanjug, kljub tem vestem iz Teherana še vedno pravijo, da se bojijo novih pogojev v zvezi z iransko zahtevo po »finančnih garancijah, ki naj bi bile pogoj za izpustitev ameriških talcev. Hkrati pa sodijo po vesteh tujih agencij, da na obeh straneh obstaja politična volja dokončno rešiti zadevo. Pri tem se sklicujejo za Radžaia, ki je v torek rekel, da se Iran hoče čimprej znebiti problema, ki nas nadleguje in zaradi katerega izgubljamo čas«.

Osnovni problem je v tem, kakšne naj bodo »finančne garancije«. Nekateri opazovalci sodijo, da naj bi Združene države zadovoljile Iran s tem, da bi odprle v tretji državi blokiran račun, na katerega bi nakazale precejšen del iranskih dobroimetij, ki jih je zamrznil predsednik Carter. Ta država naj bi bila Alžirija, ki bi bila neke vrste garant za prenesena sredstva, dokler se ameriška sodišča ne bi izrekla o 270 pravnih zahtevkih raznih ameriških firm do Irana. O tem je govoril v sredo tudi zunanji minister Muskie, ki pa je dodal, da bi morala transakcija ostati v okviru ameriških zakonov. Ameriška vlada ne more ukazati sodiščem, naj zavrnejo 270 zahtevkov raznih družb in zasebnih oseb, ki zahtevajo vračilo za svoj kapital blokiran v Iranu.

Vreme danes

V večjem delu države je bilo včeraj oblačno vreme. V Sloveniji in severni Črni gori je snežilo, vzdolž Jadranskega morja deževalo, v ostalih delih države pa je bilo suho.

Za danes nam meteorologi napovedujejo poslabšanje vremena, ki bo zajelo vso državo. V Sloveniji in na Hrvaškem bo snežilo, drugje pa deževalo. Močnejše padavine napovedujejo za severozahodne predele. V Primorju bo pihal jugo, v Podonavju in Pomoravju pa košava.

Najnižje nočne temperature bodo med –4 in –1, v Primorju okoli 5, najvišje dnevne temperature pa se bodo gibale med 0 v Sloveniji in 6 v Makedoniji, v Primorju do 12 stopinj Celzija.

Še bolj omejiti porabo nafte

Prihodnje leto bo domačemu trgu na voljo 6 odstotkov nafte manj kot letos. Ne gre za to, da je ne bi mogli več kupiti, temveč za to, da je lahko kupimo samo toliko, kolikor imamo deviz. Teh žal ni dovolj in porabo bo treba omejiti in nafto učinkoviteje nadomeščati z drugimi energetskimi viri.

Stran 3

Dekleta spet uspešna v slalomu

V Zauchenseeju na Salzburškem je bilo drugo tekmovanje nove sezone v slalomu žensk za svetovni pokal. Tokrat je bila najboljša Francozinja Perrine Pelen, znova pa so se izkazale tudi Jugoslovanke, ki so si tako spet izboljšale točke FIS in bodo od januarja dalje imele ugodnejše štartne številke. Blaževa je bila 17., Dornigova 20., Leskovškova pa 21.

Stran 11

Steklina se širi

Čeprav večina prebivalcev na ogroženih območjih upošteva varnostne ukrepe, pa se nekateri še vedno ne zavedajo nevarnosti stekline, ki se s prihajajočo zimo vse hitreje širi po Sloveniji. Širjenju te, tudi človeku nevarne bolezni največ prispevajo lisice pa tudi domače živali, kot so psi in mačke.

Stran 12

Sedemdeset let fotografskega kluba

V kranjski gostilni »Pri starem Mavrju« so decembra pred 70 letu ustanovili »prvi slovenski klub fotografov-amaterjev«. Foto kino klub »Janez Puhar« je na slovesnosti počastil ustanovno članico, sedaj 90-letno Jelco Holchakerjevo, ki je bila leta 1910 izvoljena za »upravitelja klubskega ateljeja«, in starosto slovenskih fotografov, častnega člana mednarodne fotografske zveze (EFIAP) Petra Kocjančiča.

Stran 13

Sadovi začetnega poleta

V Mariboru so včeraj ustanovili mestno konferenco SZDL – Probleme posameznih okolij bo s preoblikovanjem občine precej laže reševati

MARIBOR, 18. decembra – Z ustanovno konferenco socialistične zveze v Mariboru, ki je bila danes popoldne – udeležil se je je tudi predsednik RK SZDL Mitja Ribičič – so sklenili preoblikovanje družbenopolitičnih organizacij v novih šestih občinah in na ravni mesta. Družbenopolitične organizacije so že opravile referendumsko dolžnost, ko so se občani Maribora odločili aprila letos, da bodo dotedanjo največjo slovensko občino preoblikovali v šest novih.

Nove občine bodo pomenile možnost za bolj neposredne, bolj človeške odnose med ljudmi, v njih pa bo prav gotovo laže reševati tudi problem posameznika. V Mariboru so namreč v vrsti procesov podružbljanja naše politike in dograjevanja političnega sistema ugotavljali, da se morajo bolj usmeriti k človeku, v okolju, kjer živi in dela. Sedanje preoblikovanje družbenopolitičnih organizacij pomeni že prvi korak k temu, medtem ko bodo nove občinske skupščine začele delovati pomladi leta 1982, ko bodo z volitvami delegatskih skupščin sklenili oblikovanje novih občin.

Socialistična zveza se bo morala v svoji frontni sestavi oblikovati tako, da bo lahko nosilka priprav na dokončno oblikovanje družbenopolitičnih skupnosti. Kakor je dejal sedanji predsednik socialistične zveze v Mariboru Vasja Lavrič, ki so ga izvolili tudi za predsednika mestne konference SZDL, je nalog zelo veliko, časa pa ni na pretek. SZDL bo še naprej posvečala osrednjo pozornost preoblikovanju nekaterih krajevnih skupnosti, ki so še zmeraj prevelike, razvijala bo sekcijski način dela, ki je že doslej pokazal zelo dobre rezultate in uspehe, prav tako pa ne bodo zanemarjali kadrovske politike, predvsem v obdobju, ko potrebujejo znatno več sposobnih ljudi. Čeprav nekatere družbenopolitične organizacije, ki so organizirane po novih občinah, še ne delujejo dolgo, pa se že kažejo nekateri rezultati, ki so bili v ospredju tudi na ustanovnih sejah novih občinskih konferenc SZDL in danes popoldne na ravni mesta. V ožjih celotah so namreč bolj na očeh problemi posameznega okolja, lažje jih je tudi reševati. Že na samem začetku delovanja organizacij pa je prišla v ospredje nekakšna zagnanost, želja po hitrejšem reševanju odprtih vprašanj, problemov in dilem, ki ne bi smela usahniti.

Na ustanovni seji mestne konference SZDL so poudarili, da se ne bodo strinjali z rešitvami, ki bi jih delovni ljudje in občani sprejemali z grenkobo. Prestrost delovnih oblik v SZDL je pogoj za uspešno delo, hkrati pa so podčrtali, da je gospodarska stabilizacija osrednja in najodgovornejša naloga tudi v prihodnje. Najbrž bi bilo odveč ponavljati obveznosti, ki jih ima Maribor do svojega ožjega in širšega zaledja, saj jih bodo izpolnjevali tudi v prihodnje, ker so zlasti izpostavili to, da si bodo prizadevali, da v njihovem delu ne bo lokalizmov ali zapiranja vase.

BORKO DE CORTI

● Za predsednika mestne konference SZDL Maribor so izvolili Vasjo Lavriča, za podpredsednika Zmago Kavčič in Stojana Požarja, za sekretarja pa Ivana Gorjupa.

Jelke že rastejo

LJUBLJANA, 18. decembra – Kakor na našem posnetku iz Kamnika so novoletne jelke že začele »rasti« na trgih in drugih pomembnih prometnih točkah. Na mejnih prehodih pa ni treba novoletnih jelk, da bi čutili, kako se bliža novo leto. Praznični naval zdomcev v domovino se je že začel. V Šentilju prihajajo čez mejo kar v šestih kolonah. Promet ne usahne niti ponoči. (Foto: Marjan Zaplatil)

IBE
ELEKTROPROJEKT

Večje pravice kupcev pri roku in ceni blaga

Zvezni izvršni svet je pod predsedstvom Branislava Ikonića obravnaval več vprašanj s področja tekoče ekonomske politike in odnosov s tujino

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Po sporočilu zveznega sekretariata za informacije je zvezni izvršni svet na današnji seji pod predsedstvom podpredsednika Branislava Ikonića obravnaval več vprašanj s področja tekoče ekonomske politike in odnosov naše države s tujino.

Zvezni izvršni svet je izoblikoval stališča v zvezi s predlogi, pripombami in sugestijami delovnih teles zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ iz razprave, ki poteka o osnutku resolucije o temeljnih smernicah in okvirih družbenogospodarskega razvoja Jugoslavije v letu 1981. Izoblikovali so tudi stališča v zvezi z obravnavo predloga rebalansa zveznega proračuna za letošnje leto v odboru za finance zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ ter o predlogu sklepa o skupni devizni politiki v pristojnih skupščinskih odborih.

ZIS je sprejel predloge za dopolnitev zakona o temeljih poslovanja organizacij združenega dela s področja prometa, blaga in storitev ter o sistemu ukrepov, ki naj bi preprečili spodkopavanje enotnosti jugoslovanskega trga na tem področju, katerih cilj je odpraviti negativne pojave na trgu, ki kupcem onemogočajo nakup posameznih vrst blaga po določenih cenah. Ugotovili so namreč, da nekateri proizvajalci v pričakovanju podražitev zavlačujejo z dobavo blaga in si tako gospodarsko neupravičeno pridobivajo dohodek na rovaš porabnikov, kar porabnike spravlja v neenakopraven položaj.

Kot predvidevajo, naj bi bil prodajalec v prihodnje dolžan s pogodbo določiti dobavni rok in se po tem ravnati, sicer ga lahko obdolžijo špekulacije. Če prodajalec iz upravičenih vzrokov prekorači rok, bo moral blago dostaviti po ceni, določeni s pogodbo, oziroma po ceni, ki je veljala na dan dobave, določen s pogodbo.

Predlagane dopolnitve zakona zagotavljajo kupcu pravico, da zahteva dobavo blaga takoj in po pogodbeni ceni, če prodajalec ne določi roka dobave, če cena ni določena, pa po ceni, ki je veljala na dan sklenitve pogodbe.

Sprejeli so tudi poročilo medrepubliškega komiteja za področje zunanjetrgovinskega in deviznega sistema o usklajevanju stališč republik in pokrajin do predloga sklepa o temeljih, merilih in načinu ugotavljanja in delitve blagovnih oziroma deviznih kontingentov za uvoz blaga v letu 1981.

Na seji so sprejeli tudi delovni načrt zveznega izvršnega sveta za prvo trimesečje in januar leta 1981.

Weddeyev mirovni govor

Čadskim vladnim silam se je predalo mesto Abeš, zadnje oporišče Hisena Habreja

N'DJAMENA, 18. decembra (AFP) – Čadska časopisna agencija ATP sporoča, da se je mesto Abeš v vzhodnem delu Čada – zadnje oporišče oboroženih sil severa (FAN) bivšega obrambnega ministra Hisena Habreja – predalo vladnim silam predsednika Gukunija Weddeya.

Predsednik Weddey je včeraj podpisal odlok o uvedbi policijske ure.

Gukuni Weddey je imel včeraj v N'Djameni mirovni govor ljudstvu, v katerem je ugotovil, da je še prezgodaj za končno oceno izgub, ki jih je terjala devetmesečna državljanska vojna v Čadu. Poudaril je tudi, da ne bo nobenih revanšističnih ukrepov in da bi podaljševanje nestabilnega položaja v državi pomenilo neposredno nevarnost za sosedne države in vso Afriko. »Ena vojna je končana, vendar se začenja druga – boj za gospodarski razvoj, kulturni napredek in politično samostojnost države.«

Porabo nafte bo treba drugo leto še omejiti

Prihodnje leto bo domačemu trgu na voljo šest odstotkov manj nafte kot letos – Potrebno učinkovitejše nadomeščanje z drugo energijo in varčevanje

BEOGRAD, 18. decembra – Prihodnje leto bo domačemu trgu na voljo 6 odstotkov manj nafte kot letos. Ne gre sicer za to, da je ne bi mogli nabaviti več, čeprav bo veliko držav na svetu imelo v letu 1981 s tem dosti preglavic. Naša država takih težav nima. Lahko namreč kupimo nafto od prijateljskih držav, in sicer toliko, kolikor lahko zagotovimo deviznih sredstev. Prav teh pa nimamo dovolj in zaradi tega bomo morali omejiti porabo.

Samo prejšnji teden se je nafta na svetovnem trgu podražila za 10 odstotkov, kar pomeni, da bomo morali za njeno nabavo odšteti kakih 300 milijonov dolarjev več. Za koliko pa se bo nafta prihodnje leto nadalje podražila, bomo šele videli.

Poraba nafte bo torej nedvomno bolj omejena kot letos, ko se zaradi pomanjkanja tekočega goriva prav tako nismo mogli izogniti občasnim zastojem v nekaterih zmogljivostih. Prav gotovo z nafto, s katero bi domači trg razpolagal 1981. leta, ne bo mogoče zadostiti vsem potrebam. Zato je njuno potrebno učinkovitejše nadomeščanje z drugo energijo in varčevanje, treba bo tudi napraviti konkretne programe omejevanja tistih porabnikov, ki to lahko utrpijo brez hujših posledic. Tako bomo lahko uspešneje kot letos prebrodili težave. Doslej smo namreč z raznimi prepovedmi in zakoni bolj ali manj zadevali mimo oziroma omejevali porabo mazuta tam, kjer se učinke dosti manj pozna, na primer v široki potrošnji, ne pa v industriji ipd.

Nov način zagotavljanja sredstev

K smotrnejši porabi nafte naj bi pripomogel tudi novi način, po katerem bomo zagotavljali sredstva za njeno nabavo. S tem bi hkrati zagotovili tudi enakomerno preskrbo domačega trga z njo, ki doslej ni bila vedno zagotovljena. V družbenem dogovoru o usmerjanju tokov družbene reprodukcije je podrobneje določen način bodočega kupovanja nafte. Odslej so namreč republike in pokrajini dolžne presoditi porabo na svojem območju, zagotoviti zanjo tudi potrebne devize in to vnesti v svoje plačilne bilance. Pri tem bi bile republike in pokrajini na račun domače naftne proizvodnje razbremenjene kakih 30 odstotkov deviznih plači za nafto. Združena devizna sredstva bi prek SIS za gospodarske odnose s tujino dostavili interesni skupnosti Jugoslavije za gospodarske odnose s tujino, ta skupnost pa bi jih dala na razpolago uvoznikom nafte v sorazmerju s količinami, ki naj bi jih nabavili na podlagi poprešnjega dogovora v splošnem združenju naftnega gospodarstva. Potemtakem bi republike in pokrajini, ki naj bi zagotovile devizna sredstva, tako prevzemale tudi odgovornost in skrb za zadovoljitev porabe na svojem območju.

Pripombe naftarjev, ki se sicer strinjajo s tem, da sredstev za nafto ni več mogoče zagotavljati po starem, se dejansko nanašajo na položaj rafinerij. Tako na primer vprašujejo, kaj, če družbeno-politične skupnosti ne zagotove dovolj deviz za nafto, tudi za tiste količine, ki so predvidene v bilancah. V takih okoliščinah namreč rafinerije na morejo načrtovati svojega razvoja, niti jim ni zagotovljeno tekoče poslovanje.

Druga stvar je, da se naftarji še vedno niso dogovorili o razdelitvi nafte, kolikor je bodo imeli prihodnje leto na razpolago za predelavo. (Našli so sicer začasno rešitev, da to ne bi zavrlo sklepanja pogodb o nafti in preskrbe za prvo četrtletje prihodnjega leta.) Njihova naloga je, da mesec dni po sprejetju energetske bilance (ta pa bo verjetno sprejeta do 20. decembra) sklenejo dogovor o enakomerni preskrbi domačega trga z nafto, se pravi, da ugotove, koliko bo katera rafinerija predelala uvožene in domače nafte, koliko derivatov bo dobavila določenim trgovinskim organizacijam, tako da bi te lahko izpolnile svoje obveznosti za preskrbo določenega območja.

Preusmeritev k drugim virom energije

V letu 1981 in v prihodnjih letih naslednjega srednjeročnega razdobja se mora vse več porabnikov preusmeriti od tekočih goriv k drugim energetskim virom. V prvi vrsti se to nanaša na tiste energetske surovine, katerih imamo dovolj v državi. Tako so opozorili na skupščini organizacij jugoslovanskga naftnega gospodarstva. Tudi domače rafinerije so, po vsem sodeč, spoznale, da grozé hudi časi predelovalcem in še hujši tistim, katerim so nafta in naftni derivati glavni energetski vir.

Že v lanskem letu, ko so se začeli resnejši pogovori o preskrbi z nafto v letu 1981, je bilo jasno, da bodo prihodnje leto možnosti za nakup nafte na svetovnem trgu še manj ugodne. Ta vtis se je še okrepil, ko so izbruhnili vojni spopadi med Iranom in Irakom. Konec koncev je bil sprejet tudi predlog zveznih organov o uvozu 10,2 milijona ton surove nafte, kar je v skladu z devizno bilanco države za prihodnje leto. To so sprejele vse republike in pokrajini. Poleg tega je še načrtovano, da bomo v tujini kupili okoli 1,2 milijona ton naftnih derivatov in dve milijardi kubičnih metrov naravnega plina. Vse to naj bi zneslo, vštevši s 30-odstotno podražitvijo v primerjavi s cenami, ki so veljale pred zadnjim zvišanjem, okoli 4.250,000.000 dolarjev.

Naše rafinerije bodo sredi desetletja predelale približno 19,5 ton surove nafte, za okoli 5 milijonov ton več kot v prihodnjem letu. Po drugi strani lahko današnje zmogljivosti za predelavo »tekočega zlata« predelajo dobrih 20 milijonov ton nafte. Zaradi tega se upravičeno zastavlja vprašanje, ali ima pomen graditi nove rafinerije, za kar se sicer še vedno zavzemajo v nekaterih republikah in pokrajinah. Namesto tega bi bilo bolje, kot je videti, vlagati sredstva v raziskave domačih najdišč in novih vrtin zunaj države, s čimer bi lahko zagotovili trajne in zanesljive vire za preskrbo.

Poleg tega bi si morali prizadevati, da bi se del »naftnega dinarja«, kot so opozorili na omenjeni skupščini, čimprej stekal v razvoj proizvodnje drugih vrst goriv, predvsem premoga, ki je glavna domača energetska rezerva. Za zdaj ni bilo na tem področju, kljub sprejetim ukrepom, nič narejenega in priložnost imamo, da to v prihodnjem srednjeročnem razdobju popravimo. Povedati moramo, da so premogovniki samo v tem letu izgubili, ker je prišlo do zamud pri uresničevanju omenjenega sklepa, okoli 1,5 do 2 milijardi dinarjev, to je skoraj 50 odstotkov vseh vlaganj v proizvodnjo premoga v letu 1980.

BOJANA JAGER in TANJUG

S TELEPRINTERJA

Polisario izpustil španske ribiče

MADRID, 18. decembra (Tanjug) – Danes se je v Madrid vrnilo 36 španskih ribičev, ki jih je izpustilo saharsko gibanje Polisario. Ribiče so ujeli 22. maja letos, ko so lovili v teritorialnih vodah Demokratične saharske arabske republike (DSAR). Izpustili so jih včeraj, po uspešno končanih dvomesečnih pogajanjih med delegacijama madridske vlade in Polisaria. Pogajanja so bila v Alžiru. Maroška vlada pa je izrazila nesoglasje in nezadovoljstvo zaradi tega špansko-saharskega sporazuma. Maroko namreč ne priznava saharske republike, ustanovljene v bivši španski koloniji Zahodni Sahari.

45 milijard lir za avtocesto

BRUSELJ, 18. decembra (AP) – Komisija EGS in evropska investicijska banka sta skupno odobrili Italiji posojilo v znesku 45 milijard lir za zgraditev odseka avtomobilske ceste skozi Furlanijo. Ta del ceste bo povezoval avtoceste speljane skozi Italijo, Avstrijo in ZR Nemčijo, prispeval pa bo tudi h gospodarskemu razvoju Furlanije. Za zgraditev tega odseka v dolžini 32 kilometrov bo sicer potrebnih 350 milijard lir. Dela naj bi bila končana 1984. leta.

Hadad napadel oporišče PLO

BEJRUT, 18. decembra – Odredi libanonske »krščanske« milice pod poveljstvom izraelskega varovanca majorja Hadada so davi napadle več palestinskih oporišč na območju, ki ga nadzorujejo mirovne sile OZN v južnem Libanonu. Kakor je poročal bejrutski radio, je bilo v teh napadih ubitih osem ljudi in uničenih 12 hiš.

Položaj turške manjšine v Grčiji

ATENE, 18. decembra (Tanjug) – Grška vlada bo s turško manjšino v zahodni Trakiji ravnala tako, kot bo turška vlada ravnala z grško manjšino v Istanbulu in okolici, kjer še danes živi največ Grkov na turškem ozemlju, piše provladni »Akropolis«. List dodaja, da sta zunanja ministra Grčije in Turčije Micotakis in Turkmen na nedavnem sestanku v Bruslju govorila tudi o položaju turške narodnostne manjšine na grškem ozemlju. Pobudo za pogovore o tem je dal turški minister.

Genscher na obisku v Pragi

PRAGA, 18. decembra (Tanjug) – Zahodnonemški zunanji minister Hans Dietrich Genscher je prispel na tridnevni obisk v ČSSR, kamor ga je povabil češkoslovaški zunanji minister Bohuslav Chnoupek. Uradni krogi v ČSSR pripisujejo dogodku velik pomen. O tem priča tudi poudarek, ki so ga obisku dala javna občila. Češkoslovaški listi so danes objavili Genscherjevo biografijo in sliko, kar sicer store samo ob obiskih najpomembnejših osebnosti.

Mandat na sedež bivše premierke

COLOMBO, 18. decembra (Tanjug) – Novi poslanec srilanške stranke svobode v parlamentu je postal Lakshman Jayakodi namesto Sirimavo Bandaranaike, ki so ji odvzeli državljanske pravice.

Kitajska delegacija v Pakistanu

ISLAMABAD, 18. decembra (Xinhua) – Pakistanski predsednik Zia ul Hak je sinoči v Ravalpindiju sprejel kitajsko vojaško delegacijo, ki jo vodi pomočnik načelnika štaba kitajske narodnoosvobodilne vojske Han Huazhi. Ob tej priložnosti je pakistanski predsednik poudaril, da izmenjava obiskov in izkušenj ni samo koristna za obe strani, temveč hkrati prispeva h krepitvi prijateljskih vezi med Pakistanom in Kitajsko.

Koordinacija sovjetskih in madžarskih načrtov

MOSKVA, 18. decembra (TASS) – V Moskvi so podpisali protokol o rezultatih koordinacije sovjetskih in madžarskih državnih načrtov za obdobje 1981–1985. V omenjenem času naj bi se blagovna menjava med državama v primerjavi z obdobjem 1976–1980 povečala za 1,5-krat in presegla 34 milijard rubljev. Na osnovi specializacije in kooperacije v proizvodnji se bo zlasti poglobilo sodelovanje v strojegradnji ter v kemični in farmacevtski industriji.

Proizvodnja hrane na lanski ravni

WASHINGTON, 18. decembra (Reuter) – Ameriško ministrstvo za kmetijstvo je sporočilo, da je letošnja proizvodnja hrane na svetu, ne upoštevaje kitajsko, ostala na lanskoletni ravni, ki se je prvič v sedmih letih zmanjšala. Letošnji triodstotni padec proizvodnje v razvitih državah pa pokriva mnogo večja proizvodnja v deželah v razvoju in precejšnje povečanje proizvodnje v socialističnih državah. Pa vendar bo letošnja proizvodnja hrane na svetu, čeprav se glede na minulo leto ni spremenila, za dva odstotka nižja.

Nahajališča urana v Indiji

NEW DELHI, 18. decembra – V Indiji so odkrili nova nahajališča urana, ki ga bo dovolj za vse potrebe sedanjega programa razvoja jedrske energije te države, je izjavil namestnik ministra za znanost in tehnologijo M. Sing v indijskem parlamentu. Kot je sporočila agencija AFP, kopljejo to rudo že v Singbumu v državi Bihar.

Svet republike ocenil mednarodno dogajanje

Sedanja blokovska zaostritev se odraža tudi kot krepitev pritiska na gibanje neuvrščenih držav

LJUBLJANA, 18. decembra – Svet republike se je danes sestal na 24. seji in na njej obravnaval nekatera tekoča vprašanja s področja mednarodnih odnosov. V uvodni obrazložitvi k tej problematiki je članica predsedstva SRS Vida Tomšič najprej ocenila sedanji mednarodni položaj, nato pa še delovanje Jugoslavije na mednarodnem področju.

V okviru prvega dela poročila, ki se je največji del nanašalo na nova krizna območja na svetu, je Vida Tomšičeva ugotovila, da je zadnji čas prišlo do hudega poslabšanja mednarodnih odnosov, do dodatnih blokovskih zaostritev in do pospeševanja oboroževalne tekme, iz vsega tega pa izvirajo tudi novi pritiski velikih sil na tista območja, ki doslej niso bila vključena v blokovsko delitev sveta in interesnih sfer, zaradi česar so pod vse hujšim pritiskom prav neuvrščene države. Značilnost sedanjega obdobja je tudi krepitev gibanja za demokratične pravice narodov in pa držav v njihovih medsebojnih odnosih, pri čemer pa se v te procese skušajo vključevati tudi tiste sile, ki imajo sredstva in možnosti za manipulacije. Ko je poročala o položaju na Poljskem, je Vida Tomšič ugotovila, da je položaj zelo zapleten: razrešijo ga lahko samo Poljaki sami na podlagi resničnega socialističnega interesa svojih delavskih množic.

Kar zadeva delovanje Jugoslavije v mednarodnih odnosih, ostaja neuvrščenost tista razredna pozicija, ki slej ko prej opredeljuje delovanje Jugoslavije na mednarodni sceni. Ob ugotovitvi, da je neuvrščenost postala močan dejavnik v mednarodnih odnosih, pa je Vida Tomšič ugotovila tudi, da prihaja hkrati s tem tudi do poskusov devalvacije tega gibanja, pri čemer so ti poskusi tako zunanji kot tudi notranji, ki se kažejo kot poskusi vezati gibanje neuvrščenih na interese tega ali onega bloka. Prihaja tudi do protislovij znotraj samega gibanja – vojna med Irakom in Iranom je primer tega –, teh novih pojavov pa se bodo morali neuvrščeni lotiti z novimi prijemi in z veliko potrpežljivosti. Kar zadeva odnose s sosednjimi državami pa je Vida Tomšičeva ugotovila, da se uspešno razvijajo v skladu z našo občo usmeritvijo v prid dobrososedskim odnosom.

MARJAN SEDMAK

Kako zaposliti tujce?

Podatki o naraščanju nezaposlenosti v ZRN se neposredno nadaljujejo v razpravo o tem, kaj storiti s tujimi delavci, če ponovno pride do krize

OD NAŠE DOPISNICE

BONN, 18. decembra – Podatki o naraščanju nezaposlenosti v Zvezni republiki Nemčiji se praktično neposredno nadaljujejo v razpravo o tem, kaj storiti s tujo delovno silo, če bi prišlo v naslednjem letu do nove krize v zaposlovanju. Vprašanje namreč zelo hitro dobi odmeve v bolj ali manj izrazitem sovraštvu do tujcev, ki jih zlasti prizadeti sloji delavstva štejejo za poglavitne vzroke nezaposlenosti (nemških) delavcev. V širšem merilu taka stališča vzpodbuja tudi nepisano načelo, da so tuji delavci še vedno neka vrsta »rezervne delovne sile«, ki naj bo zaposlena samo toliko časa, dokler gre gospodarstvu dobro.

Proti takim mnenjem in za nekatere novosti v zaposlovalni politiki do tujcev je nastopil predsednik zvezne ustanove za delo Josef Stingl. Za začetek svoje analitične izjave je Stingl poudaril, da ni mogoče prezreti prispevka tujih delavcev k vzponu zahodnonemškega gospodarstva in da jih »preprosto ni mogoče poslati domov tedaj, ko postanejo odveč«. Verjetno je Josef Stingl pod vtisom statističnih podatkov o naraščanju števila tujih delavcev, zlasti otrok pod šestnajstimi leti, dal v razpravo tudi predlog, naj bi odpravili ukrep o prepovedi zaposlovanja tujih delavcev, ki prihajajo iz držav zunaj Evropske gospodarske skupnosti. Po njegovem bi sprostitev zaposlovanja v določenem obdobju v celoti zmanjšala pritisk na zaposlovanje v zvezni republiki in za primer takega »tržnega urejanja« potreb po zaposlovanju omenil italijanske delavce. Ker se ti ne bojijo, da se ne bi mogli več zaposliti, če bi se enkrat že vrnili domov, ne težijo v taki meri k stalnemu ostajanju v Zvezni republiki Nemčiji, kar je, domnevno, za turške delavce eden izmed poglavitnih vzrokov za ostajanje in pritegovanje ostalih članov družin. Odlok o prepovedi zaposlovanja novih delavcev iz septembra 1973 je zaustavil pritok nove delovne sile iz dežel zunaj EGS, vendar je dal članom družin pravico, da pridobijo dovoljenje za delo. Statistični podatki govorijo, da je večji del letos na novo zaposlenih tujih delavcev dobil dovoljenja v okviru načela o povezovanju družin. Josef Stingl torej meni, da bi ekonomske razmere in količina razpoložljivih mest na tržišču dela urejala prihajanje in odhajanje tujih delavcev, v čemer je videl tudi priložnost, da bi še ostali povezani s svojimi matičnimi državami in da bi se laže odločili, ali bodo dokončno ostali v ZRN ali pa se vrnili domov.

Stingl je v tej zadnji analizi položaja tujih delavcev nastopal izjemno strpno do vprašanja »integracije« tujih delavcev, ki po njegovem nikakor ne bi smela pomeniti asimilacije.

Mladim ljudem naj bi ostala odprta pot odločitve o tem, v katero deželo se bodo pozneje vključili. »Integracija ne bi smela teči tako, da bi tuji delavci izgubljali nacionalno in kulturno identiteto«, je dejal strokovnjak za zaposlovanje. Očitno je, da se je njegova, na nek način pragmatična smer razmišljala na podlagi ekonomskih dejstev prekrižala z nekatermi drugimi mnenji, ki izhajajo iz sicer utemeljene skrbi za prilagojenost tujcev iz različnih kulturnih in civilizacijskih okolij, ki pa v tej skrbi za »prilagajanje« in učenje nemščine, pozabljajo številne negativne posledice, povezane z iztrganjem iz matičnega okolja.

Razprava o tem nikakor ni končana, posebej še, ker povečan pritisk na delovno tržišče znova odpira geslo o »prednostnem položaju domačih delavcev pred tujimi«, hkrati pa strokovnjaki za zaposlovanje sodijo, da bo ZRN ob koncu prihodnjega leta spet potrebovala več delovne sile. Nihanja štejejo za začasna in Josef Stingl je očitno v svoji izjavi poskusil najti nekak regulativ, da se v vmesnem času manjše zaposlenosti socialni problemi ne bi nakopičili.

Po zadnjih statističnih podatkih je od septembra 1979 naraslo število tujcev za tristotisoč (na 4,4 milijone), od česar je četrtina ljudi mlajša kot 16 let. Leta 1973, ko so zaustavili novo zaposlovanje, je bilo v ZRN 487.108 otrok pod 16 leti, zdaj pa jih je milijon dvestotisoč. Število Jugoslovanov se je v zadnjem letu povečalo s 620 tisoč na 631,9 tisoč, kar pomeni da je jugoslovanska skupina najmočnejša za turško (ta šteje že skoraj milijon in pol ljudi) in malo pred italijansko. Število jugoslovanskih otrok pod 16 leti je v enem letu poraslo za devet tisoč na 138,5 tisoč.

MOJCA DRČAR-MURKO

Spremembe v sistemu carinskih olajšav EGS

Deveterica uvedla merila, ki kategorizirajo 123 držav v razvoju, uporabnikov tega sistema

BRUSELJ, 18. decembra (Tanjug) – Ob izteku prvega desetletja (1971–1980) veljave tako imenovanih splošnih trgovinskih preferencialov EGS za države v razvoju je zahodnoevropska deveterica sprejela načelen sklep o podaljšanju veljave tega sistema carinskih olajšav do leta 1990 in določila konkretni režim za leto 1981.

Novo desetletje teh olajšav EGS se časovno ujema s strategijo ZN za razvoj v prihodnjem desetletju (1981–1990). Lahko pa bi rekli, da je – vsaj kar zadeva režim, ki so ga konkretno določili za leto 1981 – to tudi edina povezava med preferenciali EGS in vsebinskimi načeli strategije ZN za razvoj. Celotna vrednost uvoza iz držav v razvoju v EGS po sistemu carinskih olajšav bo namreč v letu 1981 ostala na dosedanji ravni. Neznatno povečanje (za povprečno dva odstotka) ni posledica spremembe doslej restriktivnih olajšav, temveč dejstva, da bo deveterica s prvim januarjem postala deseterica, ko se bo EGS priključila Grčija. To še bolj zmanjšuje relativno vrednost tega sistema.

Novi sistem EGS, katerega načela bodo obveljala s shemo za leto 1981, vsebuje več sprememb. Med njimi je najbolj očitna uvedba meril, ki kategorizirajo 123 držav v razvoju, potencialnih uporabnikov tega sistema carinskih olajšav.

Na podlagi teh »meril«, ki jih je določila EGS, so količinsko ali vrednostno omejene konkretne možnosti uvoza iz vsake izmed 123 držav v razvoju na trg EGS.

S prekoračitvijo teh »kontingentov«, določenih z novim sistemom EGS za vsako državo v razvoju posebej, bodo ukinjene carinske olajšave in avtomatično bo obveljala polna carinska stopnja EGS. Ta avtomatizem (ki torej onemogoča sporazumne rešitve z državami v razvoju) je bil tudi po mnenju same komisije EGS v Bruslju ena velikih pomanjkljivosti prejšnjega sistema. Z razdelitvijo držav v razvoju pa verjetno skušajo v praksi še bolj zaostriti restriktivnost pri konkretnem uveljavljanju olajšav EGS.

Priznanje našemu novinarju

BONN, 18. decembra – S prisrčno slovesnostjo se je v Bonnu akreditirani zbor tujih novinarjev, zbran v okviru »Združenja tujega tiska« (okoli 300 članov) poslovil od svojega predsednika v dveh zaporednih mandatih, dosedanjega vodje Tanjugovega biroja v Bonnu, Iva Vajgla.

Na slovesnosti so bili navzoči novi predstavnik zvezne vlade za tisk Kurt Becker, predsednik konference zahodnonemških novinarjev Ernst Ney, bonski župan Jürgen Endemann, prejšnji predstavnik vlade za tisk Amin Grünewald in predstavniki vseh treh večjih političnih strank. Slovesnosti je prisostvoval tudi jugoslovanski veleposlanik v Bonnu Radovan Makić.

Slovo je uokviril jugoslovanski kulturni in informativni center iz Kölna, ki je prostore Združenja tujega tiska opremil s slikami slovenskega akademskega slikarja Silvestra Komela, ki ta čas razstavlja v prostorih centra v Kölnu.

M. D. M.

Ini kopni dohodek zaradi dražje nafte

Povedali so, da bo nafta, ki jo uvažajo, dražja za 30 dolarjev pri toni – Denar za Lendavo?

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 18. decembra – Po zadnjih podražitvah predvideva Ina, da bo stala tona nafte v državah, iz katerih največ uvažamo, 307 dolarjev, se pravi, da se bo podražila za 30 dolarjev. To so povedali na današnji tiskovni konferenci, kjer so dali približne ocene, ker še niso dobili uradnih obvestil o novih cenah nafte.

V Ini-Zagreb so novinarjem postregli tudi z naslednjimi podatki: V letošnjem letu je Jugoslavija uvozila 10,9 milijona ton nafte, kar je za 12 odstotkov manj kot v letu 1979.

Trenutno kaže, da bo Jugoslavija v letu 1981 uvozila še manj nafte. V Ini pravijo, da bo znašal uvoz 10,2 milijona ton nafte, od česar naj bi Ina uvozila 5,3 milijona ton. Po planu naj bi v prihodnjem letu doma načrpali 4,3 milijona ton nafte, tako da bodo naše rafinerije predelale za potrebe domačega tržišča 14,5 milijona ton nafte.

Razen tega, pravijo v Ini, je predviden uvoz 1,2 milijona ton naftnih derivatov.

V Ini predvidevajo, da bo v prihodnjem letu najbolj primanjkovalo mazuta in kurilnega olja.

Na tiskovni konferenci je direktor Ina-nafta Lendava Jože Varga odgovarjal tudi na vprašanja o graditvi rafinerije v Lendavi. Dejal je, da se Slovenija ni odrekla temu projektu, pač pa ni rešeno vprašanje, na kakšen način zagotoviti slovenski delež denarja za to rafinerijo, se pravi 1,3 milijarde dinarjev (Hrvaška jih bo prispevala nad 4 milijarde dinarjev). V Lendavi, ki je povezana z jugoslovanskim naftovodom, so letos predelali 520.000 ton surove nafte.

● Na današnji tiskovni konferenci so tudi povedali, da bo zadnja podražitev nafte na svetovnem trgu za Ino-Zagreb večja, kot bo letošnji dohodek sozda, ki ga cenijo na 5 milijard dinarjev. Zato zahtevajo podražitev naftnih derivatov.

PETER POTOČNIK

OD VSEPOVSOD

Bolniški dopust

RIM, 18. decembra (ANSA) – Neapeljskega stražnika Alfonsa Perrello je mestna uprava odpustila iz službe. Dva meseca je bil zaradi »depresij in živčnih motenj« na bolniškem dopustu. Na zdravljenje se je odpeljal na Ciper, kjer se je v hotelu Hilton v Nikoziji zaposlil kot pianist.

Portret današnje Italijanke

RIM, 18. decembra (ANSA) – V Italiji nihče več ne mara vloge gospodinje. Tako vsaj kaže raziskava o družbenem položaju žensk, ki je te dni prišla v javnost. 72 odstotkov vprašanih meni, da družba ne priznava gospodinjskega dela, 80 odstotkov ga označuje za utrujajoče in dolgočasno. Nič čudnega torej, če si ženske želijo najti zaposlitev daleč od kuhinjskih loncev, pa čeprav bi zato morale dvakrat toliko delati, 55 odstotkov žensk si želi na delo zaradi neodvisnosti, 40 odstotkov pa, ker bi rade družbeno delovale. Skoraj je ni, ki bi hotela ves čas ždeti doma in čakati na moža in otroke.

Taksistka ne mara tujcev

HAMBURG, 18. decembra (AP) – Mestna uprava v zahodnonemškem Wolfsburgu je neki sedeminštiridesetletni taksistki zagrozila, da ji bo vzela dovoljenje. Že nekaj tednov se ženska brani voziti tujce; tako je pred nedavnim zavrnila zdravnika, ki so ga klicali k bolniku, samo zato, ker ni Nemec. Ogorčenje je vzbudila tudi njena zahteva, da morajo invalidi plačevati več kot drugi ljudje. Razen tega je v svoje vozilo nalepila parolo neonacistične stranke NPD: »Tujci stop – Nemčijo Nemcem«. Mestna uprava jo je že kaznovala z več globami, če pa to ne bo zaleglo, ji bodo prepovedali opravljati delo.

Uspeh milanske policije

MILANO, 18. decembra (AFP) – Pred kratkim je milanska policija zaplenila turškim preprodajalcem tri kilograme heroina. Ocenjujejo, da je zaplenjeno mamilo vredno tri milijarde lir. Preprodajalci so bili Turki, ki so si v Milanu najeli stanovanje in ga uporabljali kot trgovski urad. Policija jih je iskala že tri mesece.

Kolera v Sri Lanki

COLOMBO, 18. decembra (Tanjug) – Za kolero, ki se je pred štirinajstimi dnevi pojavila v predelu Manar severno od Colomba, je zbolelo že 25 ljudi. Štirje bolniki so bolezni doslej podlegli, drugače pa se število obolelih zadnje dni v samem Colombu ni povečalo. Kot so sporočili davi, so vir okužbe odkrili, javnost pa opozarjajo, naj ne pije neprekuhane vode.

Kolumbove »zasluge«

LONDON, 18. decembra (UPI) – Slavni pomorščak Krištof Kolumb po vsem sodeč ni le odkril Amerike, ampak je prvi prinesel v Evropo sifilis. Tako vsaj trdi britanski medicinski časopis »Lancet«, ki piše, da je Evropa spoznala sifilis šele po Kolumbovem prihodu in da pred njegovim potovanjem v medicinski literaturi ni bil nikoli omenjen. Menijo, da so nevarni spominek prinesli mornarji Kolumbove posadke, če že ne sam kapitan. Po vrnitvi z dolgega potovanja v Novi svet leta 1496 je Kolumb dobil artritis in pokazali so se še drugi znaki sifilisa.

Premetena kazen za tatove

CEDAR RAPIDS, 18. decembra (UPI) – Tisti, ki bodo iz nacionalnega parka v Lynnu (ZDA) kradli jelke in omorike, si bodo naredili slabo uslugo. Vodstvo parka je vsa drevesa, ki bi lahko prišla v poštev kot novoletni okras, dalo poškropiti s posebno zmesjo strupa, ki odbija zajce in druge škodljivce. Na sobni temperaturi se ta zmes razkroji in oddaja silno neprijeten vonj.

Twiggy se boji

LONDON, 18. decembra (AP) – Zaradi uboja slavnega Beatla Johna Lennona je znamenita britanska manekenka Twiggy z možem Michaelom Whitneyem in dveletno hčerko pospešila vrnitev domov. Iz Los Angelesa se namerava v domovino vrniti drugo leto. Dolgo časa je že odlagala vrnitev, zdaj pa jo je k tej odločitvi spodbodel uboj Lennona in vse večje nasilje v Ameriki.

Jastreb v diplomaciji

Natovski krogi v Evropi zadovoljni z imenovanjem generala Haiga za zunanjega ministra ZDA – Zaostritev ameriških obrambnih stališč?

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BRUSELJ, 18. decembra – Imenovanje generala Alexandra Haiga za novega ameriškega zunanjega ministra je v krogih evropskih članic severnoatlantske organizacije je po pričakovanju – naletelo na ugoden odmev. Pri izražanju zadovoljstva očitno prednjači generalni sekretar pakta NATO Joseph Luns, ki je sinoči v posebni izjavi pozdravil Reaganovo izbiro za ključno mesto v novi ameriški administraciji, dodajajoč da je general Haig »osebnost z očitnimi kvalitetami« in »da smo se vsi, ki smo generala Haiga poznali v Bruslju, razveselili ob njegovem imenovanju«. Nizozemski politik ugotavlja, da bo minister Haig, »ki dobro pozna pozicije evropskih članic zavezništva«, dal novo spodbudo čezatlantskemu dialogu.

Slednja ugotovitev je tudi jedro siceršnjih razmišljanj v krogih severnoatlantskega vojaško-političnega pakta, kajti evropske članice te organizacije so predsedniku Carterju zamerile predvsem, da je medzavezniške odnose podredil dogovarjanju s Sovjetsko zvezo, da se je o sporazumu SALT-2 pogajal, ne da bi vsaj posredno vključil tudi Zahodno Evropo ter – končno – da je Amerika z načrtom o »modernizaciji taktičnih jedrskih sil NATO« v Zahodni Evropi ter s koncepcijo »porazdelitve vlog«, ki povečuje finančne in vojaško-strateške obveznosti evropskih članic NATO, polagoma odmika svoj »obrambni dežnik« na stari celini. Že po tej logiki razmišljanja naj bi nekdanji poveljnik atlantskih sil v Zahodni Evropi spremenil usmeritev ameriške diplomacije, ki sta jo vodila Cyrus Vance in Edmund Muskie. Med bivanjem v Monsu, kjer je glavni štab zahodnoevropskih sil severnoatlantskega pakta, se je general Haig zavzemal za krepitev atlantskega dialoga ter za povečanje obrambnih izdatkov.

Ko je junija lani odhajal s položaja v NATO, je general Haig izrazil skeptičnost o dolgoročnosti sporazuma SALT-2, ugotavljajoč, da je najpomembnejša dilema tega desetletja, ali bo sporazum o omejitvi strateškega oboroževanja omogočil ustavitev tempa naraščanja sovjetskega vojaškega potenciala. Če upoštevamo, da je po njegovi vrnitvi v Ameriko prišlo do sovjetske vojaške akcije v Afganistanu ter da je v svetu izbruhnilo še nekaj kriznih žarišč, je mogoče sklepati – kot recimo sklepajo nekateril tukajšnji komentatorji – da bo prihod Alexandra Haiga v State Department pomenil zaostritev ameriških pozicij na obrambnem področju.

Sicer pa prve časniške ocene med Haigovimi »grehi« omenjajo, da gre za edinega aktivnega udeleženca »afere Watergate«, ki je še ostal na političnem površju (to ugotovitev skušajo »omiliti« s pripombo, da je prav Haig omogočil »prehod« od Nixona na Forda), da je bil vpleten v tajno bombardiranje Kambodže, da mu primanjkuje političnih izkušenj in da bi Reagan, ki sam nima »državniške preteklosti«, morda bolje storil, ko bi za ključno osebnost v novi administraciji imenoval bolj izkušenega državnega sekretarja.

Med »pozitivnimi točkami« novega zunanjega ministra ZDA omenjajo, da je prav on pričel diplomatsko akcijo za vrnitev Grčije v vojaško poveljstvo pakta NATO.

BOŽO MAŠANOVIĆ

ČGP DELO
TOZD PRODAJA

vabi

RAZNAŠALCE, RAZNAŠALKE

za dostavo jutranjika DELO na dom na območju LJUBLJANA-POLJE

Če želite delati le nekaj ur dnevno in biti za svoje delo dobro nagrajevani

pošljite svoje ponudbe ali se osebno zglasite v oddelku NAROČNINE, Ljubljana, Parmova 33, telefon 347-971.

18-223

Knjigovodski delavci!

Za dela ob zaključnem računu potrebujemo

finančne knjigovodje in saldakontiste

Delo po pogodbi. Čas dela po dogovoru.

Zglasite se osebno na naslov KNJIGOVODSKI BIRO GROSUPLJE, Adamičeva 15 ali nas pokličite po tel. 772-854.

18-87100

GRADIS

GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD GE NIZKE GRADNJE
Maribor, Lavričeva ul. 3

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

GEOMETRA

za opravljanje del na ljubljanskem območju

Pogoj: srednja strokovna izobrazba gradbene geodetske smeri
3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju del geometra
Poskusno delo traja 2 meseca

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: GIP GRADIS TOZD GE Nizke gradnje Maribor, Lavričeva ul. 3.

18-8724

Menice brez kritja so družbeno zlo

Nedavna kontrola je ugotovila, da se tudi banke ne morejo upreti skušnjavi

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Nedavna kontrola izdajanja menic je ugotovila, da kar precej organizacij združenega dela izdaja menice brez kritja. Kontrolo so uvedli po delegatskem vprašanju, ki ga je v skupščini SFRJ zastavil Nijaz Dizdarević.

Ugotovili so, da več kot 13 odstotkov organizacij združenega dela – s kontrolo sicer niso zajeli večjega števila delovnih organizacij – nezakonito izdaja menice, kar nedvomno vpliva na motnje v blagovno-denarnih odnosih.

Nekatere »nepokrite menice« so bile izdane na vsote večje od 50 milijonov dinarjev, iz česar je moč sklepati, da so takšni prekrški veliko resnejši kot na primer že razširjena praksa izdajanja čekov brez kritja, ki jih podpisujejo posamezniki.

Med kolektivi, ki izdajajo menice brez kritja, so tudi nekatere banke. Kontrola je ugotovila vrsto nezakonitosti v poslovanju z menicami v več kot 200 organizacijah združenega dela in v dveh bankah.

Te nezakonitosti so ponarejanje menic, izdajanje menic brez avala ali z rokom daljšim od devetdeset dni, menični poroki pa so tudi nelikvidni uporabniki družbenih sredstev.

Izdajatelji takšnih menic želijo zagotoviti lastno likvidnost ter povečanje dohodka in prihodka – v bistvu pa gre za prikazovanje večjega finančnega rezultata od realno doseženega.

V oceni tega pojava je rečeno, da se izdajanje menic brez kritja giblje od tako imenovanih koristnih malverzacij do prikrivanja izgub. Posledice so seveda negativne, ker se tako nezakonito poveča denarna masa, to pa povzroča motnje na trgu.

Pri tem gre tudi za prisvajanje nezasluženega oziroma tujega dohodka. Služba družbenega knjigovodstva je zaradi nezakonitega poslovanja z menicami vložila kar 122 prijav.

Hkrati bodo povečali sodelovanje z organi pregona, s tožilstvi in sodišči ter tako onemogočili ta pojav.

Predvsem od združenega dela bo odvisen izvoz

Na odboru za plan in razvojno politiko zbora republik in pokrajin je kosovska delegacija predložila dopolnilo resolucije o prednostih razvoja Kosova

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. decembra – Med današnjim nadaljevanjem usklajevanja stališč delegacij v odboru zbora republik in pokrajin za plan in razvojno politiko o osnutku resolucije družbeno-gospodarskega razvoja v prihodnjem letu so potrdili kvantifikacije (stopnja rasti, uvoza in izvoza), ki jih je predlagal ZIS, vendar je kosovska delegacija hkrati vztrajno zahtevala, naj bi v resolucijo vključili določilo o ciljih celotne skupnosti za odpravo zaostajanja Kosova.

V ponovni razpravi o predlaganih stopnjah rasti družbenega proizvoda ter izvoza in uvoza v prihodnjem letu je slovenski delegat predlagal, da naj bi namesto predlagane 7-odstotne rasti izvoza sprejeli 8-odstotno stopnjo. Drugi delegati so načeloma podprli ta predlog, vendar naposled predlagane spremembe niso sprejeli. Kot je pripomnil hrvaški delegat Berislav Šefer, smo namreč vsi brez dvoma za čim večji izvoz, ker nas to lahko najprej reši težav plačilnega primanjkljaja. Vendar pa je po mnenju Berislava Šeferja in drugih delegatov že 7-odstotna rast izvoza precej ambiciozen cilj spričo omejenih realnih možnosti gospodarstva za izvoz.

Slovenski delegat Marko Bulc se je strinjal s takšno argumentacijo in celo jasno poudaril, da očitno same številke ne morejo razrešiti problemov. Lahko glasujemo za marsikaj, je pripomnil, vendar bodo dosežki odvisni predvsem od združenega dela, ki lahko edino uresniči načrtovano. Zato so le pogoji, ki jih bomo zagotovili za delo združenega dela, tisti odločilni dejavnik, od katerega je odvisna tudi stopnja rasti izvoza.

Podobna razprava je stekla tudi o vprašanju energetskih virov oziroma nafte. Vojvodinska delegacija je bila mnenja, da bi morali sprejeti določilo, ki bi omogočalo dodatni uvoz nafte za potrebe gospodarstva, če bi imeli plačilno-bilančne možnosti za to oziroma potrebne devize.

Vendar tudi tega predloga niso sprejeli, češ da naj bi ob tem razpravljali tedaj, ko se bodo pokazale realne, konkretne potrebe po tem.

Kosovska delegacija (delegat Avdi Bakalli) si je pridržala pravico, da še vztraja pri svojem predlogu in tako dejansko predložila dopolnilo k formulaciji o zagotavljanju prioritet za razvoj Kosova. Po predlogu te delegacije naj bi namreč prav zaradi dejstva, da Kosovo še vedno ni doseglo najhitrejše rasti v jugoslovanski skupnosti, čeprav smo to že večkrat označili kot prednostno nalogo in edini način, da bi zmanjšali precejšnje razlike, sprejeli formulacijo, ki nekako loči Kosovo od drugih manj razvitih področij. Druge delegacije se še niso dokončno izrekle o tem predlogu, ker so potrebni širši posveti, o predlogu pa se ni izrekel tudi zvezni izvršni svet.

FEDJA ZIMIĆ

● **BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Delegati odbora zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za manj razvita področja so na današnji seji nadaljevali usklajevanje stališč do dela osnutka resolucije gospodarskega razvoja države v letu 1981, ki zadeva manj razvita področja. Posebno pozornost so namenili carinskim olajšavam, ki naj bi veljale za uvoz specifične opreme za gradnjo objektov. Poudarili so, da je treba v skladu s prizadevanji za hitrejši razvoj manj razvitih spodbujati carinske olajšave pri uvozu opreme za objekte, ki jih gradijo po načelu združevanja na dohodkovni podlagi med manj razvitimi področji in partnerji iz razvitih krajev. Čeprav stališč do tega vprašanja niso dokončno uskladili, so se delegati zedinili, da naj bi ZIS nujno podrobneje obdelal vprašanje carinskih olajšav s posebnim aktom in sicer najkasneje do konca prvega polletja prihodnjega leta:**

Stoenke bodo prodajali tudi v Alžirijo

»Crvena zastava« je že sklenila pogodbo za prodajo 8000 avtomobilov

ALŽIR, 18. decembra (Tanjug) – Predstavniki naše največje tovarne avtomobilov »Crvena zastava« so se v Alžiru pogovarjali s predstavniki podjetja »Sonacome« o pošiljkah vozil »zastava 101«, ki jih je Alžirija pred kratkim kupila, in o morebitnih novih pogodbah ter seznanili alžirske partnerje s proizvodnimi možnostmi »Crvene zastave«. »Crvena zastava« je že sklenila pogodbo o prodaji 8000 avtomobilov v Alžirijo prek beograjske zunanjetrgovinske delovne organizacije »Rudnap«.

Generalnega direktorja »Crvene zastave« Milenka Bojanića in generalnega direktorja »Rudnapa« Milana Vlatkovića je sprejel tudi alžirski minister za težko industrijo Mohamed Liasin. Med pogovorom, ki je stekel ob tej priložnosti, so govorili tudi o ugodnih možnostih za razširitev sodelovanja med jugoslovanskimi in alžirskimi partnerji.

ZIV TAM in Avtotehna bosta skupaj

Pri avtobusih ne kaže drobiti proizvodnje – Pomembna servisna dejavnost

MARIBOR, 18. decembra – Združena industrija vozil TAM in ljubljanska Avtotehna sta začeli priprave za združitev. Po njih in pa javni razpravi računajo, da bosta oba delavska sveta februarja prihodnjega leta lahko sklepala o združitvi. Gre v prvi vrsti za avtobuse. V ZIV so prepričani, da ne kaže izdelovati vse faze avtobusa sam, temveč da velja povezati proizvodne programe z drugimi organizacijami. V TAM naj bi v prihodnje izdelovali samo mehanične unificirane sklope za avtobuse, Avtotehna pa išče svoj nadaljnji razvoj v povezavi s proizvodnjo, ki ji bo omogočila racionalno izkoriščanje prostih delavniških, servisnih in skladiščnih zmogljivosti na Celovški cesti.

Za Avtotehno bo tudi pomembno, da bo po povezavi s TAM lahko razširila svojo dejavnost v trgovini in zastopništvu, prav tako pa bo lahko prevzela servisna dela za Tamova vozila v ljubljanski regiji.

M. K.

Agroživilstvo na obali združeno s turizmom

Obetavni načrti portoroške Droge, THP Portorož in sozda Timav – Leta 1982 pod skupno streho – Velike naložbe v »vrt« Slovenije – Podpora turizmu

KOPER, 18. decembra – Portoroška Droga, turistično hotelsko podjetje Portorož in sozd Timav z okrog 6000 zaposlenimi, ki bodo letos imeli skupno okrog 8,5 milijarde dinarjev celotnega prihodka, naj bi v 1982. leto stopili pod skupno streho. Ideja o oblikovanju velike in tudi uspešne asociacije, ki naj bi združevala kmetijsko proizvodnjo, predelavo, gostinsko – turistično dejavnost ter notranjo in zunanjo trgovino, na slovenski obali in Krasu ni nova, delno pa se je uresničila že z oblikovanjem sozda Timav, z najnovejšo pobudo pa je dobila »pravo težo«.

To so poudarili tudi na sinočnjem delovnem dogovoru, ki so ga imeli predstavniki omenjenih treh organizacij združenega dela in družbeno-politični delavci z obalno kraške regije s predsednikom republiškega izvršnega sveta Janezom Zemljaričem, predsednikom gospodarske zbornice Slovenije Andrejem Verbičem, izvršnim sekretarjem CK ZKS Petrom Tošem in drugimi.

Večja proizvodnja hrane, razvoj turizma, specializacija, smotrna delitev dela, boljša oskrba prebivalstva, povečevanje izvoza so osnovne naloge, ki naj bi jih učinkoviteje izpeljeval bodoči sozd. In ni razlogov, da pri tem ne bi bili uspešni.

Predvidena je tudi obnova 375 hektarov vinogradov in 440 hektarov sadovnjakov. Stalež krav na obali in Krasu naj bi se v naslednjem srednjeročnem obdobju povečal za 1250 glav, proizvodnja mleka pa z 8 na 13,5 milijona litrov mleka letno. Letno naj bi vzredili tudi po 2500 pitancev več (za to so velike možnosti v Brkinih in v zaledju slovenske obale), povečati pa nameravajo tudi izvoz pitancev s sedanjih 5 na 9 tisoč letno. Na območju obale in Krasa naj bi letno vzredili tudi po 5000 prašičev, kar 60 tisoč pa bi se jih za potrebe pršutarn in za zadostitev povpraševanja po svežem svinjskem mesu, zagotovili s sovlaganji v druge farme po domovini.

Omenili smo le del programov s področja proizvodnje hrane, vendar ne moremo mimo pridobivanja hrane iz morja, ki je ena od največjih, a še vedno premalo izkoriščenih možnosti na slovenski obali pa tudi vse bolj uveljavljene proizvodnje ekstraktov in začimb pri Drogi. Pozornost bodo posvetili tudi razvoju turizma, kjer je treba predvsem popestriti ponudbo, čeprav predvidevajo tudi vlaganja v nove hotele.

Skratka, načrtov je veliko, za nekaj milijard dinarjev in veliko lažje jih bo uresničiti v okviru večjega, močnega združenja kot pa ločeno, vsak zase. Zaprtost v tozdovske in občinske meje bo mogoče še ovira pri uresničevanju ideje o združitvi, čeprav je na dlani, da bo boljša organiziranost agroživilstva in turizma na slovenski obali lahko dala predvsem pozitivne rezultate. Omogočila bo tudi racionalnejše izkoriščanje družbenih sredstev ter naravnih prednosti, ki jih imata naša obala in Kras. Poreč ni daleč in marsikatero dobro izkušnjo bi lahko »pobrali« tudi tam.

DUŠAN GRČA

● **Slovenska obala ima pogoje, da bi postala vrt Slovenije mimogrede: proizvodnja vrtnin, na primer, je bila v slabših pogojih kmalu po vojni večja kot danes – in ima tudi pogoje za razvoj živinoreje, druge kmetijske proizvodnje ter za najvišje oblike izvoza, ki se nam ponujajo s turizmom. Omenjene organizacije trenutno še vsaka zase, a kot pravijo usklajeno načrtujejo, da se bo proizvodnja vrtnin v prihodnjih letih povečala od sedanjih 6000 na skoraj 10000 ton letno, da bodo meliorirali okrog 560 hektarov kmetijskih površin, v vrtnarsko proizvodnjo bo vključenih 200 hektarov, v poljedeljsko pa naj bi na novo vključili okrog 600 hektarov. Pri tem je pomembno, da bodo v to vključeni številni kooperanti (zdaj jih imajo okrog 2100).**

Še premalo storjenega za Lenarčane

Plan uresničili z večjo racionalizacijo proizvodnje – Naložbe zaostajajo

LENART, 18. decembra – Čeprav je Slovenija zelo razvita republika, ima na svojem območju precej takih krajev, ki so še dokaj nerazviti. Eno od takih je tudi lenarško. Slovenjegoriška lenarška občina je namreč na repu razpredelnice razvitosti v Sloveniji.

Tudi zaradi tega se je v Lenartu sestala komisija izvršnega sveta skupščine SR Slovenije za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja v naši republiki.

V uvodnem poročilu je predsednik lenarškega izvršnega sveta Edo Zorko opozoril na mnoge pomanjkljivosti pri izvajanju dosedanjega zakona o nerazvitih. Lenarčani so res po letu 1971 veliko pridobili, vendar pa je to le kaplja v morje. Višek delovne sile je pri njih še vedno prevelik. V letih 1971/75 je bila stopnja rasti zaposlenosti kar 9,8 odstotka, ta rast se je nadaljevala tudi v sedanjem srednjeročnem obdobju, vendar vse to ni bilo dovolj učinkovito.

V lenarški občini so nekatere večje delovne organiazcije postavljale le majhne obrate. Niso pa še dobili kake večje delovne organizacije. Tudi načrt za naslednjih pet let kaže, da ne bo nič bolje.

Lenarčani so doslej naredili vse, kar so mogli. Plan so uresničili, vendar le na račun več izmen in večje racionalizacije proizvodnje; pri investicijah pa so v zaostanku za več kot 50 odstotkov. To pa kljub temu, da že vrsto let ponujajo vsakemu, ki bi pri njih hotel graditi, v njihovi industrijski coni komunalno urejeno zemljišče zastonj.

Komisija je razpravljala tudi o predlogu odloka o območjih, ki v obdobju 1981–1985 štejejo med manj razvita območja v naši republiki. Ob tem so pripomnili, da ni smiselno v odloku naštevati vseh, saj jih je veliko, še posebej, če bi šli po krajevnih skupnostih. Nerazvite pa je treba razdeliti v tri kategorije: po občinah, na geografska območja in na obmejna območja. Delegati so osnutek v celoti podprli, zato se bodo kasneje odločali še o predlogu tega odloka.

VASJA VENTURINI

Lotevajo se programov

Metalka ne namerava niti izdelovati niti sestavljati računalnikov, temveč razvijati uporabne programske rešitve za zajemalno opremo

LJUBLJANA, 18. decembra – »V Metalki nimamo niti želje niti namere, da bi se lotili proizvodnje ali sestavljanja računalnikov, saj za to nimamo nikakršnih proizvodnih zmogljivosti,« je dejal inž. Tit Turnšek, svetovalec generalnega direktorja Metalke.

Ljubljanska Metalka zastopa na našem trgu ameriško firmo MDS, ki izdeluje in prodaja predvsem zajemalno računalniško opremo; ta je vgrajena že v okrog 300 računalniških sistemih v naši državi. Metalka skrbi za vzdrževanje te zajemalne opreme, poskrbela pa je tudi za šolanje kadrov, da se usposobijo za delo s to opremo.

Pri dosedanjem delu so ugotovili, da uporabniki močno pogrešajo različne, posamičnim zahtevam in potrebam prilagojene programske rešitve za zajemanje in kontrolo podatkov.

Zato so začeli razvijati in pripravljati programe za zajemanje in kontrolo podatkov pri vodenju skladišč sistemov, nadzorovanju materialnih tokov (zaloge reprodukcijskega materiala) in podobno – torej za področja, kjer imajo izkušnje, ki jih lahko s pridom posredujejo vsem, ki začenjajo uvajati sodobnejšo skladiščno tehnologijo, računalniško zasnovane sisteme za nadzorovanje in vodenje materialnih tokov itd.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju nameravajo to dejavnost načrtneje razvijati in krepiti.

Konec tega meseca bo v Metalkinem centru za obdelavo podatkov začel delovati nov, večji in zmogljivejši računalniški sistem, na katerega bo mogoče priključiti 120 terminalov; od teh jih bo polovica zadostovala za potrebe Metalke, polovico pa so jih ponudili poslovnim partnerjem, zlasti še manjšim organizacijam, za katere bi lahko opravljali različne storitve (obdelava podatkov o gibanju zalog, posredovanje informacij o založenosti trgovine s posameznimi reprodukcijskimi materiali, tržnih informacij in pod.).

V Metalki sodijo, da bodo posebej še s posredovanjem informacij o založenosti trgovine, pa tudi proizvodnih organizacij z reprodukcijskim materialom, nadomestnimi deli za stroje in opremo in drugih, zlasti pa še tržnih informacij, začeli uspešneje opravljati zelo pomembno vlogo, ki jo ima trgovina na področju poslovnega informiranja.

ZDRAVKO STEFANČIČ

V BiH nakopali več kot 11 milijonov ton premoga

SARAJEVO, 18. decembra (Tanjug) – V Bosni in Hercegovini so v minulih desetih mesecih nakopali 11 milijonov in 439 tisoč ton rjavega premoga in lignita, kar je v skladu z načrtovano proizvodnjo. Od tega so nakopali 6 milijonov in 221 tisoč ton rjavega premoga ter 5 milijonov in 218 tisoč ton lignita. Sodeč po dosedanji proizvodnji se obeta, da bodo do konca leta bosansko-hercegovski rudarji proizvodni načrt (13 milijonov in 848 tisoč ton premoga) celo presegli.

Veliki načrti za razvoj ptt prometa

Sredi desetletja naj bi v Jugoslaviji imeli 4,1 milijona telefonskih priključkov

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – V naslednjem petletju se mora ptt promet hitreje razvijati, kajti samo tako bomo premostili prepad med gospodarskimi in družbenimi potrebami ter možnostmi tega sistema, so poudarili na konferenci ptt delavcev iz vse države.

Predvidevajo, da naj bi sredi naslednjega desetletja mestne telefonske centrale razpolagale že s 4,1 milijona priključkov, to pa pomeni 4,880.000 telefonov. Vzporedno s tem nameravajo kar štirikrat povečati zmogljivosti telegrafskih central, število pošt pa se naj bi dvignilo na 4.670. Te načrte bo seveda težko uresničiti, kajti od potrebnih 110 milijard dinarjev bodo vse ptt organizacije lahko zagotovile samo 35 odstotkov denarja. Zato so predlagali cel seznam nalog, da bi te načrte lahko uresničili: spremembe cen poštnih storitev, pa tudi to, da bi se domača industrija ptt opreme toliko razvila, da bi lahko letno proizvedla in montirala 400 tisoč telefonskih priključkov.

Z JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA (4)

Sredina

»Dne 18. novembra 1980 je bila na televiziji v dnevniku beseda SREDINA uporabljena sedemkrat v zvezah kot ‚XY je zrasel iz delavske sredine', dne 24. novembra 1980 pa na posvetovanju pisateljev petintridesetkrat v zvezah kot ‚knjižna sredina', ‚jezik posamezne sredine' in podobno. Kaj pravite?«

Posebno v sorodnih jezikih so pogoste besede s podobnim ali celo enakim zapisom ali izgovorom, vendar imajo lahko v posameznih jezikih različen pomen.

Taka je tudi beseda SREDINA. V slovenščini pomeni resnično SREDINA SREDIŠČE, na primer »iz sredine zemlje«, »aritmetična sredina med tri in sedem je pet«, »v francoskem parlamentu je ob levici in desnici še sredina«, »sredina mesta je gosteje naseljena kakor predmestja« ...

V srbohrvaščini ima ta beseda tudi še pomen OKOLJE, OKOLICA, na primer »momak iz naše sredine«.

In prav ta srbohrvaška SREDINA se je zaradi premajhne pazljivosti ali prevelike komodnosti piscev in govorcev preselila tudi k nam in postala vsemogočna in vsepomenska, na primer »meščanska sredina je drugačna od delavske«. Brez premisleka govorimo in pišemo »Pisatelj zajema iz svoje sredine«, ko gre vendar za DRUŽBO, OKOLICO, SKUPNOST, RAZMERE, iz katerih zajema, »Pri nas je ugodna delovna sredina«, ko gre za DELOVNE MOŽNOSTI ali DELOVNO OZRAČJE ali OKOLIŠČINE ZA DELO.

Govorimo in pišemo »o periferni sredini učiteljev«, ko mislimo na učitelje, ki delajo na podeželju ali NA MESTNEM OBROBJU, govorimo in pišemo o »jeziku posamezne sredine«, ko gre vendar za jezik posameznega NARODA, NARODNOSTI, SKUPINE, SKUPNOSTI, OBMOČJA, PODROČJA, OKOLJA, OKOLICE, OKOLIŠA, POKRAJINE, DEŽELE, DRŽAVE ...

Beseda SREDINA v tem pomenu torej v slovenščini ni potrebna.

ČLANI JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA:
JANEZ GRADIŠNIK
MATJAŽ KMECL
JANKO MODER
JANEZ SRŠEN
JANEZ STANIČ
JOŽE TOPORIŠIČ

Jezikovno razsodišče sekcije Slovenščina v javnosti pri RK SZDL je do tega tedna prejelo 24 prijav neodgovornega jezikovnega ravnanja: izmed njih bo izbralo najhujše, jih obravnavalo in o njih izreklo mnenje.

Razsodišče vabi vse posameznike, društva, ustanove in organizacije, ki jim skrb za slovenski jezik ni tuja, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošljejo na naslov: Sekcija »Slovenščina v javnosti«, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskega 7.

Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

Skoraj polovico naložb v aluminijski kombinat

Titograd praznuje 36-letnico osvoboditve in obnove – Naložbe v industrijo in kmetijstvo

OD NAŠEGA DOPISNIKA

TITOGRAD, 18. decembra – Črnogorsko glavno mesto bo jutri praznovalo 36-letnico osvoboditve in obnove. Titograd je bil namreč za Varšavo najbolj porušeno mesto v Evropi. Takrat je imela Podgorica 6000 prebivalcev, njihovo število pa se je sedaj povečalo za osemnajstkrat. Računajo, da je zaposlenih 30 odstotkov prebivalstva, poleg tega pa ima Titograd 35 tisoč učencev in študentov.

Gospodarstvo ima pomembno mesto v vseh dosedanjih in prihodnjih načrtih. Družbeni dohodek bo letos znašal sedem milijard dinarjev, narodni dohodek pa 1800 dolarjev na prebivalca. To je šele začetek približevanja nekaterim industrijsko razvitim republikam sredičem. Za naslednje leto načrtujejo tudi precejšnje naložbe v industrijo. Največ bodo vložili v drugo fazo gradnje aluminijskega kombinata – skoraj polovico načrtovanih naložb v prihodnjih letih.

Srednjeročni načrt razvoja titograjske občine v prihodnjih petih letih predvideva, da se bo družbeni proizvod povečal za 40 odstotkov. To bodo dosegli z razvojem lesne, kovinske in kemične industrije, z obnovo nekaterih obratov ter razširitvijo izbire in proizvodnje v aluminijskem kombinatu in industriji »Radoje Dakić« (tu bodo izdelali 700 gradbenih strojev, torej bodo podvojili proizvodnjo). Hkrati z industrijsko bodo povečali tudi kmetijsko proizvodnjo, predvsem z uresničitvijo projekta »Čemovsko polje«.

Da gre za pomembno dejavnost na vseh področjih, še najbolje priča podatek, da bodo odprli 8500 novih delovnih mest; po naravni poti pa se bo izpraznilo še 2000 delovnih mest, tako da problem nezaposlenosti ne bo več tako pereč.

Ob tej pomembni obletnici so v naselju Konik odprli novo osnovno šolo in dom družbenopolitičnih organizacij, na slovesni seji pa so podelili nagrade »osvoboditev Titograda«.

VLATKO IVANOVIĆ

Razvoj ob domačih virih

Republike in pokrajini so se dogovorile o strateških smereh razvoja vse skupnosti od ekonomske politike do varstva človekovega okolja

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. decembra – Med štirimi družbenimi dogovori o osnovah novega srednjeročnega načrta Jugoslavije med leti 1981 in 1985, ki so jih prejšnji teden podpisale vse republike in pokrajini, je najobsežnejši dogovor o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije, saj praktično ureja vse sfere tokov reprodukcije, od nalog in ciljev ekonomske politike v najširšem obsegu do stanovanjske gradnje, delovanja družbenih služb in varstva človekovega okolja.

Republike in pokrajini, podpisnice dogovora, so že takoj spočetka soglašale, da so osnovni skupni cilji in naloge v srednjeročnem obdobju osredotočeni predvsem na večje pridobivanje dohodka, in to predvsem z večjo produktivnostjo dela ter krepitvijo drugih kvalitativnih členov gospodarjenja. Nadalje je med enajstimi točkami skupnih ciljev navezovanje skladnejših blagovno-denarnih odnosov, in sicer s krepitvijo akumulativne sposobnosti organizacij združenega dela. Uspešnejše in intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela želijo republike in pokrajini doseči predvsem z napredovanjem izvoznih sposobnosti gospodarstva. Strukturna neskladja domačega gospodarstva želijo zmanjšati ali premagati z bolj smotrnim izkoriščanjem že obstoječih zmogljivosti in sredstev ter z večjo proizvodnjo, namenjeno izvozu. Glavni cilj, zvišati tehnično-tehnološko raven gospodarstva, naj bi republike in pokrajini, v skladu z obveznostmi, ki so jih prevzele s tem dogovorom, dosegle predvsem s hitrejšim razvojem in doslednejšim upoštevanjem lastnega znanstveno-raziskovalnega dela. Nadalje so podpisnice družbenega dogovora soglašale, da spadajo med prednostne cilje vseh nas rast produktivnega zaposlovanja, izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, razvoj in varstvo človekovega okolja, nadaljnja krepitev obrambne sposobnosti države ter skladnejši regionalni razvoj države, v okviru tega pa hitrejši razvoj manj razvitih ter uspešno obnavljanje in izgradnja krajev v Črni gori, ki jih je prizadel potres.

Naslednje poglavje družbenega dogovora republik in pokrajin ureja nekaj osnovnih vprašanj na področju energetike. Tako so rekli, da se bo proizvodnja električne energije z 59 tisoč milijonov kilovatnih ur v letu 1981 povzepela na približno 81 tisoč milijonov kilovatnih ur v letu 1985, s čimer podpisnice soglašajo.

Republike in pokrajini so sklenile, da v prihodnjem obdobju ne bodo gradile novih elektrarn na mazut, stare pa bodo pognale samo takrat, ko drugi viri ne bodo več mogli pokriti potreb po električni energiji. Poleg tega bodo republike in pokrajini podpisale še poseben dogovor o proizvodnji električne energije v atomskih elektrarnah, ki bo uravnaval celotno gradivo do leta 2000.

Kar zadeva področje energetike, so poudarili, da bo treba čim prej preiti na domače surovine, predvsem na premog, zato republike in pokrajini načrtujejo, da bodo s posodabljanjem starih rudnikov in odpiranjem novih do konca srednjeročnega obdobja dvignile proizvodnjo premoga s 45 milijonov ton v letu 1980 na 82 milijonov ton. Približno 32 milijonov ton naj bi pri tem prispevali novi rudniki.

Porabo nafte bo vsekakor treba zmanjšati, hkrati pa se bo morala povečati domača proizvodnja. Zato bodo razširili raziskave, ki naj bi nam v letu 1985 že zagotovile 5 milijonov ton domače nafte in 5 milijard kubičnih metrov domačega plina. Tega letna poraba nafte ne bi smela presegti 19 milijonov ton. Poleg tega so republike in pokrajini še soglašale, da bo pri predelavi nafte odpadlo na mazut največ 25 odstotkov.

● **V poglavju o strateških smereh razvoja kmetijstva so si bile republike in pokrajini edine, da je potrebna živahna rast proizvodnje, ki bo lahko pokrivala potrebe po hrani, surovinah za industrijo hrane, zagotovila ustrezne rezerve hrane za ljudi in živinske krme ter kontinuirano večanje izvoza. Pridelek pšenice bo moral preseči 6 milijonov ton, odkup naj bi obsegal približno 3,5 milijona ton, to poljščino pa bo treba tudi bolj smotrno uporabiti. Pridelek koruze naj bi se do konca leta 1985 dvignil na 12 milijonov ton, prireja mesa, tako za domače potrebe kot za izvoz, približno na 1,5 milijona ton, mleka približno na 5 milijard litrov in proizvodnja volne na 12 tisoč ton.**

Sprejeta je bila še vrsta določil o energetskih bilancah, ki jih bo treba, kot je rečeno v dogovoru, doseči najkasneje do 20. septembra letos za prihodnje leto.

V zvezi s surovinami in reprodukcijskimi materiali smo slišali, da bo težišče na razvoju in proizvodnji domačih surovin, na iskanju rezerv, gradnji novih zmogljivosti, plemenitenju in bogatenju železove rude, proizvodnji barvastih kovin in nekovin ter na gradnji zmogljivosti v začetnih fazah proizvodnje surovin in polizdelkov v črni in barvasti metalurgiji ter v kemiji.

Nadalje sledi obseg proizvodnje in porabe na tem področju. Tako naj bi poraba jekla poskočila s 4,8 na 6,1 milijona ton, poraba koksa z 2,5 na 3,3 milijona ton, železove rude s 4,7 na 8,5 milijona ton, železa pa z 2,5 na 3,5 milijona ton. Ocenjujejo tudi, da bo proizvodnjo boksita vsekakor treba povečati od 3,9 na 4,9 milijona ton, proizvodnjo aluminija pa od 190 na 440 tisoč ton. Proizvodnja bakra bi se morala z 19 milijonov ton dvigniti na 33,7 milijona ton.

Podpisnice sporazuma so soglašale, da si mora Jugoslavija manjkajoče surovine in reprodukcijski material preskrbeti z ekonomskim sodelovanjem z drugimi državami, in to predvsem z enakopravnim sodelovanjem z deželami v razvoju, kar naj bi bila trajna naloga.

FEDJA ZIMIĆ

2×5 VRAT

CIMOS CITROËN
Diana 6 LC
PREPROSTOST
IN EKONOMIČNOST

motor 602 ccm, moč 23,5 kW/32 KM/
maks. hitrost 120 km/h, poraba goriva
5,7 l pri 90 km/H

Tovarniška cena 123.000.– din

CIMOS CITROËN GA
UDOBNOST
IN VARNOST

motor 1299 ccm, moč 47 kW/65 KM/
maks. hitrost 160 km/h, poraba goriva
6,6 l pri 90 km/h

Tovarniška cena 206.000.– din

olja INA

izdeluje CIMOS

CITROËN

Vsem kupcem, ki vplačajo vozilo do 26. 12. 1980, jamčimo navedeno tovarniško ceno!

Informacije dobite pri:

CIMOS, Ljubljana, Dalmatinova 4, tel. (061) 312-250
CIMOS, Beograd, Kolarčeva 8, tel. (011) 631-699
SLOVENIJA AVTO, TOZD CKM, Celje, Miklošičeva 5, tel. (063) 24-200
SLOVENIJA AVTO, TOZD CKM, Ljubljana, Prešernova 40, tel. (061) 310-071
CENTER, Koper, Vojkovo nabrežje 1, tel. (066) 23-879
JEKLOTEHNA, Avtohiša, Maribor, Belokranjska 10, tel. (062) 31-959

DOBAVA TAKOJ

Neenakomeren trud – manjši skupni uspeh

Slovenija je največ izvažala opremo in življenjske potrebščine – Povsod v Jugoslaviji so hitreje povečevali osebne dohodke kot v Sloveniji

LJUBLJANA, 18. decembra – Gospodarski tokovi v Jugoslaviji, še zlasti pa v njenih posameznih delih, se letos odvijajo tako, da jih ni lahko napovedati. Razen tega pa tudi kažejo, ugotavljajo v ekonomskem inštitutu ljubljanske pravne fakultete, da stabilizacijskih prizadevanj povsod niso vzeli enako resno. Zato so v gibanjih dela in porabe na posameznih področjih in v posameznih območjih velike razlike.

Te razlike so v določeni meri lahko posledica sila različne rasti industrijske proizvodnje v Jugoslaviji. Zadnja dva meseca prinašata slovenski industriji po nekajmesečnem zamanjševanju rahlo izboljšanje. Občutno sta se popravili v oktobru tudi vojvodinska in makedonska industrija, prva po mnenju inštituta na račun povečanih zmogljivosti za proizvodnjo sladkorja. Vendar pa naj bi se ta razmah letos hitreje končal kot lani, ker bo pridelek sladkorne pese slabši od lanskega. Izredno močno pa sta v oktobru poslabšali svoje rezultate kosovska in bosanska industrija.

V oktobru se je v Sloveniji zlasti povečala proizvodnja opreme, skoraj nič pa proizvodnja reprodukcijskega materiala in življenjskih potrebščin, v Jugoslaviji pa sta prav zadnji dve področji najbolj povečali proizvodnjo.

Medtem ko sta gradbeništvo in gozdarstvo v Sloveniji nekoliko popravila letošnje rezultate slovenskih neindustrijskih dejavnosti, sta na zvezni ravni glavna krivca za poslabšanje na tem področju gradbeništvo in gostinstvo. Velike pa so tudi razlike v uspešnosti dela same industrije. V Sloveniji so bolj kot v Jugoslavji povečevali proizvodnjo v elektroenergiji, železarstvu, elektroindustriji in v tekstilni industriji, pri čemer pa zlasti prvi dve dejavnosti sicer letos v Sloveniji iz vrste vzrokov nista uspešni. V Jugoslaviji pa sta oktobra dosegli najboljše rezultate proizvodnja pijač, ki je po mnenju inštituta napak ocenila potrebe trga, in proizvodnja ladij, ker se je kot kaže ta dejavnost naposled izkopala iz krize.

Ker so se slovenski in jugoslovanski izvozni rezultati z oktobrom precej približali, gre po mnenju ekonomskega inštituta ljubljanske pravne fakultete iskati krivdo za slabše proizvodne rezultate Slovenije v poslabšanem položaju slovenske industrije v Jugoslaviji. Predelovalne dejavnosti se vse bolj selijo v manj razvita gospodarstva, razviti pa tako izgubljajo svoje tradicionalne trge za pohištvo, tekstil, čevlje ipd. Zaradi zaprtosti republiških trgov se bo zato morala Slovenija bolj usmeriti v znatno kakovostnejšo proizvodnjo in v izvoz.

Izvoz se je v oktobru spet okrepil in spet najavlja velik izvoz v prvem mesecu vsakega četrtletja. Ob tem pa je bil slovenski uvoz v oktobru na račun opreme in življenjskih potrebščin zelo skromen. Oktobra je Slovenija največ izvažala opremo in življenjske potrebščine in največ uvažala reprodukcijski material. Njeni skromni industrijski rezultati pa tudi kažejo, da prehod na domače surovine nikakor ni lahek, še zlasti ob izkoriščenih zmogljivostih za njihovo proizvodnjo doma. V Jugoslaviji sta bila oktobra rekordna tako uvoz opreme kot tudi uvoz reprodukcijskega materiala. Po rezultatih v prvih desetih letošnjih mesecih pa naj bi tudi ocenjevali letošnjo zunanjetrgovinsko uspešnost, saj se ne ve, kolikšen del uvoza bo zaradi odloženega carinjenja prenešen v naslednje leto.

V prihodnjem letu se utegne zaostriti tudi pri zaposlovanju, pravijo v inštitutu, ker je število brezposelnih v Jugoslaviji že doseglo število vseh zaposlenih v Sloveniji. Ob tem pa cene izredno naglo rastejo in so v Sloveniji oktobra že skoraj dosegle rekord iz 1965. leta. Razen cen industrijskih izdelkov izredno naraščajo tudi cene kmetijskih pridelkov, saj se je njihova rast od septembra do oktobra več kot podvojila. Zato se v inštitutu ponovno sprašujejo, ali se je bilo najbolj umesto ravno zdaj odločiti za sprostitev nekaterih cen. Menijo namreč, da vsi pogoji za uspešnost takega ukrepa, med katere štejejo v vsakem primeru zadostno ponudbo, veliko število ponudnikov na trgu in nenadomestljivost izdelkov, ki jih izdelujejo, niso izpolnjeni. Že če ni izpolnjen prvi pogoj, se v razvitih gospodarstvih, pravijo v inštitutu, odločijo za določitev najvišjih cen ne pa za sprostitev.

Podatki o povečevanju osebnih dohodkov v Jugoslaviji tudi kažejo, da pri stabilizacijskih prizadevanjih niso povsod enako dosledni. Slovenija pri rasti osebnih dohodkov močno zaostaja za drugimi. Posebno počasi se povečujejo njeni osebni dohodki v gospodarstvu, nasploh pa se povečujejo najpočasneje v Jugoslaviji. V nasprotju s siceršnjimi sklepi tudi hitreje rastejo osebni dohodki v družbenih dejavnostih in v skupnih službah. Ob tem pa se akumulativnost gospodarstva spet zmanjšuje. In nenazadnje podatki tudi kažejo, da se vse vrste porabe razen trošenja prebivalstva v Sloveniji še naprej umirjajo, v Jugoslaviji pa vse brez izjeme pospešujejo svojo rast.

VESNA BERTONCELJ-POPIT

stop

Pocenitev še ne odpravlja nejasnosti

Predračunska vrednost za celjsko mlekarno znižana za 110 milijonov din

LAŠKO, 18. decembra – Po najnovejših podatkih, ki jih je obravnaval svet občin celjskega območja, bo predračunska vrednost nove območne mlekarne 485 milijonov dinarjev (brez šmarske sirarne), ali 110 milijonov manj od vsote, posredovane na prejšnji seji.

Čeprav so vsakršne »pocenitve« razveseljive, sovlagatelje zelo moti, ker prihajajo na dan ob vsaki priložnosti drugačne številke. Nekaj nejasnosti vnaša v maratonske razprave tudi dejstvo, da je ekonomski inštitut pri Ljubljanski banki negativno ocenil mlekarno z zmogljivostjo 180 tisoč litrov mleka dnevne predelave, medtem ko KK Hmezad Žalec takšno oceno zavrača. Pričakovati je namreč, da bodo 1985. leta dosegli povprečno 3 tisoč litrov mleka na kravo, medtem ko molznost zdaj ne presega skromnih 1700 litrov letno (le v mozirski občini 2400 litrov).

D. H.

Izvoz naj spodbudijo še dodatni predpisi

Kljub seznamu blaga, ki ga letos ni več mogoče uvoziti, to ne bi smelo onemogočiti v izvoz usmerjene izdelave izdelkov

LJUBLJANA, 18. decembra – Delovne organizacije imajo precej težav pri uvozu reprodukcijskega materiala, četudi ga vgrajujejo v izdelke, ki jih potem izvažajo. Zato je kranjske delegate v zboru združenega dela slovenske skupščine zanimalo, kako je mogoče, da ima celo izvozno uspešna delovna organizacija IBI iz Kranja težave pri uvozu žakartske vrvice, čeprav je njen delež pri vsem tem le 0.02 odstotka cene izvožene tkanine.

Na to vprašanje je na ponedeljkovi seji zbora združenega dela odgovorila pomočnica predsednika republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje **Cvetka Selšak**. Pri tem je delegate spomnila na to, da se je republiški izvršni svet moral zaradi bistvenih odmikov pri uresničevanju projekcije deviznobilančnega in plačilnobilančnega položaja SR Slovenije septembra in oktobra odločiti za dodatne ukrepe pri izvozu in uvozu. S tem naj bi dosegli, da bi se zunanjetrgovinska gibanja približala obveznostim, ki so bile sprejete v okviru enotne projekcije devizne in plačilne bilance Jugoslavije. Že septembra je stekla tudi široka akcija za dodatno nadplansko povečanje izvoza, s katero bo 72 organizacij združenega dela izvozilo na konvertibilno tržišče za približno 150 milijonov dolarjev več blaga, kot so v okviru SISEOT predvidele ob usklajevanju planov za letošnje leto. Poleg tega pa so bili v republiki sprejeti tudi dopolnilni ukrepi za pospeševanje izvoza.

Po drugi strani pa so bili zaradi izrazito neugodnih gibanj v prvih devetih mesecih tega leta res potrebni dodatni ukrepi proti pretiranemu uvozu. Mednje sodi tudi seznam blaga, ki ga do konca letošnjega leta ni več mogoče uvažati. Pri tem se je izkazalo, da je bila večina izdelkov na tem seznamu, oziroma najmanj 95 odstotkov, vanj upravičeno uvrščena. Republiški IS s tem ukrepom sicer ni želel povzročati težav v proizvodnji in je zato predvidel tudi, kaj storiti, če bi morali nekatere vrste blaga nujno uvoziti še letos. To naj bi se zgodilo predvsem takrat, ko bi bilo treba zagotoviti nemoteno izdelavo za izvoz.

Kot je dejala Cvetka Selšak, je bila za pridobitev izjemnega dovoljenja potrebna le utemeljena vloga organizacij združenega dela, postopek za izdajo soglasja pa je trajal od enega do treh dni. Tako si je tudi industrija bombažnih izdelkov Kranj podobno kot nekatere druge organizacije združenega dela pridobila takšno posebno soglasje.

STOJAN ŽITKO

Proizvajalci avtov so preveč odvisni od licenc

Tudi zastareli stroji zmanjšujejo storilnost, so menili udeleženci okrogle mize v Mariboru

MARIBOR, 18. decembra – Društvo strojnih inženirjev in tehnikov Maribor, sekcija za motorje in vozila, je sinoči v prostorih visoke tehniške šole v Mariboru pripravila zanimivo okroglo mizo o razvoju avtomobilske industrije. Tako so se udeleženci s tehtnimi prispevki vključili v razpravo o družbenem planu za naslednje srednjeročno obdobje in opozorili na nekatere probleme v avtomobilski industriji.

Menili so, da bo treba za gospodarjenje v avtomobilski industriji Jugoslavije ustvariti enake pogoje. Bolj kot doslej bo treba spoštovati domače znanje in pamet, kar se sedaj ne dogaja. Lastnemu razvoju bi morali dati vsekakor večjo prednost kot licencam.

V Tamu bodo tudi v prihodnje posvečali vso skrb razvoju domačega znanja in iskanju novih tehnoloških rešitev. Večjo skrb bodo posvetili tudi obnovi izrabljenih strojev, saj so povprečno stari 25 let. To pa zbuja skrbi, saj na primer Japonci že deset let staro opremo izključujejo iz proizvodnje, ker ne omogoča več potrebne produktivnosti.

V razpravi so opozorili tudi na veliko odvisnost jugoslovanskih proizvajalcev od licenčnih partnerjev, na medsebojno nepovezanost, na nekompletno in premajhno ponudbo ter na zastarela vozila in tehnologijo. Povezovanje in skupno razvojno in raziskovalno delo med jugoslovanskimi proizvajalci motorjev in vozil nevsiljivo in naravno odpira pot tudi sodelovanju na področju proizvodnje in delitve dela. Glede na ekonomiko transporta ima mnogo širšo perspektivo izvencestni, specializirani in dostavni transport z motornimi vozili kot pa cestni, čemur je treba prilagoditi razvojne programe. V delovni organizaciji TAM in pri kooperantih oz. specializiranih finalistih bo treba občutno izboljšati tehnološko raven. Udeleženci so opozorili tudi na težave, ki jih ima avtomobilska industrija zaradi premajhnih in nepravočasnih dobav izdelkov črne metalurgije.

MARJAN KOS

Otvoritve med delovnim časom praznijo pisarne

Občinski komite ZK Maribor Rotovž priporoča ozdom, naj proslave prenesejo na čas zunaj delovnika

MARIBOR, 18. decembra – Ko so pred dnevi slavnostno odpirali novo gostilno in pivnico »Štajerc« v središču Maribora, se je v njej sredi dopoldneva kar trlo ljudi, ki so bili povabljeni na otvoritev. Prav zavoljo množične udeležbe sredi delovnega dne ne samo v tej gostilni, temveč tudi na raznih drugih otvoritvah kot, denimo, avtomobilskega servisa Jeklotehne in še vrste drugih objektov, so ponekod začeli resneje razmišljati o tem, ali je za takšne otvoritve to primeren čas.

Delovnega časa ne izgubljajo samo delavci, poslovni partnerji, temveč tudi družbenopolitični delavci, ki so na takšnih otvoritvah skoraj zmeraj prisotni. Novi občinski komite ZK Maribor Rotovž je zato včeraj sprejel sklep, ki ga bodo posredovali vsem osnovnim organizacijam ZK in občinskemu sindikalnemu svetu, da razne otvoritve, proslave in praznovanja različnih jubilejev prenesejo na čas zunaj delavnika ali v skrajnem primeru na konec delovnega časa. V nekaterih delovnih organizacijah jim takšna praksa ni neznana, denimo v Metalni, kjer so odprli nove proizvodne zmogljivosti kar na dan republike 29. november, pa zaradi tega ni bila nič manjša udeležba delavcev, poslovnih partnerjev in družbenopolitičnih delavcev.

Takšno napotilo enega od novih šestih mariborskih občinskih komitejev ZK pa ima še toliko večji pomen, ker v njem hkrati pozivajo, naj bodo novoletna praznovanja v duhu stabilizacije. V nekaterih delovnih organizacijah se namreč pripravljajo na razkošna novoletna praznovanja po hotelih, ki naj bi jih plačali z denarjem sindikalnih organizacij in iz sredstev skupne porabe.

BORKO DE CORTI

Neizrabljena naravna bogastva

»Borba«: nerazumljivih 70% deviznega primanjkljaja zaradi uvoza surovin

Učitelji otrokom pripovedujejo, da so rojeni v vodilni evropski državi po zalogah boksita, niklja, bakra, antimona, nafte, živega srebra...

Toda šola je eno, življenje pa nekaj drugega. Vse to naravno bogastvo namreč zbledi ob podatku, da je za kar 70 odstotkov našega plačilnega deficita kriv uvoz surovin. Uvažamo tudi tiste surovine, ki smo jih nekoč tujini prodajali.

Diagnoza te bolezni je znana. Gradili smo tovarne, ne da bi poskrbeli tudi za surovinsko osnovo. Denarja za raziskovanje je vselej zmanjkalo. Banke investitorjev niso nikoli vpraševale, kako bo s surovinami.

V izčrpanih rudnikih je začela usihati proizvodnja, novih pa nismo odpirali. V zadnjih desetih letih je upadla proizvodnja bakra, kroma, antimona, magnezita, boksita, živega srebra...

Z energetsko in surovinsko krizo je prišlo do streznitve, vendar še vedno oklevamo. V svetu čedalje več vlagajo v odkrivanje novih nahajališč, mi pa delujemo počasi in neorganizirano. Dovolj pove, da to dejavnost uvrščamo med pomožne!

Nimamo nobene ustanove, ki bi geološke raziskave koordinirala. V eni republiki ne vedo, kaj počnejo v drugi, kaj so dosegli. Zaradi tega gredo v nič sile, denar.

Kaže, da samo združevanje dela in sredstev zainteresiranih delovnih organizacij ni dovolj, da bi stvari premaknili z mrtve točke. Če gre za dejavnost najširšega pomena, je treba razmišljati predvsem o enotni organiziranosti te dejavnosti v državi.

Če bi zadevo prepustili samo delovnim organizacijam, ki so često brez denarja, podpore, pa tudi posluha za sodelovanje in enotnost, bi grozilo, da bi te nujne spremembe še enkrat odložili, zunanjetrgovinski deficit pa bi še nadalje naraščal, piše »Borba.«

TELEKS
informativni tednik dela

Kako razvozlati stanovanjski klobčič?

»Stanovanjski dinar se je od lanskega leta zredil, gradbeniki so bolje opremljeni kot kdaj, oboroženi s sodobnimi stroji in opremo, imamo tudi strokovnjake – inženirje, tehnike, arhitekte in projektante, imamo močne urbanistične in projektantske organizacije – pa vendar stanovanjska graditev nazaduje! Tako približno bi lahko v enem stavku opisali današnje stanje, kar zadeva stanovanjsko graditev v Črni gori, kjer

Pobjeda za Delo

se še naprej ponavlja stara, dobro znana opotekavost, ki je že leta značilna za gradbenišvo in stanovanjsko politiko.«

Tako je »Pobjeda« natanko pred dvema letoma opisala stanovanjsko politiko Črne gore in njene pomanjkljivosti. Ta ocena pa tudi ta dan ni nič manj aktualna. Še več: stanovanjski klopčič v Črni gori se je letos zapletel bolj kot kdaj prej. Naj o tem govorijo številke in podatki.

Statistiki so izračunali, da je bilo v Črni gori zadnja štiri leta zgrajenih 12.674 stanovanj, od teh 5313 v družbenem in 7361 v zasebnem sektorju. Optimistični načrti in napovedi strokovnjakov, da bo Črna gora ob koncu 1980. leta bogatejša za 18.000 stanovanj (ne smemo pozabiti, da zdaj gradijo skoraj 3000 novih stanovanj), so se torej izkazali za nične. Krivci so bolj ali manj znani in njihov seznam je precej dolg – od objektivnih slabosti, kot so pomanjkljive zmogljivosti, občasno pomanjkanje materiala, pa do slabe organiziranosti in neučinkovitosti graditeljev. Poleg tega so gradbeniki dokaj komodni, nimajo izdelanih načrtov in programov, projektov in pripravljenih lokacij.

Na vse krivce so doslej že neštetokrat pokazali na raznih posvetih in sestankih, na katerih se – roko na srce – najlaže »zidajo« nove stavbe in delijo ključi novih stanovanj. Skratka, obljub ne manjka, toda z obljubami še ni mogoče graditi stanovanj. To najbolje vedo prebivalci glavnega mesta Črne gore, v katerem se zdaj gradi največ v republiki, gotovo pa tudi najbolj zamuja. Kako je letos zastajala stanovanjska graditev v Titogradu, zlasti v družbenem sektorju, najbolje povedo naslednji podatki: po načrtih naj bi 1980. leta v Titogradu dogradili več kot 1400 stanovanj in začeli graditi še 1075 novih. Z drugimi besedami, Titograd bi moral letos dobiti 12 novih stanovanjskih poslopij ali stolpnic, 11 pa naj bi jih začeli graditi. Namesto tega pa je glavno mesto Črno gore dobilo le dva stanovanjska objekta oziroma 200 stanovanj in le na dveh, treh gradbiščih se kažejo obrisi bodočih stanovanjskih stavb. Izvajalci sicer obljubljajo, da bodo ta in naslednjih nekaj mesecev izročili še precej ključev novih stanovanj, vendar naj znova pripomnimo, da je že marsikdaj ostalo samo pri obljubah.

Podobno je tudi v drugih črnogorskih mestih. Krivci so prav tako znani. Naj nekatere omenimo: počasno preobražanje družbenoekonomskih odnosov na temeljih ustave in zakona o združenem delu, pomanjkanje splošnih, posebno pa še podrobnih urbanističnih načrtov graditve v organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih, nezadostna koordinacija in dohodkovna povezanost vseh udeležencev v stanovanjski graditvi, dolgotrajna zidava, drobljenost sredstev po organizacijah združenega dela, neustrezna kreditna in davčna politika ipd.

Stanovanjske štrene v Črni gori so skratka zelo zapletene in dosti časa bo treba, da jih razvozlajo. Mnogi po pravici pričakujejo, da bo k temu največ pripomogel zakon o financiranju stanovanjske graditve, katerega predlog je nedavno potrdil izvršni svet skupščine SR Črne gore. Novi dokument določa tudi nov sistem financiranja stanovanjske graditve v republiki. Tako bodo sredstva za stanovanjsko graditev zagotovljena iz čistega dohodka organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in delovnih skupnosti in se bodo po načelih solidarnosti združevala v samoupravni interesni stanovanjski skupnosti. Predlog novega zakona določa, da za stanovanja ni mogoče izločevati manj od 3 odstotkov izplačanega osebnega dohodka.

Tako po zakonu o združenem delu kot tudi po zakonu o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka se sredstva za stanovanjsko graditev stekajo iz sredstev skupne porabe oziroma iz dela čistega dohodka, medtem ko so obveznosti glede socialne varnosti delavcev krite iz dohodka. Pričakovati je, da bodo te novosti prinesle veliko več reda v oblikovanje sredstev za stanovanjsko graditev. To poudarjamo tudi zategadelj, ker so banke doslej odigrale majhno, skorajda neznatno vlogo pri oblikovanju teh sredstev in ker so bila osebna sredstva doslej premalo zastopana v skupni blagajni za stanovanjsko zidavo.

Rešitve torej vendarle so, zapleteni stanovanjski klobčič v Črni gori se lahko odmota. Pričakovati je, da bodo k temu v veliki meri prispevale nove stanovanjske najemnine, ki pa bi morale znašati najmanj dva odstotka vrednosti stanovanja, če naj bi res imele kakšno vlogo. Po drugi strani je nujno, pravijo v republiškem komiteju za urbanizem, gradbeništvo in stanovanjsko-komunalne zadeve, da znova proučijo vse zakonske predpise s tega področja, da pripravijo in sprejmejo samoupravni sporazum bank o pogojih izdajanja posojil za stanovanjsko graditev, da ugotove potrebe po ustanovitvi stanovanjskih zadrug v občinah in da sprejmejo letne srednjeročne in dolgoročne programe urejanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih ipd.

Skratka, ko bodo poiskali odgovore na vsa ta odprta vprašanja, bo Črna gora dobila tudi več stanovanj, stanovanjska graditev pa bo postala hitrejša in cenejša.

JOVAN STAMATOVIĆ

● To je rubrika, v kateri z originalnimi prispevki sodelujejo osrednji republiški in pokrajinski dnevniki. Poglavitni namen takšnega sodelovanja, do katerega je prišlo na našo pobudo, je želja, da slovenske bralce seznanimo s stališči in pogledi o aktualnih družbenogospodarskih in političnih dogodkih v posameznih republikah.

Umetna gnojila iz Ruš

Tovarna dušika bo povečala proizvodnjo umetnih gnojil na 100 ali 110 tisoč ton – S porabniki gnojil naj bi sklenili dolgoročne dogovore za nemoteno oskrbo

MARIBOR, 18. decembra – Tovarna dušika iz Ruš pri Mariboru bo v prihodnjem obdobju povečala proizvodnjo umetnih gnojil z 80 tisoč ton na 100 ali 110 tisoč, kar so si začrtali v svojem razvojnem načrtu za prihodnjih pet let. Sedanje proizvodne naprave namreč omogočajo proizvodnjo okrog 120 tisoč ton, vendar tolikšne proizvodnje doslej niso mogli ustvariti zaradi ozkih grl pri prevozu, skladiščih in podobnem. Za povečanje proizvodnje za okrog 20 – 30 tisoč ton pa bodo potrebovali okrog sto milijonov dinarjev. Povečana proizvodnja umetnih gnojil pa bo povzročila še večje gospodarske probleme tovarne, kot jih imajo sedaj.

Ruška tovarna bo namreč imela z letošnjo proizvodnjo umetnih gnojil okrog 40 milijonov dinarjev izgube, le-ta pa bi bila še za okrog 35 milijonov večja, če ne bi nekaj gnojil tudi izvozili. Od obljubljenih 14 milijonov dinarjev, ki jih bodo dobili iz republiških sredstev kot nadomestilo za razliko v ceni, pa bodo izravnali z drugo proizvodnjo v temeljni organizaciji Agrokemija, tako da bodo letošnje poslovanje sklenili brez izgube.

O povečani proizvodnji in morebitni izgradnji novih zmogljivosti umetnih gnojil so se včeraj pogovarjali v sestavljeni organizaciji KEMA, v katero je vključena tudi tovarna dušika iz Ruš. Pogovora se je udeležil predsednik republiške gospodarske zbornice Andrej Verbič, ki so ga seznanili z razvojnimi načrti sozda, kjer so osrednjo pozornost namenili prav proizvodnji in problemom umetnih gnojil. Ruška tovarna je namreč samo nekakšna mešalnica umetnih gnojil, zakaj vse komponente za njihovo proizvodnjo morajo kupovati v drugih republikah ali v tujini.

Predsednik GZ Slovenije je predlagal, naj sklenejo dolgoročne dogovore z vsemi porabniki umetnih gnojil, ki so zainteresirani za nemoteno oskrbo. S takšnimi dogovori bi si tudi zagotovili denar za povečanje zmogljivosti, hkrati pa bi ugotovili, kakšno je sploh zanimanje za občutnejše povečanje proizvodnje gnojil. Obstajajo namreč razmišljanja, ki pa jih niso vnesli v prihodnji srednjeročni načrt, po katerih bi v Rušah ali pa kje drugje zgradili nove zmogljivosti za proizvodnjo dodatnih 250 tisoč ton umetnih gnojil. Andrej Verbič je bil jasen, ko je dejal, da kdor želi gnojila, naj tudi dolgoročno sodeluje z ruško tovarno, kdor pa tega ne želi, naj potem kasneje ne hodi tarnati na republiške ali občinske organe, da nima gnojil.

KEMA bo pripravila koncept, kako naj bi celotno akcijo speljali in ga posredovala republiški gospodarski zbornici, ki bo sozdu pri tem delu pomagala. KEMA pa bo skušala devizne potrebe najprej izravnati znotraj sozda, saj devizni primanjkljaj zmeraj zmanjšujejo. Tako je lani izvoz znašal 27 milijonov dolarjev, uvoz pa 40, medtem ko bodo letos uvoz izravnali z izvozom 80 odstotno: izvoz bo znašal 35 milijonov dolarjev, uvoz pa 42. Celotno zunanjetrgovinsko bilanco pa bodo oblikovali na ravni celotne sestavljene organizacije, kar doslej ni primer.

BORKO DE CORTI

Osnutek srednjeročnega plana (8)

Elektrika v primežu

Poraba energije ne bi smela rasti hitreje kot družbeni proizvod – Za elektrogospodarske naložbe odmerili 28 milijard din

LJUBLJANA, 18. decembra – Načrtovalci bodo skušali v prihodnjih petih letih krmilo naše energetike odločneje usmeriti z uvoznih na domače vire. Če pa bomo hoteli priti dlje od te načelne opredelitve, ki bi se je morali bolj držati že v tem petletju, potem je jasno, da se bo treba hitreje odlepiti od uvoza nafte, več in bolje izkoriščati domača goriva in si pravočasno, s sovlaganji, priskrbeti energijo od tam, kjer so z njo bogatejši.

Če bi te napovedi prelili v številke, potem bi se moral v Sloveniji delež domačih virov v energetski porabi povečati z letošnjih 52 odstotkov na 57 odstotkov v letu 1985. Poraba energije ne bi smela rasti hitreje kot družbeni proizvod (okoli 4 odstotkov, ker sicer ne bo denarja zanjo), kar je približno toliko kot v teh petih letih. Vendar naj bi se v tem okviru hitreje povečevala poraba električne energije (7,1 odstotka), premoga (4 do 5 odstotkov) in zemeljskega plina (8,7 odstotka), medtem ko naj bi rast porabe tekočih goriv upočasnili na tri odstotke.

Te prve napovedi pa bodo morali načrtovalci med usklajevanjem še zmanjšati, saj se jih sicer ne bo dalo uokviriti v predvideno rast družbenega proizvoda. V tem hipu še vedno ni jasno, ali bodo elektrarne zmogle zadovoljiti rastoče potrebe po električni energiji, saj načrtovalci iz dneva v dan bolj krčijo nameravane naložbe v elektrogospodarstvo. Doslej so jih oklestili za polovico. Usklajevanje bo predvsem težavno zaradi velikih odjemalcev, ki so za prihodnje petletje prijavili za 144 megavatov večjo porabo energije. Da pa bi elektrogospodarstvo hkrati moglo zadovoljiti tudi večjo porabo druge industrije in široke porabe, bi morali do leta 1985 povečati zdajšnje proizvodne zmogljivosti elektrarn za 700 megavatov, ki bi dale leta 1985 4 milijarde kilovatnih ur energije. Poleg tega pa bi morali zgraditi tudi ustrezne prenosne in distribucijske naprave ter dokončati rudnik urana Žirovski vrh.

Gospodarstveniki so si pri načrtovanju edini v tem, da omejene denarne možnosti ne bi smele zaustaviti gradnje tistih elektrarn, ki so jih že začeli graditi. Pri tem bo moralo elektrogospodarstvo najprej poravnati dolgove iz tega srednjeročnega obdobja ter dokončati drugo fazo ljubljanske toplarne in jedrsko elektrarno. Čez tri leta naj bi zgradili vodno elektrarno v Solkanu, leto pozneje pa v Mavčičah. V tem času naj bi začeli graditi tudi vodno elektrarno Bistrica v Avstriji in dve mali vodni elektrarni Melje pri Mariboru in Lomščico pri Tržiču.

Gospodarstveniki ugotavljajo, da tako odbrani naložbeni program sicer izpolnjuje zahtevo po večji opori na domače energetske vire, vendar priznavajo, da so načrtovana vlaganja v vodne elektrarne preskromna. Kot kaže, pa za to ni krivo samo pomanjkanje naložbenega denarja, temveč tudi neizdelana investicijska dokumentacija. Zato opozarjajo, da bi se te zamude utegnile maščevati po letu 1985, ko bi po zdajšnjih predvidevanjih že morala steči gradnja celih verig elektrarn na Savi, Soči, Idrijci in Muri.

Zaradi zmanjšanja naložb v elektrogospodarstvo bo najbolj okrnjena gradnja tistih elektrarn, ki naj bi jih začeli graditi pred, končali pa naj bi jih po letu 1985. Zmogljivosti teh elektrarn naj bi dosegle 850 megavatov, čeprav so v elektrogospodarstvu računali s tisoč megavatov.

Po zadnjih izračunih gospodarstvenikov bi za uresničitev razvojnega programa elektrogospodarstva lahko naložili več kot 28 milijard dinarjev, kar je 15 odstotkov vseh gospodarskih naložb. Porabniki so se že dogovorili, da bodo združili polovico potrebnega denarja, preostalo pa bi prispevali elektrogospodarstvo iz združene amortizacije in banke. Koliko denarja bodo pravzaprav porabniki zbrali za naložbe, bo precej odvisno od cene električne energije. Dogovorjeno je, da bodo porabniki na višji napetosti plačevali za naložbe manjši prispevek od porabljene električne energije (20 odstotkov) in več pozneje, ko bodo nove zmogljivosti priključevali na omrežje. Pri odjemalcih na nizki napetosti pa naj bi bili prispevki, ki jih bodo plačevali za porabljeno električno energijo večji (48 odstotkov), prispevki za nove priključke pa manjši.

TONJA SLOKAR

ČGP DELO
TOZD REVIJE

Morda bi vas veselilo delo,
ki ni enolično in prinaša vedno kaj novega?

Če imate **visoko izobrazbo** in
triletne delovne izkušnje na **področju novinarstva**,
če znate **en svetovni jezik**,
če poznate **osnove urejanja in izdajanja časopisa**,
če ste **ustvarjalni** in imate **organizacijske sposobnosti**, ki bi jih lahko s pridom uveljavili na delih in nalogah

urejanje neugankarskega dela KIH

potem
RAZMISLITE o naši ponudbi.

Izbranemu kandidatu nudimo za opravljeno delo stimulativne osebne dohodke in vso pomoč pri delu, še zlasti med trimesečnim poskusnim delom.

ODLOČITE SE in pošljite svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela kadrovski službi ČGP DELO, Titova 35, Ljubljana, najpozneje 15 dni po prvi objavi.

13-239

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA PRAVOSODJE, UPRAVO IN PRORAČUN, LJUBLJANA, ŽUPANČIČEVA 3

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

VODJE SKUPNIH SLUŽB

Od kandidatov pričakujemo:
– visokošolsko izobrazbo ekonomske ali družboslovne smeri
– 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
– družbenopolitično neoporečnost

Kandidati naj svoje vloge z dokazili pošljejo na naslov: Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun, Ljubljana, Župančičeva 3 v 15 dneh po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končani objavi.

18-8722

TERMIKA

**»TERMIKA«
Delovna skupnost skupnih služb
LJUBLJANA
Kamniška 25**

objavlja prosta dela in naloge:

1. **Referenta za družbeni standard**
2. **Knjigovodja obračuna OD**
3. **Čistilke**

Pogoji:
pod 1. – višješolska izobrazba upravne ali njej sorodne smeri
– 2 leti delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih opravil
– 12-tedensko poskusno delo
pod 2. – srednja – ekonomska ali njej sorodna šola
– 1 leto delovnih izkušenj
– 8-tedensko poskusno delo
pod 3. – delavec brez poklica
– 4-tedensko poskusno delo

Delovno razmerje pod 1. in 3. sklepamo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, pod 2. pa za določen čas – nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, sprejema Kadrovska služba 15 dni od dneva objave.
Kandidati naj svoje vloge pošljejo na naslov TERMIKA, Kadrovska služba, Kamniška 25.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav.

18-8723

**Knjigovodski biro
GROSUPLJE**

Za svetovalsko in instruktažno dejavnost v računovodstvu iščemo sposobnega

računovodskega strokovnjaka

Zaposliti želimo upokojenega računovodjo, ki je voljan prenašati svoje znanje na mlajši kader.
Delo po pogodbi. Čas dela po dogovoru.

Interesente vabimo na razgovor v Knjigovodski biro Grosuplje, ali nas pokličite po tel. 772-854.

18-8735

SANITARIA – Ljubljana, Gasilska 7

razpisuje prosta dela in naloge

– VODJA RAČUNOVODSTVA
Pogoji:
višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri in najmanj 10 let prakse v računovodstvu, od tega najmanj 5 let na vodilni delovni nalogi

– FINANČNO MATERIALNEGA KNJIGOVODJA
Pogoji:
srednja strokovna izobrazba in 3 leta prakse na ustrezni delovni nalogi

– PRODAJALKE V POSLOVALNICI na Miklošičevi 17
Pogoj:
KV trgovski delavec

Pod tč. 2. in 3.
(nadomeščanje delavke za čas porodniškega dopusta) za določen čas, s polnim delovnim časom

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o pogojih na naslov: SANITARIA, Ljubljana, Gasilska 7 v 15 dneh od dneva objave v dnevnem časopisju.
Morebitne informacije lahko dobijo na upravi podjetja.
Poskusno delo traja pod tč. 1. – 3 mesece.
pod tč. 2. in 3. – 1 mesec.

19-8773

Delegati opozarjajo na boleče pomanjkljivosti

Občinske konference SZDL v Radovljici, Trbovljah in Hrastniku so ocenjevale svoje delo – Nikjer niso obšli problemov o preskrbi občanov

RADOVLJICA, TRBOVLJE, HRASTNIK, 18. decembra – Na številne zadeve, ki bi jih morali spremeniti, so opozorili delegati na programskih sejah občinskih konferenc SZDL v Radovljici, Trbovljah in Hrastniku, ko so ocenili svoje delo, hkrati pa poudarili, da bo odprava posameznih pomanjkljivosti osnova prihodnjega dela.

Radovljica: Kopičenje funkcij

V Radovljici so začeli kar s kopičenjem funkcij, kar ni samo obrmenitev za posameznike, ki vseh zaupanih nalog tudi ne morejo dobro opraviti, temveč tudi potuha vsem tistim, ki jih ni videti nikjer pri delu, pa imajo do kakršnihkoli dejavnosti običajno največ kritičnih pripomb. Dejali so, da bi morali frontno organizacijo še bolj »odpreti«, tako, da bo postala zanimiva za vsakogar.

Omeniti je treba, da so skoraj na vseh programskih sejah krajevnih konferenc SZDL govorili o preskrbi ter to povezovali z »organiziranostjo« trgovine, ki bi najraje lokale odpirala le v večjih krajih, kjer je tudi kupna moč večja, trgovine v vaških krajevnih skupnostih pa so izredno slabe v vseh pogledih.

Pri uresničevanju delegatskega sistema so opozorili predvsem na dvojno obnašanje – vse prevečkrat se je zgodilo, da so bili v krajevnih skupnostih ali v sisih ljudje z vso močjo za večjo porabo, v svojem tozdu pa so bili isti ljudje s prav tolikšno močjo za njeno zadrževanje.

Ko so spregovorili o informiranju, so menili, da glasila v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih še vedno odmerjajo premalo vsebine delovanju delegatskega sistema, informiranja delavcev in občanov o dogajanjih v občinski skupščini in sisih. Zelo malo naredi za delegate tudi informacijski in dokumentarni center, ki ga imajo sicer v občini že nekaj let. Tudi v krajevnih skupnostih naj bi ustanovili odbore za informiranje, kjer jih še ni.

Opozorili so še na počasnost stanovanjske graditve, na kmetijstvo, v katerem se je nakopičilo že toliko problemov – tudi v odnosu kmetijskih delovnih organizacij do kmetov – da bodo o tem februarja sklicali problemsko konferenco ter na številne druge težave.

Treba bo narediti korak naprej pri uveljavljanju vseh oblik in metod dela občinske konference. Vključevala naj bi se v stvari, ki zadevajo vsakdanjik delovnih ljudi in občanov. To so, kot so dejali, vzgoja in izobraževanje, komunalna dejavnost, pa obnova bohinjskega hotela Jezero, blejske kanalizacije, pokrito drsališče na Bledu, radovljiška obvoznica in še marsikaj drugega.

Trbovlje, Hrastnik: stare slabosti

Delo delegacij v krajevnih skupnostih še ni zadovoljivo, je skupna ocena programskih konferenc SZDL v Trbovljah in Hrastniku.

Delegacije se ne sestajajo povsod, njihove seje so ali nesklepčne, ali pa so delegati brez stališč svoje sredine. Med delegati se ponavljajo pripombe o preobsežnosti in zahtevnosti gradiv. Preveč so prepuščeni sami sebi. To pa so vprašanja, ki sicer niso nova, a jih prepočasi premagujejo v eni in drugi občini. Delo krajevnih konferenc SZDL je različno, ugotavljajo v Trbovljah in Hrastniku. So take, ki so sredi dogajanja v svojem okolju in take, ki ne poznajo dela in življenja v krajevni skupnosti. Od tod tudi različnost, ko gre za frontno vlogo SZDL v krajevni skupnosti.

Med oblikami dela so se uveljavile sekcije in programske konference tako na ravni občinske konference kot tudi v krajevnih organizacijah SZDL. Dober obisk občanov, tehtne in sproščene razprave ter konkretna stališča o posameznih problemih kažejo na zanimanje ljudi. V Trbovljah pa ob tem ugotavljajo, da se je začelo zatikati pri uresničevanju nakazanih rešitev, in zato so take oblike aktivnosti nekoliko zastale.

VLASTA FELC
PAVLE BURKELJC

Podelili Severjeve nagrade

Med profesionalnimi igralci sta jo dobila Teja Glažarjeva in Tone Gogala

ŠKOFJA LOKA, 18. decembra – S spominsko slovesnostjo in podelitvijo tradicionalnih nagrad so sinoči v galeriji Loškega gradu počastili 10-letnico smrti našega velikega gledališkega umetnika Staneta Severja.

Letos so podelili sedem Severjevih nagrad. Med profesionalnimi gledališkimi igralci sta jo dobila Tone Gogala, član Drame SNG v Ljubljani, in Teja Glažar, članica Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. Med amaterskimi gledališkimi delavci so nagrade prejeli: Polda Štiglic iz Škofje Loke, Tine Oman iz Kranja in Cvetka Videc iz Trnovlj. Me študenti je nagrado dobil Tine Matoh. Letos so prvič podelili posebno priznanje in sicer članom slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane za predstavo »Šuhu in leteča princesa«.

Pri spominski svečanosti sta sodelovala oktet Jelovica iz Škofje Loke in gledališki igralec Jurij Souček z umetniško pripovedjo »Balada o trobenti in oblaku« Cirila Kosmača.

L. S.

Naložbe v kmetijstvo so zdaj preskromne

V prvem letu novega srednjeročnega obdobja mu bodo Metličani posvetili več pozornosti kot doslej – Ob industriji še obrt in turizem

METLIKA, 18. decembra – Realni družbeni proizvod bo v letu 1981 v metliškem gospodarstvu narasel za 5 odstotkov, njegova vrednost pa bo 1,1 milijarde dinarjev, pravi resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju metliške občine za naslednje leto, ki jo bodo sprejemali delegati v naslednjih dneh.

Pričakujejo, da bodo take gospodarske načrte izpolnili z okrog 3120 zaposlenimi delavci, kar ne bo preseglo 2,4-odstotne stopnje novega zaposlovanja. V prirastu družbenega proizvoda bo večja produktivnost zastopana s 57 odstotki. Gospodarstvo metliške občine bo prihodnje leto izvozilo za 7 odstotkov več izdelkov kot letos, uvoz pa bo večji za 2 odstotka. Če bodo uresničili tako zastavljene stopnje, potem bodo z izvozom pokrili 65 odstotkov uvoza.

V Metliki načrtovalci sodijo, da so za prihodnje leto uskladili naložbe z materialnimi možnostmi: družbene investicije bodo vredne 220 milijonov dinarjev ali približno 20 odstotkov predvidene vrednosti družbenega proizvoda.

V letu 1981, prvem letu novega srednjeročnega obdobja, bodo v metliški občini vse sile usmerili v gospodarsko ustalitev in prestrukturiranje gospodarstva. Več pozornosti kot doslej bo deležno kmetijstvo, ki je v metliški občini usmerjeno pretežno v vinogradništvo in vinarstvo, razen tega pa še v živinorejo. Čeprav v prihodnjem letu še ne pričakujejo bistvenega napredka, pa v metliški občini sodijo, da je zadnji čas, da v nižinskih predelih poskrbijo za bolj intenzivno poljedelsko proizvodnjo, ob živinoreji pa naj bi spodbudili tudi razvoj sadjarstva v višjih legah. Zanesljivo je, da je proizvodnja hrane tudi v metliški občini prednostna naloga naslednjega obdobja.

V industriji, ki je najpomembnejša gospodarska veja te belokranjske občine, v naslednjih letih sicer ne načrtujejo večjih investicij, toda naložbe zadnjih let, ki so bile usmerjene predvsem v prestrukturiranje proizvodnje (kovinska industrija v okviru IMV na Suhorju, tovarna kopalniške opreme Novoles v Rosalnicah, nova kodranka v Beti in nekatere manjše) naj bi v naslednjih letih dale bolj otipljive rezultate. Ob tem pa se zavzemajo tudi za večji delež obrti in turizma, ki že vrsto zadnjih leti hirata.

JOŽE SPLICHAL

V NEKAJ VRSTAH

Srečanje s pesnikom Mihom Klinarjem

KRANJ – V časopisni čitalnici osrednje knjižnice v Kranju, Tavčarjeva 41/II bo danes ob 18.30 srečanje s pesnikom Miho Klinarjem ob izidu njegove knjige »Novembrska balada«. Hkrati so na ogled tudi Klinarjeva dela in objave v avli osrednje knjižnice. Večer in razstavo prireja kranjska osrednja knjižnica. (L. S.)

Novi inženirji strojništva – ob delu

NOVO MESTO – Danes bodo v Novem mestu na posebni slovesnosti podelili 23 diplom diplomantom višješolskega študija strojništva pri univerzi Edvard Kardelj v Ljubljani – Center za študij ob delu v Novem mestu. Združeno delo novomeške občine potrebuje še veliko takih in podobnih kadrov, zato bodo takšne oblike strokovnega izpopolnjevanja ob delu še nadaljevali. (S. D.)

Šola v naravi na Mrzlici

TRBOVLJE – Te dni se je vrnila s planinskega doma na Mrzlici prva letošnja skupina učencev petih razredov osnovne šole Trbovlje, ki je prebila teden dni v šoli v naravi v prijaznem planinskem domu. Ob sodelovanju svojih učiteljev in smučarskih učiteljev iz SD Trbovlje so se vsi udeleženci naučili smučarskih veščin. Prva skupina je štela 55 učencev in učiteljev, druga skupina, ki je začela 16. decembra s šolo v naravi, pa šteje prav toliko. Stroške te šole nosijo deloma starši, deloma pa izobraževalna skupnost trboveljske občine. Letošnja šola v naravi je že 15. po vrsti v tem domu. (T. L.)

Razgrnjen zazidalni načrt

TRBOVLJE – Občinska skupščina je javno razgrnila osnutek zazidalnega načrta »OR 75«. Gre za kompleks ob Cesti oktobrske revolucije od Škerbica do najstarejše hiše v kraju, to je do bivšega lovskega dvorca celjskih grofov. Načrt bo na ogled 30 dni na oddelku za urbanizem in gradbeništvo, kjer naj bi občani dali k njemu tudi svoje pripombe. (T. L.)

Svet za kulturo v Brežicah?

BREŽICE – Pri občinski konferenci SZDL Brežice ugotavljajo, da vprašanja s področja kulturnih dejavnosti bolj ali manj rešuje ožji krog ljudi, ki se srečujejo v različnih organih, kar ne daje najboljših rezultatov. Tudi v Brežicah nameravajo zato ustanoviti samostojen svet za kulturo, pri njem pa bo delovala še sekcija za slovenščino v javni rabi. (U. P.)

Glasilo ‚Odločajmo' doseglo svoj namen

NOVO MESTO – Glasilo ‚Odločajmo', ki ga izdaja Indok center skupščine občine Novo mesto, zaključuje svojo dvoletno obdobje izhajanja. Do zdaj so izdali 17 številk tega izredno zanimivega in kakovostnega glasila, ki veliko pomaga pri samoupravnem informiranju in odločanju tako delegatov kot delegacij in vseh občanov novomeške občine. Glasilo ‚Odločajmo' prejemajo brezplačno tudi vsa gospodinjstva v občini, kar je nedvomno tudi veliko prispevalo k boljšemu obveščanju ljudi. (S. D.)

Predvidevajo kadrovske spremembe

NOVO MESTO – Ker je predsednica zbora združenega dela skupščine občine Novo mesto Vilma Manček sprejela drugo odgovorno politično zadolžitev, se bo morala odpovedati dosedanji funkciji predsednice zbora združenega dela. Občinska konferenca SZDL je za novega predsednika predlagala dosedanjega podpredsednika Marjana Grabnarja, ki je kot upravni delavec zaposlen v straškem lesnem kombinatu Novoles, namesto njega pa dipl. inž. Staneta Lukšiča, ki združuje svoje delo z novomeško IMV. (S. D.)

Vsem šolarjem zagotovili prevoz

BREŽICE – V občini Brežice je vsak tretji osnovnošolec vozač, v glavnem se blizu 800 učencev vozi do centralnih osnovnih šol s Sapovimi avtobusi, nekatere šole pa imajo lastne kombije, na Bizeljskem pa manjši avtobus. SAP tozd Brebus Brežice je ta teden uvedel novo, že 14. avtobusno progo na relaciji Bukošek–Cundrovec, tako da je zagotovljen prevoz še ostalih otrok, ki obiskujejo Osnovno šolo bratov Ribarjev v Brežicah. (V. P.)

V Poljanski dolini že primanjkuje vode

Program graditve vodovoda in kanalizacije obravnavajo v krajevnih skupnostih in kolektivih

GORENJA VAS, 18. decembra – Zaradi vse večje porabe v sušnih obdobjih v Gorenji vasi že primanjkuje vode. Potrebe po vodi pa se še povečujejo z graditvijo rudnika urana Žirovski vrh. Zaradi tega postaja graditev novega vodovoda v Poljanski dolini vse bolj nujna.

Največji izvori pitne vode so v zgornjem delu doline, v Trebiji. Od tam bodo vodovod speljali do Gorenje vasi, kjer bo priključek za vodovod do Todraža, oziroma rudnika urana. Po dolini navzdol pa se bo vodovod nadaljeval do Poljan, kjer se bo priključil na vodovod za Škofjo Loko.

Hkrati z vodovodom nameravajo v Poljanski dolini zgraditi tudi kanalizacijo ter čistilno napravo nad Poljanami. Vanjo bi najprej speljali odpadne vode iz Poljan, Dobja, Srednje vasi in Gorenje vasi, kasneje pa tudi iz bolj oddaljenih vasi. Za prvo etapo, to je vodovod od Trebije do Poljan in od Gorenje vasi do Todraža ter za kanal od Gorenje vasi do Podpečne pri Poljanah in čistilno napravo v Podpečni potrebujejo 106 milijonov dinarjev.

Za graditev kanalizacije skozi Trebijo in odsek Gorenja vas – Poljane ter vodovoda od Trebije do Poljan in odcepa od Gorenje vasi do Todraža imajo že lokacijsko dovoljenje. Sedaj iščejo soglasje za sam projekt vodovoda.

Za ta vodovod morajo čimprej zbrati denar, saj utegne v Gorenji vasi in rudniku urana že prihodnje leto kritično primanjkovati vode. Poleg tega bi radi leta 1982 del vode iz Trebije pripeljali do Škofje Loke, sicer bodo morali tam zgraditi novo črpališče vode na Sorškem polju, ker prav tako nimajo vode v izobilju.

Program graditve vodovoda in kanalizacije sedaj obravnavajo po krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah v Poljanski dolini. Kot kažejo nekatere razprave, so ponekod preveč prisotni lokalni interesi, premalo pa je prizadevanj za poenoteno reševanje skupnih problemov.

LADO STRUŽNIK

Skrhane kulturne vezi

Ko so nedavno tega na seji medobčinskega sveta ZKS za Posavje razpravljali o uresničevanju samoupravne kulturne politike v regiji, so kaj hitro ugotovili, da je Posavje dovolj enovit kulturni prostor, ki se lahko pohvali z izjemnimi kulturnimi vrednotami, da je odprt tudi navzven, da pa kulturna politika ni programirana, poklicne in nepoklicne institucije pa vse premalo povezane. Tak položaj tudi komunisti spremljajo vse preveč neprizadeto.

»Inventura« kulturnih dejavnosti nam pravzaprav ponuja izredno razvejeno in kvalitetno delo, ki sega od priznanih in celo v svetu uveljavljenih razstavišč v Kostanjevici do pestrega dela Posavskega muzeja v Brežicah, galerije v Krškem, novosti v Sevnici in premalo znanega muzeja v Brestanici. K temu lahko dodamo še bogato kulturno-zgodovinsko dediščino Posavja s številnimi najdišči vse od predzgodovine dalje in občasne prireditve, ki jih organizirata kulturna zavoda iz Brežic in Sevnice ter Dom JLA v Brežicah in seveda delo ljubiteljskih skupin ter delavskega doma Edvard Kardelj Krško. Že ta bežen pregled dokazuje, da gre na sorazmerno majhnem prostoru za precej podobne dejavnosti, ki pa med sabo praktično ne sodelujejo. Najtesnejše vezi so v zadnjem desetletju ustvarili le posavski pevci in gledališčniki, njihove »matične« organizacije, to so zveze kulturnih organizacij iz Brežic, Krškega in Sevnice pa prav tako delujejo vsaka zase, pri čemer se zlasti otepajo s pomanjkanjem strokovnih sodelavcev, skoraj neopazno pa je tudi delo kulturnih animatorjev. Podobno velja za knjižničarstvo – občinske ustanove imajo skupaj več kot 50.000 del – saj se ne loteva širših akcij, ki bi pritegnile večji krog bralcev, zlasti iz krajevnih skupnosti in združenega dela.

Tak položaj je med drugim tudi odraz nenačrtne kadrovske politike, saj šele za naslednje obdobje planirajo prve štipendije, zveze kulturnih organizacij in kulturnih skupnosti, pa tudi velike naložbe v nove kulturne objekte v Krškem, na Senovem, na Raki in drugod ne dajejo pravih učinkov. Zamujena je priložnost, ko so v vsaki občini zase načrtovali prihodnji razvoj, ne da bi ob tem videli soseda, njegove možnosti, potrebe in hotenja. Zunaj kulturnih dejavnosti so znova ostale glasbene šole, ki bi lahko v mnogočem pomagale ljubiteljskim skupinam, same sebi ostajajo prepuščene tudi osnovne šole in prosvetna društva na srednjih šolah, kjer bi za začetek lahko največ prispevali h kulturi kot načinu življenja in širšemu vrednotenju kulture.

Za krizo množičnosti kulture v Posavju vendarle ne gre, zato pa za krizo njene kvalitete, ki bi jo v večji meri kot doslej pričakovali tudi od ljubiteljskih skupin, ki pa jih vodijo v večini primerov premalo usposobljeni ljudje. Položaj je zagaten toliko bolj, ker je prav amaterska kulturna dejavnost najbolj pomembna strateška točka za akcijsko usmeritev kulturne politike. Tudi zato bo potrebna tehtnejša kulturna »inventura,« marsikaj bi veljalo poenotiti in ovrednotiti, v okviru SZDL pa ustanoviti svete za kulturo, ki bi sooblikovali kulturno politiko.

VLADO PODGORŠEK

Proslave, priznanja in razstave

V vseh krajih so v počastitev dneva JLA pripravili najrazličnejše prireditve

LJUBLJANA, 18. decembra – Proslave ob dnevu JLA se že nekaj dni vrstijo po vsej Sloveniji. Tako je v Zagorju nastopil orkester JLA iz Ljubljane, podelili pa so tudi priznanja. Jutri bo 60 mladincev iz hrastniške občine obiskalo vojašnico heroja Rajka v Celju, vojaki iz Celja pa bodo v petek nastopili v kulturnem programu na občinski proslavi, ki bo v Delavskem domu. V Trbovljah bo osrednja proslava v soboto zvečer v Delavskem domu. Jutri bodo odprli razstavo dr. Žiže Prošić ter slikovno razstavo o dejavnosti organizacije ZRVS in o obrambnih pripravah v občini. V vseh treh posavskih občinskih središčih bodo odprli razstave fotografij in prebrali spise šolarjev na temo »Tito – oborožene sile«, osrednje slovesnosti pa bodo v ponedeljek na letališču v Cerkljah.

Občinski štab TO in Združenje rezervnih vojaških starešin Brežice sta že danes pripravila v brežiškem domu JLA posebno slovesnost. V enote teritorialne obrambe so sprejeli mlade prostovoljce, novi rezervni starešine so popolnili občinsko organizacijo, oddelek za ljudsko obrambo pa je podelil več pohval in objavil sklep o napredovanju v višji čin. Posebno priznanje republiškega sekretariata za ljudsko obrambo pa so podelili Božu Kerinu iz Brežic in krajevni skupnosti Velika dolina.

V kočevskem likovnem salonu so danes odprli razstavo likovne sekcije doma JLA v Ribnici. Pokrovitelj razstave je zveza kulturnih organizacij Kočevje. V likovnem salonu v Kočevju se predstavljajo s svojimi deli Milan Čirović-Čira, Nenad Božič, Vlada Trifunov, Dušan Matoh, Barbara Čihal, Mateja Oražem, Meta Zobec, Regava Harjati in Uroš Oberstar.

V domu kulture v Podnartu se bo praznovanje ob dnevu JLA pričelo v soboto ob 18. uri. Osnovni organizaciji ZRVS Podnart in Ljubno bosta prikazali filme o zračnem napadu in obrambi za vse člane ZRVS ter tiste, ki delajo v odborih ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite ter narodne zaščite v teh dveh krajevnih skupnostih. Filme si bodo lahko ogledali tudi drugi krajani.

DOPISNIKI DELA

SPREHOD PO TRŽNICAH

LJUBLJANA, 18. decembra – Tržnice v slovenskih mestih so te dni slabo založene, tako s sadjem kot z zelenjavo. Predvsem pa kupci že več dni zaman povprašujejo po solati – tako v Murski Soboti, Novem mestu, pogrešajo jo tudi v Celju, v Ljubljani pa je naprodaj.

Poročilo iz Maribora je danes takole: endivijo prodajajo po 70 din, deset din dražji je radič, špinača, čebula in korenje stane 40 din kilogram, glavnato zelje je po 20 din, kislo zelje 25 do 30 din, kisla repa pa od 20 do 25 din. Po 10 din je krompir, česen stane 70 do 80 din, jajca pa so po 5 do 6 dinarjev. Kilogram jabolk stane 10 do 25 din, po toliko so tudi hruške, celi orehi so naprodaj po 120 din, orehova jedrca pa prodajajo po 250 do 300 din.

Celjani namesto solate kupujejo radič in motovilec, ki imata temu primerno ceno – 150 din za kilogram. Poskočila je tudi cena jajc, ki jih prodajajo po 6 dinarjev, fižol je po 60, krompir po 10 do 14 din, čebula po 25 do 35 din, po 80 do 100 din je česen, ohrovt je po 30 din, rdeča pesa 40, špinača pa 150 din kilogram. Kislo zelje in kisla repa imata nespremenjeno ceno – 25 dinarjev. Jabolka prodajajo po 15 do 30 din, hruške po 35 din, limone in mandarine so po 65 din, banane po 39 din, orehi po 100, jedrca pa po 250 do 300 din.

Na novomeški tržnici, ki je zelo slabo založena, so cene naslednje: čebula je po 25 din, zelje po 10 din, kislo zelje po 17 din, ohrovt po 22 din, korenje po 25 in česen po 65 din. Od sadja so naprodaj jabolka po 20 din kilogram, hruške po 40, grozdje po 32 din in kaki po 30 din. Jajca so po 4,50 din, orehova jedrca pa 320 din.

V Murski Soboti je kot vedno najbolje založena s sadjem in zelenjavo Pomurkina zelenjavna trgovina. Jabolka prodajajo po 14 din, hruške po 35, grozdje 31 din, banane so po 34, mandarine po 50. Zelje je po 9,50 din, čebula po 22 din, korenje po 18, ohrovt po 23 din.

Na ljubljanski tržnici je bila solata po 100 do 160 din, od 120 do 160 din radič, brstični ohrovt po 160 din kilogram, zelje po 30 din, nespremenjena pa je cena kislega zelja in kisle repe ter kislega zelja za sarmo – 30 din. Jabolka stanejo od 20 do 25 din, mandarine po 49,50 din, hruške pa po 40 din kilogram. V pokriti tržnici so kupcem na voljo orehova jedrca po 260 do 280 din, skuta po 60 do 70 din, smetana od 70 do 80 din, kilogram cvetličnega medu pa stane 150 din.

DOPISNIKI DELA

Več sto hektarov novih obdelovalnih površin

Na Krškem polju, pod Gorjanci in na obrobju Kozjanskega bodo zagotovili nagel razvoj kmetijstva

KRŠKO, 18. decembra – Če odmislimo naložbe pri brestaniškem Sigmatu in tovarni embalaže ter kostanjeviški Iskri, ki pa bodo kmalu končane, v občini Krško za naslednje srednjeročno obdobje ne načrtujejo večjih investicij, zato pa posvečajo vso pozornost razvoju kmetijstva, za kar imajo na Krškem polju in pod Gorjanci ter na obrobju Kozjanskega odlične pogoje. V naslednjih petih letih želé zagotoviti 10,6-odstotno rast kmetijske proizvodnje.

Vse to pa bo mogoče seveda doseči z varovanjem in smotrno izrabo kmetijskih zemljišč, z boljšimi družbenoekonomskimi in dohodkovnimi odnosi, pravilno kmetijsko politiko in z naložbami, ki bodo povečale proizvodne zmogljivosti. Z melioracijami, regulacijo potokov, različnimi agromelioracijskimi ukrepi in komasacijami bodo dobili za intenzivno proizvodnjo več kot 1.800 hektarov zemljišč, z zamenjavo in drugimi posegi nadaljnjih 300 hektarov, novih 200 hektarov pa bodo merili urejeni pašniki. Te operacije bo vodila kmetijska zemljiška skupnost, nosilec povezovanja tržne ponudbe hrane iz lastne in kooperacijske proizvodnje pa bo delovna organizacija Agrokombinat Krško, ki se bo povezovala tudi s SIS za preskrbo mesta Ljubljane. Z vlaganji, ki jih bo za okrog 400 milijonov dinarjev, si bodo zagotovili oskrbo doma in tržne presežke za prodajo zunaj občine. V mislih imamo obnovo in razširitev nasadov in vinogradov za 320 hektarov, gradnjo večje in manjših farm bodo na leto zredili 50.000 bekonov, močno pa bodo povečali tudi proizvodnjo mleka. Nadvse pomembna pa bo naložba v gradnjo tovarne proteinske hrane, s čimer bodo zajeli odpadni lug, ki ga krška tovarna celuloze in papirja sedaj sežiga, koristno pa ga je mogoče uporabiti za živalsko hrano.

VLADO PODGORŠEK

Neuspel poskus združitve

Kranjčanom ne uspe, da bi vendarle združili trgovska in gostinska podjetja

KRANJ, 18. decembra – Najnovejši poskus združitve trgovskih in gostinskih podjetij Živila in Central, ki naj bi se jima pridružila še samopostrežna restavracija, ni uspel. Na včerajšnjem referendumu predlagana združitev namreč ni dobila podpore v vseh treh delovnih organizacijah.

Za povezavo vseh treh podjetij so se odločili le v Živilih. Tam je za združitev glasovalo 75 odstotkov zaposlenih. V Centralu so bili proti združitvi v tozdu Delikatesa, medtem ko so jo v drugih tozdih podprli. Odločno pa so nasprotovali povezavi v samopostrežni restavraciji, kjer je bilo 70 odstotkov glasov proti njej.

V Kranju so si doslej že večkrat prizadevali, da bi združili trgovino in gostinstvo, vendar brez uspeha. Podobno kot prejšnji, pa se je tudi ta poskus izjalovil. Pobudo za združitev so med drugim podprli delavski sveti vseh treh delovnih organizacij.

L. S.

Denarja ni dovolj, zato bo tudi štipendij manj

V trebanjski občini so morali zaostriti merila za delitev štipendij, čeprav strokovnjake potrebujejo.

TREBNJE, 18. decembra – V trebanjski občini so bili letos prisiljeni poostriti merila za podeljevanje štipendij in tako zmanjšati število štipendistov. V to jih je prisililo pomanjkanje denarja. Izračunali so, da bi bilo premalo 440 tisočakov, pa četudi bi postrgali blagajno do zadnjega dinarja. Trebanjci se zavedajo, da je bilo to za številne prosilce zelo boleče, vendar ni bilo izbire. Zmanjšanje števila štipendistov v primerjavi s prejšnjim šolskim letom, ni tako veliko, saj je štipendistov le 17 manj, kar je približno za pol odstotka.

Letos imajo Trebanjci skupno 316 štipendistov. Od tega je 133 socialnih štipendij in 183 šolajočih se dobiva razliko iz združenih sredstev. Največ štipendij je za srednje šole, precej pa tudi za visoke in višje. Na visokih šolah prevladujejo štipendisti, ki študirajo tehniške vede, v srednjih pa je največ gimnazijcev in dijakov zdravstvenih šol.

Za štipendiste iz trebanjske občine so štipendije osnova, da sploh lahko študirajo. Med štipendisti jih je bilo namreč do septembra letos po strukturi 74 odstotkov iz družin, v katerih znaša dohodek na družinskega člana od tisočaka do dveh tisočakov in pol. Petnajst odstotkov pa je celo takih, da so imeli v družini na člana manj kot tisočak dinarjev dohodka.

Brez ustreznih strokovnjakov ne bo mogoče zagotoviti napredka industrije in tudi kmetijstva ne. To v Trebnjem vedo in zato skušajo štipendirati čim več mladih. Posebno pozornost dajejo štipendijam za potrebe zdravstva, vzgoje, kulture in raziskovanja.

Ob vseh teh prizadevanjih pa Trebanjci razočarano ugotavljajo, da je bilo v dolenjski regiji letos razpisanih komaj 10 kadrovskih štipendij za zdravstvene šole. Znano je, da zdravstvenega kadra primanjkuje in da morajo zato dobivati ljudi iz drugih območij poleg tega zdravstvene ustanove ne skrbijo za štipendiranje.

MILOVAN DIMITRIČ

Denar za krajevne skupnosti

Delovne organizacije v radovljiški občini naj bi prispevale 450 din na zaposlenega

RADOVLJICA, 18. decembra – Člani izvršnega sveta skupščine občine Radovljica so pred dnevi obravnavali tudi predlog samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti v naslednjih petih letih.

Na osnovi samoupravnega sporazuma, ki so ga sprejeli v letu 1975, so delovne organizacije za financiranje krajevnih skupnosti v letu 1976 prispevale 300, lani pa že 400 dinarjev na zaposlenega delavca.

V predlogu novega sporazuma je zapisano, naj bi se ta prispevek v prihodnjem letu povzpel na 450 dinarjev, v naslednjih letih pa naj bi sprejemali morebitne dodatke k sporazumu.

Člani izvršnega sveta so se s takim predlogom strinjali, o njem pa bodo morali odločiti še delegati zborov skupščine občine.

V. F.

V ospredju kanalizacija, vodovod, ceste

To bo glavna postavka v osnutku razvojnega programa v KS Škocjan

ŠKOCJAN PRI NOVEM MESTU, 18. decembra – Krajevna skupnost Škocjan še ni sprejela osnutka razvojnega programa za prihodnje srednjeročno obdobje, vendar ga pripravlja. V ospredju bodo trije osnovni problemi. Gre za napeljavo vodovoda v nižinske vasi Hudenje in Segonje, dalje za napeljavo kanalizacije v samem naselju in gradnja čistilne naprave na potoku Radulja, končno pa je treba omeniti tudi asfaltiranje cest, med katerimi je v ospredju cesta Škocjan–Zbure in Škocjan–Bučka.

Največ upanja, da bi kmalu uresničili del svojih načrtov, je za cesto Škocjan–Bučka, ki bo prav gotovo dobila prednost, saj bodo na Bučki prihodnje leto praznovali 40-letnico napada na ta kraj, kjer so dolenjski partizani zanetili baklo odpora.

S. D.

Šolske strehe puščajo

V Lipnici, Gorjah, Lescah, Radovljici in v Begunjah si pomagajo kar z vedri – Kratkovidno varčevanje včasih več odnese kot prinese

RADOVLJICA, 18. decembra – »Ne barajte, kje teče! Bolje je, če vprašate, kje ne teče,« se zadnje čase pogovarjajo ljudje v radovljiški občini. Le malo šol imajo namreč, kjer ne bi imeli težav zaradi streh, ki puščajo. V Lipnici, v Gorjah, v Lescah, v Radovljici, v Begunjah. Vedra so postala na nekaterih šolah že stalen inventar, ravnatelji pa že pravi izvedenci za ugotavljanje in popravljanje raznih špranj. To, da se podobno dogaja tudi v drugih občinah, seveda ni nikakršna tolažba.

Veliko prerekanj je že bilo, kakšno streho graditi v svetu, ki leži med hribi. Ravno ali kapno. Kvalitetno izvedena ravna streha ima daljšo življenjsko dobo kot vsaka dvokapnica, trdijo o tem strokovnjaki. Je pa zato pri taki strehi teže odkriti napako in jo tudi težje odpraviti. Za dobro streho torej ni pomembno, ali je ravna ali kapna, zato pa sta tem bolj pomembna material in izvedba. O prvem pa odločata oba. Projektant in izvajalec del.

Projektant naj bi namreč v svojem projektu upošteval materiale, ki so pri nas že znani, preizkušeni in ki jih je seveda tudi moč dobiti. Za izvajalca pa zakon pravi, da ne sme delati slepo po projektu. Če misli, da projektna naloga oziroma material nista pravšnja, mora o tem opomniti projektanta in tudi zavrniti njegove predloge. Zadnji primer, kaj se v praksi lahko zgodi, če temu ni tako, sega v Bohinjsko Bistrico. Ker projektant in izvajalec del nista vstavila dilatacije, torej nista upoštevala, da zaradi temperaturnih razlik prihaja do raztezanja, bakrena streha na domu Joža Ažmana, ki je bil zgrajen s pomočjo vse Slovenije, ni vzdržala in začelo je teči v večnamensko dvorano.

Seveda na odpornost strehe vpliva tudi izvedba del. Vsaka površnost se hitro in drago maščuje. Primer za to je streha in tudi druge nevšečnosti v radovljiški osnovni šoli.

Pri tej šoli, ki jo krpajo in krpajo vseh njenih osem let, se je tudi pokazalo, da varčevanje včasih več odnese kot prinese. Odbor za gradnjo se je namreč odločil za finančno najugodnejšo ponudbo, s tem pa ne tudi za najbolj strokovnega izvajalca. Zato naj bi bili v takih odborih ljudje, ki se res spoznajo na te stvari.

Ob tem je kajpak treba povedati tudi to, da imajo vse te strehe atest. Podpisal jim ga je bodisi Zavod za raziskavo materiala iz Ljubljane ali iz Zagreba. Je pa res, da tudi te ateste naredijo v laboratoriju. Šele takrat, ko nekaj zaškriplje, prikaplja v razred in na hodnik, pridejo strokovnjaki bliže.

Ni čudno, da je zaradi vsega tega pridušanja ljudi za vogali že nekaj let veliko in ga je še, včasih pa je slišati kakšno vprašanje iz delegatske klopi. Odgovor naj bi seveda povedal, kdo je kriv za posamezne pomanjkljivosti.

Vendar pa tega, da bi s prstom pokazali na krivca, doslej ni bilo. Še manj seveda, da bi za to kdo odgovarjal, povrnil škodo.

Kakšni nesmisli so pri nas uzakonjeni, pa kaže primer begunjske šole. Po štirih letih, kar ta šola stoji, bo treba v celoti zamenjati njen »klobuk«, ker so popokale skoraj vse ravne šablone iz eternita. Pri tem, ko izvajalec del za svoje delo jamči dve leti, daje anhovski Salonit za svoje izdelke šest mesecev jamstva. Ta je torej še pri čokoladnih napolitankah daljša.. VLASTA FELC

PRAVNA POSVETOVALNICA

Družinska pokojnina staršev

V. N., K. – Ob kakšnih pogojih imajo pravico do družinske pokojnine zavarovančevi starši?

ODGOVOR: Zavarovančevi starši imajo pravico do družinske pokojnine, če jih je zavarovanec oziroma uživalec pravice do svoje smrti preživljal in če so bili ob njegovi smrti stari 45 let (mati) oziroma 60 let (oče) ali če sta bila takrat popolnoma nezmožna za pridobivanje oziroma popolnoma nezmožna za svoje in za drugo ustrezno delo (invalidnost I. kategorije).

Družinska pokojnina

G. K., H. – Ste družinska upokojenka, stari 51 let. Zanima vas, ali bi s ponovno poroko izgubili pravico do družinske pokojnine?

ODGOVOR: Po določbi 1. točke 1. odstavka 26. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je povzeta v 1. točki 1. odstavka 187. člena statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, izgubi vdova s sklenitvijo zakona pravico do družinske pokojnine le, če ob sklenitvi še ni stara 45 let. Ker pravite, da ste stari 51 let, torej v primeru, če se boste znova poročili, ne boste izgubili pravice do družinske pokojnine.

Invalidnina

L. M., V. – Že kot otrok ste izgubili vid levega očesa. Sedaj ste si močno poškodovali še desno oko. Ali in do kakšne invalidnine ste upravičeni?

ODGOVOR: Praviloma zavarovanec ne pridobi pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki jo je imel, preden je stopil v zavarovanje (pred delovnim razmerjem). Izjemoma pa pridobi zavarovanec, ki je imel pred vstopom v zavarovanje poškodovano eno oko, roko ali nogo, pa si pozneje poškoduje še drug istoveten organ, pravico do invalidnine za okvaro obeh organov. Tudi vam bo torej priznana invalidnina za telesno okvaro izguba vida na enem očesu in bistveno zmanjšanje vida na drugem očesu.

Sodno varstvo

M. S., V. Odbor za uveljavljanje pravic Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije vam je odrekel priznanje pravice do starostne pokojnine. Zoper zavrnitveni sklep ste se pritožili oziroma zahtevali varstvo pravice pri odboru za varstvo pravic skupnosti. Kljub temu da je od vložitve te zahteve preteklo že skoraj pol leta, navedeni odbor o vaši zahtevi ni odločil. Kako bi dosegli čimprejšnjo odločitev?

ODGOVOR: Ker o vaši zahtevi odbor za varstvo pravic ni odločil v dveh mesecih, lahko uveljavljate sodno varstvo z vložitvijo predloga pri posebnem sodišču združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji v Ljubljani.

Kmetija

P. C., V. Radi bi vedeli, kaj se šteje za kmetijo, za dedovanje katere veljajo posebni predpisi?

Odgovor: Za kmetijo po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in posebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij) se šteje tista kmetijska in gozdna gospodarska enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in drugo z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje ter jo je kot tako z odlokom določila občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti in krajevne skupnosti.

Posebna doba

Z. R., M. Od leta 1942 do osvoboditve ste aktivno in organizirano delali v NOB. Ker ste bili v kratkem upokojili, vas zanima, ali je še mogoče, da uveljavite priznanje tega časa v posebno dobo?

ODGOVOR: Po 75. členu zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so lahko sicer udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki niso vložili zahteve za dvojno štetje časa, prebitega v narodnoosvobodilni vojni in narodnoosvobodilnem gibanju, v roku iz 184. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, to je do 31. decembra 1966, vložili tako zahtevo, in sicer na podlagi potrdila predsedstva občinskega odbora ZZB NOV, da so podani pogoji za njegovo ugotovitev, vendar najkasneje do 31. decembra 1978. Tudi rok za vložitev zahteve za izdajo navedenega potrdila je bil časovno omejen, in sicer se je lahko potrdilo zahtevalo najkasneje do 30. junija 1978. Posebne dobe v dvojnem štetju torej ne morete več uveljavljati.

Vse, ki jih zanimajo odgovori naše Pravne posvetovalnice, obveščamo, da ne bomo objavljali odgovorov na vprašanja, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Veliko odgovorov daje namreč Pravna posvetovalnica pismeno, osebno na naslov, saj marsikatero vprašanje zanima samo vpraševalca, ne pa širšega kroga bralcev. Zato prosimo, da na vsa vprašanja napišete popoln naslov in priložite kupon za Pravno posvetovalnico.

Posvojitev

T. V., S. – Vaš sorodnik, ki je tuj državljan, bi rad posvojil otroka – jugoslovanskega državljana. Ali je to mogoče?

ODGOVOR: Tuj državljan je lahko posvojitelj le izjemoma, in sicer le v primeru, če pristojni organ občinske skupnosti socialnega skrbstva za otroka, ki naj bi ga posvojili, ni mogel najti posvojitelja med državljani SFR Jugoslavije. Poleg tega pa mora dati za posvojitev otroka, ki ga posvoji tuj državljan, soglasje republiški upravni organ, pristojen za zadeve socialnega skrbstva in republiški upravni organ, pristojen za notranje zadeve.

Pripravniško delovno razmerje

S. V., K. – Kdaj se lahko sklene delovno razmerje pripravnika le za določen čas?

ODGOVOR: Po zakonu o delovnih razmerjih (38. člen) sklene pripravnik delovno razmerje za določen čas, če v temelni organizaciji ni pojavov, da bi ga po končani pripravniški dobi in po opravljenem strokovnem izpitu razporedili na ustrezna dela oziroma naloge ali če želi pripravnik v temeljni organizaciji le pridobiti delovne izkušnje, potrebne za samostojno opravljanje svojega poklica.

Sergej Kraigher o obisku v Latinski Ameriki

LJUBLJANA, 18. decembra – Podpredsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher je danes seznanil širši krog družbenopolitičnih delavcev Slovenije o rezultatih svojega nedavnega obiska v Kolumbiji, Peruju, Nikaragvi in Ekvadorju, kjer je vodil jugoslovansko državno delegacijo. Zlasti je govoril o dvostranskih odnosih med Jugoslavijo in temi državami, ki jih je ocenil zelo ugodno. Ob tem je opozoril na velike možnosti, ki obstajajo v Jugoslaviji in Sloveniji za sodelovanje z njimi na gospodarskem področju kakor tudi na znanstveno-tehničnem in drugih področjih.

Ceausescu poziva k varčevanju

BUKAREŠTA, 18. decembra (Tanjug) – Ob zaključku dvodnevnega plenuma CK RKP je generalni sekretar romunske partije Nicolae Ceausescu apeliral na državljane svoje države, naj vse oblike porabe zmanjšajo na čim manjšo mero. Generalni sekretar romunske partije se je zavzel zlasti za zmanjšanje vseh tujih kreditov, in sicer v naslednjih nekaj letih.

Čeprav brez sporazuma, žarek upanja le ostaja

Jesensko zasedanje generalne skupščine OZN so sicer sklenili, vendar njihovo delo ni koncano – Navzkrižja ob vprašanju, kje, kako in o čem se pogajati

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 18. decembra – Diplomati na East Riverju, ki jim nikakor ni uspelo sporazumeti se, kako naj bi se pogajali o spremembah v svetovni gospodarski ureditvi, so včeraj sklenili, da njihovo delo ni končano – in tako ostane jesensko zasedanje »odprto« do pomladi.

Pa vendar bi v palači ob newyorški Vzhodni reki komaj našli koga, ki bi vsaj v tem trenutku videl kako upanje, da bi do tega roka lahko dosegli to, kar si svetovna diplomacija brezuspešno prizadeva doseči že od konca minulega poletja.

Na zunaj je videti, da se navzkrižja pletejo ob vprašanju, kje, kako in o čem se pogajati. Vsakomur pa je jasno, da si prihajajo navzkriž bistveno različni interesi, kar zadeva vsebino svetovnih gospodarskih odnosov. Razvitim državam je veliko do tega, da bi razpravo o nafti speljali v svetovni forum, kjer bi želele razpravljati in po možnosti doseči sporazum o tem, da bi izvozniki nafte preskrbovali svet tako, da bi je črpali čim več in prodajali po »predvidljivih« cenah. Toda te države nočejo, da bi se v takem forumu razpravljalo o svetovnem denarju, ki je v pristojnosti mednarodnega denarnega sklada, v katerem imajo glavno besedo. Naftne države ne želijo za svoje čedalje dragocenejše blago dobivati papirnatega denarja, ki izgublja vrednost. Gre jim predvsem za to, da bi denar, ki ga dobivajo, pomnožen z vlaganji, ohranil vsaj tisto vrednost, katero ima nafta, ki ostane v državi. In tako se krog zapira.

Predsednik generalne skupščine Rudiger von Wechmar je včeraj priznal, da večmesečno delo za odrom ni nakazalo izhoda. Minulo jesen se je predsednik generalne skupščine domala vsak konec tedna zaprl s krogom diplomatov v bližnjem Harimanu v državi New York, iščoč rešitev. Stališča so se zbliževala, pa spet razhajala. Včeraj je von Wechmar povedal: »Nisem zmožen predlagati besedila sporazuma.«

Žarek upanja je vendarle še ostal. Vidijo ga tisti diplomati, ki ne priznavajo brezizhodnosti položaja. Opozarjajo na to, da nobena država ni hotela predlagati, naj bi se v tej pomembni svetovni zadevi dokončno razšli. Odtod tudi nenavadno formulirana oblika, v kateri so objavili včerajšnji konec dela v East Riverju: jesensko zasedanje ostane odprto do pomladi.

Kako se bo stvar naprej razvijala, tega ni mogoče zanesljivo napovedati. Do nedavnega je prevladovala teorija, da bo sedanja ameriška administracija, ki je bolje poučena in bolj pripravljena upoštevati ekonomske težave sveta, na koncu vendarle prepustila naslednikom obveznost, da se vključijo v ta pogajanja. Ameriški veleposlanik Donald McHenry pa je včeraj izjavil: »Zelo malo smo napredovali.«

Tako so se diplomati sinoči začeli razhajati z East Riverja, ne da bi opravili – po splošnem mnenju – niti uvodni del najpomembnejšega opravila v zvezi z največjim problemom sveta.

Jesensko zasedanje je po prevladujoči sodbi potekalo sicer v temni senci starih, nepogašenih svetovnih kriz kot tudi tistih, ki so izbruhnile v novejšem času, vštevši iraško-iransko vojno, ki je vzplamtela med zasedanjem. Povečana trenja med supersilama so to senco še bolj zmračila. Neki diplomat je to izrazil v prispodobi: »Veliki sloni so se vznemirili in vzdigujejo več trušča in več strahu, tako da majhne živali iščejo zavetje.«

Pa ni čisto tako. »Majhne živali« – če sodimo po debati in izglasovanih resolucijah – so bile odločnejše kot kdaj, ko so obsodile teptanje temeljnih pravil življenja svetovne skupnosti. Da se mora tuja intervencija v Afganistanu nehati, je zahtevalo več držav kot lani (111 proti 104). Podobno se je iztekla tudi razprava o spremembi režima v Kampučiji, izpeljani z intervencijo tujih čet. Izraelska okupacija arabskih držav, vštevši tudi nove okupacijske korake, kot je aneksija Jeruzalema, je doživela tudi to jesen prav tako enotno obsodbo svetovne večine.

Sklep, ki ga povzemajo nekateri diplomati, se vsiljuje sam po sebi: namesto da bi bili v takšnih težavnih razmerah vsi zbegani in bi vsak iskal svoje zavetje, si je svetovna večina še odločneje, ne da bi vojaška moč tistih, ki kršijo pravila mednarodnega življenja, napravila nanje kak vtis, še naprej vztrajno prizadevala, da bi ta pravila znova proučili, potrdili in jim pomagali do veljave.

S tega vidika ne bi mogli slabo oceniti bilance jesenskega zasedanja. Povečani pritiski niso odvrnili svetovne večine od njene osnovne usmeritve – boja proti pravici močnejšega, za pravično svetovno ureditev.

Gibanje neuvrščenih držav, ki iz očitnih razlogov ves čas postavlja v ospredje Organizacijo združenih narodov, se je v teh težkih časih okrepilo v nekaterih bistvenih elementih. Je avtor večine sprejetih resolucij. Pod trenutnimi pritiski tekoče situacije (ASEAN, islamske države, nekateri zagovorniki te in one intervencije itd.) sicer nastajajo razna grupiranja, toda ob različnih manifestacijah neuvrščene države pri razpravljanju in odločanju na East Riverju na koncu stoje strnjeno na svojih temeljnih stališčih, izražajoč svojo pripadnost ideji, in v večini primerov tudi enotno ravnajo.

Ni mogoče izmeriti, koliko je gibanju neuvrščenih to jesen uspelo premakniti svet naprej k nadaljnjemu izoblikovanju pravil ravnanja za vse države. Marsičesa očitno niso mogle premakniti z mesta, pač iz preprostega razloga, ker nekatere krize čakajo na nova dogovarjanja med Moskvo in bodočim režimom v Washingtonu. Vendar svetovna večina nobeni supersili ni dopustila, niti začasno, pozabiti na krize, v katere sta zapleteni ali ki sta jih povzročili.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

Novost v koroški šolski praksi

Pogovor o dvojezičnem šolstvu med predstavniki Slovencev in šolskim svetom

OD NAŠEGA DOPISNIKA

CELOVEC, 18. decembra – Koroški deželni šolski svet je povabil predstavnike slovenskih organizacij na pogovor o odprtih vprašanjih dvojezičnega šolstva – »prvič v zgodovini«, kakor poudarjajo v tukajšnjih krogih. Koroški Slovenci prisojajo povabilu precejšen pomen in to potezo deželnih oblasti pozdravljajo.

Pogovor je bil danes dopoldne. Vodil ga je predsednik deželnega šolskega sveta Karl Kircher. Slovensko delegacijo sta vodila sekretar ZSO Feliks Wieser in sekretar NSKS Karel Smolle, navzoči pa so bili tudi štirje učitelji dvojezičnega pouka in drugi šolski strokovnjaki obeh narodnosti.

Slovenski organizaciji sta poslali šolskemu svetu pred tremi tedni pismo in ga opozorili na nekaj primerov krnitve dvojezičnega šolstva. Njuni predstavniki so danes najprej ugotovili, da se je s spremembo šolskega predmetnika zmanjšalo število ur za jezikovni pouk, kar nikakor ni v skladu s potrebami slovenske narodnostne skupnosti in razen tega v nasprotju z zakonom o dvojezičnem šolstvu. Hkrati so opozorili, da tehnični pouk poteka praktično samo v nemščini, kar je prav tako v nasprotju z zakonskimi določili. Deželni šolski svet je obljubil, da bo vprašanje dvojezičnosti pri tehničnem pouku takoj uredil, problem števila jezikovnih ur pa da je treba še proučiti.

Koroški Slovenci so tudi zahtevali, naj bi slovenski šolski list »Mladi rod«, ki prav te dni praznuje 30-letnico izhajanja, vključili v avstrijsko akcijo razdeljevanja brezplačnih učbenikov, ker je nepogrešljiv učni pripomoček dvojezičnega šolstva. Za to akcijo je pristojno zvezno ministrstvo, zato je deželni šolski svet obljubil, da bo zahtevo koroških Slovencev posredoval Dunaju in »priporočil ugodno rešitev«.

Dogovorili so se, da bodo o ostalih odprtih vprašanjih – učbenikih, dopolnilni vzgoji učiteljev, omejitvi številčnosti dvojezičnih razredov ipd. – govorili na naslednjem sestanku, ki bo že 7. januarja.

SLAVKO FRAS

TELEKS informativni tednik dela

OGLEDALO

ICO VOLJEVICA, Večerni list

V boju za mir potrebna enotnost neuvrščenih

Na kongresu KP Kube je govoril njen prvi sekretar Fidel Castro – Obširno o mednarodnem položaju

HAVANA, 18. decembra (Tanjug) – »Kuba je in bo socialistična, Kuba je in bo prijateljica Sovjetska zveze in vseh socialističnih držav. Kuba je in bo internacionalistična dežela. O ten načelih ni diskusije,« s temi besedami je pozno ponoči zaključil branje svojega večernega referata na drugem kongresu KP Kube prvi sekretar CK KP Kube Fidel Castro.

V delu, ki se nanaša na mednarodni položaj, je Castro dejal, da je ta zelo zapleten in nevaren in da je predvsem posledica agresivne in avanturistične politike ZDA. V tem kontekstu je Castro spregovoril o boju za mir, pri čemer se je osredotočil predvsem na politiko Sovjetske zveze, socialističnih držav in na pomoč progresivnih sil sveta.

Boj za mir je tudi ena poglavitnih nalog neuvrščenih, zato pa je potrebna enotnost gibanja, kot se je izrazila na šestem vrhu v Havani. Zavzel se je za konec spopadov med neuvrščenimi, zlasti za mir med Iranom in Irakom.

V poglavju o Latinski Ameriki in ZDA je dejal Castro, da bi utegnile biti posledice izvolitve Reagana, ki hrabri najbolj reakcionarne sile v ZDA in na kontinentu, »zelo hude« posebno za kubansko-ameriške odnose. Toda Kuba je pripravljena na obrambo, tudi na blokado. Posebej je govoril o Afganistanu, in izjavil, da je bila »sovjetska pomoč nujna«, za stanje na Poljskem pa je dejal, da je »sveta dolžnost Poljakov«, da sami obvladajo svoje probleme, če pa se jim to ne bi posrečilo, bi bila zunanja intervencija zaradi obrambe socialistične enotnosti legitimna.

»Socialistična skupnost ima pravico braniti svojo celovitost za vsako ceno,« je dejal.

Šef kubanske partije je govoril tudi o odnosih s posameznimi državami na svetu in v tej zvezi poudaril tudi »široke in zelo razvejene zveze s SFRJ«.

Naloge za rednejšo preskrbo trga

V resolucijo vključeno tudi določilo o uveljavitvi kompenzacije za glavna živila

BEOGRAD, 18. decembra (Tanjug) – Rednejša preskrba trga ter odprava motenj in vzrokov, ki ovirajo delovanje enotnega jugoslovanskega trga, so naloge družbenopolitičnih skupnosti ter samoupravnih organizacij in skupnosti. Tako so menili delegati glede osnutka resolucije o razvoju države v prihodnjem letu na odboru zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za tržišče in cene. Določili so tudi obveznost ZIS, da v sodelovanju z republikami in pokrajinama, gospodarsko zbornico in jugoslovansko interesno skupnostjo za gospodarske odnose s tujino določi materialne bilance pomembnejših domačih in uvoženih surovin, reprodukcijskega materiala in blaga za široko porabo ter ukrepe, ki bodo zagotovili uresničitev teh bilanc.

Uskladili so tudi stališče, o katerem naj bi vse družbenopolitične skupnosti oziroma njihovi organi odločno ukrepali, da bi preprečili pojave naturalne menjave, vezane trgovine in menjavo na podlagi plačevanja v tuji valuti.

Dolžnost skupščin in mest je, da tudi v prihodnjem letu uvajajo ukrepe za doslednejše izvajanje družbenih dogovorov o preskrbi prebivalstva z osnovnimi živili, kurjavo in drugimi proizvodi, ki so pomembni za življenjski standard prebivalstva.

Dogovorili so se tudi, da naj bi sprejeli program blagovnih rezerv za prihodnje srednjeročno obdobje in v skladu s tem določili stalne in stabilne vire sredstev za njihovo financiranje.

Delegat iz Bosne in Hercegovine dr. Ratimir Fuks pa je vendarle opozoril, da blagovnih rezerv na zvezni ravni ni mogoče vzpostaviti v ustreznem obsegu in strukturi na podlagi dogovora, temveč le na podlagi ustreznega zakona.

Glede cen so menili, naj bi vsi subjekti, ki odločajo o cenah zavzeto sodelovali pri izvajanju novega sistema cen in uvajali gospodarske in druge ukrepe, da bi ga čim uspešneje uresničili. Sedanje dogovore in sporazume o oblikovanju cen bodo seveda uskladili z novim zakonom o cenah.

Razstava del jugoslovanskih naivcev

NEW YORK, 18. decembra (Tanjug) – »Jugoslovansko naivno slikarstvo je višek preprostosti, naravne čistosti in poštenosti. Jugoslovanski naivci so umetniki instinkta, vsak izmed njih je posebna osebnost, poseben otok nedolžnosti v morju sodobne civilizacije.« To je le del ene izmed številnih kritik, ki so jih objavili v tukajšnjem tisku ob dveh razstavah izbranih predstavnikov jugoslovanskega naivnega slikarstva, ki so jih pred kratkim pripravili v New Yorku in okolici. Razstave je organizirala Sandra Bogdanović-Premrou.

Na razstavah – prva je bila v znani galeriji »Randall« v New Yorku in so jo zaprli pred kratkim, druga pa v mestu Glencove v tamkajšnji umetniški galeriji – se je ameriško občinstvo seznanilo z nekaterimi najpomembnejšimi deli jugoslovanskih naivnih slikarjev. Med drugim so razstavljali Rabuzin, Generalić, Lacković, Jonas, Gazhi, Fejes, Bahunek, Lončarić in drugi.

Kako so v Ameriki sprejeli to najnovejšo predstavitev del jugoslovanskih naivcev, kažeta tudi naslednja citata iz lokalnega lista v Glencoveu: »Ivan Rabuzin, vodilni jugoslovanski umetnik, ima izreden osebni slog« piše list, za Lackovićevega »Človeka z drvmi« pa pravi, da je »pravi umetniški biser«.

Stop za visoke petke?

SLOVENJ GRADEC, 18. decembra – Moda je ponovno prinesla ženskam čevlje z visoko, višjo in še višjo peto. Včasih so pete tako visoke, da je pravzaprav že kar čudno, kako se lahko pripadnice slabšega spola v njih sploh gibljejo, ne glede na to, da ženske noge zmorejo vse. Vendar pa je vprašanje, če se ne bo pred bolnišnico v Slovenj Gradcu spet pojavil ta prometni znak, ki ga vidite na sliki. Postavili so ga zato, ker so visoke petke uničevale tapisom, luknjale PVC ploščice in sploh uničevale tla, tako kot avtomobilske gume z žeblji cesto. Sicer pa – vzeli smo na znanje, pa srečno. (-vz)

Kiti in neodvisnost

VICTORIA, 18. decembra – Vlada Sejšelskih otokov se je te dni znašla v nenavadnem položaju: zaščitila naj bi neko redko živalsko vrsto in branila svojo pravico do samostojnega odločanja, upirajoč se zunanjemu pritisku. Kot poroča državna agencija SAP je sejšelska vlada ostro protestirala pri japonski vladi, ker je zahtevala, naj se Sejšeli odrečejo svojemu stališču v mednarodni komisiji za zaščito kitov, če hočejo, da jim bo zagotovila gospodarsko pomoč.

Sejšeli so pred kratkim prosili Japonsko za posebne ladje za raziskave v ribolovnih območjih. V uradnem odgovoru Tokia pa je rečeno, da japonske ribiške organizacije nasprotujejo takšni pomoči spričo stališča Sejšelskih otokov v mednarodni komisiji za zaščito kitov. »Če bo sejšelska vlada spremenila svoje stališče v tej komisiji, ji bo Japonska mogoče pomagala,« je rečeno v japonskem odgovoru.

V mednarodni komisiji za zaščito kitov Sejšelski otoki najglasneje zagovarjajo kampanjo za popolno prepoved komercialnega lova na kite, ki jim je zdaj edino varno zatočišče Indijski ocean. Dejstvo pa je, da v drugih državah še naprej brezobzirno pobijajo največje sesalce in jih tako utegnejo povsem iztrebiti.

Z balonom okoli sveta

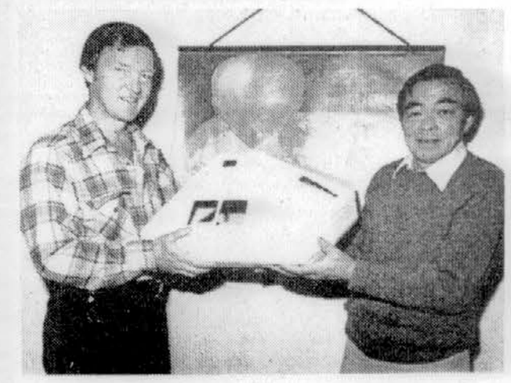

ALBUQUERQUE, 18. decembra – Maxie Anderson iz Albuquerqa (New Mexico) in poslovnež Don Ida iz okolice Denvera se pripravljata na pot okoli sveta z balonom, ki sta ga poimenovala po Julesu Vernu. Na sliki je model kabine, ki jo bo nosil »Jules Verne«. Maxie Anderson je doslej edini, ki mu je z balonom uspelo preleteti Atlantik in severnoameriško celino. (Telefoto: UPI)

Italijane daje revma

RIM, 18. decembra (ANSA) – Vsaj pet in pol milijona Italijanov trpi zaradi revmatičnih obolenj, kar je več kot devet odstotkov prebivalstva. Celotno italijansko družbo stane to vsako leto 1300 milijard lir, problemi revmatičnih bolnikov pa so toliko hujši, ker so medicinske strukture izredno pomanjkljive. Italijanska liga proti revmatizmu in za pomoč revmatičnemu bolniku je hotela pritegniti pozornost javnosti in še posebej političnih in medicinskih forumov na ta kompleksni in nujni problem. Organizirala je svoj prvi kongres, katerega tema je pomoč revmatičnim bolnikom. Na kongresu, ki je v milanskem inštitutu »Gaetano Pini«, sodeluje tudi minister za zdravstvo Aldo Aniasi.

Libanonsko opozorilo varnostnemu svetu OZN

Če ne bo napredka pri izvajanju mandata »modrih čelad«, vlada v Bejrutu ne bo terjala podaljšanja

NEW YORK, 18. decembra (Tanjug) – Libanonska vlada je opozorila, da ne bo več zahtevala podaljšanje mandata sil OZN v Libanonu in da bo »popustila, da vsakdo izpolnjuje svojo zgodovinsko obveznost, če ne bo hitrega napredka pri izvajanju mandata teh sil«.

Razen tega je Libanon napovedal možnost, da bi zahteval odhod sil OZN celo pred potekom sedanjega roka, ki ga je varnostni svet pravkar podaljšal za naslednjih šest mesecev, če se bo v treh mesecih izkazalo, da je njihov mandat v sedanji obliki »realno neuporaben«.

To opozorilo je varnostnemu svetu, takoj po njegovi odločitvi o podaljšanju mandata »modrim čeladam« v Libanonu, posredoval libanonski veleposlanik Tunei. Libanonski veleposlanik je rekel, da mir v Libanonu lahko počaka na rešitev drugih problemov in na splošno rešitev miru na Bližnjem vzhodu, kar je že tako ali tako cilj te države.

S to resolucijo se je varnostni svet spet obvezal, da bo uresničil mandat sil OZN v Libanonu. V tej zvezi je poudaril, da je treba silam OZN v južnem Libanonu omogočiti, da delujejo kot učinkovita vojaška enota, kar vključuje tudi njihovo pravico do samoobrambe.

Resolucija je bila sprejeta z 12 glasovi, Sovjetska zveza in Nemška demokratična republika sta se vzdržali, Kitajska pa pri glasovanju sploh ni sodelovala. Sovjetski predstavnik je svoje ravnanje pojasnil s tem, da je (po njegovem mnenju) resolucija »slaba«, ker ne obsoja Izraela.

Generalni sekretar OZN Kurt Waldheim je po sprejetju resolucije izjavil, da sile OZN v Libanonu brez dvoma služijo miru, vendar pa je bistveno doseči sodelovanje vseh zainteresiranih strani.

Waldheim je opozoril, da so »modrim čeladam« v Libanonu preprečili, da bi izvajale resolucijo varnostnega sveta iz leta 1978. Resolucija med drugim zahteva od Izraela, da takoj ustavi vse vojaške akcije proti Libanonu.

Hafez el Asad nepričakovano v Alžiriji

Sirskega predsednika pričakal Bendžedid – Hitrejši proces združitve Libije in Sirije

ALŽIR, 18. decembra (Tanjug) – V Alžiru so se danes začeli alžirsko-sirski pogovori. Sirski predsednik Hafez el Asad je pozno sinoči pripotoval na večdnevni obisk v Alžirijo. Na letališču v Alžiru ga je pričakal alžirski predsednik Šadli Bendžedid. Takoj po prihodu sta imela državnika prve pogovore.

Hafez el Asad je pripotoval v Alžir z obiska v Libiji. Njegov prihod tukaj ni bil napovedan.

V sporočilu, ki ga je objavil radio Damask ob koncu obiska sirskega predsednika v Tripoliju je rečeno, da sta državi sklenili ustanoviti »revolucionarni komite, v katerem bodo člani vodstva obeh držav« in revolucionarno poveljstvo, ki bo izvedlo združitev obeh držav. Sirski in libijski predsednik sta se tudi dogovorila, da se bodo partijski in drugi voditelji obeh držav poslej pogosteje sestajali, da bi pospešili proces združitve Libije in Sirije.

Odnosi v ZK vse bolj demokratični

Makedonski komunisti se zavzemajo za uvedbo enoletnega mandata v telesih ZK

SKOPJE, 18. decembra (Tanjug) – Predsedstvo CK ZK Makedonije je na današnji seji razpravljalo o vlogi članov osnovnih organizacij zveze komunistov in ugotovilo, da je mogoče govoriti o bisteveni preobrazbi demokratičnih odnosov v ZK, še vedno pa je zaslediti pomanjkljivosti, katerih posledica je slabo organizirano vključevanje članstva v oblikovanje in uresničevanje politike zveze komunistov v lastnem okolju. Predsedstvo se je zato zavzelo za bolj ustvarjalno vlogo osnovnega partijskega članstva in krepitev demokratičnih odnosov v ZK.

Na seji so tudi poudarili, da je treba še naprej uresničevati bistvo in značaj Titove pobude o kolektivnem delu in odgovornosti in uvesti enoletni mandat v organe ZK Makedonije. To omogočajo že doseženi rezultati v osnovnih in občinskih organizacijah zveze komunistov.

ISKRICE

Vselej imamo sidro, ki nas čvrsto drži, dokler ga sami ne razbijemo: to je čut dolžnosti.

TURGENJEV

Težava privlači značajnega človeka, kajti ko se je loti, sam sebe uresničuje.

DE GAULLE

Ne recite mi, da je ta problem težak. Če ne bi bil težak, ne bi bil problem.

FOCH

V življenju nas doleti dvoje tragedij: prva, da ustrežete svojemu poželenju, in druga, da mu ne ustrežete.

WILDE

Obote sestavil vlado

Novi predsednik Ugande skuša ohraniti kontinuiteto oblasti, predvsem pa sorazmerno zastopanost vseh plemen, verstev in pokrajin države

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NAIROBI, 18. decembra – Tri dni po tistem, ko je po desetletni odsotnosti vnovič postal ugandski predsednik, je Milton Obote sinoči predložil seznam 24 ministrov svoje vlade in imenoval za premiera dozdajšnjega zunanjega ministra Otema Alimadija. Pred tem je za podpredsednika republike imenoval Paula Muwango, ki je bil minulih sedem mesecev predsednik vladajoče vojaške komisije. Nova ugandska vlada odraža vso plemensko, versko in regionalno raznolikost dežele ob Viktorijinem jezeru.

Novi ugandski premier Otema Alimadi, ki je hkrati ostal zunanji minister, velja za enega izmed najbolj izkušenih politikov dežele. Bil je zunaji minister v vsem poldrugem letu dni, odkar je bil aprila lani strmoglavljen Idi Amin, najprej pod prvim predsednikom Jusufom Lulejem, nato pod Godfreyem Binaiso in nazadnje pod Paulom Muwango.

Obote je pri sestavljanju svoje vlade želel ohraniti določeno kontinuiteto oblasti in je zato poleg Paula Muwange imenoval za ministra še enega člana bivše vojaške komisije, polkovnika Omarija. V veliki večini so člani vlade mlajši ljudje, tridesetletniki, toda ne manjka tudi veteranov, ki povezujejo sedanjo vlado s tisto, ki jo je bil Obote vodil do januarja 1971, to je do vojaškega udara Idija Amina.

Zanimivo je, da Obote kot predsednik države ni prevzel tudi vodenja vlade, temveč je imenoval posebnega premiera, kar pomeni, da je ločil državne funkcije od izvršilnih. Toda imenoval je hkrati štiri državne ministre, ki bodo neposredno odgovorni njemu, in sicer za ključne resorje zunanje in notranje politike ter obrambe. Minister za obrambo, zadolžen za vojsko, je postal donedavni vodja vojaške komisije in sedanji podpredsednik republike Paulo Muwanga, ki je bil pod Binaiso notranji minister in je tudi podpisal decembra lani sporazum o vojaškem sodelovanju s Tanzanijo, po katerem je v Ugandi do danes ostalo 10.000 tanzanijskih vojakov.

Demokratična stranka še naprej grozi z bojkotom parlamenta, za katerega tako še zmerom ni znano, kdaj se bo sestal na svoji prvi seji, da bi potrdil novo vlado. Medtem pa je volilna komisija objavila, da bodo morali v dveh volilnih okrožjih, v Igangi na vzhodu ter Kabaleju na zahodu, volitve ponoviti, ker da je »bilo prveč nasilja, da bi na zadnjih volitvah lahko dosegli poštene rezultate«. Sama demokratična stranka je terjala celotno ponovitev volitev, ki da so bile po njenem mnenju nepoštene.

V Kampalo se je sicer povrnilo vsakdanje življenje, trgovine so se odprle, čeprav v njih še ni opaziti kaj bistveno novega, in znova je mogoče dobiti bencin, ki ga je minuli teden zmanjkalo. Pojavile so se tudi prve lastovke obujanja omrtvelega gospodarstva: predsednik Obote se je sestal s skupino kanadskih strokovnjakov, ki so pokazali pripravljenost za ponovno izkoriščanje bakrovih rudnikov Kilembe.

TIT DOBERŠEK

Snežne razmere

Mariborsko Pohorje vzpenjača redno vozi;
Bolfenk: 35 cm suhega snega, vozijo vlečnice Bellevue, Stolp in Videc od 8. ure naprej;
Areh – Žigart: 50–60 cm suhega snega, Areh in Ruska vozita od 9. ure naprej, cesta na Pohorje je prevozna z zimsko opremo;
Rogla: 100 cm pršiča, vozi vlečnica Mašin žaga ena in dve od 9.–16. ure tekaške proge so urejene, v hotelu Planja je še prostor, vendar priporočajo rezervacije, za cesto je potrebna zimska oprema;
Kope: 30–80 cm zmrznjenega snega, vozijo Pungart, Sedlo, Kastivnik in Mala kopa od 9.–16. ure Partizanski in Gromovškov dom imata še prostor, za cesto je potrebna zimska oprema;
Mežica: spodaj 15 cm zmrznjenega snega, zgoraj 30 cm, naprave delajo od 14.–16.30 v hotelu Peca je še prostor;
Golte: 60 cm južnega snega, nihalka vozi od 8.–18. ure sedežnica Medvedjek in vlečnice Morava, Stari stani in Poljana od 9.–16. ure in sicer za več kot 10 smučarjev, Mozirska koča ima še prostor, hotel je zaprt;
Zgornje Jezersko: 50 cm zmrznjenega snega, smučišče urejajo, naprave ne vozijo, v hotelu je še prostor;
Kranjska gora: 35 cm snega, vozijo vse naprave, razen na Španovem vrhu, od 9.–17. ure v hotelih je do 26. decembra še prostor, pri Eriki je vsak dan od 10.–15. ure otroški vrtec, vozi otroška vlečnica, na Vršiču je odprta Erjavčeva koča, ob sobotah in nedeljah tudi Mihov dom;
Kobla: 20–60 cm novega suhega snega, podlage je 10–30 cm, smučišče teptajo, naprave bodo vozile jutri od 9.–16. ure gostišča od danes odprta;
Vogel: 120 cm suhega snega, nihalka vozi od 7.30–18. ure vlečnici Storec in Braunarica od 9.–16. ure brunarica Burja je odprta, hotel zaprt;
Soriška planina: 80 cm novega suhega snega na 30 cm podlage, vlečnici vozita od 9.–16. ure parkirišče urejajo;
Stari vrh nad Škofjo loko: 10–40 cm suhega snega, naprave delajo od 12–16.30;
Komna: 150 cm snega, tovorna žičnica vozi od 10.–16. ure v domu je za novoletne praznike še prostor;
Zaplana: 50 cm suhega snega, smučišče teptajo, delata otroška vlečnica in vlečnica Jamnik od 12. ure naprej za več kot 10 smučarjev, za cesto je potrebna zimska oprema, brunarica je odprta od 11.–17. ure;
Kanin: 20–150 cm snega, gondolska žičnica vozi od 8. in 9. uri in se vrača v dolino ob 15. uri vozi tudi sedežnica Graban ali Sedlo;
Lokve pri Novi Gorici: 30 cm pršiča, naprave vozijo od 9.–17. ure hotel Poldanovec ima še prostor, za cesto je potrebna zimska oprema;
Črni vrh nad Idrijo: 60 cm mokrega in južnega snega, naprave vozijo za vsaj 15 smučarjev od 9.–16. ure v hotelu Bor je še prostor;
Kališ: 40 cm novega snega, Zajček dela od 9.–17. ure za večje število smučarjev bodo vozile še druge naprave, restavracija odprta, cesta prevozna z zimsko opremo;
Vrhe nad Trbovljami: 40 cm snega, vlečnica vozi od 13. ure naprej, ob sobotah in nedeljah od 9. naprej, za cesto je potrebna zimska oprema;
Lontovz pod Kumom: 45 cm snega, sedežnica vozi ob sobotah in nedeljah od 1.–16. ure.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 19. december 1980

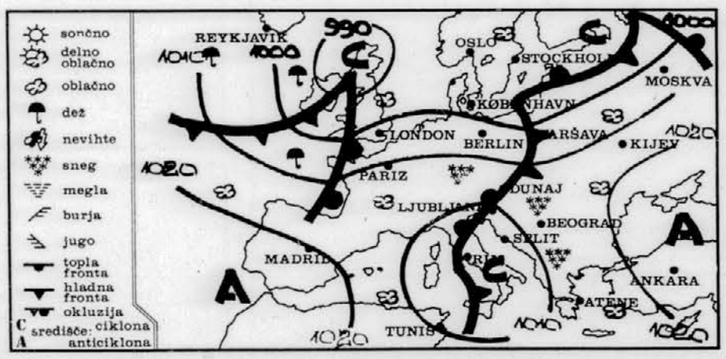

SLOVENIJA

Oblačno bo, vmes padavine, v notranjosti Slovenije pretežno kot sneg, najnižje nočne temperature od –1 do –4, v Primorju 5, najvišje dnevne malo nad nič, v Primorju do 7.

JUGOSLAVIJA

Oblačno bo, poslabšanje bo zajelo Hrvatsko, srednji Jadran in Bosno.

VREMENSKA SLIKA

Novo frontalno območje bo ponovno aktiviralo sredozemski ciklon, ki bo povzročil padavine v večjem delu države.

KAKO KAŽE ZA SOBOTO

Manjša prekinitev padavin.

Vreme in temperatura dne 18. decembra 1980 ob 13. uri

kraj	vreme	stopinj
Ljubljana	sneži	1
Planica	sneži	–1
Brnik	sneži	0
Kredarica	sneži	–9
Maribor	poloblačno	2
M. Sobota	oblačno	2
Sl. Gradec	oblačno	1
Celje	dežuje	3
Novo mesto	oblačno	1
Nova Gorica	–	–
Portorož	dežuje	6
Reka	dežuje	7
Pulj	oblačno	8
Hvar	oblačno	13
Dubrovnik	dežuje	9
Zagreb	oblačno	2
Beograd	jasno	6
Sarajevo	megla	1
Titograd	poloblačno	11
Skopje	oblačno	6
Celovec	megla	1
Gradec	oblačno	0
Dunaj	poloblačno	2
Benetke	dežuje	2
Milano	dežuje	3
Genova	oblačno	8
Rim	oblačno	12
Pariz	oblačno	5
Berlin	jasno	2
Stockholm	oblačno	2
Moskva	–	–

Razdelitev atmosfere

Plinski plašč, ki obdaja planet Zemljo, imenujemo atmosfera. Ta je pri tleh gosta, saj tehta kubični meter zraka okrog nas 1,3 kg, navzgor pa gostota in pritisk sprva hitro, nato pa vse počasneje pojemata. Tako je polovica vse količine zraka pod 5,5 km nadmorske višine.

Atmosfero lahko razdelimo na posamezne plasti na več načinov. Glede na pojemanje temperature z višino ločimo od tal navzgor naslednje plasti: troposfera, stratosfera, mezosfera in termosfera.

Troposfera je plast od tal do povprečno 11 km (nad poloma do 8 km, nad ekvatorjem do 17 km) v višino. V njej pada temperatura z višino povprečno za 6,5° C na km in je zato 15 km nad ekvatorjem okrog 60° C pod ničlo. Taka temperaturna razporeditev omogoča, da se zrak v troposferi večinoma lahko meša in ob tem prenaša navzgor med drugim tudi vodno paro, ki izhlapeva predvsem iz toplih morij. Ta para se ponekod v troposferi kondenzira v drobne kapljice in tvori meglo, oblake, padavine idr., zato nastajajo skoraj vsi glavni vremenski pojavi v troposferi.

V stratosferi, ki sega do 50 km visoko, je temperatura sprva stalna, nato pa navzgor narašča.

PA ŠE TO

PREOBREMENJENI SAMOUPRAVLJALCI – V delovni organizaciji Central v Kranju so povedali, da imajo te dni toliko dela zaradi sej, podpisovanja samoupravnih sporazumov in drugih samoupravljalskih zadev, da včeraj niso utegnili prešteti glasov referenduma o združitvi, ki je bil v sredo.

Nemara pa se jim v Centralu ni mudilo natančno šteti glasov zato, ker so že po ocenah videli, da so z referendumom začasno naredili križ čez zamisel o združitvi z Živili in tamkajšnjo samopostrežno restavracijo.

Predlog obalnega načrta bo pripravljen marca

Delegati obalne skupnosti so včeraj proučili še zadnje nejasnosti predlaganega dogovora o temeljih srednjeročnega družbenega načrta

KOPER, 18. decembra – Delegati vseh treh zborov skupščine obalne skupnosti so dopoldne sprejeli predlog dogovora o temeljih družbenega načrta Obale za naslednje srednjeročno obdobje, hkrati pa so zadolžili obalni izvršni svet, da do 15. marca pripravi predlog družbenega načrta za obdobje 1981–85, ki naj bi ga potem sprejela obalna skupščina.

Pri sprejemanju predloga dogovora o temeljih načrta za obdobje, ki prihaja, so delegati preučili še zadnje nejasnosti v predlaganem dogovoru. Delegati iz piranske občine so na včerajšnji seji občinske skupščine ugotovili, da bodo v letu 1981 in 1982 za zidavo regijske bolnišnice v Izoli prispevali le 0,85 odstotka od mase bruto osebnih dohodkov in ne 1,20 odstotka, kolikor predlaga dogovor o temeljih načrta. To pa zato, ker morajo v piranski občini v naslednjih dveh letih poravnati obveznosti do obeh novih zdravstvenih domov. To okoliščino bodo v družbenem načrtu za srednjeročno obdobje morali upoštevati, saj bodo sicer lahko bistveno vplivala na potek del pri zidavi regijske bolnišnice. Delegate je tudi zanimalo, če bo v družbeni načrt vključena tudi predlagana združitev sozda Timav, HP Droge in Turističnega hotelskega podjetja. Besedilo o tej združitvi že pripravljajo. Droga in Timav sta pri svojem načrtovanju že usklajevala investicije, tako da ne bi podvajala dejavnosti. Nekateri delegati so tudi menili, da bi bilo potrebno odločneje zavarovati nekatere posebnosti in lepote primorskega okolja, saj je naravno okolje eno od prednosti tega območja, predvsem pri razvijanju turističnega gospodarstva.

Ponovili so vse prednostne dejavnosti, ki so jih opredelili v svojih petletnih načrtih. Predvsem gre za postavitev objektov v okviru energetske industrijske cone v Kopru (skladišča za tekoča goriva, tekoči naftni plin, Iplasovi načrti pri gradnji propilenske kemije), za razvijanje integralnega transporta v okviru luškega in pomorskega prometa (skoraj dvakratno povečanje zmogljivosti koprskega pristanišča, obnavljanje ladjevja Splošne plovbe ...), za razvoj agroživilstva, predelave rib in solinarstva (nova ribiška flota, posodobitev predelave rib, industrijska proizvodnja soli in večje izkoriščanje zemeljskih površin), za razvoj turizma (2100 novih postelj in spremljajočih gostinskih objektov) za modernizacijo kovinske industrije in ladjedelništva in za nadaljnje uresničevanje osimskih sporazumov in obmejnega gospodarskega sodelovanja.

BORIS ŠULIGOJ

Podelili Severjeve nagrade

Med profesionalnimi igralci sta jo dobila Teja Glažarjeva in Tone Gogala

ŠKOFJA LOKA, 18. decembra – S spominsko slovesnostjo in podelitvijo tradicionalnih nagrad so sinoči v galeriji Loškega gradu počastili 10-letnico smrti našega velikega gledališkega umetnika Staneta Severja.

Letos so podelili sedem Severjevih nagrad. Med profesionalnimi gledališkimi igralci sta jo dobila Tone Gogala, član Drame SNG v Ljubljani, in Teja Glažar, članica Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. Med amaterskimi gledališkimi delavci so nagrade prejeli: Polda Štiglic iz Škofje Loke, Tine Oman iz Kranja in Cvetka Videc iz Trnovlj. Me študenti je nagrado dobil Tine Matoh. Letos so prvič podelili posebno priznanje in sicer članom slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane za predstavo »Šuhu in leteča princesa«.

Pri spominski svečanosti sta sodelovala oktet Jelovica iz Škofje Loke in gledališki igralec Jurij Souček z umetniško pripovedjo »Balada o trobenti in oblaku« Cirila Kosmača.

L. S.

Sodobna proizvodnja – boljše zaposlovanje

V ajdovski občini se zavedajo, da je nujno načrtovati družbenogospodarski razvoj na osnovi učinkovite izrabe proizvodnih zmogljivosti

AJDOVŠČINA, 18. decembra – V prihodnjem letu, ki je prvo leto novega srednjeročnega obdobja, bodo v ajdovski občini očitno na razvoj gospodarstva še močno vplivala nekatera neugodna gibanja iz letošnjega leta. To so predvsem slaba likvidnost gospodarstva, zmanjšana stopnja rasti zaposlovanja in drugo. Nujno je torej, da v ajdovski občini načrtujejo družbenogospodarski razvoj občine na osnovi učinkovitejše izrabe sedanjih proizvodnih zmogljivosti, finančnih sredstev, znanja in ustvarjalnosti.

V predlogu resolucije o družbenogospodarski politiki in razvoju občine v prihodnjem letu zato namenjajo posebno pozornost hitrejšemu uveljavljanju kakovostnejših dejavnikov razvoja, povečanju izvoza in novim naložbam, ki naj bi najbolj učinkovito vplivale na rast dohodka. Zmanjšane možnosti za naložbe seveda terjajo precejšnjo selekcijo predvidenih naložb, zato bodo gospodarske delovne organizacije vlagale predvsem v opremo.

Za prihodnje leto načrtujejo 3-odstotno rast družbenega proizvoda. Tolikšno rast pa naj bi dosegli z 1,5-odstotno stopnjo rasti zaposlovanja. To pomeni, da bodo v prihodnjem letu na izpraznjenih in novih delovnih mestih lahko zaposlili 224 delavcev. V preteklih štirih letih iztekajočega se srednjeročnega obdobja je v občini namreč zaposlovanje naraščalo s povprečno letno stopnjo 3,2 odstotka, že v letošnjem letu pa niso dosegli niti z demografskimi možnostmi in z resolucijo dogovorjene stopnje rasti 2,4 odstotke. Vendar pa to še ne pomeni, da so potrebe po delavcih v združenem delu usklajene s prilivom učencev iz šol in z željami v ajdovski občini. Že dalj časa je namreč prisotno izrazito strukturno neskladje med potrebami delovnih organizacij in iskalci zaposlitve. To pa seveda pomeni tudi vedno večjo brezposelnost v občini. Stopnja brezposelnosti je že presegla 1,5 odstotka.

Zaradi neusklajenosti priliva delavcev iz šol in potreb po delavcih, ki jih zahteva preveč zastarela proizvodna oprema in struktura gospodarstva v občini, v prihodnjem srednjeročnem obdobju ne bo kar 44 odstotkov učencev z dokončanimi šolami našlo ustrezne zaposlitve doma. Združeno delo pa bo moralo iskati delavce za svoje potrebe v drugih občinah in republikah.

SLAVICA CRNICA

V NEKAJ VRSTAH

Podelitev Bloudkovih značk

ILIRSKA BISTRICA – V okviru sobotne prireditve, ko bodo v domu JLA razglasili najboljšega športnika, športnico in klub Primorske ter podelili občinske Bloudkove značke, bodo odprli tudi zanimivo razstavo o razvoju športa v ilirskobistriški občini. Na njej bodo v slikah in besedi predstavili razvoj vseh športnih društev in klubov v občini ter priznanja, katera so osvojili z dosedanjim športnim udejstvovanjem. (M. T.)

Tečaj za začetnike na livškem snegu

TOLMIN – Učenci nižjih razredov tolminske osnovne šole bodo tudi letos del zimskih počitnic preživeli na snegu. Tečaj, ki ga bodo tudi tokrat vodili smučarski učitelji in vaditelji šolskega centra »Vojvodina«, bo v prvi vrsti namenjen začetnikom oziroma šolarjem, ki se prejšnja leta niso udeležili podobnih tečajev. Organizirali ga bodo na livških smučiščih, ki so jih delavci kobariškega Tika ponovno usposobili. Tečaj bo potekal v dveh skupinah. Prva bo vadila od 9. do 13. januarja, druga pa od 14. do 18. januarja. (K. R.)

Še za asfalt v Kredu, Potokih in Robiču

TOLMIN – Krajevnim skupnostim, ki so v tolminski občini letos izglasovale nove krajevne samoprispevke, se je pridružila še skupnost Kred – Staro Selo. Prebivalci tega območja so se odločili za dvoodstotni prispevek iz osebnih dohodkov in pokojnin, kmetovalci te krajevne skupnosti pa bodo prispevali štiri odstotke od letnega katastrskega dohodka. Tako naj bi v petih letih zbrali okoli 1,5 milijona dinarjev. Toliko naj bi zadoščalo za asfaltiranje vaških poti v Kredu, Potokih in Robiču in za ureditev sekundarnega vodovodnega omrežja. Nekaj denarja pa naj bi ostalo za nekatere skupne potrebe krajevne skupnosti Kred – Staro Selo. (K. R.)

Črpalka težko »požira«

KOPER – Črpalka ob stari semedelski vpadnici je bila zgrajena leta 1932. Še danes jo uporabljajo za prečrpavanje vode iz »kanala grande« v morje, vendar je delovanje črpalke nenehno vprašljivo. Od štirih črpalk delata samo dve, ki sta preobremenjeni in prav lahko se zgodi, da bosta zdaj zdaj odpovedali. Temelji stavbe v kateri so črpalke so že krepko načeti in bi bilo treba črpalko povsem obnoviti. Za to bodo potrebovali okrog 10 milijonov dinarjev. (Foto: D. G.)

Razstava »Napravi si darilo sam«

TOLMIN, – »Pokažimo staršem, kako se da s kančkom iznajdljivosti in spretnosti zmanjšati stroške za novoletna darila«, so sklenile vzgojiteljice tolminskega otroškega vrtca ter pripravile razstavo, ki bi lahko nosila ime »Napravi si darilo sam«. Razstavljene igrače, ki jih tolminske vzgojiteljice sestavljajo skozi vse leto za svoje varovance, si seveda z zanimanjem ogledujejo predvsem starši, ki se po navodila zatekajo k tovarišicam. Te bodo k zanimivi razstavi primaknile še lutkovno igrico, s katero bodo, tako kot minula leta, obiskale tudi druge vrtce v občini in v zamejstvu. (K. R.)

V Bistrici skrbijo za ptice

ILIRSKA BISTRICA – Tukajšnji člani društva za rejo in vzgojo ptic v tem zimskem času pridno skrbijo za ptice v naravi, saj stalno skrbijo, da so hišice polne hrane. Društvo, ki šteje 36 članov, vzgaja tudi ptice pevke. Marsikateri član je dosegel z njimi že lepe uspehe, saj sodelujejo na številnih tekmovanjih. Sedaj razmišljajo o možnosti, da bi uredili za zunanje ptice poseben rezervat, kjer bi skrbeli zanje. (P. N.)

S kadrovanjem tokrat niso najbolj zadovoljni

Sicer pa so idejnopolitično usposabljanje članov ZK v Ilirski Bistrici izpeljali dokaj uspešno

ILIRSKA BISTRICA, 18. decembra – V minulem študijskem letu 1979-80 so v ilirskobistriški občini prek medobčinskega študijskega središča notranjske regije prvič organizirali program pedagoško vodenih oblik idejnopolitičnega usposabljanja komunistov. Sodeč po oceni, ki so jo na današnji seji podali člani občinskega komiteja ZK Ilirska Bistrica, so že na samem začetku dosegli vidne uspehe.

Program pedagoško vodenih oblik so namreč izvedli v celoti. V te oblike idejnopolitičnega usposabljanja so od okoli 730 članov ZK v občini vključili 11,5 odstotka komunistov, ki opravljajo odgovorne naloge OOZK ter samoupravnih organih delovnih organizacij.

Na seji občinskega komiteja ZK so dokaj kritično ocenili kadrovanje, saj ni bilo takšno, kot bi bilo želeti. Nekatere OO ZK so namreč za idejnopolitično usposabljanje kadrovale tudi takšne člane ZK, katerih odsotnost so v delovnem procesu ozdov najlaže pogrešali. To pa skratka pomeni, da v delovnih organizacijah še niso dojeli vloge in pomena idejnopolitičnega usposabljanja komunistov.

Skromnejše uspehe so v ilirskobistriški občini dosegli pri izvajanju temeljnega programa idejnopolitičnega usposabljanja, katerega organizirajo in vodijo same OO ZK. Ta ugotovitev velja predvsem za OO ZK v krajevnih skupnostih, kjer nimajo dovolj usposobljenih članov za uresničevanje programa. Zato bo potrebno v teh OO ZK organizirati tovrstno usposabljanje v sodelovanju z občinsko komisijo za idejnopolitično usposabljanje ter predavateljskim aktivom. Bolje so se odrezali v OO ZK v združenem delu, kjer so v temeljni program usposabljanja uvrstili tudi teme o aktualnih dogajanjih.

Na današnji seji občinskega komiteja ZK Ilirska Bistrica so sprejeli tudi program idejnopolitičnega usposabljanja za novo študijsko leto.

MARJANA TRILER

Tolminski borci se bodo sestali

Danes bodo imeli volilno skupščino in govorili o minulem in bodočem delu

TOLMIN, 18. decembra – Te dni, tri leta po zadnji volilni skupščini občinskega odbora zveze združenj borcev NOV Tolmin, se izteka tudi mandat delegatov in članov predsedstva osrednje tolminske borčevske organizacije, ki šteje letos nekaj več kot 3200 članov.

Tolminski borci bodo k ponovni volilni skupščini sedli jutri, ko bodo poleg volitev razpravljali tudi o statutarnem sklepu občinskega odbora ter pregledali delo, ki so ga opravili v minulem triletnem obdobju.

Posebej se bodo posvetili vprašanjem zdravstvenega varstva borcev, stanovanjski problematiki, priznavalnin ter posebne dobe udeležencev NOV. Razpravljali pa bodo tudi o dosežkih na področju sodelovanja z zamejstvom, ki je prav na Tolminskem dobilo posebne vrednote ter o delu domicilnih odborov.

K. R.

Slabi načrti in zamude

Idrijsko stanovanjsko gospodarstvo napreduje zelo počasi, ker še vedno ni prave povezanosti med investitorji, graditelji in načrtovalci

IDRIJA, 18. decembra – Že primerjave z učinkovitostjo, s katero so v idrijski občini v zelo kratkem času uspeli odpraviti večji del družbenih in gospodarskih nevšečnosti, ki jih je prinesla ustavitev proizvodnje v idrijskem rudniku, in težavami, ki že več let spremljajo to skupnost na področju stanovanjskega gospodarstva, kažejo na upravičenost ostro postavljenih zahtev Idrijčanov, ki vse bolj glasno zahtevajo red na tem družbenem področju.

Neučinkovitosti nosilcev idrijskega stanovanjskega gospodarstva. ki že močno zaostaja za potrebami občanov, so se doslej v občini postavili po robu z dolgimi seznami nalog in zadolžitev, ki pa so doslej vse splahnelo, spričo nesposobnosti, nepovezanosti in jalovega dogovarjanja med investitorji, graditelji in načrtovalci. Seznamu zadolžitev pa je idrijski izvršni svet nazadnje pristavil še vrsto sankcij, ki bodo poslej doletele posameznike in skupnosti, ki se ne bodo držali dogovorjenih »pravil« pri stanovanjski graditvi.

V idrijski občini, kjer že zaključujejo glavnino naložb v industrijske objekte, ki so po svoje tudi vplivale na polževo pot idrijskega stanovanjskega gospodarstva, so sedaj postali pozorni tudi na samoupravno organiziranost svoje stanovanjske skupnosti. Če bo ta hotela izpolniti načrt 570 družbenih stanovanj v prihodnjem srednjeročnem obdobju, bo brez dvoma morala postati bolj učinkovita, poskrbeti bo morala torej za boljšo organiziranost.

Pri tem je posebnega pomena tudi še vedno nedokončan načrt stanovanjskega zadružništva, o katerem v idrijski občini govorijo že več let. Res je sicer, da za to v občini niso imeli najosnovnejših pogojev. Še do danes namreč niso izdelali niti enega večjega zazidalnega načrta, ki naj bi vseboval vsaj 30 zasebnih hiš, kolikor bi jih zadostovalo za ustanovitev zadruge. Ustanovitev te pa bo omogočil zazidalni načrt »Cegovnica,« ki bo narejen v kratkem. Vzporedno z uresničitvijo zamisli o zadružništvu na področju zasebne gradnje pa naj bi v idrijski občini poskrbeli tudi za večje kreditne spodbude zasebnih graditeljev, ki bi lahko, kot je znano, precej omilili stisko na področju stanovanjskega gospodarstva.

V idrijski občini so v tem srednjeročnem obdobju zgradili tudi 301 družbeno stanovanje, od katerih je več kot polovica postavljenih v Spodnji Idriji. Zlasti zgovoren je podatek, da je to število za 27 odstotkov manjše od doseženega v obdobju od leta 1971 do leta 1975. Gre torej za izjemen primer v Sloveniji, kjer se je število novozgrajenih stanovanj povečalo povprečno za skoraj 18 odstotkov.

Nemaren odnos do tega družbenega področja v idrijski občini pa dokazujejo tudi dejstva, da v tem srednjeročnem obdobju niso sprejeli niti enega načrta za zidavo družbeno najemnih stanovanj. Letnica zadnjega (Koreja 11. v Spodnji Idriji) sega pet let nazaj. Kljub temu pa se je celo pri uresničevanju tega zazidalnega načrta močno zataknilo zaradi značilne počasnosti idrijske gradbene operative.

Nič bolj rožnat ni položaj na področju zasebne gradbene dejavnosti, za katero so sicer na Idrijskem izdelali nekaj zazidalnih načrtov, kot so na primer Cegovnica, Gorska pot, Godovič-Kurja vas in Vojskarska ulica, ki pa so zaradi različnih vzrokov povsem neuporabni.

Še bolj osupljivi pa so podatki o poteku stanovanjske graditve v mestu Idrija, kjer so kmalu izčrpali možnosti, ki jih je ponujal nazadnje izdelan zazidalni načrt iz leta 1973. Pri svojem ateljeju za projektiranje so sicer naročili vrsto drugih načrtov, ki pa še niso dokončani.

Pri vsem tem je na dlani, da je glavni krivec za pomanjkljivosti stanovanjske graditve na Idrijskem pomanjkanje ustreznih urbanističnih načrtov, ki je prisotno že od leta 1977. Pri izdelavi teh pa se zlasti v Idriji soočajo z velikim prostorskim stiskom, ki so jo šele pred kratkim sklenili rešiti z zidavo v starem mestnem jedru, kjer naj bi s prvo »plombo« zagotovili 20 novih stanovanj.

Zgovorni podatki o trajanju posamezne gradnje so po svoje tudi značilni za idrijsko občino. V minulem letu so se te vlekle kar 24 mesecev, kar je krepko nad vsakim povprečjem. O podobnih »grehih« idrijske gradbene operative pričajo tudi podatki o razmerju med nedokončanimi gradnjami in dograjenimi stanovanji, ki znaša 1 proti 2,5.

KATJA ROŠ

Glasbeni šoli naj bi se združili

V Novi Gorici in Šempetru je za glasbo veliko zanimanje, manj pa denarja

NOVA GORICA, 18. decembra – V novogoriški občini delujeta dve glasbeni šoli in sicer v Novi Gorici in v Šempetru pri Gorici. Obe pa se že dlje časa srečujeta z vrsto problemov. Ena izmed rešitev težav naj bi bila združitev obeh šol.

Zanimanje za glasbeno izobraževanje je na Goriškem nedvomno precejšnje. Zato sta obe šoli v zadnjih letih začeli odpirati oddelke tudi v drugih krajih. Novogoriška glasbena šola ima dva dislocirana oddelka na Dobrovem v Goriških Brdih, šempetrska pa oddelke v Prvačini, Renčah in Desklah. V letošnjem šolskem letu 1980/81 je v vseh oddelkih obeh šol vključenih 600 učencev, od teh pri instrumentalnem pouku 530, v pripravljalnicah pa 70.

Na šolah uči 25 redno zaposlenih glasbenih pedagogov in 12 zunanjih sodelavcev. Prav tu pa je očitna ena izmed težav glasbenih šol. Izobrazbena struktura učiteljev glasbenega pouka ne ustreza povsem potrebam šol. Med redno zaposlenimi je kar 40 odstotkov učiteljev s srednjo ali nepopolno srednjo izobrazbo, med zunanjimi sodelavci pa je odstotek teh še višji in sicer kar za 58 odstotkov.

Druga težava pa je gmotni položaj glasbenih šol. Denar za dejavnost glasbene šole dobivajo po merilih za učenca individualnega pouka in učenca v pripravljalnici. V tem so vključena le sredstva za učno osebje. Denar za ostalo osebje in za materialne stroške pa morajo šole dobiti s šolnino.

V letošnjem letu so sicer v izobraževalni skupnosti pripravili nova merila za vrednotenje dela glasbenih šol. Z njimi naj bi poenotili gmotne pogoje glasbenih šol z osnovnimi šolami. Nova merila pa terjajo kar za četrtino več denarja za glasbene šole. Možnosti gospodarstva v občini pa tega ne omogočajo. Tako torej to pomeni, da denarja za glasbene šole ne bo toliko, kolikor ga bodo potrebovale, zato bo treba zmanjšati število učencev.

O vrednotenju dela glasbenih šol, o vključevanju učencev vanje in o prihodnjem razvoju glasbenega šolstva v občini so sicer v izobraževalni skupnosti že večkrat razpravljali in imenovali tudi komisijo za razvoj glasbenega šolstva. Skupnih rešitev z glasbenimi šolami pa niso našli. Doslej edini konkretni predlog je namreč le združitev obeh šol v eno.

SLAVICA CRNICA

SPREHOD PO TRŽNICAH

LJUBLJANA, 18. decembra – Tržnice v slovenskih mestih so te dni slabo založene, tako s sadjem kot z zelenjavo. Predvsem pa kupci že več dni zaman povprašujejo po solati – tako v Murski Soboti, Novem mestu, pogrešajo jo tudi v Celju, v Ljubljani pa je naprodaj.

Poročilo iz Maribora je danes takole: endivijo prodajajo po 70 din, deset din dražji je radič, špinača, čebula in korenje stane 40 din kilogram, glavnato zelje je po 20 din, kislo zelje 25 do 30 din, kisla repa pa od 20 do 25 din. Po 10 din je krompir, česen stane 70 do 80 din, jajca pa so po 5 do 6 dinarjev. Kilogram jabolk stane 10 do 25 din, po toliko so tudi hruške, celi orehi so naprodaj po 120 din, orehova jedrca pa prodajajo po 250 do 300 din.

Celjani namesto solate kupujejo radič in motovilec, ki imata temu primerno ceno – 150 din za kilogram. Poskočila je tudi cena jajc, ki jih prodajajo po 6 dinarjev, fižol je po 60, krompir po 10 do 14 din, čebula po 25 do 35 din, po 80 do 100 din je česen, ohrovt je po 30 din, rdeča pesa 40, špinača pa 150 din kilogram. Kislo zelje in kisla repa imata nespremenjeno ceno – 25 dinarjev. Jabolka prodajajo po 15 do 30 din, hruške po 35 din, limone in mandarine so po 65 din, banane po 39 din, orehi po 100, jedrca pa po 250 do 300 din.

Na novomeški tržnici, ki je zelo slabo založena, so cene naslednje: čebula je po 25 din, zelje po 10 din, kislo zelje po 17 din, ohrovt po 22 din, korenje po 25 in česen po 65 din. Od sadja so naprodaj jabolka po 20 din kilogram, hruške po 40, grozdje po 32 din in kaki po 30 din. Jajca so po 4,50 din, orehova jedrca pa 320 din.

V Murski Soboti je kot vedno najbolje založena s sadjem in zelenjavo Pomurkina zelenjavna trgovina. Jabolka prodajajo po 14 din, hruške po 35, grozdje 31 din, banane so po 34, mandarine po 50. Zelje je po 9,50 din, čebula po 22 din, korenje po 18, ohrovt po 23 din.

Na ljubljanski tržnici je bila solata po 100 do 160 din, od 120 do 160 din radič, brstični ohrovt po 160 din kilogram, zelje po 30 din, nespremenjena pa je cena kislega zelja in kisle repe ter kislega zelja za sarmo – 30 din. Jabolka stanejo od 20 do 25 din, mandarine po 49,50 din, hruške pa po 40 din kilogram. V pokriti tržnici so kupcem na voljo orehova jedrca po 260 do 280 din, skuta po 60 do 70 din, smetana od 70 do 80 din, kilogram cvetličnega medu pa stane 150 din.

DOPISNIKI DELA

Za pultom kisli obrazi

Postojnski kupci z marsičem v svojih trgovinah niso zadovoljni – Premalo pečen kruh jih jezi – Od prodajalcev pričakujejo več ustrežljivosti

POSTOJNA, 18. decembra – Potrošniški svet Postojna, ki je bil ustanovljen pred skoraj letom dni, je v svoj obsežen program nalog uvrstil tudi kar najbolj neposredno sodelovanje s potrošniki. Anketa o preskrbi in to zlasti s prehrambenimi izdelki, ki jo je potrošniški svet razdelil po vseh postojnskih prodajalnah, pa predstavlja prvi trdnejši stik z občani.

Dosedanji predlogi potrošniškega sveta, naj potrošniki vpisujejo svoje graje in želje v knjige pritožb po prodajalnah ali pa naj jih kar neposredno naslovijo na svet, niso imeli skoraj nobenega odziva. Povsem drugače pa je bilo z anketo o preskrbi, oziroma založenosti trgovin, saj je potrošniški svet dobil več kot 400 izpolnjenih anketnih lističev. In to v večini primerov z utemeljenimi in koristnimi predlogi potrošnikov, tako da se članom potrošniškega sveta in trgovcev v prihodnje obeta kar dosti dela.

Da se vse skupaj ne bo ustavilo samo pri izpolnjenih anketnih listih, ne nazadnje dokazuje tudi prvi skupni pogovor predstavnikov potrošniškega sveta s predstavniki večjih trgovskih organizacij. Slednji so se lahko o rezultatih in analizi ankete o preskrbi na drobno seznanili, obljubili pa so tudi, da bodo željam potrošnikov skušali ugoditi po svojih najboljših močeh. Skratka, prvi in bolj organiziran stik med vsemi tremi – potrošniki, njihovim svetom in trgovci je tu, čez čas pa se bo izkazalo, če je tudi zadosti trden.

In kakšno preskrbo si želijo Postojnčani? Z izbiro kruha so zadovoljni, ne pa tudi z zamudno dostavo ter zlasti kvaliteto, saj večina meni, da je kruh premalo pečen. Prav kvaliteta je že pred meseci močno burila duhove med postojnskimi prebivalci. Njihovim zahtevam po boljši kvaliteti so končno le prisluhnili v postojnski Mlinotestovi pekarni.

Z bolj ali manj praznimi mesnicami so se Postojnčani nekako sprijaznili, želijo pa si, da bi vsaj enkrat na teden lahko kupili divjačino, katere je v Postojni na zalogi kar precej. Zato bo potrošniški svet predlagal tovarni mesnih izdelkov Postojna, naj v svoji mesnici ponudi tudi tovrstno mesto. Podobno bo posredoval tudi pri izolskem Delamarisu, ker si potrošniki želijo manj zmrznjenih ter večjo izbiro svežih rib.

Trn v peti je oskrba s sadjem in zelenjavo, saj sta njuna izbira in kvaliteta v trgovinah slabi. Na tržnici, če jo tako sploh lahko imenujemo, pa redki zasebniki navijajo cene, saj nimajo konkurence. Mnenja o založenosti prodajaln z nadomestnimi deli za razne stroje in avtomobile in urejenosti z vrsto obrtnih storitev so enotna. Kajti vsega tega v Postojni skoraj ni.

Med številne predloge in želje so anketiranci uvrstili tudi prodajo prehrambenih izdelkov za diabetike, in pa, da bi lahko po telefonu poklicali inšpekcijske službe, kot so to že uredili v drugih mestih. Nemalo pripomb pa so imeli še na račun prodajalcev, ki so do kupca neprijazni in ne poznajo dovolj blaga, ki ga prodajajo.

MARJANA TRILER

Delegati opozarjajo na napake

Pri uresničevanju posebnih pravic italijanske narodnosti še nerešena vprašanja

IZOLA, 18. decembra – Delegati izolske občinske skupščine so na nedavni seji ugotovili, da je na področju uresničevanja posebnih pravic italijanske narodnosti še vedno nekaj pomanjkljivosti, saj nekaterih načel iz ustave in občinskih statutov v praksi ne uresničujejo vedno. Menili so tudi, da je vprašanje dvojezičnih napisov sicer pomembno, a ne več tako kot včasih, saj gre tu zgolj za formalno vprašanje, ki bi ga morali že zdavnaj rešiti.

Poudariti velja, da so prav nerešena vprašanja s področja uresničevanja posebnih pravic italijanske narodnosti, ki so jih našteli delegati izolske občinske skupščine, najbolje potrdilo, da se pomena teh vprašanj v Izoli dobro zavedajo in da bodo za njihovo razrešitev v svojem bodočem delu namenili še več naporov.

B. Š.

Obveščanje še zmeraj premalo učinkovito

Indok center v Kopru bo svoj program razdelil na štiri področja – V razpravo podpisnikom

KOPER, 18. decembra – Od začetka 1978, ko so v Kopru podpisali družbeni dogovor o ustanovitvi Indok centra, se v delovanju tega informacijskega in dokumentacijskega centra ni veliko spremenilo, so ugotovljali na seji sveta koprskega Indok centra.

Dosedanje delo je pravzaprav ostalo nedorečeno – informacije so marsikdaj prepozne in premalo učinkovite. Zato so oblikovali posebno delovno skupino, ki naj bi do 15. januarja leta 1981 predložila načrt dolgoročnega razvoja delovanja tega centra. Ta konkretnejši program nadaljnjega razvoja, podkrepljen z vsemi finančnimi in materialnimi zahtevami bodo po 15. januarju dali v razpravo vsem podpisnikom dogovora o ustanovitvi Indok centra.

Za prihodnje leto se delovni program koprskega Indok centra bistveno ne razlikuje od letošnjega programa. Svoje delo bodo razdelili na štiri področja. V informacijski dejavnosti, ki je najbolj široko področje njihovega dela, bodo izdali devet številk informacij za seje občinske skupščine. To so povzetki gradiva, namenjenega delegatom vseh treh zborov v slovenščini in italijanščini. Izdati nameravajo tudi pet številk informacij za delegate skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Ob občinskem prazniku in 60. obletnici marežanskega upora bodo natisnili poseben priložnostni bilten.

V dokumentacijski dejavnosti bodo še naprej dokumentirali vsa gradiva, kot to delajo tudi vsi drugi Indok centri v Sloveniji. Na podoben način kot tudi doslej bodo sodelovali s sredstvi javnega obveščanja in internimi glasili (organizirali naj bi tiskovne konference in pošiljali potrebna gradiva). V prihodnjem letu pa bi morali skupaj z občinsko konferenco SZDL začeti ustanavljati informacijske skupine v posameznih krajevnih skupnostih. Za svoje delo v prihodnjem letu naj bi porabili milijon 167 tisoč dinarjev.

BORIS ŠULIGOJ

Zapleteno usklajevanje prispevkov za sise

Nenadejane rezerve iz l. 1979 so namenili tolminski izobraževalni in zdravstveni skupnosti

TOLMIN, 18. decembra – Zapletom pri usklajevanju prispevnih stopenj za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, ki jih je bilo letos spričo zelo stabilizacijsko omejenih možnosti, v tolminski občini več kot minula leta, se je, tik pred dokončnim sprejemom ustreznih samoupravnih sporazumov, pridružila še nova težava – napaka v postopku preračunavanja sredstev za programe za leto 1981.

Takoj naj povemo, da gre pravzaprav za srečno okoliščino, saj je napaka, ki so jo pred kratkim odkrile strokovne službe tolminskih sisov, privedla do nenadejane rezerve v višini 0,68 odstotka prispevne stopnje. Toliko namreč znesejo presežki iz leta 1979, za katere so Tolminci znižali letošnje prispevne stopnje in sredstva, ki so jih združevali iz solidarnosti in drugih virov, ki jih bo v prihodnjem letu precej manj. Te so sestavljalci programov za prihodnje leto pozabili upoštevati in vračunati. S tem pa so okrnili vsoto, ki so jo družbene dejavnosti letos dejansko porabile za uresničevanje svojih programov, ki so seveda tudi osnova za usklajevanje rasti sredstev za prihodnje leto.

Potem ko so na današnji seji izvršnega sveta ugotovili, da bo povečanje prispevnih stopenj za omenjeno »rezervo«, še vedno v skladu z dogovorjenimi okviri rasti skupne porabe, so jo sklenili razdeliti med dve interesni skupnosti, ki se na Tolminskem srečujeta z največjimi težavami pri načrtovanju osnovnih programov. Gre za izobraževalno in zdravstveno skupnost. Kot so na današnji seji povedali predstavniki slednje, bo tolminsko zdravstveno skupnost 0,39-odstotno povečanje stopnje prispevkov iz dohodka rešilo številnih težav, ki bi jih morali sicer reševati na račun osnovnega zdravstvenega varstva oziroma bi jo privedle na rob precejšnje izgube.

KATJA ROŠ

jana

Preglavice s krajevnimi imeni

Govejk in Idrijske Krnice se bosta pisala po starem

IDRIJA, 18. decembra – O tem, koliko sitnosti lahko prineseta občanom črka preveč in črka premalo v pisavi krajevnih imen, lahko v idrijski občini povedo prebivalci Govejka in Idrijskih Krnic.

Imenoma vasi so namreč v različnih dokumentih, kakor je na primer tudi republiški seznam občin in naselij, odvzeli oziroma dodali črki tako, da so Govejk preimenovali v Govejek, Idrijske Krnice pa v Idrske Krnice. Različna raba obeh krajevnih imen je občanom pri urejanju uradnih zadev povzročila nič koliko preglavic.

Da bi se v idrijski občini izognili novim težavam, so sklenili z občinskim odlokom uskladiti pisavo obeh krajev, ki bosta poslej povsod zapisana le kot Govejk in Idrijske Krnice.

K. R.

PRAVNA POSVETOVALNICA

Družinska pokojnina staršev

V. N., K. – Ob kakšnih pogojih imajo pravico do družinske pokojnine zavarovančevi starši?

ODGOVOR: Zavarovančevi starši imajo pravico do družinske pokojnine, če jih je zavarovanec oziroma uživalec pravice do svoje smrti preživljal in če so bili ob njegovi smrti stari 45 let (mati) oziroma 60 let (oče) ali če sta bila takrat popolnoma nezmožna za pridobivanje oziroma popolnoma nezmožna za svoje in za drugo ustrezno delo (invalidnost I. kategorije).

Družinska pokojnina

G. K., H. – Ste družinska upokojenka, stari 51 let. Zanima vas, ali bi s ponovno poroko izgubili pravico do družinske pokojnine?

ODGOVOR: Po določbi 1. točke 1. odstavka 26. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je povzeta v 1. točki 1. odstavka 187. člena statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, izgubi vdova s sklenitvijo zakona pravico do družinske pokojnine le, če ob sklenitvi še ni stara 45 let. Ker pravite, da ste stari 51 let, torej v primeru, če se boste znova poročili, ne boste izgubili pravice do družinske pokojnine.

Invalidnina

L. M., V. – Že kot otrok ste izgubili vid levega očesa. Sedaj ste si močno poškodovali še desno oko. Ali in do kakšne invalidnine ste upravičeni?

ODGOVOR: Praviloma zavarovanec ne pridobi pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki jo je imel, preden je stopil v zavarovanje (pred delovnim razmerjem). Izjemoma pa pridobi zavarovanec, ki je imel pred vstopom v zavarovanje poškodovano eno oko, roko ali nogo, pa si pozneje poškoduje še drug istoveten organ, pravico do invalidnine za okvaro obeh organov. Tudi vam bo torej priznana invalidnina za telesno okvaro izguba vida na enem očesu in bistveno zmanjšanje vida na drugem očesu.

Sodno varstvo

M. S., V. Odbor za uveljavljanje pravic Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije vam je odrekel priznanje pravice do starostne pokojnine. Zoper zavrnitveni sklep ste se pritožili oziroma zahtevali varstvo pravice pri odboru za varstvo pravic skupnosti. Kljub temu da je od vložitve te zahteve preteklo že skoraj pol leta, navedeni odbor o vaši zahtevi ni odločil. Kako bi dosegli čimprejšnjo odločitev?

ODGOVOR: Ker o vaši zahtevi odbor za varstvo pravic ni odločil v dveh mesecih, lahko uveljavljate sodno varstvo z vložitvijo predloga pri posebnem sodišču združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji v Ljubljani.

Kmetija

P. C., V. Radi bi vedeli, kaj se šteje za kmetijo, za dedovanje katere veljajo posebni predpisi?

Odgovor: Za kmetijo po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in posebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij) se šteje tista kmetijska in gozdna gospodarska enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in drugo z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje ter jo je kot tako z odlokom določila občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti in krajevne skupnosti.

Posebna doba

Z. R., M. Od leta 1942 do osvoboditve ste aktivno in organizirano delali v NOB. Ker se boste v kratkem upokojili, vas zanima, ali je še mogoče, da uveljavite priznanje tega časa v posebno dobo?

ODGOVOR: Po 75. členu zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so lahko sicer udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki niso vložili zahteve za dvojno štetje časa, prebitega v narodnoosvobodilni vojni in narodnoosvobodilnem gibanju, v roku iz 184. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, to je do 31. decembra 1966, vložili tako zahtevo, in sicer na podlagi potrdila predsedstva občinskega odbora ZZB NOV, da so podani pogoji za njegovo ugotovitev, vendar najkasneje do 31. decembra 1978. Tudi rok za vložitev zahteve za izdajo navedenega potrdila je bil časovno omejen, in sicer se je lahko potrdilo zahtevalo najkasneje do 30. junija 1978. Posebne dobe v dvojnem štetju torej ne morete več uveljavljati.

Vse, ki jih zanimajo odgovori naše Pravne posvetovalnice, obveščamo, da ne bomo objavljali odgovorov na vprašanja, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Veliko odgovorov daje namreč Pravna posvetovalnica pismeno, osebno na naslov, saj marsikatero vprašanje zanima samo vpraševalca, ne pa širšega kroga bralcev. Zato prosimo, da na vsa vprašanja napišete popoln naslov in priložite kupon za Pravno posvetovalnico.

Posvojitev

T. V., S. – Vaš sorodnik, ki je tuj državljan, bi rad posvojil otroka – jugoslovanskega državljana. Ali je to mogoče?

ODGOVOR: Tuj državljan je lahko posvojitelj le izjemoma, in sicer le v primeru, če pristojni organ občinske skupnosti socialnega skrbstva za otroka, ki naj bi ga posvojili, ni mogel najti posvojitelja med državljani SFR Jugoslavije. Poleg tega pa mora dati za posvojitev otroka, ki ga posvoji tuj državljan, soglasje republiški upravni organ, pristojen za zadeve socialnega skrbstva in republiški upravni organ, pristojen za notranje zadeve.

Pripravniško delovno razmerje

S. V., K. – Kdaj se lahko sklene delovno razmerje pripravnika le za določen čas?

ODGOVOR: Po zakonu o delovnih razmerjih (38. člen) sklene pripravnik delovno razmerje za določen čas, če v temelјni organizaciji ni pojavov, da bi ga po končani pripravniški dobi in po opravljenem strokovnem izpitu razporedili na ustrezna dela oziroma naloge ali če želi pripravnik v temeljni organizaciji le pridobiti delovne izkušnje, potrebne za samostojno opravljanje svojega poklica.

Perrine Pelen kot lani Naše znova uspešne

Drugi slalom sezone za svetovni pokal dobila Francozinja, izkazale pa so se tudi Jugoslovanke: 17. Blažič, 20. Dornig, 21. Leskovšek

ZAUCHENSEE, 18. decembra – Slalomska kraljica pretekle sezone svetovnega pokala, 20-letna Grenobličanka Perrine Pelen, je že v drugem decembrskem slalomu spet začela osvajati prestol. Danes je v Zauchenseeju v prekrasnem sončnem vremenu na dveh slalomskih progah prehitela Christo Kinshofer iz ZRN za 22 stotink sekunde in si za 25 točk popravila bilanco v svetovnem pokalu, v katerem pa še naprej z veliko prednostjo vodi Švicarka Marie-Therese Nadig. Med Jugoslovankami se je najbolje uvrstila Nataša Blažič, ki je bila sedemnajsta.

Slalomišče je bilo v primerjavi s Piancavallom veliko bolj mehko, zato je bilo tekmovalkam z višjimi štartnimi številkami težje prodreti v ospredje. Na prvi progi, ki je imela 48 vratic, si je Christa Kinshofer zagotovila kar lepo prednost, česar pa se drobna Francozinja Pelen ni ustrašila in se je na drugi progi, na kateri je bila najhitrejša rojakinja Serrat, z nenehnimi napadi dokopala do pomembne zmage.

Prizadevne Italijanke so spet požele lep ekipni uspeh s četverico med prvimi desetimi in še dvema tekmovalkama med najboljšo petnajsterico, ki je bila deležna novih točk za svetovni pokal.

Med našimi reprezentantkami je bila na prvi progi najhitrejša Nataša Blažič, ki je bila s 16. mestom popolnoma v igri za točko v svetovnem pokalu, vendar je na drugi progi, ki je imela 41 vratic, nekoliko pokvarila uvrstitev. Bojana Dornig je bila na prvi progi preveč zadržana, v drugi pa se je spet sprostila, tako da je dosegla 14. najboljši čas. Sicer pa so bile naše tekmovalke po prvi progi takole uvrščene: 16. Blažič, 25. Leskovšek, 32. Peharc, 34. Dornig, 38. Tome. Anja Zavadlav, ki je štartala bolna, je izpadla v prvem teku, prav tako pa tudi Alenka Mavec in Meta Jerman, ki je po poškodbi tokrat prvič tekmovala. V drugem teku je izpadla še Peharčeva, tako da so ostale uvrščene štiri naše reprezentantke.

Po uspehu v Piancavallu so naše tekmovalke morda pričakovale več, vendar so se dobro odrezale tudi v drugem slalomu, saj pomeni vsaka uvrstitev pod dvajsetim mestom na tekmah za svetovni pokal uspeh. Z rezultatom iz Piancavalla in današnjo uvrstitvijo si je Dornigova že znatno popravila točke FIS, tako da jih bo imela odslej pod 30, Blažičeva pa nekaj nad 30. Tudi vse druge naše tekmovalke so se popravile, tako da bodo imele v januarskem nadaljevanju tekem za svetovni pokal precej boljše štartne pozicije.

Pokazalo se je, da so bile novice o prenosu tretjega slaloma za ženske iz Bormia v Zauchensee preuranjene. Tako se bo ženski del svetovnega pokala v soboto nadaljeval s slalomom v Bormiu, od koder poročajo, da so celotno progo zaradi pomanjkanja snega pripravili z vodo. Če proga le ne bo preveč ledena, bi utegnila našim reprezentantkam bolj ustrezati kot današnja.

JOŽE ŠPAROVEC

Drevi boksa Beneš v Splitu

SPLIT, 18. decembra – Drevi bo v veliki dvorani na Gripah, ki lahko sprejme 6.500 gledalcev, boksarski dvoboj za naslov evropskega prvaka med našim boksarjem Marjanom Benešom in Portorikancem Sandy Torresom v supervelter kategoriji. Dvoboj v desetih rundah bo sodil Avstrijec Rado. Beneš je imel do sedaj 25 profesionalnih bojev, od katerih jih je kar 22 dobil, medtem ko je imel Torres 35 bojev, od katerih jih je dobil 30. Oba tekmeca sta pred dvobojem velika optimista in sta povsem prepričana o svoji zmagi. Pred tekmo bodo še trije uvodni dvoboji. Na posnetku: Torres (levo) in Beneš (desno) na novinarski konferenci. (Joko Svalina)

Rokometaši na štartu z Avstrijo

Tradicionalni mladinski turnir »Alpe – Adria« z imenitno udeležbo

LJUBLJANA – Na tradicionalnem mladinskem rokometnem turnirju »Alpe–Adria« bodo naši mladinci danes ob 17.45 v Sežani štartali s tekmo z Avstrijo. Pol ure pred tem bo slovesna otvoritev, ob 19. uri pa bo še tekma Švica – Italija. V soboto ob 17.30 bo v Sežani tekma Švica – Avstrija, v ajdovski dvorani »Police« pa ob 18.45 tekma Slovenija – Italija. Turnir bodo sklenili v nedeljo dopoldne, ob 9. uri bo tekma Italija – Avstrija, ob 10.15 pa Švica – Slovenija.

Mladinska reprezentanca Slovenije je pred dnevi odigrala prijateljski tekmi. Z mladinsko reprezentanco Italije je zmagala z 22:19, z A reprezentanco Italije pa so naši mladinci zmagali z 20:16. Na teh dveh tekmah so gole dosegli: Anderluh 21, Razgor 6, Kalin 4, Divin 4, Selčan 3, Mate 2, Jamak in Voglar 1.

Na obeh tekmah je bilo videti, da mladinska reprezentanca Slovenije še ni povsem uigrana, kaže pa, da bo trd oreh za vse, ki bodo sodelovali na turnirju. Mladinska reprezentanca Slovenije je sestavljena iz igralcev Aera, Lipe, Jadrana Timava, Jelovice in Ribnice.

POLDE KALIN

Ugotavljati, a tudi uresničevati

Svet za telesno kulturo pri predsedstvu RK SZDL je ocenil svojo dejavnost v minulem letu

LJUBLJANA, 18. decembra – Svet za telesno kulturo pri predsedstvu RK SZDL je v minulem letu skoraj v celoti opravil svoj delovni program, s tem pa si tudi že zastavil iztočnico za delo v prihodnjem letu. To je bila ugotovitev, do katere so člani sveta prišli na temelju poročila o delu v letošnjem letu in razprave, ki je še posebej opozorila na nekatere politične vidike telesnokulturnega razvoja pri nas.

Ocena delovanja v minulem obdobju je bila osrednja točka današnje seje, ki jo je vodil predsednik sveta Bojan Škrk. Svet je ugotovil, da je bilo težišče dela na treh področjih: tvorno se je vključil v pripravo izhodišč za srednjeročne planske dokumente, zavzel se je za uveljavitev stabilizacijskih prizadevanj tudi na telesnokulturnem področju in izpeljal naloge v zvezi s problemsko konferenco SZDL, posvečeno telesni kulturi. Pri tem je svet zlasti opozoril na nujnost, da je telesna kultura povsem enakovredno področje družbenih dejavnosti, hkrati pa se seveda ne more izločiti iz bitke za stabilizacijo. Prav to pa seveda terja še bolj dosledno izpolnjevanje sklepov in stališč s problemske konference, ki jih je potrdilo predsedstvo RK SZDL, saj je šele z njihovim uresničevanjem mogoče izpolnjevati ti dve osnovni nalogi.

Razprava se je sukala okrog vrste problemov, do katerih prihajamo v praksi. Tako so člani sveta menili, da je treba skrbno spremljati nagibe, ki ne tako redko peljejo v lokalizme in skupinsko lastniško vedenje tudi v telesni kulturi, zaradi česar je vse manj pripravljenosti za združevanje sredstev na višjih in še zlasti republiški ravni.

Ugotavljati velja upravičenost zahtev nosilcev nalog, ki izhajajo iz sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, a so neprimerno višje, kot pa je stopnja rasti sredstev za telesno kulturo. Pomembno vprašanje je še organiziranost na tem področju, ki po svoje tudi pogojuje odklone, do kakšnih prihaja, tako v stroki sami (vnovična razrast tekmovalnih sistemov), kot tudi v odnosih (na primer izpolnjevanje določil družbenega dogovora o statusu vrhunskih športnikov).

Svet je v zvezi s tem sklenil, da nadaljuje s prizadevanji za dosledno oživljanje stališč in sklepov s tem, da spodbuja vse pristojne, vključno z organizacijami SZDL, pri katerih je bila vnema za razpravo o telesnokulturni problematiki prav tako večja med pripravami na problemsko konferenco in ob njej, manjša pa je zdaj, ko gre za uresničevanje dogovorjenega.

Pomemben del seje je svet posvetil načtovani zvezni akciji z naslovom »Iščemo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji«, o kateri naj bi tudi v Sloveniji podpisali poseben dogovor. V načelu se je svet znova ogrel zanjo, menil pa je, da je treba naloge posameznih podpisnikov opredeliti ob njihovem tvornem sodelovanju in pravila ter ocenjevanje zastaviti tako, da bi bilo čim manj vzporednih novih teles. Poudarek naj bo namreč na resničnem razmahu telesne kulture v krajevnih skupnostih.

Svet je še sprejel informacijo o pripravah za novi družbeni dogovor (pravzaprav njegovo nadaljevanje) o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi planinskih poti v obdobju 1981–85, preložil pa je razpravo o šolanju strokovnih kadrov in znanstveno raziskovalni dejavnosti VŠTK, o čemer bo razpravljal na prvi seji po novem letu.

E. B.

Rezultati

SLALOM: 1. Pelen (Fr)1:28,13 (44,46 43,67), 2. Kinshofer (ZRN) 1:28,35, (43,76, 44,59), 3. Zini (It) 1:28,43 (44,47, 43,96), 4. Macchi (It) 1:28,57 (44,03, 44,54), 5. Serrat (Fr) 1:28,58 (45,14, 43,44), 6. Quario (It) 1:28,99 (45,00, 43,99), 7. Cooper (ZDA) 1:29,11 (45,35, 43,76), 8. Giordani (It) 1:29,15 (44,92, 44,23), 9. Patrakejeva (SZ) 1:29,30 (45,06, 44,24), 10. Nelson (ZDA) 1:29,36 (45,45, 43,91), 11. Steiner (A) 1:29,50, 12. Eberle (A) 1:30,08, 13. Sölkner (A) 1:30,13, 14. Frigo (It) 1:30,77, 15. Magoni (It) 1:31,04, 16. Sackl (A) 1:31,35, 17. Blažič (Jug) 1:31,69 (45,64, 46,05), 18. I. Epple (ZRN) 1:31,80, 19. Mösenlechner (ZRN) 1:31,85, 20. Dornig (Jug) 1:32,21 (47,07, 45,14), 21. Leskovšek (Jug) 1:32,42 (46,62, 45,80), 27 Tome (Jug) 1:34,63 (48,48, 46,15).

SVETOVNI POKAL-SLALOM: 1. Serrat (Fr) 36, 2. Pelen (Fr) 35, 3. Quario (It) 25, 4. Kinshofer (ZRN), Cooper (ZDA) in Hess (Švi) po 20, 7. Patrakejeva (SZ) 19, 8. Zini (It) 15, 9. Macchi (It) 12, 10. Dornig (Jug) 9.

SVETOVNI POKAL – SKUPNO: 1. Nadig (Švi) 136, 2. Serrat (Fr) 94, 3. Pelen (Fr) 89, 4. I. Epple (ZRN) 71, 5. Hess (Švi) 65, 6. Kinshofer (ZRN) 56, 7. Zini (It) 43, 8. Sölkner (A) 41, 9. Cooper (ZDA) 39, 10. Quario (It) 37.

ZA LAS OB DVAJSETERICO – Andreja Leskovšek. (Foto: Marjan Zaplatil)

Začetek na Bukovniku

Danes bo v Kranjski gori mednarodni slalom v okviru slovenske turneje – Na štartu vsi naši najboljši reprezentantje

KRANJSKA GORA – Na Bukovniku se obeta danes privlačna mednarodna tekma v slalomu, ki je v okviru slovenske turneje treh prireditev pod okriljem mednarodne smučarske zveze. Jeseniški smučarski delavci, ki imajo v rokah izvedbo tega slaloma, so že pripravili znano smučišče, ki vodi čez »es« na Bukovniku, po prijavah sodeč pa bo konkurenca kar močna.

Prirediteljem je prišel prav moker sneg, ki je zapadel zadnje dni na staro podlago, tako da so ga lahko dodobra steptali, ponoči, ko je temperatura padla, pa je slalomišče pomrznilo. Kranjska gora, ki bo konec marca prihodnje leto prizorišče finala petnajstega tekmovanja za svetovni pokal, tako pripravljena čaka na uvodno tekmo slovenske turneje v tehničnih disciplinah.

V bolgarski reprezentanci, ki je že prispela v Kranjsko goro, žal ni enega najboljših slalomistov na svetu, Petra Popangelova, ki je moral po zdravniškem nasvetu odpotovati domov na počitek. Bolgarski raprezentant, poleg Križaja in Wenzla edini, ki je v pretekli sezoni v slalomu premagal Šveda Stenmarka, ima težave z zmrzlino na prstu. Med tekmo konec novembra v Val Senalesu, kjer je bil hud mraz z več kot 20 stopinjami pod ničlo, mu je namreč zmrznil prst na nogi, tako da je bila potrebna manjša operacija, po kateri pa Popangelov, kakor kaže, še ni povsem okreval. Najboljši bolgarski tekmovalec je sicer nastopil na slalomu v Madonni di Campiglio, vendar je bil popolnoma v ozadju, pa tudi na mednarodnem tekmovanju v Tauplitzu še ni mogel pokazati vsega, kar zna. Zato se je vodstvo ekipe odločilo, naj do nadaljevanja svetovnega pokala v začetku januarja počiva.

Italijani, ki so najavili najmočnejšo slalomsko ekipo, saj med prijavljenimi ni bilo le olimpijskega zmagovalca iz Innsburcka Piera Grosa, so pripeljali v Kranjsko goro drugo garnituro, v kateri pa je nekaj tekmovalcev, ki se čedalje bolj uveljavljajo. Močno zastopstvo je poslala v Kranjsko goro tudi Češkoslovaška, prav tako pa tudi Japonska.

Na štartu (ob 10. uri) bo seveda največ naših tekmovalcev – celotna A in B reprezentanca, priložnost za mednarodni štart pa bodo dobili tudi mladinci. Naši najboljši alpski tekmovalci so že nekaj dni v Kranjski gori, vadili pa so na Koroškem. Ta trening je imel zvezni trener Filip Gartner že ves čas v načrtu, celotna slovenska turneja in še nekaj dni vadbe pred koncem meseca pa je v okviru priprav za januarsko nadaljevanje svetovnega pokala.

Te dni kar dežujejo od vsepovsod vabila našim reprezentantom za udeležbo na prireditvah športnih in drugih organizacij, ki se vrste ob koncu leta. Da bi zagotovili nemoteno nadaljevanje priprav, je vodstvo reprezentance sklenilo, da se nihče izmed članov A reprezentance ne sme udeležiti nobene prireditve, kar je razumljivo, saj se še tako kratka odsotnost s treningov lahko maščuje. Te decembrske priprave so izredno pomembne, še zlasti za tiste člane reprezentance, ki še niso v pravi tekmovalni formi. Izjema bo le razglasitev najboljših športnikov Slovenije in Gorenjske, ki bo v ponedeljek zvečer v Žireh. Na tej prireditvi bo društvo športnih novinarjev Slovenije razglasilo rezultate ankete za najboljše v Sloveniji, kranjski Glas pa za Gorenjsko.

JOŽE DEKLEVA

Novo na tujem

PUERTO DE SANTA MARIA – Nogometna tekma za evropsko prvenstvo mladih do 21 let: Španija : Luksemburg 4:1 (3:0).

MILANO – Prijateljska nogometna tekma: Inter : Bayern (München) 1:2 (1:2). Iztržek te tekme – 60 milijonov lir – so namenili žrtvam potresa v Južni Italiji.

Derbi v Mestnem parku hokejistom Olimpije

V preostalih tekmah 17. kola I. ZHL Ljubljančani premagali Celje – Tivoli ugnal Partizana

LJUBLJANA – Hokejisti Tivolija so presenetljivo gladko premagali Partizana in si privoščili možnosti v boju za obstanek v I. ZHL. Državni prvaki so že v prvih minutah strli odpor Celjanov, a za vodilnimi Jeseničani še vedno zaostajajo za 5 točk.

Tivoli : Partizan 6:1 (4:1, 1:0, 1:0)

LJUBLJANA – Dvorana Tivoli, gledalcev 300, sodniki Grgec (Zg), Jakič in Lešnjak (oba Lj).

STRELCI: 1:0 – Burnik (4), 1:1 – Dunda (7), 2:1 – Pestator (12), 3:1 – M. Gorenc (19), 4:1 – Majnik (20), 5:1 – M. Gorenc (22), 6:1 – Majnik (52).

KAZENSKE MINUTE: Tivoli 2, Partizan 20.

Mladi Ljubljančani so bili boljši nasprotniki zlasti v prvi tretjini, ko so nadigrali goste. Ko je kazalo, da se bo tekma končala brez izgredov, je igralec Partizana Stojanović v 49. minuti s palico udaril sodnika Grgca, ki ga je nato izključil. V. D.

Celje : Olimpija 4:9 (1:6, 3:1, 0:2)

CELJE – Mestni park, gledalcev 1000, sodniki Andrejka (Prevoje) ter Belcer in Šetina (oba Celje).

STRELCI: 0:1 – Vidmar (1), 0:2 – D. Burnik (2), 0:3 – G. Hiti (7), 0:4 – G. Hiti (10), 0:5 – Šercer (14), 0:6 – Režek (17), 1:6 – Poljanšek (20), 1:7 – Vidmar (24), 2:7 – Poljanšek (24), 3:7 – Poljanšek (25), 4:7 – Bratec (26), 4:8 – G. Hiti (53), 4:9 – Beravs (60).

KAZENSKE MINUTE: Celje 0, Olimpija 2 (+10).

Olimpija je silovito začela. Že v 2. minuti je vodila z 2:0. Domači se dolgo niso mogli zbrati. Državni prvaki bi jim lahko v prvi tretjini zabili še več golov, saj so bili veliko boljši. Po odmoru pa so Celjani zaigrali kot prerojeni. Najboljši je bil prodorni Poljanšek. V zadnjem delu hitre, zanimive in fair igre, v kateri so gledalci uživali ob lepem hokeju, sta bili moštvi enkovredni.

KAREL JUG

Jesenice	17	16	1	0	192:48	33
Olimpija	17	14	0	3	221:31	28
Celje	17	8	2	7	99:77	18
Partizan	17	8	1	8	79:93	17
C. zvezda	17	7	1	9	99:116	15
Medveščak	17	6	1	10	64:93	13
Tivoli	17	5	2	10	71:90	12
Vojvodina	17	0	0	17	30:308	0

PARI PRIHODNJEGA KOLA (19. t. m.): Vojvodina : Partizan, Jesenice – Tivoli, Olimpija – Medveščak, C. zvezda – Celje.

Še naprej vztrajati na začrtani poti

Na seji predsedstva skupščine KZS največ o množičnosti in novih prijemih

LJUBLJANA – Vloga in način dela v KZS, kot je na seji predsedstva skupščine KZS med drugim poudaril njen predsednik Janez Čemažar, sta se v zadnjih letih kvalitetno spremenila. Rezultati se že kažejo med drugim v množičnosti in vrhunskem kolesarstvu.

Ni naključje, da so zborovalci dali prav množičnosti največji poudarek, zavedajoč se, da je to prava pot, ki pelje k nadaljnjemu napredku. Razveseljivo je, da so se v praksi pokazali novi prijemi in oblike dela, ne gre pa spregledati tudi nekaterih pomanjkljivosti, predvsem preslabega sodelovanja z delovnimi kolektivi in šolami. Zato se je večina zavzela, da bi bilo v prihodnje manj dirk za veterane, pa več trimskih kolesarskih akcij, kjer je bila zmeraj velika udeležba.

Ko je bilo govora o kvalitetnem kolesarstvu, niso pozabili omeniti razveseljivega sodelovanja med Savo in Rogom, ki imata največ članskih reprezentantov. Ti so že sredi načrtnih priprav za dirko miru, česar doslej še ni bilo. Za takšno delo pa so potrebna dodatna sredstva. Zainteresirati bo treba, denimo, delovne kolektive, ki za takšno delo gotovo ne bodo odrekli pomoči.

S. L.

DE

Delavski svet

ČGP Delo – TOZD Delavska enotnost

razpisuje prosta dela in naloge

v računovodstvu TOZD:

1. ORGANIZIRANJE IN VODENJE RAČUNOVODSTVA TOZD

Kandidati morajo imeti:
– ustrezno visoko ali višjo izobrazbo in 3 leta delovnih izkušenj ali
– srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj

in

objavlja prosta dela in naloge

2. KNJIGOVODJE V RAČUNOVODSTVU

– vodenje knjigovodstva osnovnih sredstev, drobnega inventarja, surovin in materiala, zalog in trgovskega blaga
– strojno knjiženje: glavne knjige, kupcev, dobaviteljev in materialnega knjigovodstva
– obračunavanje in nakazovanje avtorskih honorarjev in
– opravljanje drugih del in nalog v računovodstvu.

Kandidati morajo imeti najmanj:
– srednjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj pri ustreznih delih.

V ekonomsko-komercialnem sektorju:

1. VODJE EKONOMSKO-KOMERCIALNEGA SEKTORJA

Kandidati morajo imeti:
– višjo izobrazbo ekonomsko-komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj

Od kandidata pričakujemo:
– sposobnost organiziranja in vodenja ter dela z ljudmi
– kreativnost in sposobnost pri snovanju novih poslovnih programov
– sposobnost za strokovno predlaganje rešitev analiz trga, ekonomske propagande, posebej na področju časopisne in založniške dejavnosti ter razširjanja te dejavnosti na domačem in zunanjem tržišču

Kandidati naj svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ČGP Delo – TOZD Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri.

18-241

Uspeh Avstrijcev v Tauplitzu

Med našimi mladimi reprezentanti se je najbolje uvrstil Karničar (26.)

TAUPLITZ – Na mednarodnem slalomu je štartalo kar 140 tekmovalcev, uvrstilo pa se jih je manj kot polovica. Progi, ki sta imeli 57 in 63 vratic, sta bili sicer dobro pripravljeni, kljub temu pa tekmovalci z visokimi štartnimi številkami niso imeli posebnih možnosti za vidne uvrstitve.

Med tistimi, ki so imeli visoke štartne številke, so bili tudi mladi jugoslovanski reprezentantje, med katerimi se je najbolje uvrstil Karničar – na 26. mesto.

Največ uspeha so imeli domači tekmovalci z zmago Gruberja, tretjim mestom Heideggerja in četrtim Gstreina. Med peterico pa sta se uvrstila še sovjetska reprezentanta Žirov, ki je bil drugi, medtem ko se je Andrejev uvrstil na peto mesto.

REZULTATI: 1. Gruber (A) 87,87, 2. Žirov (SZ) 88,26, 3. Heidegger (A) 88,60, 4. Gstrein (A) 88,98, 5. Andrejev (SZ) 89, 14, 6. Nöckler (It) 89,17, 7. Kaiva (Jap) 89,67, 8. Morgenstern (A) 90,13, 9. Popangelov (Bolg) 91,04, 10. Otaka (Jap) 91,8 ... 26. Karničar 97,49, 33. Petrovič 98,98, 34. Knific 99,15, 55. Oblak (vsi Jug) 99,98.

ALEŠ GARTNER

Kdo želi znak »Pokal Vitranc« – finale SP?

KRANJSKA GORA – Organizacijski komite »Pokal Vitranc« v Kranjski gori, organizator finala svetovnega pokala v alpskem smučanju od 26. do 28. marca 1981 v Kranjski gori razpisuje uporabo znaka »Pokal Vitranc« – finale svetovnega pokala za ženske in moške za spominke, pletenine, drobno galanterijo in drugo. Razpis velja za enkratno uporabo od podpisa pogodbe do konca leta 1981.

Vse podrobne informacije dobijo interesenti pri Turističnem društvu v Kranjski gori vsak dan od 8. do 13. ure ali po telefonu (064) 88-768.

Dalipagić navdušil v Splitu

LJUBLJANA – V nadaljevanju tekmovanj za evropske košarkarske lovorike je Jugoplastika v Koraćevem pokalu doma izgubila z italijansko Carrero s 85:101 (46:50). Najboljši igralec tekme je bil Dalipagić, ki je za goste dosegel kar 45 točk. V Beogradu so košarkarice C. zvezde v Pokalu prvakinj premagale nizozemski Delta Lloyd z 92:76 (48:29), košarkarji C. zvezde pa v Koraćevem pokalu Farralelle (Rieti) s 93:80 (50:42).

Pokal KZS košarkarjem Slovana

V republiškem finalu so premagali TIMA Maribor s 123:102 (61:55)

MARIBOR – Dvorana sejmišča, gledalcev 100, sodnika Camplin (MS) in Gregorič (Vel).

TIMA MARIBOR: Peljhan 29 (5:5), Šuica 4, Zajec 4, Vezjak 12 (2:4), Olujić 5 (1:1), Babič 18 (4:6), Dobrin 24 (4:4), Potisk 4.

SLOVAN: Volaj 32 (6:8), Križnar 11 (5:5), Jesenšek 2 (2:2), Lorbek 12, Krušič 28 (6:8), Šantelj 22, Kremser 4, Sarajlija 12.

Domači so nastopili brez Novakovića, nato pa se je v 4. min. teže poškodoval še Olujić. Toda kljub temu so se enakovredno kosali s Slovanom vse do sredine drugega polčasa. V 26. min. je bil rezultat 70:73, nato pa so gostje s koši razpoloženih Volaja in Krušiča ušli in zasluženo visoko zmagali. Omeniti velja, da je Lorbek v 26. min. dobil tehnično napako, nato pa sta ga sodnika še izključila. M. S.

Zebca odpustili

HAMBURG – Nogometni klub Hamburger SV je odpustil jugoslovanskega nogometnega trenerja Branka Zebca, čeprav je pod njegovim vodstvom te dni znova osvojil jesensko prvenstvo ZRN. Klubsko vodstvo je sporočilo, da je razlog za odpoved – bolezen.

SREBRNI PLOŠČEK DELA

Gorazd Hiti igralec kola

V 17. kolu I. ZHL je bil najboljši napadalec Olimpije Gorazd Hiti, ki je osvojil prvo točko v tekmovanju za »srebrni plošček« našega uredništva. V tej konkurenci še naprej vodijo Janez Bahč (Ol), Peter Klemenc (Jes) in Silvo Poljanšek (Ce), ki pa je prevzel vodstvo na lestvici najboljših strelcev.

Vrstni red za »srebrni plošček«: 2 – Bahč (Ol), Klemenc (Jes), Poljanšek (Ce), 1 – Felc, Komadina, I. Jan (vsi Ce), Pretnar, Šuvak, I. Šćap (vsi Jes), G. Hiti, B. Lomovšek (vsi Ol), Kopač, Pavlin (oba Tiv).

Najučinkovitejši strelci: 32 – Poljanšek (Ce), 30 – Bahč (Ol), 28 – Šuvak (Jes), 26 – Režek (Ol), 25 – Klemenc (Jes), 23 – Hafner (Jes), 21 – G. Hiti (Ol) in M. Pajić (Jes), 20 – B. Lomovšek (Ol), 18 – Saliji (C. zvezda), 17 – R. Hiti (Ol), 16 – Felc (Ce) in Pavlin (Ti) itd.

Superpokal nogometašem Valencie

VALENCIA – Nogometaši Valencie so osvojili evropski superpokal. Zmagovalci v tekmovanju za pokal evropskih pokalnih prvakov so v povratni tekmi premagali Nottingham Forest, zmagovalca pokala evropskih šampionov, z 1:0 (0:0). Prvo tekmo so dobili Angleži z 2:1 (1:0).

Tudi z igralcem manj

Rokometaši Kolinske Slovana so v tekmi 11. kola I.ZRL premagali Dubočico s 33:28, čeprav so od 13. minute igrali brez V. Bojoviča

LJUBLJANA – Rokometaši Kolinske Slovana so osvojili nov par prvenstvenih točk. V 11. kolu I. ZRL so z lahkoto premagali moštvo Dubočice iz Leskovca s 33:28 (17:10), čeprav so večji del tekme nastopali z igralcem manj.

Kolinska Slovan : Dubočica 33:28 (17:10)

Dvorana Kodeljevo, gledalcev 1.500, sodnika Banjanin (Bg) in Vuksanović (Zemun).

KOLINSKA SLOVAN: Berglez, Ban 4 (2), Mahne 9 (1), M. Bojovič 1, V. Bojovič 1 (1), Tominec, Gorišek 6, Šumej 2, Longo 1, Doblekar 3, Krivokapić 6, Ravlić.

DUBOČICA: Kostić, Milosavljević 1, Stevanović 2, Majstorović 2, Krstić 2, Cakić 4 (2), G. Nikolić 9 (6), Vučković 3, Stanković 3, Kiraziev 1, Jovović 1, S. Nikolić.

SEDEMMETROVKE: Kolinska Slovan 5 (4), Dubočica 9 (8).

IZKLJUČITVE: Kolinska Slovan 49 (V. Bojovič od 13. minute do konca, Doblekar 2), Dubočica 8.

Kaj takega se na rokometnem Kodeljevem doslej še ni zgodilo! Očitno vznejevoljen, ker ni uspel izkoristiti dveh stoodstotnih »konter«, je Vlado Bojovič v 13. minuti ugovarjal sodnikoma, ta dva pa sta ga zato, ker se ni pomiril, izključila do konca tekme brez pravice zamenjave. Kot da bi to dalo ostalim petim Ljubljančanom še dodatnih moči! V obrambi so »grizli« kot v nedeljo proti Steaui, v imenitno organiziranih nasprotnih napadih pa iz minute v minuto kot za šalo višali vodstvo v svojo korist. Da bi bila mera še bolj polna, je pri rezultatu 16:10 Mahne sekundo pred koncem prvega polčasa izvajal devetmetrovko in prek bloka – zadel. S tako igro so Ljubljančani nadaljevali tudi po odmoru in si do 50. minute trikrat priigrali celo 11 golov prednosti. Ko je že kazalo, da bodo iz Dubočice napravili »leskovačko mučkalico« po svojem okusu, je trener Šilc spremenil »recept«. V igro je poslal Šumeja, Longa, Ravliča in Tominca, ki pa ob utrujenih Krivokapiću in Gorišku zlasti zaradi Tominčevih napak niso uspeli obdržati visokega vodstva ...

DAMJAN KRIŽNIK

Drugi rezultati 11. kola – Medveščak : C. zvezda 28:21, Borac : Železničar (S) 27:21, Železničar (N) : Metaloplastika 25:27, Sloga : Krivaja 17:20, Crvenka : Trepča 31:23, Dinamo : Partizan 30:29.

Borac	11	7	3	1	286:257	17
Medveščak	11	6	3	2	277:246	15
Željez. (S)	11	6	3	2	268:245	15
Kolin. Sl.	**10**	**7**	**0**	**3**	**270:239**	**14**
Metalopl.	10	6	1	3	243:222	13
Crvenka	11	4	4	3	301:293	12
Dubočica	11	5	2	4	270:272	12
Dinamo	10	5	1	4	252:259	11
Želez. (N)	11	4	2	5	282:288	10
Partizan	11	3	2	6	264:284	8
C. zvezda	10	3	1	6	254:265	7
Krivaja	11	3	0	8	277:290	6
Sloga	10	2	0	8	225:259	4
Trepča	10	2	0	8	221:271	4

PARI PRIHODNJEGA KOLA (v soboto): Partizan – C. zvezda, Dubočica – Medveščak, **Željezničar (S) – Kolinska Slovan,** Metaloplastika – Borac, Krivaja – Železničar (N), Trepča – Sloga, Dinamo – Crvenka.

BOKS

Reprezentanca v ZDA

BEOGRAD – Strokovni štab jugoslovanske boksarske zveze je sprejel ponudbo boksarske zveze ZDA za boksarska dvoboja reprezentanc obeh dežel. Po besedah zveznega kapetana Hrastinskega naj bi bila dvoboja na ameriških tleh 24. in 25. januarja, povratna dvoboja pa decembra 1981.

Z ekipo pojdejo na pot tudi trije trenerji, ki so med olimpijskimi pripravami vadili z našimi boksarji.

Strokovni štab je izbral tudi širši krog boksarjev, ki naj bi sodelovali na evropskem prvenstvu aprila 1981 v Helsinkih.

PO DOMAČIH KRAJIH

Uspel trimski tek na smučeh

MARIBOR – Odbor za hojo in tek na smučeh pri zvezi telesno-kulturnih organizaciji Maribor si je zastavil nalogo, da bo populariziral hojo in tek na smučeh. Kot organizator je zaupal izvedbo prve letošnje trimske prireditve smučarskemu klubu Pohorje-Hoče. Le-ta je šestkilometrsko progo sicer odlično pripravil, vendar jo je prelepo vreme na nekaterih mestih pokvarilo.

V času, ko je bila proga uradno odprta, sta s štarta odšla 102 prijavljenca. Vsi so dobili spominski kartonček in značko smučarja – trimčka. Smučarskih nasvetov inštruktorjev so bili deležni vsi, od najmlajšega triletnega do tistih, ki so se že srečali z Abrahamom. M. K.

132 kegljačev za občinsko prvenstvo

TOLMIN – Na občinskem kegljaškem prvenstvu je sodelovalo 24 moških in 9 ženskih ekip. Skupno se je tekmovanja udeležilo 132 kegljačev in kegljačic. Organizator je bil KK Krn.

Posamezniki: 1. Menfreda (Metalflex) 442, 2. Drlič (ATC Bovec) 432, 3. Lenarčič (SGP Posočje) 423, 4. Zorč (Meblo, Bovec) 422: moške ekipe: 1. Metalflex – veterani 1651, 2. Alpkomerc 1566, 3. Meblo Bovec 1550, 4. ATC Bovec 1548: posameznice: 1. Perdih (Metalflex) 372, 2. Trampuž (ČIB Bovec) 367, 3. Vencelj (ATC Bovec) 366, 4. Bukovšek (TIK Kobarid) 358: ženske ekipe 1. Metalflex 1343, 2. ATC Bovec 1326, 3. AET Tolmin 1325, 4. ČIB Bovec 1262 itd. D. V.

Turnir selekcij

TOLMIN – V Tolminu poteka rekreacijsko kegljaško tekmovanje pod nazivom »Turnir selekcij« od jeseni do spomladi. Na tekmovanju sodeluje 18 moških in 7 ženskih ekip, kar priča o velikem zanimanju občanov za to zvrst rekreacije. Sodelujejo ekipe delovnih organizacij, KS, JLA, klubi in društva tolminske občine. Organizator tekmovanja je kegljaški klub Krn iz Tolmina.

DARJO VELUMČEK

Smučarski izleti SK Olimpija

LJUBLJANA – Smučarski klub Olimpija, Ljubljana, Tabor 14, vabi vse prijatelje alpskega smučanja na sobotne smučarske izlete. Udeleženci izleta bodo imeli smučarskega učitelja za učenje osnovne in nadaljevalne šole smučanja. Šolo smučanja bomo organizirali za otroke in odrasle. Prijave vsako sredo od 18. do 20. ure v klubski pisarni.

Kranjčani organizirano na Bloke

KRANJ – Kranjčani bodo skupno odšli na nedeljske »Bloške teke 80« v Novo vas, kar bo med drugim znatno zmanjšalo stroške. Prijavite se lahko še danes, v petek, od 17. do 19. ure v pisarni planinskega društva. Ob prijavi bodo ljubitelji teka poravnali del prispevka za avtobusni prevoz v višini 100 din. Odhod iz Kranja bo v nedeljo, ob 6.15 izpred hotela Creine, vrnitev pa po proglasitvi rezultatov približno ob 13. uri.

V skokih korak naprej

Napredek v delu, prizadevnosti in disciplini, premik v organiziranosti, na rezultate pa bo najbrž treba še malo počakati

LJUBLJANA – Samo še deset dni je ostalo do začetka tekmovanja za svetovni pokal v smučarskih skokih, naši pa imajo jutri še zadnjo pregledno tekmo v Planici. Večina še ni v tisti formi, ki bi obetala boljše rezultate na prvih pokalnih tekmah, na katerih se bo seveda poznala tudi oslabljenost reprezentance, saj vojaki ne morejo na tekmovanje v tujino.

V našem skakalnem taboru pa je nekaj premikov na bolje je opaziti. Predvsem v organizacijskem smislu, saj sta po dolgih letih kolikor toliko jasno opredeljeni nalogi odbora za skoke in strokovnega sveta, tako da lahko vsak zase bolje opravljata svoje naloge.

»Tudi za strokovni tim je seveda potreben čas, vendar smo malce že napredovali. Mislim, da je zvezni trener Jurman dokazal, da lahko uspešno vodi prvo selekcijo, drugo smo zaupali Andreju Tominu, žal pa nam še vedno manjka mladinski profesionalni trener. Rešitev z Ilirijinim trenerjem Marjanom Prelovškom je vsekakor dobra, vendar ne more biti trajna, kajti z angažiranjem klubskih trenerjev v delu z reprezentančnimi selekcijami slabi klubsko delo,« pravi predsednik strokovnega sveta inž. Janez Gorišek. »Predvsem moramo reprezentanci zagotoviti mesto, ki ji gre. Strokovni svet ima načrt dela do leta 1984, ki je za nas zdaj najpomembnejši mejnik, gradimo pa na tem, kar pač zdaj imamo. Nedvomno bo potrebna še mnogo boljša organiziranost, rešiti pa moramo tudi probleme okrog klasičnega smučarskega sklada, kjer zdaj delo ne teče ravno najbolje. Po organizacijski plati pa vsekakor moramo najti svojo pot, kajti kopiranje alpskega vzorca ni prejemljivo, ker je položaj v naši panogi pač drugačen kot v alpskem smučanju. Žal pa smo še vedno mnogo preslabo tehnično opremljeni, brez česar si pravega, modernega treninga ni več moč zamišljati. Kljub vsemu pa smo z delom naših selekcij, zlasti prve, zdaj zadovoljni.«

Tudi psiholog Maks Tušak je v našem razgovoru poudarjal, da sta prizadevnost in disciplina vzorni, da tako dobro reprezentanca že dolgo ni delala in da bi enako morali tudi nadaljevati, če hočemo uresničiti načrte in napredovati.

Mladi rod, ki bi moral zdaj prevzeti vse breme reprezentančnih nastopov je žal letos razpolovljen, ker je polovica fantov v JLA. Prihodnje leto bo položaj najbrž še težji, ker bodo morali v JLA tudi drugi. Prav zato pa bi morali najti kakšen dodaten motiv, kajti za zdaj vojakom ostajajo samo domače tekme. To je pri fantih že čutiti, saj je očitno, da nimajo takšnih ambicij, kot bi jih morali imeti. Ob tem morda prehitro pozabljajo, da jih že januarja čaka nastop na tekmi turneje treh dežel, marca pa seveda nastop na finalu svetovnega pokala v Planici. Morda tudi ne bi bilo slabo, če bi za člane reprezentance, ki služijo vojaški rok, vpeljali kakšno interno tekmovanje. Lahko bi nastopali na vseh tekmah slovenskega pokala, pri čemer bi posebej točkovali še reprezentante in jih s takšno »ligo« spodbujali pri delu.

Poseben problem pa ostaja tehnične opremljenost. Merilnih naprav za hitrost ni, premorejo sicer eno kamero, kar pa ne more reševati vseh potreb v pravem strokovnem delu. Tudi pri skakalni opremi sami je še vedno nekaj težav, ki bi se jih z osebno pobudo dalo hitreje in laže reševati. Že nastavitev profesionalnega sekretarja odbora za skoke bi pomenila veliko pridobitev in rešitev za mnoge težave.

Ob vsem tem pa se ekipa seveda mora redno pripravljati za tekmovanja. In ta so zdaj najpomembnejša. Letos so uvedli tudi posebne norme, brez katerih ne bodo mogli na najtežje preizkušnje. Na zadnjem treningu v Ruhpoldingu bo še sodelovala najbrž malce številnejša ekipa, čeprav ne posebno velika, ker večjega števila ta čas niti ne premoremo, že za novoletno turnejo na velikih skakalnicah pa bo potrebna ostra selekcija. Na takšno tekmovanje, ki ob hudem tempu zahteva veliko izkušenj, znanja in dobro pripravljenost, namreč nima smisla pošiljati skakalcev, ki zahtev niso sposobni izpolniti.

STANE TRBOVC

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH Š

Hübner bo do konca leta brez sekundantov

Pomočnika zahodnonemškega velemojstra v finalu kandidatskega dvoboja prideta šele 2. januarja

MERANO, 18. decembra – Velemojstra Viktor Korčnoj in Robert Hübner sta že prispela na prizorišče njunega finalnega dvoboja kandidatov za svetovno prvenstvo. Oba sta se nastanila v hotelu Palace.

Korčnoj je prišel s svojo sekretarko Leuwerikovo ter sekundantoma Steanom in Seirawanom. Hübnerja pa zaenkrat spremlja le menežer Hilgert. Nemčeva sekundanta Hort in Sigurjonsson bosta na prizorišče dvoboja, ki se bo začel 20. t.m. prišla šele 2. januarja. Skoraj gotovo je bil to vzrok, da je Hübner vztrajal pri kasnejšem začetku.

Tehnične podrobnosti še niso znane. Prireditelji želijo, da bi partije začenjali ob 15. uri, vendar igralca tega še nista potrdila. Glavni sodnik je malo znani Nizozemec Fokerts, njegov namestnik pa je Italijan Piccini.

Dvoboj bo trajal 16 partij in ga bodo prekinili, ko bo eden izmed tekmecev zbral 8,5 točke. Če pa bi bil rezultat po 16 partijah neodločen, bosta na sporedu še dva dopolnilni partiji in če bo potrebno – še dve. Zmagovalec se bo za naslov prvaka pomeril s Karpovom.

Tekmeca bosta igrala štiri partije na teden. V soboto in nedeljo bosta prva in druga partija, v ponedeljek bodo morebitna nadaljevanja prekinjenih partij, v torek in sredo bosta še dve partiji. V četrtek bodo vnovič nadaljevanja prekinjenih partij, petek pa bo popolnoma prost dan. V takšnem tempu bosta igrala ves čas.

Lazarevićeva pred porazom

NOVI SAD – V 5. kolu mednarodnega ženskega turnirja je Lazarevićeva prekinila z Verušević v izgubljenem položaju. Drugi rezultati: Miolski:Szmaczynska prek., Čejić:Gros remi, Ridjički:Csonkics 0:1, Bogdan:Markov 1:0, De Armas : Liu remi.

Vrstni red: Liu, Čejić 3, De Armas 2,5(2), Szmaczynska 2,5(1), Lazarević 2(3), Csonkics 2(2), Bogdan 2 itd.

Na kratko

VELIKA KLADUŠA – Tri kola pred koncem prvenstva BiH vodi Filipović s 7,5 točke pred Bistrićem in Palošem 6,5 itd.

Odločni v prizadevanjih za odpravljanje izgub

V radgonski občini, kjer imata devetmesečno negativno bilanco le dva tozda, so storili vse za premostitev težav – Neplačane kompenzacije

GORNJA RADGONA, 18. decembra – Če bosta v radgonski občini uspela kolektiva tozd Elektrogospodarstvo Maribor in tozd Mesoizdelki tamkajšnjega kmetijskega kombinata uresničiti dobro zastavljene sanacijske programe, se upravičeno nadejajo, da v tem letu ne bodo imeli zgubašev.

V tozdu Elektrogospodarstvo v Radgoni, kjer so sklenili poslovanje v devetih mesecih z izgubo v višini 9,6 milijona dinarjev, so na najboljši poti, da bodo poslovno bilanco dodobra popravili. Dejstvo je namreč, da tej izgubi botruje splet okolnosti, na katere kolektiv ni mogel bistveno vplivati.

Tako je med drugim prišlo do manjšega dohodka te organizacije zaradi obnove električnih vodov in drugih objektov, ki jih je v Apaški dolini uničilo letošnje poletno neurje. Obnova jih je stala osem milijonov dinarjev, prihodka pa niso realizirali vse do nedavnega, ko jim je večji del teh stroškov povrnila zavarovalnica.

Zaradi podobnih časovnih razhajanj so imeli še nekaj takih nevšečnosti, tako da se gmotni položaj skoraj stočlanskega kolektiva tega tozda v zadnjem četrtletju popravlja. Sicer pa so kritično finančno situacijo premostili že sami tako, da so večji del izgube pokrili z dotacijo slovenskega elektrogospodarstva (8,7 milijona dinarjev), 870 tisoč dinarjev pa iz lastnega rezervnega sklada.

Tudi tozd Mesoizdelki radgonskega kmetijskega kombinata, po današnji oceni izvršnega sveta občinske skupščine, uspešno uresničuje skrbno zasnovan sanacijski program. Nastalo izgubo, ki je predvsem posledica neskladij med odkupnimi cenami živine in maloprodajnimi cenami mesa ter mesnih izdelkov, je ob tričetrtletju znašala 8,3 milijona dinarjev. Po uveljavitvi novih cen mesu se jim stanje v zadnjem četrtletju naglo popravlja.

Sicer pa bo glavni delež k odpravi celotne izgube prispeval kolektiv sam z vrsto ukrepov, ki jih uspešno uresničujejo. Delež kolektiva bo znašal pri tem najmanj štiri milijone dinarjev, razliko pa jim bo pokrila vzajemnost znotraj reprodukcijske verige kmetijskega kombinata.

Velja poudariti, da je dobršen del vzrokov za primanjkljaj v gospodarjenju tega tozda pripisati neporavnanim obveznostim večjega števila občin na račun neporavnanih kompenzacij. Čeprav posamezne občine, ki jih radgonska mesna industrija oskrbuje z mesom, to redno dobivajo, žal ne spoštujejo odloka o kompenzacijah. Tako so od sedemnajstih občin v Sloveniji doslej poravnale to obveznost le tri – Velenje, Tržič in ljubljanske občine, kar petnajst občin pa kljub večkratnim opozorilom ni plačalo doslej prebite pare, češ da nimajo v ta namen denarja. Tako bo skupni znesek neporavnanih obveznosti teh občin, med katerimi dolguje-jo največ mariborske, znašal ob koncu leta že okrog pet milijonov dinarjev.

Izvršni svet radgonske občinske skupščine bo zato vnovič zahteval od vseh občin, ki odlagajo to plačilo, naj brez odlašanja poravnajo svoje obveznosti, ker s takim odnosom do dobaviteljev mesa resno ogrožajo redno preskrbo tega z mesom in mesnimi izdelki.

Hkrati pa je izvršni svet opozoril kolektiv tozda Mesoizdelki, naj si še nadalje prizadeva za odpravo nekaterih vrzeli v organizaciji dela. Dosledno pa se bodo morali odpovedovati tudi novim zaposlitvam, saj se je v tem tozdu obseg zaposlenih v primerjavi z lanskim tričetrtletjem povečal kar za sedemnajst odstotkov.

BORO BOROVIČ

Justina Trobina

Pred dnevi se je v 75. letu starosti izteklo življenje cenjene in daleč naokrog znane kulturnoprosvetne delavke, zborovodkinje in koncertne pevke, profesorice glasbe Justine Trobina iz Šoštanja.

Rodila se je 19. junija leta 1906 in po končanem učiteljišču v Mariboru že septembra 1927 nastopila službo na dekliški osnovni šoli v Celju. Kot odlično pevko jo je želja po glasbeni izobrazbi 1931. leta pripeljala na državni konservatorij v Ljubljano, ki ga je leta 1936 končala z odliko. Še istega leta se je zaposlila kot profesorica glasbe na učiteljišču v Mariboru, kjer je

poučevala do okupacije. Po osvoboditvi je bila profesorica glasbe na nižji gimnaziji in glasbeni šoli v Šoštanju vse do upokojitve 1956. leta, potem pa je poučevala še na glasbeni šoli v Šoštanju.

Že pred vojno je v Celju in Mariboru uspešno vodila mladinske pevske zbore ter nastopala kot solistka in koncertna pevka na različnih prireditvah.

V svobodni domovini je ponovno z velikim veseljem pričela z vadbo pionirskega zbora na osnovni šoli, mladinskega na gimnaziji ter moškega, mešanega in ženskega zbora »Kajuh« prosvetnega društva Svobode Šoštanj, ki ga je vodila dolgih 26 let. S svojimi zbori je nastopila na več kot sto koncertih po vsej Sloveniji in dosegla zavidljive uspehe, za katere je prejela številna priznanja.

Pred leti je prevzela še vodstvo novoustanovljenega mešanega zbora društva upokojencev Šoštanj. S tem zborom je v zadnjih treh letih nastopila na 27 revijah, proslavah in koncertih v domačem Šoštanju in drugih krajih Slovenije. Svoj zadnji koncert je vodila še letos 20. julija v partizanski vasici Ravne nad Šoštanjem.

Na svojih številnih nastopih, tako z zbori kakor tudi solistka, je z globokim občutkom in doživetjem posredovala soljudem glasbeno lepoto polnih 55 let.

VIKTOR KOJC

Podelili Severjeve nagrade

Med profesionalnimi igralci sta jo dobila Teja Glažarjeva in Tone Gogala

ŠKOFJA LOKA, 18. decembra – S spominsko slovesnostjo in podelitvijo tradicionalnih nagrad so sinoči v galeriji Loškega gradu počastili 10-letnico smrti našega velikega gledališkega umetnika Staneta Severja.

Letos so podelili sedem Severjevih nagrad. Med profesionalnimi gledališkimi igralci sta jo dobila Tone Gogala, član Drame SNG v Ljubljani, in Teja Glažar, članica Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. Med amaterskimi gledališkimi delavci so nagrade prejeli: Polda Štiglic iz Škofje Loke, Tine Oman iz Kranja in Cvetka Videc iz Trnovlj. Me študenti je nagrado dobil Tine Matoh. Letos so prvič podelili posebno priznanje in sicer članom slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane za predstavo »Šuhu in leteča princesa«.

Pri spominski svečanosti sta sodelovala oktet Jelovica iz Škofje Loke in gledališki igralec Jurij Souček z umetniško pripovedjo »Balada o trobenti in oblaku« Cirila Kosmača.

L. S.

Omejitve v uvozu zavrle industrijsko proizvodnjo

V mariborski občini se je proizvodnja povečala le za 0,9 odstotka, ker je bilo premalo surovin – Izvoz precej višji

MARIBOR, 18. decembra – Obseg industrijske proizvodnje se je letos v mariborski občini komajda povečal. V devetih mesecih letos se je industrijska proizvodnja v mariborski občini v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala le za 0,9 odstotka (v Sloveniji za 2,4 odstotka). Zaostajanje industrijske proizvodnje so v glavnem povzročile omejitve na področju uvoza.

Po podatkih Ekonomskega centra Maribor je bilo od skupaj 105 anketiranih organizacij slabo opremljenih z uvoženimi surovinami in materialom 43 organizacij, kritično 13.

Hkrati pa je bila značilna slaba oskrba z domačimi surovinami in materialom pri 49 organizacijah in kritična pri osmih organizacijah.

V nekaterih delovnih organizacijah so problem rešili s prilagajanjem proizvodnje manj kvalitetnim, a zato dosegljivim surovinam in materialom in s spreminjanjem proizvodnega programa.

Posebno skrb so delovne organizacije v mariborski občini posvetile izvozu. Vrednost izvoza se je v gospodarstvu mariborske občine v letošnjih prvih devetih mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem mariborske občine povečala za 25,3 odstotka, od tega v industriji za 27,6 odstotka.

Močno so povečali izvoz v predelavi barvastih kovin (za 60,4 odstotka), v proizvodnji prometnih sredstev (za 61 odstotkov), predelavi kemičnih izdelkov (za 282,3 odstotka), proizvodnji žaganega lesa in plošč (za 94,9 odstotka), proizvodnji in predelavi papirja (za 65,8 odstotka) ter v proizvodnji živilskih izdelkov (za 142,1 odstotka).

MARJAN KOS

»Vrata« novega mesta se bodo te dni odprla

V mariborsko sosesko S-23 se bo vselilo 112 stanovalcev, 30 pa še januarja

MARIBOR, 18. decembra – Soseska S-23, prvi del novega mesta Maribor-Jug, imenovana vrata novega mesta, je dograjena in v nekaj dneh bo dobilo v roke ključe 112 stanovalcev, konec januarja prihodnje leto pa še zadnjih 30 stanovalcev v tej soseski. Podjetje Stavbar je tako zaključilo z »oranjem« ledine gradnje celotnega mesta, kajti dosedaj so v Mariboru gradili le posamezne soseske in ne celotno mesto. Maribor-Jug bo imel, ko bo v celoti dokončan, okoli 20.000 prebivalcev in šole, vrtce, gledališče, gostilne, trgovine.

Sosesko S-23, ki ima danes 1154 stanovanj s skupno površino 68.852 kvadratnih metrov ali 59,66 kvadratnega metra na posamezno stanovanje, kar ustreza velikosti manjšega dvosobnega stanovanja, so gradili pet let. Kot zadnjega, so zgradili blok E, v katerem bo 142 stanovanj. Seveda je danes končana le gradnja stanovanjskega dela soseske, saj bo Stavbar na tem področju še nekaj časa delal. Tako morajo urediti del okolja in sosesko vključiti v sodobne prometne tokove. Glavna naloga pa bo, tako pravijo v Stavbarju, nadaljevati in zaključiti gradnjo poslovnega dela nove soseske. Ker je to vstopna soseska novega mesta, so načrtovali v vseh spodnjih prostorih poslovne prostore, žal pa zanimanje zanje ni takšno kot so pričakovali. Bolj je prepuščeno posameznikom, ne pa široki akciji, ki bi uvedla tiste dejavnosti, ki so za življenje soseske potrebni. Razen otroškega varstva so stanovalci šele pred dnevi dobili prvi gostinski lokal – restavracijo Tabor in prvo samopostrežno trgovino. Toda za 4000 prebivalcev, kolikor jih je že v novi soseski, je to nedvomno premalo.

Stanovanjski del soseske zajema sedem blokov, ki imajo skupno 1154 stanovanj. Prvi so začeli graditi objekt A, ki ima 125 stanovanj. Pred petimi leti je veljala prodajna cena za kvadratni meter 8977 dinarjev in gradbena cena 7559 dinarjev, v zadnjem objektu E pa je prodajna cena že 16.603 dinarje za kvadratni meter in gradbena cena zanj 11.418 dinarjev. To pomeni, da je hitreje naraščala prodajna cena, nanjo pa gradbinci nimajo takšnega vpliva kot na gradbeno ceno. Za tako hiter dvig prodajnih cen torej niso vedno in samo krivi gradbinci, kot jim to radi očitajo.

JOŽE JERMAN

V NEKAJ VRSTAH

Literarni večeri Janeza Švajncerja

MARIBOR – V mali galeriji Ivana Čobala v Vinarski ulici 8 v Mariboru, bodo 20. decembra ob 18. uri pripravili literarni večer pisatelja Janeza Švajncerja, ki bo posvečen 60 letnici pisateljevega rojstva. Dela bosta brala Marjan Kovač in Nataša Sirk. (M. K.)

Akademija v počastitev dneva JLA

MURSKA SOBOTA – V petek 19. decembra bodo občinska organizacija zveze vojaških rezervnih starešin in krajevne organizacije SZDL Murska Sobota v dvorani soboškega kina Park pripravile slavnostno akademijo ob dnevu JLA. V programu, ki se bo pričel ob 18. uri, bodo nastopili dijaki srednješolskega centra in člani KUD Štefan Kovač. (I. G.)

Desetletnica »Iskre življenja«

MARIBOR, – Včeraj je minilo deset let, odkar je začela izhajati »Iskra življenja« glasilo mariborskega društva invalidov. Od vsega začetka jo ureja Stane Lepenik; nekoč samo društveno glasilo mariborskih invalidov pa je že zdavnaj preraslo regijski okvir in je postalo republiško glasilo društev invalidov. Prva številka je izšla v nakladi 200 izvodov na štirih straneh, potem pa je zrasla na 20 do 24 strani in na 5000 izvodov. Glasilo izhaja štirikrat na leto. (J. J.)

Prvi krajevni praznik Smolnika

MARIBOR, – Decembra leta 1941 so se v zavetju Pogačnikove elektrarne, tu je danes tovarna Jeklo Ruše, zbrali prvi borci ruške partizanske čete. Zato so si prebivalci krajevne skupnosti Smolnik Fala zbrali 20. december za svoj krajevni praznik.

Prvič ga bodo praznovali to soboto, 20. decembra. Slovesnost bo najprej na kraju zgodovinskega dogodka, to je pri podjetju Jeklo-Ruše. Odkrili bodo spominsko ploščo ruški četi, nato pa bo proslava v dvorani gasilskega doma. Podelili bodo nagrade za najboljše spise mladih na temo narodnoosvobodilnega boja. Pomerili pa se bodo tudi v športnih igrah. (V. V.)

Jože Gal razstavlja fotografije

MARIBOR, – Po mesecu dni bodo v petek ob 18. uri v mariborski specializirani fotografski trgovini »Foto salon« ponovno pripravili razstavo fotografij. Pod naslovom »Iskanja« bo svoje fotografije razstavil znani mariborski mojster fotografije in član društva oblikovalcev Slovenije Jože Gal. (B. Č.)

Petinpetdeset let šoštanjske godbe

ŠOŠTANJ – Delavci tukajšnje tovarne usnja so ustanovili svojo godbo Zarja leta 1925. Danes ni v Šoštanju in Šaleški dolini skoraj nobene pomembnejše prireditve, na kateri ne bi nastopala tudi ta godba. Že vrsto let deluje v okviru šoštanjske Svobode. V počastitev 55-letnice se bodo godbeniki predstavili poslušalcem s samostojnim koncertom v soboto, 20. decembra zvečer v šoštanjskem kulturnem domu. Vodil pa jih bo dolgoletni dirigent Silvo Tamše. (V. K.)

V Veržeju imajo svoje glasilo

VERŽEJ – Informativna skupina pri krajevni konferenci SZDL si prizadeva, da bi čim bolje informirala občane. V ta namen so izdali že dve številki Krajana. V njem društva, družbenopolitične organizacije in drugi seznanjajo občane o preteklih in bodočih dogajanjih v krajevni skupnosti na kar se da preprost in dostopen način. Občani so s takšnim obveščanjem zelo zadovoljni. (J.F.)

Kulturni dom v Apačah neuporaben

APAČE – V tem kraju, ki sodi med večje v radgonski občini, občani zaman čakajo na kulturne prireditve in se žalostno ozirajo proti kulturnemu domu, ki ga je letošnje poletno neurje tako hudo poškodovalo, da v njem ni mogoče prirejati prireditev. Vdrl se je namreč strop. Komisije, ki so si dom ogledale, so menile, da je potreben temeljite obnove. (J.F.)

Nova tovarna na Muti bo tudi veliko izvažala

Že leta 1983 bodo izdelali 1500 ton visokokvalitetnih ventilov – Armature za jedrske elektrarne

MUTA, 18. decembra – Z dograditvijo tovarne nerjavečih armatur na Muti, za kar so združile sredstva delovne organizacije Železarna Ravne, Gorenje z Mute in Tehnoimpex iz Ljubljane, je gospodarstvo v radeljski občini napravilo nov, velik razvojni korak. Njegova pomembnost je predvsem v tem, da se tudi v tej, še včeraj slabo razviti občini, vse bolj odločajo za dohodkovno zanimive naložbe, ki temeljijo na visoki stopnji predelave domačih surovin.

V novi tovarni, ki zdaj zaposluje le štirideset delavcev (že čez tri leta jih bo skupaj kar 226), so že začeli s proizvodnjo zasunov, povratnih in zapornih ventilov na daljinsko upravljanje za potrebe petrokemijske in živilske industrije ter energetike. Že prihodnje leto bodo na Muti izdelali 650 ton armatur v skupni vrednosti okrog 215 milijonov dinarjev, dobro polovico izdelkov pa bodo tudi izvozili. Že leta 1982 bo proizvodnja armatur narasla na dobrih tisoč ton, s čimer bo nova temeljna organizacija železarne z Raven iztržila več kot 350 milijonov dinarjev celotnega prihodka. Ko bo tovarna v celoti izkoristila vse svoje proizvodne zmogljivosti in ko se bo število zaposlenih povzpelo na več kot 200 (to bo v letu 1983), bodo na Muti vsako leto dali na trg kar 1500 ton izdelkov v skupni vrednosti skoraj 540 milijonov dinarjev. Razvojne službe v ravenski železarni tudi že pripravljajo program za proizvodnjo specialnih armatur za potrebe jedrskih elektrarn.

Zgraditev tovarne nerjavečih armatur na Muti, s katero se je več kot 500 – članski kolektiv ravenske železarne skupaj s sovlagatelji, vključil v proces pospeševanja manj razvitih obmejnih območij, je stala okrog 252 milijonov dinarjev.

Ko bo leta 1983 tovarna armatur na Muti začela dajati največ, bo celotni prihodek gospodarstva v radeljski občini skoraj za 20 odstotkov večji od zdajšnjega.

IVAN PRAPROTNIK

POGREBI

MARIBOR – Na pobreškem pokopališču bodo danes pokopali Feliksa Verdonika, 75-letnega upokojenca (ob 12. uri) in Matildo Kunšek, 83-letno upokojenko (ob 14. uri).

Premalo pozornosti pripravništvu

Le redke delovne organizacije v Podravju so o tem naredile letne načrte

MARIBOR, 18. decembra – Strokovne službe občinskih skupnosti za zaposlovanje v podravskih občinah in medobčinske skupnosti za zaposlovanje Maribor so med drugim opozorile, da se v delovnih organizacijah še premalo zavedajo, da je pripravništvo namenjeno načrtnemu izobraževanju delavcev, da bi se ti usposobili za samostojno opravljanje del v določeni stroki, ter za uresničevanje kadrovske politike in zaposlovanja. Letos so na skupnosti za zaposlovanje prejeli le 21 letnih načrtov za pripravnike, po 42. členu zakona o delovnih razmerjih pa jih morajo delovne organizacije poslati vsako leto najpozneje do 31. januarja, vzgojnoizobraževalne organizacije pa do 31. julija skupnosti za zaposlovanje in skupščini občine.

Skupnosti za zaposlovanje so priučile tudi brezposelne delavce – v Mariboru 72 in v Slovenski Bistrici 32.

M. K.

SPREHOD PO TRŽNICAH

LJUBLJANA, 18. decembra – Tržnice v slovenskih mestih so te dni slabo založene, tako s sadjem kot z zelenjavo. Predvsem pa kupci že več dni zaman povprašujejo po solati – tako v Murski Soboti, Novem mestu, pogrešajo jo tudi v Celju, v Ljubljani pa je naprodaj.

Poročilo iz Maribora je danes takole: endivijo prodajajo po 70 din, deset din dražji je radič, špinača, čebula in korenje stane 40 din kilogram, glavnato zelje je po 20 din, kislo zelje 25 do 30 din, kisla repa pa od 20 do 25 din. Po 10 din je krompir, česen stane 70 do 80 din, jajca pa so po 5 do 6 dinarjev. Kilogram jabolk stane 10 do 25 din, po toliko so tudi hruške, celi orehi so naprodaj po 120 din, orehova jedrca pa prodajajo po 250 do 300 din.

Celjani namesto solate kupujejo radič in motovilec, ki imata temu primerno ceno – 150 din za kilogram. Poskočila je tudi cena jajc, ki jih prodajajo po 6 dinarjev, fižol je po 60, krompir po 10 do 14 din, čebula po 25 do 35 din, po 80 do 100 din je česen, ohrovt je po 30 din, rdeča pesa 40, špinača pa 150 din kilogram. Kislo zelje in kisla repa imata nespremenjeno ceno – 25 dinarjev. Jabolka prodajajo po 15 do 30 din, hruške po 35 din, limone in mandarine so po 65 din, banane po 39 din, orehi po 100, jedrca pa po 250 do 300 din.

Na novomeški tržnici, ki je zelo slabo založena, so cene naslednje: čebula je po 25 din, zelje po 10 din, kislo zelje po 17 din, ohrovt po 22 din, korenje po 25 in česen po 65 din. Od sadja so naprodaj jabolka po 20 din kilogram, hruške po 40, grozdje po 32 din in kaki po 30 din. Jajca so po 4,50 din, orehova jedrca pa 320 din.

V Murski Soboti je kot vedno najbolje založena s sadjem in zelenjavo Pomurkina zelenjavna trgovina. Jabolka prodajajo po 14 din, hruške po 35, grozdje 31 din, banane so po 34, mandarine po 50. Zelje je po 9,50 din, čebula po 22 din, korenje po 18, ohrovt po 23 din.

Na ljubljanski tržnici je bila solata po 100 do 160 din, od 120 do 160 din radič, brstični ohrovt po 160 din kilogram, zelje po 30 din, nespremenjena pa je cena kislega zelja in kisle repe ter kislega zelja za sarmo – 30 din. Jabolka stanejo od 20 do 25 din, mandarine po 49,50 din, hruške pa po 40 din kilogram. V pokriti tržnici so kupcem na voljo orehova jedrca po 260 do 280 din, skuta po 60 do 70 din, smetana od 70 do 80 din, kilogram cvetličnega medu pa stane 150 din.

DOPISNIKI DELA

Prednost pri naložbah tudi glede na panogo

V Slovenski Bistrici ugotavljajo, da preveč splošna merila lahko onemogočijo nadaljnji razvoj

SLOVENSKA BISTRICA, 18. decembra – Ob obravnavanju predlogov samoupravnih sporazumov o temeljih srednjeročnih načrtov Kreditne banke Maribor in Združene ljubljanske banke so člani konference poslovne enote banke v Slovenski Bistrici posvetili posebno pozornost merilom za naložbe s področja industrije in kmetijstva.

Enotna je bila ugotovitev, da so merila za naložbe v industriji preveč splošna, pri čemer ne upoštevajo posebnosti panog. Razpravljalci so sicer poudarjali, da smo se odločili za zaostreno politiko naložb, vendar pa to ne bi smelo ustaviti nadaljnjega razvoja. V kolikor bi predlagana merila obveljala, to pomeni, da gospodarstvo bistriške občine, ki je že tako na meji razvitosti, ne more računati na omembe vredne naložbe, to pa seveda lahko povzroči nadaljnje zaostajanje.

Še bolj kritični so bili do meril za naložbe v kmetijstvu, ki naj bi bilo prednostno. Povsem jasno je, da kmetijske delovne organizacije zavoljo nizke akumulativnosti ne bodo zmogle lastne udeležbe za naložbe, torej bi se jim v celoti morale odpovedati. Če računamo, da naj bi slovenski kmetijci v prihodnjem srednjeročnem načrtu zagotovili že 85 odstotkov hrane, potem bi bilo logično, da bi bila bolj smotrna tudi politika bank. Člani konference so ocenili tudi politiko investicijskih posojil bistriške poslovne enote mariborske kreditne banke in ugotovili, da je v celoti ugodna. Banka je gospodarstvu zagotovila okoli 75 milijonov dinarjev, pri čemer so lahko uresničili vse naložbe, za katere so bili dani pogoji. Nerešenih je ostalo za 27 milijonov dinarjev zahtevkov. Povedati pa je potrebno, da v teh primerih delovne organizacije niso izpolnile zahtevanih pogojev. Opozorili so, da v občini nimajo spodbudnih razvojnih programov. Letos so podprli naložbe v Steklu, Impolu, Kmetijskem kombinatu in zasebnem kmetijstvu.

DANILO UTENKAR

Za komunalno oskrbo še samoprispevek?

V prihodnjem obdobju bodo morali v celjski občini zagotoviti tudi denar iz več drugih virov

CELJE, 18. decembra – Občinska komunalna skupnost načrtuje v prihodnjem srednjeročnem obdobju naložbe v vrednosti 607 milijonov dinarjev, od tega dobro polovico za odvajanje in čiščenje odpadnih in padavinskih voda. Denar bi zagotovili tudi iz povečanih prispevkov in kreditov, računajo pa prav tako na samoprispevek, o katerem v občini za zdaj še ne razmišljajo.

Če bodo potemtakem zagotovili vsoto, ki za pet let in velike celjske komunalne potrebe gotovo ni pretirana, kvečjemu preskromna, bi uspeli, kot menijo, zadovoljivo urediti komunalno oskrbo. Za 114,3 milijona dinarjev bi povečali zmogljivost vodnih virov za 1,6 milijona kubičnih metrov, zgradili 9 kilometrov primarnega in 36 kilometrov sekundarnega omrežja ter povečali število priključkov za 800. Naložbe v plinsko oskrbo bodo predvidoma dosegle 122,7 milijona dinarjev, tako bi povečali prodajo mestnega plina za 900 tisoč in zemeljskega plina za 5 milijonov kubičnih metrov.

Poleg največjih naložb v centralno čistilno napravo in graditev kanalov bodo več kot 41 milijonov dinarjev porabili za pokopališko dejavnost, najslabši obeti pa so na področju cestnega gospodarstva, kjer bo za vzdrževanje, posodobitev in rekonstrukcijo lokalnih cest na voljo sicer 114 milijonov dinarjev, a bo po odplačilu dolgov ostalo le 34 milijonov. S to vsoto bodo predvidoma lahko obnovili 9,5 kilometra lokalnih cest, kar je praktično toliko kot nič, še zlasti, če bi upoštevali dejstvo, da so nekateri cestni odseki taki, da bi jih morali zaradi varnosti celo zapreti. Pričakujejo, da bodo prihodnje leto ustanovili posebno temeljno cestno skupnost, ki bo prevzela vse pravice in obveznosti za vzdrževanje krajevnih cest, je pa seveda vprašanje, če bo za to imela tudi dovolj denarja.

DRAGO HRIBAR

Vključeni v življenje

V soboški občini bodo v začetku prihodnjega leta odprli invalidsko delavnico – V začetku 32 zaposlenih – Proizvodni programi so zanimivi

MURSKA SOBOTA, 18. decembra – Očitno že vse predolga dogovarjanja, ki so se kot neskončna nit vlekla iz leta v leto, bodo v začetku prihodnjega leta dokončno obrodila sadove, ki jih bodo najbolj veseli invalidi v soboški občini: v Murski Soboti bo namreč začela delati invalidska delavnica oziroma invalidska proizvodna delovna organizacija – nekoliko tudi po zgledu podobnih delavnic, ki uspešno delajo v nekaterih slovenskih občinah.

Delavnica bo v začetku ponudila delo 32 telesnim in tudi mentalnim invalidom, pozneje pa se bo število zaposlenih glede na širjenje proizvodnega programa delavnice in pa usposabljanja invalidov primerno povečalo.

Šele študija, ki jo je skrbno pripravil soboški zavod za ekonomiko in urbanizem v poldrugem mesecu, je dokončno prepričala sicer redke nejeverne Tomaže o upravičenosti ustanovitve invalidske delavnice v občini, saj vsako leto išče zaposlitev vsaj 80 invalidnih oseb, med katerimi morajo biti številne deležne še dopolnilnega usposabljanja.

Pri vsem tem ne gre pozabiti tudi na učence osnovne šole s prilagojenim učnim programom v Murski Soboti, ki že polnih šestnajst let uspešno usposablja mentalno prizadeto mladino tudi v ročnih spretnostih in ji pozneje le s težavo najde tudi primerno zaposlitev.

Proizvodni oddelek invalidske delavnice, katere ustanovitelji so občinska skupščina, skupnost za zaposlovanje in center za socialno delo v ustanavljanju, bo urejen v bivših učnih delavnicah centra poklicnih šol, celotna predračunska vrednost pa bo veljala nekaj več kot tri milijone dinarjev.

Sicer pa je proizvodno-delovni program delavnice izredno zanimiv in daje možnost zaposlitve tudi težjim invalidnim osebam, ponudila pa sta ga tozda Kartonaža in Tiskarna soboškega pomurskega tiska (izdelovanje registrov, tiskanje in zlaganje ovojnic, dopisov, papirja, etiket, zlaganje in upogibanje škatlic itd).

S tozdom Panonija je dogovorjeno sodelovanje pri montaži plastičnih motornih škropilnic (tri tisoč kosov na leto) in pa osem tisoč rotorjev za nahrbtne motorne škropilnice. Kolektiv soboškega Bliska bo zaposlenim invalidom zagotovil zaslužek z montažo 35 tisoč kosov cevi za vinogradniške škropilnice.

Zanimiv proizvodni, bolje rečeno delovni program za invalidsko delavnico, predlaga društvo za pomoč mentalno prizadetim občanom v Murski Soboti. Zaposleni bodo tako izdelovali izdelke iz domačega platna s folklornimi motivi, usnjeno galanterijo iz odpadnega materiala, tapiserije in vezenine. Da bo ta del proizvodnega dela čim cenejši, bo delavnica dobivala odpadne surovine pod ugodnimi pogoji – tudi zastonj – od turniške Planike, soboške Mure in iz tovarne v Majšperku.

IVAN GERENČER

Pomladitev vrst v ZK

MURSKA SOBOTA, 18. decembra – Ob bližajočem se prazniku oboroženih sil SFRJ bo občinska konferenca ZKS Murska Sobota pripravila slovesen sprejem za nove člane ZK. Tako je osnovna organizacija ZKS na srednješolskem centru v Murski Soboti že včeraj popoldne sprejela v svoje vrste in s tem pomladila svoje članstvo, šest dijakov, ki obiskujejo pripravljalni tečaj za sprejem v ZK.

P. O.

Sprejem za otroke naših zdomcev

MARIBOR, 18. decembra – Poveljnik mariborske brigade Jože Berce je včeraj v kasarni Franc Rozman-Stane sprejel skupino otrok naših delavcev v tujini z Dunaja. Spregovoril jim je o pomenu SLO, razkazal kasarno in opremo. Na sprejemu pa so bili tudi pionirji vseh mariborskih osnovnih šol. Program so pripravili pionirji osnovnih šol Veljka Vlahoviča in limbuške osnovne šole.

V. V.

Ptičje žvrgolenje je nagrada za ves trud

V celjskem mladinskem klubu je razstavljenih sto dvajset sobnih ptic – Vsestransko delo društva

CELJE, 18. decembra – V prostorih celjskega mladinskega kluba te dni odmeva ptičje žvrgolenje. Celjsko društvo za varstvo in vzgojo ptic, ki je med najbolj delavnimi v Sloveniji, je na svoji tretji letošnji razstavi predstavilo več kot sto dvajset najlepših sobnih ptic, od katerih jih je lepo število svojim gojiteljem že ‚prislužilo' ugledna republiška, državna, pa tudi mednarodna priznanja.

Največ zanimanja med številnimi eksotičnimi pticami, kanarčki in papigami zbuja prisrčna krizantemna papiga, ki jo je vzredila gojiteljica Olga Dolenc in ki je v ptičjem svetu prav izjemen primerek.

Sicer pa so razstave samo ena od dejavnosti celjskega društva za vzgojo in varstvo ptic. Največ društvene pozornosti velja namreč zunanjim pticam, ki so jim namenili več kot dvesto krmilnic in 150 valilnic v različnih gozdovih širšega celjskega območja. Predlanskim je društvo zunanjim pticam pokrmilo več kot osem tisoč kilogramov krmil, lani pa že dvanajst tisoč kilogramov različnega zrnja in semen. Odkar redno skrbijo zanje, je ptičji svet v okolici Celja precej bogatejši, lahko pa bi bilo seveda še dosti bolje, če bi pticam posvetili malo več pozornosti tudi drugi občani. Zato društvo dosti sodeluje s šolami in zlasti najmlajšim je na letošnji razstavi namenjen zanimiv kotiček, kjer so predstavljene nekatere najpogostejše zunanje ptice na Slovenskem.

Seveda pa je razstava privlačna tudi v tistem delu, kjer nekateri najuspešnejši med okrog petdesetimi gojitelji ptic predstavljajo svoje najlepše sobne ptice. Nekateri od njih bodo zastopali celjske barve tudi na svetovnem tekmovanju prihodnje leto v Nici, od koder so se Celjani lani vrnili z zavidljivim drugim mestom za družino papig in s tretjim za kolekcijo kanarčkov.

IVICA BURNIK

Zlata vrtnica je šla v Vojnik

TD je nagradilo tiste, ki so v celjski občini najlepše poskrbeli za okolje

CELJE, 18. decembra – Celjsko turistično društvo, ki vsako leto nagrajuje tiste občane in delovne organizacije, ki so najlepše poskrbeli za svoje okolje, je včeraj najprizadevnejšim spet podelilo zlate, srebrne in bronaste vrtnice. Tokrat je zlato vrtnico prejela Roža Fazarinc iz Vojnika, srebrni pa so podelili Mariji Samec-Bitenc iz Celja, Ljubljanska cesta 75 ter Alojziji Krašovec-Saši iz Celja, Lepa pot 2. Bronaste vrtnice so prejeli: hišni svet Trubarjeva 52–56, hotel Merx ob Ljubljanski cesti, Justina Sevšek iz Štor, Tone Maček iz Strmca, Mirko Krašovec iz Arclina in družina Hojnik iz Trnovelj. Vrtnarski šoli iz Medloga pa je društvo podelilo posebno priznanje.

I.B.

TELEKS

PRAVNA POSVETOVALNICA

Družinska pokojnina staršev

V. N., K. – Ob kakšnih pogojih imajo pravico do družinske pokojnine zavarovančevi starši?

ODGOVOR: Zavarovančevi starši imajo pravico do družinske pokojnine, če jih je zavarovanec oziroma uživalec pravice do svoje smrti preživljal in če so bili ob njegovi smrti stari 45 let (mati) oziroma 60 let (oče) ali če sta bila takrat popolnoma nezmožna za pridobivanje oziroma popolnoma nezmožna za svoje in za drugo ustrezno delo (invalidnost I. kategorije).

Družinska pokojnina

G. K., H. – Ste družinska upokojenka, stari 51 let. Zanima vas, ali bi s ponovno poroko izgubili pravico do družinske pokojnine?

ODGOVOR: Po določbi 1. točke 1. odstavka 26. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je povzeta v 1. točki 1. odstavka 187. člena statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, izgubi vdova s sklenitvijo zakona pravico do družinske pokojnine le, če ob sklenitvi še ni stara 45 let. Ker pravite, da ste stari 51 let, torej v primeru, če se boste znova poročili, ne boste izgubili pravice do družinske pokojnine.

Invalidnina

L. M., V. – Že kot otrok ste izgubili vid levega očesa. Sedaj ste si močno poškodovali še desno oko. Ali in do kakšne invalidnine ste upravičeni?

ODGOVOR: Praviloma zavarovanec ne pridobi pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki jo je imel, preden je stopil v zavarovanje (pred delovnim razmerjem). Izjemoma pa pridobi zavarovanec, ki je imel pred vstopom v zavarovanje poškodovano eno oko, roko ali nogo, pa si pozneje poškoduje še drug istoveten organ, pravico do invalidnine za okvaro obeh organov. Tudi vam bo torej priznana invalidnina za telesno okvaro izguba vida na enem očesu in bistveno zmanjšanje vida na drugem očesu.

Sodno varstvo

M. S., V. Odbor za uveljavljanje pravic Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije vam je odrekel priznanje pravice do starostne pokojnine. Zoper zavrnitveni sklep ste se pritožili oziroma zahtevali varstvo pravice pri odboru za varstvo pravic skupnosti. Kljub temu da je od vložitve te zahteve preteklo že skoraj pol leta, navedeni odbor o vaši zahtevi ni odločil. Kako bi dosegli čimprejšnjo odločitev?

ODGOVOR: Ker o vaši zahtevi odbor za varstvo pravic ni odločil v dveh mesecih, lahko uveljavljate sodno varstvo z vložitvijo predloga pri posebnem sodišču združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji v Ljubljani.

Kmetija

P. C., V. Radi bi vedeli, kaj se šteje za kmetijo, za dedovanje katere veljajo posebni predpisi?

Odgovor: Za kmetijo po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in posebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij) se šteje tista kmetijska in gozdna gospodarska enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in drugo z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje ter jo je kot tako z odlokom določila občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti in krajevne skupnosti.

Posebna doba

Z. R., M. Od leta 1942 do osvoboditve ste aktivno in organizirano delali v NOB. Ker se boste v kratkem upokojili, vas zanima, ali je še mogoče, da uveljavite priznanje tega časa v posebno dobo?

ODGOVOR: Po 75. členu zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so lahko sicer udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki niso vložili zahteve za dvojno štetje časa, prebitega v narodnoosvobodilni vojni in narodnoosvobodilnem gibanju, v roku iz 184. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, to je do 31. decembra 1966, vložili tako zahtevo, in sicer na podlagi potrdila predsedstva občinskega odbora ZZB NOV, da so podani pogoji za njegovo ugotovitev, vendar najkasneje do 31. decembra 1978. Tudi rok za vložitev zahteve za izdajo navedenega potrdila je bil časovno omejen, in sicer se je lahko potrdilo zahtevalo najkasneje do 30. junija 1978. Posebne dobe v dvojnem štetju torej ne morete več uveljavljati.

Vse, ki jih zanimajo odgovori naše Pravne posvetovalnice, obveščamo, da ne bomo objavljali odgovorov na vprašanja, ki ne bodo podpisana s polnim naslovom. Veliko odgovorov daje namreč Pravna posvetovalnica pismeno, osebno na naslov, saj marsikatero vprašanje zanima samo vpraševalca, ne pa širšega kroga bralcev. Zato prosimo, da na vsa vprašanja napišete popoln naslov in priložite kupon za Pravno posvetovalnico.

Posvojitev

T. V., S. – Vaš sorodnik, ki je tuj državljan, bi rad posvojil otroka – jugoslovanskega državljana. Ali je to mogoče?

ODGOVOR: Tuj državljan je lahko posvojitelj le izjemoma, in sicer le v primeru, če pristojni organ občinske skupnosti socialnega skrbstva za otroka, ki naj bi ga posvojili, ni mogel najti posvojitelja med državljani SFR Jugoslavije. Poleg tega pa mora dati za posvojitev otroka, ki ga posvoji tuj državljan, soglasje republiški upravni organ, pristojen za zadeve socialnega skrbstva in republiški upravni organ, pristojen za notranje zadeve.

Pripravniško delovno razmerje

S. V., K. – Kdaj se lahko sklene delovno razmerje pripravnika le za določen čas?

ODGOVOR: Po zakonu o delovnih razmerjih (38. člen) sklene pripravnik delovno razmerje za določen čas, če v temeljni organizaciji ni pojavov, da bi ga po končani pripravniški dobi in po opravljenem strokovnem izpitu razporedili na ustrezna dela oziroma naloge ali če želi pripravnik v temeljni organizaciji le pridobiti delovne izkušnje, potrebne za samostojno opravljanje svojega poklica.